

**CRISTEA
SANDU
TIMOC**

**CÎNTECE
BĂTRÎNEȘTI
ȘI DOINE**

Coperta și ilustrațiile de
T H. B O G O I

C R I S T E A

S A N D U T I M O C

**CÎNTECE
BĂTRÎNEȘTI
ȘI DOINE**

**C u v i n t i n a i n t e
d e
T U D O R A R G H E Z I**

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

CITEVA CUVINTE

Pe vestita vale a Timocului srbesc s-a ivit din cîntece și din ghiocci o spiță românească. Flăcării și fetele ei au graiul de rădăcină al fraților dintre Dunăre și Carpați. Deie-mi-se voie, ca unui cîntăreț din scripcă, flaut și bucium, să intru în hora lor, bătindu-le pămîntul cu opincile jucate pe pămîntul de peste Argeșul și Oltul de baștină veche.

Popoarele care au dat cu timpul și cu multă suferință Jugoslavia actuală, se bucură de privilegiul că viața lor sub guvernarea mareșalului Tito, eroul marilor izbînzii, prezintă o înfățișare deosebită.

Noi românii am viețuit într-o înfrățire continuă cu Jugoslavia și, cu toate presiunile încercate și nedorite, n-am avut cu ea nici un război. E un fenomen deosebit între popoare vecine, care-și dispută teritorii și întietăți.

Cartea acestor însemnări strînge și mai mult legăturile noastre de suflet și de minte și o considerăm ca o biruință.

Cunosc Jugoslavia, că am văzut-o de curînd la ea acasă. Dovezile de gust și valoare sînt nenumărate și

*ar trebui înșirate și ele cu stilul
bravurei vecinilor noștri, în artă,
în viață și în capacitățile personale
ieșite pe linia mondială întâia. La
ea, la Jugoslavia mi-a rămas din
ce în ce mai sporită impresia de
curat și definitiv cu care am trecut
Dunărea înapoi la București.*

*Pe masa mea de lucru portretul
Mareșalului semnat cu o lumină
de cerneală e dovada prețurii lite-
relor românești.*

*Singura mea părere de rău și
adincă e că n-am ajuns pînă la
valea Timocului, în apele cărui
se oglindesc frații noștri români.*

Tudor Arghezi

PREFAȚA

Din cele mai îndepărtate vremuri, popoarele și-au iubit cîntecul și limba părinților. Le-a plăcut să cînte în versuri alese faptele eroice, durerile, jertfa, frumusețea și iubirea.

A fost un timp cînd la palatele domnitorilor, regilor sau împăraților, inflorea o anumită poezie populară. Dar această poezie a dispărut o dată cu stăpîinii asupritori și jefuitori ai popoarelor. Numai cîntecele care au circulat printre cei mulți și simpli au supraviețuit peste veacuri, întrucît ele s-au identificat cu aspirațiile conștiinței colective a maselor populare.

La palatele domnitorilor români, moldoveni și munteni, au fost „dieci“, sau cîntăreți populari care-i urmau în războaie, le cîntau cîntece de vitejie, ori, servindu-le drept cronicari, le „puneau în cîntec“ faptele eroice de arme. Guslarii¹ sîrbi puteau fi văzuți la curțile domnitorilor români, cîntînd mai cu seamă cîntece de vitejie sau isprăvile haiducilor împotriva turcilor².

Multe dintre faptele de arme ale domnitorilor români împotriva turcilor asupritori au trecut prin intermediul aezilor populari, la miazăzi de Dunăre, găsind ecou în epica bulgară sau sîrbă.

De aceea, mai mult decît epica noastră, cea bulgară și sîrbă evocă în balade istorice sau legende eroismul Basarabilor, al lui Vladislav (Vlaicu Vodă), care poartă primul război cu turcii pentru apărarea Diului (Vidinului) la 1367, apoi luptele lui Radu, Dan I, Mircea cel Mare, Radul beg (Radu cel Mare), Mihai Viteazul, Iancu Huniade (Sibinlianin Ianco) și alții.

Invățatul croat Juraj Krijanici (1617) vorbește despre înflorirea în acea vreme a epicei croate și sîrbe, spunînd că la petreceri domnitorii aveau în spatele lor ostași care cîntau faptele de vitejie ale Crăișorului Marcu, Baba Novac, Miloș Obilici, și alții³.

¹ Cîntăreți populari în Serbia, Muntenegru, Dalmația sau Bosnia, de obicei orbi, care cîntau dintr-un instrument numit „gusla“. Cîntecele preferate ale acestor barzi populari erau cele de vitejie, haiducești, istorice, legende etc. Erau angajați la curți și uneori la unii begi din Bosnia și Herțegovina.

² Zivančić M. Ilija, *Srbi i Rumuni povodom legende o zidanju Skadra*, Beograd, 1937, p. 9

³ Dr. Vinko Vitezica, *O narodnom pesništvu uopšte. Antologija narodne poezije*, Beograd, 1937, p. 35.

În lucrarea sa *Cronica sloveno-sîrbă*, George Brancovici (1645—1711) amintește de Păul Chinezul și despre un voievod din Transilvania, probabil Matei Corvin (1443—1490), care au sărbătorit victoria asupra turcilor de la 1485, jucînd hore după cîntece lirice și de vitejie ¹.

Poetul anonim bulgar descrie cu o simplitate monumentală oastea lui Mihai Viteazul, care joacă hore și intonează cîntece de vitejie.

Sub steagul voievodului Mihai, Pod bariaka Mihail voivoda,
Cîntec cîntă, toată oastea-l ascultă, Pesen poi, sego voiska sluša,
Hora joacă, tot pămîntul se cutremură. Oro igra, se zemia treve ².

Bruno Karnautici din Zara ³, în poezia sa epică *Asediul cetății Sighet* (1584), menționează că ostașii înainte de a începe lupta cîntau cîntece de vitejie, numite „bugarkine“ (de la poezia vulgare-vulgares).

Obiceiul de a se glorifica de către barzii populari faptele de vitejie exista și în timpul răscoalelor sîrbești împotriva turcilor (1804), cînd se cînta mai cu seamă eroismul unor căpetenii ale răsculaților.

Documentele existente menționează o împrejurare în care Karageorge și Mladen, capii răscoalei, refuză să-i trimită ajutor lui Haiduc Velcu în Timoc, pentru a lupta împotriva turcilor, intrucît : „cînd este pace, lui i se cîntă cîntece și cîte zece muzicanți îi cîntă la masă ; să se țină acum !“ ⁴

Marele folclorist sîrb Vuk Ștefan Karagici (1784—1864) vorbește despre vestitul bard popular sîrb, guslarul Filip Vișnici (1809), precum și despre un oarecare Milia, care-i îmbărbătează pe răsculații sîrbi, cîntîndu-le cîntece de vitejie și de haiducie. Pentru această îndrăzneală, primul este tăiat în bucăți de către turci.

Tot Karagici mai amintește despre un mare cîntăreț popular, Podrugovici Teșan, care știa cel puțin o sută de balade, dar neputîndu-le cînta le recita frumos ⁵, ceea ce este un lucru rar, știut fiind că aezi populari sînt mai îndată înclinați să cînte, decît să declame.

★

Elementele comune cît și relațiile culturale dintre popoarele balcanice sînt oglindite cel mai fidel în folclor. Între cîntecele, jocurile, portul și obiceiurile străvechi ale acestora există trăsături specifice, dar și comune, care au

¹ Dr. Vinko Vitezica, *O narodnom pesništvu uopšte*, Antologija narodne poezije, Beograd, 1937, p. 35.

² *Zbornik Narodno Umotvorenje*, tom. IV, Sofia, pp. 71—72.

³ Vinko Vitezica, *op. cit.*, pp. LVI—LVII.

⁴ *Istorijski etnografski spisi Vuka Stevana Karagicá*, vol. I, *Žitije Aiduc Velka Petrovića*, p. 234.

⁵ Vinko Vitezica, *op. cit.*, pp. LVI—LVII.

contribuit la o anumită legătură și unitate între națiunile din comunitatea balcanică, mai cu seamă de-a lungul perioadei de dominație otomană.

Cu toate că nu există o lucrare care să îmbrățișeze folclorul tuturor popoarelor balcanice, și nici un atlas, deși acest lucru ar fi foarte util, este evident că unele concordante tematice ale folclorului balcanic își au originea în faptul că aceste națiuni sînt învecinate, iar în timpul sclaviei turcești au purtat același jug, ducînd luptă comună de apărare a existenței naționale.

În cadrul comunității balcanice, Dunărea a jucat un rol foarte important. Între noi și popoarele din sud, ea n-a fost un obstacol despărțitor, ci ne-a apărat de invaziile popoarelor năvălitoare, iar după o perioadă de așezare în anumite vetre în Balcani, Dunărea a fost martora celor mai dese migrațiuni, de la sud la nord, și de la nord la sud, migrațiuni care au dăinuit pînă în epoca contemporană. Consecința firească a acestor mișcări de populații s-a răsfrînt în folclor, conturîndu-se unele elemente comune, care ne unesc și ne leagă sufletește.

În timp ce la popoarele din apus existau universități și înflorea o cultură scrisă, aci în Balcani, pe puntea dintre răsărit și apus, pe care treceau în iureș pustiitor popoarele năvălitoare, abia se năștea o cultură patriarhală nescrisă, dar cu trăsături comune și caracteristice.

Aceste trăsături comune ale unor culturi diferite aparțin mai mult sau mai puțin tuturor popoarelor balcanice și explică amintitele concordante tematice din folclor. O primă trăsătură se poate uneori întilni în dialectologia muzicală. Se pot întilni urme foarte vechi din „macamele“ persiene, din „peonele“ cretane cu metrica greacă, din „usulele“ turcești, „az-zamanele“ arabe, ba chiar și din „talele“ indiene¹, căci cine a trecut peste puntea răsăritului a lăsat urme, care s-au reflectat în folclor.

După Nicolae Iorga, doina noastră, în partea ei de duioșie, este amintirea aceluia „torelli“, pe care lexicograful bizantin Hesychius îl definește strigăt de plîngere cu fluierul al tracilor². Acest strigăt de duioșie, moștenit de la traci, se găsește la toate popoarele balcanice.

O asemănare este și între doina noastră și cîntecele de iubire ale sîrbilor, anumite „sevdalinke“.

Poezia epică de mare întindere, ce eternizează evenimente istorice, se putea auzi la raguzanii de pe Adriatică, cît și la sîrbii, valahii și bulgarii din aceste părți. Cîntecele se numeau „bugarștițe“, ceea ce este similar cu cîntece populare, carmen vulgare, poezia vulgare, spre deosebire de poezia latină³ (poezia cultă).

¹ St. Giugev, *Muzick folklor u. Bugarskoj. Kniga o Balcanu*, tom. II, Beograd 1937, p. 324.

² Victor Dragoș Ursu, *Muzică și poezie*, *Revista Filarmonicii*, Buc., 1936, p. 86

³ Vinko Vitezica, *op. cit.*, p. LIX.

Elemente comune în folclorul popoarelor balcanice pot fi întâlnite în dansuri, muzică și în obiceiuri.

„Păpăruda“ de la români, obicei cu dans și cântec, ce invocă venirea ploilor, se poate găsi într-o formă asemănătoare la slavii din sud. Sîrbi și bulgarii îi spun: „perperuda“, „peperuga“, „doda“ sau „dodola“.

Sub acest nume a trecut la albanezi „perperone“, precum și la greci¹.

Noțiunea de „horă“ la români, „horo“ la bulgari, „colo“ la sîrbi, „horas“ la greci și „chorus“ (latin) se referă la același dans în formă de cerc, care se execută după o cântare instrumentală sau vocală².

Se pot cita dansuri asemănătoare ca „geamparalele“ la români, „ricenița“ la bulgari și „tzanikos“-ul la greci.³

Dansul popular românesc denumit „sîrba“ ce se joacă în cerc, cu un ritm foarte vioi, a trecut în țară probabil prin intermediul timocenilor. Acest joc este numit de către românii timoceni „țopăita“, iar sîrbi și bulgarii numesc o horă asemănătoare „vlașka“. Specialiștii urmează a se pronunța dacă între „sîrba“ ce se joacă la noi, „țopăita“ din Timoc și „vlașka“ pe care o joacă sîrbi și bulgarii, este sau nu o identitate.

În muzică întâlnim ritmuri asemănătoare, forme modale prepentatonice și melodii identice ca niște adevărate variante⁴.

Colindele la români, „koleda“ la sîrbi și „kolada“ sau „koleda“ la bulgari, împrumutate de la romani și greci (calendae), pe lângă denumiri asemănătoare, au pînă și obiceiul și melodiile identice.

Aproape tuturor melodiilor le este caracteristic ritmul asimetric de 7, 9 și pînă la 25/16-imi. Această simetrie de măsuri cu timpi alungiți subdivizionar este o notă comună muzicii populare a întregului Balcan⁵.

O serie de simboluri și motive identice pun pecetea uneori a unei concordanțe de gândire a națiunilor balcanice încă din perioadele cele mai obscure ale istoriei: sacrificarea eroului pentru dreptate și libertatea poporului, frăția de cruce, uciderea balaurului ca simbol al răului, personificarea ciumei, șarpele de casă, vircolacii, sacrificarea iubitei pentru construcția de cetăți sau poduri, dezvoltarea epicei de vitejie și haiducie, ca izvor de luptă împotriva nedreptăților sociale și naționale, sînt rezultatul legăturilor dintre păstorii valahi (români) din Balcani și celelalte popoare din Peninsula Balcanică.

Dimensiunile vieții sufletești ale popoarelor balcanice sînt mari și necunoscute. Nu există alte popoare în lume, care să fi suferit mai mult jugul

¹ Dr. Edmund Schneweis, *Opști pregled na balkanski folklor, Kniga o Balkanu*, I, Beograd, 1936, p. 278.

² Gh. Ciobanu, *Despre legăturile folclorice ale popoarelor balcanice*, *Rev. de folclor*, an. VII, nr. 3—4. Buc., 1962, p. 102.

³ *Idem.*

⁴ *Idem.*

⁵ Nicolae Ursu, *Festivalul de folclor al țărilor balcanice și din zona Mării Adriatice* (august, 1962), *Revista Scrisul bănețean*, nr. 12, 1962, p. 75.

asupririi străine și al stăpînitorilor feudali, cum sînt popoarele din Peninsula Balcanică. De aceea, puține sînt popoarele lumii care au putut crea o epică atît de fecundă, bogată mai cu seamă în cîntece eroice și de haiducie.

Mirajul bogățiilor din Țara Românească punea în mișcare continuă pe țărani săraci din Peloponez, Epir, Tracia, Macedonia, Albania, precum și pe cei din Serbia și Bulgaria. Cei mai numeroși erau țărani sîrbi și bulgari, care, conduși de lăcomia „dragomanilor“ lor, veneau aici în „pecealbă“, să se „procopsească“, pe moșiile domnitorilor sîrbi, cumpărate în Oltenia, Muntenia sau în Moldova, cît și pe acelea ale ciocoilor și boierilor români. Erau niște oameni necăjiți și goi, mițați peste Dunăre de speranța că vor scăpa de sărăcie și nevoi. La venirea în țară, aduceau cu ei o parte din bogățiile spirituale specifice neamului lor, iar la întoarcere nu ezilau să ducă în vatra părintească ceva din cîntecul și jocul românesc. Așa s-a născut din jocul „țopăita“. „sîrba“ sau „vlașka“.

Cîntecul lui Rova din Epir, căpitanul grec de caravane care venea cu marfă de la lanina în Țara Românească, se cînta pînă deunăzi pe melodia românească Șapte văi și-o vale-adîncă¹.

Plăcintarii, simigiii și renumiții brutari greci au adus în Macedonia, Epir sau Tracia jocurile și cîntecele noastre. Nu era de mirare că la 1905 se puteau auzi cîntîndu-se încă în Epir cîntecele lui Barbu Lăutaru².

Fire pașnică, poporul român, popor împilat dar care n-a asuprit alte naționalități sau popoare, prin lupta și jertfele sale a contribuit la consolidarea unei prietenii milenare cu toate națiunile balcanice, dar mai cu seamă cu sîrbii și bulgarii, vecinii imediați. Evenimente de mare importanță istorică ilustrează relațiile de colaborare și solidaritate ale acestor popoare. Aceste relații milenare sînt oglindite în epica bulgară și sîrbă.

Ca un protest față de regimul de asuprire feudalo-bizantin, vlahii și bulgarii, între 1186—1280, se unesc și întemeiază în Balcani un imperiu în frunte cu frații români Asănești. Este posibil ca balada timoceană Împăratul Costandin, una dintre cele mai vechi în literatura noastră populară, să facă aluzie, într-o formă fantastică, chiar la aceste evenimente.

Eposul bulgar și sîrb preamărește, în zeci de balade istorice, faptele eroice ale domnitorilor români, în care aceste popoare își puneau mari speranțe de a-i salva de sub robia otomană.

Astfel Vlaicu Vodă (Vladislav) este primul domnitor român care poartă război cu turcii și eliberează regiunea Timocului, cu Vidinul (Diiul), pînă la riul Pec (Pecus) și Niș, cedînd-o mai apoi cumnatului său Stratimir (1368—1369). Despre acest eveniment balada bulgară spune:

¹ C. N. Burileanu, *Intre frunză verde și doine*, 1936, p. 86.

² C. N. Burileanu, *op. cit.*, pp. 95—96.

La Vidin, cetate albă,
Acolo era bătrînul Vladislav ¹.

Na Vidinu gradu bielome
Onde biješe staraț Vladislav.

Urmărind dezrobirea, poetul anonim bulgar preferă ca domnitorul Dan I să ajungă țar și peste ținuturile bulgărești :

Las' să fie, las' să fie, țar să fie,
Țar să fie în Țara Românească,
In Țara Românească și Moldovenească,
Și ținuturile bulgărești.

Dai gu, dai gu, țar da bādi,
Țar da bādi v, Vlașca Zimia,
Vlașca Zimia i Kara Bogdanska
I Bālgārška pukrainin.

Intr-o altă baladă, Smrt na Krali Marko i Voivoda Deiana Panova ² (Moartea Crăișorului Marcu și a Voievodului Deian Panu), apare figura croului de la Călugăreni, a domnitorului Mihai Viteazul, ca dezrobitor și protector al popoarelor din sudul Dunării, înrobite de turci :

Știți despre răzmerița turcească ?
Vă amintiți de robia bulgărească ?
Veniseră turcii și arabii,
Robiseră alba Bulgarie,
Robiseră și neagra Vlahie,
Robiseră și mica Sîrbie.
S-a răscolat neagra Romanie,
Neagra Vlahie și neagra Bogdanie,
Le conducea Mihail Viteazul
Ca să-și dezrobească surorile și frații,
Să dezrobească alba Bulgarie.

Znaite li turskata razmirnia ?
Pomnite li bugarskata robia ?
Nadoïdoa Turți i Arape,
Porobe Bela Bugaria,
Porobe i Kara Vlașka,
Porobe i Mala Sîrbia.
Razbuti se Kara Romania,
Kara Vlașka i Kara Bogdanska,
Povedi gi Mihail Vitiagno,
Da obrobat svoi sestri bratki,
Da obrobat Bela Bugaria.

Cu toată interdicția, începînd din sec. XIII e.n., a cronicilor minăstirilor sîrbești, cuprinse în Закон Срблем (Legea sîrșilor) și Закон Влахом (Legea valahilor) de a nu se căsători sîrșii cu femeile valahe (românce), Србин да се не жени у Влашх³. popoarele noastre, ignorînd aceste legi bisericești, au trăit împreună, ceea ce a avut drept consecință firească unele asemănări între folclorul nostru și cel al națiunilor balcanice din miazăzi.

Const. Jireček arată că aceste influențe reciproce în cultura slovenilor și vlahilor sau latinilor, cum li se zicea la Raguza, în Dalmația, erau foarte vechi, fiind mai puternice decît influența greacă. ⁴ Legătura culturală dintre cetățile Adriatice de la Raguza, Spalatto, Zara etc. o făceau în special negus-

¹ A. Jordan, *Rélations culturelles entre les Roumains et les Slaves du Sud*, București, 1938, p. 19.

² Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Etimologicum Magnum Romaniae*, tom. IV, București 1893, p. CCXLVI.

³ Dr. Alexandar Soloviev, *Selo i seljak u prošlosti*, în vol. *Naše selo*, Beograd, 1929, p. 37.

⁴ Const. Jireček, *Istorija Srba*, I, Viena, 1911, p. 151.

torii raguzani, care aveau la Bononia (Vidin) o colonie precum și un consulat¹. Acești negustori de sare și alte produse aduceau de la Adriatică cîntece și duceau spre Ragusa și Zara alte cîntece. Așa ne explicăm asemănarea fidelă a temei din balada sîrbească Mali Radoița² a lui V. Karagici, a cărei acțiune se desfășoară la Zara, și cea timoceană Rădoiță, cu zonă de circulație exclusivă în Timoc.

Amintirea trecutului istoric comun trăiește încă în folclorul balcanic. Acest folclor viu, dinamic și original s-a conservat datorită unor condiții social-istorice și politice specifice, care au ținut trează cultura pătriarhală populară a acestor popoare tinere și viguroase. „În timp ce originalitatea cîntecelor cehe, slovace și poloneze se pierde sub influența culturii apusene, cum afirmă St. Giugev, cîntecele populare ale slavilor din sud ascund urmele muzicii moștenite de la toate culturile răsăritene.“³

Cu cît asuprirea și exploatarea milenară a popoarelor balcanice a fost mai grea și apăsătoare, cu atît suferințele comune ne-au unit.

★

Peninsula Balcanică (cu cca. 1 milion Km. p.) a fost puntea dintre răsărit și apus, facilitînd popoarelor năvălitoare să pășească peste acest colț de pămînt pîrjolit, iar regiunea Timocului a fost pentru popoarele balcanice canalul viu, axat pe Dunăre, prin care s-a purtat, ca un du-te-vino, cîntecul popular.

Străbătută de vechi drumuri comerciale sau militare — Via Claudia și Via Traiana — ce legau Roma și Balcanii de Drubeta sau Dacia, pe această punte a Timocului au curs neîncetat izvoarele folclorice, desprinse din mi-reasma geniului popular al națiunilor balcanice. În inima acestui ținut, împăratul Traian construiește podul de peste Dunăre ce lega Costolul (Castello) de azi, cu Drubeta de la T. Severin.

Prin acest canal, vatră a poporului român, s-a alimentat de-a lungul veacurilor eposul român, sîrb, bulgar, grec, albanez sau turc.

Cum se explică acest fenomen? Între popoarele din dreapta și stînga Dunării fiind legături milenare, ele au fost și între timoceni și toate națiunile balcanice cu care au intrat în relații. Bătrînul fluviu i-a unit și i-a legat pe timoceni, atît de oltenii sau bănățenii din nord, cît și de sîrbii sau bulgarii din sud.

Bătrîinii își amintesc și azi că, pe vremea lui Cuza Vodă, turcii puneau străji la Dunăre dintre pandurii numiți „armatoli“ sau „martulasi“, care se îngrijeau să nu treacă în sud „tîlhari și hoți“, căci pe ambele țărmuri ale Dunării erau încă întovărășiri la munca cîmpului între rudele din Oltenia

¹ Petar Popov, *Vidinskiat Krai*, Sofia, 1965, pp. 68—69.

² Vuk Ștefan Karagici, *op. cit.*, tom. III, pp. 330—334.

³ St. Giugev, *op. cit.*, p. 324.

sau Banat și cele din valea Timocului. Trecerea Dunării s-a făcut pe bază de mici formalități, abia de la înfrângerea turcilor (1877).

De altfel, oltenii, bănățenii sau timocenii și azi își amintesc de rudele dintr-o parte sau alta a Dunării.

Lăutarii din Oltenia și Banat au pătruns pînă departe în sud de Dunăre, cîntînd cîntece epice sau lirice, iar timocenii au trecut fluviul la nord. Aceste manifestări artistice s-au produs pînă în zilele noastre, în perioada celui de-al doilea război mondial. În acest timp, s-au întîlnit foarte dese cazuri cînd tarafuri de lăutari timoceni puteau fi întîlnite în sudul Olteniei sau Banatului, uneori la T. Severin, Craiova sau București, fiind foarte căutați pentru repertoriile mari de poezie epică.

Ca urmare a acestor relații culturale, perpetuate de-a lungul veacurilor, au pătruns în genul nostru epic sau liric unele poezii specifice timocene, sau imprumutate de la celelalte popoare sud-danubiene.

Așa se explică existența în genul nostru epic a unor poezii populare ce se găsesc în folclorul sîrb, bulgar, grec, albanez etc. Cităm cîteva exemple pentru a demonstra acest adevăr: Cîntecul bătrînesc Doiecin bolnavu sub acest nume figurează în eposul timocean, Doncilă în eposul nord-danubian, în cel sîrb, Bolani Doicin (Doiecin bolnavu), iar în epica bulgară sub numele de Duicin. Balada circulă și la albanezi, deci are o mare arie de răspîndire, ca și Moștean bătrîn.

Balada Deli Marcu¹, fost căpitan de haiduci, venit din Dalmația în oastea lui Mihai Viteazul, are o arie de răspîndire aproape la toate popoarele balcanice și probabil prin intermediul baladei timocene a pătruns și în epica noastră.

În epica bulgară², Baba Novac nu apare singur, ci alături de alte personaje, pomenindu-se sub numele Debel Novac, Stari Novac și Haidut Novac. Se bucură de o circulație cu mult mai redusă decît în balada românească și cea sîrbească.

Cea mai întinsă arie de răspîndire la popoarele balcanice o au baladele din ciclul Novăceștilor. Numai Ștefan Karagici, la timpul său, culesese șapte balade din acest ciclu: Baba Novac, Gruia, Radivoi, Tatomir și altele. Prin intermediul poeziei populare timocene au trecut în nordul Dunării, în epica noastră, aproape toate baladele din ciclul Novăceștilor. Din epica timoceană am cules șapte balade din același ciclu, care au pătruns cu multe veacuri înainte în poezia populară din Oltenia, Banat, Muntenia, Dobrogea. Este vorba de baladele: Baba Novac, Gruia lui Novac, Gruicea, Ioviță a lui Novac, Baba Novac și fata sălbatică, Novac și fiul turcit.

Cu toate că despre Baba Novac este vorba atît în epica sîrbă, cît și în cea română, structura tematică diferă uneori, încît se pune întrebarea dacă

¹ D. Papazoglu, *Monumentul lui Mihai Viteazul*, Buc., 1866, p. 28.

² Ivan Burin, *Bългарско народно творчество*, tom. I, Sofia, 1963, p. 13.

este vorba despre același Novac. Nu putem însă preciza dacă este vorba de Baba Novac, care haiducește patruzeci de ani în Bosnia: „U zelenoj gori Romaniji“, „pe muntele verde al Romaniei“, care este contemporan cu despotul sîrb Giuragi Brancovici, căsătorit la 1414 cu blestemata Irena din neamul Cantacuzinilor greci, sau despre acel Novac, născut, după opinia cronicarului maghiar Szamosközy¹, în satul Poreci de pe Dunăre, ceva mai sus de Porțile-de-Fier, și care în mod necontestat a haiducit în valea Timocului și i-a zdrobit pe turci la Cladova, cetatea timoceană Florentin sau la Vidin, spre marea bucurie și laudă a lui Mihai Viteazul.

Despre acest Novac, consemnat de cronicarii Istvan Szamosközy² și Ciro Spontoni ca fiind general în oastea lui Mihai Viteazul, poetul anonim timocean confirmă a fi din Timoc:

Baba Novac
Sare Dunărea-n ciomag,
Dincolo la Calafat,
Unde e un rob legat,
Ș-altu-n țapă alinat.

N-am putut descoperi descrierea acestui general ilustru al lui Mihai, din momentul în care se lasă de haiducie și devine căpitan de oaste. Acest lucru nu există nici în epica timoceană și nici la celelalte popoare balcanice. Istoriografia bulgară³ îl socotește a fi bulgar din părțile Vidinului, ceea ce întărește ipoteza că eroul este mai îndată român timocean, ținându-se seama de structura etnografică a raioanelor Poreci, Cladova, Craina și Vidin.

Considerăm că istoricul sîrb Nestor Letopisaț ar putea să greșească atunci cînd susține în lucrarea sa *Starina Novac*, că vechiul Novac din sec. XV, care haiducește în munții Romania din Bosnia, este una și aceeași persoană cu Baba Novac, care la 5 febr. 1600 a fost jupuit și ars de viu pe rug la Cluj din ordinul Dietei nobililor clujeni și al lui Basta, întrucît Novac (comandant al cetății Lipova) uneltea, prin pașa din Timișoara, să-l readucă pe Mihai Viteazul în domnie, într-un moment în care „atletul creștinătății“ era pribeag, părăsit de toți și fără de țară.

O baladă cu o mare zonă de răspîndire în Balcani este și Meșterul Manole. La sîrbi i se spune Zidanje Skadra⁴. O tematică asemănătoare există în epica greacă legată de construirea podului de la Anta, iar la bulgari în legătură cu podul de pe râul Strumița. Aceeași temă poate fi întilnită și în epica populară maghiară sub titlul Zidarul Kelemen⁵.

¹ I. Crăciun, *Baba Novac, generalul lui Mihai Viteazul*, Cluj, 1936, p. 4.

² Szamosközy Istvan, *Történeti maradványai, 1566—1603, 1542—1608...*, Kiadta Szilágyi Sándor, II—IV Kotet, Budapest, 1876—1880.

³ *Kratka bălgarska enĳiklopedia*, tom. I A. Sofia, 1963, p. 160.

⁴ Ilja M. Živančić, *Srbi i Rumuni povodom zidanje Skadra*, Beograd, 1937.

⁵ Mihai Pop, *Balade populare maghiare din R. P. R.* (prefață), Buc., 1960, p. 7.

Cunoscuta baladă Chera Cheralina circulă sub aceeași denumire pe ambele țărâni ale Dunării, iar la sirbi sub titlul de Arap.

Rădoiță din epica timoceană se găsește atît în epica sirbă, cit și în cea bulgară.

Trecînd prin canalul viu timocean, pătrunde în epica noastră balada Al copil mic de turc, aidoma cu cîntecul bătrînesc sirbesc Kralević Marco (Marcu Crăișorul), aliatul furcilor, care a fost rănit de moarte de către Mircea cel Mare în lupta de la Rovine, pentru trădarea cauzei comune a popoarelor balcanice. Într-o legendă timoceană, rănirea lui Marcu Crăișoru are loc la „Rovine“, între orașul Negotin, Coroglași, Geanova și Samarinovăț, loc în care domnitorul zidește în grabă minăstirea din Gevrin, despre care localnicii spun și azi, menținînd o veche tradiție, că „ar fi zburat într-o noapte din Țara Românească, din pricina păcatului față de Crăișorul Marcu“, care și-a dat sfîrșitul abia pe virful Carpaților timoceni. Legenda pare confirmată de o inscripție găsită la podul de la Sirbovlași, pe care scria în cirilice: Zdie zamče Kralj Marko, adică Aici zace Marcu Crăișorul. Inscripția a fost găsită de Kanitz la 1876 și se crede că Marcu Crăișorul a fost înmormîntat în Geanova ¹.

Cîntecul Iancu Sibianu și Ana din epica noastră se află în cea sirbă sub denumirea de Ženidba Sibjanina Janka, cu deosebire că Ana din balada românească este din Belgrad, iar cea din balada sirbă este Jana timișoreanca.

Popoarele vecine au creat o mulțime de balade istorice care în folclorul nostru lipsesc. Ne referim la baladele: Radul beg, Mircea Voivoda i Krali Șișman, Mihail Voivoda, Radul Voivoda i Dan Voivoda na lov (Radul voievod și Dan voievod la vînătoare), Dan Voivoda kršciava țar Șișmanu diateto (Dan voievodul botează pe fiul țarului Șișman), Dan ban stroit trkvi (Dan banul construiește biserici), Radul beg i bugarski Krali Șișman și altele ².

Pătrunderea în balada timoceană a cîntecului Țarul Murat și Radul Voivoda a fost posibilă sub influența baladei bulgare aproape identice, Radul beg i țar Murad ³.

Mihai Viteazul, Mircea cel Mare, ca și Radul beg (Radu cel Mare) apar în folclorul timocean în legende și mai rar în epică. O explicație ar fi că aceștia aveau construite dincolo de Dunăre mai multe ctitorii pe care le susțineau cu bani și sare. Pe valea Timocului Negru, Radul beg avea construite zece minăstiri, iar ceardacul său din orașul Zaiiecear se putea vedea pînă acum 20 de ani (dacă nu și azi).

În forma în care apar domnitorii români în epica sirbă sau bulgară, ei nu se pot regăsi în epica noastră populară.

¹ Spomenica Timocke Eparhije, 1834—1934, Sremski Karlovici, 1934, p. 268.

² Al. Jordan, op. cit.

³ Ivan Burin, op. cit., I, Sofia, 1961, pp. 552—554.

**Bătrâni de peste 100 de ani din
comuna Gamzigrad, județul Timoc**

**Român din Carpații Timocului în
port național românesc**

**Românce din comuna
Corbova, plasa Cladova,
județul Craina-
Timoc**

**Cintărețul Ghenadi Florea, comuna
Stanotîrn, județul Vidin**

Pereche de tineri din comuna Corbova, plasa Cladova, județul Timoc

Moară pe Timoc, comuna Zlocutea, județul Timoc

Români din Timoc

Faptele pline de eroism ale domnitorilor români apar și în poezia populară maghiară. Ion Iacobinus menționează existența a două poeme ungu-rești în care se vorbește despre vitejia lui Mihai Viteazul la Călugăreni¹, ce făcea să se cutremure osmanul sub paloșul dreptății și al eroismului poporului român.

Cîntecul bătrînesc Dinu și Voichița, cu variantele sale Călătoria mortului și Fratele înviat se află înscris în folclorul grec, sîrb, bulgar, albanez, român și în literatura populară germană, prin Lenore de Bürger².

Balada noastră Moștean bătrîn, mult gustată de către timoceni, se întil-nește și în folclorul albanez.

În volumul de față se pot întilni zeci de cîntece bătrînești foarte vechi și unice în literatura noastră, exclusiv timocene, cum sînt: Deli Marcu, din ciclul Novăceștilor (Gruicea și altele), Chilidor, Ciocîrlanul, Arian al mic, Ghiol Dumitru și Soarele, Al copil mic de turc, Rădoița, Petcana, Rădonia, Naidin, Stăncuța sau Ursitorile, care ne amîntește de Oedip rege a lui Sofocle, Begu din Ada-Kale sau Stoian Bulibașa, Dinu Mazîru, Stoian Voivoda, Raita Cătana, Țarul Murat și Radul Voivoda, Pazvangia de la Dii, Impăratul Costandin, Răscoala românilor împotriva turcilor (1876), Cetatea Cozia, Stoian Stîngă și multe altele, care nu pot fi întilnite decît destul de rar în epica popoarelor vecine, fără a mai adăuga o mulțime de balade fantastice și mitologice.

Aceste balade istorice, haiducești etc., deși sînt local timocene, au cuprins zone întinse, multe dintre ele putîndu-se găsi în folclorul din Banat, Oltenia, Vlașca, Teleorman.

Documentele și folclorul atestă că la Porțile-de-Fier haiducii duceau împotriva boierilor, ciocoilor și a turcilor o luptă comună. Sînt haiduci din țară, cunoscuți în folclorul timocian, precum și haiduci renumiți din Timoc, care haiducesc în Oltenia sau în Banat.

★

Așezați la mijlocul drumului ce leagă nordul de sudul Dunării, poezii populare timoceni au înlesnit influența reciprocă a unor culturi populare arhaice diferite, au creat și crează un folclor de o mare varietate.

Poezia populară timociană conține teme dintre care unele se repetă și pot fi întilnite și în folclorul din partea stîngă a Dunării.

Aceste cîntece născute în anumite condiții sociale și istorice oglindesc suferințele popoarelor balcanice și ele apar ca un bun aproape comun al tuturor acestor popoare.

¹ Al. Jordan, *Mihai Viteazul în folclorul balcanic*, București, 1936, p. 15.

² D. Caracostea, *O problemă de literatură comparată și folclor*, București, 1929, p. 15.

Dorul de libertate și de dreptate este concretizat în minunate imagini poetice, care secole de-a rândul au umplut de speranță sufletele celor asupriți. Cu cîntecul popular, cei care n-au mai putut suporta asupririle au pornit pe potecile munților sau codrilor, ca răzvrățiți față de boierii care legalizaseră ilegalitatea exploatării. Avem aici foarte multe balade în care haiducia este glorificată de către poetul popular; isprăvile îndrăznețe față de turci sau față de cei bogați fiind cîntate și sprijinite de milioane de oameni, care duceau aceeași viață de robie milenară.

Faptele de legendă ale haiducilor sînt cîntate cu pasiune, talent și simț artistic. După cum se știe, haiducii dintr-o parte și alta a Dunării purtau luptă împotriva aceluiași dușmani. Ei se întilneau în codrii verzi primăvara, la Sfîntu Gheorghe, și se despărțeau la căderea frunzei toamna, la Sîmedru.

Balada Crețu înfățișează drama socială a țărănimii noastre. Haiducul justifică necesitatea deposedării celor bogați pe calea acțiunilor de silnicie, întrucît țărani n-aveau pămînt, plug și nici vite pentru arat, dar erau robi la ciocoi și legați de pămînt (adscriptis glebae) :

N-am venit la cine n-are,
Și-am venit la cine-i are,
Să-i dea Crețu cui nu-i are!
Să-și cumpere boi și vaci,
Ca să are și-ai săraci!

Haiducul Neacșu și frate-su Lupu treceau fără dificultate pe ambele maluri ale Dunării și :

Haiduceau la Severin,
Dar treceau și-n Negotin,
Haiduceau mai în tot loc,
Da' treceau peste Timoc.
De prindeau vreun turc bogat,
Il luau de ceafă legat
Și-l treceau Dunărea-n țară,
Și-i dau de minca papară.
Da' de prindeau vreun ciocol,
Il puneau de păștea după oi.
De prindeau un grec cu barbă,
Il puneau de păștea iarbă ;
Tremurau ciocoi din țară,
Pe turci îi băgau în boală.

În balada Haiducul Valeanu, ce se cîntă și în Banat pe Valea Almăjului, se spune că pentru haiduci Dunărea nu constituia nici un obstacol :

Mai trecea și-n Orșova,
De umplea câte-o chesa¹,
Pe-ai bogați îi jupuia,
Pe-ai săraci îi dăruia.

Soarta țaranului român e cutremurătoare. Asuprit de cei de o lege cu dînsul, ca și de cei străini de neamul său, nemaiputînd suporta birurile și nedreptățile, apuca drumuri lungi pînă la Constantinopol pentru a se plînge sultanului. Iată tabloul vibrant din balada Tudorel, unde soțul își ia rămas bun de la soția sa iubită :

Voichița mea cea frumoasă,
Pe sub soare mai aleasă,
Ia să-mi faci o azmioară,
Frămîntată-n lăcrămioară ;
Coaptă-n sîn la țîțîșoară,
Dospită la inimioară,
Că eu, Voico, am să mă duc,
Pe lungi drumuri am s-apuc,
Tot din vad, în vad,
Pînă-ajung la Țaligrad.

În cîntecul Strigă-o fată din cetate, poetul anonim prezintă, într-un dialog sugestiv, suferințele popoarelor de pe cele două maluri ale Dunării, care au cunoscut din zorii istoriei traiul robilor.

Tinerele fete se plîng una alteia, revoltate de asuprirea ciocoilor din Țara Românească sau a „bașbuzucilor“ și a „fiarelor cercheze“ din părțile Diiului și văii Timocului, propunîndu-și o luptă comună în vederea eliberării :

Strigă-o fată din cetate,
Peste Dunăre departe ;
Strigă, mi se jeluiește
De traiul ce mi-l trăiește...
Veniți aicea cu toate,
Să scriem la boieri carte,
Să ne facă dreptate.
Să dăm jalbă la ciocoi,
Să dea drumu la flăcăi,
Să ne mărităm și noi.

Un sentiment copleșitor de dor îl mistuie pe cel ce și-a părăsit plaiurile copilăriei, fie din părțile timocene, fie pe cele din țară :

¹ Pungă cu bani.

Dunărică apă lină,
Numai cu păcate plină,
Săca-ți-ar izvoarele,
Să trec cu picioarele ;
Să-mi văd surioarele
Și cîmpul cu florile.
Că de cînd nu le-am văzut,
Pe mine carne-a scăzut.

Suferințele popoarelor balcanice au fost aceleași, sau aproape aceleași. În cîntecul bătrînesc Pazvangia de la Dii se consemnează situația grea a românilor, bulgarilor, sîrbilor, căci Pazvan Oglu de la Vidin se jura să nu cruțe pe nimeni :

De-oi prinde român, bugar¹.
Să-i înjug la plug pe-un an ;
Da' de-oi prinde sîrb haiduc,
Pietre de moară îmi duc.

Sînt pregnant înfățișate suferințele popoarelor din sangiacul Vidinului și din regiunea Timocului. Reproducem cîteva fragmente :

Ordia se rînduia,
Turcîmea se pregătea ;
Și-o porneau din sat în sat,
După rumâni de vînat.
Ne luau griu, ne luau porumb,
Zbura pasărea din cuib.
Ne luau oi, ne luau și mniele,
Pe cîmpul cu flori e jele.

.

Muer'le ni le robea,
Lumea goală rămînea,
Cu urzici se arănea.
Boabe-n piuă îmi pîsa,
La moară nu-mi cuteza ;
Și mincam la chisăliță,
Nu era cîne de viță !

.

■ Bulgar.

Tremura Craina¹ și Diul,
Nu cînta pe Timoc puil.

.

Fugea omu pe-unde poate,
Cu car cu două proțape.
În păduri se înfunda,
Cu codri mi se-nfrăța.

.

Și-mi ajunse vremea-n plai.
Făr'de cîntec, făr'de grai.
Șaptezeci de ani, măi frate,
N-a cîntat cocoș pin sate.
Jerpeliră Diul tot,
Mai cu seamă peste Timoc.
Da mai treceau la Craiova,
Pină sus cătră Moldova.

Poezia populară timoceană e bogată în cîntecele numite „frinturele“ sau „drăgostele“, în doine, colinde, bocete, cîntece de leagăn.

În privința circulației „frinturelelor“, sau „drăgostelelor“ și a cîntecului bătrînesc se poate spune că, în timp ce lirica este vie în fiecare cămin timocean, balada mai trăiește în fiecare comună doar la cițiva barzi pasionați, cu memorie capabilă de a putea reține între 5000—15.000 de versuri, dintre care mulți sînt neștiutori de carte.

Aria geografică din care s-au cules atît cîntecele bătrînești cît și cele de iubire etc. este întinsă cam cît Oltenia. Dacă ne orientăm pe fluviul Dunărea, lungimea ar fi de cca. 300 km. Ea pornește de la riul Morava (Margus) și se continuă spre cetatea Golumbățului, a Baziașului, Orșovei, T. Severin, Cladovei și Vidinului din fața Calafatului. Deci, teritoriul din care s-a cules folclorul din acest volum este în vecinătatea Olteniei și Banatului, limba românească auzindu-se la miazăzi de Dunăre, pe o linie dreaptă de la T. Severin spre Niș de cca. 100—150 km.

Limba română poate fi auzită în Timoc, pină acolo unde încetează lanțul muntos carpatic, ce se oprește în virful piramidal al Artanilor (Ritani); pină aci am cules poezia noastră populară și am auzit Miorița.

¹ Provincie în n. e. Serbiei, cu capitala Negotin.

Despre limba și locuitorii acestei regiuni s-a scris mult. Cei mai numeroși sînt învățații sîrbi, maghiari, germani, bulgari, ruși, francezi, italieni și români.

Printre lucrările importante, amintim pe aceea a savantului bulgar de la universitatea din Sofia, Stoian Romanski Rumănite mejdu Timok i Morava (Românii dintre Timoc și Morava), Sofia, 1926, și pe aceea a academicianului iugoslav Tihomir Georgević, Kros naše Rumune (Printre românii noștri), Beograd, 1906, care ne pune la îndemînă material prețios și în privința folclorului. C. Cvijić și A. Belić scriu fiecare cîte o lucrare în 1918, la Paris, despre românii din Serbia (Les Roumains de Serbie).

Poeții populari timoceni sînt locuitorii bătrîni ai acestor meleaguri. Dar cu toată vechimea lor, în mod științific este dificil să putem delimita după vîrstă atît lirica și mai cu seamă balada, epica. Presupunem însă că față de tematica abordată unele datează de la începuturile epocii feudale (ne referim la Impăratul Costandin, ciclul Novăceștilor, Rădoiță, Radonia, Tanislav, Țarul Murad și Radul Voivoda etc.).

La stratul vechi timocean s-a adăugat cu timpul un strat etnic nou, de o dată mai recentă, prin migrațiunile din miazănoapte, din țările române. Aceasta explică unele concordanțe din folclorul nord-danubian și cel sud-danubian.

Autenticitatea și păstrarea nealterată a folclorului timocean se explică prin așezarea românilor timoceni în mase compacte și foarte întinse.

Tihomir Georgevici este de părere că mulți timoceni „au venit din Țara Românească sau Banat“, ca urmare a legii din 5 august 1746, a domnitorului fanariot Constantin Mavrocordat, cînd țaranii români nemaiputînd suporta exploatarea feudală își părăsesc vetrele strămoșești, trecînd în sudul Dunării¹. Mulți însă s-au reîntors în țările românești.

Cu toate că la o vreme timocenii din părțile Diului (Vidinului) ajunseră să plătească peste 28 de feluri de impozite (resumi), viața le era mai ușoară la miazăzi de Dunăre, la turci, decît în țara lor de baștină, căci colgiii turci păreau mai blînzi decît moșierii români.

Dar și aici suferințele se întețesc în timpul răzvrătirii pașă de la Vidin (Dii) Pazvan Oglu, despre care istoricul sîrb M. G. Milicevici reproduce în marea sa operă Kneževina Srbja un fragment scris în limba română dintr-o baladă timoceană culeasă de la românii timoceni, „munteni“ sau „ungureni“ :

Pazvangia s-a jurat :
Unde-oi prinde babă slabă,
S-o pun să pască iarbă.

Tihomir Georgević, *La vérité sur les Roumains de Serbie*, Paris, 1919, p. 10

Unde-oi prinde moș bătrîn,
Să-l pun să roadă fin.
Aiduc Velcu s-a jurat,
Unde-o-l prinde,-l va tăia.

Dacă timocenii n-au putut îndura jugul boieresc în țară, nu s-au lăsat sugrumați nici de iataganul otoman. Sprijiniți de către Comitetul rus din București, se răscoală la 1876 împotriva turcilor de la Dii (Vidin), dînd peste o mie de morți. În cîntecul bătrînesc Răscoala împotriva turcilor de la 1876, anonimul timocean oglindește setea de răzbunare și de eliberare de sub jugul turcesc :

Atunci dascălu Ciolacu,
Pe un cal roșu ca macu,
Pe cîmpu-al din Bregova,
La timoceni cuvînta :
— Frați români, să vă luptați,
Frică la dușmani nu luați,
C-a venit ziua cea mare,
Să mîncăm la turc oscioare.

Poezia epică timoceană cîntă toate războaiele de eliberare purtate de sîrbi sau bulgari. Alături de popoarele vecine, timocenii au luptat cu eroism, fiind elogiați de presa internațională. Despre contribuția lor la războiul din 1876 scrie și Mihail Eminescu.¹ Români timoceni s-au identificat în aspirații cu popoarele din sud, ducînd aceeași luptă și dînd aceleași jertfe, sub zidurile de la Adrianopole, Kaimaccialan, Salonic, Tracia.

★

În ceea ce privește gruparea geografică și dialectală a folclorului timocean, menționăm cîteva considerații ale unor învățați străini și români. Academicianul iugoslav Tihomir Georgevici, referindu-se la limba vorbită de către românii timoceni, spune : „Toți românii din regatul Serbiei vorbesc dialectele limbii române“².

În mare, graiul vorbit se orientează după cum lanțul carpatic timocean taie în două regiunea Timocului. În partea dinspre răsărit a munților, întoarsă cu fața spre Oltenia, se aude un grai identic cu cel al oltenilor. Înspre apus de crestele munților, cu fața spre Banat, se vorbește graiul bănățean, „înflorit“ ici, colo mai cu seamă pe valea Moravei, cu neologisme sîrbești.

¹ Mihail Eminescu, **Românii din Serbia** (după o corespondență din Budapesta), în **Opere complete**, Iași, 1914.

² Tihomir Georgević, **Kroz naše Rumune**, p. 35, Beograd, 1906.

Pornind deci din fața Calafatului, de la Dii (Vidin), pînă dincolo de Cladova, din fața Turnului-Severin și Orșovei, și de aci către miazăzi, pe o linie de vreo 150 km., se întinde aria graiului oltenesc. Graiul oltenesc se vorbește azi în Timoc într-o formă arhaică.

Pe o linie sinuoasă dintre T. Severin și Orșova, pornind din apropierea Cladovei spre apus, pînă la Golumbăț (la noi Baziaș) și continuînd spre Morava și dincolo de Morava, iar spre sud pînă la Paracîn, cu sate răzlețe ca Vlașka, Spuska, Batinț, Boșniana, sau la sud de orașul Zăiceri, cu comunele: Luca, Vlașko Pole, Vlașko Selo, Lubnița, Bacevița și altele, se mai poate auzi vorbindu-se subdialecțul bănățean cu tot mai multe cuvinte sîrbești. Populația care vorbește graiul bănățean, deși mult mai numeroasă decît aceea care vorbește graiul oltean, are un folclor mai puțin important, atît sub aspectul calitativ, cit și sub cel cantitativ.

Aria geografică în care se vorbește graiul bănățean cuprinde județele: Morava, Pojarevaț (Pasarovitz) și parțial județele Timoc și Craina, în timp ce graiul oltean se vorbește în județele: Craina, Timoc (parțial) și Vidin.

Graiul bănățean este numit de către localnici „muntenesc” sau „ungurenesc”. Printre locuitorii de aci pot fi întilnite grupuri de mineri „cărbunari” sau „ocnari”, numiți „bufeni”. Aceștia au trecut Dunărea de la Bocșa, Reșița sau Oravița și se ocupă dincolo în Timoc cu mineritul, în localitățile: Maidan Pec, Bor, Cuceaina, Rudna Glava etc. Cele cîteva comune de mineri de aci vorbesc o limbă ce se aseamănă mai mult cu graiul oltean decît cu cel bănățean, intrucît „bufenii” sînt emigranți din Oltenia în Banat.

În același timp, graiul dinspre răsărit de Carpații timoceni este numit de către localnici „graiul țarenilor”, aidoma cu cel oltenesc. La el se pot remarca unele particularități. Astfel, cei din fața raionului Calafat se numesc „văleni” sau „dunăreni”; cei din fața raioanelor Vinju Mare și parțial Turnu Severin se numesc „cîmpeni”, în timp ce la miazăzi de această zonă, începînd cu dealurile meridionale sub-carpătice, se numesc „deleni” sau „pădureni”.

În privința materialului cules în acest volum trebuie arătat că majoritatea pieselor sînt culese de la răsărit de munți, din județele: Craina, Timoc și Vidin. Mai puține balade și frînturile am putut culege din județele Morava și Pojarevaț (Pasarovitz), unde, după cum ramarcă acad. Emil Petrovici, „doinele și strigăturile sînt pe cale de a pieri. Balada se pare că a dispărut de mult... În privința aceasta e o mare deosebire între românii dinspre Morava și între aceia dinspre Timoc, adică din Craina, unde lăutarii păstrează pînă astăzi cîntecele vechi românești”¹.

În aceste județe, cu excepția munților Homole, unde nu am cules, nici eu și nici alți cercetători, se găsesc prea puține balade; căci poezia, portul, jocul și obiceiurile, sub influența culturii scrise sîrbești, dispar treptat, treptat.

¹ Emil Petrovici, *op. cit.*, pp. 58—59.

Un fenomen interesant se observă totuși la românii „munteni“ sau „ungureni“ dinspre răsărit de munți, din Craina și Timoc, și anume că aici epica și lirica sînt foarte fecunde datorită legăturii strînse cu balada și cîntecele de iubire dinspre Timoc și Oltenia.

Se spune că pentru prima dată cîntecele populare ale românilor timoceni ar fi fost culese de către marele folclorist sîrb Vuk Ștefan Karagici (1787—1804). Pe cînd era vameș la Cladova (1811—1813) și la Birza Palanca, apoi ambasador, a cules poezii de pe valea Dunării și a Timocului, culegere dăruită lui Gheorghe Asachi (1788—1874) la 1823¹, în semn de prietenie, dar mistuită de flăcări, o dată cu Biblioteca națională din Iași.

Primele poezii populare de la românii timoceni au fost publicate la Paris în 1889, de către Emile Picot, în: *Chants populaires des Roumains de Serbie*. Culegător n-a fost însă Picot, ci doi învățători ce aparțineau unor familii românești, împreună cu o învățătoare sîrboaică. Aceștia „n-au învățat niciodată altă limbă, decît cea sîrbească“, zice Emile Picot, referindu-se la culegătorii Gheorghe Dimitrievici și Svetozar Stoiadinovici din orașul Negotin. Materia-lul adunat din gura poporului i s-a dat scriitorului francez de către ambasadorul Serbiei la Paris, lingvistul sîrb Stoian Novacovici, iar cu ajutorul scriitorului Alexandru Odobescu, Picot a reușit să descifreze textele scrise în limba română cu caractere chirilice și să le traducă în limba franceză.

Gustav Weigand, în *Der Banater Dialekt*, Leipzig, 1896, publică texte și din Timoc, comuna Techia.

C. Cosmescu publică un număr mic de Poezii populare de la românii din Serbia, în *Convorbiri literare*, anul XXXIII, nr. 9, iar Ovid Densusianu, I. A. Candrea și Th. Speranția, în *Graiul nostru*, vol. II, București, 1908, publică folclor din sudul Cazanelor Dunării.

M. G. Milicevici, istoricul sîrb, a inclus la 1876, în grandioasa lui operă *Kneževina Srbija*, un text în limba română — graiul muntenesc, din balada *Pazvan Oglu*, reprodusă mai înainte (fragment).

În anul 1913, profesorii G. Giuglea și G. Vilsan au făcut o excursie cu studenții în sudul Porților de Fier, în urma căreia au publicat volumul *De la românii din Serbia*². Volumul cuprinde mai multe cîntece epice din părțile Cladovei (Cljuci sau Cheia), de la românii „dunărinți“ sau „mărginiți“ din Craina-sîrbească.

¹ Ion Mușlea, *Despre folclorul literar românesc, Kniga o Balkanu*, Beograd, 1936, tom. I, p. 287.

² G. Giuglea și G. Vilsan, *De la românii din Serbia*, culegere de literatură populară, Casa Școalelor, București, 1913.

Cu prilejul cercetărilor pentru atlasul lingvistic român (Al. R., II), academicianul Emil Petrovici publică Note de folclor de la românii din Valea Mlavei¹, iar Ion Pătruț, Folclor de la românii din Serbia, în același anuar.

În mai 1943, apare prima mea culegere de Poezii populare de la românii din Valea Timocului².

Prima lucrare de folclor care se publică în limba română cu caractere chirilice apare în capitala județului Timoc, la Zăiceri, în anul 1946, sub titlul Cîncicătoare partizănească. Cartea este editată de către Frontul popular al raionului Zaječar, sub îngrijirea ing. Iancu lui Moană Simionovici din com. Podgoraș. Broșura aceasta de 28 pagini cuprinde balade populare din timpul luptei de eliberare de sub jugul fascist.

Cîntece epice au fost publicate și în ziarul românesc Vorba noastră, care a apărut tot în orașul Zăiceri, în anii 1945—1948, în grai muntenesc-ungurenesc, adică bănățean.

În anul 1958, prof. Nicolae Ursu³ publică : Cîntece din Valea Timocului cu notație muzicală și text.

Editura de stat pentru literatură și artă publică în 1960 folclor din Timoc în volumul Flori alese din poezia populară. Aci sînt cuprinse mai multe piese din lirica timoceană, inedite, care apar și în volumul de față.

În sfîrșit, se mai poate aminti volumul Tinerețe fără bătrînețe care cuprinde și basme populare din Timoc, culese de mine.

Clasificarea materialului epic din această colecție s-a făcut după aceea preconizată de Al. I. Amzulescu (Balade populare românești, 1964).

★

Important este de semnalat în ce împrejurări se cîntă baladele și doinele.

De obicei, cîntecul bătrînesc se cîntă într-o atmosferă solemnă, la o invitație colectivă : nunți, botezuri, praznice, sărbători, petreceri, iar pentru cei cărora le-au plăcut baladele, chiar și cu prilejul înmormîntării sau pomenilor.

În aceleași ocazii se cîntă și frînturelele (drăgostelele) și doinele, cu deosebirea că acestea se execută și fără existența unui cadru solemn. Ele se cîntă și în grup dar și singur, pentru o anumită destindere sufletească.

Baladele nu se pot cînta la o singură petrecere într-o zi. De obicei sărbătorile durează trei zile, ca și nunțile, și nici în aceste zile un lăutar nu-și poate epuiza repertoriul bogat de cîntece bătrînești, care uneori pot ajunge de la patruzeci la optzeci, fiecare avînd de la 100—200 pînă la 500—600 versuri. Sima Prunaru știe peste o sută de balade.

¹ Emil Petrovici, Note de folclor de la românii din Valea Mlavei, Anuarul Arhivei de Folclor, Buc., tom. VI, 1941, pp. 43—75.

² C. Sandu Timoc, Poezii populare de la românii din Valea Timocului, Editura Scri-sul Românesc, Craiova, 1943.

³ Nicolae Ursu, Cîntece din Valea Timocului, în volumul Cîntece și jocuri din Valea Almajului (Banat), Ed. Muzicală, București, 1958, pp. 253—260.

Recitativul epic se desfășoară în mod liber, bardul popular, deși adesea fără știință de carte, parcă ar citi din cronici faptele de vitejie ale strămoșilor. Nu îndrăgesc baladele scurte, preferă balade de dimensiuni, care durează și cite o oră pînă se deapănă.

Lăutarul care cîntă este secundat de cel puțin un ajutor care-i ține isonul sau „arăbacul“ la vioară.

În general toate baladele încep printr-o introducere (taxin sau scopo), pentru a trezi interesul masei de ascultători.

Introducerea uzuală este aceasta :

Foaie verde colălie,
I-ascultați lume la mine,
Să vă spun o istorie,
Dintr-a mea copilărie ;
Să vă spun un cîntecel,
De cînd eram mititel,
Istorie bătrînească,
Pentru ca să pomenească !...

Melopeea se continuă în acordul vioarei într-un tempo viu ori monoton, depășindu-se într-o atmosferă de dulce încordare.

Formula tipică a încheierii este următoarea :

Istorie rumânească,
Cît e lumea s-o cetească ;
La buni frați ca dumneavoastră
Pentru ca să pomenească !“...

Balada se cîntă pe o singură voce, ca și cîntecele de iubire. Nu există cîntarea polifonică, cu excepția cîntecelor rituale funebre. Cîntecele de dragoste se pot cînta și în grup, dar pe o singură voce, de obicei de fete, mai rar de băieți.

Cîntarea antifonică la vicleim și irozi a dispărut o dată cu acest obicei. Baladele se cîntă, mai rar, și de femei.

Atît baladele cît și cîntecele de dragoste au melodii proprii, uneori comune, cu excepția descîntecelor care se recită.

Multe cîntece bătrînești de la românii din Timoc au dispărut din tradiția vie, dar cele înmănuncheate în acest volum aduc o contribuție modestă la cunoașterea tezaurului lor spiritual.

Fiind așezați la răscruce de drumuri, barzii anonimi timoceni au fost cărauși ai cîntecului nostru pe ambele țărături ale Dunării, de multe ori împilați de colgiii turci și de către ciocol :

Aveau casa cucului,
Și odihna vîntului.

Izvorite din înțelepciunea unor minți fără știință de carte, dar din suflete mari cîntecele barzilor populari din Timoc au darul de a merge la oameni „cu carte și parte“.

Creația populară cuprinsă în acest volum va rămîne de-a pururi mărturia geniului nostru popular creator.

Iubit de noi și de urmașii noștri, cîntecul popular va străluci ca un luceafăr, ce vine din bezna trecutului îndepărtat. Conștient de trăinicia cîntecului, expresie milenară a vieții celor ce l-au izvodit, poetul din Timoc conturează această convingere în grăitorul final :

Soarele merge și apune,
Dar cîntecul tot se spune !

CRISTEA SANDU TIMOC

C Î N T E C E
B Ă T R Î N E Ș T I
Ș I D O I N E

POEZIA
OBICEIURILOR
TRADIȚIONALE

1

Cîntece de nuntă

Fetiță de om sărac,
Ce grăbiși la măritat,
Ca ruja la scuturat ?
Că ruja mai înfloare o dată,
Da' tu nu te mai faci fată ;
Că vine primăvara,
Și n-are cine-o purta.
Văruicile tale,
Pe coastă la viorele ;
Da' tu țeși la păturele,
Să-nvălui pe neica-n ele.

2

Frunză verde măr uscat,
Fetiță de om sărac,
Nu grăbi la măritat,
Ca frunza la scuturat !
Că frunza mai dă o dată,
Da' tu nu te mai faci fată !
Fetiță de om sărac,
Joci în horă-mboorat ;
Dă-te, fată furisită,
Joacă-n horă potolită,
Că te măriți făr' de nuntă,
Și nu te culci nebătută
Că-ți găsești vr'un blăstamat,
De mănincă nespălat
Și să culcă ne-nchinat !

3

Pădure, pădure,
Păduriță rară,
Mindra,-n pielea goală,
Plinge, se omoară,
Că Ionel se-nsoară.
Pădure, pădure,

Păduriță deasă,
Mindra minioasă
Că Ionel o lasă.
Pădure, pădure,
Pădure-mpupită,
Pădure-nsovonită,
Cu sovon de lină,
Cu Ionel de mină.

4

— Și mă cere, maică, cere,
Și mă cere-un negustori,
Să-mi facă salbă de poli :
La mijlocu polilor,
Chipu negustorilor
Și mă cere-un dărăbanț,
Să-mi facă salbă de sfaț ;
La mijlocu sfaților,
Chipu dărăbanților.
Și mă cere, muică, cere,
Și mă cere-un vaporean.
— Ba tu, maică, nu te duce !
Cînd ț-ă dragostea mai dulce
Ia vaporu și să duce ;
Iți vine altu mai dulce.
— Da mă cere, maică, cere,
Și mă cere-un plugăraș !
— Du-te, maică, minca-l-aș !

5

— Fata mării cea frumoasă,
Prea frumoasă ești,
Spune, spune muichii tele,
Cînd te-oi mărita,
După cine, după cine,
Mama să te dea ?
Să te dau, să te dau
După-un muncitor !
— Muncitoru prea muncește,

Ară pogonu-n lung și-n lat,
Mă arde soarele-n cap!
Nu mă duc, nu mă duc,
Mamă, după el.
— Fata mării cea frumoasă,
Prea frumoasă ești,
Spune, spune, muichii tele,
Cînd te-oi mărita,
După cine, după cine,
Mama să te dea ?
Să te dau, să te dau
După negustori !
— Negustori, negustori,
Mulți rămîn chiori.
Nu mă duc, nu mă duc,
Mamă, după el.
— Fata mării cea frumoasă,
Prea frumoasă ești,
Spune-i, spune-i muichii tele,
Cînd te-oi mărita,
După cine, după cine,
Mama să te dea ?
Să te dau, să te dau
După belecii !
— Belecii bălăiește,
Sara vine făr-de pește :
Țoalele ude pe el,
Nu mă duc, nu mă duc,
Mamă, după el.
— Fata mării cea frumoasă,
Prea frumoasă ești,
Spune, spune mării tele,
Cînd te-oi mărita,
După cine, după cine,
Mama să te dea ?
Să te dau, să te dau
După dugăiaș,
Dugăiaș de la oraș !
— Dugăiașu-i cu chirie,
Și dă marfa-n veresie.
Nu mă duc, nu mă duc,
Mamă, după el.
— Fata mării cea frumoasă,

Prea frumoasă ești,
Spune-i, spune-i muichii tele,
Cînd te-oi mărita,
După cine, după cine,
Mama să te dea ?
Să te dau, să te dau
Dup-un cojocari !
— Cojocari, cojocari,
Face la pieptari !
Cînd il cați, cînd il cați,
Șede făr-de bani !
Nu mă duc, nu mă duc,
Mamă, după el.
— Fata mării cea frumoasă,
Prea frumoasă ești,
Spune, spune, mării tele,
Cînd te-oi mărita,
După cine, după cine,
Mama să te dea ?
Să te dau, să te dau
După un cioban !
— Ciobanu ciobănește
Toată vara, și păzăște,
Toată vara tir ! și bîr !
Cu cioarecii ruți în tur !
Nu mă duc, nu mă duc,
Mamă, după el !
— Fata mării cea frumoasă,
Prea frumoasă ești,
Spune, spune, mării tele,
Cînd te-oi mărita,
După cine, după cine,
Mama să te dea ?
Să te dau, să te dau
După-un croitor !
— Croitor croiește,
Se laudă cînd vorbește ;
Ace-mpunge, ace-mi frînge.
Mămăliga nu-i ajunge.
Nu mă duc, nu mă duc,
Mamă, după el.
— Fata mării cea frumoasă,
Prea frumoasă ești,

Spune, spune muichii tele,
Cînd te-oi mărita,
După cine, după cine,
Mama să te dea ?
Să te dau, să te dau
După lăutari !
— Dragostea de lăutari,
Aur și mărgăritari !
Cînd joacă la zile mari,
Poznariu e plin de bani.
Eu mă duc, eu mă duc,
Mamă după el !

6

I-auzi, mamă, cîinii bat,
Impețitorii intră-n sat,
 dighi, dighi, da !
Taci, mamă, dăi, dăi, dăi,
Că sînt impețitorii mei.
Dă-le, mamă, ș-o cafea,
Ca să vie să mă ia ;
Dă-le, mamă, băutură,
Ca să nu mă cate-n gură ;
Cît un an din vară trece,
Și am patruzeci și zece.
Mă uitai într-o fîntînă,
Și văzui că sînt bătrînă ;
Mă uitai într-o găleată,
Și văzui că sînt buzată ;
Mă uitai și după ușa,
Și văzui că sînt mătușă.

7

De trei ani mă duc, mă duc,
Și tu, mamă, n-ai crezut ;
Dar acuma ai să crezi,
Că-n trei ani nu mă mai vezi !
Rămii, tată, sănătos,
Ca un busuioc frumos ;

Rămii, mumă, sănătoasă,
Ca o garoafă frumoasă.
Cînd o bate peste față,
Umple satu de dulceață ;
Cînd o bate pe dos,
Umple satu de miros.
Plînge-mă, mumă, cu dor,
Că și eu ți-am fost ficior ;
Plînge-mă, mumă, cu milă,
Că și eu ți-am fost copilă.
Plîngeți, frați, plîngeți, surori,
Că și eu v-am plîns pe voi.

8

Fa mireasă dumneata,
Cine naiba te-a-nvățat ?
Te-ai grăbit la măritat,
Ca ruja la scuturat !
Că ruja mai înfloare-o dată,
Da' tu nu te mai faci fată ;
Cînd or cînta racu-n lac,
Atunci și giner'le băiat !...
Naică, văruicile tăle
Suie-n deal la viorele,
Cu băieții după ele ;
Tu stai-nchisă-n coșere
Și-ni țâși la păturele,
Să-nvălui giner'le-n ele.
Cît fusăi la muica fată,
Eram frumoasă, curată,
Știui floarea cum să poartă.
Da' dacă mă măritai,
Florica lăpădai,
Cu picioru mi-o călcai,
Și-o vîndui și pe mălai ;
Copiii mă-mprejurară,
Birur'le mă înglotară.
Cît fusăi la muma fată,
Mîncam pîine de săcară,
Cernută cu sită rară,
Și-o mîncam cu drag pe-afară ;

Da' dacă mă măritai,
 Mîncai pîine de-a aleasă,
 Cernută cu sită deasă,
 Și-o mîncai cu plîns pe masă.
 Baș cînd e cîna mai bună,
 Poc! cu pumnu peste gură.
 Nu știu, mînînc or suspîn
 Sau bag în mine venin;
 Nu știu, mînînc sau ce fac,
 Or otravă-n mine bag!...
 Că mila de la părinți,
 Aminată vreme-o uiți.
 Da' mila de la bărbat,
 Ca umbra de păr uscat:
 Cînd te dai să te umbrești,
 Și mai rău te-nădușești.
 Poteca de la maica,
 De cînd n-am dat pe ea,
 Răsări iarba pe ea;
 Să răsar și pălămidă,
 Cu maica nu mai sînt rudă!
 Taci, mireasă, nu mai plînge.

C-ai să mergi la casa ta,
 Și ț-ă traiu cu vătraiu.
 Și ț-ă cîna cu prăjina.
 Plîngeți ochi și lăcrămați,
 Că voi sinteți vinovați;
 Ce vedeți nu mai lăsați,
 Ce iubiți nu mai uitați.
 — Fa mireasă dumneata.
 Unie-o lași pe mumă-ta?
 Cînd vine duminica
 Cine foc i-o mătura?!
 — Cocoșu cu aripa.
 — Cine apă i-o aducea?
 Vadra-n cui să va usca!
 Infloriți, flori, înfloriți,
 Că daichii nu-i trebuîți!
 Cînd mie-mi trebuirăți,
 Voi atuncea împupirăți...
 Infloriți și stați ca gardu,
 Că daichii i-a trecut veacu;
 Infloriți și stați ca perete,
 Eu mi-am luat partea din fete.

(În revărsatul zorilor, luni, după ce prima noapte tinerii dorm împreună, arzîndu-le la cap luminări și avînd la cap și jugul boilor, ce simbolizează speranța că în viață și muncă se vor potrivi ca boii la jug, lăutarii, însoțiți de toboșar, cîntă versurile:)

Zorile, zorilor,
 Zorile, surorilor,
 Ce grăbiți,
 Ce revărsați,
 Mai stați, nu vă revărsați,
 Că sînt doi iubiți culcați.
 Zorilor, surorilor,
 Nu grăbirăți la vărsat,
 Că dorm doi golumbi în pat;
 Un golumb ș-o golumbiță,
 Și să sărută-n guriță;
 Ea pe el și el pe ea,
 C-așa este dragostea.
 S-a culcat asară doi,
 Da' să vă sculați azi trei.

Pîn' la anu,
 Și ciobanu.
 Cînd o fi anu trei,
 Să-l pună după oi.
 Să să iubească sănătoși,
 Să facă copii frumoși.

9

Joacă, soacră, pingă vatră,
 Să-ți dea nora turtă caldă;
 Joacă, soacră, tot mai tare,
 Să-ți dea lături din căldare.
 Joacă, soacră, nu juca,

Doar cămașa nu-i a ta,
Că ți-a dat-o noru-la !
Azi ți-o dă, miine ți-o ia.
Și rămii cu rîza ta.
Bate vîntu,-ți ia opregu,
Ți se vede trupu negru ;
Trupu negru și curat,
De-un an nu te-ai scăldat !...

10

Foaie verde, foaie lată,
Să plimbă socru pe grapă :
Foaie verde și-un arțar,
Și-i trasă de un măgar.
Și-a pus socru cîrpa-n cap,
Da' cojocelul sub pat.
Rău soacra l-a fermecat,
De se culcă tot sub pat ;
Doarme și tot sforăiește,
Poate dracu mormăiește !
— Fa nevastă, tu ești dracu,
Toată noaptea-mi scîrțai patu !
— Mă bărbate, fermecate,
Nu face alte păcate !
Dedei trupu chinului,
Făcui banil birului ;
Da' el să cutropea cu sacu,
Și durmea pînă-l lua dracu !...

11

PĂPARUDA

Păpărudă, rudă,
Leși afară de ne udă.
Cu găleata, leata,
Peste toată fața :
Cu găleata plină,
Ploile să vină :

Cu găleata rasă,
Ploile să varsă :
Cu ciubăru, băru.
Peste tot tinăru.
Crească grînele
Cît prăjinile,
Crească oarzăa'le
Cît rogoazăle,
Da' porumbur'le
Cît gardurile,
Boii trăgători,
Oameni muncitori.

12

ALIOȘ

Sîn Toadere,
Sîn Toadere,
Las cosița capului
Cît coada calului.
Alioș ! Alioș !
La Ioana pe coș !
Să abatem pîrau pin ușe,
Să se spele de cenușe ;
Să-i facem leagăn de mătăsă,
S-o ia Conea acasă
Alioș ! Alioș !
Cu Ioana în coș !
C-au rămas dănacii ne-nsurați,
Ca tulenii nemîncăți ;
Au rămas fete nemăritate,
Ca paile nemîncate.
Busuioc, busuiocel,
Cum ai știut de-ai crescut,
Așa să știi de scrisa mea !
Stea, steulica mea,
Toate stelele să stea,
Da' tu să nu mai stai.
Te duci în lungiși
Și-n curmeziși,
Încotro soarele răsare,

Incotro soarele apune,
Să te duci la scrisa mea ;
Cu ciocu s-o ciocnești,
Cu aripile s-o plesnești
Și la mine s-o pornești.
Dac-o fi din țară,
Să vie pe seară ;
Dac-o fi din ale,
Vie pe podu din vale ;
Dac-o fi din munte,
Să vie pe punte.
In vis să-l visezi,
Avea să-l vezi ;
In minte să-l ții,
La ziuă mi-l spui.

13

DESCINTECE

De obrinteală

Intr-un cîmp mare negru,
Lătră un cîne mare negru.
Piste Marea Neagră,
S-aude zbierind o oaie neagră.
In pădure mare neagră.
Zbieră un cioban mare negru.
Tăcu ciobanu de zbierat
Și de fluierat.
Stătu și oaia de zbierat,
Stătu și ciinili de lătrat.
Și stătu și obrinteala
Di la Trandafira,
Stătu de junghiat
Și inčuțitat.
Și Trandafira rămasă
Curată, sănătoasă,
Cum Maica Precesta a lăsat-o,
Ca strugur'li-n vie,
Ca Maica Stămărie.

14

De pocitură

Pleacă Gheorghe pe cale, pe cărare,
Gras și frumos.
Pe la mijloc de cale
L-a-ntilnit nouăzeci și nouă
De săgetături,
Și nouăzeci și nouă
De pocituri.
Și l-a săgetat,
Și l-a cuțitat
Pin creierii capului
Și fața obrazului,
Ș-auzu urechilor,
Vederile ochilor,
In rădăcinili măsărilor.
Și Gheorghe a-nceput
A țipa
Și a se văita.
Nima nu l-a auzit,
Decit Maica Precesta din ceri
L-a auzit și l-a văzut.
Pe scară de aur s-a coborît,
De mîna dreaptă l-a luat
Și l-a-ntrebat :
— Ce plîngi, măi Gheorghe,
Ce te vaiți ?...
— Cum n-oi plînge !
Cum nu m-oi văita !
Că am plecat
Pe cale, pe cărare,
Gras și frumos.
Pe la mijloc de cale
M-au întilnit
Nouăzeci și nouă
De săgetături,
Nouăzeci și nouă
De înțapături.
Și m-a săgetat,
Și m-a cuțitat
Pin creierii capului,

In fața obrazului
Ș-auzu urechilor,
In vederili ochilor,
Și-n rădăcinili măsărilor.
— Nu plînge, măi Gheorghe,
Nu te văita,
Că eu grija ta oi purta,
Și la tine oi venea.
Cu trestie-n apă ne-ncepută
Oi descînta
Și săgetăturili,
Și cuțiturili,
Și pociturili.
Cu mîna le-oi lua,
Piste nouă mări albe
Le-oi arunca.
Și Gheorghe a rămas
Curat și luminat,
Ca auru strecurat,
Cum maică-sa l-a făcut,
Cum Domnu mi l-a zidit.

15

D e d a l a c

Tu, dalac
Din lac,
Tu, dalac
Din soare,
Tu, dalac
Din mare,
Tu, dalac
Din vînt,
Tu, dalac
Din iarbă,
Tu, dalac
Din pămînt,
Tu, dalac
Din mîncare,
Dalac cu izbitură,
Dalac cu umflătură,

Dalac cu-implinură !
Tu, dalace, ieși
Di la Trăilă din cap,
Ieși din gît,
Ieși din carnea lui,
Ieși din piept,
Ieși din spate,
Ieși din picioare
Și din toate oasele lui.
Trăilă-ncepea :
— Ieși cînd îți spun,
Nu te umfla,
Nu te pitea !
Dalacu de la Trăilă ieși,
Sub o piatră se pîti,
Și piatra plesni,
Dalacu ieși,
Piatra plecă,
Dalacu plecă,
Iar Trăilă
Rămase curat, luminat,
Cum maică-sa l-a lăsat.
Ca strugur'li-n vie,
Ca Maica Stămărie.

16

D e „s o a r e s ă c“

Mă sculai de dimineață,
Olicăindu-mă și tînguindu-mă,
Și perii din cap jumulindu-mi.
Și nima nu mă vedea,
Maica Precista m-auzea,
La mine-mi venea.
De vorbă m-a-ntrebat,
Cu mîna dreaptă m-a luat
Și-n pîriù lui Iordan m-a băgat,
Și-n fîntina lui Adam.
Ba m-a luat și m-a scăldat,
M-a spălat de soare săc,
De izbitură,

De boala pământului
Și de-nțilnătură,
Că are nouă surori
Și ia nouă dureri.
Sărea așchia de topor tăietor,
Și de voinic muncitor.
Să sară și ce e-n trupul Gherghinii.
Cu nouă surori,
Cu nouă dureri,
Veni oastea soarelui,
Ca la gândul dorului.
Mai rămaseră opt sori.
Veni altu soare,
Și la altu dor,
Mai rămaseră șapte,
Mai rămaseră șase,
Mai rămaseră cinci,
Mai rămaseră patru,
Mai rămaseră trei,
Mai rămaseră doi,
Mai rămasă unu.
Și de unu nu mi-e leac.
Ci de la nouăzeci și nouă de părți,
Da' mai virtos
De la Iristos.
Leac de la limba mea,
Leac de la mîna mea,
Leac de la Maica Precista.
Că ce zic de mine,
E și de la Dumnezeu,
Și de la Maica Precista ;
Să fie descîntecul meu de folos.
Da' Gherghina să rămînă
Curată, luminată,
Cu leac din nouăzeci și nouă de
părți.

Eu sint tare descîntătoare,
Și descînt în fuga mare,
Făr' de nici o supărare,
Maica Precista ziditoare,
Da' eu o descîntătoare.
Soare sui,
Soare presui,

Soare cafeliu,
Soare turungiu,
Soare de nouăzeci și nouă de feluri,
Soare de nouăzeci și nouă de
neamuri,

Să ieși cu izbitură
Și cu plinitură,
Și cu boalili văzduhului
Și ale răsăritului,
Și te du la apus
Să dai cu capu în fus,
Și te du la răsărit
Să dai cu capu-n cuțit,
Soare săc, și să apui,
La Gherghina-n cap să nu te
mai pui.

Și din creierii capului,
Din zgîrciul nasului
Și din fața obrazului,
Din piept și din șale,
De unde-i pasă mai tare,
Să ieși cit mai tare,
În fuga mai mare.
Iar Gherghina
Zambila
Să rămînă curată,
Luminată,
Ca steaua-n ceri,
Ca strugur'li-n vie,
Ca Maica Stămărie.

17

De I z d a t

La cap pe comănac,
La inimă de vidră,
Izdat nebotezat.
Cocoșu făcu oul roșu,
Gospodi Camina sărea,
Făcu strepez.
Gospodi Camina,

Cine n-are cruce
Să nu vină la cruce,
Cine n-are cruce
Să nu fugă de cruce.
Cine n-are cruce
Să nu treacă peste cruce.
Fugi, sabie diavolească,
Că vine sabia diavolească,
Cu cinci săbii ascuțite,
Cite cinci sînt rămășițe,
Să taie pe necuratu,
Să taie pe blăstămatu.
Fugi din capu omului,
Ieși din inima lui,
Din trupu voinicului,
Că nu este locul tău,
Și este al crucii mele,
Și-al tămîii !
Pleznește, drace,
Că n-ai ce-i face !
Ieși, drace, că n-ai ce-i face !
Eu te-oi biciui,
Cu crucea te voi boțea,
Cu cuțitu te voi tăia,
Cu tămîia te voi tămîia ;
Tămîia o să-ți miroasă,
Pe voinic să-l lași
Curat în casă.
Curat și luminat,
Cum Maica Precista
L-a lăsat.

18

D e i z d a t

A plecat izdatu
Cu izdătoanea,
A apucat
Cu apucătoanea
La ușa lui Pătru :
Ușa,
ușe încuiată,

Fereastă,
fereasta astupată !
Și pe coș intra,
Pe Pătru-l găsea
Culcat, înțepturat,
Cruce nefăcută.
Ii punea o labă-n piept.
Una în spinare,
Il stringea, il cuprindea,
Cu coada nărilor-i astupa,
Ii da străgniță, vrăgniță,
Umflături și gimfături.
Pătru se văita,
Se văicărea,
Stămăria l-auza,
Pe scară de argint
Se scobora,
Pe scaun de aur ședeau,
Și pe Pătru-l întreba :
— Ce zbieri, Petre, ce te văicărești ?
Nu pot să stau în așternutur'li mele,
De văicăturile tele !
Atunci Pătru-i răspundea :
— Maică Stămărie,
Cum să nu zbier,
Să nu mă văicăresc,
Că a plecat izdatu
Cu izdătoanea,
A apucat cu apucătoanea,
La ușe mi-au venit
Și mi s-au oprit.
Ușa a fost încuiată,
Da' fereasta astupată ;
Atunci pe coș a intrat,
Și m-a găsit culcat,
Pe cruce nefăcute,
Și-mi punea o labă-n piept.
Și alta-n spinare,
Imi da străgniță, vrăgniță,
Umflături și gimfături.
De aia eu zbier și mă văicăresc.
Și mă tinguiesc.
Atunci Stămăria-i zicea :

— Alergați curind la Floarea
descântătoare,

Că ea-ți va descânta,
Cu mina-ți va lua,
Cu mina ei a direaptă,
Cu limba ei curată.
Floarea alerga
Cu nouă cuțite
Bine ascuțite,
Cu nouă fuse tăietoare,
Cu fusele-l ințepa,
Il străpungea,
Cu cuțitele-l tăia,
Il zdrumica,
In coada mărilor il lepăda,
Pătru să rămînă
Curat, luminat,
Cum Maica Domnului
L-a lăsat !

19

D e v i v o r

A plecat Ion pe cale,
pe cărare,
Pe drumu-al mare,
Spre răsărit de soare.
Să-ntilni cu vivoru-n cale,
Cu vivor,
cu vivornița,
Cu soare săc,
cu sorița,
Cu brînca,
cu brînculița,
Cu țapa,
cu țăpulița,
Cu nouăzeci de țepi ințepată,
Cu nouăzeci de fieroanie-nfierată.
Și mi-l infiera,
Și mi-l ințăpa,
Pin creierii capului,

Pin ronul nasului,
Pin gogoșile ochilor,
Pin cap,
Pe su' cap,
Pin gît,
Pe su' gît,
Pin urechi,
Pe su' urechi,
Pin dinți,
Pe su' dinți,
Pin limbă,
Pe su' limbă,
Pin măsele,
Pe sub măsele,
Pin turtile măsărilor,
Pin gît,
Pe su' gît,
Pin grumaji,
Pe su' grumaji,
Pin umăr,
Pe su' umăr,
Pin miini,
Pe su' miini,
Pin cîte,
Pe su' cîte,
Pin pălmi,
Pe su' pălmi,
Pin dește,
Pe su' dește,
Pin unghii,
Pe su' unghii,
Pin șele,
Pe su' șele,
Pin piept,
Pe su' piept,
Pin ficați,
Pe su' ficați,
Pin inimă,
Pe su' inimă,
Pin burtă,
Pe su' burtă,
Pin pîntice,
Pe su' pîntice,

Pin picioare,
Pe su' picioare,
Pin genunchi,
Pe su' genunchi,
Pin pulpe,
Pe su' pulpe,
Pin călcăie,
Pe su' călcăie,
Pin tălpi,
Pe su' tălpi,
Pin dește,
Pe su' dește,
Pin unghii,
Pe su' unghii,
Pin șele,
Pin piele,
Pin mâini,
Pin picioare,
Pin toate oasele goale.
Ion se văita,
Se văicărea,
Maica Precesta-l auza,
Din ceri se scobora,
Pe scară de fier se scobora,
Pe scaun de aur s-așeza,
Și din gură-l întreba :
— Ce zbieri, Ioane,
Ce te văicărești
De nu pot sta-n așternuturile mele
De văicăturile tele?...
Ion începea de-i spunea :
— Cum să nu zbier,
Să nu mă văicăresc ?
Cînd am plecat pe cale,
Pe cărare,
Pe drumu-al mare.
Intr-al răsărit de soare,
M-am întilnit cu vivoru-n cale,
Cu vivornița,
Cu soare săc,
Cu sorița,
Cu brînca,
Cu brinçuța,

Cu țapa,
 Cu țapulîța,
Cu nouăzeci și nouă de țape-nțăpată,
Cu nouăzeci de fiară-nfierată,
Cu nouăzeci de cuțite ascuțite,
Și mă luară
Și mă-nfierară,
Și mă-nțepară
Pin creierii capului,
Pin ronul nasului,
Pin gogoșile ochilor,
Pin umerii obrazilor,
Pin fălci,
Pe su' fălci,
Pin dinți,
Pe su' dinți,
Pin măsele,
Pe su' măsele,
Pin limbă,
Pe su' limbă,
Pin barbă,
Pe su' barbă,
Pin gît,
Pe su' gît,
Pin umeri,
Pe su' umeri,
Pin grumazi,
Pe su' grumazi,
Pin mâini,
Pe su' mâini,
Pin coate,
Pe su' coate,
Pin pălmi,
Pe su' pălmi,
Pin dește,
Pe su' dește,
Pin unghii,
Pe su' unghii,
Pin șele,
Pe su' șele,
Pin piept,
Pe su' piept,
Pin ficiți,

Pe su' flicați,
 Pin inimă,
 Pe su' inimă,
 Pin burtă,
 Pe su' burtă,
 Pin pîntece,
 Pe su' pîntece,
 Pin urmă,
 Pe su' urmă,
 Pin denume,
 Pe su' denume,
 Pin călcăie,
 Pe su' călcăie,
 Pin tălpi,
 Pe su' tălpi,
 Pin dește,
 Pe su' dește,
 Pin unghii,
 Pe su' unghii,
 Pin șele,
 Pin piele,
 Pin miini,
 Pin picioare,
 Pin toate oasele goale.
 De-aia zbier și mă văicăresc,
 De nu poți să stai în așternuturile
 tele
 De văităturile mele.
 Atunci Maica Domnului
 Că-i spunea :
 — Alergați la Brîndușa
 descîntătoarea,
 Că ea v-a descînta,
 Cu mîna boala v-a lua,
 Cu mîna ei direaptă,
 Cu limba ei curată.
 Ion la Brîndușa alerga,
 Brîndușa îl lua și-i descînta.
 In aine albe-l îmbrăca.
 In coadili mărilor îl trimetea.
 In munții ai cărunți,
 Unde popa nu cetește,
 Unde săcure nu bocănește,

Unde fata mare cosiția nu-mpletește.
 Iar Ion uidea
 Curat, luminat,
 Ca argintu strecurat.
 Ca strugur'li-n vie,
 Ca Maica Stămărie,
 Leacul de la min' să-i fie !

20

De spămintat

Cruce-n casă,
 Cruce-n masă,
 Cruce-n patru cornuri de casă.
 Nu e casă și-i biserică.
 Da-n biserică cine șede ?
 Sfintu Ion cu țoalili scurte,
 Cu săbiile crunte.
 Il păzește pe Ioniță,
 Il străjuiește de la cap
 Pină la picioare.
 De ale, de a lume,
 De Muma-Pădurii,
 De tata-l săcurii,
 De frici, de năluci.
 De colțate,
 De zimbate,
 De urite,
 De despletite ;
 De zmei,
 De zmeoaice,
 De ale,
 Aleoaice ;
 De draci,
 De drăcoane,
 De surji,
 De șchiopi,
 De muți,
 De surzi.
 Să-i muțească,
 Să-i zămorluiască,
 Să-i impietrescă,

Să-i înmărmurească,
 Treabă cu Ioniță să nu aibă,
 Că pe el îl păzește,
 Il străjuiește,
 De la prînz păn' la amiază,
 De la amiaz' păn' la chindie,
 De la chindie păn' la cină,
 De la cină păn' la cîntători.
 De la cîntători păn' la vărsat de zori,
 Și din vărsat de zori
 Până-n răsărit de soare,
 Din răsărit de soare,
 Până lumea să pomenește,
 Il păzește și-l strejuiește.
 Da' Ioniță să rămînă
 Curat, luminat,
 Ca steaua-n ceri,
 Ca strugur'li-n vie,
 Ca Maica Stămărie,
 Ca zina ce s-a făcut,
 Ca Maica Domnului cînd s-a născut.

21

De-ntorsură

Nu-ntorc astă apă,
 Nici nărocu l-al bolnav,
 Nici adusu lui,
 Nici cuprinsul lui.
 Și-ntorc năprătiturili,
 Năcăjiturili,
 Aruncăturili,
 Trimesăturili,
 Făcăturili,
 Urăciunili
 Ci-or fi năcăjit,
 Ci-or fi năprătit
 Pe capu lui Trăilă,
 Pe sanga lui,
 Pe viața lui.
 De-or fi trimeasă

De la strină,
 De la vecină,
 De la cumnata,
 De la surata,
 De la tata,
 De la mumă-sa,
 Ce-or fi năprătit,
 S-or fi năcăjit,
 Pe capu lui Trăilă
 L-or fi trimes,
 Neînșirate,
 Nesălcate,
 Neusturoiate,
 Nepipărate,
 Nesărate,
 Netămiiate,
 Eu le trimet sărate
 Și-npipărate,
 Și usturoiate,
 Și tămiiate,
 Și-ntăritate.
 Cu o mină eu le-ntorc,
 Cu două eu le destorc ;
 Cu două le trimet,
 Cu două le-ntorc ;
 Cu trei le trimet,
 Cu trei le-ntorc ;
 Cu patru le trimet,
 Cu patru le-ntorc ;
 Cu cinci le trimet,
 Cu cinci le-ntorc ;
 Cu șase le trimet,
 Cu șase eu le-ntorc ;
 Cu șapte eu le trimet,
 Cu șapte eu le-ntorc ;
 Cu opt eu le trimet,
 Cu opt eu le întorc ;
 Cu nouăzeci și nouă eu le-ntorsăi,
 Le poprăvii
 De pe capu l-al bolnav le zgurnii
 In car le pusăi,
 In ușa Domnului le trimesăi ;
 Din ușe în casă,

Din casă pe masă,
De pe masă în strachină,
Din strachină-n lingură ;
Din lingură le luă
Și le mîncă Trăilă,
Să uidească
Curat, luminat,
Ca steaua-n ceri,
Ca roua-n cimpie,
Ca strugur'li-n vie,
Ca Maica Stămărie.

22

D e ț a p ă

Țapă albă,
Țapă neagră,
Vișinie, turunjie,
Vinătă pară,
Țapă verde ;
Nu-nțăpa,
Nu cuțita,
Nu săgeta,
Nu detuna.
Ieși țapă la țapă,
Cu țapa te-nțăp,
De rădăcină te săc.
Țapa țăpilor,
Sora ciumilor,
Nu-nțăpa,
Nu cuțita,
Nu săgeta,
Nu fulgera,
Că cu țapa te-nțăp,
De rădăcină te săc.
Țapa din culcare,
Țapa din sculare,
Țapa din mîncare,
Țapa din ieșit de soare,
Țapa de la prînz,
Țapa din amiaz,

Țapa din chindie,
Țapa de la vremea cinii,
Țapa de la cîntători,
Țapa de la vărsat de zori.
Țapă boiască,
Țapă oiască,
Țapă porcească,
Țapă cînească,
Țapă găinească,
Țapă căprească,
Țapă șerpească,
Țapă gușterească,
Țapă sirbească,
Țapă turcească,
Țapă ungurească,
Țapă talienească,
Țapă bulgărească,
Țapă rumânească,
Țapă rusească,
Nouăzeci și nouă de feluri de țape,
Ieșiți de la Ionița din cap !
Din cap,
De su' cap,
Din cap,
Din spate,
Din oasăle toate,
Din cap,
Din picioare,
Din toate oștioarele goale ;
Pe Ionița s-o urîți,
S-o părăsiți,
Treabă cu ea să nu aveți.
Țapa țăpilor,
Sora ciumilor,
Nu-nțăpa,
Nu cuțita,
Nu săgeta,
Nu spulbera,
Țapă de la sfîntit,
Așa ți-am amintit.
Așa să te duci,
Căili s-apuci,
Și la Ionița să vie

Oameni albi și buni,
Oi blinde ca florile,
Moi ca bumbacu,
La Ionița să-i aducă leacu.
Leacu să-i dea,
Boala să-i ia.
Ințepăturile,
Toate durerile
Să ducă-n coadili mărilor,
Unde glas nu grăiește,
Fata mare cosița nu-mpletește,
Cocoș nu cocoșește,
Săcure nu bocănește.
Acolo s-a-nțăpat,
S-a-nfiorat,
Acolo s-a-necat.
Bolnava Ionița,
Minca-i-aș gurița,
Să rămână curată,
Luminată,
Ca steaua-n ceri,
Ca roua-n cîmpie,
Ca strugur'li-n vie,
Ca Maica Stămărie,
Leacu de la mine să-i fie !

23

De răzăpît

A plecat un om mare,
Cu o săcure mare,
La un paltin mare,
Să scoată o așchie mare,
Să facă o biserică mare,
Cu nouă uși,
Cu nouă site,
Cu nouă praguri,
Cu nouă prăgulețe,
Cu nouă ferești,
Cu nouă fereștioare,
Cu nouă altare,

Cu nouă altărașe,
In care-mi șede
Sînta Maica Precesta.
Da' de lucru ce lucra ?
Scria carte mică,
Carte mare,
La sfîntu Iristos,
Că e mai milos.
Plecă Sînta Maică Mărie
Cu Sînta Maica Precesta.
Plecară-n genunchi,
Pe munți ascuțiți,
Pe simcele,
Pe simcelate,
Pe săcure îmbărborate,
Pe acoane împungătoare.
Cînd coatele ridica,
Sîngele prișnea,
Grînil-nverzea ;
Cînd genunchii ridica,
Sîngele prișnea,
Codru înverzea.
Intîlniră pe Sînta Miercure-n drum.
— Bună ziua, Sîntă Miercure !
— Mulțam dumitale !
— Nu l-oi fi văzut pe fiulețu meu,
Botezătoriuul tău ?
— Și de l-am văzut,
Nu l-am cunoscut !
— Amuncă-i a vedea,
Da' lesne-a cunoștea !
Că e calu lui
Negru murguleț.
Cu pîteni de zmeuleț,
Și cu falcă de zmăoaică,
Chingulița-i de șerpoaică,
In gură încleștate,
In cozi înnodate ;
Friulețu lui,
Cu aur aurit,
Murguleț chitit ;
Pușculița lui,
Tunuleț de vară,

Săbioara lui,
 Fulgere de sară.
 Și Miercurea-mi pleca
 Da' Sînta Măria uidea,
 Și iar pleca Sînta Maică Mărie,
 Cu Sînta Maica Precesta.
 Înainta și-ngenunchia,
 Pe munți ascuțiți,
 Pe săcuri îmbărborate,
 Pe simcele însimcelate,
 Pe acoane-mpungătoare.
 Cînd coatili ridica,
 Singele prișnea,
 Grînele-nverzea ;
 Cînd genunchii ridica,
 Singele prișnea,
 Codrii înverzea.
 Să-ntilniră cu Sînta Vinerea
 Și-n cale-i ziseră :
 — Bună ziua, Sînta Vineri !
 — Mulțam, Sîntă Mărie,
 Cu Sînta Maica Precesta !
 — Da' nu l-oi fi văzut pe fiulețu meu,
 Botezătoriu tău ?
 — Și de l-oi fi văzut,
 Nu l-am cunoscut !
 — Amuncă-i a vedea,
 Da lesne-a cunoștea :
 Că e calul lui,
 Negru murguleț,
 Cu pinteni de zmeuleț,
 Și cu falcă de zmeoaică,
 Chingulița-i de șerpoaică,
 În gură-ncleștate,
 În cozi înnodate ;
 Friulețul lui,
 Cu aur aurit,
 Murguleț chitit ;
 Pușculița lui,
 Tunuleț de vară,
 Săbioara lui,
 Fulgere de sară.
 — Eu nu l-am văzut,

Nu l-am cunoscut !
 ...Iar plecă Sînta Maică Mărie
 Cu Sînta Maica Precesta.
 Și-ngenunchi,
 Pe munți ascuțiți,
 Pe săcuri îmbărborate,
 Pe simcele însimcelate,
 Pe acoane-mpungătoare,
 Cînd coatili ridica,
 Singele prișnea,
 Grînele-nverzea :
 Cînd genunchii ridica,
 Singele prișnea,
 Codrii înverzea.
 Iar pe cale pleca.
 Întilniră pe Sînta Dumineca.
 — Bună ziua, Sînta Dumineca !
 Nu l-ai văzut pe fiulețu meu,
 Botezătoriu tău ?
 — Și de l-oi fi văzut,
 Nu l-am cunoscut !
 — Amuncă-i a vedea,
 Da lesne-a cunoștea :
 Că e calul lui,
 Negru murguleț,
 Cu pinteni de zmeuleț,
 Și cu falca de zmeoaică,
 Chingulița-i de șerpoaică,
 În gură-ncleștate,
 În cozi înnodate ;
 Friulețul lui,
 Cu aur aurit,
 Murguleț chitit ;
 Pușculița lui,
 Tunuleț de vară ;
 Săbioara lui,
 Fulgere de sară.
 — Eu nu l-am văzut,
 Nu l-am cunoscut.
 ...Iar plecă Sînta Marie
 Cu Sînta Maica Precesta.
 Și-ngenunchi,
 Pe munți ascuțiți,

Pe săcuri îmbărborate,
 Pe simcele însimcelate,
 Pe acoane-mpungătoare.
 Când coatili ridica,
 Singele prișnea,
 Grinele-nverzea ;
 Când genunchii ridica,
 Singele prișnea,
 Codrii înverzea.
 Dumineca zicea :
 — Duceți-vă la lacul lui Iordan
 De spălați față,
 De spălați brață ;
 Spălați umerii obrazilor
 Și singele genunchilor.
 Să vă uitați în soare,
 Vedeți o mogîndeată mare ;
 Nu e mogîndeată,
 Numa e Sîntu Gheorghe.
 Intrebați pe el,
 Că zboară pe cer ;
 Poate-o fi văzut,
 L-o fi cunoscut.
 Da' Sînta Maica Măria,
 Cu Sînta Maica Precesta
 Iar au plecat în coate și-n genunchi
 Pe munți ascuțiți,
 Pe săcuri îmbărborate,
 Pe simcele însimcelate,
 Pe acoane-mpungătoare.
 Când coatili ridica,
 Singele prișnea,
 Grinili-nverzea ;
 Când genunchii ridica,
 Singele prișnea,
 Codrii înverzea.
 Intilniră o broșchiță-r. drum.
 — Bună ziua, broșchiță !
 — Mulțam dumitale,
 Sîntă Maică Mărie,
 Cu Sîntă Maică Precestă !
 Da' Sînta Maica Precesta a zis :
 — Da' nu l-oi fi văzut

Pe fiulețu meu,
 Botezătoriu tău ?
 — De l-oi fi văzut,
 Nu l-am cunoscut !
 — Amuncă-i a vedea,
 Da' lesne-a cunoștea :
 Că e calul lui,
 Negru murguleț,
 Cu pinteni de zmeuleț,
 Și cu falca de zmeoaică,
 Chingulița-i de șerpoaică,
 În gură încleștate,
 În cozi înnodate ;
 Friulețul lui,
 Cu aur aurit,
 Murguleț chitit ;
 Pușculița lui,
 Tunuleț de vară,
 Săbioara lui,
 Fulgere de sară.
 — Eu nu l-am văzut,
 Nu l-am cunoscut.
 S-a-ntors la pușorii ei și-a zis :
 — Aide, șoarecii maichii,
 Ai puietăi, ai să trecem drumu.
 Că trecu roata carului,
 Imi călcă un brotăcel,
 Și nu mă vait după el.
 Da' voi plingeți cu lăcrămi pe obraji,
 Și-aveți mare năcaz.
 Da' crăcăneii mei,
 Brotăceii mei,
 Așa crăcănați,
 Și la oichi umflați,
 Așa boboșați,
 Sînt copiii mei,
 Nu pling după el !
 — Iacă ris cu plins,
 Fire-ai tu de ris,
 Că te-oi blăstăma,
 Nu te-oi impuța
 Chiar de vei murea !
 ...Și iară-mi plecară,

Pe drum făr' de cară,
 La lacul Iordan,
 Merseră un an.
 Fața și-o spălară,
 Da' brațele iară,
 Pe umeri de obraji,
 Roșii ca niște fragi,
 Să uitară-n soare,
 Văzură o mogîndeață mare.
 Nu e mogîndeață,
 Ci e Sîntu Gheorghe.
 — Bună ziua, Sînte Gheorghe!
 — Mulțam dumitale,
 Sîntă Maică Mărie
 Și Sîntă Maică Preceastă!
 — Nu l-oi fi văzut pe fiulețu meu,
 Botezătoriu tău?
 — Și de l-am văzut,
 Nu l-am cunoscut!
 — Amuncă-i a vedea,
 Lesne-a cunoștea:
 Că e calul lui,
 Negru murguleț,
 Cu pinteni de zmeuleț,
 Și cu falca de zmeoaică,
 Chingulița-i de șerpoaică,
 In gură-nclăștate,
 In cozi înnodate;
 Friulețul lui,
 Cu aur aurit,
 Murguleț chitit;
 Pușculița lui,
 Tunuleț de vară;
 Săbioara lui,
 Fulgere de sară.
 — Eu nu l-am văzut,
 Nu l-am cunoscut.
 ...Și iar au plecat
 Pe drum părăsit,
 Pe fiu au găsit.
 Să fie prostiț,
 De la mine

Și de la tine,
 Cu suflet ușurat,
 De Domnu iertat.

24

De moroi

Am luat o căpistere
 Ca fagur'li de miere.
 Ce ciocănesc, ce bocănesc?
 Nu ciocănesc, nu bocănesc,
 Inima lui Marioara plămădesc.
 Am luat o căpistere,
 Ca faguri'li de miere,
 Ca mierea-n stupină,
 Ca mara-n măr,
 Ca calu-n erghelie,
 Ca mătasea roșie,
 Ca busuiocu-n vărzărie,
 Și leac îi dau
 Un fir roșu
 Și o para,
 Leacu de-aci-ți era.

25

De-ntors cuțitu

Cine striga-n gura podului?
 Tirfa care-a pus cuțitu
 Să-l omoare pe Ion.
 Dar ea l-a pus c-o mină,
 Eu îl întorc cu două;
 Ea l-a pus cu două,
 Eu îl întorc cu trei;
 Ea l-a pus cu trei,
 Eu îl întorc cu patru;
 Ea l-a pus cu patru,
 Eu îl întorc cu cinci;
 Ea l-a pus cu șase,

Eu îl întorc cu șapte ;
 Ea l-a pus cu opt,
 Eu îl întorc cu nouă,
 Și cu miinile amîndouă.
 Sic frîncolac,
 Și-l arunc în cap de olac,
 Il trimet în capul cui l-a minat.
 După el să se ducă,
 De vie-n gură să-i între,
 Dinții să-i negrească,
 Oichii să-i împăinjenească,
 Cu moartea apropiască,
 Iar floarea să rămînă
 Curată, luminată,
 Ca strugur'li-n vie,
 Ca maica Stămărie.

28

De gilci

Gilcilor,
 motofelcilor și umflatelor,
 Apucarăți potecile
 Ca să nu păziți giștele,
 Și puserăți să le păzească
 Un orb, un surd și-un mut.
 Și veniră lupii,
 Orbu îi văzu,
 Surdu i-auzi,
 Mutu mi-i strigă,
 Lupii nu le mîncară,
 Și le morfecară,
 De vîrf s-aplecară,
 Din rădăcini se uscară,
 De la gîtu lui Ioniță scăpară.
 Ș-a rămas curat, luminat,
 Ca argintu strecurat.

27

De-nțilnite

(Se descîntă cînd dă boala peste om pe drum, pe neașteptate.)

Amin, amin, Sîntă Maică Marie,
 Leac să-i fie lui Trăilă,
 Din limba mea, din gura mea ;
 Descîntecu de la mine,
 Da' leacu de la tine.
 Pleacă Trăilă pe cale, pe cărare,
 Pe-al cel drum mai mare !
 Cînd pe drum, pe cărare,
 Intilni un bou roșu-n drum ;
 Boul ceru loc și conac,
 Da' Trăilă nu i-a dat.
 De coarne-l cură,
 Sus, mai sus îl ridică,
 De pămînt îl trînti.
 Oasele-i fărămă,
 Singele-i vărsă,
 Creierii-i turbură.
 Sta Trăilă-n drum și se plîngea ;
 Sînta Maica Maria auzea,
 Se dubăra pe scară de argint,
 Ședea pe scaun de aur :
 — De ce te plîngi tu, Trăilă ?
 — Plîng că stau plecat pe cale, pe
 cărare,
 Pe cel drum mai mare.
 Cînd pe cale, pe cărare,
 Pe cel drum mai mare,
 Intilnii boul roșu-n drum.
 În coarne mă luă,
 Sus, mai sus mă ridică,
 De pămînt mă trînti ;
 Singele-mi vărsă.
 Creierii-mi turbură.
 — Ia taci, tu, nu te plîngea,
 Că ți-oi aducea pe Vana,
 Pe Vana vrăjitoarea și lecuitoarea,
 Îți va descînta, și-ți va trecea.

Vei uidi curat, luminat,
Ca de Sinta Maria lăsat.
Ca steaua pe cer,
Tare ca de oțel ;
Ca roua pe pământ,
Ca argintu curat,
Ca strugur'le-n vie,
Ca Maica Stămărie !

28

De-ntilnite

A plecat lancu
Pe cale, pe cărare,
S-a-ntilnit cu vintur'le-n cale ;
Cu vint vînăt,
Cu vint negru,
Cu vint roșu,
Cu vint de nouăzeci și nouă de
feluri ;

Cu vinturi cu daturi,
Cu paturi,
Cu ale, cu boale ;
Cu vinturi,
Cu întilnituri,
Cu deochitori,
In cale-ntilni,
De pământ îl trinti.
lancu s-a văitat,
S-a chirăit,
Maica Precesta a auzit :
— Ce te vaiți, lancule,
Ce te chirăi ?
— Mă vait, mă chirăi,
C-am plecat pe cale, pe cărare,
M-am întilnit cu vintur'le-n cale ;
In cale m-au întilnit,
De pământ m-au trinit,
Singele mi-a tulburat,
Inima mi-a mincat.
— Nu te văita, lancule,

Nu te chirăi,
Numai du-te la Cătărina descîntă-
toarea.

Ea cu limba va descînta,
Cu busuiocul va scotea
Toate vinturi,
Toate cuvinturi,
Toate alele,
Toate boalele,
Toate făcături,
Toate năgăzături,
Toate năprăcături ;
Toate ale,
Toate boale,
Toate moroanie,
Toate strigoanie.
lancu rămasă curat, luminat
Ca argintu strecurat.

29

De dureri de cap

Păsărică dalbă, codalbă,
Cu coada-n ceri,
Sburată,-n piatră picată.
Cum a crăpat piatra,
Așa să crape durerile din cap,
Din creierii tăi.
De te-o fi deochiat de fire
bărbătească,
Foalele să-i crape ;
Dacă o fi deochiat de fată,
Cosița să-i pice,
Să mire lumea și țara
De ăla care s-a mirat,
Și Trăilă să rămînă
Curat,
luminat,
Ca roua pe cîmp picată pină-n zori.
Descîntecul de la mine,
Și de la Sinta Mărie leacul.

D e d e o c h i

Amin, amin, Sintă Marie,
Să-i fie leac lui Trăilă din limba
mea ;
Din gura, din descîntecu de la mine,
Iar leacu să-i fie de la tine.
Care l-a deochiat pe Trăilă, a crăpat,
Care l-a rîvnit, a plesnit.
Dacă e azi deochiat de fată mare,
Să-i pice costița de boala mare :
Eu s-o presăr cu sare,
Să ridă lumea și țara de ea.
De l-o fi deochiat muiere,
Să-i crapă țitele,
Să-i cure laptele,
Eu s-o presăr cu sare.
Dacă l-o fi deochiat om,
Să-i crape beșica,
Să-i cure ca apa,
Eu să presar cu sare,
Să ridă lumea și țara de el.
Trăilă să rămînă curat, luminat,
Ca de Sinta Măria lăsat.
Ca steaua pe cer,
Ca roua pe pămînt,
Ca argintu-al curat,
Leac de la mine să-i fie !

31

D e r î m n e

1) Se spune de trei ori pe „Iopari” (Iopată)

— Ce ciocănești ?
Ce bocănești ?
— Nu ciocănesc,
Nu bocănesc,
Și inima la alt bolnav plămădesc.
Cum să plămădește

Inima de urzică,
Inima de măr,
Inima de varză,
Piinea-n căpistere,
Faguru de miere,
Cum să plămădește,
Cum să grămădește,
Așa să plămădească
Inima lui Trăilă ;
Să rămînă curat, luminat,
Ca argintu strecurat.

2) In par (se spune de trei ori)

Păsărică albă,
Cu coada albă,
In cer zbură,
Pe piatră pică,
Pică și crăpă ;
Crăpa-i-ar ochii
La nouă moroni
Cu nouă moroni,
La nouă moroaice
Cu nouă strigoi,
La nouă strigoaice
Cu nouă rimnitori,
La nouă rimnitoare
Cu nouă deochetori,
La nouă deochetoare,
Care-o fi rimnit
La Trăilă.
De va fi rimnit din om,
Crape-i boăștele,
Cure-i țuturoaiele ;
De va fi rimnit din muiere,
Crape-i țităle,
Cură-i laptele ;
De va fi rimnit din fată mare,
Crape-i țităle,
Cadă-i costițele,
Fie de miratu lumii ;
Miră-se lumea și țara

Cum s-a mirat ea de Trăilă,
Da' el să rămână curat, luminat.
Iestă-o fată vinătă,
Cu costiță vinătă,
S-a dus la apă vinătă,
Pește vinăt prindea,
In oală vinătă-l punea,
La foc vinăt fierbea.
In strachină vinătă turna,
Pe masă vinătă punea,
Linguri vinete ducea,
Mălai vinăt punea.
Oameni vineți chema,
Care minca,-n mare sârca,
Care gusta, pe loc murea.
Crăpa-i-ar ochii
L-ai nouă moroni,
La nouă moroaice,
Cu nouă strigoaice,
Cu nouă rimnitori,
Cu nouă strigoni,
La nouă strigoane.
De va fi rimnit,
Al bolnav din om,
Crape-i boaștele,
Cură-i țuturoaiele,
Miră-se lumea și țara de el,
Cum s-a mirat el de Trăilă.
De va fi rimnit de muiere,
Crape-i țitele,
Cure-i laptele ;
Să se mire lumea și țara de ea,
Cum s-a mirat ea de bolnav.
De va fi rimnit din fată mare,
Crape-i țitele,
Cadă-i costițele,
Să rămână cheală,
Să se mire lumea și țara,
Cum s-a mirat ea de Trăilă.
Da' Trăilă să rămână curat, luminat,
Ca argintu al strecurat.

32

Sudina din ele

Sudina din ele,
Impung pe ele,
In capul lui Trăilă.
Cu limba le-am descîntat,
Cu mina le-am luvat,
In munți cărunți și le-am trimes,
Unde cocoș nu cîntă,
Fată cu costiță nu iubește,
Cal nu rîncează.
Sudina din ele,
Cu acul le-mpunsei,
Cu cuțitul le tăiai,
Limba le-am descîntat.
Rămii curat, luminat,
Ca de la Maica Precesta lăsat.

33

De rastu din ele

Nu tai pragu,
Nu tai rastu
Din burta lui Trăilă.
Nu tai rădăcina lemnului,
Tai rastu
Din burta lui Trăilă.
Soar'le răsări,
Rastul a pierit,
Cu săcurea l-am tăiat.
Cum să taie lemnele pe butuc ori
pe prag,
Așa să se taie rastu
Din burta lui Trăilă.
Iară il tăiai,
Soar'le a răsărit,
Cit unghia-uidit :
De rămase curat, luminat,
Ca strugur'le-n vie,
Ca Maica Stămărie.

De Muma - Pădurii

Muma mumilor,
 Muma-pădurilor,
 Eu te strig,
 Tu să-mi răspunzi;
 Eu îți dau,
 Tu să-mi dai;
 Eu îți dau plînsul copilului,
 Plînsul lui Florică,
 Tu să-mi dai odina ta,
 Ca să doarmă Florică,
 Să doarmă fără de frică!
 Să doarmă ca lemnul,
 Să tacă ca ulmul;
 Cum dorm păsărelele în lemn,
 Așa să doarmă inima în el.
 Să nu mai plîngă,
 Să nu să frîngă,
 Să rămînă curat, luminat,
 Ca argîntu strecurat,
 Ca roada din cîmp,
 Ca mumă-sa care l-a făcut.

De Muma - Pădurii

Crușea mare,
 Crușea mică,
 Crușea-n casă,
 Crușea-n masă,
 Crușea-n corn!
 Nu e casă,
 Și e cetate,
 Cu ușile-nferegale.
 Da-n casă șine șede?
 Șede Ion cu Sintion.
 De păzit ce păzea?
 Păzea pe Trăilă și-l străjuia,

Cu vinele-ncrustate,
 Cu săbiile ciuntate.
 Păzea și-l străjuia
 De toate fricile,
 De toate nălucile;
 De zmeu cu zmeoanea,
 De mroniu cu moroanea,
 De strigoniu cu strigoanea.
 Il păzea, il străjuia,
 Pină-n zăvrînit de soare;
 Din zăvrînit de soare,
 Pină la șina mică;
 De la șina mică,
 Pină la șina mare,
 De la șina mare,
 Pină la mijloc de noapte,
 De la mijloc de noapte,
 Pină la cocoși,
 De la cocoși pină-n zori,
 Din zori pină-n răsărit de soare,
 Din răsărit pină-mi urca pe ceri.
 Il păza

și-l străjuia

De toate fricile,
 De toate nălucile,
 De toate năprățiturile:
 De zmeu cu zmeoanea,
 De muma-pădurii,
 Cu păduroanea,
 De dracu cu drăcoanea,
 Moroniu cu moroanea,
 Il păzea,
 il străjuia,
 Și Trăilă să rămînă curat, luminat.
 A plecat Trăilă pe cale, pe cărare,
 Pină la Sînta Maică Măria ajungea.
 Pe scară de aur se suia:
 — Bună ziua, Sînta Maică Mărie!
 Am venit să mă rog de tine,
 Ca de o maică bătrînă,
 Să-mi scoți toate fricile,
 Toate nălucile:

Zmău cu zmăoanea,
Muma-pădurli cu păduroanea,
Dracu cu drăcoanea,
Zmeu cu zmeoanea ;
Muma-pădurii cu păduroanea,
Dracu cu drăcoanea,
Moroniu cu moroanea,
Să mi-i scoți din cap,
De su' cap,
Din sprincene,
De su' sprincene,
Din gene,
De su' gene,
Din barbă,
De su' barbă,
Din piept,
De su' piept,
Din burtă,
De su' burtă,
Din genunchii,
De su' genunchii,
Din pulpi,
De su' pulpi,
Din tălpi,
De su' tălpi.
Să-mi stați
Și să trăiți
In coadele mărilor.
In urmile ciutelor,
Unde păcuraru nu clietește,
Unde fata mare
Cosița nu-mpletește.
Acolo le așteaptă
Trei fete de-mpărați,
Cu masă-neinsă,
Cu pare pline,
Acolo să beți,
Acolo să mincați,
Trăilă să rămână
Curat, luminat,
Ca argintu strecurat.

36

De-ntorsătură

A plecat Iovan,
Pe cale, pe cărare,
S-a-ntilnit cu făcăturile-n cale.
Cu făcături, cu trimisături,
Cu năgăzături, cu năprăcături ;
De n-o fi din făcături, trimisături,
De va fi din Dumnezeu,
Milă să-i aducă,
Leacul să-i aducă.
De va fi din șoimane,
Leacul să-i aducă mila,
Să-i întoarcă.
De va fi din săteană,
Din comșie.
Ea le-a dat c-o mină,
Eu le-ntorc cu două ;
Ea le-a dat cu două,
Eu le-ntorc cu trei ;
Ea le-a dat cu trei,
Eu le-ntorc cu patru ;
Ea le-a dat cu patru,
Eu le-ntorc cu cinci ;
Ea le-a dat cu cinci,
Eu le-ntorc cu șase ;
Ea le-a dat cu șase,
Eu le-ntorc cu șapte ;
Ea le-a dat cu șapte,
Eu le-ntorc cu opt ;
Ea le-a dat cu opt,
Eu le-ntorc cu nouă ;
Ea le-a dat cu nouă,
Eu le-ntorc cu zece ;
Ea le-a dat nesărate,
Nepipărate, neusturoiate ;
Netămiiate, neinzodiate,
Nemăsurate, neinnodate.
Eu scot de la Iovan.
Din mini, din picioare,

Din patruzeci și patru oscioare,
 Din zgirciu nasului,
 Din fața obrazului,
 Din inimă, din ficați,
 Ii scot și trimet
 Toate făcături,
 Toate năgăzături,
 Toate trimesături.
 Ii scot și trimet,
 Cu sare sărate,
 Cu piparcă pipărate,
 Cu usturoi usturoiate,
 Cu tămiiie tămiiate,
 Cu marmură mărmurate,
 Cu sîrmă-nfășurate.
 Scot și trimet
 In capu cui a făcut,
 In inimă, în ficat,
 Leac să-i fie,
 Sintă Maică Mărie!
 Iovan să rămînă
 Curat, luminat,
 Ca argintu strecurat.

37

De deochi

Fugi, vînt turbat,
 De l-al deochiat,
 Fugi din cap,
 Vîntule turbat,
 Ciine de-al spurcat!
 Fugi de la Ilie
 La cel ce l-a deochiat.
 Cine l-a rimnit,
 Ala-a și plesnit.
 Vaca neagră
 Iși linge vițelu,
 Da' oaia-și linge miel.
 Capra-și linge iedu.

Da' șuta puu ei,
 Eu îmi ling puu meu.

(Se linge fruntea bolnavului și se zice :)

De-or fi deochiat
 De vrunu spurcat,
 Să-i crape beșica,
 Să-i cure apili;
 Da' de-o fi de-o fată mare,
 Să-i pice păru
 In ziua de post,
 Să ridă lumea și țara;
 Da' de-a fi din muiere,
 Să-i crape țîțele,
 Să-i moară copilu de foame,
 Să ridă lumea și țara de ea.
 Să se ridă și să se dezmierde,
 Da' nu de-al bolnav,
 Că e mic, că e mare,
 Că e slab, că e gras,
 Că e negru, că e alb,
 Că e urît, că e frumos.
 Da' să se mire
 De al ciine roșu,
 Ce merge pe drum,
 In coadă răzimînd.
 Și de-al moș,
 Ce șede după casă,
 Și-n mină sapa lată
 L-al mijloc de sat,
 Ciinii nu se bat,
 Nouă ciini cu nouă lupi,
 Pe sînge de om.
 De aia să ridă lumea,
 Să se dezmierde,
 Da' nu de Remus!
 Să rămînă copilu
 Curat, luminat,
 Ca steaua-n ceri,
 Ca roua pe flori,
 Ca Maica Stămărie,
 Leacu de la min' să-i fie!

38

D e d e o c h i

Care l-a deochiat
Pe Trăila, a crăpat,
Care l-a văzut,
A plesnit!
De-o fi deochiat
De-o fată mare,
Pice-i cosița
De boala mare,
Eu s-o prăsăr cu sare
Să ridă lumea și țara de ea.
De l-o fi deochiat muiere,
Să-i crape țitele,
Să-i cure lapcile,
Eu să presăr cu sare,
Să ducă la vale.
De l-o fi deochiat om,
Să-i crape ouăle,
Să cure apele,
Eu să presăr cu sare,
Să ridă lumea și țara de el.
Trăilă să rămână
Curat, luminat,
Ca steaua-n ceri,
Ca roua pe cimpie,
Ca Maica Stămărie.
Leacul de la mine să-i fie!

39

**D e m i e r e a m a r e
s a u m i l o s t i v n i c i**

A plecat Stana
Pe cale, pe cărare,
Pe drumu-al mare,
A-ntilnit milostivnicili-n cale.
Ele au găzit,
Ele-au spurcat

Și s-au miniat,
Leacu lui Stana l-au luvat,
Piste patru maluri de pământ l-au
trecut.

Eu alerg pin toate ierbușoarele,
Pin toate frunzișoarele,
Pin toate ogășelele.
Leacu lui Stana să-l aduc,
In paru cu miere să-l apuc.
Iar Stana rămînea
Curată ca o stea,
Cum maică-sa o a lăsat,
Ca argintu strecurat.
(Se descintă de 44 ori.)

40

**D e s c î n t e c d e g ă s i t
v i t e l e f u r a t e**

Timocule, Timocule,
Vin c-un bit de-alun,
Și cu un cal bun.
Vin cu săcui din lină de capră,
De nouă unghii de mare.
In săcui cu nouă boabe de orz,
Cu nouă boabe de grîu,
Cu nouă frînghii de mătase,
Cît vița de groase.
Vin și cu o para de argint,
Din locu ce-am gîndit.
Calu l-am înfruat
Și l-am înșeuat,
Cu friu de argint,
Cum nici n-ați gîndit.
Bitul de alun,
Să-mi fii un cal bun.
Apă, te plesnesc,
Cu bitu te lovesc,
Cite picături vor sare,
Dracii-n lumea mare.
Să porniți,
Lumea s-o ocoliți,

Bolii lui Trăilă să-i găsiți.
De-o fi hoții la moară,
Acolo să fie ale oară;
Da de-o fi hoții la crîsmă bind,
Să-i găsească pe astal dormind.
Tartorilor, eu vă dau bit de alun,
Da' vă dau și un cal bun,
Imbrăcat cu aur și argint,
Ce nu este pe pămînt.
Vă dau nouă coșuri de orz,
Să hrăniți bine calul.
Vă dau nouă cuptoare cu piine,
Iar de cină vă dau și-un cocoș,
Da' de amiază
Vă dau un mînz,
Da' de prînz
Un berbec.
Repede să alergați,
Fuga să-i căutați,
Pe hoți să-i găsiți,
Aci să-i aduceți.
La Trăilă acasă,
Că bou-al bălțat,
De hoți e furat.
Hoții să-i îndemni,
La mine să-i chemi
Că de bună voie,
Mi-or veni de voie.
Drept la păgubaș,
Le-oi face măgii,
De-o fi vai de ei.
Că gendari i-or prinde,
In turmă-i închide;
Și-or merge-n robie,
Viața pe vecie.
Dacă hoțu doar me în pădure,
Găsiți a lor urme.
Aduceți-i cu boi cu tot,
Pină la apă la Timoc,
Aici unde am descîntat,
Și cu măgii am dat;
Boii-aici să fie,
Cu hoții să vie!

41

Boțet

Scoală, Mișo, scoală,
Baș la muica ta
Și la tatăl tău,
De nu-ți pare rău,
Mișo, de ei să te despărtaști?...
Scoală, Mișo, scoală
Să vorbești cu noi,
Cu văruițele tale!
Să vorbești, Mișo, cu ele,
Scoal-te, Mișo, scoal-te.
Și hai prin obor,
De nu ț-ă mai dor;
Și pin grădină,
Că ț-i-o fi mai milă!
Scoală, Mișo, scoală.
Și la familie,
Soar'le pe chindie,
Scoal-te, Mișo, scoal-te,
Da' cum poți tu să rabzi
Culcată să stai,
Noi să te strigam,
Tu să nu vorbești?
Nici să ne privești,
Nimic nu grăiești!
Cum poți, Mișo, să rabzi.
Cu ochii să nu privești.
Cu gura să nu vorbești?
Scoal-te, Mișo, scoal-te.
Scoal' și nu te da,
Roagă-te, Mișo, roagă,
De stăpînii mai mari.
Mi s-o-nmilui,
Drumu să-ți mai dea;
Să te mai întorci,
Să ne vezi pe toți.
Roagă-te, Mișo, roagă,
Și de mama ta,
Și de mătuș-ta,
Să se roage și ei

De stăpînii-ai mari,
Drumu să-ți mai dea !
Da' cum poți, Mițo, să stai,
Da n-auzi pe mumă-ta,
Pînă te strigă, fa ?
Dadii ce nu te răspunzi,
Cu ea de ce nu vorbești,
Și cu ochii s-o privești ?
Da' cum Mițo, nu ț-ă jele
De toate rudele tăle,
De tatăl tău și de maică-ta ?
Scoal-te, Mițo, scoal-te,
Nu sta culcată pe spate,
Hai cu noi să vorbești
Și să ne privești.

(La mormint se cîntă :)

Ce casă fricoasă,
Zo, e firoasă :
Da e și miloasă,
Pe nima nu lasă.

(Cînd se lasă în mormint se cîntă :)

Scoal-te, Mițo, scoal-te,
Să te-ntorci cu noi,
Nu te despărți,
Aici nu uidi ;
C-ai să putrezești,
N-ai să mai iubești...

CINTECE
BĂTRINEȘTI

I. FANTASTICE

42

ILEANA COSÎNZEANA

sau

SOARELE ȘI LUNA

Verde de cicoare,
Intr-al buaz de mare,
Mie mi să pare
Că soar'li răsare
Cu rază de foc,
Să oprea în loc.
La argeaua mică,
Războaili-mi pică ;
La argeaua mare,
Războaili-ndoaie.
Pe Ileana o vedea,
Razăli-ntărea,
Pe natră s-oprea,
Așa îmi grăia :
— Cosînzeană Leană,
Leană și Ileană,
Țasă, numai țasă,
Pinză de mătăasă,
Lui Soare cămașă ;
Fir și ibrișir,
Lui Soare peșchir ;
Fir și cu betea,
Lui Soare giubea.
— Soare frățioare,
Zău, cit ești de mare,
Dai lumii ocol,
Nu-ți mai mor de dor,
De-așa frățior.
De ce să rîvnești,
Pe sora-ți poștești ?
Soare luminos,
Rău ești păcătos !
Dar dacă dorești
Să te căs'torești

Și să-ți fiu mireasă,
A inimii aleasă,
Soare frățioare,
S-alergi peste mare,
Țăr'li le-oi umbla
Și le-oi covirșea,
Iar tu mi-oi căta,
Indată mi-oi afla
Protivnică ție,
Să-mi semene mie,
Să-ți placă și ție.
Zece ani te duci,
Zece mi te-ntorci ;
Pe ceri, pe pămînt,
Să-ți ții legămînt.
Ș-o iei în fățiș,
Fățiș, curmeziș,
Că ai să găsești,
Alta să-ndrăgești !
Soare de-auza,
El se mînia,
Raze întărea,
Pe ceri se rotea,
Pămînt pirjolea,
De sus tot privea,
El ca să-și găsească,
I se potrivească,
Să-i fie mireasă,
Mindră, luminoasă.
Mi-o luă în cruciș,
Da' și-n curmeziș,
Se-ntoarse fățiș,
Baș în curmeziș.
Și-mi mearsă o mie,
Trecu de pustie ;
Nimic nu găsea,
Se-ntoarse-n argea.
Pe Ileana o vedea,
Razăli-ntărea ;
Din piept îmi ofta,
Pe soră o pofta.
Din ochi o sorbea,
Din gură-i vorbea :

— Ileană, Ileană,
Mindră Cosînzeană,
Cum de te-ndurași
Inima-mi secași,
De te arătași !
Țasă, numai țasă,
Pinză de mătasă,
Lui Soare cămașă ;
Fir și ibrișir,
Lui Soare peșchir :
Fir și cu betea,
Lui Soare giubea.
Lumea-am covișit,
Pe-alta am povîrnit ;
N-am găsit ca tine
Frumoasă soție.
Ileană, ne luăm,
Vreau ne cununăm ;
Că de-oi sta în loc,
O să ard de tot !
Lumea o să piară,
O să ardă-n pară ;
Și ne-o blestema,
De nu ne-om vedea !
— Soare luminos,
Zo, ești păcătos :
Cum poți să rîvnești,
Pe soră-ți poștești ?
Dar dacă dorești
Baș te căs'torești,
Și să-ți fiu mireasă,
A inimii aleasă,
Raze să-ndoiești,
Să le năvădești,
Și tu să pornești.
Mie-mi isprăvești,
Un pod să zidești,
Cu raze-l chitești.
Și-mi fă peste mare,
Pod cu nouă picioare :
Pe inima goală,
Fă-mi un pod de ceară.
Să te-astimperi iară.

Da' pe podu-al mare,
Pin vie-n răzoare,
Pe răzor de vii,
Gutui cu lămii,
Pruni cu zărzălii,
Mai multe năramză,
Ce sînt cu miroasă
Și plac la mireasă !
Și să te grăbești,
Tot să isprăvești,
Cînd zor'li să varsă,
Podu să sclipească,
Inima să-mi crească
Și să te iubească !
Soare de-auza,
Vesel el pleca.
Pe rază de foc
Se opri în loc,
O dată striga,
Idolii venea,
Podu i-l făcea.
Cu nouă răzoare,
Făcu vie mare,
Pe răzor de vii,
Gutui și lămii,
Poame timpurii,
Pe la Stă Mării,
Și multe năramză
Ce sînt cu miroasă
Și plac la mireasa.
Da'-n gură de-argea,
Cine-mi răsărea ?
Pe natră se lasă
Rază luminoasă,
Soarele fălos,
Ce e păcătos.
Raze strălucea,
Da' tare-mi ofta,
Pămînt se mișca,
Apoi imi vorbea,
Așa îi grăia :
— Tot ce-ai porîncit,
Iacă-am isprăvit ;

Da' tu te-ai gătat,
Pentru cununat ?
— Soare frăţior,
Nu-ţi mai mor de dor :
Cum poţi să poţeşti,
Pe sora-ţi rîvneşti ?
Dar dacă doreşti
Baş te căs'toreşti ;
Ca să-ţi fiu mireasă,
A inimii aleasă,
Raze să-ntăreşti,
Pămînt să-mi topeşti,
Da'-n cîmpu-al cu flori
Să găseşti osciori
L-ai mei frăţiori.
Da' în Nădolia,
'Ntr-ale ţări pustii,
Unde pămîntu îmi fierbe.
Iarba nu se vede,
S-aduci troaca la părinţi,
Ce de vacuri sînt uidiţi ;
In războaie mi-au picat,
Cînd cu idoli s-au luptat.
Tu să te grăbeşti,
Tot să isprăveşti,
Din pămînt faci un cuptor
Cu flăcări pînă la cer.

Soare păcătos,
Zo, e luminos,
Raze-şi întărea,
De sus îmi privea
Pe un cîmp cu flori :
Rînduri de osciori,
L-ai lui frăţiori.
Para o-ntărea,
Roaţilor-şi iuţea
Şi-ajungea-n pustii,
'Ntr-ale Nădolia.
Pămîntul topea,
De troacă nu da !
La idoli striga,
Troaca i-o găsea ;

Idoli de-mi vedea,
Pe loc îi topea ;
Da' troaca o lua,
Pe drum lung pleca.
De dor tot ofta,
Setea-l apuca,
Razăli-ndoia
Şi mi le-nsutea.
Mărilor sorbea ;
Pămînt s-aprîndea,
Da' soru-sa uidea.
Se oprea-n argea,
Raze împîngea ;
Natra-i lumina.
Din gură-i grăia :
— Ileană, Ileană,
Frumoasă Ileană,
Tot ce-ai porîncit,
Iacă-am isprăvit.
Ce mă rog de tine,
Ai la mănăstire
Să ne cununăm,
Amîndoi ne luăm.
Să dea rod pămîntul,
Să-mplinească gîndul ;
Că mult m-ai chinuit
De cînd te-am iubit !
— Soare luminos,
Iar eşti păcătos ;
Cum poţi să rîvneşti,
Sora să-ţi poţeşti ?
Că doar sînt pe lume
Şi alte Ilene,
Ilene Cosînzienne.
Baş dacă doreşti
Să te căs'toreşti,
Să-ţi fiu eu mireasă,
Soarelui aleasă,
Tu să mi te duci,
Iar drumuri s-apuci
Şi mie să-mi faci,
Mindre scări să-nalţi,
Scări mari, de oţel,

Le lipești de cer.
Scările lucrate,
In aur suflate ;
Sus să ne suim,
Să ne căs'torim.
Să ne spovedim,
Bine de poftim ;
Și la moș Adam,
C-așteaptă di-un an.
El c-o să ne spună
De e de cunună
Și de e păcat
Pentru cununat.
Soare de vedea,
Raze întărea,
Fieru îl topea,
Oțel îl făcea,
Idolii-i chema.
Noaptea îmi lucra
Scările de-oțel,
Le lipea de cer,
Cu aur le sufla,
Scările lumina,
Noaptea ca ziua !
Adam se mira,
Din poartă privea ;
Ceru deșchidea,
Că Soare-mi venea.
Se-ncepeau suia,
Da' anii trecea ;
Cind fu-n cap de scări,
Adam cu ocări :
— Ce v-ați apucat
Voi de cununat !
Soare, ce rivnești,
Pe soru-ta poștești ?!
Păcate o să te-ajungă,
Trupu-o să-ți pătrundă !
Și-o să arzi de viu,
Prea de timpuriu !
Ileana de-auzea,
Incepea a plingea :
Din virflu la scări,

Ș-arunca în mări.
Soarili pe loc
Luă ărpilii de foc ;
Mărilor-nchega,
Pe Ileana vedea
Subt o rădinea.
Soarili-i zîmbea,
Ileana-i plingea,
In car de foc se puneau,
Și la scări îmi ajungeau ;
Da' Ileana plingea,
Pe scări nu poftea.
Soar'li o-mpingea,
Iacă-mi ajungea
In virflu la cer,
Unde toate-mi pier.
Soare de vedea,
La Adam mergea,
Și i se ruga,
Așa îi spunea :
— Iacă, am venit
Pentru căs'torit.
Ori mor, ori trăiesc ;
Pe Ileana o doresc,
Că mult o iubesc
Și tare-o poftesc !
Adam de-l vedea,
In iad îl ducea
Și-l plimba pe rînd.
Cazane fierbind ;
Voinici mulți țipînd,
Da' viermii mîncînd.
— Soare luminos,
Nu fi păcătos,
Lasă-ți poftili
Și-ncuie iacășii,
Că iadu te-așteaptă,
Pentru a ta faptă !
— Baș să mă topesc,
Pe Ileana o poftesc :
Și să ard de viu,
De Ileana știu !
— Soare frățioare,

Mine-i sărbătoare,
Uite ce lucrăm,
Și cum judecăm:
Mine-n zori de zi,
Cum ne-om pomeni,
Pe cer înstelat,
Mergi la judecat!
La Legea-a Bătrână,
Ce este mai bună;
Multe-a cunoscut
Și multe-a văzut.
Da' Legea Bătrână,
Fără dinți în gură,
După-un nor s-a dat,
Und' s-a luminat,
Sta și se-ncălzea;
De frig dirdiia,
Nima n-o găsea.
Adam cel bătrîn,
Ce-i dete în gînd?
Albina o trimeasă,
Că e mai aleasă;
Cînd pe lingă-un foc,
Moșu ghiomotoc,
Legea a Bătrînă
Cu frigu se-ngină.
Albina-i zicea,
Frumos îi grăia:
— Tu, Lege Bătrînă,
N-ai un dinte-n gură;
Adam m-a minat
Și mi te-a rugat
Ca să vii la sfat,
Să vă sfătuiți
Și să vă gîndiți,
Că Soare frumos
Tare-i păcătos;
Vrea sora nevastă,
Zidire de casă!
Și mi-l lua de mînă,
Da' Legea Bătrînă
Lui Adam îi spunea,
Bine-i cuvînta:

— Soare-i luminos,
Da'-i și păcătos;
De se va-nsura,
Mulți sori c-o făcea,
N-o mai fi noaptea.
Plugari or munci
Și s-or prăpădi;
Ei vor osteni,
N-or mai odini!
Noi să-i logodim,
Și să-i osîndim;
De cer să s-aline,
Să le mergă bine.
Pămînt să-nflorească,
Ierburi iar să crească,
Ei călătorească,
Ceru covirșească;
Da' nu să-ntilnească,
Și să se iubească!
Dar în zori de zi,
Luna s-o sfîrși;
Soar'li-o lumina,
Luna o căuta.
Și-or călători
Cît lumea ori fi!

43

CORBUL

Corb, pasăre neagră,
Lighioană-ntreagă,
El unde-mi puia?
Intr-un ciongar nalt,
Nalt și minunat;
De coaje curat,
Cu sirmă legat.
Acolo puia,
In luna lui Undrea,
Cuibaru făcea,
Da'-n Cărindar pui scotea.
Da' cu ce mi-i arănea?

Cu viței de la vaci,
Cu mînjii de la iepe,
Cu mieii de la oi.
Ciobanii-mi plîngea,
Că de stoacă-i sărăcea :
— O ! Doamne, puterea ta,
De tine ne-am ruga,
Dă-i, Doamne, dă-i
O ploaie caldă,
Pămîntu să moaie.
Vîntu de-o bătea,
Ciongaru-o cădea ;
Cuibaru s-o fărîma,
Puii toți i-o omora !
Dumnezeu mi-asculta,
O ploaie caldă-mi da,
Pămîntul muia,
Vîntu mi-abătea.
Ciongaru scotea,
Puii omora.
Corbu, zo,-mi sălta,
La-mpărat mergea :
— Mă-mpărate, luminate,
Facă-ți Domnu multă parte
De mîndră, de sănătate !
Eu mult m-am trudit,
Cuibari mi-am făcut
In ciongar înalt și minunat,
De coajă curat ;
Cu sîrmă legat,
Acolo-am puiat.
Ciobani m-a blăstămat,
Dumnezeu a ascultat ;
O ploaie caldă a dat,
Vîntu mi-a bătut,
Ciongari mi-a doborît.
Puii a omorît.
La tine-am venit,
Spune-mi ce să-mi spui !
Impăratu-mi vorbea :
— Vino-n partea mea,
Pui de țoi scotea,
Nima n-o dîra.

COLCEAG-PAȘA

Foaie verde lemn cînesc,
Colceag-pașa ceal turcesc,
Culceag-pașa cel bătrîn,
Da' peste lume stăpîn,
Barba-i bate brațali,
Mustățile umerii.
Cîți împărați pe pămînt,
El cu toți că s-a bătut,
Pe rînd mi i-a prăpădit,
Da' pe toți i-a prididit.
Mai la urma urmilor,
La furșitul zilelor,
Iacă s-a aridicat,
Parcă naiba l-a-nvățat.
Să războiască cu greu,
Făr-a-i știe de fel feliu.
Cu Crivețu, mare putere,
Cine-i împotrivă piere.
Colceag-pașa ridicat,
Multă oștire adunat,
Cită-i frunza, cită-i iarba.
Numai turcii cu gilceava ;
Cită-i iarbă pe pămînt,
Atita-i oștire de turc ;
Și de ciini de arnăuți,
De muscali pe cai de-ai iuți,
Și cercheji pe cai de-ai breji.
Toată oștire-aduna,
Ordia o rînduia,
Și cu toții că pleca,
Pe grea cale apuca.
La capul pămîntului,
La fîntina gerului,
Gerului, Crivăț turbat ;
Toată viața-a măturat,
Cătră soare s-a-nturnat.
O dată cînd mi-a suflat,
De tot mi l-a-ntunecat ;
Razăli i le-a-nghețat,
Sus pe ceri le-a alinat.

Pe cîmpu lui vînt Crivăţ
Stă oştire fără-de-nvăţ ;
Geru-n inimă se-nfige,
Toată oştirea îmi plînge.
Da' cum stau cedîrill,
Parcă răsar stelili.
Iacă sara se făcea,
Da' atunci ce vreme era ?
In postul Simpetrului,
In toiul zăpucului,
Cînd e mai tare zăpuc,
Coace oul in năsip.
Iacă, sara se făcea,
Dumnezeu din ceri privea.
La Geru Criveţu spunea :
— Gerule, Criveţule,
Mare puternicule !
Să te dobori pe pămînt,
Mergi tu la fîntina ta
Că te-aşteaptă oştirea.
Să moi barba in fîntină,
Să te-aşezi pe o furtună.
O dată să îmi stropeşti,
Lumea ca să o trezeşti,
Ca viforu s-o porneşti,
In oştire să loveşti.
Ei să dea cu tunuri grele,
Tu fă-ţi vînt tumte din stele ;
Şi să baţi tu a pustiu,
Da' să baţi şi a morţiu ;
In oştire să izbeşti,
Pe toată o prăpădeşti ;
Pe Colceag singur să-l laşi.
Ca un mare păgubaşi !
Oştirea-i steiuri de piatră,
Dară sabia precurmată ;
Să-nveţe a se lupta,
Cu marea puterea ta.
Să-l întrebî de sănătate,
Mai are cu cine să bate ?
Şi cum soare scăpăta,
Geru pe vînt scobora
Şi se băga in fîntină,

Să-l bată o săptămînă.
Moia barba in fîntină,
Cu ochii tot să cuprindă.
Numa o dată că-mi sulla,
Toată oştirea-ngheţa.
Colceag-paşa, de vedea,
Din gură le cuvînta :
— Soldaţi, nu vă spăriaţi,
Suliţali le tăiaţi,
Multe lemne adunaţi,
Focuri mari să aţiţaţi,
Pin' la ziuă să scăpaţi !
Voinicii dacă vedea,
Fuga lemne aduna,
Suliţali le tăia ;
Le tăia şi le spărgea,
Focuri mari îmi aprindea.
Da' Dumnezeu ca un sfînt,
Vedea ce e pe pămînt,
Da o ploaie cu un vînt,
Focur'li de le stîngea,
Nici unu nu s-aprîndea !
Colceag-paşa se pripea,
Aşa din gură zicea :
— Voi, voi, voi, oştirea mea.
Ascultaţi la mine-ncoa,
Pe toţi murgii să-i tăiaţi,
Burţili le lepădaţi ;
Toţi in coşuri vă băgaţi,
Pin' la ziuă să scăpaţi.
Că bate vîntu-al turbat,
Inghiaţă pin' la ficat !
Oştirea dacă-auza,
Toţi murgii mi-i tăia,
Burţili le lepăda,
Şi-n coşuri că să băga.
Dar Dumnezău ca un sfînt,
Ştia ce e pe pămînt.
Intărea geru şi vîntu.
Peste oştire mormîntu.
Criveţu barba-n fîntină muia,
Numa o dată îmi stropea,
Toată oştirea-ngheţa,

Li se scurgea viața :
 Pe pustiul de zăpadă
 Zăcea oștirea grămadă.
 Da' cînd zor'li se vărsa.
 Crivățu iar scobora,
 La Colceag-pașa mergea,
 Așa cu el tănuia :
 — Colceag-pașa dumneata.
 Pentru de mîndria ta,
 Iți omoriși oștirea,
 Nu-ți stăpîniși, bătrîne, firea !
 Cu șapte cojoace te strucași.
 Alte șapte le-mbrăcași,
 Și așa tu îmi scăpași !
 Da' să știi că ești trufași !
 Da' Crivețu, vînt turbat,
 Cu putere mi-a suflat,
 Toiag de gheață a luat,
 Și-mi pornea la colindat.
 Cu mustăți grele de brumă,
 Cu izvoare de furtună,
 În postu Simpetrului,
 În toiul zăpucului.
 La Colceag mi se ducea
 Și din gură îi zicea :
 — Colceag-pașa, om bătrîne,
 N-ai minte nici cît un ciine.
 Unde, bre, mi te trezești,
 Cu Crivăț te războiești,
 Colceag-pașa, nu gîndești.
 Ce-ai de gînd să mai urzești ?...
 Că oastea ți-ai prăpădit,
 Da' tu, ciine, ai udit :
 Ai udit să pătimești,
 Grele păcate-mi plătești.
 Că nici împărații nu scapă
 De-ale lor grele păcate.
 Cînd o să vă treziți, cumnate ?...
 Colceag-pașa de-auza,
 Dinții-n gură-i dîrdiia.
 Lăcrimile-i îngheța,
 Limba-n gură se stringea,
 Abia mai putea grăia :

— Gerule, Crivățule,
 Și tu, puternicule,
 Am făcut eu mari păcate.
 N-am scăpare de la moarte.
 Cine războaie îmi face,
 Numai ca mine îmi pate.
 Omorii oștirea toată,
 Făr-de pic de judecată,
 Copiiș săraci m-o blăstăma.
 Da' văduve mi-o plingea ;
 Că-n răsărit, pin pustii,
 Le făcui mare orgii.
 Ce n-avui eu minte, frate,
 Să trăiesc ca lumea-n pace !
 Dar acuma s-a sfîrșit,
 Tu, Crivățe, m-ai bătut...
 Bine vorba n-o sfîrșea,
 Mititel cuțit trăgea,
 În inimă-l înfigea,
 Piste oștire cădea.
 De se duse pomina,
 Ca la el la nimenea,
 Și iar se va pomeni,
 Cit soare pe ceri va fi !

45

CELE TREI SURORI

Verde di-un spanac,
 Plecat, a plecat,
 Cale pe cărare,
 Tot pe drumu-al mare,
 Pe Streneac în vale,
 Pe poteaca strîmtă,
 Cu iarbă-nvălîită,
 Leana și cu Stana,
 Și cu Sinziana.
 Ele mi-a plecat
 Și s-a depărtat,
 Alte trei surori,
 În vărsat de zor!,

Să culeagă flori.
De joi dimineață,
Pe rouă, pe ceață.
Cu roua-n picioare,
Cu ceața-n spinare.
Ele că mergea
Și se rătăcea,
Incepea plingea.
Sora cea mai mare,
Cu grija-n spinare,
Din gură zicea,
Așa le grăia :
— Tăceți, daică, tăceți,
De nu mai plîngeți !
Bine-om asculta,
Ceva-om auza :
Or ciine-alătrînd,
Or oaie zbierînd,
Cioban fluierînd.
Ele mi-asculta,
Nimic n-auza ;
Doar cucu cînta,
Pin crengi îmi zbura,
Singur pîn pădure
Că e strin pe lume.
Ele de-auza,
Leana îi zicea,
Leana cea mai mare,
Cu grija-n spinare :
— Cuculețule, porumbelule !
Păsărelule, frumușelule !
Las' nu mai cînta,
Vin la daica-ncoa.
Fă-ți codița scară,
Scoate-ne la țară
Ori la potecioară,
Să-ți fiu surioară,
Să te-ascult pe vară !
Cucu de-auzea,
Așa-i răspundea :
— Leană dumneata,
Cînd vine vara,
Cîte floricele,

Surorile mele.
Ce să fac cu ele ?
Atuncea Stănuța,
Mîndră și drăguța,
Stana mijlocare,
Din gură rugare :
— Cuculețule, porumbelule !
Păsărelule, frumușelule !
Taci, nu mai cînta,
Nu mă oftica,
Vin la daica-ncoa,
Fă-ți codița scară,
Scoate-ne la țară
Sau la potecioară,
Să-ți fiu surioară,
Să te-ascult pe vară !
Cucu de-auzea,
Mai tare cînta,
In samă n-o băga.
Atunci de vedea,
Incepea se ruga,
Iana Sinziana,
Mîndra copilana :
— Cuculețule, porumbelule !
Păsărelule, frumușelule !
Ce mă rog de tine,
Fă-mi atîta bine,
Vino pîn' la mine,
Fă-ți codița scară,
Scoate-ne la țară
Sau la potecioară,
Sînt sora mai mică
Și mai frumușică,
Să-ți fiu ibomnică,
Inimioara-ți pică !
Cucu de-auza,
De loc că-mi tăcea
Și nu mai cînta,
Incepea-a zbura,
Tot înțelegea.
Tot din pom în pom,
Merge ca un om,
Și din crîng în crîng,

Zbura așa blind.
 Și din creangă-n creangă,
 Pină la poteacă.
 După cum mergeau,
 Și de conac dau,
 Leana și cu Stana,
 Mica Sinziana,
 Frumoasa bălana.
 Cu vedriță-n cobeliță,
 Deșchidea ele portiță,
 La apă mergeau,
 Măre,-mi chioteau.
 Da' baș la cișmea,
 Cucu de-mi vedea,
 Înainte-i ieșea
 Mîndra Sinziiana,
 Frumoasă la geană,
 Sora cea mai mică,
 Ce-i mai frumușică,
 Inima-ți despică.
 Cucu ce-mi făcea,
 Iacă îmi zbura,
 Vezi la mîndra sa.
 Pe umăr îi sta,
 În gură-o săruta,
 Greoanie-mi pleca :
 Ce n-am mai văzut,
 Nici s-a pomenit.
 Făcea copil mic,
 Frumos și voinic.
 Copilu-mi creștea,
 Mumă-sa-mi murea,
 Copil rămînea,
 Iar singur pe lume.
 Cu cucu-n pădure.

46

IOVAN IORGOVAN

Verde di-un spanac,
 Plecat, mi-a plecat,
 Șus, pe Cerna-n sus,

Iovan Iorgovan,
 Călare pe cal,
 Ca un căpitan.
 Ogarii-n plāvaz,
 De mi-i de miraz :
 Da' Vidra-nainte,
 Că mai ține minte.
 Cerna, zo,-mi urla,
 Da' Iovan zicea :
 — Inceată, Cernă,-nceată,
 Trec din piatră-n piatră :
 Stai, nu mai urla,
 Brazi nu legăna.
 Că eu ție-ți dau,
 La zi un cap de om,
 Să te-apuce somn,
 Naică, să te-ngrași,
 Pe mine mă lași !
 Cerna d-auza,
 Talazi înceta,
 Sta, nu mai urla,
 Ape domolea.
 Ogarii-mi căta.
 Jalnic fluiera
 Fintîna de piatră,
 De șarpe-ncuiată.
 Iovan de vedea,
 După ogar se lua,
 Fintîna-mi găsa ;
 Da' la cea fintînă
 Cu apă puțină,
 Plîngea fata Lină ;
 Că șarpe-i de vină.
 Zo, mi-e premenită,
 De moarte-i gătită.
 Iovan îi zicea,
 Din gură-i grăia :
 — Fată dumneata,
 Stai, nu mai plîngea,
 Dă-te mai încoa,
 Să-mi cați cităva.
 Fata de-auza,
 De-aci se scula,

La Iovan mergea,
In cap îi căta ;
Soare răsărea,
La prinz ajungea,
Da' Iovan durmea
Cu capul pe flori,
Fără de fiori.
Iacă, de la vale,
Balauru-n cale,
Vine, se grăbește,
La fată-o iuțește.
Fata de-mi vedea,
Lacrimi podidea
Și-mi plîngea cu foc
Că n-a avut noroc.
Lăcrămile curgeau,
Pe Iovan ardeau
De mi-l deșteptau.
Fata rău plîngea,
Lui Iovan grăia :
— Iovane, Iovane,
Măre, Iorgovane,
Șarpe mi-a ieșit,
La mine-a venit,
Că sint de pierit !
Iovan de vedea,
Calu-ncăleca,
Pe dincolo da,
Și, zo,-mi alerga,
Cu nori se-ntrecea :
Sabia-mi trăgea,
El se pregătea.
Șarpili-mi ieșea,
Trei capete-avea.
Iovan s-avînta,
Două le tăia,
Cu unu uidea,
Foc și scrum vărsa :
Pămîntu ardea,
Codrii s-aprîndea.
Șarpe că-mi scăpa,
Cu un cap fugea,
Rău se-ntărita,

Da' fata-mi grăbea,
La Iovan striga :
— Iovane, Iovane,
Măre, Iorgovane,
Vino tu la mine
Să te învăț binc.
La groapa adîncă
Stau oasăli brîncă,
La valea cu tei,
Flori, Iorgovenei,
Imi este un stei
Cu puili de zmei :
Acolo de vrei,
Cel cap tu să-i iei.
Iovan de-auza,
Cu fata-mi pleca,
Drumu i-l tăia,
La steiul înalt,
De ceri alinat,
De virf aplecat.
Balaur vedea,
Pămînt dudăia,
Ogașe-mi gemea ;
Văiuri răsuna,
Codrii tremura.
Da' Iovan grăbea,
Neam nu se temea,
Ca vîntu-mi zbura,
Pin nori s-ascundea,
O dată-l lovea,
Capu i-l tăia !
Da' șarpe-i grăia
Ș-așa-l blăstăma :
— Iovane, Iovane,
Cine Iorgovane ;
Zo, mă omoriși,
Pămînt impuțiși.
C-am să mă răzbun !
Pe calul tău bun
Eu voi slobozi,
Și n-oi imblinzi,
Musca de-a măruntă,
Pestriță pe burtă,

Mijloc otrăvită,
 Baş bună de vită.
 Da' lovan grăia,
 Voinic nu teamea :
 — Măi ciine de şarpe,
 De-acu nu ai parte,
 Măninci fete mari,
 De-o mie de ani.
 Musca de-oi vedea,
 Pin sate oi pleca,
 Lumea-oi învăţa,
 Vite or ungea,
 Fumuri mari vor face,
 De vite n-au parte.
 Aşa că-mi făcea,
 Dunărea trecea,
 Şerpe rămînea,
 Verde de-o lămie,
 In partea la Nemţie.
 De s-o pomeni,
 Cit lumea o fi.

47

IOVAN IORGOVAN

Sus pră Şierna-n sus,
 Molţ voinişi s-or dus
 Şi toţi a răspuns,
 Ma unu-a rămas,
 Iovan Iorgovan,
 Brad de buzdugan,
 Cu-a lui doi căţai,
 Roşii, sprinşieniei,
 Şi-un cal porumbac,
 Cum i-a fost mai drag.
 Căţaii lătra-rie.
 Calu şi-l juca-rie,
 Şierna d-asculta-rie,
 Că Şierna mujea,
 Iovănel striga :
 — Şiată-n, Şiernă,-nşiată,

Apă milodată,
 Cum ai fost vrodată,
 Că eu ci-oi şinsti
 Şi ci-oi dărui
 C-o furcă argintată,
 Fuior învăluită,
 Singură va toarşie,
 Singură dăstoarşie.
 Şierna cînd audza,
 Şi mai rău mujea.
 Iovan pro striga :
 — Şiată-n, Şiernă,-nşiată,
 Apă milodată,
 Cum ai fost vrodată,
 Că ieu ci-oi şinsti
 Şi ci-oi dărui
 Cu mulţi bani aur,
 Ochii dă balaur,
 Şi cu solzi dă ştucă.
 Dunărea să-i ducă.
 Şierna cînd audza,
 Frumos înşieta,
 Iovan şie făcia-rie ?
 Calu-ncăleca,
 Din codru tuna-rie,
 D-avea şie-mi vedjea-rie
 Pustini şierpie marie
 O fată ţinia-rie.
 Cu coada ţinia-rie,
 Cu gura muşca-rle.
 Fata să plîndjea,
 Iovan cînd vedjea,
 Mila l-apuca,
 Sabia şi-o scocia-rie,
 La şierpie pleca-rie.
 Şierpie cînd viedia-rie
 Fata slobodza,
 Livezi înverdza,
 Iovan alerga
 Cu-a lui cal călare,
 Şerpili-l vedjea,
 Capul întorşia-rie,
 Nouă limbi scocea-rie,

Cu toacie vorbă-rie :
— Iovane, Iovane,
Mă rog io dă cinie,
Să-m măi fași un binie.
Mă rog viu mă lasă,
Și cie du acasă :
Fata n-am mușcat-o.
Dar n-am vătămat-o.
Dă vii mori,
Și mai rău ți-a fi.
Căpățina mia,
Ia să va-mpuți,
Viermii va fășia,
Musca slobodza,
Stoaca-i dă șăgia.
Toți caii din plug,
Și boii din jug,
Toată primăvară,
Cînd stoaca-i pră-afară.
Iovan cînd audza,
La șierpie spunea :
— Audzi, șierpie marie,
Io ti-oi mai tăia-rie,
Nu ti-oi mai lăsa.
Sfietu-ai învăța-rie
Io cu mincea mia,
Fumuri va fășia,
Cătran va lua-rie,
Stoaca va undja-rie,
Da musca pieria-rie.
Stoaca va scăparie,
Dar io ci-oi tăia,
Nu ci-oi mai lăsa.
Că tu ai mîncat
A mîndră dă fată,
Gura ta-i spurcată,
Dumnedzău cie bată !
Sabia și-o trăgia-rie,
Pră șierpie-l curta-rie,
Capu lui fuția-rie.
Șierna sînjiera,
Capu lui fugea,
Da-n Dunăre-și da-rie.

Dunărea-l primea-rie
Și mi-l pitula-rie
Sus la Birnița,
Da-n pieșciera mare,
Undje să-mpuța-rie
Și viermie-l fășia-rie.
Musca slobodza,
Stoacă dă ședjea
Toată primăvara.
Cînd stoaca-i p-afară,
Iovan șie vedea ?
Sabia scocia-rie,
In Dunăre-o spăla-rie,
'Napoï să-ntorșia-rie,
La fată miergia-rie.
Fata îl vedjea,
Și cînd îl vedjea
La Iovan striga :
— Iovane, Iovane,
Mă rog io dă cinie
Să-mi mai fași un binie,
Scoacie-mă la țară,
La drumu al dă cară,
Să dau dă frați iară.
Dă frați, dă surori,
Dă grăgini cu flori.
Eu ție ți-oi fi
Mică ibomnică,
Dă vac, dă veșie,
Lumea să ni-e șcie
Că noi ni-s soție.
Iovan că-m găta,
La fată merdjea,
Dă-n braț-o luva-rie
Și mi-o săruta-rie.
Fata-așa striga-rie :
— Stai, Iovane, stai,
Noi să ne-ntrebăm
D-ai cui ni-s copii,
Din șie viță-am fi ?
Că din departie
C-am avut un fracie
Baș cum sămăna,

Baş cu dumneata.
 Iovan îi spunea :
 — Să-ți spun io cu dor,
 D-a cui mi-s fişior,
 Sciu că nu-mi ești sor.
 Că io mi-s copil,
 Copil de-mpărat
 Oă la Scăpătat.
 Taică-miu m-a dat
 Să-nvăț la zănat,
 Și-acum mi-s soldat.
 Fata cînd audza,
 Din gură striga-rie :
 — Și io mi-s feciță,
 Noi am supt o țîță.
 Io din zi dă zori,
 Am plecat la flori,
 Flori n-am nimerit,
 Uite-am rătășit.
 Șierpie m-a-nghițit.
 Iovan cînd viedja,
 'Nșiepia să plindja :
 Rugășiuni fășia,
 Prin atîta rău,
 Sus la Dumnedzău :
 — Doamne ca un sfînt,
 Unu-i pră pămînt,
 Ne va fi păcat
 Că ne-am sărutat.
 Că noi ni-s frați
 D-o muică scâlțați,
 Acu am aflat,
 In codru-ntimpinat.
 Dumnedzău audza,
 Pră ei îi prostea.

48

VOINEA

Cînd oi zice de-o cicoare,
 La vale, frate, la vale,
 Nu știu tare mi se-n pare,

Mi se vede-o casă mare,
 Da' la ea cine-mi ședea ?
 O nevastă tinerea,
 Măritată de iarna,
 Și nevasta că-mi avea.
 Ea mi-a avea un copilaș.
 De botez îl boteza,
 Mindru nume îi punea.
 Pe el Voinea că-l chema.
 Da' nevasta, sărmana,
 Intr-un timp de primăvară,
 Cînd mindrele se omoară
 Culegînd la tămîioară,
 Ea de noapte se scula,
 Căldarea pe foc punea
 Și pe Voinea mi-l scâlta,
 Și-n luică mi-l așeza.
 Iar afară cînd ieșea,
 De surcele surcela.
 Să-mi gătească și oala.
 Voinea-n sobă rău țipa,
 Și nevasta-l auza,
 Cam pe fugă mi-alerga
 Și de scaun să-mpiedeca.
 Și prea tare c-o durea,
 Din gură ea blăstăma :
 — Voine,-al maichii copilaș.
 Așa tare, zo, țipași,
 Pe mine mă spăimîntași !
 Luliu, maică, culcă-mi-te,
 Pui de șerpe sugă-mi-te ;
 Cum mă sugi, maică, pe mine.
 Așa șerpele pe tine !
 Da' șerpele asculta,
 De la gura omului,
 Din dogoarea focului.
 Copil crește, șerpe crește.
 Cit crește copil o lună,
 Șerpele-ntr-o săptămînă.
 Voinea voinic se făcea,
 De-al ce-ncinge sabia
 Și-mi calcă călcătura.
 Nouă ai cînd se-mplinea,

Intr-un timp de primăvară,
Cam pe vremea la cosit,
Iote Voinea s-a gândit
Că el taică nu mi-avut,
Și livadea-i de cosit.
Voinea coasa-o ciocănea,
La dărjală-o așeza,
Calu din grajd îl scotea ;
Șaua pe el că punea,
Lua arma și se-ncingea,
La briu cu patru pistoale,
Și cu flinta la spinare ;
In subțioară o săbioară,
Să plece la locu-al lung,
Să s-apuce de cosit.
Șerpele îl auza,
De trei ori casa-ncingea,
Capu pe prag îl punea,
Limbile le-ascuța,
Mi-l adăsta pe Voinea.
Dară Voinea copilaș
Pe Negru-l încăleca,
Coasă-n spinare că lua
Și la livade-mi pleca.
Da' șerpele de colea,
Ciine-n coadă s-a răzmat,
Se zăuita peste sat ;
Cind în coadă se răzma,
O dată se opintea,
Și șerpele că sărea
Colea-n vale, la Periș.
La coveiu drumului,
Ce-î pasă voinicului.
Dară Voinea copilaș,
Pe sub perișor trecea
Ș-o frunză de păr rupea,
Și la buză-o așternea.
Tăbăra de șuiera ;
Da' șerpele asculta
Și din gură-așa zicea :
— Iacă-mi vine doru meu,
Iacă vine să-l înghit ;
Mama lui l-a dăruit

De cînd era copil mic !
Șerpele mi s-atirna,
Cam de virfu părului,
La coveiu drumului,
Unde-i pasă voinicului.
Trecea Voinea șuierînd.
Cind pe sub păr îmi trecea,
Șerpele se repezea,
Sta de pe cal să-l ia.
Dară Voinea copilaș,
El din gură-așa zicea :
— Oi, mă șerpe dumneata,
Or ai de gînd să mă-nghiți,
Or ai de gînd să mă spăimînti ?
Dară șerpe-adăvăra :
— Lele, Voineo copilaș,
N-am de gînd să te spăimint,
Am de gînd să te înghit ;
Maică-ta te-a dăruit
De cînd erai copil mic,
Cind oi crește să te-nghit !
Da' Voinea dacă-auza,
El din gură-așa zicea :
Lasă, Doamne, zău, să-i fie,
Păcatu la muma să-i fie ;
Dușmana m-a blestemat,
Și șerpele-a-ascultat !
Ea de dar m-a dăruit,
De cînd am fost copil mic.
De pe cal se dubăra,
Se făcea se deșcingea,
Și mai bine se strîngea.
Șerpele o dat' sufla,
Și pe șele-l dubăra ;
De la picioare că-l lua,
Il lua șerpe-l înghița ;
Pin' la briu il înghița,
Și de-aci nu mai putea.
Da' de ce el nu putea ?
De arme și de pistoale,
Și de soață săbioară,
Ce-mi taie la oștioară !
Șerpele, zo, mi-l sugea !...

Cînd la vale se uita,
 Tare-mi vine de la vale,
 Vine voinicel călare,
 Un voinicel iortoman,
 Pe-un cal negru dobrogean.
 Da' Voinea cînd îl vedea,
 El din gură-așa zicea :
 — Lele, vere, mă Iovane,
 Da' ce stai și mă privești,
 Or nu vezi cum năcăjesc ?...
 Du-te, vere, te-oi ducea,
 Pe cîmpu cu colălie,
 Unde fir de iarbă nu e,
 Să-i dai focu cîmpului,
 Pe cinci părți cu lemne verzi,
 Da' de șapte cu uscate.
 Pe șerpe l-o dogorea,
 Din gură m-o lepăda !
 Da' șerpele de-auza,
 Și el din gură striga :
 — Măi voinice dumneata,
 Bată-ți suru, cată-ți drumu,
 Că ăsta e daru meu ;
 Mumă-sa l-a dăruit,
 De cînd era copil mic,
 Cînd o crește, să-l înghit !
 Iacă acușa a crescut,
 Și vremea lui a venit,
 Eu pe el ca să-l înghit.
 Da' văru-su, cel Iovan,
 Ce voinicu-i iortoman,
 Pe-un cal negru dobrogean,
 El pe Negru-nsuligea,
 La cîmpu cu colălie,
 Unde fir de iarbă nu e,
 Numai albă colălie.
 Și da el foc cîmpului,
 Pe cinci părți cu lemne verzi,
 Da' pe șapte cu uscate,
 Ardea cîmpu nu se poate !...
 Focu la coadă-ajungea,
 Șerpele cînd îmi vedea,
 O dată se opintea,

Pe Voinea mi-l lăpăda,
 După Iovancea se lua.
 Iovancea dacă vedea,
 Cu gîrbaciu-n Negru da :
 Negru cînd se opintea,
 Șapte otară sărea !
 Capu-ndărăt l-învîrtea,
 La copita calului,
 Văzu capu șerpelui !
 Da' Iovan dacă vedea,
 Tot la fugă tot fugea
 Și din gură-l întreba :
 — Ai, bre șerpe dumneata,
 Ai de gînd să mă spăimîni,
 Or ai de gînd să mă-nghiți ?
 Dar șerpele-așa zicea :
 — Mă Iovane iortomane,
 N-am de gînd să te spăimînt,
 Da' am de gînd să te înghit ;
 Că-mi lăsai eu doru meu,
 Și-acuși să-nghit capu tău !
 Da' Iovan dacă-auza,
 Cu gîrbaciu-n Negru da,
 Nouă otară sărea,
 Capu-ndărăt l-învîrtea ;
 Sus la coada calului,
 Văzu capul șerpelui !
 Inc-o-dată că sărea,
 Nouă otară sărea,
 Din poiană cîtăva,
 Capu-ndărăt l-învîrtea :
 Sus la șaua calului,
 Văzu capu șerpelui.
 Iovan din gură zicea :
 — Ai, bre șerpe dumneata,
 Ai cu mine să mergem
 Colea-n capu crîngului.
 La coveiu drumului,
 In pripitu soarelui,
 Că e bine șerpelui.
 De țoale m-oi dezbrăca,
 In pielea goală-oi uidea,
 Și mai mă ung și cu unt.

Să-ți alunec eu pe gît,
Să nu mă necăjești mult !
Șerpele cînd auza,
Mi se dusă el coala,
Coea-n capu crîngului,
In pripitu soarelui,
Unde-i bine șerpelui.
Da voinicu iortoman,
Se făcea se dezbrăca,
Și mai bine se stringea ;
Șerpele că-mi cucăia
Și ochii că-i închidea.
Da' voinicu iortoman,
Ardică o săbioară
Și-l lovi pe pielea goală ;
Peste cap și-n lung îi da,
Șerpe-n două că spărgea.
Șerpe cu coada bătea.
Voinicu tot reteza,
Numa bucături făcea ;
Lua o furcă ș-o strîngea,
Nouă plaste astringea !
Lină verde de-o secară,
In toată plasta șapte cară.
Care pe drum îmi trecea,
Plaste de șerpe vedea,
Frigurile morții-i prindea.
Iortoman se-ntorcea
Și la Voinea să ducea ;
El pe Voinea că mi-l lua
Ș-acasă mi-l aducea.
Sus la stîne alerga,
Nouă stîne le mulgea,
Nouă ciubăre de lapte lua ;
Jgheabu de piatră-l umplea,
Și pe Voinea mi-l scâlda.
Mi-l scâlda și-n lapte dulce.
Să-l scalde și-n ce mi-o vrea !
Șerpele l-a otrăvit,
Că e pușoru mic ;
Mumă-sa l-a blăstămat,
Nu e puiu de sculat,
Șerpele l-a-nveninat !

Iacă Voinea că-mi pierea,
Iortomanu așa-mi grăia :
— Vino, mătușică, vino,
Te-ai libărat de păcat,
Pe Voinea la șerpe-ai dat,
Tu singură ai udit,
Cu cine că oi trăia ?
Că n-ai nici un pușor,
Să-ți treacă ție de dor.
Șerpele l-a-nveninat,
Ț-ai făcut cu el păcat !
Săbioara ardica,
Capu de la trup îi lua,
Mindru leagăn le făcea,
Pe amîndoi îi îngropa.
Îi băga-n negru pămînt,
Și să uita ca un gînd.
Așa-i blăstămu de mumă,
E și ca sămnu de ciună :
Da' blăstămu al de tată,
Și ca sămnu al de piatră.
Iortomanu de coala,
El de grijă le purta ;
Lină verde tămîioară,
Le făcu ș-o pomeioară,
Doamne, de se pomenea !
Doamne, și s-o pomeni,
Cît soare pe ceri o fi !
Soar'le merge și apune
Dară Voinea tot se spune.

49

SCORPIA

Intr-o sfîntă duminica,
Dară trei frați ce-mi lucra ?
Ei de noapte se scula.
Pe mîini, pe ochi se spăla.
Și ei, frate, se vorbea :
Lină verde de-o cucută,
La vînat ca să se ducă

Și-și lua drumu și pleca.
La vînat mi se ducea.
Puțină mîncare-și lua.
Imi umbla cit îmi umbla.
Soarele amiaz că-mi venea,
Da' nimica nu vîna.
Foamea, frate, i-ajungea,
Și masa că le-o punea,
Și la masă că-mi ședea,
Dară fratele-al mai mare,
Numa-atita că-mi vorbea,
La-al mai mic îi spunea :
— Măi frate-meu dumneta,
Noi vom lua și-om prînza.
Și vo sete ne-o jungea ;
Troaca-n mîină oi lua,
La fîntînă te-oi ducea,
Apă nouă ne-oi ducea,
Cit apă noi vom bea !
Dar ăl mai mic de-auza,
Troaca-n mîină mi-o lua,
La fîntînă se ducea.
Acolo cînd ajungea,
Pe proclētu mi-l găsa,
Acolo că mi-aștepta
Doar or venea cineva !
Cînd pe copil mi-l vedea.
Așa din gură-m' vorbea :
— Măi copile dumneata,
Eu de tine m-aș ruga,
In fîntînă te-oi băga,
Șeiplicu meu l-oi găsa !
In fîntînă mă uitai,
Și șeiplicu mi-l necai ;
Da-n șeiplic ce-mi avusăi ?
Numai poli și gălbiori
Ce sînt la purtat ușori,
La cheltuit sînt cu spori.
Vezi, copilu de-auzea,
Gîndea că așa mi-era,
In fîntînă se băga,
Scorpia acolo-mi-era.
Cum, Doamne, că mi-l vedea,

Pe copil se rețeză
Și deodată-l înghița !...
Dară frățiorii lui
Aștepta cit aștepta,
Frate-su nu mai venea.
Ăl mai mare că vorbea,
La ăl mijlociu spunea
Și din gură că zicea :
— Măi frate-meu dumneta,
Ț-oi lua drumu și-oi pleca,
Fratele nostru l-oi lua ;
Prea mult el s-a zăbovit,
De la noi n-a mai venit !
Da' fratele lui de-auza,
De la masă se scula
Și-și lua drumu și pleca,
La fîntînă se ducea,
Pe fratele nu-l găsa,
Peste proclēt că-mi da,
Da' din gură că zicea :
— Măi băiete dumneta,
Da' ce-mi cați tu pe-aicea ?
Da' copilu d-auza,
Toată taina-i spunea :
— Fratele meu nu l-ai văzut ?
El aicea mi-a venit !
Da' proclētul de-auzea,
Iar din gură că zicea
De cînd aici mi-am venit,
Fratele tău nu l-am văzut,
El pe-aicea n-a trecut !
M-aș ruga de dumneta,
Un bine mare mi-oi făcea :
In fîntînă te-oi băga
Și-un șeiplic mi-oi găsa.
In fîntînă m-am uitat,
Șeiplicul că mi-a căzut ;
Da' eu-n șeiplic mi-am avut
Numai poli și gălbiori.
Ce sînt la purtat ușori,
Și la cheltuit cu spori.
Da' nu mi-ar fi de gălbiori,
Pe cum este de tăpii,

Tot tãpil de pe moșil!...
De Ńeiplicu l-oi gãsi,
Toți gãlbiorii i-oi luva,
Mie tãpiile mi-oi da.
Al mijlociu de-mi auza,
Gindea cã e așã.
In fintinã se bãga,
Scorpia mi-l aștepta,
Pe copil mi-l aștepta
Și îndatã-l ãmbuca.
Aci proclētu-mi ședeã,
Multã lume mi-o-nșela,
Tot la scorpie mi-o da...
Darã fratele-ãl mai mare,
Aștepta cît mi-aștepta.
Nici un frate nu-i venea ;
Iși lua drumu și pleca,
Dupã ei mi se ducea.
La fintinã de-ajungeã,
Iar pe proclētu gãsa,
Și lui, Doamne, îi spunea,
Tot așã cã-l ãnvãța.
Al mai mare d-auza,
Parcã-i spunea inima :
El acasã se ducea
Și frumos mi se arma,
Sãbioara mi-o-ncingea.
La fintinã se ducea
Și-n fintinã se bãga.
Scorpia cînd mi-l vedea,
A treilea se rezeza ;
Atunci fratele-ãl mai mare,
Cînd așã el cã-mi vedea,
Sabia el mi-o-ntindeã
Și pe gurã i-o bãga,
Pe scorpie el o tãia.
Acea mi-omora,
Și cu ea se opintea,
Afarã cã o scoteã ;
Pe burtã cã mi-o tãia,
Frații ãncã vii gãsa
Și cu lapte îi spãla,
Și din ea cã îi scoteã,

Toți trei, zo, sã tãlnula.
Pe proclitu mi-l cãta,
Da' nu puteã a-l gãsa.
Ei acasã mi-ajungeã
Și la lume le spunea
Toatã taina cum era.
Cînd lumea mi-auza,
Tot cu bani mi-i dãruia,
Tare mi se-mbogãța,
Doamne, de se pomenea.

50

ANTOFICĂ A LUI VIOARĂ

Foaie verde sãlcioarã,
La cãtunu lui Vioarã,
Coleã, spre soare-rãsarã,
Mare masã mi-e ãntinsã,
De mulți boieri mi-e cuprinsã.
Iar la masã cine șede ?
Cei cincizeci de nãvodari,
Cei cinzeci de vãtași mari.
Și la masã ce mînea ?
Numai cigã și pãstrungã,
Caracudã gãlbioarã,
Cã e dulce la mîncare
Și ușoarã la purtare ;
Și nisãtru de-al mãrunt,
Cã de-ala prindea mai mult.
Bine beã și petreceã,
De nimica grije n-aveã ;
Cînd la vale se uita,
Ei, vezi Doamne, ce vedea ?
Tare vine și sosea
Antoficã-a lu Vioarã,
Cãlare pe-un pui de zmeu,
De nima nencãlecat,
De din vremuri neumblat.
Acolo cã-mi ajungeã,
Ta-su cã mi-l ãntreba,
Așã bine cã-i pãrea,

Și la masă mi-l poftea ;
Bea bine și petrecea,
De nimica nu-ngrijea.
Antofică ce grăia,
Lu ta-său că-i spunea :
— Tată, tăiculețu meu,
N-ai vrea, tată, ca să-mi dai
Cei cincizeci de năvodari,
Cei cincizeci de vâtași mari,
Și cincizeci de lopătari,
Că eu, tată, să vinez
Pe Vidros, pește frumos ?
Dar Vioară ce grăia :
— Antofică, fiul meu,
Toate în apă să viței,
Pe Vidros să nu viței ;
Că e pește bătaios,
Intoarce luntrea pe dos ;
Cit e din cer pînă-n pămînt,
Atît e Vidros de lung !
Antofică ce făcea ?
Dacă vedea și vedea,
Chei pe mină că lua
Și beciu că descuia ;
Scotea vin, scotea rachiou,
De omoară omu de viu,
Scotea vin de Drăgășani
Nebeut de nouă ani ;
Pe taică-su îmbăta,
Năvoadele că lua,
Lua cincizeci de năvodari
Și cincizeci de lopătari,
Și cincizeci de vâtași mari.
Cu năvoadele pleca
Și pe mare că pornea,
Și marea că turbura ;
Dete-o tură, dete două,
Dete pînă în nouă.
Și ei ce prindea ?
Pe Vidros că mi-l prindea,
In fața apei că-l scotea !
Iară Vidros ce-mi făcea ?
In năvod cînd se vedea,

El din gură-așa zicea :
— Antofică dumneata,
Taie tu năvoadele,
Mai lungește-ți zilele !
Dar Vidros ce-mi făcea ?
O dată că se-nvîrtea,
Năvoadile le rupea,
Luntrice pe dos le da,
Tot în apă rămînea.
Dar Antofică ce făcea ?
Năvoadile le cîrpea,
Dete-o tură, dete două,
Dete, neică, pînă-n trei,
Prinsă puiu Iudei.
Antofică mi-l legă
De piscul caicului,
In paza voinicului.
Și el tare că-l bătea,
Mi-l bătea și mi-l căznea
Cu sfîrcul gîrbaciului,
Pe cărarea capului,
Ca el, mări, ca să spuie
De Vidros, pește frumos.
Țipa puiu cit putea,
Acest lucru nu știa !
Antofică ce făcea ?
La o parte se uita,
Ochișorii ș-arunca,
Pe mare ce-mi vedea ?
Muma copilului venea,
Puișoru și-l vedea,
Că-l vedea și-l năcăja.
Și ea din gură grăia :
— Antofică-a lu Vioară,
Da' știi, frate, tatăl tău
Nouă ani că mi-a vînat,
Pe mine nu m-a stricat !
Ce-mi bați puiu și-l căznești,
Ca el, frate, ca să spuie
Lucru care nu-l știe ?
Antofică ce făcea ?
La năvodari porunca :
— Trăgeți-l voi acuma !

Dară mamă-sa-i zicea :
 — Antofică dumneata,
 Eu ție ți-i spunea
 Unde Vidros îmi trăiește :
 Marea unde borbosesțe,
 Acolo Vidros trăiește !
 Antofică de-auzea,
 Lua năvoadile și pleca,
 Odată că le-ntindea,
 Dete o tură, dete două,
 Dete, neică, pînă-n nouă.
 Și pe cine că prindea ?
 Pe Vidros, pește frumos !
 In fața apei că sta,
 Dară Vidros ce-mi făcea ?
 In năvoade se vedea,
 Și din gură-așa grăia :
 — Antofică dumneata,
 Taie tu năvoadile,
 Mai lungește-ți zilele,
 Că e Vidros bătăios,
 Intoarce luntrile pe dos !
 Antofică ce făcea ?
 La năvodari porunceă :
 — Trageți-l voi acuma,
 Pe Vidros că l-am prins,
 L-oi duce la-mpărăție
 Și-mi va da vo domnie !
 Dară Vidros ce-mi făcea ?
 O dată că se umfla,
 Năvoadile le rupea,
 Luntrile pe dos le da,
 Apoi la fund că se ducea.
 Antofică rămînea
 Pe scîndurile luntrii.
 Iară Vidros ce făcea ?
 In fața apei că ieșea,
 După el că mi se lua,
 Să vezi el cum injura !
 Cu coada că mi-l lovea,
 Ochii din cap îi sărea,
 Și la fund că se ducea.
 Dară Vidros ce-mi făcea ?

Milă de el că-i venea,
 Și-ndărăt că se-ntorcea,
 Și pe Antofică mi-l lua,
 Pe-o scîndură că-l puneă,
 O dată se opîntea,
 La margine l-arunca ;
 Dar Antofică ce făcea ?
 Așa din gură zicea :
 — Să fiu eu lege de cline,
 De n-oi minca carne din tine !
 Și Vidros că auzea,
 Și marea că turbura,
 Pe-Antofică-l apuca,
 Tot în mare că-l băga ;
 Și el acolo rămînea,
 Lele, de s-o pomenea !

51

BABA NOVAC
 ȘI FATA SALBATICĂ

Foaie verde de-un spanac,
 La muntele-al dărămat,
 La ceardacu lui Novac,
 Lui Novac, Baba Novac,
 Sare Dunărea-n ciumag.
 Unde Dunărea cotește,
 El cu pasu mi-o pășește,
 Da' de nima nu grijește,
 Pe turci, zo, mi-i prăpădește !
 La ceardacu lui Novac,
 Mîndră masă mi-este-ntînsă,
 De voinici mi-este cuprînsă,
 De buzdugane încînsă.
 Da-n capu mesii cine șede ?
 Al Novac, Baba Novac,
 Cu barba albă de-un veac ;
 Cînd se uită, te despîcă,
 Cînd privește, te-ngrozește,
 Ridică sprincenele
 Să-și vadă bocalele.

Da' dincolo de Novac,
Stau și din bocale trag
Baș frate-su Rădoiță,
Cu nepotu-su Niță,
Și cu fiu-su Gruită,
Frumos ca o garofiță,
Tinerel ca un bujor,
Ii mor fetele de dor!
Cu paharu îi sluja,
Zămătoc că le ducea
Al Gruită, copil mic,
Zo, nu e bun de nimic;
Da' Novac Baba-i zicea:
— Măi Gruită, fiu iubit,
Ce stai, taică, așa trist?
Ori țoale ai ponosit,
Ori fetele te-a urit,
Sau că banii-ai isprăvit?
Da Gruită-i răspundea
Și din gură așa-i grăia:
— Fiindcă, taică, mă-ntrebași,
Cu dreptu spune-ț-aș:
Tată, n-am îmbătrinit,
Banii nu i-am cheltuit,
Fetele nu m-au urit,
Țoale nu am ponosit.
Da' stau, taică, și gîndesc
La fata ce o iubesc,
Că eu vreau să mă cas'toresc!
Da' Novac de-mi auzea,
Fruntea el își descreșea,
La fiu-su îmi zîmbea
Și din gură-i cuvînta:
— Bine, bine, măi Gruită,
Mi te-nsori cu o fetiță,
Mi te-nsori cu Dumnezeu,
Numa, o să-ți pară rău!
Și pleca și-mi colînda,
Fată pe plac nu găsea.
— Unde-i fată pentru tine,
Nu sînt cuscrii buni de mine;
Unde-s cuscrii buni de mine,
Acolo nu-i fată de tine...

Taică, nu ești de-nsurat,
Fetele din sat te bat;
Te bat și mi te trîntesc,
Și mi te batjocoresc!
Da' Gruită-i răspundea
Și din inimă ofta:
— Mă prind că nu e-n lume fată,
Care pe Gruită să-l bată!
Da' Novac îi cuvînta,
Ca un tată-l sfătuia:
— Intră, taică,-n grajd de piatră,
Caută vun pui de iapă,
S-alegi bine, să-l rostești,
De drum lung să te gătești,
Cu arme să te-narmezii,
Cu calu să te-ncutezi;
C-ai să mergi, taică, să mergi,
Unde soarele răsare,
Unde drumu e mai mare,
Unde moartea stă în cale
De-așteaptă pe orișicare,
Ce-n cap minte nu are.
La coadele mărilor,
Mărilor bătrînelor,
Mi-este salcă aplecată,
Ce-mi stă cu burta pe apă.
Baș la mare, într-un crîng,
Mi-este-o fată de păgin;
De sălbatic moș bătrîn,
Ce nu-ți trece nici prin gînd!
Du-te, taică, de-o găsește,
Și de-ți place, mi-o-mpețește;
Să-mi aduci noră frumoasă,
Și ție mireasă-aleasă.
Atunci Gruia de-auzea,
Și mai iute se ducea;
In grajd de piatră îmi intra,
Un cal breaz își alegea,
Tot pe breazu fudulul,
Ca el nu e niciunul;
Ce e bun de fudulie,
Da' e slab de vitejie.
Gruită bine-l rostea,

Apoi îl încăleca ;
 Spre răsărit îmi pleca,
 De voios nu mai putea !
 Multe zile-a drumuit,
 Da' nici lume n-a-ntilnit ;
 Drumuia pe plaiu țării,
 Pin' ce da de malul mării.
 La o salcie pitiță,
 Vedea-o fată-adurmită ;
 Dormea-n umbră de rechită,
 Cu flori mîndre mi-e chitită.
 Pe breazu îl priponea.
 De fată s-apropia,
 Ș-aveau ochii ce-mi vedea !
 Pe loc mi se spăimînta,
 Indărăt mi se trăgea,
 Ș-așa din gură zicea :
 — Lele, muiculița mea,
 Ce nu ești și tu aicea !
 Să-ți vezi nora, s-o privești,
 Și pe loc ca s-o plesnești.
 Va să zică asta-i fata,
 Pe care mi-o-ales-o tata !
 De cînd, maică, m-ai făcut,
 Așa fată n-am văzut ;
 Stau în loc și mă gîndesc,
 Cum să nu o pomenesc.
 Da' de-oi fugi, e rușine
 Pentru de-un voinic ca mine !
 Tata atunci are drept să zică
 Că mie încă mi-e frică,
 Că fetele încă mă bat,
 Și că nu sînt de-nsurat.
 Da' eu o s-o pomenesc,
 Și de-o fi ca s-o pețesc
 Barem s-arăt bărbăție,
 Fiindcă-i vorba de căs'torie !
 ..Gruită o pomenea,
 Năprasnica se-ntindea,
 Cască și mi se lungește,
 Da' Gruită mi-o privește,
 Inima-n piept, zo,-i zvicnește !
 La ocolu capului

E cît roata carului ;
 Ochii-i sînt talerele,
 Vederile ca cepele,
 Mîinile cît furcile,
 Picioarele ca grinzile,
 Iar unghiile cît secer'le ;
 Fața-i ca fundu de căldare —
 N-are-n lume-asemănare...
 Și cum fata se scula,
 La Gruită-mi alerga
 Și la luptă să lua ;
 Pe Gruită-l cuprindea,
 Ochii-n cap i se umfla,
 Puterile-l părăsea.
 Zo,-i pîriia oasele-n spate,
 Ca un sac cu nuci uscate.
 Da' Gruită de-mi vedea,
 La namilă îi grăia :
 — Stai o țiră, te oprește,
 Calul mi se prăpădește.
 Murgu mi s-a-mpiedecat
 Și mi se dă peste cap.
 Atunci fata mi-l lăsa,
 Da' Gruită ce-mi făcea ?
 Picioru-n scară punea,
 Pe murgu se arunca ;
 Fugea cu țaruș cu tot,
 Ca un voinicel fricos,
 Și s-așternea vîntului,
 Ca și gîndu drumului ;
 Indărăt nu se uita,
 Baș ca viforu zbură...
 Dară lui Novac al bătrîn,
 Lingura-i căzu din senin,
 Și din gură-așa-mi grăia :
 — Semnu ce mi s-a făcut,
 Dă de lucru și gîndit !
 L-or fi omorît pe-al meu Gruită,
 Ori că i-ar fi rupt ala vreo costiță !
 În grajd de piatră îmi intra,
 Pe murgu mi-l pregătea,
 Buzduganu-n mîină lua,
 Da' paloșu-l încingea,

Pe murgu-l încălîca.
Pe drumu-al mare lua,
Cu Gruîță se-ntîlnea.
Da' Gruîță, zo,-mi fugea,
Pe tată-su nu-l vedea,
Calu i s-a-ntăritat,
Voinicu s-a spăimîntat.
Novac al bătrîn striga :
— Stăi, Gruîță, nu fugea,
Te-am mînat ca să pețești,
Da' tu, taică, mi-o tulești !...
Da' Gruîță-i răspundea :
— Ce făcuși, tată, cu mine,
Că mă mînași la pieire ;
Nu m-ai mînat să mă-nsor,
Ci m-ai mînat ca să mor !
De-ar fi toată fata-așa,
Dracii s-ar mai însura ;
Nu-i o fată s-o-mpetești,
Ci-l ca s-o ocolești,
Să fugi și să n-o-ntîlnești.
Da' bătrînu se rîdea,
Dîn gură-l cuvînta :
— Ai cu taica îndărăt,
Să vezi lupta piept la piept,
Să te zăuîți tu la tata,
Pin' se va lupta cu fata !
Da' Gruîță de-auzea,
Îndărăt mi se-ntorcea ;
Găsea fata adormită,
Subt o umbră de răchită.
Novac la ea se ducea,
Cu picioru o-mboldea.
Fata mi se speria,
Da' la luptă s-apuca ;
Namila se năcăja,
Pe Novac îl apuca,
Îl apuca de mijloc,
Să-l arunce în potoc.
Zo,-î pirăie oasele
Parc-ar frînge crecile.
Da' Novac se opîntea,
Puterile-și aduna,

La sălbatică spunea :
— Te luptași tu cu copiii,
Dar acușa cu bătrîni ;
Să-ți arăt la bătrîneată,
Cine-am fost la tinereată !
Sălbatica se-ntărita,
Pe Novac l-aridica,
În pămînt că-l împlînta,
Ca stană de piatră uidea.
Novac dacă îmi vedea,
O dată se opîntea,
Fata-n sus aridica
Și-o-nvirtea bătrînu-n vînt,
Pin-o izbea de pămînt.
Pină-n briu că o -mplînta,
Sălbatica, zo, țipa,
Codrii se cutremura,
Brazii-n munți se legăna,
Mările se-nvifora,
Soarele pe ceri s-oprea,
Da' lui Novac nu-i păsă !
Scoase paloșu din teacă,
Și-mi trase numai o dată :
Capu se răstogolea,
Sălbatica blăstăma
Și din dinți, zo, mai scrișnea !...
Gruîță se speria
Și-ncepea a tremura,
Cițiva pași îndărăt da,
Da' tată-su se rîdea :
— Mă Gruîță, copil mic,
Încă nu ești de iubit ;
Te spăimînti tu de-o muiere,
Încă nu ești în putere !
Te uitai, taică, la mine,
Nu vedeai că nu e bine ?
Eu n-am venit s-o tulesc,
Ci-am venit să biruiesc,
De nuntă să mă gătesc.
Nu ți-am spus, taică, ți-am spus,
Că tu nu ești de-nsurat,
Dacă fetele te bat ? !...
Palma bici că o făcea,

Peste față îl izbea,
 Singele îl podidea;
 Gruică așa grăia:
 — Măi tăicuță dumneata,
 Om mai viteaz ca tine,
 Zo, că nu este pe lume!
 De-ar fi orice fată-așa,
 Tartoru s-ar însura!...
 De-aș fi-adus în bățatură
 O așa mare spurcătură,
 Nuntașii ar fi uitat cărarea,
 Pe ciini i-ar li-apucat turbarea.
 De când maica m-a făcut,
 Așa fată n-am văzut;
 Ală mare și urită,
 Trece pofta de iubită!
 Gruică se liniștea.
 De-nsurat nu se-ngrijea,
 Cu Novac se veselea,
 Pină vremea îi venea.
 Minuia el armele,
 Le-nvăța soroacele,
 Și trăia pe țară-n pace,
 N-are sălbatica ce-i face.
 Istorie rumânească,
 Pentru ca să pomenească,
 La buni frați ca dumneavoastră!

52

CEAL COPIL DE TURC

Sus la munții Mamului,
 La umbrița fagului,
 Merge un copil de turc,
 De trei zile e născut,
 Numa-o dată țită-a supt,
 Numa-o dată e scăldat,
 Numa-o dată legănat.
 Da' copilul își avea
 Topor de nouăzeci oca,
 Ce-nvățase a da cu el,

Zo, era, zău, frumușel.
 Nouă pene că-mi avea,
 La topor alătura,
 Toată pana nouă oca,
 Nima nu-l mai ridica.
 Da-mpăratu de-l afla,
 Viteji după el mîna.
 Da' copilul ce-mi făcea,
 Toporu-n mîna că-l lua
 Și în foc îl înfigea,
 Sub un fag el se culca.
 Cînd sufletu el trăgea,
 Crengile pe el cădea,
 Cînd sufletu sloboza,
 Crengile de fag rupea.
 Cu norii le mesteca,
 Da' vitejii de-mi vedea,
 Rău, mări, se spăimînta,
 La-mpăratu că fugea,
 Și la-mpăratu spunea:
 — Impărate, luminate,
 Cum le știi pe lume toate,
 Mai mult pentru Dumnezeu
 Și pentru binili teu,
 Așa viteaz n-am văzut,
 De cînd maica m-a făcut!
 Da-mpăratu de-auza,
 Alți viteji îmi alegea
 Și la copil trimetea,
 Cu binișoru să-l ia.
 Dar vitejii se ducea,
 Din departe ei striga:
 — Măi copile dumneata,
 Vino pîn' la noi încoa,
 Ia să mergi pîn' la-mpăratu,
 Să te porți cum ți-e purtat.
 Să-i măninci dulcețurli,
 Și să-i beai cafelili!
 Da' copilul de-auza,
 Topor pe umăr că lua,
 La-mpăratu se ducea.
 Impăratul de-l vedea,
 Friguri de moarte-l prindea,

Așa din gură-i zicea :
— Eu te-am chemat pîn' la mine,
Spune cin' te-a făcut pe tine,
Că vreau eu să-ți dăruiesc
Paloșul meu împărătesc !
Da' copilu de-auza,
Așa din gură-i grăia :
— Muma mea că m-a născut
Și pe mine m-a făcut,
Pintre nori și pintre vînt,
Sînt, vezi, un copilaș mic,
Dor de țîță mi-a venit,
Cat pe muma pe pămînt.
Impăratu de-auza,
Fuga viteji trimetea,
Pe mumă-sa o-aducea,
Da' cînd copil o vedea,
La mumă-sa alerga,
Muma lui ingenunchea,
Țîța pe spinare-i da,
Da' copilu îmi sugea.
Sugea nouă vedre și-o oca,
Tumte atunci se sătura.
Iară copilu-i vorbea :
— Mă-mpărate luminate,
Cum le știi pe lume toate,
Mai mult pentru Dumnezeu
Și pentru binili teu,
M-ai adus pe mine-aici
Fără de copii de-ai mici.
Că eu vreau ca să mă joc,
Cu copiii la mijloc.
Pîn-atunci-oî trimetea
La sfîrșitul mărilor,
Unde-i casa soriilor ;
Calu mie să-mi aduci,
Pe lungi drumuri s-o-apuci.
Intr-ale livezi verzi,
Intr-ale ape reci,
Rău ai să petreci.
Impăratu de-auza,
Fuga vitejii-i mina,
Iar vitejii se ducea,

Și cînd calu mi-i vedea,
Minca foc și rînceza,
Pămînt se cutremura.
Nima nu-l putea prindea,
Iacă volnicii se-ntorceau,
La-mpăratu că-i spunea,
De frică nu mai putea :
— Așa cal noi n-am văzut
De cînd maica ne-a făcut,
Că s-amestecă în vînt,
Abia ajunge la pămînt !
Da' copilu de-auza,
Topor pe mîină lua
Și după cal se ducea.
Da' calu de mi-l vedea
Și de copil îmi fugea,
Din munte-n munte sărea.
Da' copilu de-mi vedea,
Cu toporul după cap,
Alerga el după at
Și-i aruncă frîna-n cap.
El pe cal se-ncăleca,
La-mpăratu se ducea,
Și la poartă că-mi striga :
— Mă-mpărate, luminate,
Cum le știi pe lume toate,
Mai mult pentru Dumnezeu,
Și pentru binili teu,
Eu îți spun adevărat,
Sabia s-a-nverșunat,
Calu mi s-a-ntăritat,
Ochi-n cap s-a turburat ;
Ca la un ciîne turbat,
Adu-mi viteaz să mă bat !
Impăratu de-auza,
Pe viteaz Marcu-l ducea.
Viteaz Marcu de-mi venea,
La copilaș îi spunea :
— Copil mic al de turc,
Da' ție ți s-a urit,
Pe lumea albă trăind,
Spune măi, copile, mie,
Cum vrei să te lupți cu mine ?

Vrei la luptă să ne luăm,
Sau la cai să ne-ntrecem ?
Cari pe care ne-om trecea,
Aluia cap i s-o tăia.
Arămașu că făcea
Și la-ntrecere se lua,
Da' copilul întrecea,
Cu sabia flutura,
Gata capu ca să-i ia,
Și mumă-sa alerga,
Iar din gură-i cuvînta :
— Stai, muică, copilu meu,
C-ala e fratii teu,
Dintr-o mumă, dintr-un tată,
De cînd trecui Dunărea lată !
Atunci copilu s-oprea,
Și mumă-sa-i povestea,
Taina bine-o pricepea,
Frați de cruce se găsea,
Și bea ei, se veselea,
Nici o grije nu-mi avea.
Istorie rumânească,
Din bătrîni să povestească
La buni frați ca dumneavoastră.

53

LIBEGIOARELE

Ascultați, lume, la mine,
Să vă spun o istorie.
Eu sînt un voinic umblat,
Multe drumuri am călcat,
Și le-am călcat și pe dungă,
Frate, numai să-mi ajungă ;
Și pe dungă și pe lat,
Multe țări cutreierat,
Oraș frumos dar n-am văzut,
Tot pe unde am trecut,
Oraș frumos ca Vitleimu,
Vitleimu, Rusalimu.

Acolo e mai frumos,
Că-i mormîntu lui Cristos.
Mi-este un trandafir frumos,
Și dacă-oi vrea să-l miroși,
El și-apleacă floarea-n jos.
Da-n mijlocu orașului
Este-o mîndră mănăstire,
Pe dinuntru jugrăvită,
Dinafară-i poleită
Cu aur și cu argint,
Varsă raze pe pămînt.
Parcă soare-a răsărit,
De n-am văzut de cînd sînt !
Mănăstirea că-mi avea,
Trei turnulețe avea,
Trei libegioare venea
Și pe turnuri se punea,
Da-ncepea de mai cînta,
Toată lumea alerga
Și la ele asculta.
Mai la urmă îmi venea
Trei feciori, coconi de domni,
Și dacă a fost toți bogați,
Nu le-a păsat de-ai săraci.
Au crescut tot în avere,
De Dumnezeu nu le păsă ;
Da' cînd îmi sosea,
Naiba-i învăța,
Fuga-acasă-mi da,
Puștili le lua,
La mănăstire venea,
Puștili la ochi punea,
In libigioare să dea.
Libigioar'li de vedea,
Așa din gură-mi grăia :
— Trei feciori, coconi de domni,
Stați, cu puștili nu dați,
Că puștili nu iau foc,
Iar voi n-ați avut noroc.
Noi nu sîntem libigioare,
Și sîntem trei zile mari,
Trei zile din săptămîină ;

Cu ce vă sîntem de vină ?
 A dintii e Vinerea,
 A doua e Simbăta,
 Da' a de trei Dumineca.
 Numa-atita că zicea,
 Piste ei că îmi zbura,
 Stei de piatră-i prefăcea,
 Toată lumea se mira.
 Da' ele mi se ducea,
 Indărăt nu se-ntorcea,
 Și-mi zburau în Nădolia,
 Se pierdeau în țări pustii.
 La trei ani și jumătate
 Le stau osăli-nșirate ;
 Libigioar'li iar venea,
 Pe turnuri iar îmi ședea,
 Iar începeau de cînta,
 Da' lumea le asculta.
 Libigioar'li ce făcea ?
 Piste oase îmi zbura
 Și așa le cuvînta :
 — Voi feciori, coconi de domni,
 Bine că ați fost bogați
 Și de frică nu știați.
 Voi prea bine ați trăit,
 De-ai săraci nu v-ați grijit.
 Da' trei ani ați pățimit,
 Că trei ani și jumătate
 V-au stat oasăli-nșirate,
 Dară-acuma vă sculați,
 Alte drumuri apucați !
 L-ai părinți să le criciți
 Că nu sîntem ce gîndiți,
 Sîntem trei zile mari
 Și-mpietrim împărați tari.
 Părinții să povestească,
 Lumea ne sărbătorească :
 Să țină postur'li toate,
 Să aibe grije de fapte.
 Că o să vă dăm bucate,
 Să aibă și săracii parte.
 Lumea să nu se tujească

Că copilu și cu tată
 Să mină pin judecată,
 Ce n-a mai fost niciodată !
 Rău mult fac oamini,
 Mai cu foc mulerili,
 Chețelili le-mpunge cu acili
 Și trage cu brîglili,
 Mătură cu mătur'li,
 Iși spală cămeșili,
 Impunge cu acili,
 Baș în sfînta vinerea,
 Și sfînta dumineca,
 Fără milă și păcat,
 Nu-nțăleg că e păcat !
 Da-i trei feciori, coconi de domni,
 Toți acasă se ducea,
 Pe părinți îi îngrijea,
 De drag ei nu mai putea.
 Mare cînte ridicară,
 L-ale mindre libegioară.
 Părinții lor de-mi vedea,
 Lăutarii mi-i tocmea,
 Mindru cîntec le făcea,
 S-audă toată lumea,
 Și le plătea cit cerea.
 Multă lume-i pomenea,
 Și de-acum pină-n vecie,
 Bună pace să vă fie !

54

TREI FECIORI,
COCONI DE DOMNI

De cînd muma m-a făcut,
 Tîrg frumos că n-am văzut,
 Tîrg frumos ca-n Tirnova !...
 Da' de ce mi-era frumos ?
 În mijlocu tîrgului
 Mi-este-o mică minăstire ;
 Da' deasupra minăstirii,

Mi-este trei cruci de-argint,
Ce-mi luminează-n lung și-n lat,
Ce n-am văzut de când sînt !
Dar asupra crucilor
Mi-este trei limbe de nalbe ;
Da cităva mai la vale,
Trei feciori, cuconi de domni.
Ei, frate, mi-a-nngenuncheat,
Armele la ochi a luat ;
Ședeau cu armele-n brață,
Din cît ei ca să-mi pocnească !
Ia vezi, limbile de nalbă,
Cînd așa ele-mi vedea,
Numa-atîta că-mi vorbea :
— Voi, feciori, coconi de domni,
Ia stați, voi să nu-mi pocniți,
Nu sîntem noi ce gîndiți !
Nu sîntem cruci de argint,
Da nici limbe tot de nalbe,
Și sîntem zîne de-ale mari.
A dintii mi-e Vinerea,
Mi-este ziua turcului ;
A doua e Sîmbăta,
E ziua ovreiului ;
A de trei Duminica,
Mi-e ziua creștinului.
Numa-atîta-mi vorbea,
În slava cerului zbură.
Une, naică, se ducea ?
Doamne, jos în Nădoli,
Doamne,-ntr-ale țări pustii.
O fîntină că-mi vedea
Și jos mi să dubăra ;
Toate trei mi se spăla,
Și apa ele-o lăsa.
Ia vezi, apă lecuită,
Pentru lumea pătimită.
Cine pătimit mi-era,
La fîntină că mergea,
Cu apă se spăla ;
Îndată să-nzdrăvenea,
Doamne, de s-o pomenea.

55

RUSCA ȘI MIU

Strigă,-mbărbătează,
De trei ori oftează,
În gură de tîrg,
Cea fată de frînc,
Mica Rusculiță,
Albă la pielită,
Neagră la codiță
Și la abdeluță.
Striga,-mbărbăta :
— Cine s-o afla
Și s-o-adevăra,
Pe mine mă ia,
Mindră copiliță,
Vreau să-i fiu leliță !
Nima nu s-afla,
Doar Miu copilu,
Cela-i și znopilu.
Ficiorel de Motru,
Oțelaș de codru ;
Ficiorel de sîrb,
Marghiolaș de tîrg ;
Negustor de boi,
Fală de ciocoi ;
Drăgălaș de fete,
Jubeș de neveste.
El mi se afla,
La Rusca venea,
Din gură-i spunea :
— Mică Rusculiță,
Iote ce-ai pofțit,
La tine-am venit.
Amîndoi ne luăm,
Să ne cununăm
Sus la mănăstire,
De pomină-n lume !
Rusca sta, grăia :
— Tu mie să-mi faci
Un pod peste mare,
Cu nouă picioare ;

Dar un pod de ceară,
Pe inima goală.
Intr-o noapte l-oi făcea,
Peste pod oi sămăna
Acea vie mare,
Cu nouă răzoare,
Pe răzor de vii,
Tu mi-oi sămăna
Pruni și zărzălii,
Poame timpurii,
Ce se coc întâi,
Intre Stă-Mării.
Mai multe năramze,
Că sînt cu miroase ;
La boieri pe masă,
Ruschii i să lasă.
Miu d-auza,
Soar'li scăpăta,
Toiegelu-și lua,
Iaca și-mi pleca,
La mare-ajungea,
Din toiag bătea,
Idolii-astringea,
Ceara o topea,
Podu i-l făcea.
Pe mijloc de pod
Făcu o vie mare,
Cu nouă răzoare ;
Pe răzor de vii,
Gutui și lămii,
Pruni și zărzălii,
Poame timpurii,
Ce se coace-ntii,
Intre Stă-Mării,
Să iai în săcui,
Să dai la copii.
Și ce fel de viță ?
Viță de-a plăviță,
Strugurei cu țită ;
Strugurași de-ai noi,
De lei de-amîndoi.
Soar'le răsărea,
Struguri se cocea ;

Tîrnuța că lua,
Struguri culegea,
La Rusca venea
Ș-apoi să ruga :
— Și na, Ruscă, na,
Că ce-ai porîncit,
Lucru-am isprăvit.
Iote c-am venit,
Da' tu te-ai gătit ?
Amîndoi ne luăm,
Nuntă să facem,
Să ne cununăm
Sus la minăstire,
De pomină-n lume !
Da' Rusca grăia :
— Miule, copile,
Încă una-mi faci,
Ș-atuncea să-mi plăci !
Tu să mi te duci,
Daichii ca să-i faci
Punte peste munte,
La mijloc de punte,
O lină fintînă,
Cu apșoară bună,
Bună și sălcie,
C-așa-mi place mie ;
Și troc de-aurel,
Să bem noi cu el.
Intr-o noapte-oi făcea,
Apă că mi-oi lua,
La mine-oi venea,
Ș-atunci m-oi ruga.
Miu de-auza,
Soar'le apunea,
Luna răsărea ;
Toiegelu-și lua,
Apoi și pleca,
La munte-ajungea,
Din toiag bătea,
Idolii-i venea
Ș-apoi povestea.
Idolii-i făcea
Punte peste munte ;

Pe mijloc de punte,
O lină fîntînă,
Cu apşoară bună,
Bună şi sălcie ;
Troc de aurel,
Să bea ei cu el.
Zor'le se vărsa,
Apă-n troc că lua,
La Rusca pleca.
Şi cum ajungea,
Din gură-i vorbea :
— Şi na, Rusca, na,
Că ce-ai porîncit,
Lucru-am isprăvit,
Da' tu te-ai gătit ?
Iote, am venit !
Amîndoi ne luăm,
Nuntă să făcem,
Să ne cununăm
Sus la minăstire,
De pomînă-n lume !
Rusca-i sta grăia :
— Incă una-mi faci,
Ş-atuncea să-mi placî.
Tu să mi te duci,
Mie să-mi aduci
Doi luceferei,
Şi cu luna trei,
Să mă joc cu ei,
Că sînt frumuşei.
Miu de-auza,
Soar'le apunea,
Luna răsărea ;
Toiegelu-şi lua
Ş-apoi că pleca.
El mi-or cubăra
Luna şi c-o stea,
Doi luceferei,
Să joace cu ei,
Că sînt frumuşei.
In cale-l-ntilnea,
Inda, soru-sa,
Ş-apoi l-întreba :

— Miule, copile,
Unde mi-ai plecat,
Capu ți-ai mîncat !
Baş eu te-aş mîncă,
Şi eu n-aş putea
De mîndreaţa ta.
Da ştii, daică, ştii,
Că vine toamna,
Cules de porumb.
Şi nevestele,
Daică, s-o scula,
Legume-o gătea ;
Pe ceri s-o uita,
Luna n-o vedea,
Luna şi c-o stea,
Ş-ai luceferei,
Ce sînt frumuşei.
Negur'le-o cădea,
Nevestele-o privea,
Luna n-o vedea,
De tine-o afla !...
Daică, tu le-ai luat
Cea lumină tare,
Cea lumină mare,
Şi te-or blăstăma,
Zău, toată lumea !
Daică, să te duci,
La Rusca să tragi,
Palma bici s-o faci,
Peste ochi să-i tragi ;
Ochii i-o sărea,
Din gură-oi vorbea :
— Şi na, Ruscă, na,
Doi luceferei,
Joacă-te cu ei.
Şi cu ochii tăi,
Dară luna trei,
Este capul tău,
Ş-al lui Dumnezeu.
Miu de-auza,
'Ndărăt se-ntorcea,
La Rusca venea,
Lingă ea se da,

Palma bici făcea,
Peste ochi îi da ;
Ochii că-i sârca
In poală-i prijinea,
Miu-i sta, vorbea :
— Şi na, Ruscă, na,
Daru de la mine,
Să-ţi fie mai bine !
Doi luceferei,
Aşte-a ochii tăi,
Dară luna trei,
Este capu tău,
Ş-a lui Dumnezeu !
Rusca rău ţipa,
Ală că era.
Ochii din poală lua
Şi iar i-aşeza
Sus, pe scăfirlie,
Să vadă mai bine.
Şi mi se scula,
In judecată-l lua,
Sus la mama Eva,
Şi la moş Adam ;
Pe la Sintu Ion,
Că-i om bătrîn,
Din vreme demult,
Mai multe-a văzut
Şi mi-a petrecut.
Dar mama Eva,
Pe Rusca-o chema,
Şi ea c-o-ntreba,
Rusca sta, spunea :
— Mamă Evo, dea,
Pe Miu l-am luat,
Să-mi fie bărbat ;
Şi eu l-am mînat,
Să-mi cadă pe plac ;
Şi i-am porincit,
Toate-a isprăvit.
El că mi-a făcut
Un pod peste mare,
Cu nouă picioare ;
Pe mijloc de pod,

Făcu-o vie mare,
Cu nouă răzoare ;
Şi mi-a sămănat,
Pe răzori de vii,
Gutui şi lămii,
Pruni şi zărzălii,
Poame timpurii,
Ce se cocea-ntii,
'Ntre S'tă-Mării ;
Mai multe naramze,
Că sint cu miroase
La boieri pe masă.
Şi mi-a sămănat
Tot viţă plăviţă,
Struguri de-ai cu ţiţă ;
Struguraşi de-ai moi,
De noi de-amîndoi.
Toate le-a făcut,
Şi nu mi-a plăcut ;
Şi iar l-am mînat,
Să-mi cadă pe plac.
El mie să-mi facă
Punte peste munte ;
La mijloc de punte,
O lină fîntînă,
Cu apşoară bună,
Bună şi sălcie,
C-aşa-mi place mie,
Troc de aurel.
Iar nu mi-a plăcut,
Şi iar l-am mînat,
Să-mi cadă pe plac.
El mi-o cobăra
Luna şi c-o stea,
Doi luceferei,
Să mă joc cu ei.
El că mi-a plecat,
In cale s-a supărat.
La mine-a plecat,
Palma bici a dat ;
Pe ochi negri m-a lovit,
Ochii din cap mi-a sărit,
Buştean negru am udit.

Dacă-am văzut ce-am văzut,
Eu la tine am venit ;
Amîndoi ne judecăm,
Aici, la mama Eva
Și la moșu Adam,
Și la Sîntu Ion,
Că e mai bătrîn,
Din vreme demult,
Mai multe-a văzut
Și mi-a petrecut.
Dar moșu Adam,
Pe Miu-l chema ;
El îl judeca,
Miu, zo,-i spunea :
— Moș Adame, măi,
Rusca ce-a făcut,
Ce mi-a porîncit,
Toate-am isprăvit,
Iar nu i-am plăcut !
Ea cînd m-a minat
Ca să-i cad pe plac,
Iacă, mi-a cerut,
Eu i-oi dubăra
Luna și c-o stea,
Doi luceferei,
Să joace cu ei,
Că sînt frumusei !
'N cale m-a-nțîlnit
Inda, sora mea,
Bună vorbă-a dat :
Că s-află timp de toamnă,
Culesul de porumb ;
Neveste s-o scula,
Oala la foc o punea,
Luna pe ceri n-o vedea
Și m-o blăstăma.
Eu m-am supărat,
Palma bici am rădicat,
Peste ochii negri i-am dat.
Ochii din cap i-a sărit,
Buștean negru mi-a udit.
Moș Adam dacă-auza,
Judecata că le lua,

La Sîntu Ion se suia.
Sîntu Ion cînd îi privea,
El pe Rusca o chema,
Pe ochi negri o spăla,
Și pe Miu iar așa,
Ș-apoi din gură spunea :
— Voi amîndoi să vă luați,
Mergeți și vă cununați,
Colea sus, la minăstire,
Să fiți de pomină-n lume !
Dară Miu de-auza,
'Și lua pe Rusca și pleca.
Mergînd amîndoi pe cale,
Mergea Rusca înainte,
Miu-n urmă pe punte.
Pe cărare rară,
Pe rară dumbravă,
Rusca sta, vorbea :
„Doamne, sfintule,
Eu că mi-am văzut
Ginere-nainte,
Mireasă pe urmă,
Merg să se cunune,
Sus la minăstire,
De pomină-n lume !
Da eu am plecat,
Mireasa-nainte,
Ginere pe urmă,
Merg să se cunune,
Sus la minăstire,
De pomină-n lume !“
Miu de-auza,
'Nainte trecea ;
Rusca de colea,
Gîndu rău purta,
Brînci în vale-i da,
Pe-o sădinea ;
Miu rău cădea,
'N vale se oprea,
Colea pi-un lugaci,
La un curpinaci.
Nu putea ieșea,
Rău, zo, chirăla,

Și iar asculta.
Miu auza
Un pui scîncind,
Corbu chirăind,
C-a căzut din cuib.
Miu se ducea,
Puișoru lua,
La cuib se-nălța ;
In cuib că vedea,
Șerpele-a venit,
S-a suit la cuib,
Puiu a zburat,
Arpia ș-a frînt,
Căzut pe pămînt.
Miu de colea,
Piatră-n mîna lua,
In șerpe că da,
Șerpele-omora,
Puiu-n cuib punea.
Corbu cînd vedea,
Puiu-i piuia,
Mumă-să-i spunea :
— Io-te, maica mea,
Eu șezînd pe cuib,
Șerpele-a venit,
Cît nu m-a-nghițit !
Și eu am zburat,
Mumă, m-am lovit,
Arpia mi-am frînt,
Căzui la pămînt.
Miu m-auzit,
La mine-a venit
Să mă pună-n cuib ;
Și-n cuib a găsit
Acel șerpe mare,
Ce mă-nghite tare.
Piatră-n mîna-a luat,
Șerpe-a omorît,
Iar m-a pus în cuib.
Corbu de-auza,
Arpii întindea,
La Miu dubăra,
Ș-apoi l-ntreba :

— Miule copile,
Ce ceri de la mine
Să-ți dau eu pe lume,
Să-ți dau de la mine ?
Miu sta, vorbea :
— Corb, pasăre neagră,
Lighioană-ntreagă,
Eu cer de la tine
Să mă scoți la lume !
Corbu d-auza,
Arpile-ntindea :
— Să te sui pe mine,
Să te ții mai bine,
Să zbor eu cu tine,
Să te scot la lume.
Miu d-auza,
Sus pe corb ședea,
De gîtu lui ținea.
Sălta corbu și zbură,
La lume albă-l scotea,
Și-i arăta o potecea.
Poteca-n vale mergea,
Intr-un sat mic cubăra ;
Asta sat îi mititel,
Numai cu trei căși în el.
El pe Rusca o găsea,
Mesteca mămăliga ;
Și oala cum ș-o gătea,
Se duse Miu la ea,
Puse mîna-n subțioară,
Trase sabie soțioară ;
Capu de la trup îi lua,
Carnea bucături făcea,
Carnea la vulturi o da !
Și de-acia cum pleca,
Coborî la Craiova,
Altă leliță găsa ;
Mai bună și mai frumoasă,
Nu ca Rusca o păguboasă.
Mîndri lăutari tocmea,
Mîndră nuntă că-și făcea ;
Făcea nuntă boierească,
Ca pentru să pomenească,

Colea-n Țara Rumânească
Toată lumea s-o cetească !
Și trăia pe țară-n pace,
Că n-are nima ce-i face.

56

PETCANA

Cînd oi zice de-o cicoare,
La vale, frate, la vale,
Dincotro soare răsare,
Mi se vede-o casă mare,
Cu fereștile-n brumale,
De se-nvîrtesc după soare !
Da la ea cine-mi ședea ?
Un cinstitu de-mpărat,
De bogat e minunat !
Și are-mpăratul, are
Tot o mică de băștea ;
Cu nouăzeci de pluguri o-ara.
Cu nouăzeci de grape o-grăpa.
Intr-o zi el mi-o ara,
Intr-o zi mi se cocea ;
Cînd oi zice matostat,
Se făcu griu de secerat.
Impăratu ce făcea ?
Mîna cărți,
In toate părți,
Cin' pe lume s-o afla,
S-o afla, o-adevăra,
Să-mi secere bășteaua.
O secera ș-o treiera,
Griu în ambari l-o băga,
Să-și dea-mpărăția ;
Și nima nu se afla...
O nevastă tinerea,
Măritată de iarna,
Numai ea mi se afla.
Fuga la-mpăratu da,
Cu-mpăratu se vorbea :
— Impărate luminate,
Eu îți secer bășteaua,

Să-mi dai împărăția !
Da-mpăratu sta zicea :
— Bre Petcano dumneata,
Bășteaua oi secera-o,
Oi secera ș-oi treiera,
Griu-n ambari l-oi ducea, —
Atunci îți dau împărăția.
Petcana făgăduia :
Intr-o zi i-o secera,
O secera ș-o treiera,
Griu în ambari o-aducea, —
Să-i ia-mpărăția.
— Să fie chiria ta,
Da' să nu fie a mea !
Mîna cu-mpăratu da,
Ș-amîndoi se rămășea,
Mindră-nțelegere făcea :
— De n-oi firși porunca ta,
Capu de la trup mi-oi lua ;
De ț-oi firși porunca,
Să-mi dai împărăția,
Și cu toată avuția !
Astăzi mi-e duminica,
De mîne, sînta luna,
Petcana mi se scula,
Căldarea pe foc punea,
Copilașu și-l scălda,
Mîna vacile la văcari
Și caii pe la stăvari ;
Da' și porcii la porcari,
Și oile la ciobani.
Petcana mi se-ntorcea,
Copilu-l încroșna,
Secera-n mîna că lua,
Și da fuga la băștea.
Cînd ajunge la băștea,
Nici copil nu descroșna,
Cu secera se-nvîrtea
Și legăturile făcea,
Nouă cristățe-astringea.
Copilaș descroșna
Și la umbră îl punea,
Pe mejghina plugului,

La umbrița griului,
La tulpina părului.
Tăbăra de secera,
Secera, nu se-nglumea,
Dinții-n gură că-i negrea,
Păru-n cap i se pislea.
Neveste pe drum trecea,
Și bună ziua că-i da.
Petcana nu mulțamea,
Sărmana, că n-auza,
De zor mi se zorește.
Lină verde foi de praz,
Cînd veni soar'le-n amneaz,
Ea bășteaua secera.
De zor mare ce mi-a dat,
Petcana mi s-a uitat,
Grii de legături n-a lăsat!
N-are cu ce-mi lega,
Dete fuga la ceșmea,
Cu paporă pingă ea;
Ea paporă că tăia
Și legăturile făcea.
Cînd tăbăra de lega,
Ea bășteaua o lega,
N-are cu cine-astrîngea,
Tot Petcana singurea!
Și stogur'le că-mi făcea,
Nouăzeci de stoguri mari.
Iacă soar'le povîrnea,
Fuga la-mpăratu da,
La-mpăratul se ruga
Și din gură-așa zicea:
— Impărate luminate,
Să-mi dai nouăzeci de cară,
Să-ți aduc znopii din țară.
Și-mpăratu car'le-i da,
Petcana znopii-ncărca;
La arie-i-aducea,
Aria cioplită nu era.
Lua o sapă ș-o cazma,
Și tirșăște aria.
N-are cine-i mătura,
Sîntu Gornesc că bura,

Și-i mătura aria.
Znopii-n arie-așezînd,
Da' cail n-a mai venit;
Fuga la-mpăratu da,
La-mpăratu se ruga:
— Dă-mi, împărate, cu bine,
Nouăzeci de cai cu bine.
Znopii ți i-oi treiera,
Că se duce soarele
Ș-o să-mi pierzi tu zilele.
Impăratu e-mpărat,
Mîna lucru la inat,
Nouăzeci de cai îi da;
Și-i da mînji nenvățați,
De la iepe adunați.
Petcana cail că-i lua,
Cinci la juguri înjuga,
Șase slobozi că lăsa.
Nici cu biciu n-atingea,
Numai din gură zbiera,
Dară cail treiera.
Petcana ce se gîndea?
Pînă cail-o treiera,
Să nu șadă degeaba.
De la-mpăratu cerea,
Mai cerea vro nouă lîne;
Nouă fuse i-o torcea,
Să nu șadă degeaba.
Iară-mpăratu că-i da,
Nouă lîni de-ale podoase,
Nespălate, nedărăcite,
Cum sînt de pe oaie luate.
Petcana le scărpina
Și pe furcă le băga;
Pînă cail treiera,
Nouă fuse le umplea.
Grii de-ntors că venea,
N-are cu cine-mi torcea;
Dar Petcana singurea,
Grii-n arie-ntorcea.
Știu lumea cînd torcea
De trei ori, de patru ori,
Da' Petcana de două ori.

Al treilea cind imi torcea,
 Toate paile le scotea,
 Numai bob de griu uidea.
 Numa-o dată il grinea,
 Și la străjeri l-astrîngea,
 Tăbăra și-l vîntura.
 După ce mi-l vîntura,
 Fuga la-mpăratu da.
 — Dă-mi, împărate, cu bine,
 Nouăzeci de cergi mai bune,
 Să-mi încerghez carăle,
 Iți vin acas' cu griur'le!
 Iacă-mpăratu că-i da,
 Nouăzeci de cergi îi da;
 Petcana carăle-ncerga,
 Și punea de le-ncărca:
 Cu sinu și cu poala,
 Și pe toate le-ncărca;
 Nouă fuse-n car punea,
 La-mpăratu că pleca.
 Cind la poartă ajungea,
 Ea din gură-așa striga:
 — Vino,-mpărate, cu bine,
 De deșchide ușile,
 Să merg eu cu carăle!
 Împăratu ce făcea?
 Ușile le deșchidea,
 Cu carăle că-mi venea,
 Iar Petcana se ruga:
 — Mă-mpărate dumneata,
 Deșchide ambarăle,
 Să-mi golesc eu carăle.
 Împăratu de-auza,
 Deșchisă ambarăle,
 De-i goli ea carăle.
 Iar Petcana sta grăia:
 — Și na,-mpărate, cu bine,
 Iacă, nouă fuse pline!
 Împăratu că le lua,
 Da Petcana sta zicea:
 — Împărate luminate,
 Soar'le n-a mai șezut,
 Ambarile ț-am umplut,

Împărăția-am dobîndit!
 Da-mpăratu se ruga:
 Oi, Petcano dumneata,
 Amindoi ne-am rămășit
 Și porinca mi-ai firșit.
 Așa, ce mă rog de tine,
 Să mă lași numa desară
 Să-mi cinez cu-mpărăteasa;
 Mine-n prînz la mine-mi vîi,
 Și-mpărăția să-ți iai.
 Iacă Petcana pleca.
 Venea oi de la ciobani
 Și caii de la stăvari,
 Vacile de la văcari.
 Petcana le prijunea,
 La locu lor le-nchidea,
 Pe toate le număra,
 Numa-o vacă nu era.
 Să vezi, vaca a murgeana,
 Numa ea că nu era;
 Iar Petcana că pleca,
 Apă-n vedriță să ia.
 Și-n cale mi se-ntîlnea
 Cu vaca murgeană.
 Murgeana cînd o vedea,
 Coarne-n pămînt-mproptea
 Și tăbăra de răgea,
 Da' Petcana sta zicea:
 — Fa murgeano, vaca mea,
 De cînd eu te-am cumpărat,
 Tu așa n-ai mai lucrat.
 D-așa ce te-ai îmbăiat?
 Or văcariu te-a bătut,
 Or bine nu te-a păscut?
 Apă rece n-ai beut,
 Or vițelu l-ai pierdut!
 Dară vaca murgeana,
 Ea din gură-așa zicea:
 — Petcano, stăpîna mea,
 Văcariu nu m-a bătut,
 Da' prea bine m-a păscut,
 Apă rece am beut,
 Eu în casă c-am venit,

Și țărițele-am mâncat;
Și vițelu meu cu mine,
Copilu nu ț-ă cu tine!
Petcana cînd auza,
Cînd amintea-și aducea
Că copilu l-a uitat,
Acolo,-n băștea culcat,
Pe mejghina plugului,
La tulpina părului,
Pe vedre se mînia
Și de pămînt le trîntea,
Da' pe fugă să punea.
Cînd ajunse la băștea,
Din departe năzărea
Că șerpele a venit,
Copilașu i l-a supt.
Cînd la copil ajungea,
Și pe șerpe îl vedea,
Copilu-n gură-l ținea.
Mina pe șerpe punea,
Copilu din gură-i lua,
Pe șerpe de pămînt îl da,
Șerpe-n patru se spărgea,
Și din gură așa-i zicea:
— Liu, liu, muichii, pui dorit,
Știu bine că n-ai murit,
Fără țîță-ai-adurmit.
Copilașu de-ar răspunde,
Și nu mai are de unde...
Petcana dacă vedea,
Ea din gură-așa zicea:
— Liu, liu, copilașu meu,
Eu degeaba m-am trudit,
Impărăția-am dobîndit,
Fără tine am uidit!...
Doar atîta că zicea,
Pe la briu s-apipia;
Mititel briceag trăgea,
Singură să junghia,
Peste copilaș cădea.
Mîne-n prînz împăratu punea,
Patru făgărași mîna
S-aducă pe Petcana,

Să-i dea-mpărăția.
Făgărașii o căta,
O căta și n-o găsa.
Pe cine ei că găsa?
Pe-al Petcanii, un bărbat,
Că e mare blăstămat,
Ce-ntărită cîinii-n sat.
Făgărașii că venea,
Pe-al ei bărbat îl prindea,
Il bătea și-l năcăja.
De Petcana-l întreba.
El sārmanu și de-ar spune,
Da' nu știe el de unde,
Făgărașii că venea,
Lu-mpăratu-i povestea.
Impăratu adăsta,
Și Petcana nu era!
Plugur'le și le pornea,
Să se ducă la băștea;
Cînd ajunsă la băștea,
O găsea pe Petcana,
Cu copilu lîngă ea.
Impăratu-așa zicea:
— Iote-așa, Petcano,-așa,
Gîndei să te rizi de mine,
D-acuși eu mă rid de tine!
Iar așa nu o lăsa,
Mîndru pamet îi făcea,
O făcea pe Petcana,
Cu copilu lîngă ea,
In mijlocu la băștea,
Măre, de se pomenea.

57

RĂDONIA

Lină verde bob năut,
Da-mpăratu ce-a făcut,
In cafenea mi se băga
Și la astal că-mi ședea.
Puținel de-mi zăbovea,
Iacă un voinic venea,

In cafenea se băga,
 De porunca o cafea,
 Măsurată, de-o oca.
 Da' împăratu de-l vedea,
 El din gură că-mi zicea :
 — Măi băiete dumneata,
 De ce-mi ești tu, frate, așa,
 Tu de-ți bei cafeaua ta,
 Măsurată de-o oca ?...
 De-mpărat, sint împărat,
 Da' de astea de ochi nu mi-a dat !
 Iar împăratu se gîndea,
 Numa atît că-m' vorbea :
 — Cine, Doamne, s-o afla,
 In adevăr s-o adevăra,
 Lină verde de-o cucută,
 Doamne, el ca să se ducă,
 In două ceasuri să se ducă,
 Intr-alte două să se întoarcă,
 La capu pămîntului,
 In dugaia turcului,
 Și el ca să-mi tirguiască
 Tot sculumuri de mătasă,
 Ce-mi ține-n păreți în casă !
 Nima-n lume nu s-afla,
 Numa iaca Rădonia
 De la astal se scula,
 Da' din gură că-mi vorbea :
 — Mă împărate dumneata,
 Eu, doamne, că m-oi ducea
 In capu pămîntului,
 La dugaia turcului,
 Eu așa că m-oi ducea ;
 In două ceasuri de-aș venea,
 Capu tău ți l-oi tăia !
 Da' împăratu de-auza,
 Și el mi se spăimînta,
 Da' din gură că-mi zicea :
 — Da' ce-or mai fi și aia !
 El ș-așa nu să-nvoia,
 La rămaș ei se lua,
 Ș-așa mi se vorbea :
 De Rădonia va venea,

Capu lui doamne să-i ia,
 El de împărat va uîdea !
 De Rădonia n-or venea,
 Casa lui s-o aprindea,
 Și moșia să i-o ia.
 Numa atît că-mi vorbea,
 Așa rămași că-mi făcea.
 Da' Rădonia ce-mi făcea ?
 In grajd de piatră se băga,
 Pe Vinătu-l scotea
 Și pe el încăleca,
 Și ca vîntu-mi fugea ;
 El într-un ceas mi-ajungea,
 Intr-alălalt că venea.
 Da' împăratu de-l vedea,
 Iar din gură că-mi zicea :
 — De cînd mama m-a făcut,
 De ăștia n-am mai văzut !
 In căfenea mi se băga,
 Cu Rădonia se vorbea
 Să-l mai lase cîtăva ;
 Capu lui să nu i-l ia,
 Ce-or cerea aia i-or da,
 Numa capu să nu-i ia.
 Multă blagă-i îmbuna,
 Să-l mai lase cîtăva.
 Da' Rădonia de-l vedea,
 Il mai lăsa cîtăva ;
 El nimica nu-i făcea,
 Numai împărăția-i lua,
 Da' Rădonia ce-mi făcea ?
 Iși lua drumul și pleca,
 Țările le stăpînea,
 Doamne, de se pomenea,
 C-așa i-a fost facerea.

58

STOIAN VOIVODA

Foaie verde leuștean,
 La muntele lui Artani,
 La casele lui Stoian,

Voivoda Diian,
Stoian se căsătorea,
Mîndră nevastă-și lua.
Multă vreme nu trecea,
Uite Stoian că murea,
Nevasta grea îi rămînea,
Pin' la anu și năștea.
Frumos copilaș făcea,
Numele i le punea
Cum pe ta-su mi-l chema,
Să vezi, Stoian Voivoda.
Iote copilu creștea,
De-nsurat mi se făcea ;
Atunci copilu vorbea :
— Lele, muiculița mea,
Tu pe mine m-ai crescut,
De-nsurat că m-am făcut,
Ia să te duci în peșit,
Să-mi găsești soție-n lume ;
Nici urită, nici frumoasă,
Cu sprînceana neagră trasă,
Ii semene de voivodeasă !
Mumă-sa cînd auza,
Iote-npeșit că pleca,
Satele le ocolea,
Orașele iar așa ;
Da' lua lumea-n lungiș
Se-ntorcea în curmeziș,
Așa fată nu-i găsa,
Zo, plîngea și se vălta.
Indărăt mi se-ntorcea,
Intr-un sat mi s-abătea,
C-o fată se întilnea,
Bună calea își da,
Nici urită, nici frumoasă,
Cu sprînceana neagră trasă,
Ii semăna de voivodeasă.
Uite baba de-o vedea,
Pe fată în loc oprea
Și pornea de o-ntreba :
— Dulce fată cu maica,
Acas' este mumă-ta ?
Iote fata că-i spunea :

— Acasă e baș acuma !
Uite baba de-auza,
Acas' la fată pleca.
Acasă cînd ajungea,
Pe mama feti-o găsa,
Cu ta-su la masă sta :
Baba la ei se ducea
Și bună ziua le da.
Muma fetii-i mulțamea
Și la masă o poftea,
Baba din gură vorbea :
— Eu n-am venit să mînînc,
Da' mi-am venit în peșit,
Voi fetița că mi-oți da,
După Stoian-Voivoda,
Ca să fie nora mea !
Tatăl fetii de-auza,
Pe fată că o chema,
Și pe fată o-ntreba,
Vrea să ducă cu baba,
După Stoian-Voivoda ?
Fetița de-auza,
Iote fata se-nvoia
Ca să plece cu baba,
După Stoian-Voivoda.
Atunci baba iar vorbea :
— Da' cum vă cheamă fata ?
Tatăl fetii iar vorbea :
— Nouă ne cheamă fata,
Să vezi, Sanda Roxanda.
Baba pe fată o lua,
Cu ea acasă pleca,
Și iar acasă-ajungea ;
Dar Stoian-Voivoda,
Pe fată cînd o vedea,
Să vezi bine ce făcea ?
De nuntă se apuca,
Bună nuntă că făcea :
Nunta că o petrecea,
Toți vecinii se mira,
Pe ei năcaz că prîndea,
Cum ar face și-ar lucra,
Pe ei de i-or încăiera.

Da' Roxanda ce lucra ?
 Intr-o sîntă duminica,
 Mai de noapte se scula,
 Vadra-n cobiliță lua
 Și la apă că pleca,
 Vecinele întilnea.
 Pe Roxanda întreba :
 — Ai, Roxando fată, fa,
 Cum trăiești cu soacră-ta ?
 Da' Roxanda le spunea :
 — Cum trăiesc cu soacră-mea ?
 Domnu e mai bun de-așa !
 Da' vecinele-i zicea :
 — Ai, Ruxando fată, da,
 Da' de ce vorbești așa ?
 Că birfește soacră-ta !
 Povestește pin măla
 C-a brodit o noră rea,
 Cum nu are nimenea :
 Așa noră ce-a brodit,
 Mai bine să fi murit !
 Roxanda cînd auza,
 Vedre-n cobiliță lua
 Și acasă că pleca
 Vedrele le lepăda,
 Mătura în mină lua
 Și prin casă mătura
 Soacră-sa d-acas' pleca,
 Prin vecini că se ducea ;
 Vecinele de-o vedea,
 Pe babă că o-ntreba :
 — Ai, mătușe dumneata,
 Cum trăiești cu noru-ta ?
 Uite baba le vorbea :
 — Cum trăiesc cu noru-mea ?
 Domnu e mai bun de-așa !
 Vecinele de-auza,
 Pe babă o supăra,
 Așa babii îi zicea :
 — Aî, mătușe dumneata,
 Da' de ce vorbești așa ?
 Povestește noru-ta
 Că ea dacă-ar fi știut,

La tine n-ar fi venit ;
 Așa soacră ce-a găsit,
 Mai bine să fi murit !
 Uite, baba de-auza,
 Rău ea mi se supăra
 Și acasă că venea,
 Cu Roxanda se certa,
 Că de ce vorbește așa.
 Ea Roxandii că-i zicea :
 — Ai, Roxandă fată, fa,
 De ce vorbești prin măla
 Că nu e bună soacră-ta ?
 — Da tu, soacră-mea,
 De ce vorbești prin măla.
 Nu e bună noru-ta ?
 De cînd la tine-am venit,
 Ce rău mare ți-am făcut,
 De pin măla ai vorbit
 C-așa noră ce-ai brodit,
 M-ai bine să fi murit ?!
 Numa-atita că-mi vorbea
 Și la ceartă mi se lua.
 Stolan acas' nu era,
 Că la plug mi se ducea ;
 Mi se ducea la arat,
 La locul din deal de sat.
 Ele acas' rămînea
 Și la ceartă că se lua,
 Se certa cît se certa,
 Da' Roxanda ce lucra ?
 Vadra-n cobiliță lua,
 Iar la apă că-mi pleca,
 Soacră-sa acas' uidea
 Și la poartă că ieșea.
 Ea pe drum se zăuîta,
 Avea, Doamne, ce vedea !
 Tare venea de la vale,
 Să vezi, vo trei zăvrăcioaice :
 Ele veneau de la vale,
 Cu trăiștile la spinare,
 Da' de bucate sînt goale.
 In dreptul babii ajungea,
 Baba pe loc le oprea

Și pornea de le-ntreba :
— D-ale, voi, lăiațelor,
Și voi, zăvrăcloaicelor
Ce prin lume îmi umblați,
Multe praguri îmi călcați.
N-oți ști, soro, ceva,
Ca să-i faceți noru-mea,
Să plece din casa mea ?
Lăiațele de-auza,
Așa babii că-i zicea :
— Aoleo, mamă bătrână,
Ce porți briul de lină,
La ce pin lume umblăm
Și praguri multe călcăm,
Dacă nu știm ce să facem ? !
Ce să-i facem noru-ta.
Să plece din casa ta !
Nouă, mamă, că ne-oî da
O prstelcuță frumoasă
Și cămașe de mătase,
Care o fi mai frumoasă,
C-o zăvelcuță aleasă,
Plece noru-ta din casă '
Și în urmă să ne-aduci
Un troc alinat pin nuci,
Plece noru-ta de-aici.
Și iar, mamă, te-oî ducea,
La vale într-o vilcea,
La trei fîntini oî mergea,
Nouă guri de apă-oî lua,
Da-n troacă mi le-oî punea,
C-o să-i facem noru-ta.
Părăsească casa ta.
Uite, baba de-auza,
Pe lăiațe că le lua ;
In curte mi le băga,
Troacă nouă le-aducea.
La trei fîntini îmi mergea,
Nouă guri de apă-mî lua,
In troacă mi le punea ;
Lăiațele de vedea,
Chesăloaiele trăgea,
Din chesăloaie scotea

O căpățină de năpîrcă,
Făcea Roxandii de ducă.
Uite, baba ce lucra,
In casă ea îmi tuna,
Lada că o deschidea,
La lăiață că le da
O prstelcuță frumoasă,
C-o cămașă de mătasă,
Care era mai frumoasă ;
Și-o zăvelcuță aleasă,
Mi le dete la lăiață.
Pe lăiață mi le lua,
La 'ambar că le ducea,
Trăștile de băieri lua
Și în grîu le scufunda,
Pină-n băieri le umplea !
Lăiațele ce-mî făcea,
Cu trăistile se opintea,
Abia le putea ducea
De-ncărcate ce era !
Iar pe babă o-nvăța :
— N-auzi, mamă, ce-oî făcea,
Desară cînd o-nsăra,
Troaca in mină oî lua
Și cu ea mi te-oî ducea,
Unde doarme noru-ta.
Unde-oî vedea căciula,
Să nu lași, măicuță, troaca,
Unde oi vedea cîrpuța,
Acolo să lași trochița.
Lăiațele îmi pleca,
Cu Roxanda să-ntîlnea,
De la apă ea venea, —
Pe Roxanda o-nvăța :
— Ai, Roxando, fată fa,
Desară cînd te-oî culca,
Din locul tău te-oî schimba !
Ș-așa le rămase vorba.
Roxanda cînd auza,
Acasă mi se ducea :
Vedrele le lepăda,
Toată ziua că ședea,
Iote sara că-nsăra,

Stoian de la plug venea !
Da' Roxanda de-l vedea.
Iute masa i-o puneă.
Stoian şedea şi mânca
După ce se sătura,
Se ducea şi se culca
Cu Roxanda-alătura
Da' năpîrca ce lucra ?
Adăsta pînă-adurmia.
Cu mîna-i apîpia ;
Unde îmi vedea cîrpuţa.
Acolo lăsa trochiţa.
Ruxanda că o vedea,
Pe soacră-sa o păza
Pînă afară îmi ieşea ;
Iute troaca mi-o lua,
La Stoian că o puneă.
Uite Stoian cum durmea,
O sete mi-l încînta :
Peste noapte se scula,
Căta apă ca să bea,
Troaca la cap o găsea
Şi la gură mi-o puneă,
Apă din troacă să bea ;
Mare ală se făcea,
Pin Țoale se-ncolăcea !
Roxanda cînd îl vedea,
Doamne, mi se spăimînta !
In curte afar' ieşea,
Unde pornea de zbîera :
— Veniți, lume, veniți, țară,
Cu baroasă, cu topoară,
C-a puiat la mine-n țoală,
Mi-a puiat o mare ală !
Uite, Stoian de-auza,
El din țoale că pleca,
Afară-n curte ieşea,
Pin gunoi mi se ducea,
Găinele-l ciocănea.
El așa dacă-mi vedea,
In coadă că se-nălța,
Sama peste sat că lua
Și de-acia că pleca

In cîmpul cu colălie,
Unde fir de iarbă nu e.
Uite Stoian ce-a lucrat,
Unde el că mi-a arat,
Plugu-n brazdă l-a lăsatu,
Da' Roxanda ce făcea,
Ea la loc că se ducea,
Avea, Doamne, ce vedea :
Plugu-n brazdă-nțepenit
Stoian dintr-un deal privind !
Și la Roxanda striga :
— Ai, Roxando, soața mea,
Acasă mi te-oi ducea,
Vacile că le-oi mulgea,
Lapte-n oală tu mi-oi lua ;
La mine l-oi aducea,
Că nu mai pot, muica mea !
Roxanda cînd auzea,
Acasă mi să ducea,
Vacile că le mulgea,
Lapte-n oală că puneă
Și la loc mi se ducea,
Oala-n brazdă o puneă.
Dară Stoian-Voivoda,
Ca șerpoaica șuiera,
La oală mi se ducea,
Laptele că mi-l mânca,
Roxanda acas' pleca.
Cînd Stoian de-acas' pleca,
Un copilaș mic avea,
Cu Roxanda rămînea ;
Copilașu, zo, creștea,
De nouă ani ajungea,
Și pe zece povîrnea ;
Obrejenia venea,
Cînd șerpilii mi se-ngropa.
Iote, șerpoaica mi-l lua,
Și cu el mi se ducea
La-mpăratul șerpilor,
Șerpilor, năpîrcilor.
Da-mpăratul șerpilor,
Pe Stoian cum îl vedea,
Indată mi-l cunoștea

Că nu e șarpe de-al curat,
 Și e voinic fermecat.
 Iute pe Stoian îl lua
 Și afară că-l scotea ;
 Multă vreme nu trecea,
 Farmecele că-nceta,
 Iar în om se prefăcea.
 Fluieru din briu trăgea,
 Unde pornea de cînta,
 Oamini din sat l-asculta ;
 Pe fluier îl cunoștea
 Că e Stoian-Voivoda,
 Ș-așa din gură vorbea :
 — Asta care cînta-așa
 Este Stoian-Voivoda,
 Numai el cîntă frumos,
 De-mi pică frunzele jos !
 Unde oamenii vorbea,
 Acia mi se brodea,
 Foaie verde leuștean,
 Tot copilul lui Stoian
 Pe fugă mi se-ncura,
 De la poartă că striga :
 — Mumă, mulchilița mea,
 Auzi, vorbește lumea
 Că omu ce cîntă frumos
 E tatăl meu ce-l fălos.
 Da' mumă-sa de-auza,
 Așa din gură vorbea :
 — Muică, tăiculița-l tău,
 S-a dus, muichiliță, zău,
 Lui poate i-or aducea,
 Să vezi, vîntu perișoru,
 Muică, și cioara oștioru !...
 Nici vorba n-o isprăvea,
 Iote Stoian ajungea
 Și pe poartă îmi tuna,
 Drept de mumă-sa-ntreba :
 — Ai, Roxando, soața mea,
 Unde este muma mea ?
 Sînt trei zile acuma,
 De cînd năpustii, numa.
 Da Roxanda de-auza,

Așa din gură vorbea :
 — Măi Stoiene, soața mea,
 Sînt nouă ani împliniți,
 De cînd tu ne năpustiși.
 Mumă-ta te-a fermecat,
 Nouă ani de mi-ai zburat.
 Stoian dacă auza,
 Roxandii așa-i grăia :
 — Dacă este treaba-așa,
 Îi răpun eu viața !
 — Sînt trei zile acumă,
 De cînd muri a ta mumă.
 — Mai bine că a murit,
 Că păcat aș fi făcut !
 Stoian mi se-nveselea,
 În obor la oi sărea,
 Un berbec junghia,
 Rudele și le chema.
 Bine bea, bine mîncea,
 Cu fluierul, zo,-mi cînta
 Mîndru mi se-nveselea,
 Cu nevasta rămînea,
 Copilașul și-l creștea
 De-l făcură de-nsurat,
 C-o fată de măritat.
 Și trăiau pe țară-n pace,
 N-au dușmanii ce-i mai face ;
 Doamne, de se pomenea,
 Pînă soar'le-o- apunea !

59

CIOCIRLANUL

O nevastă tinerea,
 Măritată de toamna,
 Urit ceas i se-ntîmpla,
 Bărbățelu că-i murea,
 Ea greoane-mi rămînea.
 Puțină vreme-i trecea,
 Un copilaș îmi năștea,
 Nume Pătru că-i punea.

In margini de Tăligrad
Imi este un sătuleț mare.
Da-n satu ăla îmi era
Tot o mică căștiorea,
In casa aia cine-mi ședea ?
Șede-o mîndră văduvea,
Numa-un copilaș mi-avea !
Creștea copilu,-mi creștea,
Pîn' de-nsurat se făcea,
Douăzeci de ani avea.
Vezi, copilu ce-mi făcea ?
El de-acasă că-mi pleca,
Unde maică-sa-l ducea,
Baș la balta zinelor,
Zinelor măiestrelor
Acolo că-mi aștepta
De-or venea cîneva.
Puținel că-mi zăbovea,
Iaca zînele-mi venea ;
La baltă cînd ajungea,
De cămăși se dezbrăca
Și-ncepu a se scâlda.
Da' Pătruță ce-mi făcea ?
Cămășile la zîne-mi lua,
Și pe fugă se punea.
Da' zînele mi-l vedea,
După Pătruț că striga,
A mai mare că-mi vorbea :
— Măi Pătruță, Petrișor,
Ce-mi ești pridiidit de dor,
Ia să-mi dai cămașa mea,
Că ț-om da pe sora mea,
Pe sora mea Inelușa,
Să-ți fie nevasta ta ;
Pe sora mea a mai mică,
Ț-o dau ție de nevastă !
Da Pătruță d-auzea,
Indată mi se-ntorcea,
Cămăși la două le da,
L-a mai mică i-o oprea.
Da'ale două ce-mi făcea ?
In cămăși mi se-mbrăca,
In slava cerului zbura ;

Da'a mai mică rămînea,
Ea din apă-mi striga :
— Măi Pătruță, Petrișor,
Ce ești prăpădit de dor,
Ia să-mi dai cămașa mea,
Că ți-oi fi nevasta ta !
Ia vezi, Pătru de-auzea.
Indărăt mi se-ntorcea,
Cămașa la zînă-mi dătea
Dară zîna cînd vedea,
In cămașă se-mbrăca,
Cu Pătruță că-mi pleca,
De mîna se lua.
Cînd acasă-mi ajungea,
Ei de nuntă s-apuca.
Mergea și se cununa,
Cum face toată lumea.
Un an de zile-mi trecea,
Un copilaș îmi năștea,
Stea în frunte că-mi avea,
Toate sobele lumina.
Zi de Paști, Doamne-mi, venea,
Ia vezi zîna ce-mi zicea :
— Măi Pătruță, Petrișor,
Ce ești pridiidit de dor,
De-un an de zile-am venit ;
Eu nu m-am mai primenit,
Nici fața nu mi-am văzut.
Eu mă rog de dumneata,
Ia să-mi dai oglînda
Să-mi văd și eu fața mea.
Dară mama lu Pătruță,
Ea, frate, cînd auzea,
Parcă inima-i spunea,
Numai atit că-i spunea :
— Măi Pătruță dumneata,
Oglînda la zînă-oi da,
La față cînd s-o vedea,
Făr'de zînă-oi rămînea !
Da' Pătruță n-asculta
Ce-i spunea muma sa.
Oglînda la zînă-a dat,
Ea vezi zîna ce-mi făcea !

Ea frumos se premenea,
 Cum îi cerea inima.
 Copilu-n luică-l puneă,
 În bătătură ieşea,
 Oglinda-n mină mi-o lua
 Şi-n oglindă se uita,
 Şi-n slava ceriului zbură,
 Şi pe sus ea că-mi vorbea :
 — Măi Pătruţă dumneata,
 De vrun dor te-or prididea,
 După mine voi venea,
 Pe mine m-oi căuta
 Unde cîntă paiele
 Ş-unde joacă trestia,
 Acolo e casa mea.
 Mă duc pe la sora mea,
 Mi-a venit un dor de ea.
 Dar Pătruţă-mi rămînea,
 Cu muma lui se vorbea,
 Se vorbea, se tănuia,
 Da' din gură că-mi zicea :
 — Muică, muiculiţa mea,
 Zo, mă rog, muică, de tine ;
 Dacă vrei, să-mi faci un bine,
 Să-mi faci o turtă de pîine,
 Mă duc după zîină-n lume !
 Mama lui cînd mi-auza,
 Turtă de pîine-i făcea,
 Da' Pătruţă mi-o lua,
 Şi-şi lua drumu şi pleca,
 Ziua, noaptea-mi drumuia ;
 Nişte diavoli că-mi găsea,
 Pe lingă foc că-mi şedea.
 Da' tare mi să bătea,
 Schintei din ei lăpăda,
 Da' Pătruţă-i întreba :
 — De ce voi că vă băteţi ?
 Pe-unde-am fost,
 Pe-unde-am venit,
 Eu ca voi că n-am văzut !
 Al mai mare că-mi vorbea :
 — Mă Pătruţă dumneata,
 Noi un tată am avut,

Baş acuma ne-a murit ;
 Noi ca fraţii ne-am iubit,
 Am început, am împărţit,
 Pintre noi că mi-a trecut
 O mîndră de pălărie,
 Ş-o mîndră de iepîngea,
 Ş-un mîndru de papucel,
 C-un mîndru de toiegel,
 Al ce-mi faci cruce de el.
 Pălăria-mi preţuia :
 Cînd în cap că mi-o puneă,
 Nima nu ne putea vedea,
 Iepîngeaua iar aşa.
 Papucelu-mi preţuia :
 La mare cînd ajungea,
 Urmă cu el vor făcea,
 Numai din gînd va gîndea,
 Toată marea va-ngheţa.
 Toiegelu-mi preţuia :
 În care-l va intindea,
 Numai din gînd voi gîndea,
 Stei din piatră s-or făcea.
 Da' Pătruţă de-auza :
 — Dacă este taina aşa,
 Toiegelu să mi-l daţi,
 Vă luaţi drumu să-mi plecaţi,
 În dealu-ăla veţi suia,
 Şi la mine v-oţi uita.
 Cînd eu vă voi comanda,
 Voi la mine v-oţi venea ;
 Care mai întii va ajungea,
 Ala stvaru l-oţi lua,
 Iar ca fraţi oţi rămînea !
 Atunci ei de rămînea,
 Intr-un deal mi se suia,
 Tot într-un rînd mi se puneă.
 Da' Pătruţă ce-mi făcea,
 Toiegelu-n mină lua,
 Şi în ei că mi-l întindea,
 Numai în gînd că-mi gîndea,
 Stei de piatră se făcea,
 Toată lumea mi-o-ngheţa,
 Care pe cum se brodea,

Aşa, Doamne,-l îngheţa !
Işi lua drumu şi pleca,
Intr-un oraş se băga,
Mi-avea, Doamne, ce-mi vedea,
Nişte Țigani că-mi găsea,
Cu baroase ridicate
Şi cu miinile-ngheţate ;
Cum ei, frate, s-a brodit,
Aşa pe ei i-a-amorţit.
El de aicea-mi pleca,
La-mpăratu se ducea,
La-mpăratu păsărilor,
Păsărilor măiestrelor.
Cînd în dvor se băga,
Mi-avea, Doamne, ce vedea,
Da el, Doamne, ce-mi găsea ?
Baş fata-mpăratului,
La astal cum a şezut,
Piera-n mîină că mi-a avut.
Dară Pătru cînd vedea,
De milă ce-i era,
Toiegelu mi-l trăgea ;
Cruce în el că-mi făcea,
Tot oraşu dezmorţa.
Incepu oraşu a lucra,
Da' fata cînd mi-l vedea,
Ea din gură că-mi zicea :
— Măi Pătruţă dumneata,
Ce putere-mi avuseşi
Tot oraşu dezmorţeşti ?
Atunci fata de-l vedea,
La-mpăratul se ducea
Şi din gură-aşa zicea :
— Măi tăicuţă dumneata,
Vezi Pătruţă mi-a venit,
El pe noi ne-a dezmorţit.
Da' împăratu de-auzea,
Cu Pătruţă se vorbea :
— Măi Pătruţă dumneata,
Ce să-ţi dau eu acuma,
Să-ţi dau împărăţia !
Da' Pătruţă de-auzea
Numa-atita că zicea :

— Ce-mi trebuie împărăţia,
Dacă n-am eu zîna mea,
Ce m-am cununat cu ea !
Ia să te-ntreb eu ceva,
Dacă tu, că voi ştia :
Unde-mi cîntă paiele,
Ş-unde-mi joacă trestia,
Acolo mi-e zîna mea !
Da-mpăratu de-auza,
In grădină că-mi ieşea,
Deştiu-n gură mi-l punea,
Cînd o dată-mi şuiera,
Ca toată şiuurligaia,
Ce-mi cînta primăvara,
Toate păsările-mi venea !
Da-mpăratu ce-mi făcea ?
Pe toate-n rînd le punea,
Ciocîrlanu nu mi-era !
El pe toate le-ntreba,
Nici una nu ştia ;
Puţinel zăbovea,
Iacă ciocîrlanu venea.
El pe sus, Doamne,-mi zbură,
Da' din gură că-mi zicea :
— Mă împărate dumneata,
Ştiurli ! ştiurli ! ce-am venit,
Cîtăva m-am zăbovit !
Numa atit că-mi vorbea
Şi pe jos că-mi doboră,
Şi-n rînd mi se punea,
Da' împăratu-l întreba :
— Ciocîrlane dumneata,
Ia să te-ntreb eu ceva ?
Dacă tu că vei ştia :
Unde-mi cîntă paiele,
Şi unde-mi joacă trestia ?
Ciocîrlanu că-mi zicea :
— Eu cîtăva m-am zăbovit,
Baş pi-acolo mi-am trecut,
Şi zînele le-am văzut ;
Oră mare-n bătătură,
Cînta zîna din tambură.
Da' împăratu de-auza,

Iar din gură că zicea :
— Dacă-mi este, taică-aşa,
Pe Pătruţă l-oi lua
Ş-acolo l-oi aducea.
Numa atit îmi vorbea,
Pe Pătruţă mi-l chema,
Ş-amîndoi ei că pleca.
Da' mergea ci cit mergea,
Cînd la mare-mi ajungea,
Ciocîrlanu îmi zicea :
— Mă Pătruţă dumneata,
Ce să facem acuma ?
Da' Pătruţă ce-mi făcea,
Papucelu mi-l lua,
Urmă cu el că-mi făcea,
Numai din gînd că-mi gîndea,
Toată marea mi-o-ngheta,
Ciocîrlanu iar zicea :
— Mă Pătruţă dumneata,
Suie-te-n spinarea mea !
Pătruţă cînd mi-auzea,
In spinare se suia,
Şi pe mare-mi zbură.
Cînd marea mi-o trecea,
Puţinul că-mi odinea
Şi-şi lua drumu şi pleca,
Acas la zîne-mi mergea.
In bătătură că-mi şedea,
Ia vezi zîne ce-mi făcea ?
Soba lor şi-o mătura,
A mai mare că-mi era,
Gunoii afar' lăpăda.
Pe Pătruţă mi-l vedea,
Da' bine mi-l cunoştea,
Pălărie-n cap avea,
Ea-n sobă mi să băga
Şi soru-sa-i spunea,
Ea din gură că-mi spunea :
— Da n-auzi tu, sora mea,
Eu afară că-mi ieşii,
Pe Pătruţă mi-l văzui,
Dar bine mi-l cunoscu,
Mare dor l-a prididit,

De la tine mi-a venit !
Da' zînele de-auza,
Ieşea şi mijlocarea,
Şi ea că mi-l vedea
Şi-n sobă mi se băga,
La soră-sa-i spunea :
— Eu afară că ieşii,
Pe Pătruţă mi-l văzui,
Cităva mi-l cunoscu !
A mai mică de-auzea,
Şi ea afară că-mi ieşea,
Pe Pătruţă mi-l vedea
Şi-n sobă mi-l băga.
Cînd în sobă se băga,
Vezi, Pătruţă ce făcea ?
Drept la copil trăgea,
Adurmit că mi-l găsea,
De pe somn mi-l pomenea.
Vezi, copilul ce-mi făcea ?
Cînd pe Pătru mi-l vedea,
In braţele lui sărea
Şi din gură-aşa zicea :
— Iată, mumă, tatăl meu,
Dărui de Dumnezeu,
Mare dor l-a prididit,
De la noi că mi-a venit !
Atunci Pătru de-auzea,
Pălăria-o lăpăda
Şi faţa lui şi-o arăta.
Ea vezi zîna de vedea,
Frumos de prînz că-mi făcea,
Punea masa şi-mi prînzea,
Şi-şi lua drumu şi pleca.
Ea vezi zîna ce-mi făcea ?
Pe Pătruţă mi-l lua,
Şi pe copil iar aşa,
In spinare mi-l lua,
Şi pe sus, Doamne, zbură,
Ciocîrlanu cînd vedea,
După ei mi se lua,
El mai tare că-mi zbură,
Ea vezi zîna cînd vedea,
Ea din gură că-mi zicea :

— Ciocirlane dumneata,
la nu mai zbura tu-aşa,
Că eu am mai greu în spinare,
Şi nu pot să fug mai tare !
Amindoi ei că-mi zbura,
Cînd marea cînd mi-o trecea,
Iar la-mpăratul venea.
Da-mpăratul de-i vedea,
Frumos căruţ le făcea,
Ea vezi căruţ de-argint,
Da-n vîrfu căruţului
Imi este o piatră nestemată,
De-mi lumina lumea toată.
Şi-n căruţ că mi-i punea,
Drumu-acasă că le da.
Da' Pătruţă ce făcea ?
Cînd acasă ajungea,
El o carte că scria,
La împăratu trimetea
Ca să-i dea-mpărăţia.
Da-mpăratu ce făcea
Cînd cartea mi-o primea ?
Vedea-n carte ce scria,
Singurel se iscălea,
Impărăţia i-o da,
C-aşa le-a fost facerea,
Doamne, de se pomenea.

60

ARIAN AL MIC

Verde de-o cicoare,
Colea-n vad pe vale,
Colea-n vadu-al mare,
Tare mi se-m pare,
Este-o casă mare,
Cu fereşti în soare,
Cu nouă uştioare.
La ea cine-mi şede ?
Bunul de-mpărat,
C-o fată de măritat.

Cea piatră de fată,
Stă nemăritată,
Anii i-a venit,
Şi toţi s-a-implinit ;
La faţă zbircită,
Mult este urită.
Intr-o joi dimineaţă,
Fata se scula
Ş-apoi că spunea :
— Cinstite-mpărate,
Mare luminate,
Vezi, tată, nu vezi,
Vremea mi-a venit,
Zău, de căs'torit !
Anii s-a-implinit,
Prea mult am fetit ;
Anii s-a făcut,
Patruzeci de ani,
Şed la tine fetind ;
Faţa s-a zbircit
Şi-mi şede urît !
Văruicile mele
Mi s-a măritat ;
La oră cînd iasă,
De mină că duce
Copilaş de mină,
Cite unu-n luică,
Alţii i se joacă !
Mie mi-e urît,
Pe lume trăind !
Du-te, taică, du-te,
Colea-n Brăşova,
Tată, să-mi aduci
Patruzeci de inşi,
Tineri şi voinici.
Care sînt dos la dos,
Bine copţi la os ;
Ce sînt buni de mină
Şi mai strînşi la vînă.
Eu mi-oi alegea
Doar un băieţel,
Ţie ginerele,
Mie bărbăţel,

Mă cunun cu el!
Impăratul de-auza,
Calu-ncăleca,
In Brăşova pleca,
Şi iar culegea
Patruzăci de inşi,
Tineri şi voinici,
Ce sint dos la dos,
Şi mai copţi la os;
Ce sint buni de mină
Şi mai strinşi la vină.
Impăratu aducea,
Şi iar să gindea
Cum iar alegea,
Pioneri îi lua,
Lopeţi că le da;
Pioneri săpa
Tot o groapă lungă
Şi mult i-adîncă,
Băieţi ce mănîncă;
De-o sută de paşi lungă,
De optzeci de largă,
Nouăzeci de-adîncă.
Impăratu striga:
— Voinici dumneavoastră,
Care-mi săriţi groapa,
Ala să-mi ia fata!
Un băiat striga:
— Voinicilor!
Groapa mult i-adîncă,
Pe toţi ne mănîncă;
Toţi o să sărim,
Şi-n groapă uidim,
Fetiţa nu-i luăm!
Impăratu auza,
Mare ordin da,
Voinici c-alerga
Să sară groapa,
Şi-n groapă cădea,
Toţi se prăpădea,
Unu nu uidea.
Fetiţa rău plîngea
Cu lacrimi de sînge;

Din gură vorbeşte,
Ochii lăcrămeşte.
— Tată, taică-al meu,
De ce nu-mi lăsaşi
Mie-un voinicel,
Mîndru tinerel,
Mă cunun cu el!
Nuntă să facem,
Să ne cununăm!
Pe toţi îi necaşi,
Mie nu-mi lăsaşi
Dor un voinicel
Să trăiesc cu el!
Du-te, tată, du-te,
Mie să-mi aduci
Dragă băieţel,
Mie bărbăţel,
Ţie ginerel.
'Mpărat de vedea,
Calu-ncăleca
Şi iar îmi pleca,
'N vale-n Craiova;
Şi iar i-aducea
Patruzeci de inşi,
Tineri şi voinici.
'Mpăratu venea,
La gropi îi ducea
Şi iar le spunea:
— Care-mi sare groapa,
Ala să-mi ia fata.
Fetiţa plîngea,
Din gură zicea:
— Lasă, tată, lasă,
Nu mi-i prăpădea,
Eu mi-oi alegea
Dragă băieţel,
Să trăiesc cu el.
C-am îmbătrînit
La tine fetind,
Faţa s-a zbîrcit
Şi-mi şede urît!
Impăratu nu vrea,
Voinici-i cerea,

Să-i sară groapa ;
Și-n groapă cădea,
Unu nu-i uidea !...
Fata iar plîngea
Și iar se ruga :
— Du-te, tată, du-te,
Mie să-mi aduci
Dragă băiețel,
Să trăiesc cu el,
Că, zo, mi-e urit
La tine fetind ;
La față zbîrcită,
Zo, sînt eu urită !
'Mpăratu de-auzea,
Calu-ncăleca,
Și iar să ducea,
'N vale-n Moldova,
Și iar mi-alegea
Patruzeci de inși,
Tineri și voinici,
Cu căciule lungi,
Lungi și stogoșate,
La o parte date.
Fetița-i vedea,
Din ochi lăcrăma,
Din gură zicea :
— Lasă, tată, lasă,
Voinici să trăiască,
Să nu putrezească !
Eu mi-oi alegea
Dor un băiețel,
Bun și tinerel,
Să trăiesc cu el ;
Traiu să-mi trăiesc,
Vac să văcuiesc,
In lume să trăiesc !
Destul am fetit
Ș-am îmbătrinit.
Impăratu nu vrea,
La groapă-i ducea ;
Groapa i-o sărea,
Fetița să-i ia !
Ordin că le da,

Voinici fuga da ;
La groapă-alerga
Să-i sară groapa.
Groapa e adîncă,
Pe toți îi mănîncă :
Și-n groapă cădea,
Unu nu uidea !...
Fetița rău plînge
Cu lacrimi de sînge.
Mai la urmă vine
Voinic tinerel,
Conu Bujorel,
Voinicel frumos,
Din Țara-de-Jos.
Așa om frumos,
'N lume n-a mai fost !
La-mpărat venea
Și el întreba :
— Cinstite-mpărate,
Mare luminate,
Vrei să-ți sar eu groapa,
Să-mi dai mie fata ?
Impăratu de-auza,
Mult să-mbucura.
Fetița-l vedea,
Din gură zicea :
— Lasă-l, tată, lasă-l,
Lasă-l pe ăsta
Să nu sară groapa ;
Piere și ăsta,
Și rămîn așa !
Băiatu striga :
— Lasă, fată, lasă,
Să-ți săr eu groapa ;
Groapa mi-oi sărea,
Ești nevasta mea !
Voinic de colea,
La groapă-mi venea,
Groapa o vedea,
Indărăt se da,
Pașii număra ;
Patru cînd zicea,
Cînd se opintea,

El sări groapa !
'Mpărat de colea,
Voinicelu lua,
Acasă-l ducea,
Fetița i-o da,
In casă intra.
Astăzi vinerea,
Bande de cînta,
Ei să-nveselea ;
Dară simbăta,
Băiatu durmea,
Nu se pomenea.
'Mpăratu striga
Să se pomenească,
Să se-nveselească ;
De nunt'-a gătit,
Giner'li-a durmit.
Băiatul strigînd :
— Cinstite-mpărate,
Vreau mă-nveselesc,
Da să odinesc.
Eu am drumuit
Și-am ostenit.
Că eu am plecat
Din Țara-de-Jos !
'Mpăratu lăsa,
Toată ziua sta,
Tot îmi odinea ;
Da' duminica,
Bande de cînta,
Toți craii venea
Să-i vadă nunta.
Băiat se scula,
Fetița c-o lua
Și pleca cu ea,
Colea pin băștea
De-și făcu cercare,
Cu fata plimbare.
Unde se oprea,
Ei de se iubea ?
'N mijloc de băștea,
L-al cel nuc uscat,
De virf aplecat.

El cum odinea,
Ș-apoi se iubea,
De pămînt se da,
Cocoș se făcea ;
Din pene bătea,
Vultur se făcea ;
Fata-n ghiare lua
Și zbura cu ea.
'Mpăratu adăsta
Să vină fata,
Cu ea ar pleca,
De s-ar cununa,
Sus, la minăstire,
De pomină-n lume.
Impărat vedea,
Fata nu era ;
Nici băiat frumos,
Din Țara-de-Jos,
Roșu ca bujoru,
'Mpăratu-i duce doru,
Adăsta cît adăsta,
Mina sluga după ea ;
Iacă sluga o căta,
O căta și n-o găsa.
La-mpăratu că venea,
Și din gură așa-i spunea :
— Mă-mpărate luminate,
Toată băștea-am cătat,
Și de fată n-am mai dat !
Impăratu de vedea,
Călărașii că și-i lua,
Și trimeasă după ea.
Călărașii o cătară.
Și pe fată nu aflară ;
Iară-ndărăt se-ntorcea,
La-mpărat că-i spunea.
Da-mpăratu de-auza,
Și el calu-ncăleca ;
Plecă și el după ea,
O căta și n-o găsa.
Mi-o căta vro nouă ai,
Prăpădea vro nouă cai.
Toți caii i-a omorît,

Fetița n-a mai găsit!...
 Mai la urmă că venea,
 Intr-un sat mic cobăra ;
 Mult e satu mititel,
 Numai cu trei căși în el.
 Cind în sat îmi dubăra,
 Și în cale întilnea,
 Intilni babă bătrână,
 Cu urciorașu pe mină,
 Mi se duce la fintină.
 Impăratu de vedea,
 Bună-ziua babii-i da,
 Da' și baba-i mulțamea.
 Impăratu întrebînd :
 — Mamă slabă și bătrână,
 Cu urciorașu pe mină,
 De mi te duci la fintină,
 N-ai auzit ș-ai aflat
 De-acea fată de-mpărat ?
 Nu știu care mi-a furat
 Și cu fata a plecat,
 Ș-am plecat și eu s-o cat !
 Dară baba sta grăia :
 — Mă voinice dumneata,
 Eu așa n-am auzit
 Pe-astă negru de pămînt,
 Nici de fată de-mpărat,
 Care pe ea a furat.
 Și cu fata a plecat.
 Impăratu-așa zicea :
 — Mamă slabă și bătrână,
 Eu sînt bunul de-mpărat,
 Ce-am plecat fata să-mi cat.
 Vorbă dulce că mi-ai dat,
 Și mi-ai răspuns la-ntrebat ;
 Belchem Domnu s-o milea
 Să găsesc eu fata mea !
 Atunci baba răspundea :
 — Oi cinstite, mă-mpărate,
 Știi,-mpărate, da' nu știi
 C-am și eu trei fecioarei,
 Și că-s trei vînătorei,
 Care-mi vînează pe ceri.

O fi plecat ei la vînat,
 Belchem de fetiță a dat !
 Impăratu sta grăia :
 — Mamă slabă și bătrână,
 Destul ți-e vorba bună ;
 Intreabă feciorii tăi,
 Belchem au fost la vînat,
 Și peste fata-mi c-o dat.
 Baba dacă auza,
 Ea acasă se ducea,
 Fecioru-al mare-i venea.
 De cămașe-l primenea,
 Li da prînz și mînca.
 După ce se sătura,
 Mumă-sa, zo,-l întreba :
 — Apoi, fiul meu al mare,
 Pe unde-ai fost la vînat,
 Muică, de ochi nu ți-a dat
 Fetița lu împărat ?
 Băiețelu sta grăia :
 — Mamă, muiculița mea,
 Ia așteaptă cîtăva,
 Că acuși la tine vine,
 Vine frate-miu Sorilă.
 Cămășuica că i-oi da,
 Bine l-oi împremenea
 Și de prînz că i-oi pune ;
 Tumte atunci l-oi întreba.
 Că el merge și mai mult,
 Mai departe, sus, în vînt.
 Belchem el o fi văzut
 Fetița de împărat,
 Pe ea zmeii mi-a furat.
 Puținel cînd zăbovea,
 Iacă Sorilă venea ;
 Mumă-sa mi-l prijucea,
 Cămășuica pe el da.
 Li punca masa, mînca.
 După ce se sătura,
 Mumă-sa mi-l întreba :
 — Măi Sorile voinicele,
 Cînd ai plecat la vînat,
 Cu norii te-ai mestecat,

De ochi, muică, nu ț-o dat,
Că zmeii lui i-o furat
Fetița lui de-mpărat,
Nu știe unde-a plecat.
Impăratu mi-a plecat,
Ș-a plecat el să o cate,
Nu știe unde-i: departe?...
Iar Sorilă că-i spunea :
— Eu, mumă, am învinat,
Cu norii m-am mestecat,
Și de fetiță n-am dat.
Ia așteaptă cîtăva,
C-acuși, mumă, o venea
Fratele meu al mai mic,
Mai mic el și mai voinic.
Merge mai pe sus în vînt,
Sus pe la vîntu-al turbat,
El de fată o fi dat.
Puținel cînd zăbovea,
Iacă Arian venea ;
Arian după ce mînca,
Mumă-sa îl întreba :
— Arian al meu
Ș-al lui Dumnezeu,
Iote, muică, să te-ntreb...
Tu departe-ai învinat,
Sus, pe la vîntu-al turbat,
De ochi, muică, nu ț-a dat
Fetița lui de-mpărat ?
Arian dacă-auza,
El din gură-așa zicea :
— Mumă, mulculița mea,
Asară trecui
La casa de zmei ;
Fetița văzui,
Zmeii mi-o sugea :
Zece sug la dește,
Da' doi sug la țîță ;
Fata, zo,-a-slăbit,
Rău mi-a-ngălbenit !...
Baba de-auza,
La-mpăratu se ducea.
Impăratu, de-i spunea,

La Arian că venea ;
Și el cum îl întreba,
Arian îi povestea.
Impăratu, zo, plîngea
Și iară mi se ruga :
— Ariane dumneata,
Poți să-mi aduci tu fata,
Să-ți dau eu împărăția
Ș-a mea toată avuția ?
Arian dacă-auza,
El din gură-așa zicea :
— Impărate dumneata,
Ț-aduc eu ție fata,
Dacă tu oi putea
Palatur'li să-ngrădești
Cu sângire de argint,
Pari de aur în pămînt,
Eu fetița să-ți aduc !
Impăratu de-auza,
El acasă se ducea,
Palatur'le le-ngrădea
Cu sângire de argint,
Pari de aur în pămînt ;
Pe toate le-ngrădea.
Da' Arian se scula,
Arcur'le-n mînă lua,
Și unde sălta zbura ;
Sus, la vînturi se ducea,
Sus, la vîntu al turbat.
De vînat că-mi vîna,
Lină verde otrăfăl,
Imi vînează un vițal.
Vițalu îl junghia,
Ficații din el scotea,
Și-i scoasă și inima.
Făcea foc și le frigea,
Bucatur'le că le lua,
Și la zmei mi se ducea.
Tăman zmeii adurmea...
Deștele cum le trăgea,
In gură le da bucăța,
O bucată de ficat,
Să le fie somn curat.

Țițoară'le le trăgea,
In gură inima punea,
Să doarmă ei cît o vrea,
Pînă scapă cu fata.
Iaca zmeii adurmîră,
Arian cu fata fugiră.
Coborîră la palat.
Cînd la palat ajungea,
Pămîntu, zo,-ntuneca,
Da ceriu, zo, îmi gemea,
Că zmeii s-a pomenit
Și fata nu mi-a găsit ;
Atît mi s-a năcăjit,
Că duboară la pămînt,
Iar fata să o găsească,
Cu sînge din ea s-arănească !
Arian îi cunoștea
Că vin zmeii iar la ea,
La-mpăratu că-i spunea :
— Oi cinstite, mă-mpărate,
Iote zmeii s-a pomenit ;
Că văd ceriu-ntunecat
Și pămîntu legănat,
Ei la fată a plecat !
Știi,-mpărate, da'nu știi,
Intărește-ți puterile,
C-o să-ți piardă zilele.
Tu fetița că oi lua
Și cu ea te-oi cobăra,
Colea jos, la măgăza ;
Cu fata te-oi pitula,
Pînă cu zmeii m-oi bătea.
Impăratu de-auza,
Iși lua fata și pleca,
Se băga la măgăza.
Iacă zmeii că venea,
Și negur'le cădea,
Și la palat că grăbea.
In sîngire-mpiedecară,
Toți pe burtă că căzură ;
Dară zmeu cel frumos,
Băiat din Țara-de-Jos,
Inainte alerga,

Ca să fure iar fata.
Arian al mic,
Ceal mai bun voinic,
De genunche-ngenunchia,
Și cu gida cînd trăsnea,
Pe zmeu îl potrivea
Baș la capu pieptului,
La casa sufletului,
Unde-i pasă zmeului !
Și grămadă-l dubăra,
Carnea piftii se făcea ;
Arian cu gida da,
Vro doispre'ce omora,
Pămîntu se lumina !
Iacă-mpăratu ieșea,
Și ieși el cu fata.
Pe Arian îl lua,
Ginere-l făcea,
Și-i dete-mpărăția,
Și cu toată avuția ;
Și-mpărat că rămînea,
Doamne, de se pomenea.

61

CUCONU PĂTRAȘCU

Foaie verde de-un trifoi,
De la noi la voi
Nu-i un pas or doi ;
Nici atita cale,
Num-un deal ș-o vale,
Ș-o poiană mare.
La mijloc de poiană
Mi-e un lemn inconjurat,
Cu virfu uscat,
Cu arme-ncărcat.
Da' jos la tulpină,
Mi-o lină fintină,
Cu apă sălcie,
Cum îmi place mie,
Mie și cu ție !

Da-n dos de fintină,
Mi-este un pat încuiat,
Cu scînduri de brad,
Furcile de fag.
De furca de pat,
Murgu mi-e legat.
Da-n pat cine doarme?
Domnu Dumitrașcu,
Coconu Pătrașcu!
El mi s-a culcat,
Somnu l-a furat,
In vis a visat,
Un vis adevărat.
Murgu ce-mi făcea?
La vale-mi privea,
Pe-o rară dumbravă,
Cu tufa rătundă,
Ș-avea ce-mi vedea:
Mulți voinici sosea,
La ei mi-alerga;
Săbii strălucind,
Pistoale trosnind.
Voinici tomnățici,
Cu căciuli înalte,
'Nalte, stogoșate,
Lăsate pe spate,
Cam la streinătate!
La ei mi-alerga,
Pe el să mi-l taie,
Pe murgu să i-l ia;
Murgu să i-l facă
Săcăgiu de apă;
Murgu să le-aducă
Berea și mîncarea,
Pe unde l-e umblarea.
Murgu de vedea,
O dat' rînceza,
Patu dirdăia,
Și mi-l deștepta.
Domnu Dumitrașcu,
Coconu Pătrașcu,
Din gură vorbea:
— Murgulețu meu,

Bat'-te Dumnezeu!
De ce rîncezași,
De mă deșteptași,
Somnu mi-l stricași?
Visu mi-ai smintit,
Și m-ai omorît!
Că eu, zo, visam
Că mă logodeam
C-o fată de crai,
De peste un plai,
A lui pop' Miai.
Să dea Dumnezeu,
Cum oi zice eu;
Bine nu ț-aș zice,
Lupii te mănince!
Murgu de-auza,
Din gură vorbea:
— Stăpînioru meu,
Dat de Dumnezău,
Verde de-o lalea,
Nu mă blăstăma!
Nimic n-am stricat,
De te-am deșteptat.
Tu mi te-ai culcat,
Somnu te-a furat
Și tu mi-ai visat
Vis adevărat,
Nu te-ai deșteptat.
Eu ce-am făcut?
La vale-am privit,
Pe-o rară dumbravă,
Cu o tufă rătundă,
Și eu mi-am văzut
Mulți voinici sosind,
La noi alergînd,
Săbii strălucind.
Voinici tomnățici,
Cu căciuli înalte;
'Nalte, stogoșate,
Chip de strinătate!
Pe tine să te taie,
Pe mine să mă facă
Săcăgiu de apă.

Și eu să le-aduc
Berea și mîncarea,
Pe unde l-e umblarea.
Domnu Dumitrașcu,
Coconu Pătrașcu,
Așa de-auza,
La vale-mi privea,
Voinici el vedea ;
Fiori îl cuprindea,
Da' murgu vorbea :
— Stăpînioru meu,
Dat de Dumnezeu,
Nu te spăimînta,
Ia privește-ncoa :
Arme să-ți aduci,
Pe mine să le pui,
Și te-oi-ncăleca,
La ochi te-oi lega ;
Cu tine-oi fugea,
Eu te-oi scăpa
De su' țara ra.
Domnu Dumitrașcu,
Așa de-auza,
Arme-și aduna,
Pe murg le punea
Și-l încăleca,
La ochi se lega,
Cu biciu bătea,
Murgu, zo, fugea,
Pe el mi-l scăpa,
De la ceai voinici.
Cînd acas-ajungea,
Trei zile trecea,
Aminte-și aducea ;
Visu ce-a visat,
Zo, mi-e-adevărat !
Murgu-ncăleca,
Și el că-mi pleca
La fata de crai,
De peste un plai,
A lui pop' Miai.
Fata logodea,

De nuntă se pregătea,
Murgu-mpodobeza,
Mireasa mi-o lua,
Și se cununa ;
Verde de-o lălea,
De se pomenea !

62

AL COPIL IOVAN

La vale,
 la vale,
Dinspre sfîntul soare,
Baș la casa mare,
Cu ferești în soare,
In ea cine-mi șede ?
O babă bătrînă,
Cu briul de lînă,
Și ea că mi-avut
Pe-al copil Iovan,
Ce-i pierdut de-un an.
Ea mi se gîndea,
După el pleca.
Copilul căta,
Nu-l putea găsa.
Voinic întilnea,
Pe el l-întreba :
— Voinice, voinice,
Pe-unde mi-ai venit,
Da' n-oi fi văzut,
Oi fi auzit,
Pe-unde mi-ai umblat,
De ochi nu ți-a dat
Al copil Iovan ?
L-am pierdut de-un an !...
El cînd mi-auza,
Din gură-mi zicea :
— Iar tu să te duci,
Duboară mai tare,
La Dunăre-n vale,
Că ea e mai mare

Și mai umblătoare.
 Ea l-o fi văzut,
 Or fi auzit !
 Ea când mi-auza,
 În vale-mi dubăra,
 În margine-mi ședea,
 Din gură vorbea :
 — Dunăre, Dunăre,
 Pe cum ești de mare,
 Să-mi fii vorbitoare ;
 Să te-ntreb ceva
 De tu voi știa !
 De n-oi fi văzut,
 Oi fi auzit
 De-al copil Iovan,
 Ce-i pierdut de-un an.
 Dunărea auza,
 Așa-i răspundea :
 — Eu nu l-am văzut,
 Și dac-a trecut,
 Nu l-am cunoscut.
 Iar tu să te duci
 La soru-mea Ceața,
 Că ea e mai mare ;
 Pe pământ se-ntinde,
 Cîmpii le cuprinde !
 Ea când mi-auzea,
 La Ceață-mi mergea,
 Bună ziua-i da,
 Ceața-i mulțumea,
 Din gură-i zicea :
 — Eu mi l-am văzut,
 Pe-aici mi-a trecut,
 Și-mi este rănit,
 Cu picioru frînt !
 Iar tu să te duci,
 Jos în Nădoli,
 Într-ale țări pustii,
 La răchita-naltă,
 De vîrf aplecată,
 Pe mare lăsată,
 Cu burta pe apă.

Ea cînd auza,
 Iși lua drumu. și pleca,
 În margine-mi uidea,
 Din gură zicea :
 — Fă-mă, Doamne, fă-mă,
 O corboaică neagră,
 Pe sus ca să-mi zbor,
 Pîn' la-l meu fecior !
 Domnu ca un sfînt,
 Mare-i pe pămînt,
 El tot mi-a văzut,
 Aripă că-i mai da,
 Pe sus că-mi zbură,
 Acolo-mi mergea,
 Copilu-și găsea.
 Copilu-o vedea,
 Nu mi-o cunoștea,
 Zo, mi-o dudăia,
 Și mi-o ușuia.
 Muma lui zicea :
 — Nu mă dudăi,
 Nu mă ușui,
 Nu-s corboaică neagră,
 Și-ți sînt muma dragă !
 Copilu-auzea,
 Așa-i răspundea :
 — Nu ești muma mea !
 De-ai fi muma mea,
 La mine-ai venea,
 Pe mîn' m-ai luva
 Și m-ai trimetea
 La orașe mari,
 După leacuri tari.
 Muma de-auza,
 Jos se dubăra,
 Copilu-și luva,
 Cu el se ducea
 Prin lume-n lungiș,
 Da' și-n curmeziș,
 La orașe mari,
 După leacuri tari.
 Leacuri cumpăra,

Copilul lega
Și mi-l zviduia,
De se pomenea.

63

VOICA CEA FRUMOASA

Mugur de pe mare,
Mie mi să-m pare?...
Pe-o gură de vale,
Mi-o căscioară mare,
Cu nouă uscioare,
Cu nouă umblare,
Cu pereți în soare!
In casă cine șede?
Cea maică bătrână,
Cu briul de lină,
Infelurat cu sirmă,
Cu păr de cămilă,
Cu doi dinți în gură.
Și ea că-mi avea
Nouă feciorei,
Puișori de zmei;
Cu Voichița zece,
Care-i și întrece.
Mai mare care este?
Sfetil Costandin,
Legăior dintii,
Că-i cu barbă neagră
Și cu mintea-ntreagă,
E om de ispravă!
Bine petrecea,
Mult că îmi trecea,
La vodă venea
Grecii negustorii,
Dalbii-mpetitorii.
Tot din nouă țări,
Peste nouă mări,
Cele țări pustii,
De din Nădoli.

Pe Voica cerea,
Mumă-sa n-o da,
Din gură grăia:
— Sfetil Costandin,
Om făcut din plin,
Maică, maica mea,
Dă pe Voichița,
Fecioruța ta,
Vremea i-a venit,
De căsătorit.
Că eu ți-oi aduce-o
Iarna de trei ori,
Vara de cinci ori,
Că sînt sărbători.
Ea îl asculta,
Pe Voica mi-o da,
Cluma că venea,
Casa le lovea,
Toți că îmi murea,
Malca rămînea.
Da' ea ce făcea?
Intr-o sfîntă joia,
Ciobu-n mină-l lua,
Și ea că-mi pleca,
Tot din stîlp în stîlp,
Din mormînt în mormînt,
Pe toți pomenea,
Pe toți că-ngrijea.
Intr-un loc că sta,
Din gură grăia:
— Măi Costandin,
Din și Costandin,
Nici nu te tămii,
Nici nu te comînd
Ca pe toți la rînd.
Fieru și oțelu,
El să putrezească,
Să mucegăiască,
Dar trupșorul tău
Să nu putrezească,
Pîn tu mi-oi aduce
Pe Voichița dulce!...

Blăstăm l-ajungea,
Dumnezeu că vrea ;
Deschidea ușa,
Și na-o pe Voica !
Sorioara ta,
Feciorița mea,
Și-a rupt inima.
Mă-sa de-auza,
Din gură zicea :
— Fugi, ciumo, de-aicea,
Te ia somodiva,
Nu mă ispitii,
Că m-ai ispitit,
Pin' m-ai isprăvit,
Și de azi pe mâine,
Mă ia și pe mine.
Costandin zicea :
— Voica, sora mea,
Strigă, Voică,-așa :
Ușa se deschidă,
Că eu plec, mă duc,
Locu să-mi apuc,
Calul priponesc,
Trupu putrezesc,
Veac să văcuiesc !
Voica ce-mi făcea ?
Striga ce striga,
Vedea ce vedea,
La el se trăgea,
Pe fereastră-l arunca ;
Ușa deschidea,
Mumă-sa o vedea.
In brațe mi-o lua,
Din gură-i zicea :
— Voică, Voica mea,
Fetișoara mea,
Bine c-ai venit,
Pin' n-am adurmit !
Stea că să făcea,
Pe cer va mergea,
De s-o pomeni,
Cit lumea o fi !...

64

DASCALU PASCALU

Verde de-o cicoare,
La vale, la vale,
'Ntr-al buaz de mare,
Tare mi să-m pare,
Mică corăbioară ;
De vînturi bătută
Rău e nămolită.
In ea cine șede ?
Patruzeci de inși,
Patruzeci și cinci,
Cincizeci fără cinci,
Cu căciul'le lungi,
Lungi și stogoșate,
La o parte date,
Chip de strinătate.
Pe ei cine-i purta,
Pe mare mergea ?
Dascălu Păscalu,
Gheorghiiță Băcalu.
Cu burta pe cîrmă,
Cu pravila-n mină ;
Din cîrmă cîrmește,
Pravila cetește,
Lăcrămile-i pică,
Slovele le strică ;
Cu marama șterge,
Slovele le drege ;
Cu condeiu trage,
Mai bine le face.
Dascălu Păscalu,
Din cîrmă cîrmînd,
Cu voinici vorbind :
— Mă voi, fraților,
Aici într-o mare,
'Ntr-a neagră vultoare,
Pe noi ne lovește
Trei furtuni de vară,
Trei de primăvară,
Trei de iarnă goală.

Furtuna dintii,
N-are căpătii ;
Dar a de mijloc,
Ce moarte cu foc !
Dar a de pe urmă,
Bună și nebună,
Cap să ne răpună !
Dascălu Păscalu
Iar le povestește :
— Pe noi ne lovește
Chiar Sfintu Gorniac !
Cu vîntu-al turbat,
Sufflă-amestecat,
Și ne-o răstornat
'Ntr-al mijloc de mare,
Intr-a neagră vultoare !
Dascălu Păscalu,
Cu burta pe cîrmă
Și pravila-n mîină.
Ei cum ajungea,
L-al mijloc de mare,
'Ntr-a neagră vultoare,
Vîntu Gorniac
Și cu al turbat,
Suffla-amestecat.
Mările-mbulza,
Talazu-ardica
Și mi-i răstorna,
Voinicii-neca !
Dascălu uidea,
Pe apă-notînd,
Inotează iut',
El mi-este pierdut...
Nu știa nici drum
Pe unde-a venit,
Și unde-a trecut.
La soare privind,
Pe mare-notînd,
Unde soar'le scăpăta,
Intr-acolo înota.
Ș-am zis verde trei măslîne,
Ieși dascălu pe lume.
Toate neveste-auza

Că dascălu a venit,
A venit din agelic,
Bărbații lor n-a venit ;
Toate veniră plîngînd
Și de bărbați întrebînd :
— Dascăle Păscale,
Gheorghîță Băcale,
Cu burta pe cîrmă,
Cu pravila-n mîină,
Tu că mi-ai venit,
Da' bărbații noști,
Unde ei s-a dus,
De n-a mai ajuns ?
Dascălu Păscalu,
Gheorghîță Băcalu,
Din gură zicea :
— Nevestelor, acasă vă duceți,
Copiii vi-i creșteți,
Că bărbații voști,
Ei că mi-a plecat
Pe Morava sus,
Cu șaica s-a dus,
De-aia n-a mai ajuns !
Neveste-mi pleca,
Iată că-mi venea
Cîrd de fete mari,
C-al de gospodari,
Și ele-ntreba :
— Dascăle Păscale,
Gheorghîță Băcale,
Da' părinții noști
Unde ei s-a dus,
De n-a mai ajuns ?
Fetițe-mi pleca,
La el că-mi venea
Cîrd de copilași,
Mici și mărunțai,
Și toți ei plîngînd,
De toți întrebînd :
Dascălu spunînd :
— Copilașii mei,
Sînteți mărunței,
Iacă ce vă spun ;

Cu mina la piept,
 Vreau să vă spun drept !
 Pe părinții voștri,
 Vîntur' le-a burat,
 Corabia-a răstornat,
 Pe toți i-a-necat,
 Da' eu am scăpat.
 Copii de-auza,
 Tăbăra plîngea.
 Dascălu Păscalu,
 Gheorghită Băcalu,
 El dacă vedea,
 Ișcoli deschidea,
 Copii învăța.
 Care minte-avea,
 Dascăli, popi ieșea,
 Se călugărea ;
 Care nu-nvăța,
 Plugari rămînea.

65

GHIOL DUMITRU ȘI SOARELE

La margine de pămînt,
 Unde stă și ceriu frînt,
 Ghiol Dumitru se scula,
 Pe ochi negri se spăla,
 Frumos mi se-mpremenea,
 Și-mi tuna în cafenea.
 Da' cînd soar'le răsărea
 În ușă la cafenea,
 Pe Ghiol Dumitru-l zărea,
 Și din gură așa-i spunea :
 — Ghiol Dumitru dumneata,
 Ce te-ai împodobit așa,
 Parcă în pofida mea ?
 Văd că la căciulă-ai pus
 Pene de păun ce nu-s,
 Pene din păunărie,
 La voi toți cu bucurie,
 Da' nouă cu veselie.

Drept mie să-mi spui
 Vorba a dintii :
 Pana ai furat-o,
 Au ai cumpărat-o,
 Au Domnu ț-a dat-o,
 Și atunci tu ai luat-o ?
 — Pana n-am furat-o,
 Nici n-am cumpărat-o ;
 Dar Domnu mi-a dat-o,
 Și eu c-am cercat-o.
 M-am împodobit așa,
 C-am s-o iau pe soru-ta,
 Să ne cununăm pe mare,
 Cu soru-ta a mare.
 Soar'le de-auzea,
 Sta și se rîdea,
 Din gură-i grăia :
 — De vei lua pe soru-mea,
 Va fi bucuria ta ;
 De nu vei lua pe sora mare,
 Îți arunc eu pana-n mare !
 Amîndoi se rămășea,
 Imi lua cîte-o cafea.
 Soar'le se suia pe cert,
 Da' Ghiol Dumitru pe piceri ;
 Ghiol Dumitru se ducea
 La cea mîndră de băștea,
 Unde-avea treizeci de tisă,
 De trei cirlani e cuprînsă.
 Singurei mi se umbrea,
 Singurei se adăpa,
 Singurei se arănea ;
 Mincau orz și-ovăz de preț
 Ca să-și facă părul creț
 Pentru tîrgu-al din Cerneți.
 Pe ei bine mi-i prîndea,
 În grajd de piatră-i închidea ;
 Ghiol Dumitru-i îngrijea,
 De drum lung se pregătea.
 Ghiol Dumitru-ncăleca,
 În șea mi se avînta ;
 Pe Vinătu rotatu,
 Dăruiat de-mpăratu.

În valur'le mării sărea,
Marea rău se-nfură ;
Apele și le umflă,
Nu putea de-a-nota.
Ghiol Dumitru se-ntrista,
Floarea lui se-ntuneca,
Incepea se scutura,
Da' Dumitru-mi tremura.
Soar'le din slăvi privea,
De Dumitru se rîdea —
Și dete-o căldură mare,
Scoase cîinii din răcoare.
Ghiol Dumitru se-nturna,
Altu cal încăleca ;
Pe Roșu-l pregălea,
Șapte viziri l-aducea.
Sărea cu Roșu-n mare,
Și grăbeau ei tot mai tare ;
Nu puteau marea trecea,
Iar îndărăt se-ntorcea ;
Ghiol Dumitru se-ntrista,
Floarea i se-ntuneca.
Ceru se însenina,
Soar'le de sus privea.
În grajd de piatră tuna,
Încălica pe Galbina,
În valuri se arunca.
Da' Galbina, zo, mi-l purta !
Cînd fu la apus de soare,
Iată-i la margini de mare.
Galbina sta necheza,
Înainte-mi cuteza ;
Cînd întîia stea s-aprinde,
În coade de mări mi-ajunge.
El sta și se uita,
Vedea hora cum juca ;
Dar în horă îmi zărea,
Îmi zărea, se veselea
Sora soarelui
Și-a pămîntului,
A luceafărului.
Lîngă lună se prindea,
Pe lună, zo, mi-o-nvîrtea ;

Călcîile i s-aprîndeau,
Pînă la cocoși jucau,
Apoi de aci că-mi plecau,
Pe Galbina o-ncălecau ;
De sărutat se sărutau,
Și pe mare îmi grăbeau.
Iată Soare că răsare,
Da erau încă pe mare,
Soare rău se minia,
În ceață-i acoperea ;
Drumurile se-nchidea,
Da' Galbina tot grăbea.
După trei zile și trei nopți,
Îi crezură că sînt morți ;
Ghiol Dumitru s-a-necat,
Da' soru-mea poate-a scăpat !
Cîta raze întărea,
Cețur'le mi se pierdea ;
Ceriu se însenina,
Pămîntu se lumina,
Cînd la margini ajungea.
Soar'le o rază-ntindea,
Și pe rază se suia,
Și pe cer mi se oprea ;
Soar'le de-a-ncura venea,
Pe toți sorii îi pornea,
Mare nuntă se făcea,
Fu și Sfînta Vinerea.
Soar'le atunci zicea :
— Ghiol Dumitru dumneata,
Cutroape tu floarea ta,
Că-ntuneca raza mea, --
Pin'la nuntă oi ședea.
Și-ncepea se veselea,
Cîte-o mare cu vin bea
Pînă ce se amețea ;
Apoi iar se minia,
Pe lună o arunca,
Pe vîrf de cer o anina,
Să lumineze noaptea,
Cînd lumea s-o odînea.
Lui Ghiol Dumitru brînci îi da,

Din creștet de cer se prăbușa ;
In mare apă se prefăcea,
Doamne, de se pomenea.
Istorie românească
La buni frați ca dumneavoastră.

66

FAT-FRUMOS

Pe cimpu cu colălie,
Unde pic de iarbă nu e,
Frunză verde matostat,
Intr-o vale,-n mîndru sat,
Șede Stancu om sărac.
De sărac este sărac,
De n-are soție-n sat,
N-are boi de înjugat,
Sămînță de semărat ;
Și-ntr-un bordei el stă culcat,
Cu trei feciori de însurat.
Feciorii lui i-au crescut,
Aproape c-au îmbătrinit,
Da' nu s-au mai căs'torit,
Sărăcia i-a lovit.
Da' Dumitru Făt-Frumos,
Care-n lume n-a mai fost,
C-al mai mare sta vorba,
Și lui ta-su îi grăia :
— Măi tată, tăicuțul meu,
Să-ți ajute Dumnezeu,
Ori, tată, m-ai blăstămat,
Ori ursoaica m-a ursat,
De noi nu ne-am însurat !
Că eu mi-am îmbătrinit,
Nici vorbă de căs'torit !
Dară Stancu om sărac,
De sărac este sărac,
De n-avea soție-n sat,
El din gură-așa zicea,
La copii le povestea :
— Taică, nu v-am blăstămat,

Ursoaica nu v-a ursat
Voi de nu v-ați însurat,
Ci fîncă sînt eu sărac.
Foaie verde de-o cicoare,
Fîncă-mi este sărbătoare,
Lină verde peliniță,
Pune mina pe poliță,
Trei sulii, taică, să luați,
Și în ceri să le-aruncați :
Unde sulite-o cădea,
Miresele veți vedea !
Frații-ndată se grăbiră,
Și suliiți le găsiră,
Vinili și le-ncordau,
Suliiți aruncau ;
Cu norii se mestecau,
A treia zi îmi cădeau !
Fratelui cel mijlocaș
Căzu sulita-n ogaș ;
Intr-un sat cu lume-aleasă
Iși găsi și el mireasă.
Da' la cel mai mititel,
Ii cădea-ntr-un ogașel ;
Lingă-o argea întunecoasă,
Iși găsi și el mireasă.
Da' Dumitru sta plîngea,
Pe mari gînduri se punca,
Sulita nu și-o găsea.
Nu știa unde era.
Și pe cal se-ncăleca,
După sulită-mi pleca ;
Mergera Negru-mboiestrînd,
Din ochi negri lăcrămînd,
Tot de sulită-ntrebînd.
Și mergînd pe căi pustii,
Peste munți, peste cîmpii,
Frunză verde foi de fin,
Se-ntilni c-un moș bătrîn
Incovoiat ca o salcă,
Ce stă plecată pe apă,
Barba albă ajungînd,
De pămînt el tirănd.

Da' Dumitru Făt-Frumos,
Care-n lume n-a mai fost,
Lăcrămile își ștergea
Și din gură-i zicea :
— Bună calea, moșule !
— Mulțumescu-ți, fiule !
Măi Dumitre Făt-Frumos,
Care-n lume n-ai mai fost,
Ce mergi pe Negru plîngînd,
Din ochi negri lăcrămînd ?
— Măi moșule dumneata,
Sînt copil de om sărac,
Și-am plecat soață să-mi cat.
Cu sulîța-n ceri am dat,
Și nu știu unde-a picat !
— Măi Dumitre dumneata,
Eu ți-am dat de sulîță,
Lîng-o frunză de viță,
In coadile mărilor,
Pe urma cărărilor ;
In răsăritul soarelui,
La capul pămîntului.
Infiptă în stei de piatră,
Cu aur mi-este suflată.
La groapa cu apa verde,
Pînă-n fund că i se vede ;
La cea salcă cocoșată,
Ce-mi stă cu burta pe apă,
Unde vîntu aburează,
Și inima-ți luminează !
Făt-Frumos cînd auza,
Zo, tăbăra de plîngea,
Iar din gură așa-mi vorbea :
— Vai, sărac de maica-mea,
Piatra este scrisa mea !
Cu piatra să mă-nsoțesc,
Pe pămînt să vecuiesc !
Și dacă așa vedea,
Mîna calul cît putea,
Cu norii se mesteca,
Pe cale lungă-mi pleca.
Merse-o lună, merse două,

Se făcură pin'la nouă.
La coadili mărilor ajungea
Și sărmanul tot plîngea.
Cînd, la salca-a cocoșată,
Ce stă cu burta pe apă,
Pe un stei de piatră sacă.
Ieși o broască boboșată ;
Iar sulîța-nfiptă-n piatră...
Făt-Frumos, dacă vedea,
Și mai rău că îmi plîngea
Și din inimă-mi ofta ;
Dară broască ocăia,
Lîngă el, zo,-mi țopăia.
Mersea calu-mboiestrînd,
Iară Dumitru plîngînd ;
Broasca știa țopăia,
Citeodată a ocăia.
Iacă calu-i ostănea,
Se oprea lîngă-o ceșmea ;
Aci sta și odînea.
Da' broasca-i ajungea.
Făt-Frumos se odînea,
Lăcrămile-l podidea,
Cînd văzu broasca rîioasă,
In cea noapte-ntunecată.
— Oi, sărac de maica mea,
Boboșata-i soața mea ;
Ce ursoaică m-a ursat,
Cu broasca să fiu în sat !
Și cum el se tînguia.
Broasca așa-i răspundea :
— Făt-Frumos, tu nu plîngea,
Ai răbdare, vei vedea !
— Am să fiu de rîs pe lume,
Cînd oi fi în sat cu tine.
Că sînt fecior voinicel,
Și la față-s frumușel.
Iar tu o biată boboșată,
De picioare rășchiată.
Și de necaz îmi pornea,
Mîna calul cît putea.
Pin păduri, pin nădoliu,
Pîntr-ale țări și pustii,

Gîndea urmele să-și piardă,
Altă soartă să-și aleagă.
Fugea calul ca năluca,
Dară broasca tot pe-a fuga.
Și de sat se apropiară,
În ogradă se băgară.
Da'tată-su, de-l vedea,
Începea de-l înfrunta;
Mina pe topor punea,
Și după el că-mi fugea.
Da'broasca se pitula,
Subt o piatră se culca.
Făt-Frumos tot îmi plîngea,
Că pe broască o ura;
În coșere se ducea,
Cu paie își așternea
Ș-adurmi un vis adînc,
Iară vacile mi-l ling.
Da' broasca dacă vedea,
Făt-Frumos că adurmea,
De trei ori îmi ocăia,
S-o-audă Salomia.
Care-ndată și venea,
Fincă este mumă-sa;
Boboșata-i povestea,
Și apoi așa-i spunea:
— Mumă, muichilița mea,
Făt-Frumos e soața mea;
Pîn-ce zorili se varsă,
Tu fă-mi palate aleasă.
Cu argint pi la ferești,
Da zidur'li poleiești.
Cînd soarele-o răsărea,
Palatele-o strălucea,
Făt-Frumos să le poștească,
Pe mine-o să mă iubească!
Salomia de-auza,
Pi-un ciutac s-aridica,
Numa-o-dată ocăia,
Broaște toate aduna.
Din fundul pămîntului
leși muma iadului,
Și-ncepeau ca să lucreze,

Zidirea să-nainteze;
Cînd zorili se vărsau,
Mindre palate îmi sclipeau.
Răsărea soare frumos,
Se scula și Făt-Frumos.
Cînd palatele-mi vedea,
Sta în loc, mi se gîndea:
— Doamne, ce minune mare,
Palate strălucitoare,
Broasca-mi umblă cu măghii,
De face palate-n pustii!
Și cum broasca țopăia,
Iar palatele sclipea;
Făt-Frumos ședea-ntristat,
Cu broasca este ursat.
Dacă-mi vedea ce-mi vedea,
Cu boboșata-mi uidea;
Ușile le deșchideau,
Palatili se luminau.
Dară broasca boboșata
Se sui pe o scară-naltă,
De trei ori că-mi sărea,
De trei ori rostogolea.
Cojile le deschidea,
Mindră fată rămînea.
Era atît de frumoasă,
Ca o sinziiană-aleasă.
Da' Dumitru Făt-Frumos
Care-n lume n-a mai fost,
Mireasa și-o săruta,
Tare mult se bucura.
Da tată-su se mira,
De nu-i venea a credea.
Făt-Frumos se fericia,
Și de nîma nu grijea.
Iacă-mpăratu-auzea,
Multă oaste-mi trimetea;
De porîncit îi porîncea,
La fel palate i-o făcea:
„Să-mi faci palate frumoasă,
C-ale tăle mai aleasă,
Și în jurul de palate
Să ridici ziduri înalte.

Imprejurul palatelor,
Frumusețea florilor,
Mirosul naramzelor.
Numai cu meri înfloriți
Și cu aur poleiți.
Cînd soare va răsărea,
Palatele or strălucea,
Că la soare te-oi uita,
Da' la palate ba!
Dar dacă nu vei făcea,
Impăratu te-o tăia,
Și capu ți-o arunca
In balta cu apă rece,
Ochii să-ți mînce-un pește!
Făt-Frumos dacă auza,
Zo,-mi tăbăra de-mi plîngea,
Broschița se zăuita
Și din gură îi vorbea:
— Măi Dumitre Făt-Frumos,
Ce-mi tui în palat plîngînd,
leși afară suspinînd,
Din ochi negri lăcrămînd;
Tu ți-ai pus ceva în gînd!
Că dacă ți s-a urît,
Că sînt broască pe pămînt,
Tu dă-mi drumu să mă duc;
Pe cărare oi să apuc,
La muica o să mă duc.
— Broschiță, a mea soție
Și-a mea mare avuție,
Iacă, stau mereu plîngînd,
Din ochi negri lăcrămînd,
Și din inimă oftînd,
Că arșitu de-mpărat
Nu știu cum de mi-a aflat
De cele mindre palate
Și de oameni neumbrate.
Cu oastea c-a venit,
Mindră vorbă a cricit:
Cică să-i facem palate
Și mai mindre și mai-nalte.
Imprejurul palatelor,
Frumusețea florilor,

Numai cu meri înfloriți,
Da' cu aur poleiți.
Cînd soare va răsărea,
Palate or strălucea.
— Taci, Dumitre, nu plîngea,
Ia nu te mai speria!
Cit trăiește muica-n pace,
N-are-mpăratu ce-ți face!
Făt-Frumos e ostănit,
Pe-un scaun a adurmit.
Da' broșchița de vedea,
Pîn inel mi se uita,
Mi se uita-n curmeziș
Da' se uita în cruciș;
Și-o vedea pe Salomia,
Și-o chema să vie-acia.
Și-ncepea a se văita:
— Muică, muichilița mea,
Am dat de-o mare belea;
Că-mpăratul mi-a aflat,
Mindră cartie a scriat;
Slove negre-nlăcrimate,
Ca să-i facem lui palate.
Mai mindre și mai frumoasă,
Piste lume mai aleasă;
Numai cu meri înfloriți
Și cu aur poleiți.
Cînd soare va răsărea,
Palatele-or strălucea;
Iar dacă nu-i va zidea,
Capu lui Dumitru-o lua.
Mumă-sa dacă-auza,
Sta în loc și se gîndea:
Sărea pe vîrf de ciutac
Și strigă o dată: oac!
Tatăl iadului o auzea,
Broștili le aștrîngea;
Și-ntr-o noaptea îi zideau,
Mindre palate-i făceau.
Frumoase și luminoase,
Piste lume mai aleasă.
Impăratu cînd vedea,
Sta pe loc și se gîndea,

Și alt ordin lui îi da,
 Poate capu i-o tăia,
 Din gură așa-i zicea :
 — Măi Dumitre Făt-Frumos,
 Care-n lume n-ai mai fost,
 Tu să mergi pe lumea-ailaltă,
 Ce de lume nu-i umblată,
 Aduci țoalili lui taica-l meu,
 Ce era viteaz ca un zmeu ;
 Țoale de la cununie,
 Pe lume iară să vie ;
 Țoale cu care a luptat
 Și-a murit acum un vac,
 Pe cîmpul cu colălie,
 Unde fir de iarbă nu e.
 Că de nu le-oi aducea,
 Ordinu n-oi isprăvea,
 Capu de la trup ți-oi lua,
 Intr-un par l-oi alina !
 Făt-Frumos îmi asculta,
 Trupu i se cutremura,
 Incepea iar de plîngea,
 Da' broșchița-l mîngîia :
 — Taci, Dumitre, nu plîngea,
 Nu știi tu puterea mea !
 Nici pe-a tălpii iadului,
 Nici pe-a mumii dracului.
 O dată ca îmi țipa,
 Salomia-i auzea,
 Și îndată se ducea
 Drept la talpa iadului,
 Și la muma dracului.
 Porneau draci să scormonească,
 Mîndre țoale să-i găsească ;
 Da' broștili într-ajutor,
 Cătau cu mai mare zor.
 Și-n inimă de pămînt,
 Iacă țoale le-a găsit ;
 Intr-o lacră fermecată,
 Parcă acușe-s îmbrăcate.
 Pe o culme de delureț,
 Ieși-un tartore glumeț,
 L-ntilni pe Făt-Frumos

Care îmi cînta milos :
 — Iacă țoale-mpărătești,
 Cu capu ca să uidești ;
 Țoalele-s neponosite,
 In pămînt neputrezite.
 Și așa cum el vorbea,
 Tartoru că și pierea ;
 Da' Dumitru rămînea,
 Țoale mîndre strălucea.
 Pe Roșu se-ncăleca,
 La-mpăratu îmi pleca ;
 Și-i da țoale de cununie,
 Inima la loc să-i vie.
 Și-i da țoale de viteaz
 Ingropate de un veac
 Pe cîmpul cu colălie,
 Unde fir de iarbă nu e.
 Da-mpăratu-i rău ca dracu,
 Se gîndea să-i piardă capu.
 Și zicea cu glas milos :
 — Măi Dumitre Făt-Frumos,
 Care-n lume n-ai mai fost,
 Iară, vere, te-oi ducea,
 Sabia lui tata-oi aducea.
 Că pe cîmpul cel cu mac
 A pierdut-o acum un veac ;
 Și pe cîmpul cu bujori,
 Unde te cuprind fiori,
 Din mîini sabia-scăpat
 Și-n robie-a fost luat.
 Cu broșchița-ai să te duci,
 Piste văi și piste lunci ;
 Piste mări și piste țări,
 Mi-aduci sabia pină-n zori !
 Făt-Frumos sta, se gîndea,
 Cu broșchița-alătura ;
 Făt-Frumos mult o iubea,
 De frumoasă ce era.
 Pe Salomia mi-o striga,
 Și pe-a fuga ajungea ;
 Cum îi spuse taina toată,
 Să sui pi-un dîmb de apă.
 De trei ori îmi strigă roată,

Da' o dată piste apă.
 Și-așa tare ce striga,
 Talpa iadului se mișca ;
 Draci și broaște s-astringeau,
 Și porinca o primeau.
 Da' în zori de dimineață,
 Cam pe rouă, cam pe ceață,
 La margine de pământ
 Unde nu mai bate vânt,
 Găsiră sabia înfiptă,
 Intr-a calului copită.
 Un tartore-n ghiare-o lua,
 Lui Făt-Frumos i-o aducea.
 Iar pe Roșu-ncăleca,
 Și în zori că îmi pleca ;
 Ii da sabie de-mpărat,
 Ce în lupte i-a picat.
 Da-mpăratu, porc de ciine,
 Cu alte porinci îmi vine :
 — Măi Dumitre Făt-Frumos,
 Și călare și pe jos,
 Eu ție ți-oi porincea,
 Iți dau ție-mpărăția
 Și cu toată avuția,
 Tu să-mi dai broșchița ta,
 Ce te-ai cununat cu ea !
 — Impărate, luminate,
 S-ai mertic de sănătate,
 Și-n război de multă parte,
 Și de-mpărăția toată.
 Impărate, cum gîndești,
 C-o broască te căs'torești ?
 N-o vezi că e boboșată,
 La picioare-i rășchiată,
 Pintru-o broască-așa riioasă,
 Să dai o-mpărăție frumoasă ? !...
 Lasă-mi o zi să gîndesc,
 Că nu vreau să mă pripesc ;
 Judecata-a di pe urmă,
 E,-mpărate, a mai bună.
 Impărate, nu uita,
 Incă o taină ți-oi spunea :
 Știi, împărate, nu știi,

Să pui țoalili alea-n cui ;
 Altfel o să putrezească,
 Că sînt din lume drăcească.
 Și tat-tu le-a blăstămat,
 Cînd în robie a picat,
 Că cine le va purta,
 Casa pe el va pica ;
 Da cin' le va ține-n cui,
 Va crește-mpărăția lui.
 Impăratu-i împărat,
 N-are minte cît un at ;
 Țoalile-n cui le punea
 Și frumos mi se culca,
 Da' palatu s-aprindea,
 Pe-mpărat îl cuprindea ;
 Și arse-mpăratu-n foc,
 Că-i Făt-Frumos cu noroc.
 Și-mi uidea el împărat,
 Piste lume adăvărat,
 Cu broșchița cea frumoasă
 Ca o sinziiană-aleasă ;
 Stăpînea-mpărăția-n pace,
 Că n-au împărații ce-i face.
 Istorie rumânească,
 La buni frați ca dumneavoastră ;
 Pentru ca să pomenească,
 Toată lumea s-o cetească.

67

GRUCEA COPIL MIC

Colo jos la scăpătat,
 La-mpărat la Țarigrad,
 Mare masă mi-este-ntinsă,
 Cu albe făclii aprinsă.
 Da' la ea cine-mi ședea ?
 Vezi, cistitul de-mpărat,
 C-o fată de măritat.
 Că-mpăratul e bogat,
 Nu găsa ginere pe plac ;
 Și-a dat veste la-mpărați

Să se stringă la Galați,
Să-și aleagă ginerel
Și voinic și frumușel.
Și-acolo mi s-astringea,
Impărați se tănuia,
Vo șaptezeci de împărați,
Dinspre răsărit chemați.
Și toți mi se lăuda,
Că fata el o va lua.
Impărați se sfătuiră
S-o ia Filip Măgerină ;
Că e fecior mai frumos
Și la vorbă mai sfătos.
Da-mpăratul, zo, nu vrea,
Din gură așa-mi vorbea :
— Toți împărații au venit
La fata mea în peșit.
Dară unu n-a putut,
Craliu Marcu al de mult,
Și cu Gruicea copil mic,
Care e cel mai voinic.
E din țară letinească,
Dintr-a Țară Românească.
Și toți mi se tănuiau,
Tot de Gruicea îmi vorbeau.
Craliu Marcu mi-a venit,
Pi-un cal negru pitic,
De vro cinci sute ai,
De striga turcu vai!
Iacă Gruicea ajungea,
Calul la iesle-l lega,
Fuga-n casă alerga,
In coada mesii-mi ședea.
Toată lumea îl privea,
La mireasă îi plăcea !
Că este frumos și-nalt,
Și vorbește răspicat.
De trii palme-i lat în frunte,
Da' nu prea vorbește multe.
Iar căutătura lui,
Parcă-ar fi a lupului.
Cind se uită pe sub gene,
Și-mpăratu mi se teme.

Mustățile-s ca la rac,
El le-noadă după cap.
Lat e-n spate, gros la os,
La putere e vînos
Și la față e frumos.
Ș-apoi ochișorii lui,
Baș ca pana corbului.
Mireasa cum îl vedea,
Le da vin și-i ospăta.
Le da cîte-un par de vin,
Că sînt ostăniți de drum.
Craliu Marcu al de mult,
Vinu cum el mi-l sorbea,
Un galbin în par punea,
Da' și Gruicea tot așa.
Cînd paru-l întindea,
De mină el mi-o prîndea,
Numa-o-dată o stringea,
Oasăli de-i îndrepta.
Mireasa rău se văita
Și mai mult se bucura.
Da' din capul cel de masă,
S-auzi o vorbă-aleasă :
— Voi șaptezeci de-mpărați,
Voi de treabă vă cătați,
Asta-i Gruicea copil mic,
Și nu știe el nimic.
Da' Filipu cel fălos,
El îmi zise minios :
— Nu este mireasa mea,
Ce nu m-am iubit cu ea,
Ci este a lui Gruicea-l mic,
Findcă nu știe nimic.
Iar Gruicea dacă auza,
Din sobă afar ieșea,
Pe vatră mi se juca,
Ulcelușe că-mi făcea,
Baș de ușe le trîntea.
Craliu Marcu de-l vedea,
Așa la-mpărat vorbea :
— Gruicea este copil mic,
Și dacă nu știe nimic,
Că la stîină l-am crescut

Și pe munte e născut.
Că Gruicea-l meu îmi mănincă,
După o masă nu se culcă,
Că mănincă la mincare,
Cu lapte nouă ciubare ;
De-și uda numa-o măsă,
Da-mpăratu să mira.
El din gură așa-i vorbea :
— Ai bre Marcu, Crale Marcu,
Eu lui Gruicea-l tău îi dau
Nouă coptoare de pîine
Și vro nouă buți de vin,
Toate pline cu pelin.
De va bea, de va minca,
Atunci să ia fata mea
Cu toată împărăția
Și cu toată avuția.
Marcu pe Gruicea mi-l lua,
La coptoare-l aducea,
Și-mi tăbăra de minca,
Și deloc nu se sătura,
Și pe tugle-mi tăbăra,
Coptoarele-mi surupa.
Impăratu se mira
Și de Gruicea se ruga :
— Ai, bre Gruiceo, copil mic,
Văd că n-ai știut nimic ;
Nu-mi rodea coptoarele,
N-am unde coc pîinile,
Oștile să le-arănesc,
Impărăția-mi păzesc.
De vrei fata mea s-o iai,
Ardoarele să-mi beai.
Nouăzeci de ardoarele,
Tot cu zămătoc în ele.
Ardoarele de-oi golea,
Fata mea atunci oi lua
Cu toată-mpărăția.
Gruicea-atîta aștepta ;
Gura la boc cînd punea,
Și ardovu mi-l golea.
Pe toate el le bea,
Și nici că se sătura.

Pe dăogi se tăbăra
Cu dinții de le rodea.
Impăratu se mira
Și lui Gruicea îi grăia :
— Ai, bre Gruiceo, copil mic,
Iar văd că nu știi nimic,
Lasă-mi, bre, ardoavili,
Nu-mi spărgea dăogili !
Iar la masă s-așeza,
La-mpărați le povestea
Și cu toți se minuna.
Da-mpărații așa ziceau
Și de cale pregăteau :
— Noi să bem și să mîncăm,
Și de cale ne cătăm ;
Că mireasa nici un pic,
O luă Gruicea copil mic !
— Mă-mpărați și luminați,
Stați puțin de nu plecați,
Și tu Filip Măgerină,
Mai golește-o oală plină,
Că mai am eu una grea,
Pe asta n-o va putea !
Taica-l meu cînd mi-a perit,
Piste Marea Neagră-avut
Un pui de măr de argint :
Pe-o parte e pîrguit,
Da' pe alta-mbobocit,
Pe cealantă e roșit,
Da' pe alta mi-a-mpupit.
Da mărul că e păzit
De trei zîne fete mari,
Iar Gruicea va aducea,
Patru mere să aducă,
În patru ceasuri să se-ntoarcă,
Atunci ia el mireasa
Și-ntreaga mea-mpărăție.
Craliu Marcu de-auzea,
Lui Gruicea îi povestea :
— Aide Gruiceo, copil mic,
Ai să-l iai pe Șargu meu,
E bătrin și e de mult,
Mai multe că a văzut,

Și să mergi tot înainte,
Ca un voinicel cuminte.
Gruicea-n șea se arunca,
Din fugă se-ncăleca ;
Pusă capu în pământ,
Da' coada-i șuiera-n vînt.
Pe Marea Neagră o trecea,
Iacă la măr ajungea.
Dară zînilî durmea.
Gruicea, voinicel frumos,
Ca să-i fie de folos,
Măru cu totu mi-l lua ;
Cînd de țărîm apropiă,
Zînilî se deștepta !
După Gruicea-mi alergă
Și pe Gruicea mi-l prindea,
De trei părți îl ocolea,
Alta pe Șargu-l ținea,
Una de coadă-l trăgea,
Înspre fund a-l scufunda.
Pe Gruită mi-l trăgea
De pe Șargu jos să-l dea,
Da' Șargu nu se lăsa,
Din gură așa-i vorbea :
— Gruicea, stăpîioru meu,
Nu vezi ce chinuesc eu ?
Că zînilî m-au cuprîns,
Piste mijloc m-au încîns.
Una de dirlogi mă ține,
Alta te-mpînge pe tine ;
Una de coadă mă trage,
Vrea în mare să ne bage.
Da' fii tu mai cumîntel,
Scoate pe cel mic mămuzel
Și-nțapă-mă tu cu el,
Din botiț pîn' la codiț,
Scoate fișie de opînci.
Cu fișia le-oi lega,
Pe zîne le-oi cuprindea,
Sîngele meu o curgea,
Piste zîne-oi arunca.
Atunci lacat oi închide,
Toate zîne vei cuprinde.

Și legate ca-ntr-un snop,
Le duci la-mpărat cu tot.
Da' Gruicea dacă-auza,
Mîna pe mamuz punea,
Din botiț pîn' la codiț
Scoase fișie de opînci.
Și cu un sîngir de-argînt
Prînsă zînele de git.
Șargu șuiera în vînt,
Marea gemea pe pămînt ;
Zînele se văicăreau,
Da' voinicîi se grăbeau.
Cîinci minute mai uidea,
Da' și Grulcea-mi ajungea.
Răzma mărul de palat,
Pe zîne le legă la gard.
Da-mpăratu de vedea,
Și mai mult se minuna,
Mîna cu Gruicea că da,
I-o da și pe fiică-sa.
D-ai șaptezeci de-mpărați,
Plecară toți miniați ;
Numai Gruicea îmi uidea,
Cu mireasa-alătura.
Și Crali Marcu mai rămasă,
De-mi făcură-o nuntă aleasă ;
O lună și-o săptămîină,
Să le fie voia bună.
După ce se ospătară,
Pe munți cărunți îmi plecară ;
Chiar pe munții Bîrsănești,
Unde-i frumos să trălești.
Da' Crali Marcu s-a-mbătat,
Că e tată mi-a uitat ;
Și-o cerea pe noru-sa,
El cu Gruicea se lupta.
Și-ntr-o poiană rotată,
Învîrti buzdugan o dată,
Pe Gruicea rău mi-l lovî,
Capu se rostogoli.
Da' noru-sa rău plîngea,
Că socru-su mi-o cerea,
Iară Gruicea, copil mic,

Din mîna lui ta-su-a pierit.
Și cernită cum era,
Pe toți munții covîrșea ;
Și din stei de piatră sacă,
S-aruncă-n adînc de-odată.
Craliu Marcu de-mi vedea,
Atunci sama el își da ;
Și-mi cădea-ntr-o boală grea,
Stei de piatră se făcea.

68

URSITOAREA

Lină verde di-un spanac,
'N margine de Țaligrad,
Mi-este un sătuleț mic,
De mic îmi este pitit.
Da-n sătuleț că-mi ședea
O nevastă tinerea,
Măritată de iarna.
Ceasu bun i să brodea,
Un copilaș că-mi năștea.
Veste la moașe-sa-i da,
Copilu de mi-l moșea,
Pe cum ne nouă legea.
La trii zile cînd venea,
Ursitoarili-mi punea.
Piste noapte ce ieria ?
Vez nevasta ce-mi visa,
Cam aievea că-i venea,
Trei fămei la ea venea,
Da mai mare că-mi zicea :
„Copilu-ăsta de-o creștea,
El să moară împușcat,
A mijloacă spinzurat.“
Da mai mică că-mi zicea :
„Copilu cînd va creștea,
El s-o ia pe mumă-sa,
Să-i fie vezi lui nevastă,

Să tune la ea în casă.“
Da nevasta de-auza,
Cînd ziua mi să făcea,
Lui bărbatu-su-i spunea,
Toată taina cum ieria.
Bărbatu-su de-auza,
Pușca la ochi și-o luva,
Zău, sta în el să pocnească,
Frate, să mi-l prăpădească.
Da nevasta de-auza,
Așa din gură vorbea :
— Măi omule, nu așa,
Da știi noi ce să-i făcem,
Intr-un butoi să-l băgăm,
Tumba pe Dunăre-i dăm,
Grije de el să n-avem.
Da bărbat-su de-auza,
In podrum mi să băga,
Și-un butoi că mi-alegea,
De două ciubere-avea.
Numa fundu i-l scotea,
Și copilu mi-l luva,
Nici nu-l mai înfășia,
Și-n butoi că mi-l băga,
Fundu la loc i-l punea,
Tumba pe Dunăre-i da.
Mergera butoiu, mergera,
Tot trii zile și trii nopți.
Aproape di-un sătuleț,
Acolo să nimerea,
Niște șlepari odinea,
Da șleparii de-mi vedea,
Deloc în barcă sărea,
Și butoiu mi-l prindea,
Și pe șlep că mi-l punea.
Cînd fundu, vezi, i-l scotea,
Avea, Doamne, ce-mi vedea,
Încă copilu zilea.
Iar șleparii mi-l luva,
Tot cu lapte mi-l creștea ;
Creștea azi și creștea miine,

De șaptesprece ani de zile.
Atunci șleparii zicea :
— Măi băiete dumneata,
Ascultă la noi incoa,
Să știi că noi te-am găsit,
Vezi, așa s-a nimerit,
Intr-un butoi lăpădat,
Și pe Dunăre-aruncat.
Pînă acuma te-am crescut,
Precum și noi am putut.
Dar acuși să mi te duci,
Pe drumuri noi, vezi, s-apuci.
Slugă unieva te puni,
Singur să te arănești,
Pe lume ca să trăiești.
Da băiatu de-auza,
Zo-ncepea de îmi plîngea,
Pe nima-n lume n-avea.
Și din sat în sat umbla,
In satu lui ajungea,
Cu tată-su să-ntilnea,
Da ta-su nu-l cunoștea,
Nici băiatu iar așa,
Tată-su mi-l întreba :
— Măi băiete cu naica,
Da ce umbli tu așa ?
Iar băiatu că-i spunea :
— Măi unchiule dumneata,
Cat și eu să mă-arănesc,
Unieva ca să slugăresc ;
Pe lume ca să trăiesc,
Țoale ca să-mi dobîndesc.
Da tată-su de-auza :
— Dacă-mi este taina-așa,
Aideți pîn' la casa mea,
Frumos noi să ne tocim
Și bine ne omenim.
Cit îmi ceri atit plătesc,
Numai via mi-o păzăști.
Cineva cînd o venea,
Pînă cocoși o cînta,
Și în vie mi-o tuna,
Tu deloc l-oi împușca,

Nimic nu voi răspundea.
Pușca-n mîină că i-o da,
Și la vie mi-l mîina ;
Păza azi și păza mîine,
Păza o lună de zile.
Cina lui cînd i-aducea,
Tot cu lumină venea,
Da-ntr-o zi să zăbovea,
Cîta treabă că-mi avea,
Cina lui cînd i-o ducea,
Până cocoși nu cînta,
Băiatul de mi-l vedea,
Vorba di la el știa,
Pușca la oichi mi-o luva,
Numa-o dată că trăgea,
Pe burtă mi-l cobora.
Cin' zîua mi să făcea,
Vedea gazda lui eria.
In sat în vale-mi cubăra,
La mumă-sa că-i spunea :
— Găzdărită dumneata,
Astă-noapte s-a-ntimplat,
Pe gazdă l-am împușcat ;
La mine nu s-a ivit,
Cînd în vie s-a băgat !
Da nevasta de-auza,
Pe bărbatu-su mi-l lua
Și frumos că-l îngropa.
Două săptămîni trecea,
Atunci femeia-i zicea :
— Măi băiete dumneata,
Pînă-acuș mi-ai fost argat,
Dar acuș să-mi fii bărbat !
Da băiatu de-auza,
El de drag nu mai putea,
Că prea sărac că-mi eria ;
Și n-avea pe nimenea,
Pe acia-mi rămînea.
Iar cînd sara să-nsăra,
Zău grăbea de să culca,
Domnu sfintu-i îndemna,
Da nevasta îi vorbea :
— Măi băiete dumneata,

Ia stai noi să ne-ntrebăm
 Să vedem de-ai cui sîntem,
 Că prea bine sămănăm!
 Iar băiatu că-i grăia:
 — Nevastă, nevasta mea,
 Eu, frate, că mi-ș sînt,
 Niște șlepari că m-a prins,
 Pe Dunăre cum am mers,
 Intr-un butoi lăpădat,
 Pe Dunăre aruncat.
 Ei pe mine m-au găsit
 Și frumos ei m-au crescut.
 Da mumă-sa de-auza,
 Din gură așa-i zicea:
 — Vai de mine ce păcat,
 Cu muma te-ai cununat!
 Picioarili ți s-a strîmbat,
 Muica nu te-a-nfășiat;
 Da-n butoi mi te-a băgat.
 Bine, muică, ne-am găsit,
 Domnu sfîntu ne-a păzit.
 De nu ne-am pîngărit!
 Și-acia că-mi rămînea,
 De-mi vedea de mumă-sa,
 Stăpînea averea toată,
 Curați pe lumea ailaltă;
 Doamne, de s-o pomenea,
 Pină soar'li o mergea.

69

DELI MARCU

Cînd oi zice de-o cicoare,
 La vale, frate, la vale,
 Colea pe-o gură de vale,
 Mi se vede-o casă mare,
 Lîngă casă-o poieniță...
 Da' colea pe poieniță,
 Mindră masă-mi este-ntinsă,
 De mindri boieri cuprînsă.
 Da' la ea cine-mi ședea?

Sîn Petru cu soru-sa,
 Cu soru-sa Măria.
 Măria, Sîntă Măria,
 Cu pețitori lîngă ea,
 Că se mărită și ea.
 Ei bea și se veselea,
 Cu Sîn Petru-alătura,
 D-a lu Pătru nevastia,
 Nima dușmană ca ea,
 Ea la masă că venea
 Și din gură-așa zicea:
 — Lele Petre, măi Sîn Petre,
 Beai, mănînci cu soru-ta,
 Și-mpețitorii-alătura,
 Nu mai vii la casa ta!
 Da' Sîn Petru-așa-i zicea:
 — Aoleu, nevasta mea,
 Ia lasă-mă o țîră-n pace,
 Să-mi petrec cu sora,
 Să nu ridă lumea!
 Da' dușmana de-auza,
 Ea acasă se ducea
 Și-n grădină că sărea.
 In grădină,
 la stupină,
 Nouă stupi înjunghia;
 Tîrnile pe apă da,
 Alte nouă-i rămînea.
 Iar la Pătru alerga,
 Și din gură-așa-i vorbea:
 — Lele Petre, măi Sîn Petre,
 Beai, mănînci cu sora ta,
 Ș-o vorbă ce o vorbeai,
 Tot soru-ta i-o spuneai,
 La mine nu te uitai.
 Dănacii surorii-ta,
 La noi, Petre, a venit
 Și-n grădină a sărit.
 In grădină,
 la stupină,
 Nouă stupi a-njunghiat,
 Tîrnile pe apă-a dat;
 Alte nouă a lăsat,

Nu ț-o fi, Petre, păcat ?
 Da' Sîn Petru sta grăia :
 — Aoleu, nevasta mea,
 Las' să facă ei ce-o vrea,
 Că dacă mi-e țara-n pace,
 Stupină la loc om face,
 N-au dușmanii ce ne face !
 Dușmana cînd auza,
 Iară-ndărăt se-ntorcea
 Și în grajd de piatră intra,
 Nouă cai a junghiat,
 Alții nouă i-a tăiat.
 Iar la masă alerga
 Și iar la Pătru-i spunea :
 Lele Petre, mări Sîn Petre !
 N-ascultași de vorba mea,
 Că e bună, nu e rea.
 Dănacii surorii tăle,
 La noi, Petre, a venit
 Și-n grajd de piatră a intrat,
 Nouă cai a-njunghiat,
 Alții nouă a lăsat !
 Da' Sîn Petru așa-i spunea :
 Aoleu, nevasta mea,
 Las' să facă ei ce-o vrea,
 Că dacă n-e țara-n pace,
 Noi caii la loc om face,
 N-au dușmanii ce ne face !
 Dușmana cînd auza,
 Ea acasă se ducea ;
 Căldarea pe foc punea,
 Copilașu și-l scâlda.
 Și-n luică mi-l așeza,
 La pragu cășii-l punea ;
 Cu luica mi-l legăna,
 Da' cu cuțitu-l tăia.
 Ea la gît îl junghia,
 În leagăn îl legăna,
 Da' sîngele, zo, cura.
 Pragu cășii-l sîngera,
 Dușmana, ca vai de ea,
 Iar la Pătru alerga,
 Și din gură-i spunea :

— Aoleu, Petre, gazdă mare !
 Beai, măninci cu soru-ta,
 Și o vorbă ce-o vorbeai,
 Tot soru-ta i-o spuneai,
 La mine nu te uitai !
 Dănacii soru-ta
 Iar la noi că a venit,
 Copilu l-a junghiat
 Și la gît că l-a tăiat ;
 Pragu cășii-a sîngerat,
 Făcu mai mare păcat !...
 Sîn Petru cînd auza,
 Pe soru-sa o pornea,
 Și pețitorii cu ea.
 Cînd acasă se ducea,
 Pin grădină se băga,
 Găsa stupii junghiați,
 Tîrnile pe apă dați,
 Alte nouă i-a lăsat.
 În grajd de piatră se băga,
 Și-n grajd de piatră găsa,
 Găsa nouă cai junghiați,
 Sta sub iesle ei culcați.
 Sîn Petru iar mai mergea,
 În pragu cășii mergea ;
 Găsa pragu sîngerat,
 Copilu la gît tăiat.
 Sîn Petru dacă vedea,
 Lua calu, încăleca,
 Săbie la gît atîrna,
 După soru-sa alerga.
 Măria pe drum mergea,
 Capu-ndărăt învîrtea,
 Pe Sîn Petru îl vedea,
 Ea din gură-așa vorbea :
 — Lele, Doamne sfîntule,
 Și tu puternicule !
 De ce aleargă nana-așa ?
 Or c-am uitat eu ceva,
 Și-aleargă nana să-mi dea ?...
 Sîn Petru aleargă călare,
 Da' Măria pe picioare,
 Și n-o ajunge el călare.

Da' Sîn Petru ce făcea ?
Mîna calu cît putea ;
Măria dacă vedea,
Ea-n cale mi se oprea.
Da' Sîn Petru ajungea,
Domnu sfîntu se uita,
Lui Arampie-i spunea :
— Măi Sfînte Arampie,
Aleargă, mare,-n fugă mare,
Du-te la pămînt mai tare,
Că Sîn Petru miniat,
Iacă sabia-a-ardicat
Să taie pe soru-sa,
Pe soru-sa Maria.
Și n-a stricat nimica,
Și dreaptă ca vai de ea,
Și-i răpune viața !
Da' Sîntu Arampie,
Cum coboară la pămînt,
Coboară jos ca un sfînt,
Da' Sîn Petru e mai iut'
El cum trasă sabia,
O tăie pe Măria,
Și-i luă capu de la trup.
Dară Domnu ca un sfînt,
Cînd se uită pe pămînt,
Să vezi iară ce-a făcut ;
Dușmana de cumnată,
Lăsă pe Măria moartă.
Da' Domnul, dacă vedea,
Lui Arampie-i spunea :
Măi Sfînte Arampie,
Trupu Mării l-oi lua,
Să-l faci mîndră de ceșmea ;
Țițele Mării-oi lua,
Două țuțure-oi făcea,
Apă prin ele-o trecea.
Căsicioara oi semăna-o,
Să răsără o pădure ;
Cine pe drum o venea,
La umbra ei s-o umbrea.
Ceșmeaua că oi făcea-o,
Să o faci lîngă pădure ;

Să mai faci ș-o minăstire,
Să fie de pomenire.
Și cu apă lecuită,
De la Dumnezeu rîndită ;
Cine bolnav o venea,
Să bea apă din ceșmea,
Lecuit că o pleca.
De botez oi boteza-o,
Să-i pui numele Bela
Bela Sfînta Gora.
Da' Sfîntu Arampie,
Cum Dumnezeu porîncea,
Așa Arampie făcea.
Pe Măria că o lua,
Ii făcu trupu ceșmea,
Da' țițele două țuțure.
Apa prin ele mergea,
Și cosița-o pădure.
Care pe drum drumuia,
La umbriță se umbrea,
Și bea apă din ceșmea.
Că e apa lecuită,
De la Dumnezeu rîndită.
De botez o boteza,
Mîndru nume că-i punea,
Ii puse Bela Sfînta Gora.
Și făcu o minăstire,
Să fie de pomenire.
Iacă Arampie pleca,
Sus la Dumnezeu mergea,
Lui Dumnezeu îi spunea :
— Lele, Doamne sfîntule,
Și tu puternicule,
Porîncea ce-ai porîncit,
Tot lucru am isprăvit.
Minăstirea am furșit,
Și ceșmeaua-am lecuit,
Las' să fie voia ta,
Care bolnav o venea,
Să bea apă din ceșmea ;
Să bea, să se lecuiască,
In dalbă lume să trăiască.

Da' Domnu cînd auza,
Cu totu că mulțamea ;
Unde sta și se gîndea,
Pe dușmană-o blăstăma :
Să cadă-ntr-o boală grea,
A lui Pătru nevestatea,
Să zacă, să putrezească,
Pe-o parte se sfoiegească,
Numai oase să-i uidească.
Ea de boală va zăcea,
Nici mai mult nici mai puțin,
Numa șapte săptămîni.
Și căzu în boală grea,
Și zăcea, nu se-nglumea,
Pe o parte putreza ;
Da pe una sfoiegea,
Numa oasele-i uidea.
Și zăcînd pe așternut,
Iote dușmana-a-auzit ;
S-a aflat o minăstire,
Pomenire piste lume.
Ș-are apă lecută,
De la domnu sfînt rîndită ;
Pe minăstire o cheamă
Numai Bela Sfeta Gora.
Da' dușmana sta zicea :
— Aide, Petre, să mergem,
Să mergem la Sfeta Gora,
La cea mai mindră minăstire,
Acolo mă spovedesc,
Apă beau, mă lecuiesc,
Da' Sin Petru de-auza,
Trăsura c-o învirtea,
Patru cai la ea-njuga,
Bici de foc în mină lua.
El caii cînd îi pornea,
Nu vrea caii-n jug să dea,
Cu bici de foc îi bătea ;
Caii cînd se opintea,
Cu păcătoasa pleca.
Roțile se scufunda,
Nici pămîntu n-o răbda.

Pe iarbă verde trecînd,
Păcătoasa sta, zicea :
— Lele Petre, gazda mea,
Pe iarbă verde trecurăm ;
Ș-o văzui în foc arzînd,
Și culcată la pămînt !...
Pe su' pomi cînd îmi trecea,
Frunza de pin pomi cădea,
Și Sin Petru cînd vedea,
Și el mi se minuna :
— Ce să fie, Doamne, asta !
Frunza-n codru-ngălbenește
Parcă focu-o dogorește,
Și cădea pe pămînt,
Și asta minune de mult !
Mîna caii cît putea,
De minăstire-apropia,
Domnu de sus se uita ;
Pe Arampie-l striga,
Și din gură-așa-i spunea :
— Măi sfîntu Arampie,
Vezi Sin Petru a plecat
Și duce păcătoasa ;
Să bea apă din ceșmea,
Și să lecuie-acuma.
Tu, Arampie, să te duci
Și să-i săci izvoarele,
Și toate pîraiele ;
Și pămîntu o crăpa,
Pic de apă n-o uidea,
Să nu bea păcătoasa,
Că pîri pe cumnat'sa,
De-i răpuse viața !
Da' sintu Arampie,
El așa cînd auza,
Se slobozi la pămînt,
Și ca vîntu vivorit,
Și-i săcă izvoarăle
Și toate pîraiele.
Păcătoasa ajungea,
Nu găsi apă să bea ;
Să bea, să se lecuiască,

Iar pe lume să trăiască.
Sîn Petru dacă vedea
Pe Domnu să minia ;
Se-ntorcea cu păcătoasa,
Iar acasă o lăsa.
Buciumu-n mină că lua,
Și Sîn Petru se ducea ;
In coadele mărilor,
Tabăra de buciuma,
Toate ciurile-astrîngea
Iacă ciurile-mi venea :
Un'le cu copii în brață,
Un'le cu copii în luică,
La Sîn Petru că venea
Și din gură-l întreba :
— Lele Petre, măi Sîn Petre,
Așa tare-ai buciumat ;
Toate ciume-ai adunat,
Și la tine mi-am plecat.
Da' Sîn Petru sta, zicea :
— Lele ciură, neagră ciură,
Să plecați toate pin lume,
Să luați suflet de la lume,
Să-mi fac și eu minăstire,
Să-mi fie de pomenire,
Tot cu suflet de la lume !
Iacă ciurile-mi plecară,
Toată lumea-mi săgetară,
Suflet la lume luară.
La Sîn Petru le-aducea,
Sufletele le zidea ;
Să facă el minăstire,
Minăstire-pomenire.
Cînd la grindîș ajungea,
Nu putea, nu isprăvea,
Sta Sîn Petru se gîndea,
Da' ciurile-l întreba :
— Măi Sîn Petre, gazdă bună,
De ce stai și te gîndești,
Minăstirea n-o furșești !
Da' Sîn Petru-așa zicea :
— Eu prea mare-am-nceput,

Numai zidur'le-am zidit,
Coperișu nu mi-a ajuns.
Dară ciurma, neagră ciură,
Ea din gură-așa zicea :
— Lele Petre, măi Sîn Petre,
Mai este, Petre, mai este
Un Marcu Dili Marcu,
Da' mai are, Marcu are
Patruzeci de ficioarei,
Și ca niște golumbei.
Și mai are, Marcu are,
Patruzeci de nurori are,
Și patruzeci fete mari,
Parcă sînt de gospodari.
Și nouă turme de oi,
Cu nouă cirezi de boi.
Cu nouă stavruri de cai,
Cu nouă arii de porci ;
La Marcu nu cutezăm
In curtea lui să tunăm.
Că mai are, Marcu are
Vro trei ciini de simbătă,
Stau pe la porți legați ;
Și sînt ciinii turbați,
Cu sângire de argint,
Le-a bătut pari în pămînt.
Da' Sîn Petru de-auza,
El din gură-așa zicea :
— Lele ciură, neagră ciură,
Voi la turme vă duceți,
Și ca lupii să urlați,
Ca vulpile alătrați ;
Ca iepurii să miorcăniți,
Turmele să spăimîntați.
Marcu din somn o-auza,
Ciinii și i-o dezlega
Și la turme-o alerga ;
Voi în casă v-oți băga,
Sufletele că le-ați lua,
Le-aduceți la mine-ncoa !
Să-mi furșesc eu minăstire,
Să-mi fie de pomenire !

Ciumele dacă-auza,
La turme mi se ducea,
Ele ca lupii urla,
Ca vulpile alătra,
Ca iepurii miorcăia,
Și la turme cînd sărea,
Turmele se spăimînta ;
Clopotele, zo, cînta,
Marcu dîn somn auza.
Și cîinii și-i dezlega,
Și la turme alerga ;
Dacă ciuma cînd venea,
La Marcu-n casă tuna.
Patruzeci de ficiorei,
Baș ca niște golumbei,
Și patruzeci nurorele,
Frumoase ca viorele,
Cu patruzeci fete mari,
Pe toți îi prăpădea ;
Numai Marcu rămînea,
Turmele tot ocolea.
Dară ciuma de colea,
Sufletele le-aducea,
Sîn Petru de le lucra.
Tot la coperiș punea,
Minăstirea isprăvea,
Numai ușă că n-avea !
Iacă Marcu cînd venea,
El la ușă ciocănea,
Și nima nu-l auza.
El din gură-așa zicea :
— Lele, Doamne sfîntule,
Aveam o noră mai mare,
Trăgea cizma din picioare ;
Da' aveam una mai mică,
Deschidea ușa de frică !...
Crez ciumele-a venit
Și pe toți i-a prăpădit !...
Marcu cînd se minia,
Cu cizma-n ușă că da,
Din țîțînă o scotea.
Cînd în casă se băga,

Ș-avea Domnu ce vedea ;
Toate suflete-a-omorît,
El singurel c-a udit.
N-are Marcu ce lucra,
În vatră de foc ieșea,
Țigla din vatră scotea,
Sabie dîn teagă trăgea ;
De plăsăle o-ngropa,
Cu burta mi se lăsa,
Sabia prin el trecea,
Singurel așa murea.
Da' ciuma se zăuita
Și din gură-așa zicea :
— Stai Marcule, nu năcăja,
Să dau eu cu gida mea.
Ea cu gida cînd îmi da,
Deloc sufletu că-i lua,
Sufletu lui Marcu-i lua,
La Sîn Petru l-aducea.
Da' Sîn Petru cum îl lua,
Il făcu ușă la minăstire,
Să fie de pomenire.
Iar Sîn Petru sta grăia:
— Iote, Doamne, ce-am făcut,
Mi-am făcut eu minăstire,
Ca să-mi fie pomenire !
Și ușa că o-nchidea,
Și-și lua drumu și pleca,
Multe turme rămînea,
Și de foame că zbiera ;
Domnu sfîntu se uita.
În vale-n luncă dubăra,
Două ierbe că rupea,
Pe oi le blagoslovea,
Din ierbuță ș-ațîța,
Un dănac ș-o fată mare,
Să-i fie pămîntu-n plimbare,
Drumu la turme le da,
Pe cîmpu verde păștea,
Și iar lumea că făcea ;
De stăpînea pămîntu-n pace,
Că n-are Sîn Petru ce-i face.

ȚARUL MURAD
ȘI RADU VOIVODA

Ascultați, fraților, la mine,
Să vă cînt o istorie,
Să vă cînt un cîntecel,
De cînd eram mitiutel.
Pe cîmpul Solunului,
Da și cu-al Stambulului,
Multă ordie mi-e întinsă,
De viziri mi-este cuprinsă.
Da-n fruntea vizirilor,
Mare fală-agalilor,
Țarul Murat cel bătrîn,
N-are barbă ca un spin,
Oastea, vezi, și-o rînduia,
Pe creștini zo mi-i robea,
Multe războaie-mi făcea,
Pin-la Dii el mi-ajungea,
Pe Sîrbia-o pustia,
Bugăria iar așa ;
O dorea pe Vlahia,
Da și pe Moldavia.
Cînd la Dunăre mi-ajunge,
Pontoanele mi le-ntînde,
Radul Voievod l-aștepta,
Din gură-așa-i cuvînta :
— Ce cați tu, măria-ta,
Aci pe moșia mea ?
N-ai destulă-mpărăție,
Dă rîvnești și la Vlahie,
Vreal pe noi să ne robești,
Copii, neveste răpești ;
Să ni-i duci în Țaligrad,
Făr-de milă și păcat ?
Biruri grele să ne-njugi,
Numai asta n-ai s-ajungi !
Decît robie turcească,
Noi vrem moarte vitejească !
— Măi Radule, fii cuminte,
Cu-a mea oaste nu te prinde !

Cine-n cale mie-a stat,
In pămînt s-a îngropat ;
Stai și nu fii tu nebun,
Că-ți prefac țara în scrum !
— Deie-ți domnu sănătate,
Să luptăm pe dreptate ;
Că rumânu e voinic,
Nu se teme de pierit !
Oștile mi să-nfrunta,
Sînge mult mi se vărsa ;
Cînd fu soarele-n chindie
Sîngele pîn-la călcîie.
Da cînd fu la scăpătat,
Radu-n luptă cu Murat ;
Cam pe la mijloc de noapte,
Pierde oastea jumătate.
Da cînd fu pe la cocoș,
Vine-o babă cocoloș,
Și lui Radu așa-i spunea,
Frumos bine-l sfătuia :
— Radule, măria-ta,
Ascultă la mine-ncoa :
Sulițe-n pămînt înfigeți,
Și cu crengi să le cuprindeți ;
Caii turcilor s-o-nfige,
Și corajul tu le-oi frînge.
Multe sulițe-nfigea,
Cu virfu pin rămurea ;
Și cum Murat mi-alerga,
Caii-n suliți să-nfigea.
Țarul Murat cel fălos,
Imi pleca cu capu-n jos ;
Și fugea cît imi putea,
Abia Dunărea-o trecea.
Cum să facă, cum să dreagă,
Pe Radu el să mi-l piardă ?
Și cum sta și se gîndea,
Iacă-o cartie-i scria :
— Radule, viteaz mare,
Nu-ți fie cu supărare ;
Vino pîn'la Țaligrad,
In sarai te fac-mpărat !

Țaligradu jumătate,
 Da-mpărăția a tria parte ;
 Ți le dăruiesc pe toate,
 Da fă-ți cale-n astă parte !
 — Țar Murate, împărate,
 S-ai mertic de sănătate ;
 Cît e-n lume dreptate,
 Nu ne temem nici de moarte !
 Nu e Radul voievod
 Un fricos și un neghiob,
 S-ajungă la turci un rob !
 Păstrează-ți tu Țaligradu,
 Lasă-n pace tu pe Radu,
 Rămii cu a ta-mpărăție,
 Noi stăpini pe cea Vlahie,
 Da prieteni cu Sîrbie
 Și cu toată Bugărie !
 Lui Murat al minios,
 Ii pică cartia jos ;
 Și-l trimeasă el pe Ali,
 Cu multe frumoase daruri.
 Pe Radu să-l dăruiască,
 Fuga să-mprietenească.
 Și-ntr-o joi de dimineață,
 Făr-de rouă, făr-de ceață,
 Pe cîmpul cu colălie,
 Vine viteazul Alie.
 Da Radu de mi-l vedea,
 Așa din cerdac vorbea :
 — Bre Ali, voinic viteaz,
 De-ai venit cu vrun năcaz,
 Noi în săbii ne-om lupta,
 Luptă direaptă-om purta.
 De-ai venit cu voie bună,
 Aide în palate îmi tună
 Să bem vin de Odobești,
 Ești la Radu-n București.
 Să facem o veselie,
 S-audă la-mpărăție,
 Să trăim, frate, pe pace.
 C-așa e pe dreptate.
 Da turcu, arap viteaz,
 Pitula al său necaz,

Și lui Radu așa-i vorbea :
 — Ascultă la vorba mea,
 N-am venit să ne luptăm,
 Și-am venit ne-ospătăm ;
 Nu sînt eu voinic în stare,
 Te știu că tu ești mai tare !
 Și-ncepea de chefula,
 Da paare cin-le umplea ?
 Episcop venit din Dii,
 Le da vin de mermeziu :
 Le da și de Odobești,
 Numai voia le-o-implinești !
 El pe Radu-l îmbăta,
 Pe subt masă îmi cădea.
 Dară Ali ce-mi făcea ?
 Mi-l lega, mi-l ferega,
 El pe cal mi-l arunca
 Și-l trecea chiar Dunărea.
 Mi-ajungea la Țaligrad,
 Țaligradu mare grad.
 Murat țaru de-l vedea,
 Da ordinu a-l tăia :
 — Voi cinci sute de gelați,
 Geaba ciorba mi-o mîncați ;
 Pe Radu de nu-l tăiați,
 Capu-n țapă-i alinați !
 Gelații mi-l buldușea,
 La Bosfora mi-l ducea,
 Gata capu a-i tăia,
 Numa-n lanțuri mi-l ținea.
 Cînd fu gata a-l tăia,
 Radu lui Murat vorbea :
 — Lele, mărite-mpărate,
 Facă-ți domnu multă parte
 De mertic de sănătate,
 Am făcut multe păcate !...
 Adu-un popă creștinesc,
 Vreau la el mă spovedesc ;
 Cu sabia mea cea grea
 Vreau capu a mi-l tăia,
 C-are vro sută ocale,
 Taie numai carne moale.
 Murat dacă mi-auzea,

Aşa la agali vorbea :
— Să mergeți la București,
L-ale mari case domnești,
Sabia grea să i-o aduceți,
Dunărea-n grabă o treceți.
— Ali găvaji mi-aduna,
Iară Dunărea-o trecea ;
Sabia grea i-o-aducea,
Frumos popa-l spovedea.
Apoi Murat supărat,
De pe tron tare-a strigat :
— Voi cinci sute de gelați,
Capu lui Radu-i tăiați !
Și cum stau și să trudea,
Sabia nici că-mi putea
Di la pământ a urnea,
Dară pașa îmi turba.
Atunci Radu de-mi vedea,
Lui pașa așa-i vorbea :
— Dezlegați-mi mîna stîngă,
Copilașii o să-mi plîngă ;
Să v-ajut s-o ridicați,
Cu ea capu să-mi tăiați !
Mîna stîngă-i dezlega,
Lanțuri grele zîngănea :
Cum ridica sabia,
Incepea la turci tăia.
Și-ncălecă și pi-un at,
De-l văzu împărat Murat.
Pin călăi cum se-nvîrtea,
Capetili le-asvîrlea,
Și pe toți el mi-i tăia,
Numai Murat rămînea,
Așa din gură-i vorbea :
— Radule, baș ești viteaz,
Îți mor turcii de năcaz ;
Nu ești frate de pierit,
Ești încă de văcuit !
— Du-te-n țara-ți sănătos,
Ca un trandafir frumos ;
Stăpînește-ți țara-n pace,
Că turcu n-are ce-ți face !
Iși lua sabia cea grea,

Și-mi pleca-n Rumania ;
Ș-așa pe drum cum mergea,
Gînduri multe-l pripidea.
«Ce-ar fi să trec la Timoc,
La cel hain episcop ?
Bine vezi m-a ospătat,
Pe mîna la turc m-a dat !
Să merg eu să-i mulțămesc,
Datoria să-mi plătesc !»
Pe ceri eriau stele mii,
Dară Radu sta în Dii ;
Nici nu bea, nici nu minca,
In aiduc să imbrăca
Și mergea la episcop,
Pe ceal Negru de Timoc.
Barbă neagră pînă-n brîu,
Cu curmeiu-ncins la brîu,
La mănăstire-mi mergea,
Așa la episcop vorbea :
— Ce mă rog, sfinția ta,
Fii bun a mă spovedea ;
Că am, părinte, păcate,
Numa-n mine sînt păstrate !
Aiducind pi la colnice,
Negustorii ca să-mi pice,
Tot avutul eu le-am luat,
Da' capetili le-am tăiat !
Și-am venit mă spovedesc,
Păcatele-mi ispășesc ;
Că ce-oî cere eu îți fac,
Numai să scap de păcat !
Că mulți oameni am legat,
Cu curpenu-nfășurat,
Numai oasăle-nșirate
Stau pin codrii atirnite,
Prea multe grele păcate !...
— Ai bre taică, tăiculiță,
Mare aiduc ești de viță,
Ți-ai pierdut locu din rai,
Muulte păcate mai ai !
— Stai, părinte, nu e totu,
Am tăiat eu și un popă,
Și-am făcut mare păcat,

Ce să fac eu ca să scap ?
 — Nouă mănăstiri de-oi face,
 Oi scăpa de-ale păcate ;
 Alfel iadu te mănîncă,
 La inimă te despică !...
 Atunci Radu de-auzea,
 Iar la episcop îi vorbea :
 — Dacă-a mele păcățele,
 Să iartă pîn zidiri ele,
 N-o să fie un potop,
 De-omor și un episcop ?
 Sabia el că mi-o trăgea,
 Numa o țiră o-nvirtea,
 Pe episcop mi-l tăia-re,
 Luminare-i aprindia-re.
 De din deal de cel Zăiceri,
 Imi zidi la mănăstiri,
 Nouă mănăstiri zidea,
 Numai una nu putea,
 Iar cu turcu să bătea ;
 Multe vitejii făcea,
 Doamne de să pomenea !
 Și-mi trăia pe țară-n pace.
 Că n-are turcu ce-i face.
 Și-mi zidea la mănăstiri,
 Pentru-a sale pomeniri.
 Mare voivodă-mi uidea,
 Lumea toată-l pomenea.
 Istorie rumânească,
 La buni frați ca dumneavoastră.
 Pentru ca să-l pomenească.

II. VITEJEȘTI

71

BABA NOVAC

Colo-n jos la scăpătat,
 La cerdacul lui Novac,
 Mi-este-un cort mare rotat.

Da' sub cort cine-mi ședea ?
 O măsuță mitiutea,
 De nouă stinjeni de lungă
 Și de nouă palme-n dungă,
 Masă frumoasă-ntinsă,
 De voinici mi-este cuprinsă,
 Da-n frunte-i Baba Novac,
 Cu capu baș ca un țap.
 El sta și benchetuiă,
 Și de nima nu-mi grijea.
 Cînd la vale, pe Dunăriță,
 Iacă vine-o șeiculiță ;
 Șaica-i veche, cirma-i nouă,
 De taie Dunărea-n două.
 Lină verde mândrălac,
 Da-n șaică cine-i culcat ?
 Iacă Corbea, mort de beat,
 Că din zori mi s-a sculat,
 Multe vinuri a cercat
 Și tare rău s-a-mbătat.
 Iară șaica îmi trăgea,
 Baș în vad la Vidina.
 Da' turcii cum mi-l văzură,
 Toți cu luntrili porniră,
 Înaintea lui ieșea,
 Șaica-n Dunăre-i oprea.
 Cînd la Corbea se uita,
 Frigur'li îi apuca,
 Sfîntu Gorneac îmi bătea,
 Chica-n pale i-o făcea,
 Turcimea se spăimînta
 Și-mi fugeau ca ciorile.
 Se-necau ca oile.
 Da' sluga nemernica,
 Minca-i-ar ciinii carnea,
 Așa la turci le zicea :
 — Măi turcilor și agale,
 Ce fugiți ca oile ?
 Veniți să vi-l dau legat
 Ca pe-un dobitoc la gard.
 Dacă turcii auzeau,
 Iar pe șaică se sulau,
 Pe Corbiță mi-l legau ;

Cu frînghiili de mătase,
Tăiau carnea pîn' la oase.
Alte frînghii din Braşov,
Tăiau carnea pîn' la os.
Şi-l luau pe Corbea legat,
De-l duceau la Calafat.
Calafat, oraş bogat,
Piste ţară-adevărat.
Pe Corbiţă mi-l luau
Şi-n ţapă-l înfigeau.
Da' sub ţapa lui Corbiţă,
Mi-l legară pe Gruişă.
Pica sînge din Corbiţă,
Păta faţa lui Gruişă.
Da' pe turci mi-l comanda
Ficioru lui Caragea.
Un turculeţ mitiutel,
Răvărsat de bubăţel,
Ştie carte giurgiumel.
El din gură aşa grăia,
La turcime cuvînta :
— Turcilor buni şi agale,
Facem la ghiauri pierzare,
Cîţi copii de turci aveţi,
Pe toţi voi să-i astringeţi,
Flinte-n mîină le puneţi,
In Corbiţă mi-o oichea,
Să-nveţe ei a ţîntea !
Turcii cum îmi auzeau,
Toţi copiii astringeau,
Flinte-n mîină le puneau,
Tăbărau de împuşcau,
Pe Corbiţă îl ţînteau.
Da' Corbiţă ce făcea ?
Glionţăli le prijunea
In potcoava cizmelor
Şi-n piatra inelului.
Şi aşa tot împuşcînd,
Da' deasupra lui zburînd,
Din aripe răzbătînd
Şi la carnea lui rîmnînd.
Da' Corbiţă răspunzînd :
— Vulture, pasăre neagră,

Nu rîmni la carnea mea,
Şi vino la naica-ncoa,
Că te-ajută Precesta ;
Că de turci de oi scăpa,
Carne de turc vei mînca.
Stîrv pe trei ani ai să mînînci,
Binili meu n-ai să-l uiţi.
Vulturul dacă-l auza,
Jos pe ţapă s-aşeza,
Da' Corbiţă de-l vedea,
Inelul de aur scotea ;
Pe gheară i-l aşeza
Şi din gură-i zicea :
— Vulture, măi dumneata,
Să te duci pînă colea,
Colo-n deal, în Stari deal,
La căşile lui Novac,
Lui Novac, Baba-Novac,
Ce-are barba ca un ţap,
Sare Dunărea-n ciumag,
Dincoace la Calafat,
Unde e un rob legat,
Ş-altu-n ţapă-i alinat.
Da' vulturu se-nălţa,
Din aripi îmi răzbătea,
Dunărea el mi-o trecea,
Şi deodată se-ndrepta,
Colo-n deal, în Stari deal,
La căşile lui Novac,
Lui Novac, Baba-Novac.
Tăman bea la cafenea,
Alătura de-o ceşmea,
Cu frate-su Banabac,
Cum l-e la voinici pe plac.
C-o ploschiţă din dud verde,
De ţinea vro şapte vedre.
Tăman paru l-aducea,
Da' vulturu di colea
Inelul le sloboza,
Drept în par că-l sprijunea.
Novac Baba vinu-l bea,
Cu sete el mi-l sorbea :
Cînd la fundul parului,

Văzu piatra inelului.
Prea bine mi-l cunoștea
Că este al lui Corbea.
Apoi din gură-mi vorbea :
— Doi copilași c-am avut,
Vezi, turcii i-a prăpădit !
Numai inelu-a venit,
Da' copiii mi-a pierit !
Lăpăda țoale domnești,
Da-mbrăca călugărești,
Pe subt chivară-atırna
Acea spatie turbată,
Ce prăpădea turcimea toată.
Ridica el genili
Ca să vadă potecili,
Colea-n vad, la Dunăriță,
Unde-i fiu-su Gruită.
O dată se opintea,
Dunărea-n ciomag sărea,
Și-mi trecu la Calafat ;
Dădu de robu legat,
D-altu-n țapă alinat.
Dacă văzu și văzu,
Bun călugăr se făcu
Și trecea la Vidina,
L-a mai mică cafenea,
Cu șaptezeci pe lingă ea,
Unde-s turci la rafenea.
El din gură le vorbea :
— Turcilor, boierilor,
Am trecut la Calafat
Și văzui un rob legat,
D-altu-n țapă alinat,
Ș-oi să am cu ei păcat ;
Videți bine că eu sînt
Călugăre pe pămînt.
Ce mă rog la dumneavoastră,
Sănătatea să vă crească,
Vadra de vin mi-oți umplea,
Pe robî că i-oi cumineca,
Că mor necuminecați,
Și-oi să am cu ei păcat.
Da' turcii dacă-auza,

Vadra de vin cumpăra,
La călugăre i-o da.
Novac Baba vadra o lua
Și cu vadra că-mi pleca.
Pe margine de Dunăriță
Se minie pe vedriță ;
De pămînt cînd o trintea,
Zece dăogi îi sărea !
Și la Calafat trecea,
Se făcea a-i cumineca ;
Fringhiile le tăia
Și din țapă-l scobora,
Apoi din gură vorbea :
— Corbiță și tu Gruită,
Aide-n jos spre Dunăriță,
Să bateți voi marginili,
Eu să bat mijloacill,
Că le știu soroacili.
De-o striga turcu : „Aman“ !
Să-i bat, taică, de su'mal ;
Da de-o striga turcu : „Amet“ !
Să-i bat, taică, la piept,
C-așa-i al meu adet.
Și pin turci se abăteau,
Tăbărau de-i buldușeau :
Fesurili le săreau,
Capetili se rostogoleau.
Multă blagă-mi adunau,
Iar la Dii că o porneau.
Se opriră la ceșmea,
Puținel de-mi odinea ;
Da-n vale pe-o rămurea,
Frumos cînta-o turturea.
Novac Baba o-asculta
Și din gură imi grăia :
— Gruită cel mititel,
Ia să-mi cînti un cîntecel,
De cînd eram mititel,
Mititel și haiducel.
— Tată, tăiculiță-al meu,
Dărui de Dumnezău,
Tu știi, taică, ori nu știi
C-am un glas pintru pustii.

Cind o dată-o răsună,
Brajî mărunţi o legăna,
Paltini s-o cutremura,
Lunca, valea o-aulea,
Ape reci s-or turbura,
Şi m-or auzi zînilî,
M-o lovi cu aripilî ;
Ochii din cap mi-o sărea,
Buştean negru-oi rămînea.
— De la cîte te-am scăpat,
Gruişă, nu e păcat
Să nu-mi cînţi un cîntecel,
De cînd eram mititel !
Da' Gruişă d-auza,
Unde-ncepea de cînta,
Brajî mărunţi se legăna,
Paltini se cutremura,
Ape reci le tulbura,
Zîne din ceri l-auza,
Din nori se sloboza,
Cu ārpiile mi-l izbeau,
Ochii din cap îj săreau,
Buştean negru rămînea,
Gruişă rău mai plîngea,
Novac mult se năcăjea,
După zîne se uita.
Dacă vedea ce vedea,
Gida-n mîină o lua,
Trei zile se zăuita,
Poate zîne va vedea !
Cînd a treia se-mpîinea,
Iacă zînilî afla,
Tăman de namneaz mîınca.
Baba Novac se opîntea,
Baş pe zîină mi-o lovea
La foaia zăbunului,
Baş la capul pieptului.
Din nor zîna-aluneca,
Da' Novac mi-o prijunea.
Puse el mîina pe ea,
Lua cuşitu şi-o crunta,
Cam de piele-o jupuia,
De judecat mi-o judeca,

Din gură aşa-l porîncea :
— Pune-î ochii, fa căţea,
C-ai căzut la mîină rea,
Că-ţi iau pielea de pe tine,
Carnea oi s-o-arunc la ciîne !
Zîna însă nu cam vrea
Ochii lui Gruia a-î punea.
Da' Novac o jupuia,
Pielea burdof i-o făcea ;
Zîna rău mai chirăia
Şi de moarte se zbătea,
Da' din gură se ruga :
— Moş Novace dumneata,
Ia stăi, nu mă jupuia,
Că-î pun ochii acuma.
Ia lapte din űiţa mea,
Pe ochi negri l-oi spăla,
Mai bunî ochi că i-o venea !
Novac dacă-mi auza,
Tăbăra de o mulgea
Şi vedriţa mi-o umplea.
Pe Gruişă că-l spăla,
Şi mai bine îmi vedea.
Vedea iar cei munţi cărunţi,
Nouă iepuri sînt uidiţi.
Da' pe zîn-o jupuia,
Ii făcea carnea bucături,
De i-o arunca la vulturi.
La tot locu de-ntorsură
Lăsa cîte-o bucătură
Fugă corbii cu ea-n gură !
Pielea zînei că o lua,
Făcea din ea o saca.
Lua haiducii şi-mi pleca
Pe sus la Albotina,
La podu cu zalele
Unde-mi trec asnale
Să capete ceva parale,
Că n-aveau pe iarnă sare.
Şi-aşa din gură vorbea,
L-ai haiduci le porîncea :
— În codru vă scufundaţi,
Sama la mine să luaţi ;

La negustori să pîndim,
De parale să-i pîrlim
Da Novac, Baba Novac,
Ce-avea barba ca un țap,
Pe subt pod se pitula,
Iacă mult nu zăbovea,
S-aud caii ropăind,
D-aznalili turuind,
Bănuții zdrăncănind,
Iar ovreiașii cîntînd.
Da' Novac, Baba Novac,
In călugăre-mbrăcat,
Pe lingă negustori se da,
Se făcea că-i întreba :
— Măi ovreiași, bogătași,
Luați-mă pin' la orași
Ca s-ajung desară-n Dii,
Să-mi aprind niște făclii.
Că sînt, frate, drumuit
Și de putere slăbit ;
Să vă faceți vo pomană,
Ca s-ajungem pin' desară.
— Măi călugăr dumneata,
Ce te zgugulești așa !
Ori ești maistor de ceva ?
Văd că te uiți în azna !...
— Sînt maistor, negustorași,
Bogătași și ovreiași,
De căpestre de-alde boi,
Și de săbii de-ale noi.
Îți fac sabie din tîgaie,
Să tale ca briciu-n paie ;
Din cățel, buzdugănel,
Te aperi de-ai săraci cu el !
— Călugăre, om învățat,
Tăman vin din Țaligrad ;
Mindră sabie-am cumpărat,
Șapte mie-am numărat.
Ia vino la mine-ncoa,
De cunoaște-mi sabia ;
De e bună, ori nebună,
Ori să o topesc în furnă.
Novac dacă-așa-mi vedea,

La negustori se ducea ;
Sabia din mîna-i lua
Și pe ea se zăuita.
Da' mustața îi zimbea,
Pe ovreiași îi privea,
Iar din gură-așa-i grăia :
— Bună sabie cîștigai,
De bogătași n-o cercai ;
Să văd taie, ori nu taie,
Au să mi-o fac vro tîgaie.
O dată se opintea,
Arcur'le i le-ntindea ;
Capu de la trup îi lua,
Pe pămînt bolborosea.
Și-i luau ei aznalili,
Cu toate mătăsur'li,
Disagii cu mahmudele,
Și-apucau pe potecele.
Scoborau la apa rece,
Unde numai cucu trece.
Cu Corbiță și Gruită
O porneau pe Dunăriță ;
Colo-n deal, la Stari deal,
La cășile lui Novac,
Lui Novac, Baba Novac,
Ce-are barba ca un țap,
Sărea Dunărea-n ciomag
Dincolo, la Calafat,
Cînd afla vrun turc bogat.
Și cum vremea îmi trecea,
In pețit mi se ducea,
Umbla țările-n cruciș,
Piste Ceadova-n curmeziș,
Trecu Dunărea-n Bănat,
Acolo nora și-a aflat,
Pe Gruită l-a-nsurat.
Cum era norica lui
Nu se afla a nîcicui !
Bun lăutari îmi luva
De-aici de la Cladova.
Făcu nuntă-așa de bună,
Pe-o lună și-o săptămînă,
De cînd se ivea luna,

Și-mi uidea cit secerea !
Colo,-n Țara Rumânească,
Pentru ca să pomenească,
La buni frați ca dumneavoastră
Istoria s-o cetească.

72

NOVAC ȘI FIUL TURCIT

Colo-n vad, în Țaligrad,
S-aduna un mîndru sfat,
In frunte c-un împărat,
Da' porțile a încuiat.
Și cum stau se tăinuiau,
Și de nima nu grijeau,
Imi veni un turculeț
Cu păr negru da' și creț,
Da' la minte cam isteț ;
Din gură așa îmi vorbea,
Lu-mpăratu-i cuvînta :
— Mă-mpărate, luminate,
Facă-ți Domnu multă parte
De miertic, de sănătate
Și de multă bogătate.
Eu mă prind pe ce dorești
Ca să-i leg pe Novăcești,
Și pe Novac al bătrîn
Să-l aduc l-al meu stăpîn.
Numa-atîta că-mi vorbea,
Pi-un cal roșu-ncăleca,
Cale lungă-mi apuca ;
Unde Dunărea cotește,
Și-ntre munți se-mbărbătește.
Se sui pi-un crac de munte,
Unde-aleargă multe șute
Și-ncepea a chiotea,
Rumânește a-mi cînta.
Și-așa cînta de frumos,
Că pica frunza pe jos.
Da-așa chiotea de tare,
Răsuna a treia vale.
Da' cine mi-l auza ?

Numai bătrînul Novac
Sta-nt-un ostrov în ceardac,
Se uita în sus pe grinduri,
Rămînea el dus pe gînduri,
Apoi așa-mi cuvînta :
— Ia vezi, Gruio, puiul taichii,
Oare cine o fi, maichii ?
In poiana cucuiată
Mi-este o piatră crăpată,
Ce mi-e-n sirmă ea legată,
Tot cu aur e suflată.
Sui-te sus în codru-al verde,
Pe Dunăre ce se vede ?
Și vezi cine tot țipă,
Liniștea de ne-o strică !
De-o fi cioban rătăcit,
De capre s-o fi pierdut,
Să fie bine venit ;
Calea direaptă-i arată,
Da' grăbește-te îndată !
Da' de-o fi vreun bolînd,
Impinge-l în vrun allng,
Aruncă-l în vro borungă,
Rămînă de-o mină ciungă.
Da' de-or fi sărac flămînd,
Să nu-ți faci vreun rău gînd ;
Adu-l ca să-l săturăm
Și mîndru să-l îmbrăcăm
Cu scurteică oltenească,
Pe naica să-l pomenească ;
Da' de-o fi voinic viteaz,
Fii la minte tu mai treaz,
Ca viteazu să-l izbești,
La taica nici să gîndești !
Gruia-așa cînd auza,
Cum sta și se nădăia,
Pe roșu încăleca,
Sus în codri îmi pleca,
La poiana cucuiată,
La cea piatră rău crăpată,
Ce mi-e-n sirmă ea legată,
Da' cu aur e suflată,
Tumte sus, în codrul verde,

Di-unde Dunărea se vede ;
 Unde Dunărea vîiește,
 Braji și paltini se trezește.
 Și-mi dădea di-un turc turbat,
 Revărsat de mult bubat.
 Apoi din gură-i vorbea
 Și așa îi cuvînta :
 — Turcule, bolindule,
 Turcule, nebunule,
 Bată-te legea muțască
 Și cu ciurma a porcească,
 De ce țipi și-mi aulești,
 Pacea codrilor răpești,
 Vulturi și șoimi mi-i ușiești ?
 Dar dacă te simți voinic,
 Ai mai sus de cel colnic,
 La izvor cu apă rară,
 S-aibe loc turcu să moară.
 Turculețul se-ncrunta,
 De Gruia s-apropia,
 Buzduganul mi-l trăgea,
 Numa o dată-l răsucea
 Și-l lovea pe la buric,
 Unde-i pasă la voinic.
 Carpina-n Gruia-o poticnea,
 Lua fringhia mi-l lega,
 Și-l făcea, vezi, fedeleși,
 'L-mpîngea în ape reci.
 Ba-l lega de șea de cal
 Și-l mina ca pi-un ogar.
 Iar începe-a chiotea,
 Rumânește, zo,-mi cînta ;
 Și-mi cînta tare frumos,
 Că picau frunzele jos.
 Și-așa chiotea de tare,
 Răsuna a treia vale ;
 Și nimeni nu-l auza,
 Nima nu se nădăia,
 Făr-de bătrînul Novac
 Ce-are barba ca un țap,
 Din frumosul său ceardac.
 Apoi sta și se gîndea,
 Lui Ioviță îi vorbea :

— Bre Ioviță,-al meu nepot,
 Se duse Gruia de tot ;
 Un fecior eu îmi avui,
 Și pe ăla mi-l pierdui.
 Ia vezi, taică, cine-mi țipă,
 Pacea codrilor de-mi strică ?
 Mergi la stîna părăsită,
 De alduci mi-este cuprinsă,
 La poiana cucuiată,
 Unde-i o piatră crăpată,
 Dar în sîrmă e legată ;
 Numai în aur suflată,
 De trei neamț e așezată !
 Tot mai sus în codru-al verde,
 Toată Dunărea se vede,
 Bagă seama cine țipă,
 Liniștea de ne-o strică.
 Gruia-l taichii o fi pierit,
 Că vezi, nu a mai venit.
 Ioviță dacă-auza,
 Sabia și-o încingea,
 Pe murgul încăleca,
 Da' codrii mi-i covîrșea ;
 În lungiș și-n curmeziș,
 Pină-n sus de cel gringiș.
 Iacă un turc întilnea,
 Bună calea el îi da,
 Și așa-i îi cuvînta :
 — De ce-ai prins pe văru-meu,
 Bată-mi-te Dumnezeu !
 Și de ce mi l-ai legat,
 Ca pi-un mare blăstămat,
 Ca pi-un mare vinovat ?!
 Dă-te-ncoace la război,
 Să-ți scot ochii amîndoi
 Și să-i arunc în noroi !
 Turcu nimic nu vorbea,
 Buzduganu-apipia,
 Numa-o-dată-l răsucea
 Și pe Ioviță-l lovea
 Baș la capu pieptului,
 La casa sufletului.
 Carpina-n el poticnea,

Cu fringhilla mi-l lega,
De ciochină-l priponea,
Și mi-i mîna dinapoi,
Mi-i mîna el pe-amîndoi
Ca pe doi boi înjugați,
Tocmai buni de spînzurați.
Mai din deal de stîncă-naltă,
Și mai sus de Tilva-naltă,
Unde șutele s-adapă,
Unde vulturii îmi saltă,
Incepea a chiotea,
Rumânește, zo,-mi cînta ;
Și-mi cînta așa frumos,
De cădeau frunzele jos ;
Aulea așa de tare,
Răsuna pe-a treia vale.
Cine oare-l auza ?
Cine de ei să-ngrijea ?
Decît bătrînul Novac,
Din frumosul lui cerdac ;
Mi se scărpină în barbă,
Și-și luă armili-n grabă.
Și plecă pe drum pierdut,
Că doi feciori a avut,
Ba poate că i-a pierdut ;
La adînci de bătrîneață,
Rămînsă singurel la masă ;
Singurel să mi se lupte,
Pe păgîni el să-i înfrunte.
Subt un tei mindru-nflorit,
El pe turc l-a și zărit :
— Bună calea, turculeț,
Văd că ești cam gogoneț
Și de vorbă cam glumeț.
Vino-ncoace ne luptăm,
Cari pe cari ne rămînem,
Că mi-ai prins pe-ai mei copii,
Să-i duci la pașa la Dii,
În țapă să-i proțapească,
Frica-n lume să trezească.
Da' turcu dacă-mi vedea,
De Novac s-apropia,
Inimioara-i tremura,

Buzduganu și-l trăgea,
În Novac îl repeza ;
Da' Novac mi-l sprijinea,
Buzduganul răsucea,
De trei ori se învîrtea,
Drept în turc îl trimetea.
Da' turcu era isteț,
Mi se-nvîrtea turculeț,
Cu mîna îl sprijinea,
În Novac îl repezea,
Și de nîma nu grijea.
Novac dacă-așa vedea,
Buzduganu-n dinți prindea,
Turcul rău se speria,
Dinții-n gură-i dîrdăia !
Nu știu turcu ce făcea,
Ochii lui Novac fura,
O dată se răsucea,
Buzduganu repezea
Ca un fulger ce trăsnea,
Și pe Novac mi-l lovea
Baș la furca pieptului,
Unde-i greu volnicului.
Novac jos se zvîrcolea,
Din gură așa-mi vorbea :
— Bre turculeț, nu mai da,
Sînt bătrîn, nu pot răbda ;
Da' de vrei la luptă dreaptă,
M-oi lupta ca altă dată,
În poiana cucuiată.
Dară turcul se temea,
Fuga pe Novac lega
Cu frînghiile de mătasă,
Îndoite-n cite șasă.
Și mi-i lega pe tustrei,
C-un curmei pîrlit de tei,
Și-i mîna de dinapoi,
Ca pe-o cîreadă de boi !
Ca să-i ducă la-mpărat,
La-mpărat la Țaligrad
Tocmai buni de spînzurat,
Or în țapă de-alinat.
Drumur'li le covîrșă,

Da' pe robii, zo, mi-i lovea ;
Pe margini de Dunărică
Ii purta într-o luntrică,
Că e mai puțină frică.
O furtună se pornea,
Dunărea, zo,-mi clocotea ;
Luntrea de mal se lovea,
Mai la val de Cladova.
Voinicii nu se-neca,
Un val mare-i arunca
Pi-un prund cu răchită deasă,
De Domnu este aleasă.
Și-o porniră pe picioare,
Cam pe vreme de răcoare,
Și lua drumur'le-n cruciș,
Piste deal, piste grindiiș,
De-mi ieșiră-n aluniș,
Codrii ca să-i covârșească,
De aiduci mi se ferească.
La izvor cu apă rece,
Unde mulți aiduci îmi trece,
Cine-n cale că venea ?
Cu cine se întâlnea ?
Cu Bădiță cel frumos,
Ce se luptă cu folos !
Cu stăpînul codrilor,
Arambaș aiducilor,
Da' și spaima turcilor.
Cum pe turc el îl vedea,
Două vorbe îi vorbea,
Da de-a treia îl lovea.
— Turcule, bolîndule,
Turcule, viteazule,
De ce firtații-mi legași,
Inimioara mi-o secași !
Dacă mi te crezi viteaz,
Te răpun eu pîn' la-ameaz !...
Geaba mi te crezi bogat,
Iți leg piatra după cap
Și te dau la pești momeală,
Să-mi dai mie socoteală !
Numa-atita că-i vorbea,
Și la luptă se pornea,

De la prînz pîn' la chindie,
Trecură fiori o mie ;
Din chindie până-n sară,
Ca-ntr-o zi mare de vară,
Cu săbille se loveau,
Da' săbille se rupeau.
Buzdugane apoi trăgeau,
Și greu, frate, se izbeau.
Pămînt se cutremura,
Da' buzdugane zbură.
Nu știu turcu cum făcea,
Ochii lui Bădiță fura.
C-un cuțitaș ruginit
Il lovea baș la buric.
Bădiță mort îmi cădea,
Mațali i le vărsa,
Iar Novac așa grăia :
— Cum putuși de te-ndurași,
Pe frati-tu mi-l tăiași !
Ai făcut mare păcat,
De cînd turc te-ai botezat !
Turculețu de-auzea,
El amintea-și aducea :
Pe cînd era copil mic,
Turcii mi l-au robît
Și l-au dus în Nădoliș,
Intr-ale mari țări pustii.
Se uita la frati-su-n cap,
Vedea sămnu-al săbiat,
Ce l-a făcut din jucat,
Atunci sama el și-a dat !
Punea capu în pămînt,
Și făcea un legămînt ;
Legea nu și-o părăsească,
Pe-ai săi frați să-i liberească.
Și pe robii mi-i slobozea,
Iar de Novac se ruga :
— Ai, bre taică, bre Novace,
Ia fă, taică, ce oi face,
Pe Bădiță tu să-l zvidui,
Și din morți tu să-l învii !
Novac fringhiile arunca,
Pe cal el se arunca ;

Pe cîmpul cu colălie,
Imi găsi el iarba vie.
Mai în vale la ceşmea,
Maştele i le spăla,
Cu sînger mi le stropea,
Iarba vieţii o punea,
Cu apa vie îl stropea
Şi prin urechi îi sufla,
Iacă frat-su învia,
Şi cum ochii-şi deschidea,
Iar începea a grăia :
— Bree, da mult am mai durmit,
Baş ca şi-un copil mic.
Parc-am fost pe altă lume,
Şi călcam fără de urme.
Da' frati-su-l săruta,
Fes din cap el arunca
Şi-i spunea cum Moş Novac
A ştiut a-i face leac ;
Şi că el s-a desturcit,
Şi la loc s-a rumânit.
Apoi cu Novac în frunte
O luau pe poteci înguste ;
Se suiau în Stari Deal,
Toţi călări pe cite-un cal.
La ceardacul lui Novac,
Ce-i pe cap cu comănac,
Mîndră masă mi se-ntinsă,
Numai de voinici cuprînsă.
Şi-ncepea se veseleau,
Şi cu toţi se lăudau :
Turcu zicea că el ştie
Să-nşele cu viclenie,
Vederea la om să fure
Şi de sabie să-ndure.
Bădiţă, că-i vînător,
Că prinde viu căprior,
Şi mi-l duce la izvor,
Baş ca pi-un călător.
Da' Gruia se lăuda,
Ştie bine-a se lupta,
Da' loviţă tot aşa !
Da' bătrînul de Novac,

Şi el mi s-a lăudat
Că poate tare-a striga,
De răsună văiur'li,
Se cutremur pietrili,
Se spălmîntă fiarili
Şi s-omoară oamenii.
Da' turcu mi-l îndemna
Să-i facă lui plăcerea,
Şi să-i asculte lui vrerea,
Să strige el aşa tare,
Să s-audă pîn' la mare ;
Pîn' la Dunăre la vale.
Tumte dincolo,-n hotare !
Novac dacă-aşa vedea.
O dată se opintea.
Aşa de tare striga,
Codrii mi se scutura,
Frunzăli pe jos cădea,
Căprioarele se stărpea !
Da' fratele cel turcit,
Aşa tare mi-a tricnit,
Di-un cer mare s-a lovit
Şi pe loc a şi murit.
C-aşa de tare-a ţipat,
Dunărea s-a răzbunat,
Luntrili a răsturnat
Şi mulţi turci s-au înecat.
Da' pe fratele-al turcit
Novacii toţi l-au jelit ;
C-a fost mîndru şi voinic,
N-avut teamă de pierit.
Şi mai sus pe Dunărică,
Imi cînta o păsărică,
Că a căzut o stea din ceri
Şi-a murit un voinicel.

73

IANCU-VODA

Strigă Iia Irimia,
Strigă hoga Jiului,
Stăpînu pămîntului :

— Veniți, turci, veniți, agale,
 Să-l turciți pe lancu-vodă ;
 Voi să grăbiți să-l turciți,
 Cu totu vă rumâniți !
 Că lăpădați fesur'le
 Și-uidiți cu cadinele.
 Dară turcii alerga,
 La lancu ingenunchea
 Și tăbăra se ruga :
 — Mă lancule dumneata,
 Lasă-ți legea rumânească
 Și dă-te-n legea turcească ;
 E bogată, destulată
 Tot de miere și de unt,
 Dulceața de pe pământ !
 La noi la turc e mai mult,
 Cu lopata grămădit !
 Dară lancu sta grăia :
 — Turcilor, voi turci agale,
 Voi la mine s-aduceți
 Patruzeci de vaci bălane,
 Cu viței, puici pe su' ele,
 Cu juncanele cit ele,
 Cu cornițe subțirele ;
 Cu dangale pe su' foale,
 Pintenoage pe su' foale,
 Toate-aduse de pe mare.
 Dară turcii și agale,
 Fuga la-mpăratu da,
 La-mpăratu povestea :
 — Mă-mpărate luminate,
 Facă-ți Domnu multă parte,
 Și năroc și sănătate !
 Iacă lancu ce-a cerut :
 Patruzeci de vaci bălane,
 Cu viței pe su' ele,
 Cu juncanele cit ele,
 Cu cornițe subțirele
 Și dangale pe su' foale ;
 In obor să le-nchidem,
 Tumte-atuncea să-l rugăm !
 Da-mpăratu sta grăia :
 — Dați-i, măre, ce-o cerea,

Și grăbiți voi de-l turciți,
 Cu toții vă rumâniți !
 Iaca turcii că pleca
 Pe cum lancu-i porincea,
 Și lui lancu i-aducea,
 Și-n obor că le-nchidea ;
 Turcii la lancu-ngenunchea
 Și de lancu să ruga,
 Da' lancu-i adăvăra :
 — Turcilor, voi turci agale,
 Voi la mine s-aduceți
 Patruzeci de iepe breze,
 Cu cîrlanele cit ele,
 Și purcele cu purcel,
 Cu grăsunii pe su' ei ;
 In obor să le băgați,
 Tumte-atuncea mă rugați !
 Iacă turcii le-aducea,
 Dară lancu sta grăia :
 — Turcilor, voi turci agale,
 Voi mie să-mi aduceți
 Patruzeci de berbeci,
 Tot de-ai mindri și de-ai belci,
 Cu linile poleite,
 Cu unghiile cătrănite,
 Coarne mindre răsucite ;
 Dară-n virfu coarnelor
 Cîte-o piatră năstămată,
 Ce lumină noaptea toată ;
 Pe lumina pietrelor,
 Să dau samă berbecilor.
 Iacă turcii aducea,
 Și de lancu se ruga,
 Dară lancu sta grăia :
 — Turcilor, voi turci agale,
 Voi la mine s-aduceți
 Patruzeci de turci bătrini,
 Cu bărbile pîn' la briu,
 Să-mi zidească o geamie,
 Ca să-mi fie numai mie.
 Eu oi să mă turcesc,
 Măcar că mă prăpădesc.
 Da' turcii cînd auza,

La-mpăratu fuga da.
Impăratu povestea,
Impăratu le spunea :
— Dați-i voi ce va cerea,
Păziți nu vă rumâniți,
Da' grăbiți voi de-l turciți.
Iacă turcii că venea
Cu patruzeci de turci bătrini,
Cu bărbile pîn' la brîu.
Incepea turcii săpa,
Temelu de așeza,
De făcură o geamie.
Că alta n-are să fie !
Iară Iancu ce-mi făcea,
Junghia un berbecel,
Da' junghia și un purcel ;
Mesteca-n drobu de miel
Și ritu de la purcel.
Și făcu o veselie,
Care n-are să mai fie !
Iacă turcii că veniră
Și la masa lui șezură
De beură și mîncară ;
După ce se săturară,
Puținel mi sembătară.
Mîncău carne de purcel
Și jurau că e de miel,
Nima-n samă nu băga.
Ficiorul lu Caragea,
Cu furculița cînd lua,
In loc să ia drob de miel,
Brodi ritu de purcel.
Ș-atunci din gură vorbea :
— Turcilor, voi turci agale,
Lepădați voi fesur'le
Și-uidiți cu cadinele.
Noi pe Iancu n-am turcit,
El pe noi ne-a rumănit ;
Dacă nu credeți cuvîntu,
Veniți de vedeți-i ritu !...
Turcii la rit se uita,
Fesur'le le lepăda,
La-mpăratu alerga.

Cu picioar'le le călca,
La-mpăratu se plingea.
Impăratu de-auza
Pe Iancu cum îl chema,
Pe Iancu, zo,-l judeca,
Dară Iancu, zo, spunea :
— Mă-mpărate dumneata,
Turcii nu i-am rumănit,
Ei la mine a venit,
Ș-am făcut o veselie,
Că alta n-are să mai fie !...
Mi-adunai eu rudele
Și toate comșiile,
Mi-adunai și frații mei,
Să mă-nveselesc cu ei.
Dară turcii tăi veniră
Și la masa mea șezură,
Beură și se-mbătară,
Carne de purcel mîncară.
Mîncău carne de purcel
Și jurau că e de miel !
Impăratu de-auzea,
La turci cum le povestea :
— Turcilor, turci și agale,
Lepădați voi fesur'le
Și uidiți cu babele !
Atunci Iancu, cum pleca,
Drept în Craiova venea,
De domnie tot domnea ;
Și-mi trăiește-n țară-n pace,
Că n-are-mpăratu ce-i face !

74

PATRU HAIDUCU

Frunză verde de-o cicoare,
In vale, frate, in vale,
In vale cu cinci izvoare,
Unde pluguri nici nu ară,
Nici că ară, nici brăzdează,
Stau voinicii de-mi veghează,

Pe lună, pe sfintul soare,
Stau pitiți pe la strimtoare,
Așteaptă la turci cu-aznale,
De se miră sfintu soare
Cum de pot ca să-i omoare ;
Fug turcii și se-mbrîncesc,
Da' haiducii îmi zîmbesc !...
Unde răsare soar'le-n zori,
In cîmpia cu bujori,
Nu-s imașe cu miori,
Nici drum de frați și surori :
Mi-e argeaua Pătrului,
Pătrului haiducului,
Fala voiniceilor
Și căsapu turcilor.
La tot locul de-nturnură
Lăsa cîte-o bucătură
De turci și de ieniceri,
Se ducea vestea la ceri !
Și-arunca carnea la ciini,
Că e carne de păgîni ;
Pe mulți că mi-i jupuia,
Sambulul, zo,-mi tremura !...
Impăratul veste da,
Cine s-o adevăra
Pe Pătru să i-l aducă
Nelegat, neferecat,
De cuțit nepipăiat.
Da' nima nu se afla,
Afară de fină-sa Stanca,
Bat-o Maica Precesta
Și Sfinta Dumineca !
S-o mănince viermii vie,
Mai bine să nu-i mai fie !
De-a dracu ce-mi era,
Ca vulpea se prefăcea,
Imprumuta un copilaș
Și pornea sus pe ogaș,
Pe poteca dintre stînci,
Unde-mi odihnesc aiduci ;
Pe poteca acoperită,
Cu troscot e învelită, —
Numai de Pătru-i știută.

Merge,-ndeamnă, se grăbește,
Viața lui Pătru sfîrșește.
La steiul cu piatra-naltă,
O văzu Pătru cum aleargă ;
Pușca la ochi și-o punea,
Drept în frunte mi-o țintea.
Dar cățeaua de-mi vedea,
Așa din gură grăia :
— Pătrule, frunte rotată,
Inima mi-e tulburată
De iubirea de-altădată,
Ce n-a fost pe lume altă !...
Ai căpătat un fecior,
Să-ți fie-n codru ajutor ;
După lege să-l botezi,
De soție să alegi.
Dară Pătru de-mi vedea,
Sta puțin de se gîndea ;
Copilu în brațe lua,
De trei ori că mi-l pupa,
După aia-l boteza.
Da-n capul orașului,
La tulpina fagului,
Paloșu că-mi scotea,
In pămînt că-l înfigea,
Spre sfintu soare îmi privea,
Incepea de se-nchina
Și copilul boteza,
Din gură așa-mi grăia :
— Dacă-o fi o finișoară,
Să dea Dumnezeu să moară !
Da' de-o fi un finișor,
Să-mi fie-n codru ajutor !
— De cînd muma m-a făcut,
Așa botez n-am văzut ;
Intre brazi și între flori,
Să botezi pe ăl feciori !
Pătrule, eu te-aș ruga
Să faci tu pe voia mea,
Iubitule, să mergem,
Floricele să culegem,
La minăstirea domnească,
Botezul să pomenească.

Să vezi, Pătru se-nșela,
In muliere se-ncredea,
Pe copil il boteza.
Da' năpîrca ce-mi făcea ?
Afară se-nfurișă,
Zăvoarele le punea,
Lacătele încuia,
Fuga la-mpăratu da :
— Impărate luminate,
Dă-mi averea jumătate !
Pe-aiduc Pătru l-am adus,
Aseară, pe la apus ;
In biserică e-nchis,
Numai bun e de cuțit ;
De cuțit, de spînzurat,
De paloșu tău turbat.
Impăratu de-auzea,
Pe loc se cutremura,
Multă oaste-aridica,
Cită-i frunza și iarba,
Minăstirea-mi ocolea !
Pătru nu se spăimînta,
Abia atunci sama-și da !
Copilașu mi-l lua,
Trei bucățele-l făcea
Și la corbi il arunca.
Fuga la ușă că da,
Zovoarele sfărîma,
In cîmp verde că ieșea ;
Cită-i iarba agale-era !
Incepu Pătru a tăia,
A-i tăia, a-i ciormănea :
Cînd fu soarele-n chindie,
Tăia Pătru șapte mie,
Alelante nu se știe !...
Cînd soarele-a scăpătat,
Calu-n singe mi-a-notat.
Tăia pînă-i isprăvea,
La-mpăratul se ducea,
Așa din gură-i grăia :
— Mă-mpărate, luminate,
Facă-ți Domnu multă parte
De bine și sănătate,

Că e mai bună din toate !
Adu-mi oaste să mă bat,
Că paloșu mi-a turbat ;
Ochii-n cap s-au tulburat,
La gînduri mari am intrat.
Ce n-a lăsat Dumnezeu,
Să se taie și-mpărații,
C-acuși ți-aș minca ficații !
Impăratul tremura,
Frigul morții l-apuca,
Fierea-n el că îi plesnea,
De se duse pomina !
Și se duse la Stanca,
Care sta și se văita,
Puse Pătru mina pe ea,
De piele o jupuia,
Apoi sta de-o judeca :
— Mă vînduși tu, fa căța,
Vruși să-mi răpui viața !
Rău îmi pare de tine, fa,
C-ai căzut la mină ra ;
Că-ți luai pielea de pe tine,
Carnea ți-o-arunca la cine !
Să mai stai să odinești,
Cu sare să te spoiești ;
Viermi și vulturi te mănînce.
Mai bine nu ți-aș mai zice.
Să te plîngă stelele,
Brazii și cu frunzele,
Fagii și cu florile,
Munții cu izvoarele ;
Fiindcă ra ai fost pe lume
Și-ai vrut viața a-mi răpune !

75

TANISLAV VOINICU

Lină verde peliniță,
Pe cea lină Dunăriță,
Frumos vine-o șeiculiță,
Șaica veche, cirma nouă,

Taie apa rouă
 -n două,
Foaie verde de-o lalea,
Da-n şaică cine mi-era ?
Aga Suleiman-paşa,
Viziru-mpăratului,
Proptă Tăligradului !
Dar şaica cine-o mina ?
Un turculeţ mititel,
Revărsat de bubăţel,
Nepoţel de Osmănel,
Se temea Giurgiu de el.
Zo,-ntărea lopeţile
Şi-nţepenea gujvele,
Mina şaica cit putea,
La margine mi-o trăgea,
Incoa şi-ncolo privea,
Avea aga ce-mi vedea,
Trei fete pînze-nălbea...
De trei zile le-nălbesc,
De mari pietre le trîntesc
Şi nu le mai isprăvesc...
Dară aga le-ntreba :
— I-ascultaţi, fetiţe,-ncoa,
De cînd la pînze-nălbiţi,
De mari pietre le trîntiţi
Şi nu mai le isprăviţi,
Cînd oi zice bob năuţ,
Fetelor, n-oţi fi văzut
Spuma apii spumuind,
Talazur'le-n mal bătînd,
Văpor pe apă trecînd ?
Foaie verde foi de mac,
Nu ştiţi d-un voinic curat,
Fetelor, n-oţi fi aflat
Unde-i Tănislav băgat ?
De trei zile eu mi-l cat !
Două fete că-mi tăcea,
Numai una că-mi vorbea
Au Stanca ibomnica,
Bat-o Sfînta Precesta
Şi cu Sfînta Vinerea !
Cînd oi zice foaie verde,

Că Tănislav n-o iubeşte,
Tirfa la turci mi-l pîrăşte,
Aşa din gură-mi grăieşte
Şi la turci le povesteşte :
— Turcilor, agalilor,
Mai mari căfădarilor,
I-ascultaţi la vorba mea,
Că e bună, nu e rea,
Cum eu vouă-oi povestea :
Ia-ntăriţi lopeţile,
Să-nţepeniţi gujbele,
Minaţi şaica cit puteţi,
Unde voi să-mi ajungeţi
La un mic de prunduleţ.
I-ascultaţi la mine-ncoace,
Sama-n margine să-mi luaţi,
Cînd oi zice apă lină,
Este-o babă mai bătrînă,
Lui Tănislav mumă bună.
Şi la babă cînd strigaţi,
Cu deminţale s-o luaţi
Şi pe babă s-o-nşelaţi,
Că baba v-o povestea
Unde el că mi-or şede.
Dară turcii de-auzea,
Zo,-ntărea lopeţile
Şi-nţepenea gujbele,
Mina şaica cit putea,
Unde turcii mi-ajungea ?
Unde Dunărea cotea,
La o margine trăgea,
Mi-o lega de-o rădioară,
Din şaică ieşeau afară.
Dară baba ce-mi făcea ?
Tot la ilice spăla,
La ilice sîngerate ;
Tot la sînge al de turc,
Mestecat cu arnăuţ.
Baba tot spăla,
La ei nu-mi privea,
Dară turcii-o ocolea,
Cu deminţale o lua.

Pornea turcii de mințea,
Și din gură îi vorbea :
— Foaie verde de-o alună,
Tu, ca babă mai bătrână,
Lui Tănislav mumă bună,
Unde-i Tănislav băgat ?
De trei zile eu mi-l cat !
Cu Tănislav am oțit,
Multă blagă-am dobândit
Și-avem bani de împărțit ;
Dar acuma mi-l cătăm,
Ca toți frații să-mpărțim.
Verde, verde și-o lalea,
Dară baba ca baba,
Poală lungă, minte scurtă,
Să-nșela și le spunea
Unde Tănislav zăcea.
Baba din gură-mi vorbea :
— Fiindcă este treaba-așa,
Ascultați la mine-ncoa,
Vă spun și eu ceva.
Ce god voi spune i-așa !
la-ntăriți lopețile
Și-nțepeniți gujvele,
Minați șaica cit puteți.
Unde voi să-mi ajungeți,
La cel'lalt de prunduleț.
Șaica-n margine-o trăgeți,
Ș-acolo o să vedeți,
Este o salcă mare,-naltă,
La vîrf mi-este uscată
Și-nduplecată pe apă.
Cam la deal de salcia
Este-o mică colibia,
O colibă tot surpată,
Și toată-mi este fărănată,
Unde-a fost podu-odată.
Foaie verde și-o lalea,
In cea mică colibea,
Tănislavu, zo,-mi ședea.
Cine pe el mi-l păzea ?
Mititica sluga-sa.
Cînd oi zice de-un spanac,

De trei zile s-a-mbătat,
Și de-atuncea s-a culcat,
Și nu s-a mai deșteptat,
Bai sama i-o fi de cap !
Cînd salca voi oți vedea
Și coliba oi găsea,
Cu sluga voi oți vorbea,
Sluga vi l-or deștepta.
Dară turcii de-auzea,
Unu la altu-mi privea ;
Ei de drag nu mai putea,
Ce baba le povestea.
De loc în șaică intra,
Incepea șaica-o pornea,
La prunduleț mi-ajungea,
Colea-n prunduleț văzînd
Și-n colibă ei privind.
Foaie verde de-o lalea,
Șaica-n margine-o trăgea,
Mi-o lega de-o rădioară
Și din șaică-ieșeau afară
Cînd oi zice peliniță,
Se duceau la colibuță,
Găsea pe a lui sluguță.
La slugă bani număra,
Pe Tănislav să li-l dea :
Slugulița-așa-mi vorbea
Și la turci că le spunea :
— Lină verde sămulastră,
Măi turcilor dumneavoastră,
Nu purtați voi minte proastă,
Că Tănislav mi-este beat,
Cum e mai bun de legat !
De trei zile s-a-mbătat
Și nu s-a mai deșteptat,
Bai sama i-o fi de cap !
Voi că oți trimetea,
Tot o mică șaică-oți da,
In țara ungurenească,
In fabrica moldovenească,
De-acolo să vă grăbească
O frînghie de Brașov
Impletită-n viță-n opt,

Și cu una de mătase,
Impletită-n viță-n șase,
Taie carnea pînă-n oase!
Din Moldova-mi venea,
Și frînghiile-mi ajungea,
In mină la slugă da.
Dară sluga se-nchina
Și din gură-așa zicea:
— Doamne, iartă-mi păcățul,
C-o să-mi leg eu stăpînioru!
El m-a pus să mi-l păzesc,
Să-l păzesc, să-l strejuiesc,
Da' eu la turci mi-l pîrăsc...
Atîți ani l-am ascultat,
Toată simbria mi-a dat,
Nici un rău nu mi-a cătat;
Și să-l dau la turci legat...
Bai sama,-o să-mi fie de cap!
Pornea sluga mi-l lega,
Turcii mai departe sta
Și pe Tanislav privea.
Ei ca varga-mi dîrdăia,
De frică nu mai putea;
Bătea vîntu de la vale
Pe-a lu Tanislav cărare
Păru-n cap cînd îi mișca,
Turcii la fugă se lua
Și din gură-așa-mi vorbea:
— Cînd oi zice salbă moale,
Fugiți, turci, fugiți, agale,
N-adăstarăt să vă taie;
Mișcă capul și cu ochiul,
Acuși ni s-a dus jivotul!...
Și-n șaică mi se-nchidea,
Dar sluga se ridea,
Și la ei tot îmi striga:
— Măi turcilor dumneavoastră,
Zo, vă-nfricoșați îndată!
Intorceți-vă la mine,
Că l-am legat cum e bine:
L-am legat, l-am văluit
Așa cum am vorbit,
Cum e mai bun de pierdut.

Turcii-ndărăt se-ntorcea,
Pe Tanislav că mi-l lua
Tot cu mica sluga sa,
Și-n vâpor ei l-închidea.
Cînd oi zice o lalea,
De frică nu mai putea,
Cumva nu s-o deștepta
Să rupă frînghiile,
Li s-a dus lor zilele!...
Turcii vâporu pornea,
In susu apii fugea;
In parte-alaltă trăgea
Și-n margine mi-l lega.
Unde turcii se ducea?
Intr-o mică cafenea,
La vorbă mi s-aduna
Tot cu mică sluga sa.
Unii din gură-mi vorbea;
— Turcilor, priviți-ncoa.
In țapă l-om înfigea
Și pin piață l-om plimba,
De s-o mira Turcia.
Lină verde floricea,
Alții din gură-mi vorbea:
— Ba nu e frumos așa!
Dacă-n țapă l-înfigeți
Și pin piață îl plimbați,
Cădinele l-or privea
Și pe el că l-or vedea,
Tot fricos pe cum e-așa,
Toate ele s-or stărpea,
Ne lipsește Turcia!...
Numa-ascultați ce vorbesc,
Să nu gîndiți că birfesc:
La cuțite să ni-l dăm,
Cu săbiile să-l tăiem,
Doamne, nu-l mai vedem!
Unii ziceau: «Să-l-necăm,
Că n-e silă să-l vedem!»
Alții din gură vorbiră:
«Să-l dăm la spînzurătoare,
Și aia e ra pierzare!»
Foaie verde de-o lalea,

Numai sluga-mi vorbea :
— Ascultați, turci, la mine.
Că de o ieși pe lume,
La toți zile ne răpune !
Eu ceva am să vă spun,
Cum noi să ni-l prăpădim :
Voi, turcilor, vă duceți
Și Dunărea să-mi treceți,
In Moldavia s-ajungeți ;
De-acolo să-mi cumpărați,
Piatra-morii să-mi cătați,
De șaisprece palme-n lung
Și de douăsprezece-n lat,
Să i-o-atirnăm după cap.
Cu alcăle s-o legăm,
Cu alcăle tot de fier,
Mestecate cu oțel,
Dumba-n Dunăre să-i dăm,
Doamne, să nu-l mai vedem !
Dară turcii de-auza,
Lua o șaică și pleca :
Cum Dunărea a trecut,
Tot de piatră-a-ispitit.
In Moldavia a găsit,
Piatra în șaică ei mi-a pus,
La Tănislav a ajuns.
Cum turcii-auza de treabă,
Toți la Dunăre degrabă,
Pe Tanislav ca să-l vadă.
Mulți turci aci s-a adunat
Și lui piatra i-a legat,
Nu se gîndeau la păcat.
Cu alcăle ce-a vorbit,
N-am auzit de cind sînt !
După ce l-a isprăvit,
L-a legat, l-a-nvăluit,
Și văporu mi-a pornit,
Pe Dunăre tot mergînd,
La apă-adîncă cătînd.
Unde lor li se părea
Că mai adîncă era,
Acolo drumu îi da,
Doamne, de nu-l mai vedea !...

De la Dunăre-a plecat
Și-n oraș că mi-a intrat ;
Mulți turci mi s-a mirat,
In crîșmă s-a adunat,
La beutură s-a luat.
Zo, beau și se veseleau,
De Tănislav nu grijeau,
Și frica nu-i mai purtau,
Că i-a dat dumba-n apă,
S-a dus de pe lumea albă !...
Dar Tănislav ce-mi făcea ?
Cînd în apă drumu-i da,
Piatra la fund mi-l băga ;
Ea pe fund s-a așezat
Și-n nisip s-a îngropat.
Cînd Tănislav a ajuns jos,
Năsipul, zo,-i răcoros.
Trei zile că mi-a șezut
Tot sub Dunăre la fund :
L-a de patru s-a trezit
Și s-a pomenit la fund.
O dată s-a opintit,
Funiile mi le-a rupt,
Alcălile n-a putut.
El aminte mi ș-a adus,
Acest lucru e de turc !
Cu dreapta piatra trăgînd
Și cu stînga înotînd,
Cînd deasupra a ieșit.
Peste Dunăre-a privit.
O fetiță mi-a văzut,
La Dunăre coborînd,
Minînd boii, adăpînd,
Da' Tănislav de-o vedea,
El la fată că-mi striga
Și de fată se ruga :
— Bre tu fată livezeancă.
Ai vrun frate ori că tată ?
Fata către el zicea :
— Spune-mi ce-aveți cu taica ?
Lină verde foi de măr,
Am un mindru tăicușor,
Și încă-altu frățior.

— Fincă-mi-este treaba așa,
 I-ascultă la mine-ncoa,
 De lungește-mi viața :
 Către casă să apuci,
 La tăică-tău să te duci,
 Să vină-ncoace-ndată ;
 Ia luntrea de unde-i legată,
 Să mai ia și o lopată ;
 Și la briu să-și ia iega,
 Că-mi trebuie-aici ceva ;
 M-or scotea de-aicea
 Și mi-or lungi viața ;
 Ii dau blagă cit o vrea,
 Mince și cu lingura,
 Cu toată familia !
 Cind acasă a venit,
 Lui frate-su a povestit
 Cum voinicu a vorbit.
 Dar frate-su, zo, nu vrea,
 La tată-su se ducea.
 Cind la ta-su ea s-a dus,
 Ca lui nan-su nu i-a spus,
 Pornea fata de-l mința :
 — Ascultă, tată,-ncoa,
 Să-ți iai la briu o iega
 Și fugi la Dunăre-ndată,
 Ia-ți luntrea unde-i legată,
 Și încă una lopată.
 Cind oi zice foi de tii,
 Da' știi, taică, ori nu știi,
 Foale verde de trei foi,
 Negustoriu ăl de boi,
 Ce tot durmia pe la noi ?
 El in vrun vâpor s-a pus,
 Și vâporul s-a răspuns.
 Cind vâporul s-a fărmat,
 El pe-o blană a scăpat,
 Intr-un ostrovel lăpădat.
 Și-mi spusă cit nu se poate,
 Să-i scoți capul de la moarte,
 Că-ți dă blagă cit oi vrea,
 Să măninci cu lingura,
 Cu toată familia !

Dară ta-su de-auzea,
 El pe fată o credea
 Și-și luva la briu pila,
 Și lopata pe spinare,
 Pleca pe Dunăre la vale.
 Cind la Dunăre-ajungind,
 Pe Tănislav cunoscînd,
 Indărăt mi se-ntorcea,
 Pe fată multe spunea
 Și din gură-așa vorbea :
 — Akeleu, fată căța,
 M-aduci să-mi pierd viața ?
 Lasă-l pe ăsta-aicea,
 Eu mă duc la casa mea
 Și să-mi vād de treaba mea !
 Dar Tănislav de vedea,
 El după băiat striga :
 — Bre fratele meu, nu-așa,
 Ia nu-ți bate fetița !
 Pentru că-ai venit aicea,
 Vino la mine-ncoace,
 De lungește-mi zilele,
 Zilele, năcazur'le,
 Că dacă-oi ieși de aici,
 Frumos dar vei căpăta,
 Ce nu l-o avea nima !
 Cum băiatu se-ntorcea
 Și luntrea lui luva,
 Drumu pe Dunăre își da,
 Spre Tănislav apuca
 Și la el imi ajungea.
 Cind pe el îl vedea,
 Pila de la briu scotea,
 Alcălile le tăia,
 Drumu la piatră-i da,
 Și-n luntre mi se punea ;
 El lopata mi-o cerea,
 Tragă și el cităva.
 Băiatu lopata-i da,
 Iar Tănislav, zo,-mi trăgea !
 De două ori imi trăgea,
 A de treilea cind trăgea,
 Șaica, zo, mai fugea !...

Pe uscat mi-o lăpăda,
 Cit dă un volnic cu mîna,
 Şi de aicea că-mi ieşea.
 Dar băiatul ce făcea ?
 De frică nu mai putea,
 Incepea singur vorbea :
 — Mare ală-i omu-ăsta,
 Nu mai cer nimica !...
 Dar Tănislav ce-mi făcea ?
 La băiat îi mulţamea,
 Şi din gură îi vorbea :
 — O să vină vremea aia,
 Că n-o să poţi să-mi duci blaga !
 Tănislav ce mi-a făcut ?
 Din sat în sat a plecat.
 Foaie verde colălie,
 Mi se-ncingea c-o fringhie,
 Şi pleca el în cerşie.
 Lîină verde de-un spanac,
 Tot umblind din sat în sat,
 Intr-un oraş mi-a intrat,
 De-o crişmă mi-a aflat
 Şi spre crişmă a plecat.
 Cînd la crişmă a venit
 Şi în crişmă a privit,
 Plină de turci că-mi era,
 Tăman bea, se veselea,
 Că i-a răpus viaţa !
 Cînd în crişmă el intra,
 Cerşetor pe cum era,
 În toate părţile privea ;
 Sabia şi-a văzut deodată,
 Era-ntr-un cui atîrnată.
 Pornea el şi-mi cerşea.
 Cerşitor precum era.
 Toţi turcii mi-l dăruia :
 Cîte-un leu, cîte-o para.
 Dar el așa-mi vorbea :
 — Turcilor, agalilor,
 Mai mari căvădarilor.
 Dăruiţi-mi cu paraua,
 Eu să vă iau cu chesaua !
 Da' un turc așa-mi vorbea :

— Ba că-i unu ghiaru,
 Mi-a-nviat Tănislavu,
 Ori c-ar fi de-ai lui vrun văr,
 Că, zo, sămăna cu el !
 Da' Tănislav de-l vedea,
 La sable se răpezea ;
 Cînd mîna pe ea punea,
 Pornea, la turci căsăpea !
 Foaie verde de-o lalea,
 Of Doamne, ce le făcea !...
 Cînd la uşă adăsta,
 Care turc afar' ieşea,
 Tot capu aci-l lăsa ;
 Toţi turcii că-mi tăia,
 Pin oraş mi se plimba,
 În altă crişmă se ducea.
 Dar acolo ce vedea ?
 Foaie verde de-o lalea,
 Mititica sluga sa,
 Zo, mai bea, se-nveselea,
 Lăutarii îi cînta,
 Că i-a răpus lui viaţa...
 Dară sluga ce-mi făcea ?
 Cînd Tănislav îmi intra,
 Buzele că îi plesnea,
 Ca o vargă-mi dîrdăia,
 De frică nu mai putea.
 Tănislav cum intra,
 Drept la slugă se ducea
 Şi din gură-aşa vorbea :
 — Sluguliţo, vai de mine,
 Ce să mă fac eu cu tine ?!
 Cînd oi zice de-un spanac,
 Sluga mea, nimic nu-ţi fac ;
 Ce ţi-am fost eu vinovat
 De m-ai dat la turci legat ?
 Spune-mi, slugă,-adevărat.
 Cînd m-ai dat la turci legat,
 Nici așa nu m-ai lăsat,
 Tot de mine ai umblat ;
 Foaie verde de nucşoară,
 Nu mi-aţi dat vreo moarte-uşoară.
 N-ai găsit în țara noastră.

Trimisă-și-ntr-a moldovenească...
Piatra-morii mi-ai cătat,
După cap mi-ai atirnat,
Dumba-n Dunăre mi-ai dat!
Frunză verde siminic,
Da' eu dacă-am fost voinic
Și n-am fost încă de pierit,
Vezi, pe fund că n-am șezut,
Iară pământu am văzut!
Da' ție nu-ți fac așa,
După git să-ți dau piatra,
Numai eu oi trimetea
Unde-n lume s-or găsa
A mai mică rișnicea;
N-o leg cum mi-ai legat mie,
Nu pe git cu alcălie;
Cind oi zice de-un spanac,
Eu ți-a leg pe după cap
Numai c-un mic de cănap.
Nu-ți dau drumu-n apă-adîncă,
Să cătăm unde-i mai mică;
Lină verde spic de griu,
Să nu-ți fac prea mare rau,
Drumu-n margine să-ți dau.
Dară dacă-oi fi voinic,
Ieși-n sus pe al colnic,
Să vii la mine să bem,
Toată lumea să umblăm,
Și să nu ne mai certăm!
Cind Tănislav îmi vorbea,
Pe sluguliță mi-o lua,
Și pe alții trimetea
După mica rișnicea.
Rișniceaua o găsea,
După cap că i-o lega,
Dumba-n margine îi da,
Foaie verde și-o lalea,
Doamne, de nu-l mai vedea!
Tănislav mi se-ntorcea,
Tot în lume de umbla,
El umbla și ispitea.
Cind pe fată mi-o găsea,
El la ta-su o cerea

Și pe fată că o lua,
Mare nuntă că-mi făcea,
Cu ea mi se cununa.
Multă blagă la părinți da,
Doi lăutari tocmea,
La lăutari povestea
Și-n cîntec mi se punea,
Doamne, de se pomenea!
Lele, și s-or pomeni,
Pin' soare pe ceri va fi.
Lină verde mărăcine,
Soarele merge și apune,
De Tănislav tot se spune;
Soarele merge și grăbește,
De el tot se povestește.

76

BADIU

Plimbă-mi-se,
Poartă-mi-se
Pin oraș pin Brașova,
Umblă turcii de-a-șteamătu,
După Badiu circiumariu,
Intrebînd și ispitînd;
Badiu ici, Badiu colea,
Badiu-n margine de sat,
Intr-un bordei afumat.
Turcii pe el mi-l afla,
Mina pe Badiu punea
Și pe Badiu mi-l lega
Cu cinci fringhii de mătase,
Tăia carnea pînă-n oase.
Îl bătea și-l ispitea:
De cînd Badiu crîșmărea,
Ciți turci el a prăpădit,
Ciți turci el mi-a chinuit?
Măre, Badiu-mi rău țipa,
Turcii la coș l-atirna,
În bătaia fumului,
La dogoarea focului,
Unde-i pasă Badiului.

Dară Badiu de colea,
 La Bădiuleasa striga :
 — Bădiuleasă crișmăreasă,
 Cu fața de rouă-aleasă,
 Cu sprinceana neagră trasă,
 Samănă de crișmăreasă,
 De ce stai și mă privești,
 Ori nu vezi mă jupuiesc,
 Cum pielea mi-o tăbăcesc ?
 Ia du-mi-te, crișmăreasă,
 La Nicolcea, să-mi grăbească,
 De luptă să se gătească,
 Pe mine mă izbăvească.
 Că frate-miu Nicolcea are
 Sabie ce taie tare,
 Cu cizme de opt oca,
 Cu potcoave plumbuite,
 De agale sînt gătite.
 Bădiuleasa de-auza,
 Iși lua drumu și pleca
 La frate-su Nicolcea,
 Cu cizma de opt oca,
 Cu potcoava plumbuită,
 De agale e gătită.
 Nicolcea cînd o vedea,
 Din gură așa zicea :
 — Ce mai faci, cumnată-mea,
 De-ai venit la mine-ncoa ?
 Bădiuleasa sta grăia :
 — Lele, naică Nicolcea,
 Da' știi, naică, da' nu știi,
 La noi la crișmă a venit
 Cîte-agale pe pămînt !
 Toată crișma mi-a umplut
 Și pe frat-tu l-a legat
 În bătaia fumului,
 În dogoarea focului,
 Unde-i pasă Badiului !
 Da' Nicolcea de-auza,
 El din gură așa grăia :
 — Du-mi-te, cumnată-mea,
 C-oi să viu eu acuma,
 Cu pistoalele pocnind,

Tot de garduri lovind,
 Ciinii-n sat întăritind,
 Turcii pe tine-ntrebînd :
 — Bădiuleasă, crișmăreasă,
 Ce s-aud la puști pocnind,
 Cîinii pin sat alătrînd ?
 Tu din gură le-oi spunea :
 — Turcilor buni, și agale,
 Ala mi-i un blăstămat,
 Să-ntărite ciinii-n sat ;
 Și e negustor de boi,
 Și vine și pe la noi.
 C-avem și noi patru boi,
 Să dăm doi, să lăsăm doi,
 Scot pe Badiu de la voi !
 Doar atita că-i spunea,
 Bădiuleasa că-mi pleca.
 Cînd la crișmă ajungea,
 Turci pe Badiu-l năcăja.
 Tot mai greu îl chinuia.
 Puținel mai zăbovea,
 Iacă Nicolcea-mi venea,
 Din pistoale pîriind
 Și de garduri tot lovind,
 Ciinii-n sat întăritind,
 Dară turcii întrebînd :
 — Bădiuleasă, crișmăreasă,
 Ce s-aud puști pîriind,
 Toate de garduri lovind,
 Cîinii pin sat alătrînd ?
 Bădiuleasa sta grăia :
 — Turcilor buni, și agale,
 Ala nu e blăstămat,
 Și e negustor de sat ;
 A auzit ș-aflat
 C-avem și noi patru boi,
 Scot pe Badiu de la voi !
 Doar atita că zicea,
 Iacă Nicolcea-ajungea,
 Cu cizma de opt oca.
 Peste ușă cînd intra,
 Și turcii cînd îl vedea,
 Care pe sub pat fugea,

Altu-n furcă că sărea,
Care de frică murea.
Da' Nicolcea de colea,
Cu potcoava-i măciuca,
Capetele le spârgea,
Multe-agale omora ;
Că Nicolcea e om bun,
Nu e teamă de păgîn.
Ziua-i Badiu măcelar,
Dară noaptea-i măciucar ;
Ziua măcelar de boi,
Dară noaptea-i de ciocoi !
Tot așa la turci bătea,
Multe-agale prăpădea,
Și la masă de-mi cina
Cu nevasta-alătura.
Pe sub pat se zăuita,
Vedea turcu că mișca,
C-o tupsie-n cap îi da,
Și capu că-i fărîma,
Da' din gură așa spunea :
— Naică, naică Badiule,
Ciți turci eu am prăpădit,
Sus în pod să-i aridici ;
Bine-n pod i-oi grămădea,
Foc la conac oi da.
Să ardă conacele,
Să scape agalele.
Cînd focu că ajungea
Colea sus pe coperiș,
Măre, turcii-o sfîriia,
Scrum de chebe-o miroasa.
Da' și turcii te-o-ntreba :
Ce miroase-n foc așa ?
Tu din gură le-i spunea :
— Iote, agale, ce-am făcut,
Negustorie-am făcut,
Multă untură avut ;
Toată untură de porc
Arde, se topește-n foc.
Atunci Nicolcea-mi pleca.
Dară Badiu ce-mi făcea ?
Toată noaptea turci căra

Și prin pod îi grămădea ;
Badiu cînd ardica unu,
Bădiuleasa ridica doi ;
Cînd ardica vo doi,
Bădiuleasa e cu trei.
Ei pe toți i-aridica,
Foc la conace le da.
Ardeau conace, plesnește,
Bea Badiu, se-nveselește !
Iacă turcii foc vedea,
Și la Badiu alerga.
Toți pe Badiu mi-l căia.
Focu-n turci cînd ajungea,
Scrum de chebe mirosea,
Dară turcii-l întreba :
— Măi Badiule dumneata,
Ce miroase-n foc așa ?
Dară Badiu-așa spunea :
— Multă negustorie-am făcut...
Cită untură am avut,
Toată untura de porc
Arde, se topește-n foc,
C-așa n-am avut noroc !
Turcii dacă auzea,
Cîrpele la nas punea,
Mai degrabă se-ntorcea,
Pînă focu-mi potolea.
Iacă negustori trecînd
Și jereg de foc văzînd,
Pe tot natu întrebînd ;
Dară Badiu suspînînd,
Sta pe drum, mereu plingînd.
Da' turcii dacă-mi vedea,
Toți băga mina-n poz'nar,
De-i dădeau cîțiva dinari ;
Care-i da și cîte doi,
Să-și ia Badiu iară boi ;
Mi-l dăruiau cu parale,
Să-și facă otocănale,
Iși puie leauri în cale.
Badiu conace-și făcea,
Iară crișmă-mi deschidea,
Cu Bădiuleasa vindea.

Stau turcii de se gindea :
— Iacă Badiu ce-a făcut.
Cine pe drum mi-a trecut,
Cu toții l-au dăruit.
Ori c-un leu și c-un zlot,
Făcu el crișma la loc.
Iar un turculeț grăia :
— Conacele foc i-a luat,
Fumu-a turc a mirosat,
Crezi, el turci mi-a măciucat,
Pîn pod că i-a spinzurat,
De-a făcut mare păcat.
Iacă pașa-mi auza,
Alți colgii că trimetea,
Iar pe Badiu mi-l lega,
Mi-l lega, mi-l fereca,
Il bătea și-l năcăja,
De turci, zo, mi-l ispitea :
— Badiule, crișmarule,
Tu de cînd mi-ai crișmărit,
Cîte-agale-ai prăpădit ?
Cînd ți-ai ars conacele,
Le mirosau chebele.
Dară Badiu așa-mi grăia :
— Turcilor bun și agale,
De cînd eu am crișmărit,
Nici un turc n-am omorît.
Iacă focu din senin a venit,
Pe mine m-a pîrjolit ;
Cu totu m-a sărăcit,
De-am ajuns un prăpădit !
Dară turcii nu-l credea,
Și mai rău că mi-l bătea,
Fum de-ardei la nas îi da,
Badiu rău se chinuia,
Iar din gură așa-mi zicea :
— Bădiuleasă, crișmăreasă,
A mea soție aleasă,
Ce tot stai și mă privești,
Nu vezi cum mă chinuesc ?
Du-te la nana Nicolcea,
Și mă scapă din belea.
Bădiuleasa d-auza,

La Nicolcea fuga da,
Pe Nicolcea mi-l găsa
L-a mai mică căfenea,
Cu șaptezeci lingă ea,
Cu trei mîndre-alătura.
Una-l mușcă,
Una-l pișcă,
Da' alta mi-l giugiulește,
Chesăluța i-o golește.
Bădiuleasa-i sta spunea :
— Tu beai, naică, veselești,
Da' la Badiu nu gindești !
Iar turcii l-au ocolit,
Cu zale l-au priponit,
Cum e bun pentru pierit !
Fum de-ardei la nas i-au dat,
Nană, rău l-au vătămât !
Ce mă rog de dumneata,
Scapă-i repede viața.
Inc-o dată să mergem,
De la agale îl scăpăm !
Iacă Nicolcea-mi pleca,
Iar pîn turci se abătea,
Cu sabia se-nvîrtea ;
Nu se bate cum se bate,
Da' mi-i bate de moarte ;
Și nu-i taie cum se taie,
Da-i lăpăda prin gunoaie.
Multe-agale prăpădea,
Dară Badiu ce-mi făcea ?
Toate-agale astringea,
In crișmă-i îngrămădea,
Punea focu, aprindea,
Și-mi pleca pîn Craiova.
El pîn orașe plimbînd.
Dară crișma lui arzînd.
Iacă colgil-l întilnea,
Și lui Badiu sta spunea :
— Badiule, crișmarule,
Tu te-implimbi, te veselești,
De conace nu grijești !
Da' vezi, Badiule ghiaur,
Nu mai ai nici pic de aur,

Că ți-au ars conacele,
 Ți s-au dus butoalele,
 Ș-ai rămas sărac,
 Nu ți-o fi păcat!
 Dară Badiu se făcea,
 Unde-ncepea de plingea,
 Lacrimile-l podidea,
 Focul mi l-a prăpădit,
 Conacele i-au căzut.
 Și-ncepea de suspina,
 Greu din inimă ofta.
 Turcii dacă mi-l vedea,
 De el milă că-mi avea,
 Toți la Badiu că venea,
 Pe Badiu de-l dăruia:
 Care c-un leu,
 Care c-un zlot,
 Iși făcu casa la loc!
 Alte conace își făcea,
 Iară în Brașov trăia,
 Cu Nicolcea-alătura.
 Și-mi măciuca ei la turci
 De-i învăța și pe prunci!
 Și-mi trăiau la Brașov în pace,
 Că n-au turcii ce le face!

77

CHIRA CHIRALINA

Din vale de Brăila,
 Mai în jos de schelă,
 Un caic mic se-ncarcă
Și mi se descarcă.
 Tot nouă sandale,
 Nouă galioane,
 Da' ce-mi încărca?
 Fir și ibrișin,
 Și tutun de-al bun,
 Topuri de bumbac,
 Tot marfă pe plac.
 Cine mi le-ncarcă,

Cine le descarcă?
 Arapu-al buzat,
 Cu solz după cap,
 Gîndești că-i de crap.
 El cînd străfiga,
 Pămînt legăna;
 Dară cînd tușește,
 Pămînt prăbușește.
 Vin de unde bea?
 Tot de la Chira.
 Chira Chiralina,
 Frumoasă ca zina,
 Tinără copila.
 Arapu-i zicea:
 — Chiră Chiralină,
 Ia-mă tu pe mine,
 Că ți-o fi mai bine,
 Că eu mi te-oi duce,
 Că ai gură dulce,
 Pe-un bugaz de mare,
 Aproape de soare.
 Și noi amindoi
 Să avem feciori,
 Să facem cășcioară
 Cu ferești în soare,
 Cu nouă ușcioare.
 — Arape, arape,
 Negru și ciudate,
 Cum pot să te iau,
 Cînd în lume am
 Vo trei frățiori,
 Răi ca niște zmei,
 Oții Brăilii,
 Șerpil Dunării!
 Ei or auzi
 Și ne-or prăpădi.
 Cumnatili mele,
 Surorili tăle,
 Ele m-or cinsti
 C-un pahar de vin,
 Altul cu venin.
 Și ne-or otrăvi,
 De ne-or prăpădi!

Unde s-a mai văzut,
Pe ceri, pe pământ,
Arăpoaică oarbă,
Cu arap buzat,
Buza cît un ficat ;
In țară arăpească,
Făr-de rude-n casă ?...
Arapu se-ntărita,
Făcea ce făcea,
Pe Chira o lua,
In caic puneă,
Pe Dunăre pleca ;
Pe Dunăre-n jos,
Vislea cu folos.
La vadu-al pietros,
Acolo ședea
De se veselea.
Uite că sosea
Din și Costandin,
Frățiorii ei,
Oții Brăilei,
Șerpil Dunărei.
La Dunăre mergea,
Un caic găsa,
Caic părăsit,
De-un fat
In pământ.
O dată-mpingea,
O dată zbicea,
Caicu scotea,
Cu el imi pleca ;
Pe Dunăre-n jos,
Merg ei cu folos.
La vadu-al pietros,
Uite, o zări,
Din gură-i vorbi :
— Chiră Chiralină,
Surioară bună,
Cine te-a știut
Pin' te-ai logodit ?
Pe cine-ntrebași
Cind te măritași ?
— Nu m-am măritat,

Cu sila m-a luat ;
Să-i fiu eu soție,
Să-i fiu in robie.
— Ai, ferește-ți capu,
Să tăiem arapu !
— Cum să feresc capu,
Să tăiați arapu ?
Cosicioara mi s-a-ntins,
Arapu cu ea s-a-ncins,
Și nu pot scăpa
De la ala asta.
Din și Constandin,
Cu arap din plin
Ei mi se lupta
La săbii se lua,
Din zori pînă-n sară,
Pînă-n primăvară,
Pe arap lovea,
Bine-l nimerea,
La casa pleptului,
Unde-i greu voinicului ;
Pe Chira o lua
Și mi-o logodea
C-un băiat de crai,
De din deal de plai.

78

ILINCUȚA ȘANDRULUI

Jos pe malul Dunării,
La cășile Șandrului,
Șandrului, bogatului.
Mi-avea Șandru-o fată mare,
Mai frumoasă ca o floare.
De frumoasă ce era,
Ilincuța mi-o chema.
Dimineață se scula,
Incepea de-mi mătura,
Da' din gură-așa cînta :
— Sărăcută bătătură,
Azi îți cînt eu din gură ;
Mine cin-te-o mătura,

Cine te-o mai scutura ?
Ciocirlanul cu coada,
Mierlița cu aripa.
Donița în mină-o lua
Și la apă că-mi pleca ;
Ochii la vale arunca,
Un caic de turci vedea,
Fuga acasă alerga
Și din gură așa zicea :
— Măi tăicuță Șandrule,
Ascunde-mă undeva,
Că vin turcii să mă ia.
Dară Șandru de vedea,
Săpătorii îi tocmea,
De loc groapa i-o făcea.
Dar în groapă ce băga ?
Numai pietre și butuci,
S-aibă crezămint la turci.
Pe Ilinca mi-o lua,
Intr-o ladă o-nclidea,
Puținel îmi zăbovea,
Uite turcii ajungea.
Nici bună ziua nu da,
După Ilinca căta.
Dară Șandru sta grăia :
— Turcilor, boierilor,
Mai mari căvădarilor,
Ilincuța mi-a murit,
Nu de mult s-a prăpădit ;
Dacă nu credeți cuvîntu,
Aide să-i vedeți mormîntu.
Și toți turcii că pleca,
La mormînt ei se ducea.
Cînd mormîntu mi-l vedea,
Indărăt să întorcea ;
Numa un turc mititel,
Răvărsat de bubățel,
Parc-a intrat naiba-n el :
— Turcilor, agalilor,
Pe Ilinca o cătăm,
Mormîntu să i-l spărgem,
Făr-de ea de ne-om ducea,
Pistă pașa Mustafa,

Nu ne crede el cuvîntul,
Pină ce nu-i vede mort trupul !
Dară turcii de-auza,
Tot mormîntul i-l săpa ;
Pe Ilinca n-o găsa,
Pe Șandru la chinuri lua ;
De Ilinca-l întreba,
Întreba și-l ispitea.
Mi-l bătea și-l chinuia,
Ca un ciine el răbda ;
Să n-audă Ilinca,
Să-i facă inima rea.
Și mearsă la Șandruleasă,
Că-i mumă de fată-aleasă.
Țițali i le tăia
Și la ciini le arunca,
Nici o vorbă nu spunea.
Apoi cu sare le săra,
Doamne, zo, mai ustura,
Nu mai putea îndura,
Așa din gură grăia :
— Șandrule, ia scoate fata,
Că mi s-a dus de tot viața!
Atunci Șandru de vedea,
Pe Ilinca o scotea,
Cinci sute de turci era,
Cinci sute de galbeni da,
Pe Ilinca de-o scăpa,
Da' nimica nu făcea!
În căic ei o suia,
Pe Dunăre-n jos pleca.
Ilincuța, zo,-mi plîngea
Și așa mi se gîndea :
„Decit soață turcilor
Și roabă păgînilor,
Mai bine a apilor,
De mîncare peștilor,
Jucăria broaștilor.
În Dunăre îmi sărea,
Cu toți turcii după ea.
Toți turcii mi se-neca,
Ea știa de inota,

Pe deasupra se-nvîrtea,
Da'pe turci mi-i îneca.
Însă turcul mititel,
Răvărsat de bubăţel,
Mititel şi ciupăgel,
Parcă-a intrat naiba-n el!
El în caic îmi şedea,
Caicu-l învîrtea
Şi la margine-l trăgea,
Da' Ilincuţa-i zicea:
— Cine, frate, s-o afla
Din ţigare să fumează
Cu o mină să-notează
Şi să mă ia-n subţioară,
Să mă scoată-n mărgioară,
Ca să-i fiu eu soţioară!
Dară turcu-al mititel,
Tabachera şi-o scotea,
Ţigarea mi-o aprindea,
Din ţigare îmi fuma,
C-o mină înota,
La Ilinca ajungea
Şi mi-o lua în subţioară
De-o scotea la mărgioară,
Ca s-o ia de soţioară.
Acas' la Şandru mergea,
Mare bucurie-avea.
El de drag nu mai putea
Şi pe turc, zo,-l mai cînstea.
Dară turcu de colea,
Lui Şandru aşa-i vorbea:
— Şandrule, bogatul,
Şi eu sînt viţă de rumân,
Prepus de mic la păgin;
Pentru Ilinca frumoasă,
Iacă,-ţi vin ginere-n casă!
Mare nuntă se făcea,
Cu toţii îmi petrecea,
Da' Ilinca-mi rămînea,
Pe turci rău mi-i prăpădea.
Soar'li merge şi apune,
Da' Ilinca tot se spune.

79

FICUŢA LUI BANU MĂGUREANU

Verde de-o cicoare,
La vale, la vale,
'Ntr-al buaz de mare,
Tare mi se-m' pare,
Mindră casă mare,
Cu fereştile-n brumale,
Ce să-nvîrte după soare.
Mi-este casa banului,
Banului, Măgureanului.
Intr-o sfîntă vinerea,
N-avea Banu ce lucra,
Boii la car înjuga
Şi la plug că-mi pleca.
Începea el de-mi ara,
Pe toate mejghinele,
Peste toate drumur'le.
Ce ara îmi semăna,
Ce punea nu culegea,
Numa la nevolnici da,
Biru ca să mi-l plătească,
Ciocoi să nu-l stopească,
Copilaşi să arănească,
Cu atît ca să trăiască.
De coarne cine-mi ţinea,
Boii cine mi-i grăbea?
Tot Banu Măgureanu!
Ţăranul cel necăjit,
De ciocoi e jupuit.
Cine-ndeamnă plugu-n pîr?
Tot fîră-su Dragomîr,
Caii-nainte-i mina,
Cine plugari îndemna?
Negoiţă-al Pirvului,
Ficioraşu Sîrbului,
Din părţile Diului,
Ş-acum dintr-a Jiului.
Ară ei şi îmi brăzdează,
Pe cimpii că-naintează,
Cali mi-i îmbărbătează,

Că ciocoi nu-mi cutează.
Cînd fu soarele-n amiază,
Le veni-n suflet necaz;
Cînd fu soarele-n chindie,
Umplea trupuri de minie.
Prînzul nu le mai sosea,
Foame mare-i cuprindea,
Banu boii dejuga
Și la iarbă că mi-i da;
Pe brazdă neagră-mi cădea,
De foame nu mai putea.
Din vale de dealu-al mare,
Dincotro soare răsare,
Tarø-aleargă Bănuleasa,
Cu fină-sa Pîrvuleasa;
Imi cuprînd cîmpiile
Și-mi tăvălesc florile;
Din plug în plug ispitînd,
Tot de Banu întrebînd.
Iacă pe Banu găsea,
Bună vremea că îi da ;
Banu nici nu-i mulțamea,
Și răstit o înfrunta :
— Bănuleasă, soața mea,
Unde s-o mai pomenea,
Să iei prînzul în chindie?...
Nu ai pic de omenie !
— Prînzul l-am întîrziat,
De mare necaz am dat;
Cînd plecarăți voi cu plugu,
A sosit turcu cu murgu ;
Pin măidane a tunat,
Toate peste cap a dat;
Pe Ficuța ne-a răpit,
Peste cîmpuri mi-a fugit,
Cu fetița mi-a plecat,
Inimioara mi-a secat,
De-aia prînzul-a-ntîrziat,
Foamea rău v-a-ntăritat.
Atunci Banu de-auzea,
Nici de cină nu-î ticnea,

Caii mi-i încăleca
Și cu finu-su pleca.
Încăleca Banu pe Șargu,
Că știe să sară gardu ;
Pe Negru, Dragomir s-arunca,
Și în zări mi se pierdea ;
Alergau pe deșelate,
Să-l prindă pe turc din spate,
Dar drumul era departe,
Și cu Negru nu să poate...
Dragomir, zo, se grăbea,
Din gură așa-mi grăia :
— Mă rog, nașule, de tine,
Dă-mi-l tu pe Șargu mie ;
Mi-e Șargu de sama mea,
Am cu cine alerga ;
După cine-alerg îl prinde,
Pe o mie nu l-aș vinde !
— Fie-ți Șargu dăruit,
Cu flori mîndre-mpodobit.
Fie-ți dăruită fina,
Așa cum ți se cuvine,
Miria din Craiova,
Să judeci tu și Moldova,
S-o scoatem pe nașe-ta,
De la turc, din mîna rea !
— Mă rog, nașule, de tine,
Fă-mi, te rog, atîta bine ;
Să judec ce-am judecat,
Să fiu pe Șargu încălecat.
— Fie-ți, fine, dăruit,
Șargu cum e-mpodobit.
Cînd punea picioru-n scară,
Colinda nouă hotară ;
Cînd o dată îmi sărea,
El pe turc că ajungea.
Turcu, zo, mai tremura,
Parcă friguri l-apuca.
Da' Ficuța-l împingea,
Cu unghiile-l zgiria,
Toată fața-i singera,

Dară turcu tot grăbea.
 Dragomir îi ajungea
 Și din gură așa grăia :
 —Apleacă, finuță, capu,
 I-a venit lui turcu ceasu !
 Să tai pe turcu păginu,
 Ori să-l pun să pască finu.
 —Mă rog, finule, de tine,
 Fă-mi și mie-atita bine ;
 Pe turc să nu mi-l tălați,
 Pe mine-o să mă lăsați
 Prin ușile cucoanelor,
 De risul divanelor.
 — Pleacă, nașe, te rog, capu,
 Să nu tai din grabă altu ;
 De la plug noi am-alergat,
 După turcu cel spurcat.
 Dragomir paloș învirtea,
 Cind o dată mi-l izbea,
 Capul turcului zbură,
 Intr-un ciot se alina ;
 Ceva-m pare bolborosea,
 Apoi pe loc îngheța.
 Pe Ficuța mi-o scăpa,
 Pe Șargu o arunca,
 La Banu îmi alerga,
 Peste cîmpii îmi grăbea,
 Peste cîmpu al cu flori,
 Cel cu flori și cu bujori,
 Indeamnă Șargu cu doi sori
 Ș-ajungea la Banu-n zori.
 Banu mult se bucura,
 Pe turci rău că mi-i ura
 Și-i scoasă din Craiova.
 Și trăiau pe țara-n pace,
 Că n-are turcu ce-i face !
 Ficuța se mărita,
 Mindră nuntă îmi făcea,
 Doamne, de se pomenea,
 Sus în vadul Jiului
 Și în jos pe-al Diului !

80

AL GUȘIȚA A LU TOPALĂ

Al Gușiță-a lu Topală
 Bate turcii de-i omoară,
 Jos la scară mi-i doboară.
 Da' nu-i bate cum se bate,
 Și-i înfige pin țarușe,
 Și mi-i trimite la Ruși,
 Să-l cunoască că-i Aguși.
 Da' Gușiță ce-mi lucra ?...
 Bată-l Maica Precesta,
 Că mai bine nu i-oi zice,
 Ciinii carnea să-i mănince.
 Înainte le ieșea
 Și pe turci mi-i întreba :
 — Bre, voi turci dumneavoastră,
 De ce, frate, voi fugiți
 Au desculți și desbrăcați,
 Făr'de căciuliță-n cap ?
 — Cum, frate, să nu fugim,
 Că pe noi, știi, zo,-ne bate
 Gușiță a lu Topală,
 Ne bagă, frate-n, boală !...
 Nu ne bate cum se bate,
 Da' ne-nfige pin țarușe
 Și ne trimete la Ruși,
 Să-l cunoaștem că-i Aguși !
 Da' Gușiță ce-mi avea ?
 Pe Galbina, pe Cioaca,
 Pe aia, Țaligrădeanca ;
 Și pe Vinătu al rotat,
 Pașa din Dii l-a dat !
 Au și pe Roibu nărodu,
 Care trece cu el Oltu ;
 Agușiță că mina,
 Pe Galbina, pe Cioaca,
 Pe aia Țaligrădeanca,
 L-al ovrei bogătaș.
 Da' ovreiu că-mi avea,
 Trii fete mari avea ;
 Cum e una și alta,

Mai frumoasă Cădınca.
 La ovrei așa-i spunea :
 — Măi ovrei bogătaș !
 Dintr-ale trei fetițe mari,
 Știi că sint de gospodari,
 Dă-mi mîna să-mi aleg !
 Și cu ochii le privea,
 Mai frumoasă Cădınca !
 Da' ovreiu ce-mi lucra ?
 Trăsura mi-o trăgea,
 Doi bidivii înjuga
 Și multă blagă le da.
 Cînd acasă-ajungea
 Și de nuntă s-apuca,
 De cînd să ivea luna,
 Rămînea ca secerea.
 Da' Gușiță îmi grăia :
 — Bre Cădînco, soața mea,
 Mîncă-ț-ar neica gura,
 Da' mă duc, naică, mă duc
 Și cu roibu nărodu,
 Care cu el trec Oltu.
 Am un frățior mai mic,
 Să-i scot un corn de pămînt.
 Da' Cădınca, zo-mi, vorbea :
 — Măi Gușiță dumneata,
 Cu blaga de la taica,
 S-o mîncăm cu lingura
 Și s-o bem cu strachina,
 Și să dăm și altora !
 Lasă, Gușiță, nu pleca,
 Că se duce viața
 Și rămîne daica-așa !...
 El pe drum cînd îmi mergea,
 Tare roibu rînceza
 Și poter'le l-auza.
 Ei puștile le umplea
 Cu aur și cu argint,
 Care-n lume e mai scump ;
 Și-n Gușiță cînd plesnea,
 Să vezi, Doamne, că-l lovea
 La foaia zebunului,
 La casa sufletului !

De loc mațele-l ieșea,
 Cam cu paie, cu gunoaie,
 Băgă-n burtă să moaie.
 Cu cămașa se-ncîngea,
 Mață-n burtă ș-aduna
 Și cu mîna le ținea,
 La Cădınca mi-alerga.
 — Of, Cădînco, soața mea,
 De vorba ta eu n-ascultai,
 Pină capu mi-l mîncai !...
 Da' mă rog, mîndro, de tine,
 Ca să faci atîta bine :
 Am un frățior mai mic,
 Da' și el e mare voinic,
 După el te-oi ducea !
 Da' mîndruță, zo,-mi, vorbea :
 — Mă, Gușiță, soața mea,
 N-avui, taică, parte de tine,
 Care-mi erai un șoim pe lume !
 Da' frate-tu, un netrebuit,
 De nu e bun de nimic.

81

STOIAN BULIBAȘA DIN CRAINA

Foaie verde colălie,
 I-ascultați, lume, la mine,
 Să vă spun o istorie,
 Istorie bătrîneasă,
 Ca pentru să pomenească :
 Să vă cînt un cîntecel,
 Să trecem vremea cu el.
 Foaie verde trei masline,
 I-ascultați, lume, la mine,
 Să vă spun baș pe nume,
 Foaie verde viorea,
 Pe Stoian-bulibașa.
 Foaie verde de-un spanac,
 N-ați auzit, n-ați aflat,
 De-un oraș de Țaligrad,
 Ce mi-a fost de turci păstrat,

Unde-i cinstitu-mpărat.
Da-mpăratu ce-mi făcea,
Impăratu trimetea
Tot pe begul, sultan begu,
Pe el vezi îl trimetea
Cu cea mindră de azna,
Cu tutun și cu cafea,
Și cu aur și argint
Că era mai mult la turc.
Cu cea mică de azna,
Ca să vină-n Cladova,
Să stăpîneasă Craina,
Tot Craina lui Aiduc Velcu,
Ce mi-a zis cînd a pierit :
«Capul dau, Craina n-o dau !»
Ia cînd begu că-mi pleca,
Din Țaligrad mi-o pornea,
Piste Bulgaria-mi trecea,
Mai întii prin Grecia,
De venea-n Bulgaria,
Ca să treacă-n Sirbia,
Să meargă la Cladova.
Trecea baș prin Sofia,
Că pin Plovdiv îmi venea
Și-ajungea la Lom Palanca,
Că pe sară fu-n Vidin
Ajunsă baș pe senin.
La Diul din Bulgărie,
Ca să treacă în Sirbie,
El din Dii că îmi pleca,
Venea pîn' la Bregova,
Să ducă la Ginzova
C-acia e granița,
Ca să treacă în Sirbie,
Cu aur vreo șapte mie.
Cînd ajunsă-n Bregova,
Cadinili de-l vedea,
Ele toate că-mi venea,
Ele toate s-aduna.
Cînd de begu-mi auza,
Cîte-un pui de găină fript
Și cu cîte-o azimă de piine ;
Da' cu miere și cu unt,

Ce este la turc mai mult.
Cadinili dacă-l vedea,
Din departe se ruga,
Din de-aproape-ngenunchea,
Poala, mîna-i săruta
Și-ncepea de a plîngea,
Așa din gură-l zicea :
— Măi begule dumneata,
Bine, doamne, c-ai venit,
Da' pe noi rău ne-ai găsit.
Venirăm la dumneata,
Toate să ne jeluim,
Nu mai putem să trăim
De Stoian-bulibașa
Ce stăpînește Craina.
De cînd s-a bulibășit,
Cădinili s-a stărpit ;
El pe noi ne-a văduvit,
Dumnezeu să-l fi bătut !
Că lui lăutarii-i cîntă,
Și toată noaptea se plimbă
Cu miinili-n pozănarî,
Da' cu cinșpe lăutari.
Cum scapătă soarili,
Intărește strejurli
Și sărută fetili,
Iubește cadinili.
Cadina cea mai frumoasă
O iubește și o lasă ;
Și cîte fete de turc,
Toate de el ne-a udit,
Pe toate mi le-a iubit,
Și nu este nici un sat,
Pe toate le-a sărutat,
Nici una n-a scăpat.
Unie-a-ntilnit turc bătrîn,
De frică mi-a ros la fin,
Da' unie-a-ntilnit turc cu barbă,
L-a pus ca să pască iarbă.
Și mulți turci ne-a omorît
Și pe noi ne-a văduvit,
Dumnezeu să-l fi bătut !
Venim să ne jeluim,

Nu mai putem să trăim!
Dară begu că-mi zicea :
— Cadinelor, voi dumneavoastră,
Duceți-vă toate acasă
Și nu purtați grija noastră,
Că eu de-aia am venit,
Să-l măninc eu pe el fript.
Ca să trec eu în Sîrbie,
Lui Stoian numile să-i vie.
Oț auza ce-oi făcea,
Să se ducă pomina.
Da' și begu că-mi pleca,
Pleca el din Bregova
Și da piste Ginzova,
Și la Timoc îmi venea,
Ca să treacă granița.
Și aci granița trecea,
Cînd oi zice de-o suveiche,
Pe la moara lui Ureche ;
Pe la podu lui țigan,
Trecea aznale de bani.
Trecea turcu în Sîrbie,
Pe șuseaua din Mocrani,
O lua pe drumul roman,
Foaie verde de-un pelin,
O lua drept de Negotin.
Ajunsă-n Cobișnița,
Sătenii rău se-ntrista,
Begu-ajunsă-n Negotin,
Beu un bocal cu vin
Și pe săteni i-ntreba :
— Unde este Carapancea,
C-ala-i nașu lui Stoian.
Da' vezi begu ce-mi făcea,
La Stoian Carapancea,
La poartă, vezi, mi-l striga,
Stoian Carapancea ieșea.
Calu de friu mi-l luva
Și-n obor că mi-l băga ;
Turcu se descăleca
Și pe scaun că s-așeza,
Și la vorbă să punea.
Da' Stoian că mi-l ruga

Cu cafea de-aia turcească,
Puțin să se odihnească.
— Măi Stoiene dumneata,
Eu n-am venit ca să șed,
Să beau, să mă veselesc,
Și-am venit ca să-ngrijesc,
Impărăția-mi păzesc,
Că sînt minat de-mpăratu,
De cînd lumea nu-i ca altu.
El pe mine m-a minat
Cu cea mică de azna ;
De tutun și de cafea,
Să mă duc la Cladova.
Da' de tine-am auzit,
Așa vorbă mi-a venit,
Că ești nașu lui Stoian.
Cată-l numai de l-oi găsa,
Cit oi cere atît ți-oi da,
Să cadă la mină grea.
Să pui tu o gură bună,
Pe mine să mă petreacă,
Și el și cu dumneata,
Pină colo-n Cladova,
Cit veți cere atît v-aș da !
Pe mine să mă petreacă,
Cit oi drumuia cu el,
N-am frică de nimenea,
Că vezi codru mi-a-nfrunzit,
Iar haiducii s-a-nmulțit !
Așa begu tăinuia
Cu cnezu de Carapancea.
Carapancea de-auza,
Fuga o slugă trimetea
La Stoian-bulibașa.
Stoian acas' nu era,
Da' cocoana lui ieșea
Și lui, frate, că-i spunea :
— Nu e Stoian în Negotin,
Mi s-a dus ieri la Zăiceri
Să dea ochi cu negustori
Și să le dea plățili.
Dară sluga se-ntorcea
La Stoian Carapancea

Și așa, vere, îi vorbea
Toată treaba cum era.
D-atunci Stoian Carapancea,
Mică carte că-i scria
Și pe slugă-o trimetea
Ca să-i facă facerea.
Pleca pe cum e ieri,
Da' azi el ajunsă-n Zăiceri;
Pe Stoian-bulibașa-l găsea,
Mi-l găsea-ntr-o cafenea,
Bea rachiu și cu cafea,
Nouă lăutari cînta,
Frumos mi se veselea.
Da' cum sluga ajungea,
Mai departe că îmi sta,
Frumos mi se ploconea
Și cartea că i-o da;
Da' nici cartea n-o furșea.
Incepea de mi-o rupea,
In picioare că-mi sărea,
Din gură așa-mi grăia:
— Fi-ar muma lui de turc,
Da' pe unde-o fi trecut,
De-o avea calul potcovit,
Capu el și l-a pierdut!
Și de-o fi turcu armat,
Ii las capu atirnat;
Că turcu s-a abătut
Și pe Craina mi-a robit.
In picioare drept sărea
Și la roibu se ducea,
Pe roib el încăleca
Și de loc că îmi pleca.
Fugea Stoian cît putea,
Cînd la Timoc ajungea,
Pe valea Timocului,
Cîntă puiul cucului;
Că e timp de haiducie,
Pe colnice cite-o mie.
Stoian dacă ajungea,
Baș la moara lui Ureche,
Baș la podu lui Țigan,
Cam la drumu al roman,

Urma la cal mi-o vedea,
Stoian o dată-mi ofta;
Este calul potcovit,
Cu turc nu e de glumit.
Și așa el cînd îmi vedea,
Din gură el îmi vorbea:
— Fi-ar muma lui de turc,
Iacă pe unde-a trecut,
Iar Craina el mi-a robit,
Și eu stau benchetuiesc,
De Craina nici că-ngrijesc;
Da' ce fel de haiducie,
Făr-de nici o vitejle!
Geaba mă număr voinic,
Iacă turcu c-a trecut.
De la podu cel roman,
Ce-i aproape de Mocrani,
Lua drum de Cobișnița,
De Negotin s-apropia.
Tare vine fulgerînd
Și pămîntu duduînd;
El, frate, îmi ajungea
La nașe-su Carapancea.
Da-năuntru nu intra,
Pe-acasă mi se ducea,
Stoian s-a posomorît;
Mustățili-a slobozît,
Să uita tot în pămînt.
Dară Begu de-l vedea
Și cînd bine mi-l privea,
Tare mi se spăimînta,
Însă Begu îi vorbea:
— Măi Stoiene dumneata,
Ce ești cneaz peste Craina,
Asta e Stoian-bulibașa,
Lele muichilița mea,
Așa viteaz n-am văzut,
De cînd maica m-a făcut!
Dacă cu mine-o mergea,
N-am frică de mîmenea,
Cît i-oi cere-atît i-oi da,
Știu că bine m-o păza.
Da' Stoian Carapancea,

Pe la cină se ducea
La Stoian-bulibaşa,
De la poartă mi-l chema.
Da' Stoian-bulibaşa,
Cînd afară îmi ieşea,
Aşa din gură-i zicea :
— Fugi, naşule, de-acia,
Omu nu se cheamă noaptea,
Omu mi se cheamă ziua,
Noaptea se cheamă muierea ;
Da' nu chemi, vezi, voinic,
Cînd e teama de pierit !
Du-te, naşule, acasă,
Că pot să viu dimineaţa !
Şi naşi-su că pleca,
Da' Stoian mi se culca
Cu nevasta-alătura.
Da' cînd zor'li se vărsa
Şi nevestă se scula,
Ea din piept adînc ofta,
Şi din ochi îmi lăcrăma,
Iar din gură îi grăia :
— Măi Stoiene dumneata,
Nu te duce-n Cladova,
C-aseară cînd ne-am culcat,
Puţin somn că mi-am somnat,
Urit vis eu mi-am visat.
Visai tot urit de tine,
Să ştii că n-om petrece bine.
Visai puşculiţa ta,
Sta-n cui făr-de vergea,
Visai pistolii tele ;
Stau în cui făr-de oţele ;
Scurtate zilele tele.
Te visai în ătoale negre,
Zilili tele se pierde.
Şi-un şarpe cu paiu-n gură,
Gîdea-l tău cu ştreangu-n mină.
Da' Stoian n-o asculta,
Calu bine îl rostea
Şi pe el încăleca,
La naşi-su se ducea,
La naşi-su Carapancea.

Cînd la poartă ajungea,
Piste naşi-su mergea,
Naşi-su-nainte-i ieşea,
Toată taina i-o spunea :
— Măi tu, fine dumneata,
Mergi cu mine-n Cladova ;
Cu aznaua turcului,
Nădejdea-mpăratului.
Multă blagă el ne-o da,
Cum ne-o cere inima.
Dară Stoian nu cam vrea,
Da' naşi-su îi zicea :
— Ascultă, fine, de mine
Să fie bine de tine ;
Că eu nu te-ndemn la rău,
O fac de binili teu.
Da n-auzi tu, măi fine,
Eu dau atu de sub mine
Şi dau inima din mine,
Că nu te-oi lăsa pe tine,
Da-voi blaga mea şi-a ta,
Pe tine nu te-oi lăsa,
Odată şi cu viaţa.
Atunci Stoian se-nşela,
El de naşi-său asculta,
Bată-l Maica Precesta,
Şi cu Sfînta Lunea.
De bine să nu-i mai fie,
În toate zilili bune.
El cu naşi-su-mi pleca,
Cu begu alătura,
Cînd din Negotin ieşea,
Dară Stoian-bulibaşa,
Calu i se poticnea,
Şi de trei ori sus sărea,
Pe Stoian mi-l lăpăda.
Da' Stoian era voinic,
De trei ori ei s-a-nvirtit,
În picioare a căzut,
Atunci Stoian se-nchina :
Doamne, ce-oi să fie-asta !
Iar pe cal se-ncălica
Şi din Negotin ieşea,

Apoi din gură-mi cînta :
 «Negotine, Negotine,
 Pleacă Stoian din tine ;
 Zo, să urle cîinii-n tine,
 Să ştii n-o să fie bine».
 Şi iar pleca pe drumu-al mare,
 Mi-o lua pin Samarinovăţ,
 Trecea pingă Geanova,
 O lăsa pe Prahova,
 O-apuca de Casiac,
 Ajungea-n Mihailovaţ,
 Iacă acia-mi odinea,
 Cîtea vedre de vin bea
 Şi de-acia iar pleca.
 Pleca la Palanca,
 Trecea prin Graboviţa,
 Şi acia că-nsăra,
 Toţi acia se culca.
 Dimineaţa se scula,
 Da' Stoian vezi ce făcea,
 Toată lumea aduna
 Şi la cafegiu striga :
 — Măi cafegiu dumneata,
 Ia primeşte tu rachiu
 Şi dă-i la lume să bea,
 Să-mi fie de pomenire,
 Că, frate, vezi nu se ştie,
 C-aşa-mi spune inima
 Că n-oi mai trece pe-aicea.
 C-asară cînd m-am culcat,
 Puţin somn eu mi-am somnat,
 Urit vis eu am visat,
 Parcă eram spînzurat.
 Visai puşculiţa mea,
 Sta în cui făr-de vergea,
 Scurtată-i viaţa mea,
 Şi-mi visai pistolii mele,
 Stau în cui făr-de oţele,
 Scurtate-s zilele mele.
 Visai toalele negre,
 Zilili mele se pierde.
 Şi-un guşter cu paiu-n gură,
 Gîdea-l meu cu ştreangu-n mină.

Luvaţi, lume, voi de beţi,
 Care pe cum îmi puteţi ;
 Că eu pintru voi plătesc,
 Să-i fie de pomenire
 Lui Stoian ce dă cu ştire,
 Că visu ce l-am visat,
 Este vis adevărat,
 Şi de-aş şti că este-aşa,
 Intii pe naşu l-aş tăia,
 Da' nici turcu n-ar scăpa.
 Iacă naş-su se ruga :
 — Măi fine, măi Stoiene,
 Ascultă tu la vorba mea,
 Că e bună nu e rea,
 Că eu viaţa mea oi da,
 Pe tine nu te-oi lăsa,
 Da-voi atu de sub mine,
 Dau şi inima din mine,
 Şi nu te-oi lăsa pe tine.
 Şi iar Stoian că pleca,
 Lua drumu de Cladova,
 Pin Velesniţa-mi trecea,
 Şi la pod, la Birloaga,
 Cînd coveiili suia,
 Stoian drept se uita,
 Aşa din gură zicea :
 — Minca-ţi-aş gura de drum,
 Da' cum eşti mîndru chitit,
 Să mă uit pe tine bine,
 Că nu se ştie de mine,
 Da mă-ntorc, da nu mă-ntorc !...
 Cînd în Coasta Părului,
 Odina haiducului,
 Iacă un ţigan în cale,
 Cu ciurele şi cu fiare.
 Da' ţiganu de-l vedea,
 El din gură îi vorbea :
 — Măi Stoiene dumneata,
 Nu te duce-n Cladova,
 Că asară-n cafenea
 Toţi turcii mi s-a vorbit,
 Toţi ei că s-a tănuit
 Cum să-ţi facă facerea,

Să-ți răpuie viața.
S-a vorbit și mic și mare,
Pe tin-cum să te-omoare,
S-a vorbit în Cladova,
In Cladova-n cafenea,
In „Velica Sirbia“.
Dară Stoian de-auza,
Așa din gură-mi vorbea :
— De-aș știa că este-așa,
Intii pe nașu l-aș tăia,
Da' nici turcu n-ar scăpa !
Atunci nași-su-i zicea :
— Măi tu fine dumneata,
Ascultă la vorba mea,
Că e bună nu e rea,
Imi dau sufletu din mine,
Da' și atu de subt mine,
Numa-ascultă de nași-tu,
Că te-ndemn numai la bine,
N-a fi nici un rău de tine !
Și iar pleca alătura,
Bată-l Maica Precista
Și toate zilili bune,
Să nu-i mai fie de bine,
Că nu l-a-ndemnat la bine !
Cînd ajungea-n Cladova,
Ei se băga-n cafenea,
Dară begu se ducea,
Drept la cetate-mi mergea,
Pe toți turcii i-aduna
Și le spunea, vezi, taina.
Se vorbeau, se tăinuia,
Așa begu porincea :
— Aide care vă duceți,
Tare bine să-l prindeți,
Mai bine voi să-l chemați,
Din cafenea să-l scoateți.
Cin s-o ducea de-l chema,
Bun bacșiș că va primea.
Da' nima nu cuteza,
Nici un turc nu cuteza,
Decît un turc mai bătrîn,
Era de barbă mai spin.

Ala cuteza-i spunea
Că n-are pe nimenea,
N-are casă, n-are masă,
N-are copii, nici nevastă.
El la cafenea-mi mergea,
Din departe se ruga
Și lui Stoian îi spunea :
— Măi Stoiene dumneata,
Vino pin' la noi încoa ;
Vrea begu să te plătească,
Cu aur te dăruiască,
Dară begu s-a rugat
Ca să nu mergi înarmat,
Și să mergi tu făr-de arme,
Făr-de arme, pe picioare,
Că atunci begu de-o vedea,
Bun bacșiș, Stoiene, o da,
De s-o duce pomina !
Atunci Stoian se scula,
Mina pe sabie-mi punea
Și pistoalele la briu,
Lua și pușca, vezi, la umeri.
Da' nași-su de-mi vedea,
Iacă de el se ruga :
— Măi tu, fine dumneata,
Ascultă la vorba mea,
Nu te duce înarmat,
C-o fi begu supărat,
Ascultă la vorba mea ;
Că eu sînt, vezi, nașu-tău,
Și eu nu-ți gîndesc rău.
Că dacă l-oi supăra,
Poate faci și vro belea,
De se duce pomina !
Stoian de el asculta
Și armili le lăsa,
Și mergea el la cetate,
Fără de frică de moarte.
Turcii porțile-nchidea,
Și la begu cînd mergea,
Dară begu ce-mi făcea ?
Lua galbini cu mina,
Sta lui Stoian arunca,

Da' la turci el semn le da,
Și toți turcii că sărea,
Pe Stoian îmi năvălea.
Dară Stoian ce făcea ?
Pe care mina punea,
În pământ îl arunca,
Da' nici nu se mai scula,
Și-mi trîntea, Stoian trîntea,
Pînă ce el ostănea.
Atunci cizma o scotea
Și cu cizma mi-i lovea,
Pe mulți turci mi-i omora.
Alți turci îmi năvălea,
Ca frunza și ca iarba,
Ca și cînd ploaia ploua.
Iacă Stoian ostănea,
Iacă unu că-mi ieșea,
Iusein din Rîtcova,
O boată de corn avea,
Și la Stoian se ducea,
Și după cap mi-l lovea,
Pe Stoian mi-l amețea,
Turcii toți îmi năvălea
Și pe Stoian mi-l lega
C-o frînghie de mătase,
Impletită vița-n șase,
Stringe carnea pîn' la oase ;
Și cu alta de Brașov,
Impletită vița-n opt.
Stringe carnea piste tot,
Și frînghia de fuior,
Da' e groasă ca pe picior.
Și după ce bine-l lega,
La begu mi-l aducea,
Și begu mi-l judeca.
Dară Stoian se uita,
Și numai ce îmi rînjea,
Și din mustață zbîrcea,
Nici o putere n-avea,
Așa din gură-mi zicea :
— Bine begule dumneata,
Da' cum ne fu vorbița ?
Hai, hai, lele, maica mea,

De-aicea de-oi mai scăpa,
Și la spurcat cînd m-oi ducea,
Armili nu le-oi mai lăsa !
Atunci begu de-auza :
— Măi Stoiene dumneata,
Nași-tu, vezi, te-a mințit,
Nași-tu te-a prevărit,
Nași-tu cu blaga mea,
Să știi că ți s-a dus viața.
Da' să-mi spui adevărat :
De cînd te-ai bulibășit,
Ce păcate mi-ai făcut ?
Ca să-ți iert păcatili,
Pîn-oi făcea altili.
— Măi begule dumneata,
De cînd m-am bulibășit,
Multe păcate-am făcut,
Și cadine am stărpit,
Ce mi-a fost drag am făcut !
Mi-am trăit pe voia mea,
N-am frică de nimenea,
Și-am trăit pe voia mea...
Toate fetele de turc,
Toate de mine n-a udit,
De care god mi-a fost drag,
Ea de mine n-a scăpat.
Pîn-acuma mi-am trăit,
D-acușa m-ați prevărit.
Am picat la mina ta,
Fă din mine ce oi vrea,
Nu-mi pare rău de viața mea,
C-așa mi-a fost, zău, mintea.
Eu de-aici de-aș mai scăpa,
Aș știa ce aș lucra ;
Întîi pe nașu l-aș tăia,
Da' nici tu nu mi-ai scăpa.
— Măi Stoiene-bulibașa,
Ce-ai judecat tu Craina,
Vezi, tu, Craina jumătate,
Pe Timoc a treia parte,
Spune-mi tu adevărat :
Ciți turci tu că mi-ai tăiat,
Ciți în pari ai alinat,

Ciți în Timoc înecat,
Ciți pe Dunăre-aruncat,
Da' pe cîți ai spînzurat ?
Că de cînd mi-ai haiducit,
Multe cadîne-ai văduvit,
Mulți copii ai sărăcit.
Cu panduri și cu haiduci
Ai pornit prin văi și lunci,
Pin păduri și pe poteci,
Turci, aznale îmi petreci.
Mult aur tu ne-ai furat,
La rumâni tăi ai dat.
Nu ți-a fost, Stoiene, păcat,
Ne-ai lăsat făr-de-un ducat,
L-ai supărat pe-mpărat ;
Pe-mpărat din Țaligrad,
Și-o să-ți fie, vezi, de cap !
După ce te-ai bulibășit,
L-alte rele te-ai grăbit,
Nu ne lași peste Timoc,
Cu cai potcoviți de loc,
Și cu arme înarmați,
Parcă sinteți voi turbați.
D-ai căzut la mină bună,
Care capu să-ți răpună !
Atunci begu năredea,
Pe Stoian mi-l spînzura
Baș în grad în Cladova.
Și nici așa nu-l lăsa,
De la munte mi-aducea
Un copac de-al găunos,
Il puseră pe Stoian pe dos.
Drumu-n Dunăre că-i da,
Și pe apă că-mi plutea,
Mergera pîn' la Prahova.
Prahovenii, belecii,
În bălăit se brodea
Și copacu mi-l prindea.
Cînd la margine-l trăgea,
Da' cînd lemnu mi-l spărgea,
Pe Stoian-bulibașa-l găsa,
Il găseau în lemn băgat,
Ca pe-un mare vinovat,

Ce de turc e spînzurat,
Zo, era, Doamne, umflat.
Gata lemnu a crăpat,
Nima nu mi-l cunoștea,
Da' nevasta lui venea,
La Stoian mi se uita,
Nici ea nu l-ar fi cunoscut,
De nu s-ar fi nemerit.
Da' pe ce mi-l cunoștea ?
Pe mustața de la gură,
Pe inelu de la mină,
Pe inelu de argint,
Inelu de cununie,
Din dalba copilărie.
Iacă nevasta mi-l luva,
Mindru leagăn că-i făcea,
Pe Stoian mi-l îngropa,
În rînd ca toată lumea.
Cîntecu ce l-a cîntat,
Din Negotin cînd a plecat,
Și visu că l-a visat,
Baș mi-a fost adevărat.
Nu-mi este mie de voi,
Ce-ascultați acuși la noi,
Și-mi de ce-a fost atunci,
Mare patimă sub turci,
Doamne, de s-o pomeni,
Cît soare pe ceri va fi.
Soar'li merge și apune,
Dară Stoian tot se spune.
Istorie rumânească.
La buni frați ca dumneavoastră,
Pentru ca să pomenească.

82

RADU ȘI TĂTARI

Foaie verde colălie,
I-ascultați, lume, la mine,
Să vă spun o istorie,
Istorie bătrînească,
Ca pentru să pomenească !

Intr-o sfintă duminica,
N-avea Radu ce lucra,
Cu soru-sa se vorbea :
— Soră, surioara mea,
Vrei s-ascuți vorba mea ?
Să facem o pomenire,
Ce nu s-a aflat pe lume !
la rostește, naică, bine,
Dă-ți fața cu rumeneală,
Obrăjiorii cu căneală,
Și bine te premenește,
Prea bine te rumenește ;
Și noi, naică, să mergem
Tot pin târgu-al tătăresc,
Une sînt boieri de-ai mari,
Cu chesălele de bani ;
Eu să strig în gura mare :
— Ai la roabe de vînzare,
Ca să-mi dați bune parale !
Noi pe ei să-i înșelăm,
Parale bune să luăm ;
După ce banii i-om lua,
Atunci, naică, om fugea.
Și iată cum om lucra,
Tătarii n-cr pricepea :
Tu te faci că plîngi,
Minile îți frîngi,
Că ți-e dor de frățior,
Ce-l iubești cu foc și dor.
Eu pe Lindu-oi încăleca,
Pe lingă tine m-oi da,
Ca să-mi săruți tu mîna ;
Eu mîna-n briu ți-oi pune,
Pe Lindu te-oi arunca
Și cu tine voi fugea,
La păgîni nu te-oi lăsa !
Atunci soru-sa Stanca,
In cămară se băga,
Bine, frumos se rostea,
Bine mi se primenea,
Fața ea și-o rumenea,
Iară părul și-l cănea.
Radu-n grajd se băga,

Pe Lindu de-l rostea ;
Păru inele-i făcea,
Bine de mi-l dichisea.
Și-mi avea Lindu, avea
Și dangale pe spinare,
Cînd îl vede, naica moare !
Frumușel mi se rosteau,
Și cu soru-sa pleca.
Ajungea pe drumu-al mare,
Zo, fugea Lindu de tare,
Ca un vînt de-al viforit,
Cînd abură pe pămînt !
Și-mi fuge iepurește,
De nu-i mai tragi nădejde ;
Cu urechile pe spate,
Fuge de nu se mai poate !
Cînd la târg el ajungea,
Baș la târgu-al tătăresc,
Une boierii trăiesc,
La parale cheltuiesc,
Pe Lindu-l descăleca
Și-ncepea tare zbiera :
— Hai la roabă de vînzare,
Cine dă multe parale !
Atunci tătari de-auza,
Pe lingă ei s-astringea ;
La soru-sa se uita,
Mai aproape-nainta.
Da' un tătar mai bătrîn,
Era de barbă cam spîn,
Era făcut mai de mult,
Multe-n lume-a-petrecut
Și multe c-a mai văzzut !...
El era mai priceput,
Pe soră i-a cunoscut
Și din gură a grăit :
— Măi Radule dumneata,
Asta nu e roaba ta ;
Asta-ți este soru-ta
Dintr-o mumă, dintr-un tată,
Spune vorba-adevărată !
De ce-o vinzi pe soru-ta,
Or ți s-a urit de ea ?

Dară Radu-i răspundea :
 — Tătăraşe dumneavoastră,
 Nu purtare-ţi minte proastă !
 Da' fîncă m-ai întrebat,
 Vreau să-ţi spun adevărat :
 Eu o vînd pe soru-mea,
 De nevoie, vai de ea !
 Că muma, vezi, ne-a murit,
 Iară tata ne-a pierit...
 Tata, ştii, a fost bogat,
 Da' n-avea soţie-n sat ;
 Şi avea cirezi de boi,
 Da' şi mari turme de oi.
 Şi dacă-a fost om bogat,
 Da' mi-a fost tare stricat !
 Pe toate mi le-a vîndut
 Şi săraci noi am udit...
 A vîndut viile şi moşiile,
 Apoi boii şi cu oile ;
 Pe toate mi le-a vîndut,
 Şi dator tot c-a udit,
 Şi aşa tata-a murit,
 Dumnezeu să-l fi bătut,
 Că prea rău ne-a sărăcit,
 Fir-ar el şi-ncolăcit !
 Acuşi dator mă găesc,
 Toată noaptea mă gîndesc
 Cum să fac să mă plătesc ;
 Nu ştiu dacă-o să mă credeţi,
 Da' pe soru-mea o vedeţi !...
 Mi se rupe inimioara
 C-ajung să-mi vînd surioara,
 Datoriile să-mi plătesc,
 Om curat eu să uidesc !
 Da' tătaru îl credea,
 Multă blagă el îi da ;
 Cit cerea, atîta-i da
 Şi pe soru-sa i-o lua.
 Să vezi, Radu ce-mi făcea ?
 După ce banii-i primea,
 El pe Lindu-ncăleca
 Şi la tătari se ducea.
 Dară sora-i, zo, plîngea,

Lăcrămi pe obraz curgea ;
 Radu aşă cînd vedea,
 Tătarului îi zicea :
 — Tătarilor dumneavoastră,
 Soru-mea este o proastă,
 S-o gîndi la muma noastră,
 Care a-nvăţat-o acasă
 Să sărute mîna mea
 Orişicînd ne-om despărţea,
 Că-s mai mare decît ea,
 Ş-aşa ni-i nouă legea.
 Vă rog să staţi cităva,
 N-o să avem gîlceava ;
 Apoi du-te cu sănătate,
 Că şi de la Domnu se poate !
 Dară Radu ce-mi făcea ?
 Pingă sora lui se da,
 Nu-i da mîna s-o sărute,
 Da-i da mîna ca s-o salte.
 Mîna la briu îi punea,
 Pe Lindu o arunca,
 Pinteni lui Lindu îi da ;
 Dară Lindu, zo,-mi fugea,
 Şi s-aşterne cîmpului,
 Pe aripa vîntului,
 Şi-mi fuge ca o furtună,
 Cu tătarii nu e glumă !
 Fugea cu urechile pe spate,
 Fugea că nu se mai poate !
 Cu soru-sa alătura,
 Iată acasă c-ajungea ;
 Şi-şi lua paloşul din casă,
 Trece prin tătari prin oasă ;
 Tătarii cum ajungeau,
 La luptă se îndîrjeau.
 Radu singur se luptă,
 Da' tătarii vo sută,
 Şi-i taie cu paloşu-al greu,
 Că e voinic ca un zmeu !
 Apoi la soru-sa venea,
 Din gură aşă-i zicea :
 — Stanco, surioara mea,
 Ia-mi fă tu nişte cafea,

Să-mi treacă de inimă rea,
Ca la noi la nimenea !...
Și-mi bea și se veselea,
De tătari nu se-ngrijea.
Și trăiau pe țară-n pace,
Că n-au tătarii ce-i face !

83

GOESCU

Pe marginea Oltului,
Frate, ș-a Oltețului,
Multe corturi sînt întinse,
De voinici îmi sînt cuprinse !...
La cortu-al din mijloc,
Mi se vede-un mare foc,
Șede hanu și sultanu,
Și-l judecă pe Goescu.
Da' cum, naică,-l judeca ?
Cu palma mi-l pălmuia,
Cu biciu mi-l biciuia.
Atunci Goescu-mi vorbea :
— Măi hanule și sultane,
Și agipețu lebane,
Prea bine mi-am auzit
Că mi-s sînt eu de pierit ;
Da' mă rog de dumneata
Să-mi fac și eu crucea mea,
C-așa spune pravila
De la Maica Precesta,
Și sfînta vanghelia !
Că știți, frate, de nu știți,
Cit pe pămînt mi-am trăit,
Multe păcate-am avut :
Pe frate-meu l-am tăiat,
Pe taica l-am junghiat ;
M-am ținut cu muica mea,
M-am iubit cu soru-mea ;
Vezi, păcate-mpresurate,
Nu le-alegeți de dreptate !...
Dar hanu și sultanu,

Și agipețu lebanu,
Multă turcime-aduna,
Pe Goescu-l trimetea,
La biserică-l ducea,
Goescu-nuntru intra ;
Turcii-afară l-adăsta,
C-așa le cerea legea.
Goescu în biserică,
Rămasă fără de frică ;
Pe un popă îl vedea,
Din gură așa-i grăia :
— Părinte, sfinția-ta,
Ia desleagă-mi direapta,
Să fac crucea creștinească,
C-așa spune pravila
De la Maica Precesta,
Și sfînta vanghelia.
De direapta te-oî sfia,
Dă-i drumu atunci la stînga...
Da' popa de auza,
De direapta se sfia,
Ii da drumu la stînga.
Goescu stîngaci era,
Așa bine se brodea !
Mina su' manta băga,
Mică sabie scotea ;
Incolăcită cum era,
În popă mi-o îndrepta,
Grămadă că mi-l trîntea.
Pînă popa se zbătea,
Aine de pe el trăgea,
Goescu le îmbrăca,
Sama în oglindă lua :
Popă întreg că părea,
Numai barbă nu avea !...
Foarfecele mi le lua,
Barba el că o tundeă,
Pe o ață o-nșira ;
Sama în oglindă lua,
Popă-adevărat era !
Afar' la turci că ieșea,
Din gură așa le vorbea :
— Turcilor, agalilor,

Ce mai stați și vă uitați,
 Goescu la mine a venit
 Și baș eu l-am spovedit ;
 Grele păcate a avut,
 Eu tare m-am năcăjit,
 Pe Goescu-am prăpădit.
 Dacă voi nu mă credeți,
 Intrați-nuntru și vedeți !
 Atunci turcii de-auza,
 Năvală la ușă-mi da.
 Da' Goescu ce-mi făcea ?
 De la spate mi-i lua
 Și pe toți mi-i prăpădea.
 Un cal bun își alegea,
 Pe drum la deal îmi pleca ;
 C-un căpitan se-ntilnea,
 Multă oaste îmi purta.
 Da' Goescu-l întreba :
 — Căpitane dumneata,
 Une mergi cu oastea ta ?
 Căpitanu că-i zicea :
 — Părinte sfinția-ta,
 Prea bine mi-am auzit
 Că Goescu mi-a murit ;
 Baș acolo că mergem,
 Pe Goescu să-l vedem.
 Da' Goescu îi zicea :
 — Căpitane dumneata,
 Goescu că mi-a venit,
 Baș eu l-am și spovedit ;
 Grele păcate c-avut,
 Și eu că m-am năcăjit,
 Pe Goescu-am prăpădit.
 Căpitanu de-auzea,
 Mică sabie scotea,
 Pe popă îl dăruia,
 El din gură iar grăia :
 — Bună sabie căpătai,
 Da-n carne nu mi-o-ncercai !
 In căpitan o răpeza,
 Capu de la trup îi lua,
 Și pin turci se învirtea,
 Ca un vifor îi bătea,

Le bătea mijloacele,
 Le știa soroacele.
 Pe toți turcii prăpădea,
 Iar îndărăt se-ntorcea ;
 Iar la hanu și sultanu
 Și agipețu lebanu.
 Din gură le cuvînta :
 — Măi hanule și sultane,
 Și agipețu lebane,
 Dați-mi oaste să mă bat,
 C-acuși m-am întăritat !
 Da-mpăratu de vedea,
 Așa din gură-i grăia :
 — Goescule dumneata,
 Oastea ce noi am avut,
 Toată tu ai prăpădit !
 Burta pe astal punea,
 Mîndră pravilă-i făcea,
 Apoi din gură-i zicea :
 — Goescule dumneata,
 Judecă-ți tu țară-n pace,
 N-are nima ce-ți mai face !
 Istorie rumânească,
 Domnu ca să pomenească
 La buni frați ca dumneavoastră.

84

VIDU ȚAREANU

Cînd oi zice de-o cicoare,
 La vale, frate, la vale,
 Colea-ntr-un buaz de mare,
 Mi se vede-o casă mare,
 Cu fereștile-n brumale,
 Ce se-nvirtește după soare.
 Da' la ea cine-mi șede ?
 Doar Vidu cu mumă-sa.
 Acea maică cea bătrînă,
 Cu burculița săină,
 Cu dințișorii de lină,
 Cu brînașu numai sirmă,

Aia e-a lui Vidu mumă.
De cînd Vidu s-a născut,
Tot cu turcii s-a bătut,
Că e Vidu copil mic,
Iacă Vidu ce-a făcut :
'Ntr-o sfîntă duminica,
Cînd nu lucră nimenea,
Mai de noapte se scula,
Se ducea la cafenea
Să bea un par de cafea
Ce ține șapte oca,
Că tot așa Vidu bea.
La foișor se-ntorcea
Și de-a razna-n pat ședea...
Iacă somnul mi-l fura,
Vise mari îl grămădea,
Și din somn se spăimînta,
Drept în picioare sărea ;
Mumă-sa mi-l prijinea
Și din gură-așa-i grăia :
— Vidule, muică Vidule,
Muică, ce te-ai spăimîntat ?
Așa din somn ai zbierat,
Pe maica mi-ai officat !
Dară Vidu sta vorbea :
— Aoleo, muichița mea,
Așa greu am adurmit,
Visele m-a grămădit ;
Așa vis n-am mai visat !
Că l-am mai visat o dată,
Cînd cu turcii m-am bătut
La Măgura Cucuiată,
Unde m-am bătut odată.
Chiar în pat că mai ședea,
Și iar sta de cucăia.
Dară maica cea bătrînă,
Ce era lui Vidu mumă,
In picioare se scula,
Pe fereastră se uita,
Ș-avea, Doamne, ce vedea !
Cîtă mi-e frunză și iarbă,
Atît pocerneală neagră ;
Cîtă iarbă pe pămînt

Cu trei turci este mai mult,
Toți la Vidu mi-a venit !
Dară baba de vedea,
Din guriță-așa grăia :
— Vidule țăreanule,
Vidule copilule,
Ș-al meu trandafirule,
Da' vezi, muică, da' nu vezi,
Că la tine mi-a venit
Cîtă frunză pe pămînt,
Avliile ți le-a umplut ?...
Da' Vidu cînd auzea,
Drept în picioare sărea ;
Pe fereastră se uita,
Ș-avea, Doamne, ce vedea !
Cîtă mi-e frunză și iarbă,
Atît pocerneală neagră !
Toți de Vidu că întrebă,
Dară Vidu sta grăia :
— Mumă, muiculița mea,
Da' știi, mumă, da' nu știi,
Furca-n briu, mumă, să pui ;
Nu știi torci, au nu torci,
Numai turcii să-i întorci,
Cu gheocu să desfaci,
Pînă-m' țăsăl Galbena,
Pe Galbena, pe Cioaca,
Pe-aia, pe Țarigrădeanca.
Dară baba de-auza,
Furca-n briu baba că lua.
Nu știu cu furca torcea,
Cu gheocu descînta,
Nima-n samă nu băga.
Turculețu-al mititel,
Răvărsat de bubățul,
Știe carte georgumel,
Fecioru lui Ciupăgel,
El din gură-așa grăia :
— Turcilor, voi turci agale,
Astă maică cea bătrînă
Este a lu Vidu mumă.
Nu știu toarce, au nu toarce,
Numai agalele-ntoarce !

Iacă turcii se-ntorcea,
La locuri mi se ducea,
Dară Vidu, de colea,
Jos pe scară dubăra,
Se ducea la Galbina,
Lua grebla și țăsăla,
Țăsăla pe Galbina ;
Cu undelemn o ungea
Și afară mi-o scotea.
Cînd punea picioru-n scară,
Plinge turcu se omoară !
Buzduganu-n mîină lua,
La ciochină-l așeza
și la logor că ieșea.
Cînd pîn turci că abătea,
Cu buzduganu cînd da,
Numa colnice-i făcea !
Galbina cu dinți mînca,
Cu copitele-i bătea,
Cu sabia-i ciormănea ;
Puținei ce rămînea,
Fuga la Stambul că da,
La-mpăratu-i povestea :
— Mă-mpărate, luminate,
Iacă Vidu, copil mic,
La agale ce-a făcut,
Cu buzduganu-a bătut !
Grehenu s-a supărat,
El cu dinții ne-a mîncat ;
Cu copitele-a bătut,
N-a rămas lege de turc...
Da-mpăratu de-auza,
Pe toți pașii-i aduna ;
Chiar nima nu-mi cuteza
La Vidu de or trecea.
Cine vorba c-o afla ?
Unu, Cara Mustafa
Și cu turcu Abdula.
Ei pe cai se-ncăleca,
Mult ascher că astringea,
Iși lua drumu și pleca.
Dară Vidu de colea,
Mai de noapte se scula

Ș-o chema pe mumă-sa,
Și din gură-așa-i vorbea :
— Mumă, muiculița mea,
Să te duci und' te-oi mîina :
Vițălușii-ai mici să iei,
Te duci, mumă, i-oi păștea,
Colea-n deal, pe dumu-al mare,
Unde-mi trece caravane ;
Vițăii iarbă păscînd,
Da' zăluța zdrăncănînd,
Agale pe drum venînd
Și de Vidu întrebînd.
Dacă mi te-o cunoștea
Și de mine c-o-ntreba,
Mumă, să le spui așa :
— Turcilor, voi turci agale,
Bată-ți suru, cată-ți drumu,
Vidu maichii a murit
La Măgura Cucuiată,
Unde s-a bătut odată...
Baba de-acasă plingînd,
Cu vițăii-ai mici păscînd,
Colea-n deal, pe drumu-al mare,
Unde-mi trece caravane,
Iacă vițăii păscînd,
Zăluțele zdrăncănînd,
Răiacii pe drum venînd,
Toți de Vidu întrebînd ;
Pe lîngă babă trecea
Și nima n-o cunoștea.
Turculețu-al mititel
Răvărsat de bubățul,
El din gură-așa grăia :
— Oi, bre Cara Mustafa,
Și tu turcul Abdula ;
Ce-mi treceți pe drum tăcînd ?
Da' vedeți, da' nu vedeți
Astă maică cea bătrînă ?
Asta e lui Vidu mumă !
Atunci Cara Mustafa,
Calu-ndărăt învîrtea
Și-mi punea mîina pe ea,
Din guriță întreba :

— Lele maică, tu bătrână,
Tu oi fi a lu Vidu mumă ?
Spune, mamă, adevărat,
De-o fi Vidu aici în casă,
Zi-i afar' la noi să iasă ;
Dacă-o fi plecat pin sat,
Să trimetem la el vrun sfat,
Să-l aducă de pin sat ;
Da' de-o fi Vidu la vie,
Să trimetem om să vie.
Da' baba dac-auza,
Sta, din gură și grăia :
— Turcilor, voi turci agale,
Nu e Vidu maichii-n sat,
Să trimeteți la el sfat,
Să-l aducă de pin sat ;
Da' nu-mi este nici acasă,
La voi afară să iasă ;
Și nu-mi este nici la vie,
Să trimeteți om să vie.
Vidu maichii a murit
Cînd cu turcii s-a bătut
La Măgura Cucuiată,
Unde s-a bătut odată.
De nu credeți cuvîntu,
Mergeți să-i vedeți mormintu !
Atunci Cara Mustafa,
Lua frînghiile și-o lega,
Și-mi pleca turcii cu ea
La-ale morminte părăsite,
Cam de vreme și de mult,
La Măgura Cucuiată,
Unde s-a bătut odată.
Da' turcii dacă-mi vedea,
Paloșele din teacă trăgea
Și tăbăra de săpa ;
Pămîntu uscat ieșea,
Paloșele le frîngea.
Dară baba ce-mi făcea ?...
Poale lungi și mîinte scurtă,
Mi-e babă nepricepută :
Pe la brîu s-apîpia,
Mititel briceag trăgea,

Cînd tăia, zo, rișcăia ;
Frînghiile reteza
Și pe fugă se punea.
Cam de frică, cam de pripă,
Se-nfigea baba la fugă,
Fugea tare,-n fuga mare.
Turcii-n samă cînd băgară
Și pe babă n-o văzură,
Așa din gură grăiră :
— Baca șim dim gheauru,
Ce-a-ndemnat-o diavolu
Să taie frînghiile,
Și pe fugă s-a luat,
Cred că ne este de cap !
Ei pe cai că-ncăleca,
După babă alerga ;
Dară baba rău fugea,
Da' și turcii după ea !
De conac apropiă,
Tăbăra baba zbiera :
— Vidule, maică Vidule,
Vidule țăreanule,
Da' vezi, maică, da' nu vezi,
Iată, Cara Mustafa
Și cu turcul Abdula,
Aleargă după maică-ta,
Și o taie acuma,
Ce-ai supt țîță de la ea !
Da' Vidu cînd auza,
Pe foișor se suia,
Fereștile deșchidea,
Capu-afară că-l scotea ;
Și o dată cînd răcnea,
De cădine-i înjura :
— Oi, bre Cara Mustafa,
Ce-alergi după mama mea
Ce-am supt țîță de la ea ?
Ia așteaptă cîtăva
Pină-ncălec Galbina !
Atunci Cara Mustafa,
Glasu lui Vidu-auza,
Și din gură-așa-i grăia :

— Taci, Vidule, nu-njura,
N-am venit să ne bătem,
Ș-am venit să ne-ntrebăm
Care ce lege sîntem.
Impăratu m-a minat,
C-a auzit el ș-a aflat
Că ț-ă Galbina de dat.
De ț-ă Galbina de vînzare,
Ț-o cîntărim cu parale.
Da' de-ți este de schimbare,
O să-ți dau pe unul șasă,
Să rămii cu ei acasă!
Dară Vidu de-auza,
Jos pe scară cobora,
Pe Galbina țăsăla,
Paloșu-n teacă punea,
Picioru-n scară-așeza,
La direct mi se ducea,
Buzduganu că și-l lua,
Pe deștiu-al mic îl ținea,
Și cu Galbina pleca.
Sus la Cara Mustafa,
Buzduganul învîrtea;
Cînd o dată-l repeza,
De pe at îl lepăda
Cînd pin turci că abătea!
Și nu-i bate cum să bate,
Și-i bate Vidu de moarte!
Da' nu-i taie cum se taie,
Da-i lepăda pin gunoaie,
Pe toate socacile,
Zo, le sărea fesur'le!
De la prinz pin'la chindie,
Mi-a tăiat vro șapte mie,
Galbinu nu se mai știe!...
Puținei ce rămînea,
Care Vidu nu-i vedea,
Fuga la Stambul că da,
La-mpăratu-i povestea.
Impăratu spăimîntat
S-a băgat în corn de drac;
Ianadolu-a ridicat,

C-un arap negru buzat,
Cu buza cît un ficat;
Cînd îl privești după cap,
Ii stă solzu ca de crap;
Da' cînd îl privești pe burtă,
Ii stă solzu ca de știucă!
Arapu s-a supărat
Și la-mpăratu-a plecat,
Prea frumos s-a lăudat
S-aducă pe Vidu legat;
Pin nourî s-a-mestecat
Și la Vidu c-a plecat.
Merge-arapu sus pe vînt,
Ianadolii pe pămînt;
Arapu-n vînt vîjiind,
Dară pămîntu gemînd.
Iară Vidu de colea,
Chiar de noapte se scula,
Se ducea la cafenea,
Cea mai mică cafenea,
Cu șaptezeci lîngă ea,
Unde Vidu bea cafea.
La cea mică cafenea,
La ea cine da cafea?
Ai cei trei arnăuți,
Să purta cîșitrei desculți.
Iacă Vidu ajungea,
Pe Galbina o lega
Și porîncea la cafea,
Una de șapte oca,
Că tot așa Vidu bea!
Arnăuții de-auzea,
Cafeaua i-o plămădea,
Cu venin i-o-nvenina,
Cu otravă otrăvea,
Să-i dea lui Vidu să bea;
Să bea, să se otrăvească,
Țara-n pace să uidească.
Da' Galbina rincheza,
Cafeneaua legăna!
Iată cafeaua-mi venea,
Și pe astal i-o punea.

Galbina dacă-mi vedea,
Cînd o dată că zbiera,
Popu din piatră-l scotea
Și se băga-n cafeana,
Cu picioru-n masă da,
Și cafeaua i-o vărsa,
Ea pe masă se-nchea.
Da' Vidu dacă-mi vedea,
Pe arnăuți îi chema,
Cîte un bacșiș le da.
Arnăuții alerga,
Dară Vidu de colea,
Paloș din teacă trăgea,
Capu de la trup le lua,
Afar' cu Galbina ieșea.
Da' pe cer să zăuita,
Vedea ceriu-ntunecat
Și pămîntu afumat,
Că vine la el arap,
Cu norii s-a mestecat!
Dară Vidu de-mi vedea,
Capu pe Galbina punea,
Din ochi negri lăcrăma.
Da' Galbina-l întreba :
— Vidule, stăpînu meu,
Creștinu lui Dumnezeu,
Tot cu turcii-am acătat
D-acuși ce te-a-mbiat,
Capu pe mine ai pus
Și te-ai tăbărit pe plîns ?
Cu lacrimi m-ai scaldat,
Păru mi s-a-ncirlionțat !
Dară Vidu-i sta spunea :
— Galbino, căluțu meu,
Să-ți ajute Dumnezeu!
Știi, Galbino, da' nu știi,
La mine s-a ridicat
Un arap negru buzat,
Cu buza cît un ficat :
Cînd îl privesc după cap,
Ii stă solzul ca de crap ;
Cînd îi privești pe burtă,

Ii stă solzu ca de știucă !
Pin nori s-a mestecat,
Ianadoli a ridicat,
La mine-n țară-a plecat !
Da' Galbina de-auza,
Sta, din gură și vorbea :
— Taci, Vidule, nu plîngea,
Că șoimul arapului
Este frăține-meu ;
De ani este mai voinic,
La putere e nimic !
Eu sînt fratele-al mai mic,
De putere mai voinic.
O să zbor în sus în vînt,
Ș-o-i să-l apuc eu de gît,
Și-l trag la pămînt :
De pămînt cînd l-oi trîntea,
De loc să nu scoți sabia,
Și la burtă l-oi crunta,
Mațele i le-oi scotea,
Pe pămînt i le-oi vărsa.
Doar atîta îi spunea,
Capu sus l-aridica,
Pe arapu că-l vedea,
Atunci Galbina zicea :
— Vidule țăreanule,
Bagă mina-n pozănari ;
Scoate cea verde basma
Și leagă-ți ochii cu ea.
Ține-te bine pe mine,
Ca să zbor în sus cu tine.
Dară Vidu de-auza,
Scoasă cea verde basma
Și-și legă ochii cu ea.
Galbina cînd înălța,
Deodată-n nori mergea,
Asupra de-arap se da
Și de gît îl cuprîndea,
La pămînt el îl trăgea ;
Cînd de pămînt îl trîntea,
Vidu sabia trăgea,
La burtă-l injunghia,

Mațele la șoim scotea,
Capu-arapului tăia ;
Pe ianadoli tăbăra,
Cu buzduganu-i bătea,
Cu sabia-i ciormănea ;
Galbina cu dinții-i minca,
Cu picioarele-i vătăma.
Pin ianadoli tăbăra,
Tăbăra de-i măciuca
Și pe toți îi prăpădea.
Și n-are ce mai bătea,
Cu Galbina îmi pleca,
La-mpăratu la Stambul.
La Stambul cum ajungea,
El din gură-așa-mi vorbea :
— Mă-mpărate luminate,
Galbina s-a miniat.
Sabia s-a-nversunat
Și la turc s-a învățat,
Mai dă-m' oaste să mă bat !
Da-mpăratu de-auza,
Din guriță așa-i spunea :
— Vidule țăreanule,
Vidule copilule,
Cită oaste am avut,
Toată la tine-a venit ;
Crezi, toată mi-ai prăpădit
Ș-acuș la mine-ai venit ?
Dară Vidu sta grăia :
— Iartă-mi, Doamne, păcatu,
Să nu-l tai și pe-mpăratu !
La-mpăratu se ducea,
Capu de la trup îi lua,
Și-n ciutură-l lăpăda, —
Ciutura se lumina !
Iacă Vidu se-ntorcea,
Și da-n vale, colea,-n Olt,
Să treacă Oltul pe pod.
Cînd la pod apropia,
Galbina se minia,
Nu vrea podu a trecea !
Vidu rău se minia,

Cu mămuzu-l ințăpa,
Cu corbaciul atîngea,
Da' su' pod că-mi ședea,
Cu pistoale de argint,
Numai de trei ani umplut,
Tot de Vidu e gătit.
Da' Galbina cînd sărea,
Nouă pistoale pocnea,
De pe Galbina-l dubăra,
Jos în Olt Vidu cădea ;
Apa Oltului îl lua,
Da' Galbina de colea,
Drept în Olt calu sărea,
Și pe Vidu că-l prindea ;
Pe Vidu-n gură-l ținea,
Cu picioarele-nota,
La malu Oltului scotea
Și sub pod că alerga.
Pe toți oții îi prindea,
Cu picioarele-i măciuca,
Da' cu dinții îi rupea
Și pe Olt îi lăpăda.
Iar pe Vidu că mi-l lua
Și cu Vidu se ducea,
Colea, la păru rotat,
De mîndre flori încărcat.
Cu picioar'le că bătea,
Mîndru mormînt îi făcea, —
N-are cine-l îngropa !
Jos în mormînt îl lăsa,
Și pe fugă se punea,
La conace ajungea,
De trei ori le ocolea,
N-are cine ușa deschidea.
La tarabă se ducea
Și el bine că-mi vedea,
Fără stăpîn rămînea,
N-are cine zob să-i dea...
Peste tarabă sărea
Și pe burtă se lăsa,
Singurel se-njunghia ;
Sărmanu se prăpădea,
Doamne, de ce pomenea !

III. HAIDUCEȘTI

85

CORBEA ȘI ȘTEFAN-VODA

Colea-n vadu-ntunecat,
Zace Corbea-ntemnițat ;
De boieri e judecat
Și în lanțuri mi-e legat.
Dar de ce mi-l judeca ?
Pentr-un buzdugan,
Buzdugan fermecat,
Din ceri mi-este picat.
Nouă ai mi-l osindea,
In temniță-l băga,
In temniță de piatră,
De doi nemți e așezată.
De-un corn mi-e ridicată,
De două-n pământ băgată,
Bat-o Dumnezeu s-o bată !
Multă vreme a trecut,
Da' Corbea stă mut ;
Nici vintu nu-l bătea,
Rază de soare nu-l vedea,
De urit nu mai putea !
Multă vreme nu trecea,
Dară muma lui Corbea,
Intr-o sintă vinerea,
Dimineața se scula,
Pe ochi negri se spăla,
Două ouă că roșea,
La temniță pornea ;
Lua traista cu premenele,
Merge la Corbea cu ele ;
La temniță-ajungea,
Din gură așa-i zicea :
— Corbeo, Corbeo, puiul muichii,
Spune-mi, muică, mort ești ori viu,
Spune-mi mie ca să știu,
Suflețelu-abia mi-l țiu !
Dară Corbea de-auzea,

Drept în picioare sârca
Și lui mă-sa că-i spunea :
— Nu sint, muică, mort, nici viu,
Numai suflețelu-mi țiu !
Maică,-aici că m-a băgat,
Ștefan-vodă cel turbat ;
Că e frică de domnie,
Nu mă las de haiducie !
Cînd în turmă m-a-aruncat
Ștefan-vodă cel turbat,
Șerpii erau ca acile,
Astăzi sint ca sulițe ;
Broaștele ca nucile,
Astăzi sint cit ploștile !
De cînd, maică, am intrat,
Geană cu geană n-am dat,
Carne-n gură n-am băgat,
Buza cu vin n-am udat !
Dar pe toate mi-am răbdat,
Doamne, ce mare păcat !
Și tot încă am să rabd,
Cîtă apă curge-n vad !
Și-oi duce-o cum oi putea,
Tot greul l-oi petrecea,
Dacă n-ar fi o broșcoaică
Și-o pustie de șerpoaică.
Ala, maică, mi-a ouat.
A ouat și a-mpuiat
In poala caftanului,
Gura pozănarului.
Una, maică, cînd se-ntinde,
Mijlocelu mi-l cuprinde ;
Trupușoru rău mi-l strînge
Și oscioarele îmi frînge.
Alta-n carne mi se-nfige,
Sînge din mine-mi suge ;
Copilașii și-i adapă,
La inimă rău mă seacă !...
Da' eu stau de zid legat,
Ca murgulețu la gard...
Schieptu rău mă strînge,
Oasele-mi străpunge,
Inimioara-mi plînge,

Trupul mi se fringe.
— Corbeo, Corbeo, puiul maichii,
De ce ești viu spune-mi să știu ;
De ești mort să te jelesc,
La-i morți să te pomenesc.
— Maică, măicuța mea,
Liniștește-ți inima,
Nu sînt mort să mă jelești,
Nici viu te-nveselești ;
Nu sînt mort, da' nici viu.
Numai suflețelu-mi țiu !
Mumă, de-ai făcut vrun bine.
Fă-ți pomană și cu mine :
Du-te dacă mai răzbești,
Pe vodă să mi-l găsești.
Și să-ngenunchi de departe,
Ca să-mi facă mie parte
De lumină și dreptate,
Să-l scapi de grele păcate !
Dacă m-o scăpa pe mine.
Eu mă las de aiducie
Și te-oi pomeni pe tine.
Că mi-ai dăruit viața mie.
Iară muma lui Corbea,
La Ștefan-vodă mergea,
De departe-ngenunchea
Și de vodă se ruga :
— Alei doamne, Ștefan-vodă.
Lasă-mă să-ți spui o vorbă !
Eu de tine mi-oi ruga
Să-i dai drumu lui Corbea,
Mare bine ți-oi făcea !
De cînd l-ai întemnițat,
Zace, zău, nevinovat...
Soarele nu l-a văzut,
Nici vîntu nu l-a bătut ;
Mi-a prins smoală de pămînt,
Nu mai poate de urît !
Că lul vremea l-a venit,
Doamne, de căsătorit,
Eu mireasă i-am găsit,
Lăutarii i-am tomnit
Și de nuntă m-am gătit.

— Babă slabă și uscată,
Și de Dumnezeu uitată,
Taci, babă, nu mai vorbea
De mireasa lui Corbea !
Eu mireasă i-am găsit,
Tăman bun de pedepsit :
Nici din teslă tesluită,
Nici din bardă bårduită,
Numai din topor cioplită ;
La tulpină-i văruiată
Și la vîrf cam ascuțită,
Și mi-o cheamă Carpina,
Adusă din Slatina !...
I-am tomnit și lăutari,
Doi balauri de scripcari,
Cu cioarecii roșiori,
Cu papucii gălbiori,
Te simți cuprins de răcori
Și joci tare pînă mori.
Dară muma lui Corbea,
La temniță se ducea,
Și din gură-așa-i vorbea :
— Da' știi, Corbeo, da' nu știi.
C-acasă n-o să mai vii !
Ștefan-vodă cel turbat,
Eu de el că m-am rugat
Ca să-ți dea el drumu ție,
Că te lași de aiducie ;
Că vrei te căsătorești,
Da' la codru nu gîndești :
Că mireasa ți-am găsit,
Lăutarii i-am tomnit.
Ștefan-vodă mi-a vorbit :
«Mireasa ta-i din Saltina,
Și mi-o cheamă Carpina ;
Din topor mi-este cioplită,
De la vîrf mi-e ascuțită !»
— Ia vezi, mumă, să te duci.
Peste văi și peste lunci,
Să iei sapa și-o lopată,
Și tu, mumă, ca să sapi
Cam în dosul grajdului,
Să cați urma calului.

Tu de-o uşă că mi-oi da,
Nouă uşi oi deschidea,
Şi tu, muică, oi vedea.
Pe Bibnicu Şoimuleanu
Care fuge cu anu,
Da' răsufală cu ceasu;
Zboară iute ca vîntu
Şi păşeşte ca gîndu.
Şi tu, muică, să grăbeşti.
In fugă tu s-o porneşti,
De falcă să mi-l iei.
Că mi-e murgu neadăpat,
Nima hrană nu i-a dat.
Şi tu, muică, să te uiţi
In deregu podului:
Mi-este falca zmeului,
Da' şi şeaua murgului.
Iar tu, muică, să te uiţi,
Tot în fundul grajdului,
Mi-este un piroi bătut;
De piroi mi-e atîrnat,
Să vezi, nişte năpîrcele,
Tot în gură-ncleşăţele.
Iară, muică, să te uiţi,
Alt piroi mi-este bătut —
Să vezi, doi bălăurei,
In gură sînt înleşăţei,
Da' în coadă-mpletăţei,
Aia-i chinga Roşului.
Dar tu, muică, s-o încingi
Şi frumos să mi-l închingi,
Pin piaţă să-l împlimbi.
De te-o-ntreba cineva:
„De ţ-ă murgu de vînzare,
Ţi-l cîntăresc cu parale:
De trei ori Ţi-l cîntăresc,
Pin' pe murgu Ţi-l plătesc.“
Dară muma lui Corbea,
Pe murgul că mi-l lua.
Pin piaţă îl împlimba;
Boierimea că-l privea,
Da' din gură îmi zicea:
— De cînd muica m-a făcut,

Aşa cal n-am mai văzut!
Ştefan-vodă de-l vedea,
Aşa din gură grăia:
— Babă slabă şi uscată,
Şi de Dumnezeu iertată,
De Ţi-e murgu de vînzare,
Iţi dau galbini, parale;
Numai galbini mamudele,
Să mi te făleşti cu ele!
De trei ori Ţi-l cîntăresc,
Pin' pe murgu Ţi-l plătesc!
— Nu mi-e murgu de vînzare,
Da' nu e nici de schimbare:
Şi-mi este de dăruială,
Să-şi facă domnu fală!
Iacă,-Ţi dau pe Bibnicu,
Care fuge ca gîndu;
De îmi zboară ca vîntu,
De-mi cutreieră pămîntu.
Că murgu mi-este vrăjit.
Cu măghii i s-a făcut
Şi-i de ursitori ursit
Pe el nima ca să poată
Să-ncalece v'odată;
Nima decît al meu Corbea,
Şi cine dînsul va vrea!
Ştefan murgu-şi lua,
La temniţă mergea,
Işi chema boierimea;
Toată oastea aduna,
Da' porţile le-ncuia.
La oştire calul da,
Da' ostaşi se canunea,
Care pe cal o-ncăleca,
Da' niciunul nu putea;
Trînti unu, trînti doi,
Trînti ostaşi peste trei!
Orişicare jos cădea,
Fierea-ntr-însul plesnea,
Mort la pămînt rămînea.
Orişicare-ncăleca,
La pămînt mi-l trîntea,
Şi sus nu se mai scula,

Acolo-n veci amorțea !...
Trinti unu, trinti trei,
Trinti douăzeci și trei !
Orișicare jos cădea,
Mort la pământ răminea !
Vodă de ciudă-mi plesnea,
Mîinile și le frîngea ;
Da' baba se bucura,
De vodă s-apropia,
Din gură așa-i zicea :
— Aoleo, doamne Ștefane,
Fie-ți milă de cătane,
Nu-ți fărîma oștile,
Nu-ți ucide slugile !
De-oi chema cu miile,
La toți le mîinci zilele ;
Că murgu este vrăjit
Și de ursitori ursit,
Ca pe el nima să poată
Incalece vodată !
Nimenea decît Corbea,
Ori cine dînsul va vrea !
Doamne, doar într-o cercare
Scoate-mi-l din închisoare :
Ca să-ncalece și el,
Să facă pe murgu miel.
Tot e dînsul osîndit
Și la moarte-i rînduit,
Cearcă, zău, măria-ta,
Cheamă-l a încăleca,
Să-i arate umbletu,
Cum n-a mai văzut omu...
Ștefan-vodă porîncea
Să dea drumu lui Corbea.
Da' slugile ce făcea ?
Chii pe mîină că-mi lua,
Temnițele descuia,
Și Corbea-mi ieșea.
Boierii de-l vedea,
De frică-ncremenea,
Buzele se-nvinețea,
Slugile cruce-și făcea ;
Foarte rău se spăimînta,

Baș ca varga-mi tremura !
Ostașii așa-mi vorbeau :
„De cînd muica m-a făcut,
Așa aiduc n-am văzut !“
Dară Corbea ce făcea ?
Soarele cum mi-l vedea,
La pământ îmi cădea :
Amînat mi se scula,
Barba-n briu sumetea.
Ștefan-vodă cel voinic,
Fără teamă de nimic,
Inconjurat de soldați,
De leviți nenumărați,
Cum îl văzu că sosește,
La față se-ngălbinește...
Mîinile îi tremura,
Ochii i se turbura,
Dară Corbea ce făcea ?
De loc nu se ofilea !
Făcu-o dată ochii roată
Să cuprînză lumea toată :
Se uita la ostășime,
Da' privea la slugărime ;
Se uita la boierie,
Se uita și la domnie.
Și-apoi fluieră o dată,
Lumea ca s-o îngrozească,
Pe murgu să și-l trezească.
Da' murgu cum l-auza,
Urechile-și ciulea,
Coama tare-și scutura,
Ca o vargă tremura,
Din gură flăcări scotea,
Din copite asvirlea,
Bulgării răsfirea ;
Apoi opt pași îmi făcea,
De Corbea s-apropia
Și groaznic că rincheza.
Da' Corbiță de-l vedea,
Lăcrămile-l podîdea.
Oftat din piept scotea,
Da' din gură așa grăia :
— Să trăiești, măria-ta,

Să trăiască și doamna !
Dacă-ți place murgu meu
Și vrei să-l încălec eu
Ca mielul să-l îmblinzesc,
Porințește slugilor
Să-mi dezlege mîinile
Ca s-apuc eu frînele ;
De ț-ă frică c-oi scăpa,
Zău, să-mi lege pe dreapta,
Să-mi deslege pe stînga.
Și-o legară pe dreapta,
Deslegară pe stînga.
Scăpat dacă se vedea,
Corbea stînga întindea,
Pe murgu-l mîngîia,
Coama că i-o netezea,
Pe frunte mi-l săruta,
Pe ochi cu basma-l ștergea
Și un lung oftat scotea,
Iar din gură-așa-mi grăia :
— Să trăiești, măria-ta,
Să trăiască și doamna !
Eu să-ncalec mult aș vrea,
Mi-e teamă că n-oi putea :
Dreapta cum mi-este legată,
De picioare împiedecat,
Da-n mijloc pecetluit
Tot cu slove de argint,
Cum stă la om mai urît !...
N-oi putea să stau pe șea
Și la pămînt oi cădea.
De-ai făcut vodată bine,
Fă-ți pomană și cu mine :
Dezleagă-mi și pe dreapta,
Cum mi-ai dezlegat stînga ;
Dezleagă-mi picioarele,
Să-ncalec cu dînsule ;
Și scoate-mi pecețile,
Să-mi vie puterile,
Ca să pot eu să zvicnesc,
Pe murgu să-l potolesc.
De ți-e teamă de ceva,
Și ți-e frică c-oi scăpa,

Zi să-ncuie porțile,
Să tragă zăvoarele,
Să ridice podurile,
Și să-ndoiești strejile.
Vodă dacă-mi auzea,
Numaidecît porînca ;
Cătușile deschidea,
Mina dreptă-i dezlega,
La picioare drumu-i da :
Da' la slugi le porînca
Ca să-ncuie porțile,
Să-ndoiască strejile.
Corbea cum mi se vedea
Că legat nu mai era,
Că la mîini e dezlegat,
La picioare despiedecat,
De murgu s-apropia,
Pe spate-l neteza,
Ș-apoi tare, cît clipești,
Mai iute decît gîndești,
Pe el oțăște sărea,
Cu călcîie-l îmboldea,
În frînte mi-l instruna,
Și în loc mi-l răsucea :
Murgu-ndată ce simșea.
În picioare drept sărea.
Din copite azvîrlea,
Dară degeaba... Corbea
Țapăn în șea rămînea !
În scări mi se-nșepenea,
Țipăt groaznic scotea
Și în fugă mi-l pornea,
Toată curtea ocolea.
Ocolea de vo trei ori,
Ocolii pin'la nouă ori ;
Și ca săgeata-mi zbură,
Deodată cruce-și făcea,
Vodă din palme bătea !
Dacă vedea ce-mi vedea,
Murgu că se domolea,
Numai apă se făcea
Și la frîu se supunea,
Goana și-o mai potolea,

Numai la pas il lăsa ;
Lingă vodă se trăgea
Și lui i se-nchina.
Apoi lingă scară sta,
Lingă scara a domnească,
Lingă curtea boierească.
Apoi de pe cal sărea,
Intre chingi că-l stringea,
Și lui vodă că-i zicea :
— Să trăiești, măria-ta !
Iată-ți murgu-nstrunat,
La zăbală e plecat ;
Iată-ți murgu domolit,
Cum e bun de călărit,
Încă nu e biruit
Și la umblet potolit.
Dacă vrei măria-ta
Pe el a încăleca
Și să meargă liniștit,
Cum e bun de călărit,
Ia să-mi dai ainili tăle,
Să se-nvețe murgu cu ele ;
Și să-mi dai mantaua,
Să-nvețe murgu cu ea.
Mă știe-mbrăcat oțăște,
Să mă îmbrac și domnește,
Să se-nvețe el cu mine,
Cînd o fi singur cu tine.
De ți-e frică c-oi scăpa,
Indoiește-ți strejile,
Ia, ridică-ți podurile,
Inchide-ți zăbrelele ;
Zăvorește-ți podurile
Cu fiarele plugului,
Puterea pămîntului.
Mai armează-ți slugile,
Intărește-ți oștile,
Să-ți stimperi grijile ;
Mai pune și dorobanți,
Mărunți și mai înalți.
Unii tot cu pușca plină,
Ș-alții cu sabia-n mină,
Dacă-ți place ca murgu

Să fugă ca gîndu,
Ca să zboare ca vîntu,
Să-și arate umbletu !
Vodă-mbrăcat ca un domn,
N-avea minte nici de-un om ;
El cum era fermecat
După-așa cal fermecat,
Care fuge ca și vîntu,
Sosește iute ca gîndu,
Spre boieri se-ntorcea
Și cu ei se sfătuia :
— De oi face, doamne,-așa.
N-are pe unde-mi scăpa.
Că nu e ucigă-l crucea,
Cu putere tumte-așa !
Ștefan-vodă că chema,
La slugi că le porîncea,
Porțile că le încuia,
Curțile le zăvorea
Cu fiarele plugului,
Puterea pămîntului.
Oștile că le-ndoia,
La slugi că le porunca,
Aine domnești c-aducea
Și lui Corbea i le da,
Cu ele că se-mbrăca.
Doamne, mîndru-i mai șede !
Dacă-mbrăcat se vedea,
Corbea-n pene se umfla,
Mustața și-o răsucea,
De murgu s-apropia ;
Murgu strașnic rincheza,
Din picioare că-mi bătea,
Brazdă neagră că făcea.
Copita cînd lovea,
Pietrile că scăpăra ;
Cit e brazda plugului,
Atît e și-a murgului !...
Corbea nu se spăria,
Că sama lui o știa,
Și-l mîngîia-ncetișor
Și-i vorbea binișor ;
Murgu miel că se făcea,

Să-l încalce-l lăsa
Și-ncetinel că pornea :
In trap curtea ocolea,
Ca la-mpimbare umbla ;
Din nou curtea ocolea,
Umbletul că mi-l iuțea,
Și tare iut' îmi fugea,
Ca o nălucă părea,
Mai că nu se mai vedea !
Toată curtea ocolea,
O dată, ba de două,
Ba de trei și pin'la nouă ;
Dar când fu l-al nouălea,
Printre lume se băga,
De mumă-sa s-apropia,
Nima-n samă nu băga ;
Iar dacă s-apropia,
Pe lingă dînsa se da,
Mîna-n briu i-o înfigea,
Ca pe-un pai mi-o ridica :
Pe murgu o asvîrlea,
Din călare o-arunca,
Lingă el o așeza,
Din piept un chiot scotea.
Ca fulgeru îmi fugea,
Curtea tare o ocolea,
Pină la al zecelea ;
Zău, că nu se mai vedea,
Ca săgeata îmi fugea !
Dară când se învîrtea,
Ochii negri i-arunca,
L-al gard-nalt se uita ;
Dar când bine îi venea,
Unde zidu mare era,
Pe murgu îl repeza,
Zidur'le le sărea !...
Da' oștirea-ncremenea,
Iară Corbea, zo,-mi, fugea,
Tocmai ca și săgeata ;
Și acasă se ducea,
Pe mumă-sa o lăsa.
Mult timp că nu-mi trecea,
Indărăt mi se-ntorcea,

La Ștefan-vodă-acas' mergea,
Doamne, de se pomenea !
Soar'le merge și apune,
Dară Corbea tot se spune ;
Istorie rumânească,
Pentru ca să pomenească
La buni frați ca dumneavoastră.

86

MANE-AL CIMPULUI

Sus la capu dealului,
Trece Mane-al cîmpului,
Stăpînu pămîntului.
Umblă cîmpuri și păduri,
Și doboară jos pe văi :
Văiur'le le covîrșește,
Tot cîmpu și-l stăpînește.
Iacă Manea și-mi venea,
Colea-n vale pe livezi,
Unde sînt grînele verzi.
Unde Manea se oprea ?
L-ai cinci ulmi dintr-o tulpină,
Ca cinci frați din mumă bună,
Calu-n livade lega,
Punea masa și minca.
De la vale cînd venea,
Tare vine de la vale,
Văru-su Toma călare.
Cînd la ulm că-mi ajungea,
Nici bună-zîua nu da,
Și de mamă-l înjura,
Că i-a-ncurcat livadea.
Dară Mane-al cîmpului,
Stăpînu pămîntului,
El din gură-așa zicea :
— Taci, vere, nu mă-njura,
Vino tu la masa mea,
Că n-am încurcat livadea ;
Lasă negru meu să pască,
Că iară iarba o să crească !

Dară Toma, supărat,
Paloș din teacă trăgea
Și-n Manea că-l repeza ;
Peste burtă mi-l lovea,
Mațele i le vărsa.
Ieșiră mațe pe pământ
Și Manea uidea plîngînd.
Dară Toma de-mi vedea
Că pe Manea mi-l tăia,
Cam de frică, cam în pripă,
Se-ntindea Toma la fugă,
Nouă otară trecea ;
Unde mi se pitula ?
La coveiu Dunării
Unde Dunărea cotește,
Cu podmol se-nămolește.
In răchită se băga,
Dară murgu lu Manea,
El din gură-așa zicea :
— Manea, tu, stăpînu meu,
Creștinu lu Dumnezeu,
Ia nu-mi sta culcat așa !
Scoal' de-astrînge-ți mațele,
Cam cu paie, cu gunoaie,
Bagă-le-n burtă să moaie !
Da' Manea cînd auzea,
Cam în dungă se-ntorcea,
Mațele și le-astrîngea,
Cam cu paie, cu gunoaie,
Le băga-n burtă să moaie.
Lua briu și se-ncîngea,
Pe murgu-l încăleca,
După Toma alerga.
Tot pe diră-l aducea,
Și pe Toma mi-l găsea
La coveiu Dunării,
Unde Dunărea cotește,
Cu podmol se-nămolește.
In răchită sta băgat.
Strigă Manea de călare :
— Vere Tomo dumneata,
Ia ieși, vere,-afar' din crîng,
Că n-oi să te pun la plug !

Să cerc eu paloșu meu,
O să taie osu tău ?
Dară Toma de-auzea,
Din răchită-afar' ieșea
Și din gură sta zicea :
— Vere Manea dumneata,
Iacă din crîng am ieșit !
Vrei la luptă să ne luăm,
Amîndoi să ne luptăm,
Or la paloșe ne luăm ?
Dară Mane-al cîmpului,
Stăpînu pămîntului,
El din gură-așa zicea :
— Vere Tomo dumneata,
Te chemai la masa mea,
Tu-njurași pe muica mea !
Iote-acuși noi ne luptăm,
Paloșele să cercăm ;
Să văd taie or nu taie,
Or să-l fac eu o tîgaie !
Peste cap cînd învîrtea,
Cu paloșu-n Toma da
Și-i lua capu de la trup ;
Răzima paloșu-n pămînt,
Rupea brazda ca de plug ;
Ce n-am văzut de cînd sînt,
De cînd muica m-a făcut !...
Iacă Manea se-ntorcea
L-ai cinci ulmi dintr-o tulpină,
Ca cinci frați din mumă bună.
Mațele că-i putreza,
Tăbăra de se umfla ;
Fuga la conace da,
Și mumă-sa-l întreba :
— Lele, Mane-al cîmpului,
Stăpînu pămîntului,
Cine mi te-a vătămat,
Așa-n burtă te-ai umflat ?
Dară Manea-adăvăra :
— Mumă, muiculița mea,
Am dat ocol cîmpului
Și toate pădurile ;
In vale-n luncă dubării,

L-ai cinci ulmi dintr-o tulpină,
Ca cinci frați de-o mumă bună.
Văru Toma a venit,
A venit și m-a certat,
Cu paloșu m-a tăiat,
Mațele mi le-a vărsat.
Eu mațele-am adunat
Cam cu paie, cu gunoaie,
Le-am pus în burtă să moaie.
Burta mea a putrezit,
Peste tot că m-am umflat,
Nu sînt, mumă, de sculat.
Și m-am dus așa tăiat,
Nouă otară-am trecut,
Și pe văru l-am găsit
La coveiu Dunării,
Unde Dunărea cotește,
Cu podmol se-nămolește.
Bună plată i-am plătit,
I-am luat capu de la trup;
Răzmai paloșu-n pămînt,
Făcui brazdă ca de plug! ...
Doar atîta-i povestea,
Sufletu din el ieșea...
Da' mumă-sa sărmana,
Lua spirtu de-l spirtuia,
Mîndru leagăn îi făcea
Și-n podu cășii îl punea,
Să nu-l bată vîntur'le,
Să nu-l ardă soarele.
Tot așa că mi-l păstra,
Mumă-sa și ea pierea,
Și nepoții o-ngropa,
Și de grije că-i purta,
Doamne, de se pomenea! ...

87

MIHU COPILAȘ

Verde de-un spanac,
La dealu-al bărbat,
Pe drumu-al săpat,

Merge hăulind,
Merge chiotînd,
Din gură cîntînd,
Codrii desmierdînd,
Păsăr'li cîntînd.
Merge, mări, merge,
Urma li se șterge,
Pîntr-o frunză deasă,
Noaptea-ntunecoasă,
Și calea petroasă.
Cînd murgu călca,
Piatra scăpăra
Și ea lumina,
Noaptea ca ziua,
Mihu că-mi zicea :
— Hai, murgule, hai,
Pe coasta de plai,
De ce lași tu drumu,
Și-mi apuci tu crîngu !
Ori zeaua te-apasă,
Ori șeaua ți-e joasă,
Ori friu te frînge,
Ori chînga te strînge.
Ori armili mele,
Ce lucesc ca stele,
Durdulița mea,
Cit este de grea,
Și paloșul meu,
Cit este de greu,
De duci așa greu ?
Murgu că-mi zicea :
— Zeaua nu m-apasă,
Șeaua nu mi-e joasă,
Friu nu mă frînge,
Chînga nu mă strînge,
Nici armili tele,
Ce lucesc ca stele.
Da' știi ce m-apasă,
Din cale mă scoasă ?
Că pe-aicea sînt
Patruzeci și cinci,
Cincizeci fără cinci
De haiduci veniți,

Duși de la părinți,
De cînd a fost mici.
Pe-aici se găesc
Și ei haiducesc
La des păltiniș,
Mărunt aluniș,
La masa de piatră,
In patru crăpată,
Cu slove săpată,
Cu slove de carte,
Cu aur suflate.
Cu Ianoș Ungurean,
Bătrîn hoțoman:
Cu barba zburlită,
Pină-n briu udită,
Cu briu învălită,
Ce striga voinici,
Cu armili-n dinți.
Cu căciuli înalte,
Lăsate pe spate,
De pămînt le bate.
Ianoș Ungureanu,
Domnu oțomanu,
Din gură-mi grăia,
La voinici vorbea:
— Voinicilor mei,
Pui de vulturei,
Eu, din cînd în cînd,
Parcă tot aud
Pe Miu cîntînd
Mîndru cîntecel,
Vezi, de voinicel.
Cîntec de haiduc,
Pe cale de cuc.
Voi să vă gătiți,
In codrii porniți,
La podu de piatră,
La fintina lată,
La lunca din vale,
La fintina mare,
La fintina mică,
Cu apă puțină,
De păduri umbrită,

La poteca strîmtă.
De-o fi vrun viteaz,
Cu flori pe obraz,
Să nu mi-l stricați
Și să mi-l legați.
De-o fi vrun fermecat,
La minte stricat,
O palmă să-i dați,
Drumu-i arătați.
Voinici de-auzea,
Ei mi se gătea
Și-n codri pornea.
Mihu mi-i zărește,
Puțin le grăiește:
— Voi, voinicilor,
Vidinenilor,
Cine v-a minat,
Capu v-a mîncat!
Puțin le vorbește,
La arță-mi pornește.
Știi cum mi-i trîntește,
Și mi-i risipește...
Care cum cădea,
Nu se mai scula.
Ianoș Ungureanu,
Bătrîn oțomanu,
Tresare și sare,
Strigă-n gura mare:
— Dați cu flintili,
Legăți-l cu ganțali!
Mihu că zărește,
Puțin le vorbește:
— Stați cu flintili,
Stați cu ganțale,
Că eu Mihu sînt
Și vreau să vă cînt
Mîndru cîntecel,
Cînt de voinicel,
Cînt de haiducel,
Voinic tinerel.
Și-ncepea pe loc
De-i zicea cu foc.
Și-ncepea ușor

De-i zicea cu dor.
Șoimii că s-adun
Și munții răsun ;
Stele strălucesc,
Frunzăli șoptesc,
Iar unгурii mult
Cu drag mi-l ascult.
Ianoș Ungureanu,
Bătrîn oțomanu,
Glasu-și limpezește,
Pe Mihul poștește :
— Vin tu, Mihule,
Vin, copilule,
Să benchetuim,
Să ne veselim,
Ploștili ciocnim,
Veseli chiotim.
Masa mi-o mînca,
Vinur'li-mi gusta.
De-o parte se da,
La luptă s-puca,
Lupta mereor
Că e pe omor
Ianoș Ungureanu,
Mihu Moldoveanu.
Iote, mări, iote,
Mihu se sucește,
Pe Ianoș trîntește
Și genunchii-i frînge,
Da' ortacii-i plînge ;
Iară ai lui toți,
Lui Ianoș nepoți,
Stau încremeniți,
De moarte-ngroziți.
O dată-l cuprinde,
Și capu-i răpunde,
Mihu mi-i rărește
Și-așa le grăiește :
— Vol, voinicilor,
Vidinenilor,
Ungurenilor,
Nu sînteți nici treji,
Precum și viteji,

Și sînteți de gloată,
Buni de sapă lată.
Pădure să lăsați,
Plugu s-apucați.
Da' cin s-o afla
Și s-o adevăra,
Armele-ale mele,
Strălucesc în stele,
Cit îmi sint de grele,
Cu fier ferecate
Cu aur suflăte,
Să ridice în spate,
Durdulița mea,
Cit este de grea,
Și paloșul meu,
Cit este de greu,
Acela să-mi fie
Cu mine-n frăție,
Și să vitejească,
Numili să-i crească.
Iar unгурii toți,
Lui Ianoș nepoți,
La pămînt s-aplec,
In zadar se-ntrec,
Nima nu putea
Arme-a ridica ;
Mihu cel voinic,
El cu deștiul-al mic,
Armili culcate
Le ridica-n spate.
Murgu-ncăleca,
Prin codri-mi pleca,
Cu murgu voios,
Pin codru-al frumos.

88

IANOȘ UNGUREANU
GELATUL BĂTRIN

Trage și se duce,
Călare pe cal,
Voinic iortoman,

Pe-un cal dobrogean,
Fecior de mocan,
Pe-a rară dumbravă,
Pe-a verde poiană,
Din cărpuș cîntînd,
Din cărpuș de os,
Ce cîntă frumos ;
Din cărpuș de corn,
Ce cîntă cu dor ;
Din cărpuș de tufă,
Ce cîntă de ducă ;
Din cărpuș de trestie,
Dă la lume veste.
Voinic dubăra
La poiana lată,
Cu iarba sărată,
Unde-are un fag,
De coaje curat,
De creci dărămat,
Cu sirmă legat.
Dară sus, în fag,
Are-un mindru pat,
Pe sirmă-atirnat.
Voinic se ducea,
Murgu-mi priponea,
Din gură-i spunea :
— Murgulețu meu
Ș-al lui Dumnezeu,
Paște, murguleț,
Că iarba-i sărată,
Te faci lat în spată,
Cum erai odată !
Murgu, zo, păștea,
Voinic se suia,
Colea sus în fag,
Colea pe cerdac,
Unde are-un pat,
In sirmă-atirnat.
De-a ragna se da,
Țigare făcea,
In țigaret punea ;
Voinic tutunea,
Somnu mi-l fura

Și greu adormea.
Miu, zo, visa
Că se logodea
C-o fată de crai,
Mare peste-un plai.
Mina cu ea da,
Nișanu schimba,
Zo, se logodea.
Da' Ianoș Ungureanul,
Gelatul, bătrînul,
Fagu-i ocolea
Cu nouă cete de tătari,
Ce sînt oameni toți de-ai mari,
Și cu nouă de-arnăuți,
Ce sînt oameni toți de-ai iuți ;
Și cu nouă moldoveni,
Ce sînt oameni de-ai icleni,
Cu căciuli înalte,
'Nalte, stogoșate,
La o parte date,
Chip de strinătate.
Fagu-i ocolea,
Ianoș sta grăia :
— Pe Miu să-l luați,
Capu să-i tăiați,
Pe murgu să-l luați,
Mie să mi-l dați ;
Eu l-oi-ncăleca,
Cete-oi comanda !
Murgu de-auzea,
Cînd sta rînceza,
Fagul legăna ;
Pe nas sforăia,
Brajii că mișca ;
Miu se scula,
Și mi-l blăstăma :
— Murgulețu meu,
Ș-al lui Dumnezeu,
De ce-mi rîncezași,
De mă deșteptași ?
De ce sforăși,
De mă pomeniși ? !
Să dea Dumnezeu

Curmu rupă-ți gitul,
Și friu obrazul!
Că tãman visam
Cã mã logodeam
C-o fatã de crai,
Mare peste plai;
Mina cu ea dam,
Nișanu schimbam.
Murgu se ruga:
— Miule, copile,
Baș stãpin ca tine
Nu se aflã-n lume!
Eu am rîncezat,
De te-am deșteptat;
Pe nas sforãii
De te pomenii,
Cã am auzit
Pe Ianoș vorbind:
Cete te-o prindea,
Capu ți-o tăia!
Pe mine mã ia,
Lui Ianoș m-o da,
Și m-o-ncãleca,
Cete-o comanda...
Eu c-am auzit
Și te-am pomenit,
Zile ți-am lungit.
Știi, stãpine, știi,
Bine ți-am gîndit
De te-am pomenit!...
Miu se ruga:
— Murgulețu meu,
Ș-al lui Dumnezeu,
Spune-adevãrat,
Nãrav ce-oi avea,
Acuși mi-oi spunea?
Murgu sta grãia:
— Știi, stãpine, știi,
Minz eu cînd eram,
La fugã m-ai luat;
Eu m-am încurcat
Pe gheața luceață,
De joi dimineață;

În luna sãrindari,
Cu ghețele tari.
Caii potcoviți,
Pe gheață-au cãzut;
Eu, nepotcovit,
Și n-am mai cãzut!
O dat' m-ai încurcat,
M-am împedecat
Într-un pește beat,
Și te-am lãpãdat.
Știi, stãpine, știi,
Leagã-ți ochii bine
Și sui-te pe mine,
C-oi sã zbor cu tine
Chiar din piatrã-n piatrã,
Și ca o sãgeatã.
Da' din munte-n munte,
Și ca un cãrunte.
Și din brad în brad,
Sînt voinic curat!
Dor atit vorbea,
Miu cubãra
Și-l încãleca.
Miu se ținea,
Da' murgu zburã
Tot din munte-n munte,
Zboarã ca-un cãrunte;
Și din piatrã-n piatrã,
Zboarã ca o sãgeatã;
Și din brad în brad,
Ca un voinic curat.
Cetele-i robea,
Pe Ianoș îl prindea.
Ianoș întreba:
— Miule copile,
Vrei sã ne-mpușcãm,
Or sã ne tãiem?
La buzdugan ne luãm,
Or sã ne luptãm?...
Cã lupta-i mai dreaptã,
De la Domnu lãsatã!
Miu de-auzea,
Din gurã-i vorbea:

— Ianoș dumneata,
‘Eu sînt un copil,
Da’ tu om bătrîn!
Ai să ne luptăm,
Că lupta e dreaptă,
De la Domnu lăsată!
Ianoș de-auzea,
La luptă se lua;
Trei zile de vară,
Din zori pînă-n sară,
Pe inima goală,
Luptă c-o să moară!
Miu de colea,
Pe Ianoș îl lua.
Cînd mi-l aducea,
De pămînt îl da,
Cizmele-i crăpa,
Colanu-l rupea.
Paloșu trăgea,
Carnea-i ciormănea;
Făcea bucături
Și-l da la vulturi:
La loc de-ntorsură,
Cite-o bucatură,
S-o ia corbii-n gură!...
Pe poiana lată,
Cu iarba sărată,
Cetele le lua,
Cu ele pleca,
Codrii stăpînea.
Știi, zo, aiducea
Păzînd la colnic,
Nu afla nimic.
Unde se culca
Nu mai adurmea,
Vise-l grămădea,
Rău se năcăja,
Cu cete-mi vorbea:
— Ale mele cetelor,
Ai mei pandurașilor,
Eu am aiducit
Nouă ai de zile

Păzînd la colnic,
N-am aflat nimic!...
Ș-acuși să mă duc
Pe la muica mea,
S-o-ntreb și pe ea —
Din ce sînt făcut?...
Din bardă, din topor,
Or din flori de măr?
Că unde m-am culcat,
Somn nu m-a furat,
Și n-am ostănit,
Eu neodinit.
Dor atît vorbea,
Murgu-ncăleca,
Miu și-mi pleca
Pe la mumă-sa.
Pe ea o-ntreba:
— Mumă, muica mea,
Eu te rog să-mi spui,
Din ce sînt făcut?
Din bardă, topor,
Or din flori de măr,
Or din trup de om?
Cît am aiducit,
Păzînd la colnic,
N-am aflat nimic!...
Baba și de-ar spune,
Nu știe de unde!
Dor așa-i spunea:
— Miule copile,
Nici muica nu știe
Cari ți-e tată ție!
Știi, muică, nu știi,
Răzbelu veni,
Pe min’ mă găsi,
Colea-n deal,
La drumu-al mare,
Unde-mi trecea caravane:
Maică, eu eram
Mîndră crișmăriță
La crișma lui Făgădău,
Ce venea și bun și rău.

Turcii că veniră,
Maică, mă robiră
Și toți mă iubiră!
Din șaptezeci de mie,
Nici maica nu știe
Cari ți-e taică ție...
Spune, maică, spune,
Pe unde-ai umblat,
Maică, ce-ai lucrat?
Miu chiar spunea:
— Maică, maica mea,
Eu ce mi-am făcut,
De când sînt aiduc:
Cu-unu m-am lovit,
Cu el m-am luptat,
Trei zile de vară,
Din zori pînă-n sară.
Bine m-am luptat,
De pămînt l-am dat,
Cizmele-a crăpat,
Colanu l-am rupt,
'L lăsai pe pămînt;
Cete i-am robit,
Rău l-am ciormănit!
Il făcui bucături,
Il dădui la vulturi;
La loc de-ntorsură,
Cite-o bucătură,
Să ia corbii-n gură!
Mumă-sa cînd auzea,
Din guriță-așa-i vorbea:
— Miule copile,
Muica mi-a văzut
C-ai să fii aiduc.
Cînd eram eu grea,
Tu-n sarcina mea,
In mine tu țipași,
Tare urezași.
De-atunci am văzut
C-ai să fii aiduc.
Ianoș Ungureanu,

Gelatul, bătrînul,
Este taica-l tău,
Ș-al lui Dumnezeu!
El cînd a plecat,
Pe tin' te-a lăsat
In sarcina mea,
Cînd eram eu grea.
De ce l-ai tăiat?
C-o să ai păcat!...
Aide să mergem,
Oase s-astringem,
Leagăn să facem,
Maică, să-l aducem;
Verde de-o avrămeasă,
La noi, muică,-n casă.
Prioți s-adunăm
Pe el să-l cetească,
Să mi-l spovedească,
Și să-l îngropăm,
Sus la mănăstire,
De pomină-n lume!...
Miu de-auza,
Murgu-ncăleca,
Trăsură-nvirtește,
Pe mumă-sa pornește
La poiana lată,
Cu iarba sărată.
Oasele-astrîngea,
In trăsură le punea,
Ș-acasă le aducea.
Prioții că aduna,
Oasele le cetea
Și mi le-ngropa
Jos la mănăstire,
De pomină-n lume!...
Baba rămînea,
Miu iar așa.
Baba-l însura,
Mindră sozță-i lua.
Cum e soața lui,
In lume-a nicicui!

— Ianoș dumneata,
'Eu sînt un copil,
Da' tu om bătrîn!
Ai să ne luptăm,
Că lupta e dreaptă,
De la Domnu lăsată!
Ianoș de-auzea,
La luptă se lua;
Trei zile de vară,
Din zori pînă-n sară,
Pe inima goală,
Luptă c-o să moară!
Miu de colea,
Pe Ianoș îl lua.
Cînd mi-l aducea,
De pămînt îl da,
Cizmele-i crăpa,
Colanu-l rupea.
Paloșu trăgea,
Carnea-i ciormănea;
Făcea bucături
Și-l da la vulturi:
La loc de-ntorsură,
Cîte-o bucatură,
S-o ia corbii-n gură!...
Pe poiana lată,
Cu iarba sărată,
Cetele le lua,
Cu ele pleca,
Codrii stăpînea.
Știi, zo, aidgea
Păzînd la colnic,
Nu afla nimic.
Unde se culca
Nu mai adurmea,
Vise-l grămădea,
Rău se năcăja,
Cu cete-mi vorbea:
— Ale mele cetelor,
Ai mei pandurașilor,
Eu am aiducit
Nouă ai de zile

Păzînd la colnic,
N-am aflat nimic!...
Ș-acuși să mă duc
Pe la muica mea,
S-o-ntreb și pe ea —
Din ce sînt făcut?...
Din bardă, din topor,
Or din flori de măr?
Că unde m-am culcat,
Somn nu m-a furat,
Și n-am ostănit,
Eu neodinit.
Dor atît vorbea,
Murgu-ncăleca,
Miu și-mi pleca
Pe la mumă-sa.
Pe ea o-ntreba:
— Mumă, muica mea,
Eu te rog să-mi spui,
Din ce sînt făcut?
Din bardă, topor,
Or din flori de măr,
Or din trup de om?
Cit am aiducit,
Păzînd la colnic,
N-am aflat nimic!...
Baba și de-ar spune,
Nu știe de unde!
Dor așa-i spunea:
— Miule copile,
Nici muica nu știe
Cari ți-e tată ție!
Știi, muică, nu știi,
Răzbelu veni,
Pe min' mă găsi,
Colea-n deal,
La drumu-al mare,
Unde-mi trecea caravane;
Maică, eu eram
Mindră crișmăriță
La crișma lui Făgădău,
Ce venea și bun și rău.

Turcii că veniră,
Maică, mă robiră
Și toți mă iubiră!
Din șaptezeci de mie,
Nici maica nu știe
Cari ți-e taică ție...
Spune, maică, spune,
Pe unde-ai umblat,
Maică, ce-ai lucrat?
Miu chiar spunea:
— Maică, maica mea,
Eu ce mi-am făcut,
De când sînt aiduc:
Cu-unu m-am lovit,
Cu el m-am luptat,
Trei zile de vară,
Din zori pînă-n sară.
Bine m-am luptat,
De pămînt l-am dat,
Cizmele-a crăpat,
Colanu l-am rupt,
'L lăsai pe pămînt;
Cete i-am robit,
Rău l-am ciormănit!
Il făcui bucături,
Il dădui la vulturi;
La loc de-ntorsură,
Cite-o bucătură,
Să ia corbii-n gură!
Mumă-sa cînd auzea,
Din guriță-așa-i vorbea:
— Miule copile,
Muica mi-a văzut
C-ai să fii aiduc.
Cînd eram eu grea,
Tu-n sarcina mea,
In mine tu ți-pași,
Tare urezași.
De-atunci am văzut
C-ai să fii aiduc.
Ianoș Ungureanul,

Gelatul, bătrînul,
Este taica-l tău,
Ș-al lui Dumnezeu!
El cînd a plecat,
Pe tin' te-a lăsat
In sarcina mea,
Cînd eram eu grea.
De ce l-ai tăiat?
C-o să ai păcat!...
Aide să mergem,
Oase s-astringem,
Leagăn să facem,
Maică, să-l aducem;
Verde de-o avrămeasă,
La noi, muică,-n casă.
Prioți s-adunăm
Pe el să-l cetească,
Să mi-l spovedească,
Și să-l îngropăm,
Sus la mănăstire,
De pomină-n lume!...
Miu de-auza,
Murgu-ncăleca,
Trăsură-nvirtește,
Pe mumă-sa pornește
La poiana lată,
Cu iarba sărată.
Oasele-astringea,
In trăsură le punea,
Ș-acasă le aducea.
Prioții că aduna,
Oasele le cetea
Și mi le-ngropa
Jos la mănăstire,
De pomină-n lume!...
Baba rămînea,
Miu iar așa.
Baba-l însura,
Mindră soță-i lua.
Cum e soața lui,
In lume-a nicicui!

ȘTEFAN-VODĂ ȘI MIU

Colea, mare, colea, vere,
 Colea-n vad în București,
 L-ale case mari domnești,
 L-ale-nalte-mpărătești,
 Ce se văd din Stoienești,
 În curte la Ștefan-vodă,
 Mulți boieri s-au strâns la vorbă :
 Toți boierii Jiului,
 Ca stîlpii pămîntului ;
 Mincători de nouă sări,
 Ș-avutori de nouă domni.
 Ei la masă bea, minca,
 Da' cu paru cin' le da ?
 Le da Calea, fata mare,
 Cu codița pe spinare,
 Pedelsită cu parale,
 Cînd o vede domnu moare !
 Le da vin de-al nărămziu
 Ce-omoară omu de viu,
 Și rachiu de-al spirtăriu,
 Mestecat cu dafion,
 Ce face din om neom.
 Bea boierii răfenea,
 De cine le era vorba ?
 Tot de Miu haiducu,
 C-a auzit și s-a aflat
 Că are Miu un fag :
 De coaje este curat,
 Da' de crăci e dărimat
 Și de arme e-ncărcat.
 De săbii și de pistoale
 De lucește-n sfîntu soare,
 Și de flinte poleite,
 De codru verde gătite.
 Și mai are, Miu are
 Nouă cete de tătari,
 Ce sînt oameni tot de-ai mari ;
 Și nouă de arnăuți,
 Ce sînt oameni tot de-ai iuți ;
 Și nouă de moldoveni,

Ce sînt oameni de-ai icleni
 Și cu căciulile lungi,
 Lungi și stogoșate,
 La o parte date,
 Chip de strînătate.
 Atunci domnul Ștefan-vodă,
 Ce era mai bun la vorbă,
 El din gură-așa grăia :
 — Domnilor, boierilor,
 Mîine, pe la prînzul-al mare,
 O să plec cu potera,
 Și pe Miu l-oi prindea.
 Mîndru bine l-oi lega,
 Pe Miu l-oi aducea,
 Colea-n tîrgu din afară,
 În două furci ș-o cumpeioară,
 Ș-o mai mîndră frînghioară,
 Să i-o atîrn la gușioară,
 Să mi-l fac eu de ocară ;
 Să mi-l vadă multă țară,
 Să-i fac eu lui nunta,
 Să mi-l vadă raiaua !
 Ștefan-vodă ce-mi vorbea,
 Dară Calea asculta,
 Tot le-aducea răfenea ;
 Bea boierii, se-mbăta
 Și pe masă adurmea.
 Dară Calea, fată mare,
 Pe boieri cum îi lua,
 Și pin paturi îi culca,
 Pe Ștefan-vodă că-l lua,
 În sobiță se ducea,
 Și în pat de mi-l culca ;
 Pe domnul l-acoperea
 C-o blăniță de samar,
 Să uite el de dușman.
 Ca să doarmă un somn bun,
 Să ducă unde-i de gînd.
 Iacă domnul adurmea,
 Dară Calea se scula,
 Pe fereastă afar-leșea,
 La grajduri se ducea,
 Colea-n fundul grajdului,

Şedea lagu domnului,
Ce m-e cu şaua-nşeuat,
Cum e bun de-ncălecat.
Ea pe lagu-ncăleca,
Ca o cioară se lăsa,
Şi la gît că atirna,
Zău, o spatie turbată,
Ce-a prăpădit lumea toată.
Din Bucureşti cînd ieşea,
Mîna lagu cît putea,
Pe dealul Perişului,
Din Periş cum trecea,
O frunză de păr rupea
Şi la buză o-aşternea,
Tăbăra de şuiera
Ca toată şurligaia.
Codru verde răsuna,
Miu din vag auzea,
Şi pe glas o cunoştea,
Şi din gură-aşa-mi vorbea :
— Asta este sora mea !
Asară la răfenea
Au vorbit domnii ceva,
Vine vestea de la ea !
Acuşi la mijlocul nopţii,
Cînd e, Doamne, junghiul morţii.
In două deşte şuiera,
Nouă poteri ridica
Şi din gură le spunea :
— Poteraşi, potera mea,
Ce durmiţi ca vacile,
Cucăiţi ca oile,
Auziţi ori n-auziţi,
C-acuşi la mijlocu nopţii,
Vine-un cap de şurligae,
Pe voi toţi oi să vă taie.
Curind să vă ridicaţi,
Să-mpănaţi pădurile,
Şi toate poterile,
Pe toate colnicile !
De-o fi vrunu blăstămat,
Numa-o palmă să-l daţi,
Şi pe drum să-l îndreptaţi ;

Da' de-o fi iar sora mea,
Aduceţi-o la mine-ncoa,
C-asară la răfenea,
S-o fi vorbit domnia...
Aia este sora mea !
Da' potera de-auzea,
Impăna pădurile
Şi toate colnicele.
Cînd la capu crîngului,
La coveiul drumului,
Ei pe Calea întilnea,
Iară Calea sta grăia :
— Măi voinici dumneavoastră,
De sinteţi voinici curaţi,
De dalca v-apropiaţi ;
Da' de nu sinteţi curaţi,
De dalca vă depărtaţi,
C-am o spatie turbată,
De nouă ani e neumblată ;
Cînd oi da cu ea o dată,
Prăpădesc eu lumea toată.
Potera dacă-auzea,
Sta, din gură-aşa grăia :
— Calea, Calea, fată mare,
Noi sintem voinici curaţi,
De nan-tu Miu mînaţi.
Da' Calea cînd auzea,
Ea din gură-aşa vorbea :
— Măi voinici dumneavoastră,
De sinteţi voinici cuminte,
Să mergeţi voi înainte ;
Da eu să merg mai la urmă,
Că sînt o femeie bună.
Potera cînd auzea,
Inaintea ei pleca ;
Rămînea Calea pe urmă,
Că e femeia mai bună.
Cînd la fag că ajungea,
Iacă Miu-o prijunea ;
De pe lagu-n braţe-o lua,
Sus în fag cu ea sula
Şi din gură o-ntreba :
— Caleo naică, sora mea,

Cine, naică, te-a-ndemnat,
Aşa de noapte-ai plecat ;
Acuşi la mijlocul nopţii,
Cînd e, naică, junghiul morţii,
Ori domnii s-au supărat,
Şi la mine mi-ai plecat ?
Dară Calea, fată mare,
Ea din gură-aşa zicea :
— Lele, nană Miule,
Miule haiducule,
Da' ştii, nană, da' nu ştii
C-aseară la răfenea
Ce s-a vorbit domnia :
Ca mine, pe la prînzul-al mare,
Să-ţi faci domnul pierzare.
Să te vadă raiaua,
Să vină cu potera
Şi pe tine te-or prindea,
Mîndru frumos te-or lega.
Te-or duce, nană,-n Bucureşti,
L-ale mari case domneşti.
Cam în tîrgu din afară,
In două furci şi-o cumpeioară ;
Şi o mai mîndră frînghioară,
Să-ţi o-atirne la guşioară.
Să te faci de ocară,
Să te vadă multă ţară !
Da' Miu cînd auzea,
El din gură-aşa grăia :
— Calea, naică, sora mea,
Du-te, naică,-n fugă tare,
Să nu afle domnia
C-ai venit la mine-ncoa.
Da' Calea dacă-auzea,
Pe lagu-ncăleca
Şi mi-l mîna boiereşte,
Lele, ca Doamne păzeşte !
In grajd de piatră-l băga,
Pe su' fereastă se ducea,
Şi-ngă domnu se culca.
Iată zor'le se vărsa,
La buciুমari porîncea ;
Cu cornu mi-o răsuna,

Să s-astrîngă potera.
Da' şi Miu de colea,
Mai de noapte se scula.
Unde Miu alerga ?
La cea mîndră poiană lată,
Cu iarbă verde-ncărcată.
Ş-acu pe cine-mi găsa ?
Un mocan cu nouă oi,
Ferit, Doamne, de nevoi,
Şi din gură-aşa-i grăia :
— Măi ciobane, măi mocane,
Să-mi dai ale nouă oi,
Să-ţi dau trei sute de lei.
Să-ţi apuci pădurile,
Pin' ți-e bune oasele.
Să-mi dai țeale ciobăneşti,
Îți dau ție boiereşti,
De nima nu te păzeşti.
Da' ciobanu nu baş vrea,
Dară Miu-l înjura,
Numa-o palmă-i trăgea
Şi de țeale-l dezbrăca ;
Imbrăca țeale ciobăneşti,
Da' mocanu boiereşti.
Ş-apucă pădurile,
Cît sînt bune oasele.
Miu cioban rămînea,
Nouă oițe păştea,
Tot din fluier le cînta ;
Barda-n mîna că lua,
O coprală că-şi tăia ;
Oițele ocolind,
De picioare încălîind.
Cum şedea de se-ncălța,
Cu obdelele grăpiş,
Cu opincile tîriş,
Da' nojițele măişiş ;
Cu căciula ciupercată
Şi c-o haină spartă toată.
In coprală se răzma,
Nouă oițe-ocolea.
Cînd la vale se uita,
Tare venea de la vale,

Venea domnul Ștefan călare,
Da' potera pe piciorare.
De cioban s-apropia,
Sta domnul de îmi vorbea :
— Bună ziua, măi ciobane,
Măi ciobane, măi mocane !
— Mulțămescu-ți, domn Ștefane !
Da' domnul dacă-auza,
El din gură-așa zicea :
— De unde știi că sînt Ștefan ?
Ori ești vrun cioban iclean ?
Da' ciobanu de-auzea,
Tăbăra de se ruga :
— Da' știi, doamne, da' nu știi,
Cînd erai mai tinerel,
La mănăstire treceai,
La Paști, de te spovedeai.
Pe la izvorași treceai,
Cu ciobanii te găseai
Și bună ziua le dai,
Tu mare nu te țineai.
Eu atuncea te-am văzut,
Ș-acuma te-am cunoscut,
De-aia ți-am mulțămit.
Dară domnul Ștefan-vodă,
Care e mai bun de vorbă :
— Adevărat că este-așa.
Cînd eram mai tinerel,
La mănăstire treceam,
Pe la izvoraș că dam,
Apă rece eu beam,
Cu ciobanii mă găseam
Și bună ziua le dam,
Eu mare nu mă țineam.
El atuncea m-a văzut,
Ș-acuși m-a cunoscut.
— Măi ciobane, măi mocane,
Pe-aici oile ocolind,
Știu bine că mi-ai văzut
Fagu Miului haiduc.
Da' ciobanu sta vorbea :
— Domnul Ștefan dumneata,
Să-ți aduci poterile,

Să-mi păzască oile ;
Baș asară eu trecui
Pe la fagu Miului.
Mult e-nalt și minunat,
De creci e dărămat,
De coaje este curat
Și de arme e-ncărcat,
Cu săbii și cu pistoale,
De lucesc în sfîntu soare.
Și de flinte poleite,
De codru verde gătite.
Ștefan-vodă de-auzea,
El veni cu potera,
Da' Miu, zo, se ruga :
— Ștefan-vodă dumneata,
la rîndește poter'le,
Să-mi păzască oile,
Că sînt oile stăpînești,
Ș-apucă pădurile,
De-și jumoale linile
Și mă bat stăpînile ;
In toate duminicile,
Mă bate cu furcile.
Ștefan-vodă ca un domn,
Da' n-are minte de-un om,
Cum rînduia poter'le
Și-i ocolea oile,
Lua pe cioban și pleca,
Fagu de-i arăta.
Cînd de fag apropia,
Sta ciobanu și grăia :
— Oi, doamne, domnia-ta,
De pe lagu jos te-oî da,
Și sumete scările,
Că bate smicelile
De răsună văiur'le,
Și ne-aude poter'le,
De ne perde zilele,
Pe-ale tăle, pe-ale mele,
Dobîndim păcate grele.
Ștefan-vodă de-auzea,
De pe lagu jos se da,
Scările le sumetea,

Pe lagu de frîne lua
Și-nainte că pleca.
Da' ciobanu rămînea,
Se făcea că se-ncălța,
Da' coprala-și dezlega,
Numa-o dată ofinja
Și grămadă-l dubăra.
La fag se repezea,
Lua fringhiile și-l lega,
Și de fag 'l-mpriponea,
Tăbăra de-l judeca :
— Oi doamne, domnia-ta,
Ce vorbești de dumnea-mea,
Să mă legi cu potera,
Să m-aduci bine legat,
Ca să mă vezi spînzurat,
Colea-n tîrgu din afară,
In două furci ș-o cumpeioară,
Ș-o mai mîndră fringhioară,
Să mi-o-atirni la gușioară,
Să mă faci tu de ocară,
Să mă vadă multă țară !
Ce le vorbești la beție,
Zo, le mai faci la trezie,
Cînd, doamne, mintea să-ți vie ?
Bine-asară c-ai fost beat,
D-acuși pe dracu-ai cătat !
Ce vorbeai asară-n casă,
Eu ascultam la fereastă.
Ș-apoi, zo, mi-l biciuia,
Dară domnul rău țipa.
Cînd la vale se uita,
Tare vine de la vale,
Vine Calea, fată mare,
Cu codița pe spinare,
Pedelsită cu parale,
Cînd o vede domnul moare.
Cînd la fag că-mi ajungea,
Ea de nan-su se ruga :
— Nană, nană Miule,
Miule, haiducule,
Ce mă rog de dumneata,
Lasă-l, nană, nu-l tăia.

Nouă ani l-am argățit,
Piinea, sarea i-am mîncat,
Nici o palmă nu mi-a dat ;
Sîmbria nu mi-a plătit,
Eu degeaba l-am slujit !
Atunci Miu de-auzea,
O scăpare lui făcea,
Ștefan-vodă, zo, fugea,
Pin arțari, pin curpiniș,
Zo, fuge vodă ptiș.
Dară Miu sta-i spunea :
— Măi Ștefane dumneata,
Ce fugi prin arțari, scumpie,
La cîmpu cu colălie !
Na barda de-ți fă colnic
Și te poartă ca voinic.
Cînd ieși la drum bătut,
C-un car de curpin la gît,
Și fugind la București,
Pulber după el cura,
Domnul Ștefan rău fugea.
Iaca sara însăra,
Iote Calea ajungea
Și din gură-așa grăia :
— Ștefan-vodă dumneata,
Iacă ai plecat cu bine,
Ce nu mă-ntrebași pe mine ?
Doar atîta-i răspundea :
— Las să-mi fie rău, nu-așa,
Că cine face ca mine,
Pedepsit să fie-n lume !
El pe Calea că o lua,
Cu Miu se cumnăța,
Și făcu nuntă cu ea,
Ș-amîndoi se cununa.
Cînd cădea Miu de vină,
Lui Ștefan îi venea milă ;
In pușcărie-l băga,
Pe-altă ușe îl scotea.
Miu-n codru se ducea,
De haiduc îmi haiducea.
Haiducea el țara-n pace,
Că n-are nima ce-i face,

Colea-n Țara Românească ;
La buni frați ca dumneavoastră,
Ca pentru să pomenească.

90

GOLE-AL GOLILOR

Sus la munte, sus,
Une-i pădurea mai-naltă,
Unie este piatra lată,
Unie bate gîrla-n piatră,
Unie n-am fost niciodată,
Mare zgomot s-auzea.
Zgomotu cine-l făcea ?
Să vezi cincizeci de haiduci,
Da' din cincizeci lipsea cinci,
Face patruzeci și cinci.
Zgomotu de ce-l făcea,
C-arămbașe nu avea,
Ca să le poarte grija,
Să nu dea de vreo belea.
Și toți că mi se vorbea :
Ei cu toți să mi se ducă
Tot în sat în Bojoțești,
Unie-i bine s-o pornești,
Tot la Gole-al Golilor,
Ce m-e gol el pîn' la piele,
De n-avea decît ismene
Umplute cu petricele,
Se mira lumea de ele.
Și cînd ei toți că pleca,
Pin codrii îmi apuca,
La mijloc de noapte,
Dorm apili toate.
Cînd la Gole-acas mergea,
La Golea-n poartă bătea.
Golea n-avea pe nimenea,
Decît o mumă bătrînă,
Torcea noaptea la furună,
Desculță cu furca-n mină,
Și-așa baba de-auza,

Și afară că ieșea,
Ea din gură cuvînta :
— Cine bate-n brava porții,
Acuși la mijlocu nopții ?
Atunci haiducii zicea :
— Noi sintem, mamă, haiduci,
Dintre lunci și dintre munți.
Noi la tine ne-am venit,
Multe drumuri am bătut,
Să ni-l dai pe Golea nouă,
Să ne fie arămbașe :
Că este Golea voinic,
Nu se teme de nimic ;
Și are Golea noroc,
Nu se teme nici de foc.
Dară baba de-auzea,
Așa frumos le grăia :
— Plecați, maică, de-acia,
Că mai dau de vreo belea !
Eu pe Golea nu vi-l dau,
Să fie-mpușcat cu prau.
Șase feciori am avut,
Toți în codru mi-a pierit,
Care de pușcă-mpușcat,
Care de cuțit tăiat,
Numai cu ast-al mai mic
Am uidit și n-am nimic.
Și lui vremea i-a venit,
Vezi bine de căsătorit,
C-așa-mi cere inima,
Să-mi-aducă-o nurorea.
Să vadă, malcă, de mine,
Că nu mai pot de bătrînă.
Dară Golea de-auza,
Așa bine le grăia :
— Mumă, mumă, muma mea,
Ia nu mi te-mpotrivea,
Și deschide porții,
Să le văd sprîncenili,
Sprincene și cu mustăți,
De-ai din deal, din Isnovăți.
De-o fi voinici de sama mea,
Mumă, de ei n-oi videa !

Cînd deşchidea porţile,
Le vedea mustăţili,
Da' şi cu sprincenili,
Aşa Golea le vorbea :
— Mumă, mumă, muma mea,
Fă te rog pe voia mea ;
Deşchide săndicili,
Săndicili cu armili ;
Ca să plec în haiducie,
Scap lumea de sărăcie.
Dar mumă-sa nu cam vrea,
Iară Golea se ducea,
El spărgea săndicili,
Şi scotea vezi armili.
Armili, zo,-mi strălucea,
Parcă soar'li-mi lumina.
Frumos el că se-mbrăca,
Da' Golea-n cap că-şi luva
O cichie meregle
Ce-a luat-o din Rumânie.
Dară-n virfu de cichie
Este o lumină vie,
Era o piatră nestemată,
Ce lumina noaptea toată.
Pe lumina pietrilor,
Da sama voinicilor.
Şi vezi Golea ce lucra,
După ce mi se-mbrăca,
Se-mbrăca şi se arma,
La mumă-sa iar mergea,
Aşa din gură-i zicea :
— Mumă, mumă, muma mea,
Iartă, mumă, c-oi pleca,
Dacă nu tu, cum oi vrea ;
Cum oi vrea, cum oi putea,
Singurea te-oi arănea.
De voinici n-oi rămînea,
Tot voinici de sama mea,
Ce ştie cu puşca-a da,
Şi cu sabia a tăia,
Mă scoate de la belea,
Şi de ei n-oi rămînea,
Pină iarna o venea.

Iar mumă-sa de-auza,
Parcă naiba mi-o-nvăţa,
Mi-ncepea a blăstăma,
Blăstăma şi-afurisea.
Trebuia să se gîndească,
Bine ea să chibzuiască,
Că blăstămu al de mumă,
Să vezi, ca ceara de ciumă ;
Da' blăstămu al de tată,
Cum se prinde salca-n apă.
Iată Golea că-mi pleca,
Da' mumă-sa îmi uidea ;
Tot plîngea şi se-nchina,
Pe Golea mi-l blestăma :
— Să dea, muică, Dumnezeu,
Nici mai bine, nici mai rău,
Numai cum oi zice eu ;
Mai mult să nu haiduceşti,
Nici mai mult să văcuişti,
Şase săptămîni de zile,
Tot cu chinuri şi cu silă !
Cînd o da-ntr-a şaptelea,
Te lovească potera,
Să-ţi răpună viaţa !
Eu cu tine mi-am uidit,
Şi tu intri în pămînt !
Cum mă-sa mi-l blăstăma,
Aşa se şi petrecea,
Mai mult el nu haiducea,
Şase săptămîni de zile,
Cu mari chinuri şi cu silă.
Cînd pe-a şaptea povîrnea,
Mi-l lovea, vezi, potera.
Vezi, potera banului
Şi cu-a Măgureanului ;
Că-s cîinii pămîntului,
Stîlpu bogătaşului.
Şi pe toţi mi-i omora,
Da' pe Golea-l spînzura ;
La un păr mare rotat,
Şedea Golea spînzurat.
Blăstămu se izbindea,
Doamne, de se pomenea !

Istorie rumânească,
Toată lumea să cetească
La buni frați ca dumneavoastră.

91

MOCANU ȘI CIOCOIUL

Frunză verde de trei foi,
Suie-n deal, pe la ciocoi,
Suie-un car cu patru boi,
Incărcat cu păpuși.
Nici nu suie, nici coboară,
Bate boii de-i omoară,
Că biet rumân, de necaz,
Ii curg lacrimi pe obraz.
Pe deal mocanu urca,
Din gură așa cînta :
— De cinci zile de cînd beu,
Și nu uit amarul greu,
Și-ncă zece de-aș mai bea,
Nu uit eu de jalea mea !
Nu e jale ca oricare,
Jalea mea măsură n-are ;
Și de-aș bea o viață-ntreagă,
Nima nu o să mă creadă.
Cîte vînturi au suflat,
Pentru ciocoiu spurcat ;
Peste Dunăre-am plecat,
La turcu cel rău turbat,
Rele vremuri am apucat !
C-adusei un car cu boi,
Il luară halapi ciocoi...
C-am avut un mînz și-o iapă,
S-au dus în Dunăre pe-apă...
De chin și de jale mare
Suspînă și sfîntu soare ;
Stele și luceferei,
Plingeau peste boii mei.
Ciocoiul se-nveselea,
Cu biciușca mă lovea,
Carnea se cutremura,

Sîngele pe jos cura ;
Eu tot stam și blestemam,
De flămînd nu mai puteam.
Da' nici el n-avu noroc
Din plînsul meu al cu foc,
Boii i-au căzut în drum,
Caru-a ars, s-a făcut scrum ;
Fața i-a făcut popas
Sub pămînt de greu tras.
Frunză verde de șeboi,
Să mînc oase de ciocoi ;
Lumea să mi-l miluiască
C-o tingire țigănească ;
Domnul să mi-l pomenească,
Corbii carnea să-i ciocănească !
Blestemat fii, blestemat,
Pentru ce ne-ai înșelat ;
Să n-ai hodină-n mormînt
C-ai păcate pe pămînt !
Da' ciocoiul de-auzea,
La mocan îmi cuteza,
Cu gîrbaciu-l cuprindea
Și din gură-așa grăia :
— Măi mocane, tu ești beat,
Ori ești mare blestemat ?
Mă vorbești de rău pe mine,
Da' nu te-ntrebi cin-te ține ?
Vă dau bucate și-opinci,
V-arănesc ca pe calici !
— Măi cocoane, hoț de plai,
Pic de rușine nu ai !
Nu mă face că sînt beat,
De trei zile n-am mîncat !
Pic de apă n-am gustat,
Să nu cad în vrun păcat !
Da' ciocoiul dracului,
Știe sama calului ;
Scotea pe cel gîrbăcel,
Cu sfircu de argințel,
Cu toiag de aurel,
Inele pe la miner,
Pe mocan, vezi, se punea,
Numai singe îl făcea.

Nu-i da una, nu-i da două,
 Da-i da patruzeci și nouă...
 Mocanul, zo,-mi răbda,
 Sudorile-l podidea,
 Ca un sfânt bietul tăcea.
 O țiră se opintea,
 Băga mina pîntre spiță,
 De scotea o măciuchiță,
 Pe ciocoi jos îl trîntea,
 Peste ochi, zo, mi-l plesnea !
 Nu-i da una, nu-i da două,
 Nu-i da patruzeci și nouă,
 Da-i da o sută și două,
 Să vă fie pe plac vouă !
 Lumea sta și mi-l scuipa,
 Da' mocanu-l frămînta,
 Zo,-i pîrîiau oasele,
 Ca și-n traistă nucile.
 Și-l lăsa mort leșinat,
 Tocmai bun pentru-ngropat,
 Ca un urs ce l-a călcat,
 Pe ciocoi păgîn spurcat,
 Apoi bine-a cuvîntat :
 — Boierule, ești scăpat !
 Crească-ți piru pe piept,
 Că n-ai știut ce e drept ;
 Ca lemnu să te usuci
 Și ca iarba de pe lunci ;
 Casa să ți se aprindă,
 Pe cucoană s-o cuprindă ;
 Să ardeți cu toți-n foc,
 Să putreziți pe potoc ;
 C-ai lăsat lumea flămîndă,
 Nici cîinii să nu te plîngă !
 Flămîndă și desbrăcată,
 Fără de pită pe vatră.
 Să facem nuntă la groapă,
 C-ai fost liftă blestemată !
 Foaie verde din trei părți,
 Să ardă ciocoi toți ;
 Ardă să se prăpădească,
 Lumea să se veselească.
 Cit avem prin garduri pari,

Nu ne temem de boieri mari ;
 Să dea, Doamne, brîncea-n ei,
 Că sint lacomi și mișei !
 Da' ciocoiul leșinat,
 Din gură a cuvîntat :
 — Cit oi fi, cit oi trăi,
 De mocan că m-oi feri ;
 Unde-oi întilni mocanu,
 Să mi-l ocolesc cu anu.
 Cucoană, cucoana mea,
 Am ajuns la ziua grea ;
 Tu să-mi faci un așternut,
 Ce n-a mai fost pe pămînt ;
 Așternut pentru mormînt,
 C-am să răposez curînd !
 Dă-mi să gust puțin de vin,
 Inima mi-e de venin,
 Fierea-n mine a plesnit,
 Firul vieții s-a sfîrșit.
 Soarele merge și-apune,
 De mocanu tot se spune.
 Istorie rumânească,
 La buni frați ca dumneavoastră,
 Pentru ca să pomenească !

92

CINTECUL JIANULUI

N-ați auzit de-un Jian,
 De-un Jian și de-un oltean ?
 De-un oltean și un mislean,
 De-un haiduc de căpitan
 Care umblă prin păduri,
 Cu chebe și cu pături,
 Cu șaisprezece panduri,
 Numai găitane cusături,
 Cu pistoale înarmați,
 Cu puști, flinte încărcăți,
 Umblă ca niște turbați,
 Sacă ciocoi la ficați,
 De-mi iau mie de la ciobani,

Armăsari de la mocani,
 Făr'de plată, fără bani,
 Au, maică-mea, ce dușmani !
 Da-mi păzesc pe la strimtori,
 De despoaie negustori
 Și iau tot la gălbiori,
 Că sint la purtat ușori.
 Pe ciocoi mi-i prăpădește,
 De piele mi-i jupuieste,
 Conacele le aprinde,
 Vița la boieri le stinge.
 Jianu e mic la stat,
 Fără frică de păcat,
 Tot umblind din sat în sat,
 Multe păcate-a călcat.
 Pe-ai bogați de-i întâlnea,
 Măduva că le sugea.
 Ciocoimea spăimînta,
 Da jalbă la Caragea.
 Dar domnia mai curînd,
 Poter'le la el mîinînd,
 Da' Jianu-nțelegînd,
 Se opri la Olt fugînd.
 Călare pe armăsar,
 Strigă :
 — Măi frate podar,
 Trage-ți podul ca de car,
 Că nu mă scapi în zadar ;
 Trage-ți podul mai de drept,
 Nu mă face să te-aștept !
 Că-ți mai trag un glonț în piept,
 Ori te culc, ori te deștept !
 Dar podaru sta privea,
 Și se tot cam zăbovea ;
 Se făcea că se gîndea,
 Poterii voînd să-l dea.
 Jianu iarăși strigînd,
 Și zăbava lui văzînd,
 Să mai aștepte nevrînd,
 Dete drept prin Olt zicînd :
 — Decît să mă rog de prost,
 Pin' s-or da podul în rost,
 Fi-voi voinic cum am fost

Și voi trece l-adăpost.
 De-aș mai sta să mai adăst,
 Ca să adăst să-i plătesc,
 La toți să mă căciulesc,
 La ce naiba haiducesc ?!...
 Decît o para la pod,
 Murgu-mi este cam nărod,
 Cînd de coama lui mă-nod,
 Trec Oltu ca c-un năvod.
 Hai, murgule, haideți,
 Imi silește, murguleț,
 Nu-ți mai face părul creț,
 Hai la Slatina-n județ !
 Mergi, murgule, nu sufla,
 Nu sufla nu te umfla,
 Că la gazdă-om ajungea,
 Și odihnă om avea.
 Da' murgu cînd îmi sărea,
 Tocmai ca o păsărea,
 Cu norii se mesteca,
 Pe nări scînteii arunca.
 Dar la gazdă ajungînd,
 Așa auzi țipînd,
 Potera gazda legînd,
 De Jianu întrebînd.
 El atunci fugînd spre plai,
 A strigat la murgu : hai !
 Hai murgulețule, hai,
 Să fugim de chin și vai !
 Și atunci cînd îmi fugea,
 Potera mi-l ajungea,
 Miinile ei înfigea,
 Mi-l ducea la Caragea.
 Sara, cam pe la apus,
 Cînd la curte el fu dus,
 Cu tovarăși în rînd pus,
 Așa-mi cînta c-un glas sus :
 — Stau în loc și mă gîndesc
 Ce să m-apuc să muncesc,
 Piine să-mi agonisesc,
 Copilașii să-i hrănesc.
 Cînd nădejdea mi-a răpunș,
 Și ședeam pe gînduri pus,

Aminte de ce mi-adus.
Mă urcai pe deal în sus,
Și-mi privii în vale-n lunci.
Văzui oameni, muieri, prunci,
Cu plugulețe la munci,
Mă-ntristai mai mult atunci !
Că toți îmbrăzdă mereu,
Numai plugulețul meu
Stă azvirlit în dudău,
Vai, rău ursitu de eu,
Că doi boi ce-i avusei,
De vremi rele-i răpusei,
Făr' de hrană rămînsei,
In sapă de lemn ajunsei.
Și m-am dus și-am alergat,
M-am miluit, m-am rugat
De sărac și de bogat,
Ma-n samă nu m-a băgat.
Cerui boii într-un ceas,
Să-mi dea să ar vreun pas,
Foamettii să nu mă las,
Doar milă i-o fi rămas !...
Atunci, mă-ntorsei și eu
Și-mi zisei în gîndul meu :
Dare-ar bunul Dumnezeu,
Să umble și plugul meu !
Pușculița să-mi fac plug,
Pistoalele să le-njug,
Flinta, iataganul lung,
Stremurarea să-i împung.
Să pun într-o parte fes,
Și la colnice să ies,
Să-mi îmbrăzdez pe ales ;
Unde-o fi crîngu mai des,
Să trag brazda dracului,
Mai din susul dealului,
Pină-n capul satului,
Drept ușa bogatului.
Astfel Jianu, legat,
A stătut și a cîntat,
La vodă, drept in palat,
De poteră-mprejurat.
Dar pravila-l judeca,

Muncă grea îl osindea,
Și-n ocnă mi-l arunca,
Soare mîndru apunea.

93

BUSUIOC HAIDUCUL

A fost unul Busuioc,
Ce ardea lumea pe foc,
Pe negustori mai cu foc.
Asupra lui s-aridica,
Să vezi, Doamne, potera,
In frunte cu Manoilea.
Cu Manoilea cel icleanu,
Ce ține pisma cu anu,
Și se uită ca dușmanu.
Vezi Manoilea ce-mi făcea,
Potera mi-o aduna,
După Busuioc se lua.
Ține ici, ține colea,
Pe Busuioc mi-l gonea,
Busuioc abar n-avea,
Foaie verde mălină,
Colea-n vale,-ntr-o pădină,
Busuioc cu flinta-n mînă,
Nu știu goală-i au e plină,
Băga potera-n pădină,
Nu mînca o săptămînă.
Da' Busuioc ce-mi făcea ?
Parcă naiba-l învăța,
Găsa un buștean uscat,
Tăman cît omu de-nalt,
Era uscat și pirlit,
Ca de Busuioc gătit.
Da' Busuioc ce-mi făcea ?
Țoalili le desbrăca
Și pe buștean îmbrăca,
Iar Busuioc se ducea,
Să ducea în Cladova,
La „Velika Sîrbia“,
Se ducea și se cinstea,

Bea la rachiu și cafea,
Și ce-i poate inima.
Dară Manoilea icleanu,
Ce ține pisma cu anu,
Și se uită ca dușmanu,
După Busuioc se lua,
Ține ici, ține colea,
Iarna vînturi friguria,
Bate vîntu cu zăpadă,
Manoilea pe cîmp aleargă,
Busuioc șede la gazdă.
Bate vîntu, viscolește,
Manoilea oștirea prăpădește.
Busuioc stă, se gostește
Și de nima nu mărește.
Bate vîntu frig de moarte,
Busuioc are de toate,
Și nu mărește de moarte.
Vezi Busuioc se veselea,
Da' Manoilea-l căuta
Pin toate pădurile
Și pin toate văiurile,
Pin toate pecinili.
Vezi Manoilea ce-mi făcea,
Ziua, noaptea-l căuta,
Și cînd dete-ntr-o pecină,
Busuioc cu flinta-n mină.
Manoilea îmi comănduia :
— la stați, fraților, în loc
Că am dat de Busuioc !
Luați toți puștile la ochi,
Stați pe loc și dați cu foc,
C-ăsta este Busuioc“
Și toți voinicii că-mi sta,
Și toți cu puștili-mi da.
De tot praul cheltuia,
Iar Busuioc nu cădea.
Da' Manoilea de-mi vedea,
Așa din gură-mi striga :
— Stați, voinicilor, pe loc,
Cheltuirăm prau tot,
Și-ăsta nu e Busuioc !
Și e un buștean pirlft,

Fir-ar el afurisit.
După ce se potolea,
După Busuioc se lua,
Ține ici, ține colea,
Pe Busuioc mi-l găsea.
Pin oraș, pin Cladova,
Unie-i zicem noi Craina,
De cîntă cucu vara.
Cînd Manoilea mi-l vedea,
Afară că mi-l chema,
Da' Busuioc că zicea :
— Măi Manoileo dumneata,
Mai zăbovește cita.
Că nu mi-e flinta-aicea.
Ieste flinta-n Cladova,
Să-i direagă pedeca.
Iar Manoilea de-auzea,
Flinta la ochi îmi punea
Și-n Busuioc că pocnea.
Il lovea-n teaca la cuțit,
Unde-i pasă la voinic.
Pe Busuioc omora,
Vezi Manoilea căpitanu,
Căpitanu și icleanu,
Ce ține pisma cu anu,
Și se uita ca dușmanu.
Toată lumea aduna
Și la lume le spunea,
Unii sîrbește știa,
Care cum înțelegea :
— Ascultați, lume, la mine,
Ca să fie de voi bine ;
Și de voi da și de mine,
Sînt piste voi căpitan,
Și-am omorit un dușman,
Să știți, lume,-adevărat,
Cine-o zice Busuioc,
Să știți că eu îi dau foc !
S-ardă cu copii cu tot.
Da cine-o zice Manoilea iclean
Il iert, vezi, de bir pe-un an.
Lăsați-vă de haiducie
De vreți tralu pe Sirbie !

Toată lumea de-auzea,
 Pe Manoilea-l pomenea,
 Și de bir că ne ierta.
 Pe Busuloc mi-l jelea
 Făr-de-a știe Manoilea
 Că el bine halducea,
 Pe rumâni îi ajuta,
 Doamne, de se pomenea,
 Cît soare pe ceri va fi.
 S-ascultați, lume, la mine,
 Să nu gîndiți, vezi, că-i glumă ;
 Cînd oi zice solz de pește,
 Ce s-aude, toate este.
 Să mai dați cîte-o para,
 Cîte-o para, cîte două,
 Ca să-mi iau coardă nouă,
 Și vă cînt miine iar vouă.
 Că sînt lăutar sărac,
 Și de cînd mi-am învățat,
 Eu cu arcușu tot trag,
 Și bogat nu mă mai fac.

94

RADOIȚA

Cînd oi zice trei măslina,
 Ascultați, boieri, la mine ;
 Să vă spun o istorie,
 Dintr-a mea copilărie.
 Să vă spun un cîntecel,
 De cînd eram mititel.
 Sosit-a și s-a aflat,
 Colea-n mîndru și mic sat,
 O nevastă tinerea,
 Măritată de iarna.
 Iacă vremea a venit
 Și nevasta a născut,
 Doi copilași că năștea,
 De botez îi boteza,
 Unul Rădoinea-l chema,
 Da pe unul Rădoiță.
 Pe Rădoina îl lua

Și de suflet că îl da ;
 Pe Rădoița-l oprea,
 Il oprea pentru de ea.
 Rădoiță, zo, creștea,
 Voinic mare se făcea,
 De-al de-ncinge sabia,
 N-are unde că ședea,
 In codru verde se ducea.
 N-are lucru ce lucra,
 Cu fata lu-mpărat se lua,
 De iubit se sătura,
 Impăratul l-auzea,
 Patru făgărași mina,
 Pe Rădoiță-l prindea,
 La împăratu-l aducea,
 La împărăteasa-l ducea.
 Impărăteasa sta, grăia :
 — Impărate luminate,
 Facă-ți Domnul multă parte
 De bine, de sănătate,
 Pe Rădoiță să-l luați,
 Frumos bine să-l cătați !
 Impăratul de-auzea,
 Pe Rădoiță-l lua
 Și mi-l căta-n cap,
 Găsea semnul de împărat ;
 Da'mi-l căta-ntre spete,
 Găsea strugurelul verde ;
 Și-l căta și pe sub briu,
 Găsea spiculeț de grîu ;
 Și-l căta-n subțioară,
 Găsea semn de săbioară,
 Sta-mpăratul și vorbea :
 — Impărăteasă, soața mea,
 Ne ia împărăția !
 Impărăteasa de-auzea,
 Sta, din gură și grăia :
 — Mă împărate dumneata,
 O să ne ia împărăția,
 Și toată avuția,
 S-o ia pe Anghelina noastră !
 Pe Rădoiță să-l luăm
 Și-n apsăna să-l băgăm.

Impăratul de-auzea,
Făgărașii trimetea.
Pe Rădoița îl lua
Și-l dusă la apsăna.
Temnicerii de-l vedea,
Sta din gură și grăia :
— Măi Rădoiță copil mic,
Știu că n-ai stricat nimic,
La apsăna ai venit.
Rădoița sta vorbea :
— Temniceri, voi dumneavoastră,
la nu purtați minte proastă,
Că de-ajută Precesta,
Eu pe voi, voi sloboza !
Temnicerii de auzea,
Sta, din gură și grăia :
— Rădoiță dumneata,
Cum pe noi ne-oi sloboza ?
Rădoița așa zicea :
— Temniceri, voi, dumneavoastră,
Cînd soarele va apunea,
Eu pe blană m-oi culca
Și mort că m-oi prefăcea,
Și să facă ce va vrea.
Vreau cu voi m-oi rămășea,
N-oi sufla, nu m-oi umfla,
Măcar cu jar m-o ardea.
Iacă soarele apunea,
Rădoiță se culca
Și pe blană adurmea,
Și mort mi se prefăcea.
Cînd zorile se vărsa,
Făgărașii că venea,
De Rădoiță-ntreba,
Temnicerii sta grăia :
— Măi făgărași dumneavoastră,
Ce purtați voi minte proastă ?
Rădoiță e copil mic,
De aseară cum a venit,
Fierea-n el că a plesnit
Și pe loc că a murit !
Să-l luați și să-l îngropați,
Că apsănaua a-mpuțit,

Nu mai putem de urit !
Făgărașii de-auzea,
La-mpăratul alerga
Și din gură-i sta grăia :
— Mă-mpărate, luminate,
Să ai mertic de sănătate,
Rădoiță a murit,
Că e puișoru mic,
Ș-apsănaua ne-a impuțit,
la să-l luați, să-l îngropați !
Impăratul de-auzea,
La Rădoiță venea
Și-l scotea din apsăna.
Impărăteasa-l privea
Și din gură-așa grăia :
— Mă-mpărate, luminate,
Rădoiță n-a murit,
Dușmanul s-a prefăcut ;
Pe Rădoiță să-l luați
Și la furnă l-aduceți.
Foc cu vătraiu să luați
Și pe burtă-i lăpădați.
O arde carnea ș-o plesni,
Puținel dac-o mișca,
Să-i pierdem noi viața.
Că ne ia împărăția,
Ș-o ia și pe Anghelina,
De se duce pomina.
Făgărașii de-auzea,
Pe Rădoiță îl lua
Și la furnă-l aducea ;
Foc cu vătraiul lua,
Și pe burtă că-l punea.
Ardea carnea și plesnea,
Bușneac de fum se ridica ;
Rădoiță nu mișca,
Că-așa e rămășagu.
Impăratul de vedea,
La făgărași că striga :
— Făgărași voi dumneavoastră,
Pe Rădoiță să-l luați,
Să luați voi, să-l îngropați,
Că el nu s-a prefăcut,

Sărmanul, că a murit.
 Da-mpărăteasa nu vrea,
 Sta, din gură și grăia :
 — Mă împărate, dumneata,
 Pe Rădoiță să-l luați,
 La potcovari să-l aduceți,
 Cuie de potcoave luați,
 Pe sub unghii să-i bateți,
 Unde bate durerea ;
 Puținel de-o mișca,
 Să-i pierdem noi viața.
 Făgărașii că mi-l lua,
 La potcovari că-l aducea,
 Cuie de potcoave lua,
 Cu ciocanul le bătea,
 Pe sub unghii le-așeza,
 Rădoiță, zo, răbda
 Și de loc nu se mișca ;
 Impăratul că privea
 Și din gură așa grăia :
 — Făgărași, voi dumneavoastră,
 Ia luați-l să-l îngropați,
 El sărmanul mi-a murit,
 Da' nu s-a mai prefăcut,
 C-a prins față de pământ,
 La obraz a-ngălbenit.
 Impărăteasa nu vroia :
 — Pe Rădoiță să-l luați,
 La palat să-l aduceți,
 Și luați cai ne-ncălecați,
 În codru vă scufundați,
 Mare șerpe să cătați,
 Și-n desagi să-l băgați ;
 La Rădoiță să veniți,
 Și pe sîn să i-l puneți.
 Șerpele s-o învăluia,
 Cam de țîță l-o ciocnea,
 Puținel s-a spăiminta
 Și citva că o mișca,
 Să-i pierdem noi viața,
 Că ne ia împărăția !
 Făgărașii de-auzea,
 Lua caii și pleca,

Și-n codru se scufunda,
 Mare șerpe că găsea,
 Și-n desagi că-l punea.
 La Rădoiță că venea,
 Și pe sîn îl slobozea ;
 Șerpele se-nvăluia,
 Cam de țîță mi-l ciocnea ;
 Rădoiță nu mișca,
 C-așa mi-e rămășala.
 Impăratul de vedea,
 Sta, din gură și grăia :
 — Impărăteasă, dumneata,
 Rădoiță copil mic,
 El sărmanul mi-a murit.
 Ia să-l luăm
 Să-l îngropăm,
 Că Rădoiță mi-a murit,
 Da' el nu s-a prefăcut !
 Impărăteasa sta, grăia :
 — Mă împărate dumneata,
 Cite împărății avem,
 Impărății s-astringem,
 Bândăgii s-adunăm,
 Bandele că or cînta,
 Mare oră s-o făcea,
 Toată lumea s-astringem,
 Și la oră să jucăm.
 Pe Anghelina s-o luăm,
 Ora-nainte să poarte,
 Mîndru danț că va ducea,
 Pe lingă Rădoiță a da,
 La Anghelina s-o uita
 Ca să-i pierdem viața !
 Impăratul de-auzea,
 Toți împărății aduna,
 Toată lumea se stringea,
 Tăbăra bande cînta,
 Mîndră oră că juca.
 Impărăteasa de colea,
 Pe Anghelina c-o lua,
 Danțu-nainte purta,
 Pe lingă Rădoiță da.
 Rădoiță se făcea ?

Numai din geană mișca,
Anghelina mi-l vedea,
Basma de pe mină lua
Și pe ochi i-o lăpăda
Să nu vadă mumă-sa,
Că-i pierde lui viața
Și le strică dragostea.
Iacă ora se firșă,
Impăratul se ruga :
— Impărăteasă dumneata,
la ștai, nu-l mai necăja !
La făgărași că striga :
— Făgărași voi, dumneavoastră,
Pe Rădoiță să-l luați
Și-n pământ să-l îngropați !
Da-mpărăteasa nu voia
Și din gură-așa grăia :
— Mă-mpărate, luminate,
Pe Rădoiță să-l luăm,
La covaci să-l ducem,
Mindru sândic să-i facem ;
Să-i facem sândic din fier,
Cu trei cercuri de oțel.
La vapor să-l aducem,
Dumba-n mare noi să-i dăm,
Să-mi ajungă pe năsip,
Că-mpărăția ne-am lungit.
Impăratul de-auzea,
La covaci mi-l aducea,
La covaci le porunceă,
Lui Rădoiță îi făcea,
Ii făcea sândic de fier
Cu trei cercuri de oțel,
Și-l aduse la vapor.
Vaporașul că mi-l lua,
Cu el pe mare pleca.
La mijlocul mărilor,
Pe Rădoiță că-l lua,
In fundul mării-l lăpăda.
Cînd la năsip ajungea,
Rădoiță că vedea
Că este în mare la fund
Și cu burta la năsip,

Sărmanul, s-a priceput.
O dată mi se umfla,
O dată mi se zgîrcea.
Cînd o dată să-ntindea,
Și sândicul că-l spârgea ;
Cînd o dată înota,
Asupra apei ieșea,
Nu știa încotro s-o ia.
Sus la soare se uita,
După soare că mergea,
El cu palmele înota.
Cînd la uscat îmi ieșea,
Sus pe malul mării,
Rădoiță că ședea
Puținel de odinea.
Cînd la dește se uita,
Multe cuie că vedea,
El cu dinții le trăgea
Și-n poznare le puneă ;
Iaca soarele a scăpătat,
Rădoiță-a ajuns în sat.
La împăratul se ducea,
Prin grădină că ședea,
Pînă lămpile aprîndea,
Impăratul în sobă sta.
Impărăteasa sta, grăia :
— Mă împărate, luminate,
Facă-ți Domnul multă parte
De mertic, de sănătate,
Ai la cină să cinăm
Că de cine ne-am temut
Șede pe mare la fund,
Impărăția ne-am lungit.
Ce vorbește doamna-n casă,
Rădoiță la fereastră.
Rădoiță de-auzea,
La ușă mi se trăgea,
Cu picioru-n ușă da,
Din țîțină o scotea
Și-n sobă mi se ducea,
Da-mpărăteasa îl vedea,
Tăbăra de tremura :
— Ține-ți, cățea, inima,

Să nu-ți plesnească fierea,
 C-o să dai de boala rea.
 Să fii vitează ca mine,
 Să trăiești în dalbă lume.
 Rădoiță de vedea,
 La împărăteasă mergea,
 Ciocanu-n mînă că lua,
 Numai trei cuie îi bătea ;
 Și dete de boala rea,
 Scoase sufletu din ea.
 La împăratu se ducea,
 Un cărbune de foc lua,
 La împăratu-n sîn punea,
 De loc sufletul ieșea ;
 Și-ușa că o-nchidea,
 La Anghelina se ducea
 Și din gură se ruga :
 — Anghelino, soața mea !
 Să iai cheile pe mînă,
 Să te duci la magațină,
 Umpli un săcui de parale,
 Că sînt buni de purtare
 Și mai cu spor de schimbare,
 Ce nu mori cu ei de foame.
 Anghelina de-auzea,
 Cheile pe mînă lua,
 Magazinul deschidea
 Și-un săcui de ruble lua,
 La Rădoiță venea,
 Pe masă că i-l punea.
 Rădoiță sta, privea
 Și din gură așa-i vorbea :
 — Anghelino, soața mea,
 Ce-mi veniși cu ruble-ncoa ?
 Că n-am cai să potcovesc,
 D-am voinici să dăruiesc.
 Anghelina de-auzea,
 Iar pleca la magazină
 Și lua un săcui de poli,
 Că sînt ușor de purtare
 Și mai cu spor de schimbare,
 Ce nu mori cu ei de foame.
 Rădoiță de vedea,

Luă săcuiăș de poli,
 Se ducea la temniceri,
 Temnița o deschidea,
 Temnicerii-i dăruia,
 Le da drumu din apsăna.
 La Anghelina venea,
 Cu Anghelina se vorbea,
 Pe taică-su îl îngropa,
 Pe muică-sa iar așa.
 Mindre bande mai tocmea,
 Mindră nuntă că făcea,
 Făcea nuntă cît de bună,
 O lună și-o săptămînă,
 Da' n-o făcea cît de ra,
 De cînd se ivea luna
 Și-mi uidea ca secera.
 Făcu nuntă-mpărătească
 Pentru ca să pomenească
 Și din veac pînă la vecie,
 Mila Domnului să fie.

95

FATA HAIDUC

sau

DOBRIȚA FATA MARE

La vale, vere, la vale,
 La tulpina fagului,
 Naică, și cu-a bradului,
 La comanda Stanciului,
 Și-avea Stanciu, și-mi avea,
 Și-avea Stanciu-o surorea,
 Vezi, Dobrița mi-o chema.
 Toată noaptea nu durmea.
 Baș cînd ziuă se făcea,
 La comandă se ducea,
 La comanda Stanciului,
 Stanciului, a fratelui.
 Capu pe pușcă-mi punea,
 Puțin somnu mi-o fura :
 — lote, naică, ce-mi visai,

Visai un pîlc de cocori,
La noi pe stobori.
— Oi, Dobrița, sora mea,
Du-te, naică, te mărită,
Nu sta cu inima friptă !
Nu e pîlc, vezi, de cocori,
E potera banului,
Și cu-a Măgureanului !
Da' Dobrița ce-mi făcea ?
Mina pe pușcă punea,
Iară-n codru, se-nfunda,
Toată noaptea aiducea.
La comandă că mergea,
Capu pe pușcă-mi punea,
Puțin somnu mi-o fura,
Iote vis ce îmi visa :
Visa un pîlc de brăbeței,
Naică, vezi, pe gard la ei.
Da' Dobrița s-ardica,
La nană-su se ducea :
— Oi, mă nană Stanciule,
Puțin somnu m-a furat,
Iote vis ce am visat :
Visai un pîlc de brăbeți,
Nană, vezi, pe gard la noi.
Dară Stanciu că-mi vorbea :
— Du-te, naică, te mărită,
Nu sta cu inima friptă !
Nu e pîlc de brăbeței,
Naică, vezi, pe gard la noi,
E potera banului
Și cu-a Măgureanului !
Bine vorba n-o furșă,
Cînd la deal mi se uita,
Potera mi-i zăcopea...
Atunci Dobrița-mi vorbea :
— Ad-o, nană, pușca ta,
C-a mea-i grea, pîrdalnica,
Nu pot, nană, da cu ea !
Dar Stanciu că-mi vorbea :
— Dă-i, naică, cu durda ta,
Că i-ai aflat tu seama ;
Eu să dau cu pușca mea,

Că i-am aflat eu seama.
Dar Dobrița de-auzea,
Une pornea de plîngea,
Și pușchița mi-o umplea.
Une Stanciu că trăgea,
Potera mi-i zăcopea ;
Une Dobrița-mi trăgea,
Potera lom o făcea,
Iar Dobrița se ruga :
— Oi, măi nană Stanciule,
Ad-o, nană, pușca ta,
Că mi-e grea pîrdalnica,
Nu pot, nană, da cu ea !
Dară Stanciu că-mi vorbea :
— Dă-i, naică, cu durda ta,
Că i-ai aflat tu sama.
Da' Dobrița ce-mi făcea ?
Iar pușchița mi-o umplea ;
Nici la ochi că nu mi-o lua,
Cînd în poteri trăgea,
Potera lom o făcea !
Unde Stanciu că-mi trăgea,
Potera mi-l zăcopea.
Făcea Dobrița cum făcea,
Patruzeci de inși robea.
Da' Dobrița ce-mi făcea ?
Așa din gură-mi vorbea :
— Eu sînt cruce femeiască,
Eu pe voi, vezi, v-am robit !
Inel din dești trăgea,
Intr-o creacă-l alina,
Ș-așa Dobrița-mi vorbea :
— În inel, vezi, să străliți,
Glonțul prin inel o trece,
Inelu nu s-o mișca —
Așa, frați, că oț scăpa !
Dobrița ce îmi făcea ?
Toți puștile le umplea,
Și-n inel că-mi trăgea,
Inelu, vezi, nu lovea,
Toate-n vînt mi se ducea !
Da' Dobrița ce-mi făcea ?
Ea pușchița mi-o umplea,

Nici la braț nu mi-o lua,
 Numa la piept mi-o sălta ;
 Cînd în inel trăgea,
 Glonțu prin inel trecea,
 Inelu nu se mișca !
 Iar băieții ce-mi făcea ?
 Iar puștile le umplea,
 Iar în inel că-mi trăgea,
 Nici unul nu lovea !
 Da' Dobrița ce-mi făcea ?
 Mina pe sable punea
 Și pornea de mi-i tăia,
 Pe toți, frate,-i prăpădea !...
 Iar la Stanciu se ducea
 Și cu Stanciu mi se lua,
 Pe une Stanciu că păzea
 Trecea cite cineva ;
 Pe une Dobrița-mi păzea,
 Mari drumuri se părăsea,
 Troscotu, vezi, zo, creștea...
 Așa Dobrița făcea,
 Doamne, de se pomenea ;
 Doamne, și s-a pomeni,
 Cit soare pe ceri o fi !
 Soar'le merge și apune,
 Dobrița merge din lume în lume.
 La toți frați cu bucurie,
 La dumneavoastră cu veselie ;
 Ș-acuș Domnu să ne știe
 Că trăim în veselie.

96

BEGU DE LA ADA-KALEH

Cînd zic verde și-o lalea,
 Da' begu de la Ada
 De la Țaligrad pleca,
 Cu cea mică săcsăna,
 Să meargă la Cladova.
 Pin'la Vidin ajungea,
 Șapte conace făcea.

În Vidin cînd ajungea,
 În conac unde trăgea ?
 În curte la Ciorocălina
 La Omer Posmangia.
 Cite agale era,
 Înainte că-i ieșea ;
 Unii calu-i sprijinea,
 Alții la begu venea
 Și pe braț că mi-l lua,
 Și la masă l-așeza ;
 Unii cafeaua-i făcea,
 De-i da lui begu să bea,
 Să-și îndreagă inima.
 De-unde vestea se ducea,
 Cădinele auzea,
 Cite-o azimă că făcea,
 Cite-o găină tăia,
 În unt bine o frigea
 Și lui begu i-aducea.
 Ii da lui begu de mînca,
 Cădinele că-i zicea :
 — Beghe, feldăm dumneata,
 N-ai auzit, n-ai aflat
 De Stoian Bulibașa,
 Ce stăpînește Craina ?
 De cînd s-a bulibășit,
 Turc în Craina n-a trecut
 Cu sabie, cu cuțit ;
 De-a trecut vrun turc bătrîn,
 El l-a pus de-a mîncat fin,
 Parcă mi-a fost om nebun ;
 De-a trecut vrun turc cu barbă,
 El l-a pus de-a păscut iarbă,
 Parcă n-a fost om de treabă.
 De cînd s-a bulibășit,
 Curți albe a pustiit,
 Cădine mi-a văduvit,
 Copii mici mi-a sărăcit ;
 Ale cădine-nvelite,
 În pinză neagră-mpodobite,
 De Stoian sînt văduvite !
 Vezi, copiii cea mici ?
 De Stoian sînt sărăciți !

Atunci begu de-auzea,
Nici nu bea, nici nu mînca,
Mina la obraz punea
Și pe gînduri mi se lua.
Cînd zorile se vărsa,
Pe cal mi se-ncăleca
Și din Vidin că pleca
Pe-unde drumu era,
Iote, prin Smirdan trecea.
De Ginzova se-ndrepta,
Pin Ginzova că trecea,
De Bregova că pleca,
La Bregova ajungea.
In conac unde trăgea ?
Baș la Stoian Zăgărea.
Pe begu cum îl vedea,
Bun prieten că era,
In obor de oi sărea,
Un berbece injunghia
Și la cuptor l-aducea,
Berbecele că-l frigea,
Punea masa și mînca.
După ce se sătura,
Uite begu ce vorbea :
— Măi Stoiane dumneata,
N-ai auzit, n-ai aflat
De Stoian Bulibașa,
Ce stăpînește Craina ?
Cum am face și-am lucra,
Pe Stoian mina-am punea,
Noi să-i pierdem viața ?
Dară Stoian Zăgărea,
El lui begu că-i zicea :
— Măi begule dumneata,
Tu de-aicea oi pleca,
La Negotin te-oi ducea.
Oî întreba și ispîtea
De Stoian Carapancea,
Nașu lui Stoian era.
Numai el dacă-ar putea,
Pe Stoian ca să ți-l dea,
Amintrelea n-oi putea
Ca să-i pierdeți viața !

Atunci begu d-auzea,
De la masă se scula,
Iar pe cal se-ncăleca
Și-și lua drumu și pleca ;
La Timoc de-mi doboră,
Iote Timocul trecea,
Pin pimniți la Bălii da,
Suia la Cobișnița ;
Pin Cobișnița trecea,
De Negotin să-ndrepta.
In Negotin ajungea,
Întreba și ispîtea
De Stoian Carapancea,
Nimenea că nu-i spunea.
Numai cine se găsea ?
Numai un unchiaș bătrîn,
Barba albă pînă-n briu ;
Iote, pe begu mi-l lua,
La Stoian mi-l aducea,
La Stoian Carapancea.
Da' Stoian Carapancea,
Cum pe begu mi-l vedea,
Înăuntru că-l chema,
Calu-n grajd că i-l băga,
Deloc masa i-o punea,
Ii da lu' begu de mînca,
Și la vorbă că se lua.
Uite begu ce-mi vorbea :
— Măi Stoiene dumneata,
N-ai auzit, n-ai aflat
De Stoian Bulibașa,
Ce stăpînește Craina ?
Cum am face și-am lucra,
Noi pe el l-om prăpădea ?
Eu pe tine că te-oi lua,
Bulibașe te-oi făcea !
Da' Stoian Carapancea,
El lui begu că-i spunea :
— Măi begule dumneata,
Ți-l aduc acuma !
Iute de-acasă pleca,
La Stoian că se ducea,
La Stoian Bulibașa.

La poartă că ciocănea
Și la Stoian că striga.
Iote, fină-sa ieșa,
Da' Stoian Carapancea
Pe fină-sa o-ntreba
De Stoian Bulibașa.
Da' fină-sa că-i spunea :
— Măi nașule dumneata,
Nu e linu tău aicea,
E la Zăiceri cu potera,
Să-și aducă verghia,
Și toată rămășița.
Da' Stoian Carapacea,
Indărăt se-ntorcea,
Iar la begu că venea,
Și lui begu că-i spunea
Că Stoian nu e acia.
Iar la masă că ședea.
Atunci begu ce făcea ?
O cartie că scria,
Vro doi gelați că chema,
După Stoian îi mîna.
Iote, gelații pleca,
Pin Vrajogîrnăți că da,
De Zăiceri se-ndrepta ;
În Zăiceri că ajungea,
Pe Stoian că mi-l găsea
Într-un colț de cafenea,
Tocmai cafeaua și-o bea.
Uite Stoian ce lucra,
Pe ușă se zăuita
Și pe gelați că-i vedea,
Uite Stoian că vorbea :
— Ce vin ai, găvaji, acia,
Or n-au pupat măciuca ?
Iote găvaji-ajungea,
Și scrisoarea o lua,
Dinainte i-o arunca.
Stoian scrisoarea o lua
Și pe ea se zăuita,
De la masă se scula
Și de-aicea că pleca,
De Timoc mi se-ndrepta :

Ba ici, măre, ba colea,
La Timoc că ajungea.
Pe margine că pleca,
Urma turcului căta.
Ca copoiu-amiroasa,
Pină peste urme-i da,
Și-așa din gură-i vorbea :
«Iote urmița de turc,
Iote-l pe-unde-a trecut !»
El de-acia că pleca,
Mina calu cît putea,
La Cobișnița ajungea,
Se oprea la cafenea,
La cafegiu că striga :
— Măi cafegiu dumneata,
Dă-mi o vadră de vin roș,
C-am o măsă găunos !
Cafegiu de-auzea,
O vadră de vin îi da,
Da' Stoian Bulibașa,
Vadra-n gură o punea,
De trei ori din ea trăgea,
Tocmai la fund răsuffla
Și de pămînt o trîntea,
Scotea banii și-i plătea.
Și acasă că pleca,
Pingă nașu-su că da,
Rău calu că-l dudăia,
Begu mi se spăimînta
Și-așa din gură vorbea :
— De cînd mama m-a făcut,
Așa ală n-am văzut !
Da' Stoian Bulibașa,
Acasă că se ducea,
Soarele că scăpăta ;
De pe cal descăleca,
Calu-n grajd că și-l băga,
În casă că se ducea,
Da' nevasta l-întilnea,
Și lui Stoian îi zicea :
— Măi Stoiene, soața mea,
Veni nașu aicea
Și de tine mă-ntreba !

Nici vorba n-o isprăvea,
Iar nașu-su îmi venea
Și la poartă ciocănea,
Și la Stoian că striga :
— Stoiene, fine Stoiene,
Mă mină begu la tine,
Să mă rog, frate, de tine,
Să mi-l duci la Cladova,
Cu cea mică săcsăna ;
Bun bacșiș că ți-or da,
Șapte oca de cafea
Să le bei la Cladova.
Că s-ar duce singurel,
Primăvara mi-a venit,
Lunca mîndru-a-mbobocit,
Mulți voinici s-a maldărit
Și-i e frică de pierit ;
Dar dacă ar fi cu tine,
N-ar avea frică pe lume.
Da' Stoian Bulibașa,
Lui nași-su că-i zicea :
— Măi nașule dumneata,
Pleacă de la casa mea ;
La femei se strigă noaptea,
La voinici se strigă ziua.
Nași-su cînd auzea,
Indărăt că se-ntorcea ;
Da' Stoian Bulibașa
Se ducea de se culca,
Cu nevasta-alătura.
Iote zor'le se vărșa,
Da' nevasta că-i vorbea :
— Of ! Stoiene, soața mea,
De-asăară noi ne-am culcat,
Uite-as'noapte ce-am visat :
Un șerpe mare moțat
Sta la tine după cap,
Oi să fie-adevărat ?
Ala nu e șerpuleț,
Ș-o să fie ștreguleț,
La tine la gituleț !
Nu te duce-n Cladova,
Iți pierd turcii viața,

Rămîn copiii săraci
Și de lume blăstămați.
Nici vorba n-o isprăvea,
Iar nași-su că venea
Și lui Stoian că-i zicea :
— Stoiene, fine Stoiene,
Mă mină begu la tine,
Să mi-l duci la Cladova,
Cu cea mică săcsăna ;
Nu ți-ar fi calea geaba,
Un bun bacșiș că ți-ar da !
Da' Stoian Bulibașa,
Lacom de bacșiș era,
Lui nași-su că-i zicea :
— Măi nașule dumneata,
Acasă că te-oi ducea,
Că te-ajung eu acuma !
Nași-su că se-ntorcea,
Stoian la cal se ducea
Și din grajd că și-l scotea.
Da' nevasta se ruga :
— Of ! Stoiene, soața mea,
Nu te duce-n Cladova,
Iți pierd turcii viața,
Iți rămîn copiii-așa,
Și dai iar vorbă Craina,
Și te blastămă lumea !
Dar Stoian cînd auzea,
Pe nevastă o-njura,
De ce ea vorbește-așa,
I-a ieșit cu piază rea !
Pe cal mi se-ncăleca
Și pin oraș că pleca ;
Mîna calu cît putea,
Scînteii din copite-i da.
Dugăiașii că-i zicea :
— Măi Stoiene dumneata,
Ia nu mîna calu-așa ;
Că cum sar scînteile,
Și ne-aprinzi dugăile !
Da' Stoian cînd auzea,
Tot mai iut' calu mîna.
Calu i se-mpiedeca,

Drept în cap că mi-l trîntea !
Stoian volnic că era,
Iar în picioare sărea,
Pe cal mi se-ncăleca
Și iar cu calu pornea.
În dreptu tîrgului mergea,
Calu în loc și-l oprea,
Peste tîrg se zăuita,
Unde pornea de cînta :
«Negotine, tîrg frumos,
Care-n lume n-a mai fost !
De nu astăzi, de nu miine,
Acuma-n două-trei zile,
Oi să urle cîinii-n tine,
Că pleacă Stoian din tine.»
Iar cu calu că pornea,
La begu că se ducea.
Uite begu de-l vedea,
Drept la masă că-l punea
Și lui Stoian îi zicea :
— Măi Stoiene dumneata,
Eu mă rog de tine-așa,
Să mă duci la Cladova
Cu cea mică săcsăna,
Un bun bacșiș că ți-oî da.
Șapte oca de cafea,
Să le bei la Cladova.
Uite, Stoian de-auza,
Lacom de bacșiș era ;
Și cu begu că pleca
Să-l ducă la Cladova.
Mergea calea jumătate,
Jumătate,-a treilea parte.
C-un arap mi se-ntilnea,
Veri de cruce se ținea.
Arapu în loc îl oprea,
Și lui Stoian că-i zicea :
— Măi Stoiene,-ascultă-ncoa,
Nu te duce-n Cladova,
Îți pierd turcii viața !
Că Ț-am auzit vorba,
Asară, la cafenea,
Cum de tine se vorbea

Ca să-ți piardă viața !
Uite, Stoian d-auzea,
Așa din gură vorbea :
— Să știu c-ar fi așa,
Intîi pe nașu l-aș tăia.
Iar înainte pleca,
La Cladova ajungea.
Uite begu se ducea,
Sus în lavră se suia.
Stoian în oraș venea
Și-n cafenea se băga,
O cafea că-și porîncea ;
Dară begu că striga,
Vro doi gelați că chema
Și la Stoian că-i mîna,
Vină bacșișu să-i dea.
Gelații cînd auzea,
După Stoian că pleca
Și pin oraș că-l căta ;
Pe Stoian că mi-l găsea
Intr-al colț de cafenea.
Găvajii la el mergea
Și lui Stoian că-i zicea :
— Măi Stoiene dumneata,
La begu că te-oî ducea,
Tu bacșișu l-oî lua.
Uite Stoian de-auzea,
Pornea arme de-ncîngea.
Găvajii cum îl vedea,
Ei lui Stoian că-i zicea :
— Măi Stoiene,-ascultă-ncoa,
Armele nu le-ncîngea,
Că begu cînd te-o vedea,
De tine s-or spăimînta
Și bacșișu nu ți-or da !
Dară Stoian de-auzea,
Armele le deșcîngea,
În cafenea le lăsa ;
Și cu găvajii pleca,
Sus la begu se suia.
Uite begu de-l vedea,
Pe Stoian că mi-l chema,
Lui bacșișul să i-l dea.

Nu i-l dă cum se dă,
Și pe jos îl lepădă,
Ca pe grîu îl semănă.
Iară Stoian de vedea,
La bacșiș se apleca,
Turcii pe el grămădea...
Stoian silnic că era,
O dată se opintea,
Cu turcii-n sus se scula,
Și pornea se scutura:
Cum cad perele din păr,
Cad și turcii după el!
Așa Stoian de vedea,
De-un picior ingenunchea,
Cizma din picior scotea,
Și pe turci că tăbăra,
Cu cizma că mi-i bătea;
Pe care bine îl lovea,
Cu duvaru l-nfrăța,
Ca pe muște îi lipea!
Și aminte-și aducea
La ceal mic de țacălaș:
De trei zile l-a umplut,
Și la cizmă l-a-nvirît.
Țacălașu că-l trăgea,
La begu mi se ducea,
In begu că-l întindea,
De trei ori îl țacănea,
Ciinile foc nu lua!
Uite Stoian de vedea,
De la țavă l-apuca,
In begu îl repeza,
Și pe begu mi-l lovea
In sprinceana ochiului,
In fața obrazului,
Cam în zgîrciul nasului,
Sparse cuiibu dracului!
Și pe fugă se punea,
Pe scări în jos îmi fugea;
Da' Vasile arnăutu,
Nu l-ar mai răbda pămîntu,
Fringhia laț o făcea
Și pe scară o-așeza.

Da' Stoian cum îmi fugea,
Picioru-n laț îl punea;
Da' Vasile de-l vedea,
Numai o dată zbicea
Și de picior l-apuca,
Drept în nas îl lepăda.
Turcii iar îl grămădea,
Ca pe-o riză-l scutura,
Sus la begu l-aducea.
Atunci begu l-ntreba:
— Măi Stoiene dumneata,
De-ai fi haiducit ziua,
Noi ziua te-am spînzura,
Să te vadă raiaua;
Noi noaptea te-om spînzura,
Să nu te vadă nima!
Uite Stoian răspundea:
— Eu am haiducit noaptea,
Să nu mă vadă nima.
Și-am luat de la cel bogat,
Da' am dat la omu-al sărac!
Atunci begu că mi-l lua
Și noaptea că-l spînzura,
De tîriși că mi-l trăgea,
Cu capu pe caldărmea;
La Dunăre l-aducea
Și pe Dunăre că-l da,
Toată noaptea că mergea...
Cînd zorile se vărsa,
Puțin Coșava bătea
Și la margine că-l da.
In margine la Prahova,
Iată pescarii venea,
Pe la luntrii se ducea,
Aci pe Stoian îl vedea,
Și nima nu-l cunoștea.
Numai cine-l cunoștea?
Să vezi, un pescar bătrîn,
Barbă albă pin'la briu.
Dar pe el mi-l cunoștea
Pe fața obrazului
Și pe zgîrciul nasului,
Și așa din gură vorbea:

— Asta-i Stoian Bulibaşa !
 La nevasta lui mina,
 Nevastă-sa ajungea,
 Copilaşii că şi-i lua,
 In trăsură-i suia,
 Şi la Stoian că pleca.
 La Prahova ajungea,
 De Dunăre dubăra ;
 Şi-avea, Doamne, ce vedea,
 Că Stoian mort îmi era !
 Cu pumnii în cap se bătea,
 Şi din gură cuvînta :
 — Of, Stoiene, soaţa mea,
 Să-ţi fie rău, da' nu aşa,
 N-ascultaşi de vorba mea.
 Vorba mea mi-ai năpustit.
 Pe tine te-ai prăpădit
 Şi pe mine-ai văduvit,
 Copiii ţi-ai sărăcit !...
 Iote pe Stoian că-l lua,
 Mi-l ducea de-l îngropa
 La un păr mare rotat,
 Acolo-i locu crăpat,
 Pe Stoian mi l-a-ngropat.
 De-unde vestea se ducea,
 Turcii pe ţară-auza,
 Veselie că făcea,
 Beau turcii, mi se-mbăta,
 Şi aşa le cuvînta :
 — Iute pliacica pin măla,
 Ni s-a-ndulcit găina !
 Cit fu Stoian aiduc pe ţară,
 Ne era găina-amară ;
 Acuşi Stoian a murit,
 Găina iar s-a-ndulcit,
 Nu ne frică de pierit !
 Noi nu-l mai ştim de-atita,
 Da' care l-o şti mai bine,
 Să mă-nveţe şi pe mine,
 Miine să vi-l cînt mai bine,
 Şi să nu avem ruşine.
 Povestind aşa într-una,
 Voi fi uitat şi eu vrana.

Că popa cu cartea,
 Şi el lasă cite una,
 Dară neica cu lăuta !
 Făr'de carte dar cu gura,
 Spusu-v-am cîntec bătrîn,
 Spusu-v-am cîntec deplin,
 Şi mai am vreo două-n sîn.
 De-aţi avea suflete bune,
 Şi pe alea vi le-oi spune ;
 Istorie rumânească,
 Nepoţii s-o pomenească.

97

STOIAN STINGA HAIUCUL

Cînd oi zice de-o scumpie,
 I-ascultaţi voi, fraţi, la mine,
 Să vă spun o istorie,
 Un cîntecel din Sirbie.
 Cînd oi zice de-o păstrungă,
 Să vi-l cînt pe Stoian Stingă !
 Stingă-aici,
 Stingă colea,
 Stingă pin Isicova.
 N-are lucru ce lucra,
 Cînd ieşi la cafenea
 Şi la vorbă că-mi vorbea,
 Iacă vine şi săracu,
 Să-şi cate el comănac.
 Da' săracu ca săracu,
 Cum îşi căta comănac,
 Unde sta şi se vorbeşte,
 De necazuri povesteşte.
 De sărac e tot sărac,
 De n-are soţie-n sat.
 Oi, săracu ce-mi vorbeşte,
 Naş de nuntă nu-şi găseşte !
 Dară Stingă-aşa-i vorbeşte :
 — Iţi sint ziditor de casă,
 Să m-aduci de naş în casă !
 Da' săracu ca săracu,

Nu-și mai bătea de-aci capu ;
Chiar de nuntă se gătea,
Lăutarii și-i tocmea
Ca să facă el nunta.
Iote, nunta a venit,
Da' și Stîngă s-a gătit ;
Aduse săracu-n casă,
N-are dar cu ce-l plătească.
Se sculă nașu de la masă
Și trecu peste Timoc,
Sus la pașa de la Dii,
Patru iepe le fura
Și le vîndu-n Negotin,
De luă bani destul de buni.
Iar la masă îmi ședea
Și cu finu-așa vorbea :
— Iacă, fine, ce-am făcut,
Eu cu mulți bani am venit,
Finișoara-mi dăruiesc
Și nunta să o plătesc.
Iacă nunta isprăvea,
Dară Stîngă ce făcea ?
Jos la recă dubăra,
La umbră de nuc ședea,
Unde sta și se gîndea,
Așa Stîngă că zicea :
«Lină verde colălie,
Să plec eu în haiducie,
Da' care, taică, să-mi fie ?
Să iau copilașu meu
Și pe nepotu Dumitru,
Să mai trec pe Românie,
Doru în mine să-nvie.
C-acolo trăiesc ciocoi,
S-adun cițiva gălbiori,
Să mai dau și la săraci,
Să-și cumpere boi și vaci.»
Iacă Stîngă că-mi pleca,
Cu-al lui mîndru ficioraș
Și nepot-su Dumitraș.
Jos la recă îmi venea,
Cînd la Timoc ajungea,
Sta Stîngă și mai vorbea :

— Măi nepoate, tu, Dumitre,
Și tu, copilașu meu,
Cînd oi zice de-o scumpie,
Plecarăm în haiducie !
Eu așa că am aflat,
Cîne pleacă-n haiducie,
Nu calcă pe săminție,
De vreau bine să le fie !
Și copiii l-asculta,
Tot pe răzoare trecea ;
Unde ei că îmi afla
Cîte un om mai bogat,
Ii lua banii de sub cap.
Ei Timocul cînd trecea,
Pe la Văcșina trecea
Și da sus, la Socolari,
Cînd oi zice de-o sulfină,
Iși lua drum de Albotină.
În Albotină venea,
La cetatea cea letină,
Stau haiducii făr' de vină.
Imi sta Stîngă cît imi sta,
Și un bărbat că prindea,
Unde-l lua de-l ispîtea :
— De unde ești, măi nepoate ?
Dar bărbatu cel fricos
Ii răspunse cu folos :
— Măi moșule dumneata,
Fiîndcă stătuși mă-ntrebași,
Eu cu dreptu spune-ți-aș :
Eu aicea am venit
Să tai cițiva sulîșori
Ca să-mi fac eu o loitră,
C-aici e lemnu de viță,
Da' sint băiat de la Gîrți,
Venii baș în zi de marți.
Dară Stîngă-așa-i zicea :
— Ia să-mi spui, băiete, bine,
Care-i bogat în sat la tine ?
— Bogat e Stoian
Și cu Iovan.
Doar atîta că-i spunea,
Stoian Stîngă sta zicea :

— Ia lasă-i pe mina mea !
Doară soar'le-apunea,
Stoian Stingă dubăra,
Colea peste-o potecea,
In margine de sat ieșea.
Lui Dumitru că-i spunea :
— Măi nepoate, măi Dumitre,
Ai de streje înainte !
Că pe urmă vin și eu,
Mă trag la pereți mereu.
Plecă Dumitru-nainte,
Și cum s-a băgat în sat,
Află casa l-al bogat
Și se făcu blăstămat.
Se făcu că merge tare,
Da' se oprea pe picioare :
Ca să-ncațte opinca,
Stoian mi se prefăcea.
Intră-n casă la bogatu,
Da' bogatu ca bogatu,
Ședea-n sobă,-n pat culcat,
Odinea, că-i om bogat.
Stoian Stingă, ca un oț,
Ii ceru banii pe toți.
Bogatu n-are ce face,
Ii dete banii pe pace.
Stingă banii că-i lua,
Indărăt că se-ntorcea.
Se băga în Albotina,
La cetatea a letina.
N-avu piine de mîncare :
Peste ape că trecea
Lină verde popîlnic,
Lua drumu de Călinic.
Și-n Călinic se ducea,
La Dumitru cel frumos,
Ii da mîncare cu folos ;
Dumitru mi-l arănește,
Dară Stingă haiducește.
Sta Dumitru și-i spunea :
— Lele, mă nană Stoiene,
Am auzit și-am aflat
Că-n țară la Calafat

Este un ciocoi bogat.
Da' Stingă cînd auzea,
In vale-n recă dubăra,
La cetate odinea.
Păzea sara că-nsăra,
Și pe lingă Gîrți trecea ;
Lua drumu de Alvăgii,
Să treacă pe lingă Dii.
Pe vale la Alvăgii,
Mai veneau doi haiducei.
Pe unu că mi-l chema
Zăgărea din Bregova,
Și cu Ali panduru,
Care-arată la turci turu.
Iară Stingă cum trecea,
Inaintea lui trecea ;
Ii ieși și Zăgărea,
Stoian Stingă răspundea :
— Care ești tu acia,
Ce șezi înaintea mea ?
De-ai fi omul cel mai drept,
Nu-ți răcesc un glonț în piep
Să-ți apuci potecile,
Pin' ț-ă bune oasele ;
Da' de-oî fi haiduc, e bine
Să vii aicea la mine !
Da' Zăgărea-i răspundea :
— Eu sînt voinicel ca tine,
Pe tine eu mi te-adăst,
Că mai am înc-o soție,
Mare voinic o să fie ;
Il am pe Ali panduru,
Cel mai bun arnăut turcu.
Stoian Stingă-așa zicea :
— Ia veniți la mine-nuntru,
Ia, să facem jurămîntu !
Voi cu mine haiduciți,
Pe săbii îngenunchiați
Și-amindoi să vă jurați
Pe mine nu mă izdați,
La colgii să nu mă dați,
Să stau miine-n tîrg în lanț
Ori de-o creacă spinzurat,

Ca o troacă alinat.
Zăgărea cînd auzea,
Deodată-ngenunchea
Cu genunchi pe săbioară,
Să nu-l facă de ocară.
De jurat mi se jura
Și îndată se scula,
De-mi trecură p-îngă Dii,
La marginea Dunării.
Imi găsiră o luntriță,
Și fără pic de căință ;
Imi treceau la Calafat,
La ciocoiul cel bogat.
Toată ziua-n baltă sta,
Da' țăreanu-i arănea ;
Cînd soarele apunea,
Să scula Stîngă, pleca.
Cînd în curtea ciocoiască,
Ciocoiul porțile-ncuiasă.
Da' Ali turcu panduru
Mai făcea și pe nebunu,
S-atîrna de o tarabă,
Că le era la oameni grabă !
O dată s-aridica,
O dată se opintea,
Taraba-n curte sărea,
La ciocoi că se ducea.
Da' ciocoi îi mi cîna,
Panduru la ușe-mi sta.
Iacă sluga că-mi leșea,
La cîini mîncare să dea ;
Arnăutu mi-l prîndea,
Mîna-n sus îi ridica,
Iote, Stîngă mi-l vedea.
Arnăutu de colea,
De nimic nu se temea ;
Mîna sluga jos la poartă,
Că arnăutu nu-l iartă !
Sluga porți îmi deschidea.
Stoian Stîngă cînd venea,
La ciocoi așa-i spunea :
— Boierule dumneata,
Ai căzut la mină rea ;

Să-mi dai cițiva polișori,
Să nu te cuprindă fiori.
Că sînt ușori de păstrare
Și mai cu spor de schimbare,
Ce nu mori cu ei de foame.
Da' ciocoiul tremurînd,
Dinții-n gură zdrăncănînd,
Ii pierise mințile,
L-apucară chinurile.
Da' ciocoaica mai miloasă,
I-aduse banii din casă ;
Da' ciocoiu-ngenunchea,
Din gură așa-mi grăia :
— Toată blaga voi să-mi luați,
Numai să nu ne tăiați !
Ali panduru e turc,
Ceru să-i ia capu de la trup.
Stoian Stîngă așa-i grăia :
— Nu-i lua capu de la trup,
Că-n bucăți eu mi te rup ;
Că de-oi face vreo minune,
Nici tu nu scapi de la mine !
Ali panduru d-auzea,
Ochii roată se uita,
Ieși afară grămadă.
Tare-i striga Stoian Stîngă :
— Stați cu mine, nu plecați,
Pe mine nu vă miniați !
Că n-are banii iertare
Și n-avem nici noi mersoare.
Cîte-un pumn de galbeni luați,
La ciocoi în poală-i dați.
Să ne dea Domnu iertare,
Pentru-a noastră cutezare,
Să avem și noi mersoare.
Toți cu pumnu bani lua,
Ciocoiu poala-ntindea,
Dar haiducii-i arunca
Cu pumnulețu parale,
De dea boieru iertare.
Boieru banii-i primește,
Cu ciocoaica se vorbește :
— Măi cocoană, măi nevastă,

Am trecut peste năpastă,
Să dăm la dinșii iertare,
Să aibe și ei mersoare !
S-aveți noroc de parale,
De la mine cu iertare.
Stoian Stîngă mulțamea,
Iși lua banii și pleca,
La Dunăre dubăra ;
Colea-n vale-n ostrovel,
C-așa să pricepe el.
Ei luntrea că mi-o găsește,
Pe apă mi-o slobozește,
Cu lopețile-o mîna,
Pină-mi trecu Dunărea.
Iar trecură p-îngă Dii,
Dete pe sub Alvăgii,
Iși lua drumu sus de Gîrți,
De-mi mincau ei la miei fripți.
Se suiau în Albotina,
Că acia li-i odina,
Și se culcau în cetate,
Că au bănuți și de toate.
Iar mai sta și cit mai sta,
N-are lucru ce lucra,
Intr-un cer nalt se suia,
Peste cîmp se zăuita,
Și văzu el un bărbat,
Sta în sapă răzimat.
Bărbatu cu cea nevastă
Săpau amîndoi pe-o coastă.
Stoian Stîngă se milea,
Din lemn în lemn să ducea,
Pin' de ei apropia,
Și bună ziua le da.
Bărbatu îi mulțamea,
Stoian Stîngă-l întreba :
— Ce săpați și nu arați,
Și vă chinuiți, măi frați ?
— Măi moșule dumneata,
Iacă săp, n-am ce să fac,
Dacă n-am cu ce plug trag !
Că sint și eu om sărac,
Fără de pereche-n sat.

Dară Stîngă d-auzea,
El din gură așa-i grăia :
— Vino la mine de vrei,
Îți dau trei sute de lei,
Să te duci miine la Dii,
Îți iei o pereche de boi.
Să-ți iei cărugăan și plug,
Poimîne te văd arînd,
Adinc cu plugu-mbrăzdînd.
Că de nu m-oi asculta,
Capu de la trup ți-oi lua !
Eu sint Stîngă haiducu,
Trăiește pe unde-i cucu !
Bărbățul de-auzea,
Mîna că i-o săruta,
Trei sute de lei îi da,
Și cu ei fuga la Dii,
De-și lua boi și bidivii,
Iși lua car și își lua plug,
Zorile îl prinse-n cîring.
Cînd veni poimîne zi,
Săracu în deal ieși.
Pornea locul îmbrăzdat,
Stoian Stîngă-l auzea,
Iacă la el îmi venea,
La vite mi se zăuita.
Stoian Stîngă sta zicea :
— Măi nepoate, voiniciele,
Cu sprincene frumușele,
Ia vino la mine-ncoa,
Să-ți mai dau cîte-o para.
Stoian Stîngă e om bun,
Scotea banii din zăbun,
Un pumn de galbini dăruia,
Da' voinicu-i mulțamea.
— Na, să-ți cumperi vii, moșii,
C-ai o casă de copii ;
Pe mine mă pomenești
În cîntece rumânești !
Cînd la muncă iar venea,
Cite-o rață-i aducea,
În frigare i-o frigea,
Cite trei piini îi cocea.

Pe Stîngă mi-l arănea,
Cite-o dată-l conăcea,
Bărbăţălu-mbogăţea.
Iote Stîngă ici-colea,
Şi mai da şi prin Craina ;
El pe unde că trecea,
Da pe sus la Bujoriţa,
Pe vale la Pirlovăţ,
Din Pirlovăţ în Rabova,
Tot pe-aici îmi haiducea.
Pe-aci bani mulţi astringea,
Se oprea şi-n Deleina.
Da' la podu lui Chisăr,
Se-ntilni cu al său văr,
Şi-n Bujorna că-mi venea,
Mult pe-aicea-mi haiducea,
In Bujorna la zăpisc,
Unde haiducii se mişc.
De mîncare cine-i da ?
Goghiţă din Zlocutea.
Goghiţă mi-l arăneşte,
Stoian Stîngă îl plăteşte,
Şi la Dolca conăceşte.
Haiducea cît haiducea,
Pe la Vîrf cînd se ducea,
Peste Dunăre-mi trecea.
Pe ciocoi, zo,-i bulduşa,
Multă blagă aduna,
L-ai săraci o împărţea !
Pin sate unde trecea,
Cîte-un om sărac vedea,
Stîngă le lua boi şi vaci,
Că-i e milă de-ai săraci.
Ciocoi pe Românie
Dete jalbă la Turchie :
— Turcilor, păgîni, agale,
Țineți-vă oțîr' mai tare ;
Țineți-vă oții-n Turchie,
Nu-i lăsați în Românie,
C-o să facem bătălie !
Atunci paşa de la Dii,
Cătă oții cu colgii,
Şi-i căta şi nu-i găsa :

Lui Stolănu nici că-i păsa !
Da' odată ce-i venea,
Ii venea de conăcea,
La Dii, la naşi-su Nicolcea.
El de conac conăcea,
Da' naşi-su îl vindea ;
Şi mi-l luau turcii legat,
Zo, mi-l loveau după cap.
Stoian Stîngă-aşa vorbea :
— Oi, Efendi paşo, bre,
Pe mine naşu m-a luat,
Mă dete la tin' legat,
Da' nimica n-am stricat !
Da' paş-al din Dii striga :
— Stoian Stîngă dumneata,
Lasă-te de haiducie,
Că te bag în puşcărie,
Şi-ţi dau eu ție domnie,
Să-ţi fie de pomenire !
Amindoi paşi ca să fim,
La Vidin să stăpînim,
Asta nu s-a mai văzut
De cînd lumea s-a făcut !
— Oi, Efendi, ghiaur başi,
Numai viaţa tu să-mi laşi :
Da' să-mi dai o țîr' de domnie.
Să trăiesc şi eu mai bine !
— Iote, Stoene, ce-ţi dau,
Intii să fii legea mea,
Pe urmă îți fac vrerea ;
Să nu te mai cheme Stoian,
Da' să te cheme Asan.
Paşă-n Dii că mi-l punea,
Stoian nu mai haiducea ;
Il punea paşă la rumâni,
La rumâni, la toți creștini.
Da' turcu uidea la turci,
Stăpîn peste başbuzuci.
Şedea paşă cît şedea,
Aşa viaţă nu-i priia.
Paş-al turcesc îmi avea,
Imi avea el un copoi
Ce nu mergea după oi,

Tot cu zăr, unt l-arănea,
 Sărăcimea-nfometa.
 Dar Stingă-aşa grăia :
 — Bre Efendi paşo, bre,
 Ai şi tu un copoi,
 Mănincă unt de la oi ;
 Să mi-l dai cităva mie,
 N-am să-l duc în haiducie !
 Să-i fac, frate, o plimbare,
 Mince coricove goale !
 Da' paşa-i spunea aşa :
 — Ioc, bre sinco, ioc,
 Bag mina-n foc,
 Nu mănincă piine goală,
 Dami-te coricove goale !
 Mănincă fiincă-i copoi,
 Mănincă unt de la oi.
 Stoian Stingă aşa zicea :
 — Oi, bre paşo, dumneata,
 I-ascultă la mine-ncoa,
 Mie mi s-a urit şezînd,
 O să merg să mă mai plimb.
 O să merg şi-n iepurit,
 Tare mă simt plictisit ;
 Simt nevoia să văd crîng,
 S-aud păsăr'le cîntînd.
 Da' să-mi dai tu copoiaş,
 Că l-oi putea eu ogoiaş !
 Paşa copoiu i-l da,
 Cetatea se deşchidea ;
 Stoian Stingă cum îl lua,
 Pleca la Albotina.
 Tăbăra de iepurea,
 Iepurii-n car punea,
 Şi-i trimetea lui paşa.
 Azi aşa şi miine-aşa,
 Iar plecă-n Albotina,
 La cetatea letina,
 Cu copoiu iepurînd,
 Da coricove-astringînd,
 Trăistuţa la git umplînd.
 Şi se duce la cetate,
 Numai haiducii răzbate,

Ş-acolo iar s-aduna,
 Copoiul legat ţinea.
 În vale la iaz dubăra,
 Lua copoiul de-l scâlda.
 Cu nuiaua mi-l bătea,
 Copoiul schilăunea,
 Mult flămînd că mi-l ţinea.
 Şi aşa copoi se-nvaţă,
 Mîncă mere pădureaţă,
 N-are pe inimă greaţă.
 Copoi după el ţinea,
 De-i da coricova.
 Da' copoiul o mîncă,
 Cu poftă o îmbuca.
 Da' paşa cînd îl vedea,
 Mare mirare avea,
 Nu-i venea lui a crede.
 Da' Stingă dacă vedea,
 Iar lua copoiul şi-mi pleca,
 Şi trecu la Albotina —
 Nu era-n cetate nîma.
 Trei zile-n şir îl ţinea,
 Copoiul, zo, flămînzea ;
 Iar o bătaie-i trăgea,
 Şi de coadă-o tinichea ;
 La paşa cu poştă-l mîna,
 Da' pe tinichea-i scria :
 «Oi, paşo, ciric başi,
 Nu mai ai ce să-mi faci ;
 Cînd eu la mîna ţi-am fost,
 Tu cădîr că nu mi-ai fost.
 Da' cînd mîntea ţi-a venit,
 Bănuţii ţi s-a furşit !
 Haiduceşte Stingă-n pace,
 Că n-ai, paşă, ce-i mai face !»
 Iată Stingă ce mai face,
 C-aşa haiducului place,
 Toamna la cules de vii,
 Să mai treacă el pin Dii !
 Dete la nana Cîndea,
 Pe la naşi-su Nicolcea ;
 Nicolcea e om duşman,
 Dară Stingă su' buştean,

Nicolcea e pe bădan.
Cind se-ntoarce cu spinare,
Ii răci un glonț în șale,
Și grămadă-l dubăra.
La Nicolcea se ducea,
De turcit el mi-l turcea,
Din gură așa-i zicea :
— Oi, nașule dumneata,
Uită-te la durda mea,
Cum m-ai turcit tu pe mine,
Să te turcesc eu pe tine.
Și-și lua drumul și pleca
Pe unde-l ducea calea,
La Dumitru-n Călinic,
Care-avea un copil mic ;
Dumitru-n casă ținind,
Iacă colgii venind,
Pin toată casa-l căta.
Dumitru dacă vedea,
Sus în pod iar mi-l suia.
Dumitru știe turcește,
De agale nu-mi grijește ;
Punea masa și minca,
Stingă pin pod ricăia.
Dară turcii întreba :
— Ai bre, sinco Dimitrie,
Ce așa-n pod tot ricăie ?
— Vrun mirtan de pin măla
Vine pe la mița mea !
Vătrai din vatră lua,
Pe gura podului striga,
Stingă pin pod zdupăia.
Iacă turcii se scula,
De la masă că-mi pleca.
Stoian Stingă cubăra,
Iar la masă s-așeza,
Unde-mi bea și imi minca.
Lui Dumitru îi plătea,
Și-nainte o pornea.
Mai dete pe la Arceri,
Trecu Dunărea-n puteri,
Și-mi pirlu cițiva boieri.
Ș-aduna bani lucitori,

Nu mai sta pe la strimtori !
Dătea bani pe l-ai săraci,
Să-și cumpere boi și vaci.
Cind trecu pin Alvăgii,
Il văzu niște copii.
Da' copiii, porci de ciini,
Mi-l piriră la păgini.
Și păgini-l ocoliră,
Prin Alvăgii il pindiră ;
Il pindiră și-l legară.
Și-l duseră la Vidin,
Pașa-i ciine de păgini !
Pe Dumitru că-l lua,
Și cu el mi se ducea
La Căpia Hanului,
De pierzare capului ;
Da pe Stoian Stingă-l lua,
Colea-n vale pe divan,
In Căpia lui Smirdan ;
Și în laț l-a atîrnat,
Lațur'le s-au sfărîmat,
Nu putea la spinzurat.
Da' pașa se necăjește,
Cu Stingă se maldărește.
Cind oi zice de-un pelin,
Venea-o babă din Florentin,
Și baba așa-mi zicea :
— Stingă nu-l spinzurați,
Guleru cămășii de nu-i tăiați !
Dară Stingă-așa zicea :
— Bată-te Domnu de babă,
De urită și de slabă,
Așa vorbă ce spuseși,
Parcă inima-mi rupseși !
Tumte atunci pașa lua
Un topor mare-ascuțit,
Să-i dea lui Stingă la git.
Gelatu toporu lua,
Pe buștean că mi-l trîntea,
O dată se opîntea,
Capu jos îi rămînea,
Numai gura o căsca ;
Trupu-n picioare pleca,

Sabia-n mână-și lua,
 După turci că-mi alerga ;
 Tot târgul că mi-l umbla,
 Trupu-n picioare stătea.
 Când fu soarele-n chindie,
 La turci, mare veselie,
 La români e jele mare,
 Soar' le se întunecă tare.
 Căzu trupu-i la pământ,
 Singele bolborosind,
 Din picioare tot bătînd.
 Cînd soarele scăpăta,
 Nici trupu nu mai mișca.
 In poarta de la Vidine,
 Se mai făcu o minune !
 Stîngă săraci ajuta,
 Mulți plugari îmbogățea,
 Multă lume-l pomenea,
 De se cîntă ș-acuma,
 Și pin țara a turcească,
 Dincolo-ntr-a rumânească.
 Și-mi pieri făr' de mormînt.
 De la Timoc bate-un vînt,
 Bate-un vînt cu lăcrămioare,
 Pe-a cucului aripioare,
 Inimioara mi se frînge,
 Turtureaua tot mi-l plînge.
 Istorie rumânească,
 Copiii s-o pomenească,
 La buni frați ca dumneavoastră.

98

PĂTRUȚA FRUNTE-LATA

Cînd oi zice trei măslîne,
 Ascultați, boieri, la mine,
 Să vă spun o istorie,
 Dintr-a mea copilărie ;
 Să vă spun un cîntecel,
 De cînd eram mititel.
 Cînd oi zice foaie lată,

Pe Pătruță frunte-lată,
 Jerpeli țara deodată
 Și Craiova jumătate,
 București a treia parte,
 Și șapte sate din Olt,
 Mi le-a băgat Pătru-n foc.
 De-unde naiba-l auzea,
 Tot voivoda ciinele,
 Rupe-i, Doamne, fălcile !
 Patru făgărași mina,
 Pe Pătruță mi-l prindea
 Și mi-l băga-n apsăna.
 Intr-o apsăna de piatră,
 In fund de pămînt băgată ;
 De doi neamți e așezată,
 Domnu sfîntu să o bată.
 Pe Pătruță mi-l băga
 In șuietul șerpilor
 Și-n toiul năpîrcilor.
 Zace Pătru pe dreptate,
 Nouă ani și jumătate ;
 Zace la voivod în dos,
 Zace Pătru cel frumos.
 Cu butuce la picioare,
 Să nu-l vadă vînt și soare :
 Cu lacăt la minșoare,
 Sufletu lui, frățioare !
 Zace Pătru-n apsăna,
 Și nima nu mi-l vedea.
 Cînd venea primăvara,
 Pornea cucu și cînta ;
 La fereastră se suia
 Și cînta la zăbrăvea.
 Da' Pătruță-l auzea,
 El din gură-așa zicea :
 -- Bine, cuce, c-ai venit,
 Să te mai aud cîntînd.
 Că de nouă ani zăcînd,
 Pe-al de zece am pornit,
 N-am auzit glas de cuc !
 Dar acușa mi-ai venit
 Să te-aud și eu cîntînd.
 Da' știi, cuce, da' nu știi,

Nu-ți dau salba de la gît,
Să mă crezi c-am sărăcit,
Eu de-o salbă mi-am fetit;
Socru-meu mi-a dăruit,
La nuntă cînd am nuntit,
N-o dau în mină de turc!
Pătruță din apsăna,
De Mărgărita se ruga:
— Mărgărito, soața mea,
Dă-i și salba de la gît,
Să creadă c-am sărăcit;
Cît mi-o fi țara în pace,
Pătruță-altă salbă face!
Da' Mărgărita nu vrea.
Iar Pătruță se ruga:
— Du-te, Mărgărito, acasă,
Te pui, neică, și-oi vindea,
Ale nouă mori în vînt,
Ș-ale nouă sub pămînt,
Care-nferigă argint,
Tot argintu de-al mărunt,
Care-n lume e mai scump.
Mărgărita se ducea,
Vindea ale mori în vînt,
Ș-ale nouă sub pămînt,
Care-nferigă argint,
Tot argintu cel mărunt,
Care-n lume e mai scump.
Multă blagă astrîngea,
La voivodă iar venea,
Și i-o grămădea pe masă,
Să i-l dea pe Pătru-acasă.
Da' voivoda iar nu vrea,
Cerea salba de la gît,
S-o dea în mină de turc.
Da' Mărgărita zicea:
— Nu-mi dau salba de la gît.
Pentru salbă am fetit,
N-o dau în mină de turc.
Pătruță din apsăna,
O dată că auzea
Și din gură așa-i spunea:
— Mărgărito, soața mea,

Rupe salba de la gît,
Să vadă c-ai sărăcit,
Ș-aruncă-i-o lui pe masă,
Să-mi dea drumu mie-acasă.
Că dacă e țara-n pace,
Altă slabă neica-ți face!
Mărgărita de-auzea,
Pe salbă se minia.
De la gît că o rupea,
Pe masă i-o lepăda.
Voivoda cînd o vedea,
Cheile pe mină lua,
La Pătruță se ducea
Și-l scotea din apsăna.
Cînd din apsăna ieșea,
Mărgărita mi-l privea,
Sărmana mi-l cunoștea:
Barba bate genuchii,
Mustățile, brațele,
Da' chica, călcîile.
Și-l ducea la bărbier,
De mi-l tunde ciocoloște,
Ii lăsa chica-n virvăric,
Cum îi șade de voinic.
Și-l făcu dănac frumos,
Cum înainte mi-a fost!
Pe Mărgărita o lua,
Cu Mărgărita pleca.
Colea-n deal, prin codru verde,
La coveiu drumului,
Pătruță mi se oprea,
La Mărgărita spunea:
— Mărgărito, soața mea,
Ia stai să dau pe colea,
La coveiu drumului,
Pe marginea cîmpului.
Cînd oi zice foaie lată,
Că mi-e durda mea-ngroapă,
Durda mea cu țava verde,
Pe ea nima nu mi-o vede.
Mărgărita sta zicea:
— Măi Petro, soția mea.
Lasă-te de rău-ăsta!

Cide blagă-am răsfirat
 Din apsîna te-am scăpat !
 Da' Pătruță, zo-mi, vorbea :
 — la taci, mîndro, acia,
 Nu-mi ieșea cu vorbă rea !
 El pe durda lui o lua,
 In vale-n sat cobora,
 Și unde mi se oprea ?
 Colea la turcu Daunt,
 De lua prau de-al mărunt,
 Ce-mi umplea durda curînd.
 Cînd prin sate abătea,
 El cu durda că pocnea,
 Cădînele spăimînta,
 Ușile că le-nchidea,
 Turcii la poartă ieșea ;
 Și-l dăruia cu parale,
 Să nu spăimînte copii în cale
 Multă blagă astringea,
 Ș-o trăsura cumpăra,
 Cu Mărgărita ședea,
 Și umbla cît mai umbla,
 Iar cu durda lui pocnea
 Pe dealu Perișului,
 Cu trăsura cînd trecea,
 Cine-n cale-l întîlnea ?
 Arnăutu ceal bogat,
 In cruce nebotezat,
 Ce scotea biru din sat.
 El în cale-l întîlnea,
 Și lui Pătruț îi spunea :
 — Măi Pătruță frunte-lată,
 Jerpeliși țara deodată,
 Și Craiova jumătală,
 București-al treilea parte,
 Și șapte sate din Olt,
 Le băgași pe toate-n foc !
 Vreai la luptă să ne luăm,
 La flinte să ne-mpușcăm ;
 De-oi sta de te-oi prăpădea,
 Să-ți iau mîndruleana ta,
 Ce te porți bine cu ea !
 Da' Pătruță sta zicea :

— Măi arnăutul cel bogat,
 Ce-ai scos biru de prin sat ;
 Dă-i cu buzduganu bine,
 Să nu mă-ntărit pe tine !
 Arnăutu de-auzea,
 Buzduganu-n mină lua
 Și-n Pătruță-l repezea.
 Da' Pătruță ce-mi făcea ?
 Pină buzdugan venea,
 El pe burtă se punea,
 Buzduganul petrecea,
 In genunche se scula,
 La arnăut așa-i spunea :
 — Măi arnăute dumneata,
 Stai să-ncerc pe durda mea.
 Pocnește ori se glumește,
 Ori că mi te-nveselește.
 Pe durdă la ochi punea,
 Deodată mi-o sloboza,
 Pe arnăut îl lovea
 La foaia zăbunului,
 La casa sufletului,
 Unde-i pasă turcului !
 Ii lua trăsura și pleca,
 Multă blagă că-mi avea
 Și cu-a lui o-mpreuna.
 Și-și lua viile și moșile,
 Și-și lua nouă mori în vînt,
 Alte nouă sub pămînt,
 Care-nferega argint.
 Și-mi trăia pe țară-n pace,
 Că n-are turcu ce-i face.

99

Haiducul Neacșu
 și frate-su Lupu

Verde de-o cicoare,
 La vale, frate, la vale,
 Unde soarele răsare,
 Și merge Dunăre-agale,

La poalele codrilor,
In poiana florilor,
Florilor, miresmelor,
Unde cîntă mierla-n dos,
De merg ciocoi pe jos,
La tulpina cerului,
In umbrița fagului,
Unde Dunărea cotește,
Pe haiduci îi ocrotește,
Mare masă mi-este-ntinsă,
De mulți voinici e cuprinsă.
E cuprinsă în lungiș,
In lungiș și-n curmeziș.
La masă de piatră seacă,
In sîrmă de aur legată,
Șede Neacșu haiducu,
Cu frate-su Lupu
Și cu Pătru lui Ispas,
Ce sare vo șapte pași,
Mor ortacii de necaz,
Nu dă la nima răgaz.
Haiduceau la Severin,
Da' treceau și-n Negotin ;
Haiduceau mai în tot loc.
Da' treceau peste Timoc
De prindeau vrun turc bogat,
Il luau burduf legat,
Și-l treceau Dunărea-n țară,
Și-i dau de mînca papara ;
Da' de prindeau vrun ciocoi
Il puneau de păștea oi :
De prindeau un grec cu barbă,
Zo,-l puneau de păștea iarbă !
Tremurau ciocoi-n țară,
Pe turci îi băgau în boală !
Poter'le s-aridica,
Pe Neacșu de-l căuta,
Pe Neacșu cu ceata sa,
Da' lor nici că le pāsa !
Stau ortaci, se veselea
Și de nima nu grijea...
Imi beau vin de Negotin,
Goleau cu bocalu plin.

De strajă cine-mi sta,
Pe negustori de-i adăsta ?
Să vezi, Neacșu haiducu
Și cu frate-su Lupu,
Cu cel voinic mustăcios,
Cu un cojoc mare lățos ;
Iarna îl poartă pe dos
Ca să fie sănătos ;
Da' vara pe pielea goală,
Să-i mai ție de răcoară.
Pe cea mîndră Dunărică,
Cucăie Neacșu de pică ;
C-as-noapte au fost plecați
După oameni de-ai bogați.
Puțin timp îmi adurmea,
Un vis urit îmi visa ;
La frate-su Lupu striga
Și din gură așa-i grăia :
— Naică Lupule, naică,
Veseliți și nu vă pasă,
Da' dușmanii, zo, ne cată
Pingă margine de sate !
Stînd în durdă rezemat,
Puțințel că am somnat,
Urit vis că mi-am visat :
De Dunărea s-a vărsat,
Jiul mi s-a-nvolburat,
Da' Timocul a săcat...
De la vale de Cetate,
Două lemne-mpreunate,
De vîrfuri bine uscate
Și cu crengile curate.
Da' pe lemne-mi croncănesc,
Doi corbi în carpin ciocnesc ;
Da' din carpin curge sînge,
De-l strîngeau țigani-n blinde !
Mai visai o purcea sură,
Cu un șarpe mare-n gură.
De la vale de purcea,
O babă mi se bocea.
— Nu te teme, frate, teme,
Că amu ori mai devreme,
Ce ne este scris,

In frunte ne este pus !
Visul tău ce l-ai visat,
Este un vis blestemat :
Ale două lemne-uscate,
Cu cele vîrfuri culcate,
E spînzurătoarea, e carpina,
Ce n-ar mai fi la nîma !...
Cînd pe noi ne-o spînzura,
Ai doi corbi ori croncănea,
Aia carnea ne-or mînca,
Soarele și luna s-or mira...
Da' purceaua ce e sură
Și merge c-un șarpe-n gură,
Ala nu e șarpe mare,
Ci este ștreangul cel tare ;
Iară baba ce se bocea
De la vale de purcea,
E muma ce plinge, se tînguieste,
Sub spînzurătoare ne jelește.
Corbii carnea ne-or mînca,
Măicuța ne va cînta.
Da' ala nu e voinic
Ce se teme de-un nimic,
Ce-și dă sabia din mînă
Și pe dușman nu-l dărimă,
Nu-l dărimă, nu-l znopeste,
Lele, Doamne păzește !
Frații se înțelegea,
Deștele-n gură puneau,
O dată că-mi șuiera,
Toți haiducii aduna.
Se duceau, se-ncîrduiau,
Ceată mare se făceau
Și-mi intrau la Hinoveni,
Unde sînt voinici vicleni,
Ce se văd din Corbova,
Dincolo de Cladova !
In birt cu toții intrau,
Birtășiți-i porunceau :
— Scoate, lele, vin pe masă,
Nu căta că ești frumoasă ;
Las' voinicii să trăiască,

Pe clocol să-i prăpădească !...
Să poată și-ol mic,
și-al sărac
Să aibe și el un loc în sat !
Inșă Niță de-auzea,
Ciobul cu farnece lua,
In podrum că îmi tuna,
Vinul de-l mai îndulcea,
Puținel îl fermeca,
Cu descîntece-l dregea,
Pe haiduci de-i îmbăta,
Apoi sta de-i întreba :
— Haiduc Neacșu dumneata,
Fă, te org, pe voia mea !
Vinu-mi este-mpărătesc
Și trebuie ca să-l plătesc ;
Vinul este mermeziu,
De-omoară omul de viu.
— Cînd o face plopul pere
Și răchita micșunele,
Vezi de la voinici parale,
Și luna-n amiaza mare !...
Crișmărița de-auzea,
Așa rău se minia,
Lacăt, verigă-arunca
Și-ncepea se văicărea :
— Săriți, lume, săriți, țară,
Iote, hoții mă omoară !
Săriți cu pari, cu topoară,
Săriți cu ce vă-nconjoară !
Lumea turbată venea,
Birtul tot îmi ocolea.
Da' haiducii de colea,
Nicidecum nu le păsa.
Neacșu, voinic mustăcios,
Cu cojoc mare lățos,
Pe coșul casei se urca,
Capul afară mi-l scotea,
Cuțitul în gură purta,
Din cap o dat' clătina,
Lumea rău se spăimînta ;
Gardurile, zo,-mi pîrîla,

De frică ce mai fugea !
Neacșu jos se scobora,
Un pietroi mare lua,
Lăcat, verigă-mi fringea,
Ușa din țifini scotea,
Pe haiduci îi slobozeza.
Da' mulțimea năvălea,
Năvălea și mi-i prindea ;
In fringhii groase îi lega,
La spînzurătoare-i ducea,
Ciocoi, zo, se veselea !
Cînd fu soar'le la chindie,
Haiducii merg la pieire ;
Cînd fu la chindia mică,
Veni un voinic pe fugă ;
Deștele-n gură punea,
Numa-o dată-mi șuiera,
Poteri, lume, zo,-mi fugea,
Cari pe unde-apuca !...
Da' voinicul cel isteț,
Ce e din deal de Cerneți,
Fringhiile că le tăia,
Pe haiduci îi sloboza.
Săbiile că le lua,
Și-ncepea de ciormănea
La poteri,
 negustori vicleni,
De din deal de Inoveni.
Neacșu, zo, mi se lupta,
Nici Lupu nu se lăsa,
Cu dinții-n ciocoi mușca,
La poteri, zo,-mi împușca !...
Dunărea că-mi trecea,
Pe la Dii se mai ducea,
Pașa în Dij că tremura,
Agalele-mi dirdiia !
Stăpineau pe țară-n pace,
N-are ciocoi ce-i face,
N-are nici pașa dincoace.
Istorie românească,
La buni frați ca dumneavoastră,
Pentru ca să pomenească...

100

Haiducul Nița

Pe valea cu nuci,
Un' se string haiduci,
Lătura cu drumu,
Nu se vede fumu,
Da' nucu-al bătrîn,
De haiduci stăpîn,
Haiduci se strîngea
Și se număra :
Unu nu era,
Nița a lu Felcea ;
Omu cel bătrîn,
Haiducu al mai bun.
Ei că se vorbea
Și se sfătuia,
După Nița mergea,
De el se ruga :
— Măi nană Felcea,
Pe vin și pe pîine,
Aide să jurăm
Să ne adunăm,
De cin s-ascultăm ;
Să nu ne ferim,
Mult mai haiducim.
Foaie verde de-o lălea,
Să mergem în Geanova,
La Iovan cel bogat,
Multă blagă a adunat.
Haiduci se vorbea,
Pe drum îmi mergea,
La cel miez-de-noapte,
Cu fiori de moarte.
In sat ajungea,
Baș la Geanova.
Și cum ajungea,
Așa-mi asculta,
Prin sat auzea
Fete urezînd,
Da' băieți cîntînd,

In sat se bea,
Focuri mari făcea.
Ei se tălnuia,
Inainte mergea
Niță-a lui Felcea,
Cu-ai doișpe haiduci,
Fără de opinci.
La foc ajungea,
Un copil prindea,
De Iovan vorbea :
— Unde e Iovan bogatu,
Ce a sărăcit el satu ?
Cu ei se ducea,
La poartă ajungea :
— Mumă, muma mea,
Făcuși ceva de cină,
Că goști ne vine.
Mumă-sa de-auzea,
Ochii mi-aranca,
Avea ce-mi vedea,
Din gură-mi zicea :
— Aide cu maica !
Da' Iovan că-i întreba,
Ușa deschidea,
Iovan tot cetea,
Da' cînd se uita,
Avea, Doamne, ce vedea !
— Ce-ați venit la mine,
Că nu e a bine !
Da' Niță-i grăia :
— Mă Iovane, dumneata,
Scoate banii-ncoa !
— Măi Niță, o fi păcat,
Că te-am ajutat,
Simbria ți-am dat,
Cămăși ți-am spălat,
Bucătura ți-am dat.
Niță bani cerea,
El nu se-nglumea,
Da' Iovan nu vrea
Ghiță ce lucra,
Sabia luva,

Capu-i zbura ;
La nevastă mergea
Și pe ea o tăia ;
La fată mergea,
Fata de-l vedea,
De el se ruga :
— Ghiță, nană Ghiță,
Îți dau a mea guriță,
Eu mă rog de tine,
Lasă-mă pe mine,
Că sînt logodită,
Fată ispitiță,
Că mi-e nunta miine,
Vreau să mă cunune.
Niță,-o fi păcat,
Cămăși ți-am spălat,
Bucătură-am dat,
Joc nu ne-am bătut,
Simbria ți-ai luat.
Ghiță de vedea,
Lacra mi-o trăgea,
Cu sabia-mi da,
Bine n-o lovea,
Capu îi tăia.
Patru morți ședea,
Patru pereți era,
Jele se făcea.
Pin coșere mergea,
Un săpoi găsea,
In sobă-mi mergea,
Sub pat că săpa,
Blaga i-o găsea.
O lua și pleca,
Zor'li se vărsa,
De se lumina.
Ciobanu venea,
La poartă striga,
Oili-a scotea,
Ei nu răspundea,
Da' nici n-auzea,
Că la toți pereți
Zace patru morți.

Da' și de-ar răspunde,
Dar n-are de unde.
Ei imi putrezea,
Lumea-i îngropa.
Haiduci s-a aflat
Și s-a condamnat,
Vezi, la spînzurat.

101

DOI FRAȚI ÎN TEMNIȚĂ

Lină verde trei masline,
I-ascultați, lume, la mine,
Cînd oi zice otrățel,
Să vă cînt un cîntecel,
De doi pui de frățiori,
De doi pui de corbiori.
Lină verde foi de viță,
În temniță la Ioviță,
Zace Ghiță și Pătruță ;
Cu butucii la picioare,
Nevăzuți de sfîntu soare.
Dară Ghiță îmi grăia :
— Măi Pătruță dumneata,
Este oare dimineța ?
Că sîntem noi sub pămînt
Ca și morții în mormînt.
Braț de braț noi să ne luăm,
Așa, frate, ne culcăm,
Să vedem ce-o să visăm.
Om visa vînz dor din casă,
Un dor de la muma noastră ;
Ș-om visa vo surioară,
Cu dor de la inimioară.
Brațe la brațe se lua,
Ș-amîndoi că adurmea.
Piste noapte se scula,
Să vezi Ghiță ce-mi zicea :
— Nană Truță dumneata,
Da' știi, nană, ce visai,

Nu știi cit mă speriai.
Un șarpe cu paie-n gură,
Și ne privea toți cu ură.
Iar Pătruță ce-mi vorbea,
Pe frati-su-l mîngîia :
— Frate Ghiță dumneata,
Visul tău ce l-ai visat,
O să fie-adevărat.
Șerpili cu paiu-n gură
Și privirea cea cu ură,
Gîdea ștreangu pregătește,
Pe-amîndoi ne prăpădește.
Pe-amîndoi ei ne sugrumă,
Fără dor și fără mumă.
Amîndoi de braț se lua,
Iar așa mi se culca.
Că e noapte, că e ziuă,
N-avea de unde să știe.
Peste noapte ei durmea,
Ghiță rău se speria,
Așa tare-mi țipa,
Talpa temniții crăpa.
Și lui fra-su-l povestea,
Așa din gură-i zicea :
— Da' știi, nană, ce visai,
De-așa rău mă speriai :
Două lemne mari și-nalte,
Și de vîrf înciofrigate,
Da' de crengi sînt dărămate,
Numai de-o zi sînt gătate.
Da' Pătruță de-auzea,
Așa din gură-i grăia :
— Ghiță, Ghiță, frate-meu,
Dărui de Dumnezeu,
Visu tău ce l-ai visat,
O să fie-adevărat !
Două lemne mari și-nalte,
Ce de crengi sînt dărămate,
Ale crengi ce-s dărimate,
Alea-s zile răposate.
Știi, nană, ce mai visai ?
Trei viguri de pinză neagră,

Zile noastre o să piardă !
In negură îmi privea,
Iacă Gîdea că-mi venea,
Și venea cu ștreangu-n mină,
Că sînt haiduci fără vînă,
Pe-amîndoi să mi-i sugrume,
Făr-de lege, făr-de urme.
Și mi-i scoase, vezi, cam tare,
Să facă ceva plimbare,
Pînă la spînzurătoare,
Unde voinicii îmi moare.
Fete mari cînd îi vedea,
Floricele le dădea,
Da' ei florili-mi lepăda,
Două lacrimi le pica,
Că știa ce-i aștepta,
Pe-amîndoi mi-i spînzura,
Și le cînta presura :
«Doi voinici, doi frățiori,
O să muriți, voi, în zori ;
Da' loviță moară-n noapte,
Departa de soț și frate ;
Făr-de milă, cu păcate,
Tot de Gîdea-alăturate.
Pe ei viermii să-i mănînce,
Pămîntul să nu-i astruce ;
Numai vîntu o bătea,
Lor neamul li s-o ștergea,
Că-i blăstăm de păsărea !»
Nici un an că nu trecea
Și blestemu se prîndea,
Amîndoi se prăpădea.
Ei nici groapă nu-mi avea,
Numai soarele-i topea.
Da' din frățiori-ai doi
Îmi crescură doi bujori ;
Imbujoresc și-imbujorea,
Fete mari că mi-i rupea
Și mi-i puneau în cosiță,
Le cînta o golumbiță.
Mi-i pune la inimioară,
Să-i poarte de dor o țară.

102

CREȚU HAIDUCUL

Verde leana bobului,
Sus, la malul Oltului,
Jos, la poala crîngului,
La umbrița fagului,
La cerdacul Crețului,
Crețului haiducului.
Verde leană și-o lalea,
Da' pe cine mai avea ?
Cînd oi zice porumb creț,
Era Iancu din Golent ;
Fir-al naibii cu ai morți,
A băgat pe Crețu-n foc.
Dară Crețu ce-mi zicea ?
— Mă Iancule dumneata,
Cînd oi zice de-un spanac,
Un vis rău că am visat :
Colea-n vale, într-un sat,
Mi-este un ciocoi bogat ;
Eu, Iancule, l-am aflat,
Fi-i-ar crucea cui l-a fapt.
Iancule, eu i-am scris,
Un răvășel i-am trimis ;
Și cu micul portofel,
Te duci, Iancule, cu el
Să ți-l umple, vezi, cu poli,
Și vo cițiva gălbiori
Deasupra de portofel,
Să se bucure și el.
Nu numără la cine are,
Și numără la cine n-are,
Să-i dea Crețu cui nu-i are,
I-mpărțim pi la săraci,
Să-și cumpere boi și vaci ;
Cînd oi zice usturoi,
Să mai are la ciocoi !
Dară Iancu ce-mi făcea ?
El pe cal încăleca,
Pe drum el o apuca,
Colea-n vale, într-un sat,

Unde e ciocoi bogat.
Drept în curte se oprea,
Ciocoiul când îl vedea,
Drept în brațe-l prijucea,
Dară lancu ce-i spunea :
— Bună ziua, măi cocoane !
— Mulțămescu-ți dumitale !
— Cînd oi zice de-un spanac,
Pe min' Crețu m-a minat,
Mi-a mai dat un răvășel,
Și cu micul portofel ;
Ca să-l umpli, vezi, cu poli,
Și vo cițiva gălbiori.
N-a minat la cine n-are,
Și-a minat la cine are,
Să-i dea Crețu cui nu-i are ;
I-mpărțim pe la săraci,
Să-și cumpere boi și vaci ;
Cînd oi zice usturoi,
Să mai are la ciocoi !
Ciocoiul cînd auzea,
Chiar în ladă că-mi băga,
Cîte parale mi-avea,
Cu măturica le da ;
Portofelul îl umplea
Și lui lancu că mi-l da.
El pe cal încăleca
Și la cerdac îmi pleca.
Dară Crețu mi-l vedea.
lancu vesel cum venea,
Cînd la Crețu ajungea,
Multe parale îi da,
Dară Crețu ce-mi făcea ?
El din gură-așa grăia :
— Mă lancule dumneata,
Eu, frate, că m-am culcat,
Altu vis că mi-am visat :
Colea-n vale,-n al sat,
Mi-este un ciocoi bogat,
Eu, lancule, l-am aflat.
Fi-i-ar crucea cui l-a fapt !
Iți mai dau un răvășel,
Și cu micul portofel,

Te duci, lancule, cu el ;
Nu minăm la cine n-are,
Și minăm la cine are,
Să-i dea Crețu cui nu-i are ;
Impărțim pe la săraci,
Să-și cumpere boi și vaci.
Dară lancu ce-mi făcea ?
El pe cal încăleca,
Piste cîmp o apuca.
Intr-o sîntă duminica,
Vedea pluguri că-mi ara,
Drept la ele se ducea ;
Bună ziua că le da,
Da' plugarii-i mulțămea.
— Ce arați duminica,
Nu iubiți biserica ?
Dar plugarii-i răspundea :
— Nu arăm, frate, la noi,
Și arăm, zău, la ciocoi !
Dacă nu ne crezi pe noi,
Du-te-n capu locului
Și vezi spaima dracului,
Arendașu satului !
Dară lancu ce făcea ?
In capul locului mergea,
Logofătu că-mi durmea,
Cu grapa umbră-și făcea.
Dară lancu ce lucra ?
Grapa pe el dubăra,
Și pe grapă se urca,
Pînă de subt ea ieșea,
Știi, ce dracu se rupea !
La bătaie el îl lua.
— Ce arați duminica,
Or n-aveți de nima frică ?
— Nu arăm, frate, la noi,
Și arăm, zău, la ciocoi !
Atunci lancu ce făcea ?
Drept în sat că s-apuca,
Lele,-n curte că-mi intra,
Și ciocoiul întilnea.
— Bună ziua, măi cocoane !...
— Vezi de drum, măi căpitane !

— Măi cocoane dumneata,
De ți-e scumpă viața,
Cind oi zice de-un spanac,
Pe min' Crețu m-a minat;
Și mi-a dat un răvășel
Și cu micul portofel.
N-a minat la cine n-are,
Și-a minat la cine are,
Să-i dea Crețu cui nu-i are;
Impărțim pe la săraci,
Să-și cumpere boi și vaci;
Cind oi zice usturoi,
Să mai are la ciocoi!
Dar ciocoiul de-auzea,
Răvășelul că i-l lua,
Lele, frate, i-l rupea,
Da' portofelul oprea,
Din gură așa-i spunea:
— Fi-i-ar morții îngropați,
Da' și pe cei argați,
Să nu umble cu minciuna,
Să nu-i mai spun eu vrana!
Să puie mina pe sapă,
Care cu sacaua apă;
Băiete, de vrea paraua
Să care el cu sacaua!
Dară Iancu de vedea,
Înapoi mi se-ntorcea,
Nici o para nu-mi avea,
Întristat el se-ntorcea,
De cerdac s-apropia,
Lele, Crețu mi-l vedea,
Iancu trist cum îmi venea,
Nici o para el n-avea.
Jos din cerdac dubăra,
Lele, Iancu îi spunea:
— Măi Crețule dumneata,
Nici o para nu mi-a dat,
Da' ne-a minat la săpat!
Și dacă dorești paraua,
Cică să împingi sacaua!
Dară Crețu ce-mi făcea?
El lui Iancu ce-i spunea?

— Mă Iancule dumneata,
Tu la grajdii să mi te duci,
Patru cai afar' îi scoți,
Iar trăsura s-o desgropi.
Numai aur și argint,
Dă fulgere pe pământ.
Pină Iancu înjuga,
Crețu la frizer mergea,
Frumos mi se bărbiera;
Alte aine îmbrăca,
Ca boieru se făcea,
Nici dracu nu-l cunoștea,
Da' și Iancu iar așa.
În trăsură se urca,
Da' Crețu ce mai făcea?
Câți haiduci el îmi avea,
Pe toți, frate,-i aducea,
Douăzeci de inși avea,
Pe toți, frate,-i înarma,
Și lor, frate, le spunea:
— După mine să veniți,
Zece inși să-mi ajungeți,
Peste-o oră să intrați,
Încă zece-mi ajungeți,
Peste altă oră-mi veniți.
Dară Crețu ce-mi făcea?
În trăsură se urca,
Iancu vizitiu ședea,
Drept în sat că o-apuca,
Drept în curte se oprea.
Boieru când îi vedea,
Drept în brațe-i prijunea,
Drept în casă mi-i băga,
Unde masa că-mi punea,
Și de vorbă s-apuca,
Iar ciocoiul se plîngea:
— Măi cocoane dumneata,
Vezi la mine c-ai venit,
Am multe de tănuit.
Să vezi, Iancu a venit,
Pe el Crețu l-a trimis
După parale pe-ales.
El la mine l-a minat,

Și un răvășel mi-a dat,
 Și cu micul portofel,
 Alături de răvășel,
 Ca să i-l umplu cu poli
 Și cu mîndri gălbiori.
 N-a mînat la cine n-are,
 D-a mînat la cine are,
 Să-i dea Crețu cui nu-i are.
 — Măi cocoane dumneata,
 Nu te teme de asta !
 Cînd oi zice de-un spanac,
 Iar pe Crețu eu mi-l cat.
 Fi-i-ar crucea cui l-a fapt !
 Zece inși că mai venea,
 Drept în curte că-mi intra,
 Dară Crețu ce zicea ?
 — Măi cocoane dumneata,
 Ia strînge găvajii tăi,
 Să-i mînăm, vezi, cu ai mei,
 După Crețu să mi-l cate,
 C-a făcut multe păcate !
 Dar ciocoiu ce-mi făcea ?
 Cîți găvaji pin curte-avea,
 Pe toți, frate,-i aduna,
 Cu-ai lui Crețu-mpreuna ;
 Piste-o oră ajungea,
 Alții zece îmi venea,
 Ocol la curte că-i da ;
 Dară Crețu ce lucra ?
 De la masă se scula,
 Multe arme că-mi vedea,
 Care pline, care goale,
 Ce costau multe parale.
 Pe toate mi le-aduna,
 La oșele le căta ;
 Da' ciocoiul se mira,
 Așa din gură-i grăia :
 — Măi boiere dumneata,
 Da' de ce le cați așa ?
 — Mi le cat eu, măi fîrtate,
 Să nu fie fărămate ;
 Crețu este-un blăstămat,
 Fără rudă de păcat !

De la masă se scula,
 Drept de gît îl apuca,
 Numa-o dată fluiera,
 Toți haiducii s-aduna,
 Pe ciocoi că mi-l lega.
 Cîte parale mi-avea,
 Pe toate i le lua,
 Și-n trăsură le punea,
 Iar ei, frate, îmi pleca,
 Minau, frate, cît putea.
 Ochii-napoi aruncau,
 Aveau, frate, ce vedeau !
 Mare poteră-mi venea,
 După Crețu alerga,
 Dară Crețu ce lucra ?
 Jos din trăsură sărea
 Și lui Iancu îi spunea :
 — La cerdac, Iancule, te duci,
 Pe poteacă sus apuci,
 Trăsura tu să o-ngropi
 Și cu frunză o cutropi,
 Banii bine să-i ascunzi
 Și în codrii să-mi ajungi.
 Dară Crețu ce-mi făcea ?
 Alte aine îmbrăca,
 Ca cerșetor se făcea.
 O iapă chioară prindea,
 La o căruță-o punea,
 Și-ntr-un nămol o băga.
 Iacă potera-ajungea,
 Bună ziua lui că-i da,
 Da' și el le mulțamea.
 — Da' pe unde-oi fi trecut,
 Omule, poate-ai văzut
 Pe Crețu pe-aici trecînd,
 Către codrii apucînd ?
 — Cînd oi zice de-un spanac,
 Și eu pe Crețu-l cat ;
 Fi-i-ar crucea cui l-a fapt,
 Că mi-a luat un cal legat.
 Da' ciocoiul de vedea,
 Inapoi se întorcea ;
 Crețu din nămol ieșea,

Altu cal încăleca,
Și se suia la ceardac,
De haiduci e așteptat.
Socoteala le-o făcea,
Pe toți banii-i împărțea,
Ca să-i împartă l-ai săraci
Să-și cumpere boi și vaci,
Frunză verde usturoi,
Să le are la ciocoi.
C-așa spune dipla mea,
Să mai dați câte-o para.

103

Haiducul Velcu

Lină verde iasomie,
Cînt un cîntec din Sîrbie ;
Lină verde siminoc,
Cîntecu de pe Timoc.
Lină verde de-un pelin,
Pe Haiduc Velcu din Negotin ;
Ce-a luptat cu turci păgîni
Să apere pe creștini.
Haiduc Velcu e sărac,
La turci cioban s-a băgat ;
Nici acia nu-i plăcea,
Alt stăpîn îmi căuta ;
El intra la Stan Glăvaș,
Ce stăpînea pe-un imaș.
Cu stăpinu haiducea,
La turcime îmi tăia
Și haznale-mi descărca.
Dincolo-n Sîrbia,
Ca să scoată sărăcia ;
Pe-ai săraci îmbogățea,
Ca să scape de belea.
Iată vremea cînd venea,
Trecea din Sîrbia-ncoa,
C-auzea că-n Timoc,
Turcu a făcut potop.
Sute de vlahi aduna,

Da' și sîrbi vo cităva.
De din vale de Podgorți
Omorî el turcii toți ;
Multă blagă aduna,
Pe haiduci bine arma,
Și-ajunsă la Bregova.
La popa Ghiță venea,
De pisar el îl lua
Și apoi îi cuvînta :
— Lasă, părinte, popia,
Te-așteaptă bulibăștia !
Și-n loc de cruce-mi lua
Popa Ghiță, sabia !
Craina ei o stăpîneau,
Sama la turc nu dădeau ;
Banii bărăbar primeau
Și la oaste împărțeau.
Pe turci, Doamne, zo,-i băteau,
Peste Timoc ei fugeau.
Atunci turcii ce făceau ?
Scoteau potcoave la cai
Și le vindeau pe mălai ;
Iși vindeau și fesur'le,
Ca să-și scape zilele !
Lină verde siminoc,
Trecu rusu în Timoc
Ca s-ajute pe creștini
Și să-mi scape de păgîni.
Ghinărar Kamenschi-n frunte,
Trecea Dunărea-nainte ;
Rumânii îi aștepta,
Cu ei alături lupta ;
Cu Haiduc Velcu-nainte,
Ca un tinerel cuminte.
Foaie verde trei smicele,
În Negotin la cafenele,
Zece lăutari cîntau,
Pe Haiduc Velcu pomeneau.
Rușii, zo, mi se mirau,
Pe Velcu mi-l dăruiau
Cu săbii și cu pistoale,
Cu tunuri și cu patroane.
Nu să pomenea, bădie,

De-altă luptă în Sirbie !
Nima nu era mai mare,
Decît Velcu cel mai tare,
Toată lumea îl cînta,
Caragheorghe se necăja,
Căci ei nu se-nțelegea,
Fiindcă sîrbii și rumânii
La Velcu luptau cu păgînii.
În luptă la Cladova
Îl bătea pe Regep din Ada,
Și pe domnul Caragea.
Patroane nu mai avea,
Din cădelnițe făcea ;
Din clopote și din arînguri,
Să nu stea prea mult pe gînduri.
Rușid-pașa de-mi vedea,
Multe-agale trimitea,
Lui Kapitan-pașa,-n Dii,
Să prindă creștini de vii.
Și-aduna vo cinșpe mii,
Toți voinici pe bidivii ;
Spre Bregova o pornea,
Pămînt sub copite gemea !
Și-mi treceau ei Timocul,
C-așa-mi avură norocul ;
D-aia Velcu, de-mi vedea,
Cu Ghiță se sfătuia,
Multă armie-aduna.
Aduna el vo patru mii,
Îi puse-n Bucopcea-n vii,
Alți-n Ostrovul Mare,
Să-i prindă pe turci călare ;
Mai puțin la Prahova,
Și cîțiva prin Geanova.
Foaie verde ghiocea,
Pe cîmpia din Bucopcea
Rînduia el rumânime,
Da' și cîțava sîrbime ;
Da-n șanțuri către turci,
Așeza și topgii ruși.
Da' frate-su-i zicea :
— Mă Velcule dumneata,
Îa te uită la dreapta

Turcii sînt ca iarba !
Ori tu nu-ți mai știi treaba ?
— Frate, nu te spăimînta,
Stai de-o parte și-oi vedea
Cum pe turci oi prăpădea ;
Nici unul n-o uidea,
Pe toți eu i-oi căsăpea !
Haiduc Velcu cerceta
Șanțur'le cîteva ;
Pe-un tunar rău îl găsea,
Și-o palmă că-i plesnea.
Cazacu se minia,
Noaptea el la turc fugea.
Dar nevastă-sa Stana,
Așa din gură-i spunea :
— Haiduc Velcu dumneata,
Mai întii ai cugeta,
Apoi în soldat ai da,
Că soldatu te-a trăda ;
Cînd oi zice trei măsline,
Rămîne Craina de tine !...
— Nu te teme, Stana mea,
Nu se vinde omu-așa ;
Cap oi da,
Dar Craina ba !
Pe toți turcii-oi mătura,
Capu de la trup le-oi lua.
Da' mirzacu prostănacul,
Trecu la turc cu capul ;
Turcilor apoi grăia
Și pe Velcu mi-l vindea :
— Pe Haiduc Velcu îl păziți ;
Cu durbinu să-l zăriți ;
Cînd a fi soar'le-n șase,
Haiduc Velcu o să iasă ;
Atunci cu tunu pocniți,
Capu de la trup trîntiți.
Da' cînd fu soarele-n zori,
Miine pe la cîntători,
Ieși Velcu prin tunari,
Să vadă de-s tunuri tari.
Turcii durbinul punea,
Pe Velcu-l cunoștea ;

Atunci cu tunu trăgea,
Capu de la trup îi lua.
Da' Stoian al lui Abraș,
Cu Ghiță alăturaș,
Pe Stana mi-o îmbrăca,
Haiduc Velcu mi-o făcea
Cu ainele lui,
Ca să vadă că-s destui.
In trei armia o-mpărțea
Și pe turci că mi-i izbea.
Pe turci, frate, i-a lovit,
Din trei părți i-a încolțit.
Și treceau ca o furtună,
Ce trece peste-o grădină,
De-i scutură florile,
Florile cu roadele.
Popa Ghiță Bregoveanu
Le află la turci planu;
Nu mi-i taie cum se taie,
Mi-i taie și mi-i chitește,
Cu sabia-i spovedește.
Abraș cu Stana-nainte,
Îi bat pe turci cogeamite!
Dar Kamenschi-n Cladova,
Și Markov de asemenea,
Care comanda armata,
Pe Velcu mult mi-l plîngea,
C-așa viteaz nu era
Dincolo-n Sirbia toată,
Pe pământ cît oi da roată!
Turcii aici iar rămînea,
Rămînea de stăpînea;
Că vezi, sirbu nu putea
Peste munți de a-mi trecea.
Din Vidin la Negotin,
Numai jale de rumân,
Că n-are cin' să-i păzească,
De păgîn să-i ocrotească!
Haiduc Velcu mi-a pierit,
Craina-ntregă l-a jelit;
Timocenii l-au cîntat,
Florile s-au scuturat.
Și cît lumea va fi lume.

Haiduc Velcu tot se spune!
Îl cîntăm la sărbători,
Că ne-a fost liberatori.
Istorie rumânească,
Domnul să mi-l pomenească;
Legea noastră s-o păzească,
La buni frați ca dumneavoastră.

IV. PASTORI ȘI HOȚOMANI

104

CINTECUL STRINULUI

Verde trestioară,
Doboară, coboară,
Tot din deal în vale,
Pe cel crac de munte,
Turme de oi multe,
Tot vite mărunte;
Multe de-ale șute,
Ce sînt la muls blînde,
Da' sînt și cornute;
Alea nu sînt blînde,
Au coarnele mari,
Și cînd linge sare,
Pe-al'alte le bate,
Că n-au coarne-nalte.
Coboară mergînd
Turmele de oi,
Tot cu cîini de-ai răi,
Cu-ai nouă ciobani,
Și cu strinu zece,
El pe toți întrece:
Are oi mai multe,
Toate-s mai blînde!
D-ai nouă ciobani
Îi sînt mari dușmani,
Ei cînd a văzut

Că strinu-a făcut
Turme de oi multe,
Și toate-s blinde,
Ei că s-au vorbit,
Tot s-au tăinuit
Pe strinu-l omoare,
'N scăpătat de soare,
Pe la cina mare ;
Turma să i-o spargă,
Nouă părți s-o facă,
Ca frați s-o împartă.
Pin' ei s-au vorbit,
Strinu n-a știut.
Cine-a priceput ?
Mica miorică,
La lină mărunță,
La lină plăviță,
In gură cu corniță,
La lină modură,
Cu corniță-n gură,
Ea mi-a priceput
Și s-a nădăit,
D-ai nouă ciobani,
Ce sint mari dușmani.
Ea mi-a priceput,
La urmă-a udit.
Nici n-a mai păscut,
Ea zbiera pe cîmp ;
Strinu de-a văzut,
El că i-a vorbit :
— Mică miorică,
De trei zile-ncoace,
Gura nu-ți mai tace,
Mîncarea nu-ți place.
Spune-mi, frate, mie,
Da' ce-ți este ție ?
Că eu te-am crescut,
De tine-am văzut,
Iarna-n jur de foc,
In petec de cojoc.
Mică miorică,
La lină mărunță,
Din gură zicea :

— Măi strinule
și stăpînule,
De ce m-am-ntristat ?
Că eu am aflat
C-ai nouă ciobani
Sint ai tăi dușmani !
Ei că s-au vorbit
Și s-au tăinuit
Pe tin' să te-omoare
In scăpătat de soare,
Baș la cina mare ;
Turma să ți-o spargă,
Nouă părți s-o facă,
Ca frații s-o-mpartă !...
Strinu de-auzit,
Din gură-a vorbit :
— Mică miorică,
La lină mărunță,
Dacă-i treaba-așa,
Pleacă, nu mai sta,
In țara nemțească,
La curtea boierească,
Drept la muica.
La ea cînd oi fi,
La muica să-i spui
Ca să facă bine
Să vie la mine.
Aici de-o veni,
La muica să-i spui,
Mort de m-o găsi,
Ori că zi, ori noapte,
Să lase pe toate,
Pe min' să mă-ngroape
Tot in dosul stînii,
Unde latră cîinii,
Că oile s-or stringe,
Pe mine m-or plînge
Cu lăcrămi de sînge !...
Să-i spui l-a mea mumă,
Ea la cap să-mi pună
Fluierel de os
Ce cîntă frumos,
Dulce și milos,

Cu dopu de sirmă,
Inima fărîmă !
Și iar i-oî spunea
Tot la maica mea,
Să-mi cate blaga.
In tîrla oilor,
In jocul mieilor,
Este un ulei
Și e plin de lei —
Banii-ai de pe miei.
Este-o ladă plină,
Banii-ai de pe lînă ;
Este o lădiță
Plină de leiță —
Banii-ai de pe miță,
'la a mea muichiță.
Cum el a-nvățat,
Ea fuga-a plecat
In țara nemțească,
La curtea bolerească,
Drept la maica noastră,
Veste că i-a dat.
Ea-n fugă-a plecat,
Pe drum, prin păduri,
S-ajungă la copil,
C-așa-i dor de mumă,
Inima-i fărîmă !
La strinu-a venit,
Ea mort l-a găsit,
C-ai nouă ciobani,
Tot ai lui dușmani,
Ei cînd a-nsărat,
Toț nouă-au plecat,
Pe strinu-au tăbărit
Și l-au omorît.
Muică-sa a venit,
Ea mort l-a găsit!...
Și ea mi l-a luat
Și mi l-a-ngropat
Tot in dosu stîni,
Unde latră cîinii.
La cap ii punea,
Friptă, muică-sa,

Flulerel de os
Ce cîntă frumos,
Dulce și milos,
Cu dopu de sirmă,
Inima fărîmă !
Banii i-a cătat,
Și de bani a dat :
Găsa-o ladă plină,
Banii-ai de pe lînă ;
Găsa un ulei,
Banii-ai de pe miei ;
Găsa-o lădiță,
Plină de leiță,
Banii-ai de pe miță.
Și ea mi s-a dus,
Sus, in țara nemțească,
Ca pentru să pomenească !

105

STRINU

Doboară, coboară,
Oi din deal in vale,
Nouă ciobănei,
C-o turmă de oi,
Cu niște cîini răi.
Ai nouă ciobani,
Feciori de mocani,
Și cu strinu zece,
Care-i și întrece.
Ei toți coborînd
Pe-ale livezi verzi,
Pe-ale ape reci,
Colea-n vale,-n reci.
Ciobani cum mergea,
Ei cum se vorbea,
Pe strinu-l dușmănea,
Că are strinu, are
Capre mai lăptoase
Și oi mai linoase ;
Caii birsănei

Și ciinii mai răi.
Și are strinu, are,
Cea lui miorică,
Mai bună sorică.
La bot e modură,
Cu corniță-n gură,
Cu lini poleite,
Unghiile cănite.
Ciobani se vorbea
Pe strinu să-l omoare
Pe joi dimineață,
Cam la prinzul-al mare,
Ori-n-amneaz de sară,
La chindia mare,
Colea-n vale,-n reci,
Intr-ale ape reci.
Acela vrinceanu,
Ciinile, dușmanu,
Cu baci ciobanu,
Gruia căpitanu,
Turcul Năzăreanu
Cu-acela olteanu,
Și cu moldoveanu.
Și mi se vorbiră
Pe strin să-l omoare,
Turma să o-mpartă,
Nouă părți s-o facă.
Pe-a lui miorică,
Cea bună sorică,
Ciobanii s-o facă
Săcăgiu de apă :
Ea le-o căra
Berea și mincarea !...
A lui miorică,
Strinu cind venea,
Turmele pernea
De mi le păștea,
Pe urmă uidea,
Șchioapă se făcea
Și tot îmi zbiera,
Strinu sta grăia :
— A mea miorică,
Mai bună sorică,

Pe urmă-ai udit,
Șchioapă te-ai făcut !
De trei zile-ncoace
Gurița nu-ți tace.
Să dea Dumnezeu,
Turcii să te fure ;
Lupii te mănince,
Mai bine n-aș zice !
D-a lui miorică
Din gură grăia :
— Stăpine, stăpine,
Baș stăpin ca tine
Nu se află-n lume !
Ia nu te grăbea,
Nu mă blăstăma ;
De trei zile-ncoace,
Gurița nu-mi tace ;
La urmă-am udit,
Șchioapă m-am făcut.
Eu am auzit
Ciobanii vorbind
Și făgăduind
Pe tin' să te omoare
Miine-n prinzul mare,
Ori-n-amneaz de sară,
La chindia mare,
C-un pistolaș mic,
Mic și ruginit,
De trei ai umplut
Cu aur și argint,
De tine gătit...
Eu am auzit
Ciobanii vorbind,
Iată că ți-am spus,
Că limba mi-a negrit,
Pe tine căutind.
Strinu de-auzea,
Tăbăra plingea,
Din gură-i spunea :
— A mea miorică,
Cea bună sorică,
Pe mine m-o omora,
Colea-n vale,-n reci,

Intr-ale ape reci ;
Tu te-oi infurişa,
Din turme-oi ieşea,
Chiar şi mi-oi pleca,
Pe Dunăre în jos,
La Craiova mică,
L-a mea muichiliţă.
Să-i spui muichii mele
Că m-am însurat,
Şi mireasă-am luat
Pistolaşu-al mic,
Mic şi ruginit,
De trei ai umplut
Cu-aur şi argint,
Nuntă mi-am făcut !...
Lăutari am avut,
Păsări, lăutari,
Preoţi, munţii-ai mari ;
Soarele şi luna
Mi-au ţinut cununa !
Să-i spui muichii mele,
Pe mine m-o lua,
Şi m-o aducea
La tirla bătrână ;
In adăpost de vînt
Să-mi facă mormînt.
Chiar cînd m-o-ngropa,
La cap mi-o punea
Fluieraş de os,
Să cînte milos !
La brlu mi-o punea
Fluierel de corn,
Să cînte de dor !
Iară la picioare,
Fluierel de salcă,
Inimioara-i sacă !
Să-i spui muichii mele,
Sapa că mi-o lua,
Cu ea o săpa ;
In tirla bătrână,
Este-o stomă plină,
Banii de pe lînă ;
Şi-n tirla la miei

Mi-este un ulei,
Banii de pe miei ;
In obor la proptiţă
Este o stomniţă
Plină cu leiţă,
Banii de pe miţă.
Ciobanii mergînd,
Şi ei coborînd
Colea,-n vale,-n reci,
Intr-ale ape reci ;
El imi fluiera,
Oile apă bea.
Da' cela vrînceanu,
Ciinele, duşmanu,
Pistolaş trăgea,
In strinu-ndrepta,
O dată pocnea,
Pe strinu lovea
In capul pieptului,
La casa sufletului !...
Strinu, zo,-mi cădea,
Colea-n vale,-n reci,
Pe-ale livezi verzi...
Ciobani alerga,
Turma i-o împărţea.
A lui miorică,
Mai bună sorică,
Ea se furişa,
Din turme ieşea,
Ş-apoi, zo, fugea,
Pe Dunăre jos,
La Craiova mică,
La-a lui muichiliţă.
Ea cum ajungea,
La uşe zbiera ;
A lu strinu mumă,
Cum ieşia-ntr-o fugă !
Miorica lui
Zise mumiului :
— Cea mumă bătrînă,
Lu strinu eşti mumă !
Aide să mergem,
Strinu s-a-nsurat,

Mireasă și-a luat
 Pistolașu-al mic,
 Mic și ruginit,
 De trei ai umplut
 Cu-aur și argint,
 Nuntă și-a făcut...
 Lăutari avut,
 Păsări, lăutari,
 Preoți, munții-ai mari;
 Soarele și luna
 I-au ținut cununa!
 Baba de auzea,
 La strinu-mi venea,
 Pe strinu-l găsea,
 Colea-n ape reci,
 Pe-ale livezi verzi.
 Mioara că-i spunea:
 — Cea maică bătrână,
 Ești lui strinu mumă!
 Strinu a porîncit,
 Pe strinul să-l luăm,
 Noi să-l îngropăm
 La tirla bătrână,
 In adăpost de vînt;
 La cap să-i punem
 Fluierel de trestie,
 Dă la lume veste!
 La briu îi punem
 Fluierel de corn,
 Să cînte de dor!
 La picioare îi punem
 Fluierel de salcă,
 Inimioara-mi sacă!
 Și iar îi spunea:
 — Stăpînă, stăpînă,
 Sapa-n mină-oi lua,
 Mumă, și-oi săpa;
 In tirla bătrână
 Este o stomă plină,
 Banii de pe lînă;
 Și-n toru la miei
 Mi-este un ulei,
 Ș-ala plin de lei,

Banii de pe miei;
 In obor la proptiță
 Este o stomniță
 Plină cu leiță,
 Banii de pe miță,
 Baba de-mi săpa,
 Banii-aridica,
 La sud se ducea,
 In judecată îi da;
 Sudu-i judeca,
 Și-i băga la pușcărie,
 Ii băga pentru vecie!
 Baba de colea,
 Miorica-și lua
 Ș-acasă-mi venea;
 Miorica, zo, prăsa,
 Ș-altă turmă că făcea,
 Și intra iar la Craiova,
 Jos in Țara Românească,
 Ca pentru să pomenească!

106

MIORIȚA

Pe cel crac de munte,
 Merg oili-n frunte,
 Fi-va vro cinci sute,
 Ba că-s mai multe.
 Vro fi vo cinci mie,
 Cine le va știe!
 Da' ciîni le păzea,
 Și le cuprîndea.
 Da-i nouă ciobani
 De două surori,
 Ei mi s-a vorbit
 Și s-a tăinuit
 Stăpîn să omoare,
 Cătră însărare,
 Vitili să-mpartă,
 Nouă părți să facă.
 O oaie-auzea,
 In urmă uidea.

— Oiță plăviță,
 Cu șapte corniță,
 Sau mi-ai ologit,
 De-n tirlă-ai udit ?
 Oaia de-auzea,
 Din gură zicea :
 — Nici n-am ologit,
 Nici n-am pîrlogit,
 Eu am auzit
 Nouă ciobănei,
 De două surori,
 Și ei s-a vorbit
 Și s-a tănuit
 Stăpîn să-mi omoare,
 Vitili să-mpartă,
 Nouă părți s-o facă.
 Stăpîn de-auzea,
 Din gură zicea :
 — Oiță plăviță,
 Cu nouă corniță,
 Tu ca să le spui,
 De m-or omori,
 Pe mine mă-ngroape
 Dindărătul tirlii,
 Unie latră cîinii ;
 Vintu mi-o bătea,
 Cîinii mi-o alătra,
 Și cîinii m-or plînge
 Cu lacrimi de sînge.

107

COSTEA ȘI FULGA

Pe cîmpul Tirhiniei,
 Și pe-al Tirhenului,
 Scoate Costea oile,
 Și umple grindurile,
 Și toate vâlcelele.
 Scoate Costea mielușele
 Cît în lume viorele,
 Și mi-așează stîniile
 Pe toate măgurile,

În toate grindurile ;
 La măgura retezată,
 Unde a mai fost o dată.
 Și mi-avea Costea, mi-avea
 Patruzeci de cîini bătrîni,
 Care păzea pe la stîni ;
 Și o sută de copircei,
 Care umblă după oi ;
 Mai avea și pe Guda,
 Pe Guda, căța bătrînă,
 Fără nici un dinte-n gură.
 Astăzi luni și miine marți,
 Pleacă Costea la Galați,
 Cu catirii-mpovărați
 De argint și de sfași,
 Și de galbeni ferecați,
 Să ia sare oilor
 Și fin berbecilor,
 Și opinci ciobanilor,
 Căpestre cirlanilor,
 Tăriță minzaților.
 El dar cînd pleca,
 El pe Fulga mî-l lua,
 Lui Fulga-i dăruia
 Un berbecel de frigare
 Și-o mioară de căldare,
 Și-un caș bun din perpeleac,
 «Să-mi păziți turma cu drag !»
 Dară Fulga ce făcea ?
 Adăsta pînă-nsăra,
 Cu ceata lui se vorbea,
 Pe toți, frate, i-aduna
 Și din gură le zicea :
 — Ai la măgura bătrînă,
 Cu mușchii de-un lat de mînă ;
 Unii să urlați lupește,
 Alții să lătrați cînește.
 Cîinii lui Costea-o auzea,
 Repede va venea
 Și-n turmă or intra.
 Și-avea Costea, mai avea,
 Mai avea și-un mieluşel,
 Mieluşel ochuşel,

Nu era-n turmă ca el !
Cu patru perechi de coarne,
Și coada de patru palme.
Și-n vârful cornițelor
Avea pietre năstămate,
De la Dumnezeu lăsate.
Iară Fulga ce făcea,
Ii lua și mioara,
Se ducea-n valea rea,
Unde nima nu știa,
Și-apoi el porunceea,
Doisprezece junghia,
Doisprezece că frigea,
Și le-nvârtea-n belciuge,
Să le fie carnea dulce.
După ce mi le frigea,
In teancuri mi le-așeza.
Astăzi luni și mâine marți,
Veni Costea din Galați.
Toate oile chema,
Să le dea de socoteală ;
Jumătate nu ieșea,
I se rupe inima !
Nu vine lapte la măsură,
De-o palmă și-un lat de mină,
Nici caș la încheietură,
Doar nu e măsura,
Care-i rupse inima.
Toți ciobanii mi-i chema,
Și cu cîinii-alătura,
Și-ncepea de întreba,
Și nimica nu știa.
Dar vezi, Costea ce făcea ?
O dată că fluiera,
Guda cind îl auzea,
Drept la Costea că venea ;
Cum venea Guda, venea ?
Venea cu capu-n pămînt,
Din ochi lăcrămi căzînd.
Dară Costea ce făcea ?
O dată că mi-o lovea,
Numai două că-i mai da,
Da' Guda, zo, mai răbda :

— C-am slujit la tată-tău,
La tata tătînă-tău,
Aoleo, vai de mine,
Acuma slujesc la tine,
Și nu-ți pare rău de mine !
Un vînt de sus a burat,
In dosul tufelor m-a dus,
Atunci Fulga oiță-a luat.
Patru cupe cu lapte-i da
Și Guda că le minca,
Și din gură că zicea :
— Ia-o, Costeo, după mine,
Că știu calea lunei bine !
Și mergea pe-o potecă,
Cobora-n valea rea ;
Acolo Fulga pornește,
Unde vara musca trece.
Cobora în valea rea,
Unde Fulga odinea, —
Numai Guda mi-l știa ;
La virlacul cel adînc,
Numai de Fulga știut.
Cînd acolo ajungea
Și pe Fulga mi-l vedea,
Care ședea pe-o crengă,
Și fuma dintr-o lulea,
De-al dracului ce era.
Lui Costea se arăta.
Iară Costea ce zicea :
— Gudo, Gudo dumneata,
O să faci cum oi putea,
Să pui gura pe Fulga !
Făcea Guda ce făcea
De Fulga s-apropia,
Cînd pe burtă,
Cînd pe spate,
Pină-l apucă de spate.
Trage Guda haiducește,
Stăpinu păcurărește.
Iată Costea c-ajungea...
Cînd o dată-n Fulga da,
Cu pămînt l-amesteca ;
De țărînă-l scutura,

Ş-apoi sta de-l judeca :
 — Aoleu, Fulga, hoţ bătrîn,
 Cine te-a învăţat să furi ?
 Că ce ţi-am făgăduit,
 Ori de ce ai fost dorit :
 Un berbece de frigare
 Şi mioară de căldare,
 Şi caş bun din strecurătoare ;
 Şi altu caş din perpeleag,
 Să-mi păzeşti turma cu drag !
 Apoi n-ai fost mulţumit
 Pe ce eu te-am dăruit ;
 Mi-ai furat fruntea oilor,
 Fala negustorilor.
 De-aceea nu te-oi ierta,
 Mi-ai luat şi mioara,
 Mioara de la Cimpu-al-lung,
 Cu lână pînă-n pămînt !
 Mioara tu să mi-o dai,
 Că acum o să te tai !
 Şi pe Fulga l-a tăiat,
 În vâlcele l-aruncat,
 De l-a mîncat fiarele,
 Fiarele şi vulturii,
 C-aşa i-a fost minţale.

108

STANUŢA DIN CRAINA

Foaie verde de-un zămalţ,
 Astăzi luni, dar miine marţi,
 Polmine mă ivii în Galaţi,
 Cu cincisprece cai furaţi
 Şi cu zece cumpăraţi,
 Zo, mă plimbam pin piaţ' !
 Tăman caii mi-i vindui,
 Şi banii cînd mi-i primii,
 Tăman să le bem căpara
 Păgubaşu imi cădea
 Şi din gură aşa-mi vorbea :
 — Bre Stănuţă din Craina,
 Cu căciula de-astragan

Şi cu cheba de vulpan,
 Dai ce caii mi-i furaşi,
 Sărac dumneata mă lăsaşi,
 Şi-acuma sint păgubaş ?
 Adu caii-n mina mea,
 C-ai mei sint caii aştia !...
 Foaie verde de-o lalea.
 Da' Stănuţă-aşa-mi vorbea :
 — Nu tot mă făceareţi oţ,
 C-o să daţi mina cu-ai morţi.
 Caii sint de la Timoc,
 Se cunosc pe bot, pe port !
 Păgubaşu ce-mi făcea ?
 Mina pe cai imi punea,
 La primărie-l ivea
 Şi pe Stănuţă mi-l lua,
 La-nchisoare mi-l băga.
 Tot la temniţa de piatră,
 De-un corn în pămînt băgată,
 De doi nemţi mi-e aşezată,
 Bat-o Dumnezeu s-o bată !
 Foaie verde de-o lalea,
 Iacă noaptea-mi înopta,
 Zorile mi se vărsa.
 Foaie verde pelinuţă,
 La vale de Rueviţa,
 Venea maica lui Stănuţă
 Cu cinsprece bivoliţă ;
 Zo,-mi alerga la temniţă
 Să mi-l scoată pe Stănuţă.
 Bivoliţele le da,
 Pe Stănuţă nu-l vedea,
 Iar la temniţă uidea.
 Dar muică-sa ce-mi făcea ?
 Zo,-mi chirăia, se văita,
 Indărăt mi se-ntorcea.
 Lină verde sămulastră,
 Intr-ailaltă dimineaţă,
 La vale de Rueviţa,
 Vine taica lui Stănuţă.
 Cînd oi zice foi de flori,
 Cu cinsprece de cirlăiori.
 Zo,-mi alerga la temniţă

Ca să-l scoată pe Stănuță.
 Dar cirlăiorii mi-i da,
 Pe Stănuță nu-l vedea,
 Indărăt se întorcea,
 Tot plângind și suspinind,
 Și din inimă oftînd.
 Lină verde ismă creață,
 A de treilea dimineață,
 Venea mindra lui Stănuță,
 Cu patru cai la căruță ;
 Zo,-mi alerga la temniță
 Să mi-l scoată pe Stănuță.
 Căii, căruța mi-i da,
 Pe Stănuță nu-l vedea.
 Zo,-mi plingea, se văicărea,
 Cu pumnii-n cap se bătea ;
 Salba de la gît dete deodată,
 Pe Stănuță să mi-l scoată ;
 Și dete doi cu coroană,
 Ieși cu Stănuță de mină.
 Dar Stănuță așa-mi vorbea,
 Cînd din temniță ieșea :
 — Frunzuliță foi de nuc,
 Astă-vară-am fost aiduc,
 Și la vară iar mă duc.
 Nu mă duc de sărăcie,
 Și mă duc din dușmănie ;
 Că dușmanii s-au vorbit
 Și ei drumu mi-a-ngrădit,
 Nici cu pari, nici cu nuiel,
 Numai cu vorbește rele.

109

STAN DIN PERSĂCANI

Am zis verde iasomie,
 Să vă spun o istorie,
 Dintr-a mea copilărie ;
 Să vă spun un cîntecel,
 Mult mi-e scurt și frumușel.
 Cînd oi zice măghiran,
 Au pe Stan din Persăcani,

Nepotu lui Tăghiran.
 Foaie verde și-o lalea,
 Dară Stan ce-mi avea ?
 Tot o mică vie a sa,
 Și la vie se ducea,
 Tot pe burtă se punea,
 Sta Stan piersăci de păzea.
 Dar pe burtă el tot stînd,
 Și piersicile păzînd,
 Cînd peste plai a privit,
 Doi cirlăiorii mi-a văzut ;
 Peste cîmp iarbă pășteau
 Și spre vie-ncet veneau.
 Foaie verde și-o lalea,
 Sta Stan și mi se gîndea,
 Cum ar face și-ar dregea,
 Cirlăiorii i-ar prîndea.
 Stan așa acas' pleca,
 Năcăjit precum era.
 El în casă se băga,
 Scaunul-al verde mi-l lua,
 În bătătură îmi ieșea,
 Sta Stan și mi se gîndea.
 Iacă muică-sa-l vedea
 Și din gură așa-i vorbea :
 — Cînd oi zice bobolane,
 Ai mă muică, muică Stane,
 Ce, muică, te-ai întristat,
 Și ce dor te-a apucat ?
 Or că banii ai furșit,
 Or că haine-ai ponosit,
 Ori cîneva te-a bătut,
 De aia-mi șezi tu, muică, trist ?
 Foaie verde floricea,
 Dară Stan așa-mi vorbea :
 — Muică, muiculița mea,
 I-ascultă la mine-ncoa,
 Eu banii nu am furșit,
 Eu haina n-am ponosit,
 Și nima nu m-a bătut ;
 De alta-mi șed eu, muică, trist !
 La vie tot mă ducînd
 Și pe burtă tot șezînd,

Și piersăci eu păzind,
Eu peste plai am privit,
Doi cîrlăiori am văzut,
Peste cîmp iarbă păscind
Și-ncet spre vie venind.
Muică, muiculița mea,
Cum aș face și-aș dregea,
Cîrlăiorii aș prindea,
Că mă doare inima !
Dar muică-sa-așa vorbea :
— Măi Stănuță, fata mea,
Nu purta și grija aia !
Muică, dumneata oi lua
Tot în mină foarfeca,
In subțioară trăștioara,
Și cu foarfeca oi pleca,
La pădure te-oi ducea,
Multe capre oi tundeia,
Și cu păru oi venea,
Și lațuri oi impletea ;
Cu lațuri oi pleca,
Peste cîmp oi privea,
Tot la mica de ceșmea,
Unde ciobani apă bea.
Lațur'le oi așeza,
Și tu mi-te-i pitula.
Soarele-n amiaz o venea,
Și cîrlani deasemenea,
La a mică de ceșmea,
Apă rece să mai bea.
Cînd în lațuri or călca,
Din copite-or vîrdăia,
Și-n lațuri s-or încurca,
Așa pe ei oi prindea.
Foaie verde și-o lalea,
Dar Stănuță de-auzea,
Lua-n mină foarfeca,
La subțioară trăiștioară,
La pădure se ducea,
Multe capre el tundeia,
Și acasă se-ntorcea,
Și lațur'le le-mpletea :
Cu lațur'le-m pleca,

Și peste cîmp el privea ;
Pe cîrlani el a văzut,
Peste cîmp iarbă-au păscut
Cu lațur'le-mi pleca,
Tot la-a mică de ceșmea,
Unde cîrlanii apă bea,
Cum i-a spus lui muică-sa.
Soarele la amiaz-ajungea,
El lațur'le le întindea,
Și Stan mi se pitula.
Cînd cîrlanii-mi venea
La cea mică de ceșmea,
Apă rece ei să bea,
Ei în lațuri imi călca ;
Din copite vîrdăia,
Și-n lațuri mi se-ncurca.
Dar cîrlanii ce-mi făcea ?
Din picioare-mi bătea.
Stan lațur'le-mi trăgea,
Lațur'le mi se rupea
Și cîrlanii-mi scăpa,
Și la fugă mi se da,
Dară Stan, zo,-mi privea.
El acasă se ducea
Și în casă se băga,
Iară scaunu-al verde lua,
In bătătură iar ieșea,
Iar sta Stan și se gîndea.
Dar muică-sa mi-l vedea,
Și din gură așa-mi vorbea :
— Lină verde trei căftălane,
Ai măi Stane, muică Stane,
Ce, muică, te-ai întristat,
Ori cîrlanii ți-au scăpat ?
Foaie verde și-o lalea.
Dară Stan așa-mi vorbea :
— Muică, muiculița mea,
Am dat de pagubă rea,
Cu lațur'le am plecat
Și peste cîmp m-am uitat,
Eu cîrlanii am văzut,
Peste cîmp iarbă păscind :
Cu lațur'le că m-am dus,

Și la ceșmea le-am întins :
 Când cirlanii că-mi venea,
 La cea mică de ceșmea,
 Din copite vîrdăiau
 Și-n lațuri mi se-ncurcau.
 Când lațurile le trăgea,
 Cu picioarele îmi bătea,
 Și lațur'le le rupea,
 Și cirlanii îmi fugea.
 Dar muică-sa așa-mi vorbea :
 — Ascultă, Stănuță,-ncoa,
 Cu lațur'le te-i ducea,
 Peste cîmp că oi privea,
 Tot o salcă oi vedea,
 Lină verde lemn domnesc,
 Unde cirlani se umbresc ;
 Tu lațur'le le-oi întindea,
 Și-n salcă mi te-oi suia :
 Când cirlanii or venea,
 Tot la umbră or ședeș,
 Și-n lațuri or călca !
 Tu lațur'le oi trăgea,
 Așa cirlani-oi prindea.
 Dară Stan de-mi auzea,
 Cu lațur'le că-mi pleca,
 Și la salcă să ducea,
 El lațur'le le-așeza.
 Când cirlanii-mi venea,
 Ei în lațuri îmi călca.
 Din copite vîrdăia,
 Cu picioarele-mi bătea,
 Și-n lațuri mi se-ncurca ;
 Stan din salcă trăgea,
 El cirlanii mi-i prindea,
 Drept pe ei încăleca.
 Unde Stan mi se ducea ?
 Lină verde de măr crăț,
 Să ducea-n Iubucovăț,
 Unde se vînd cirlani cu preț.
 În Iubucovăț cum ajungea,
 Negustori mi-l ocolea ;
 Stan prin țîrg mi-i tot plimba,
 Negustori mi-l întreba :

— Lină verde salbă moale,
 Ai bre Stane, naică Stane ;
 Ț-or fi cirlanii de vînzare,
 Ca să-ți dăm pe ei parale ?
 Da' de ți-or fi de schimbare
 Să-ți dăm tot pe-unu doi,
 Să pleci bogat de la noi !
 Dară Stan așa-mi vorbea :
 — Negustori, priviți-ncoa !
 Când oi zice de lămii,
 Aștea-s pui de bidivii
 De umblă negustori pe ei ;
 Vă cer zece mii de lei !
 Dară ei nu mai vorbea,
 De loc banii număra.
 Stan banii că și-i priniea,
 Și-ndărăt mi se-ntorcea ;
 Iar la vie se ducea,
 Și pe burtă se punea,
 Iar sta piersăci-mi pazea.
 Da' unchi-su cum lucra,
 Tot de cirlani ispitea,
 Că s-a pierdut cirlanii iia.
 Tot a-ntrebat și-a ispitit,
 Că cirlanii și-a pierdut.
 Și la Stan că mi-a venit,
 Și pe Stan mi l-a-ntrebat,
 Din gură a cuvîntat :
 — Lină verde mărăcine,
 Ai bre Stane, bre copile,
 Tu pe burtă-aci tot stînd,
 Și piersăcile tot păzînd,
 Și peste cîmp tot privînd,
 Cirlanii mei n-oi fi vîzînd
 Peste cîmp iarבă păsînd ?
 Că cirlanii i-am pierdut,
 Și nu mai știu unde sint !
 Dară Stan așa-mi vorbea :
 — Bre unchiule dumneata,
 Să-mi dai pe Galbina,
 Să-ți aduc cirlanii-așa ;
 Pe Galbina-aș încălica,
 Și cirlanii-aș căuta.

Dar unchi-su-aşa-mi vorbea :
— Lină verde frunză moale,
Ai bre Stane, taică Stane,
Vină, ia pe Galbina,
De-mi cată cîrlanii ăia.
Dară Stan ce-mi făcea ?
El acasă se ducea,
Pe Galbina-ncăleca,
Cu Galbina el pleca.
Unde Stan mi se ducea ?
El trecu în Iubucovăţ,
Unde-a vîndut cîrlani cu preţ.
Iar prin sat cînd trecea,
Galbina, zo.-mi rînceza,
Colea-n deal la o ceşmea :
Tăman cîrlani apă-mi bea,
O fetiţă-i adăpa.
Şi cîrlanii apă bea,
Tot pe mumă-sa-auzînd,
Pe Galbina rîncezînd,
Ei fetiţa a călcat,
Şi spre mumă-sa au plecat ;
Stan cîrlanii şi i-a luat,
Şi la fugă mi s-a dat.
Cînd Dunărea a trecut,
Drept la Galaţi mi s-a dus,
Cînd în piaţă mi-a venit,
Negustori l-au ocolit,
Dară Stan, zo-i lăuda,
Tot din gură-aşa zicea :
— Cînd oi zice bob de mei,
Aştea-s pui de bidivii.
De umblă negustori pe ei,
Vă cer zece mii de lei.
Da' negustorii ce-mi făcea ?
Cu el nici nu mai vorbea,
De loc la bani număra,
Bidivii cumpăra :
Stan banii ş-a luat.
Pe Galbina-a-ncălicat,
Şi prin piaţă s-a plîmbat.
Negustorii se ţinea
Pe Galbina ca să ia.

Dară Stan, zo, le vorbea :
— Negustori, priviţi-ncoa,
Nu călără-ţi pîraua,
Asta este Galbina !
Mumă e la bidivii,
Vă cer zece mii de lei
Dară Stan ce mi-a făcut
Cînd pe Galbina a vîndut ?
El Dunărea a trecut,
Iar acasă a venit ;
De acasă a plecat,
Iar la vie-a apucat ;
El la vie se ducea,
Iar pe burtă să punea.
Dară Stan ce lucra ?...
Cînd pe unchiu el vedea
Că-ncotro el îmi venea,
El bolnav mi se făcea,
Că mi-l doare inima :
Dar unchiu-su mi-l întreba,
Tot de iapa Galbina.
Dară Stan aşa-mi vorbea.
Da' cu mina se ţinea
Că mi-l doare inima,
Aşa din gură grăia :
— Lină verde un spanac,
Unchiule, cînd am mîncat,
Ţi-a fost iapa de furat ;
Cînd în piaţă am venit,
Tot cîrlanii să caut,
Ţigani m-a ocolit,
Dar Ţigani ce-a făcut ?
Ei iapa şi-a cunoscut,
De pe ea mă descălecară.
La bătaie mă luară.
O sută de lei le dedei.
De-abia scăpai de la ei !
Dar unchiu-su aşa vorbea :
— Bre Stănuţă, fata mea,
Nu purta inimă rea !
Mina-n buzunar băga.
Trei sute de lei scotea
Şi lui Stănuţă-i da :

— Du-te bea-n cafenea,
 Nu purta inimă rea !
 Stan de la vie-mi pleca,
 Tot in sat el cobora,
 Și de treabă el vedea,
 Când unchi-su murea,
 Stan tot rindu făcea,
 Pe unchi-su-l îngropa,
 Cum făcea toată lumea.
 Când ziua ceea venea,
 Bună pomană-i punea,
 Doi lăutari că-mi tocmea,
 Și-n cîntec mi se punea.
 Lăutarii au cîntat,
 Și eu că i-am ascultat ;
 I-auzii pe ei cîntînd,
 Și eu vă spusel pe rînd.

110

CALIN DIN BUCOVAT

Intr-o sîntă duminica,
 Văzi, Călin ce îmi făcea ?
 Cu tată-su se vorbea,
 Foaie verde colălie,
 Să plece-n negustorie.
 Călin sluga o chema,
 Așa din gură-i vorbea :
 — Măi tu loane, sluga mea,
 In grajdi de piatră te-oi băga,
 S-o țăsăli pe Galbina ;
 Galbina beligrădeanca,
 Tare-i hoață pădureanca.
 Sluga-n grajdi mi se ducea,
 Pe Galbina o rostea,
 Ii da de mînca ovăsc,
 Ca să-i șadă părul creț,
 Șeaua pe ea că punea,
 Și Călin se-ncăleca,
 Iar cu sluga îmi pleca.
 Sus la munte, la Țirnaica,
 Și de-acolo cumpăra

Două sute de miori,
 Ce le cată negustori ;
 Tot miori de-ale bălane,
 Se caută la vînzare.
 Și de-acolo că pleca,
 Sus la Mircoi se ducea ;
 Și de-acolo cumpăra
 Două sute de berbeci,
 Și oi tot de-ai belci,
 Cu coarnili mari crescute,
 Crescute, vezi, la munte,
 Nici de soare nu-s văzuți,
 Numai pe munți is păscuți.
 Și de-acolo că pleca,
 Jos la Reca cobora
 Și de-acolo cumpăra
 O sută de oi bătrîne,
 Le despărțea, vezi, de stîne.
 Toată turma mi-o-aduna
 Și-o pornea de Cladova,
 La Grabovița-nsăra,
 Aci oile oprea,
 Și de cină că punea,
 Cu sluga vezi îmi cîna,
 Așa din gură-i vorbea :
 — Măi tu loane, sluga mea,
 Ia să iei tu boata-n mînă,
 De păzăște oili,
 Pîn' se vărsa zozrili.
 Toată noaptea nu-mi durmea,
 Nici Călin, da' nici sluga.
 De la mijlocel de noapte,
 Cu fiorii cei de moarte,
 Iacă lupii mi-i lovea,
 Turma-n trii că o spărgea.
 Da' cînd ziuă se făcea,
 La numărăt o pornea,
 Și la număr nu-i ieșea ;
 Dară sluga se-ntrista,
 De frică nu mai putea,
 Că-i oprește simbria.
 Da' Călin așa-i vorbea :
 — Măi tu loane, sluga mea,

Nu purta inimă rea,
C-aşa-i negustoria.
Eu nu-ţi opresc simbria,
Că prea l-ascuţi pe naica.
Şi cînd ziuă se făcea,
Toată turma o pornea,
O pornea de Cladova.
Cînd la Cladova-ajungea,
Se trăgea baş în bara ;
Mai zăbovea cîtăva,
Iacă negustori venea,
Negustori din Ruşava,
Şi la tocmă s-apuca,
Din două vorbe făcea.
Toată lumea o pornea,
O pornea la Techia
Ca să treacă Dunărea.
Cînd ajungea la Techia,
Toată lumea o preda,
Banii toţi că mi-i primea
Şi se băga-n cafenea.
Minca şi se veselea.
Cu sluga alătura :
Multă lume că venea,
Călin pe toţi îi cinstea.
La cafejiţă-mi striga :
— Cafejiţo dumneata,
la să-ntrebi lumea asta,
Pe toţi care cum bea,
Ori că vin ori că rachiu,
Ori că vin de-al mărmeziu,
Lumea să mă pomenească,
Cu mine benchetuiască,
Sînt Călin din Iubucovăţ,
Ce-am vîndut turma cu preţ,
Şi mi-am primit banii toţi.
Baş văru mi-l auzea,
Văru-su din Techia,
Că ei doi mi se găsea,
Şi bine că se pregătea,
Înainte pe drum pleca,
Să-i ţină lui Călin calea.
Călin după ce minca,

La slugă aşa-i spunea :
— Măi tu loane, sluga mea,
Tu să te culci aicea ;
Că tu, vezi, mergi pe picioare.
Eu mă duc că sînt călare.
Mergea Călin tot pe drum,
Da' duşmanii peste cîmp.
Mergea el cit mai mergea.
De ajunsă-n Cladova,
Şi duşmanii iar aşa.
Da-n Cladova alţi duşmani,
Cum stăteau, se tăinuiau
Pe Călin cum să-l omoare,
Dîncolo pe calea mare ;
Toţi duşmanii că pleca,
Să ţie lui Călin calea.
Da' şi Călin ce făcea ?
O ţiră de vin că bea,
Iară pe drum că pleca.
Călin mergea tot pe drum,
Da' duşmanii peste cîmp :
Cu ochii după Călin,
Să nu-l piardă de pe drum.
Vezi duşmanii ce făcea,
Înainte că-i ieşea,
Baş la pod la Bîrloaga.
Galbina se spăimînta
Şi ocol la cîmp că-i da,
Şi iar pe drum el o pornea.
Ajungea la Graboviţa.
Şi acia se oprea,
Pe cafejiu mi-l striga,
Vin de-al bun lui ca să-i dea ;
De călare el că-mi bea,
Şi iar calea o apuca.
Ajungea la Palanca
Şi iar din drum că striga :
— Măi cafejiu dumneata,
la adu o chilă de vin,
Ca să beau eu de drum ;
Că am cale depărtată,
Nu se ştie ce m-aşteaptă !
Călin de călare-mi bea,

Da' cafegiu-i zicea :
 — Măi Căline dumneata,
 Odilnește-te-aicea,
 Nu te duce-acuș noaptea ;
 Ți se-ntimplă, vezi, ceva,
 Și-ți răpune viața !
 Da' Călin îi răspundea :
 — N-am frică cu Galbina,
 Dau fuga cit oi putea,
 Pin'la moară la Țena ;
 Acea moară ce-i a mea,
 Odihnesc cum eu oi vrea.
 Din Palanca iar pleca,
 Da' dușmanii-nainta,
 Dușmanii calea-i ținea,
 Baș la pod la Slatina ;
 Iar nimic nu folosa,
 Galbina se spăiminta.
 Și piste cimp o luva,
 Da' dușmanii răminea ;
 Călin, Doamne, zo, fugea,
 Pin'la moară la Țena.
 Cind la moară ajungea,
 Baș mumă-sa se brodea,
 Ușa lui îi deschidea,
 Pe Galbina-n grajdi băga,
 Călin in moară intra
 Și la foc se așeza,
 Cu mumă-sa tăinuia.
 Nici taina n-o isprăvea,
 Iacă dușmanii ajungea,
 Și la ușe că striga.
 Văru-su din Techia.
 Așa la ușe striga :
 — Măi tu vere dumneata,
 Deschide tu moara ta,
 Macin eu cită făină,
 Ce să fac, vai de mine !
 — Măi tu vere dumneata,
 Eu ușa n-oi deschidea,
 C-acuș este noaptea,
 Și văzui ceva colea,
 Mi se strică inima !

Dar văru-su iar zicea :
 — Măi tu vere, măi Căline,
 Nu-ți e milă, vezi, de mine,
 Nu mai pot afară sta,
 Rău mă ploaie ploaia ;
 Că vezi ploaia rău mă ploaie,
 Și boabili mi se moaie ;
 Că strișina rău îmi pică,
 Și bucatili îmi strică !
 — Măi tu vere dumneata,
 Nu sta degeaba acia,
 Că ușa n-oi deschidea,
 Ție bucatele s-o strica ;
 Cind ziua se va vărsa,
 Alte bucate ți-oi da,
 Da' ușa n-oi deschidea !
 Da' dușmanii de-auzea,
 Buni pirgheți că îmi tăia,
 Și la ușe-mi opintea.
 Ei ușa că mi-o spărgea,
 Piste Călin că intra ;
 Da' Călin se pitula,
 După pietre se ferea.
 Pe Călin bine-l pîndea,
 Cot la cot ei îl lega,
 Da' Călin mi se ruga :
 — Mai lăsați-mă cităva,
 Vă dau banii ce-oți cerea !
 Da' văru-al din Techia,
 Așa din gură-i grăia :
 — Eu, vere, mi te-aș lăsa,
 Da' nu mă lasă inima,
 Că tu ești, vere, bogat,
 Și nu mărești de sărac !
 Știi tu, vere, cînd veniși,
 Și tot griul căpăriși,
 Eu dacă sint om sărac,
 Eu la bani m-am bucurat,
 Și tu tot că l-ai luat,
 Eu piine nu mi-am gustat !
 Și nici așa nu-l lăsa.
 Pe Călin îl omora,
 Pe mumă-sa iar așa,

Focuri mari că imi făcea,
 Intre focuri îi puneă ;
 Și ardeau de se stocșeau,
 Ca purceii se frigeau.
 Dușmanii banii mi-i lua,
 Pe-altă cale o pornea.
 Da' dușmani care era,
 Foaie verde trîi masline,
 O să vi-i spun baș pe nume :
 Al dintii care era,
 Baș Sucea din Grabovița,
 Negrei din Veleșnița,
 Țăranu din Birloagă,
 Cu Rujan din Văiuga
 Și Țică din Corbova,
 Foaie verde trei migdale,
 Bereci din Vîrbița Mare,
 Foaie verde de-o sipică,
 Silai din Vîrbița Mică,
 Și din Costol, pistol gol,
 Bucătariu din oraș,
 Ce-a fost haiduc, minca-l-aș,
 Flocomeț din Gegerați
 De-l ardea pin'la ficați.
 Și văru-su din Techia,
 Bată-i Maica Precista.
 Da' cînd ziua se vărsa,
 Izcă un moș că venea,
 C-o mică de tăgircioară,
 Doboară-n vale la moară.
 Cînd la moară cînd venea,
 Friptura, zo,-i miroasă,
 Cînd sama bine o luva,
 Pe Călin mi-l cunoștea,
 Intre focuri se frigea,
 Călin și cu mumă-sa.
 Dară moșu de vedea,
 Fuga-n sat mi se ducea,
 Tot la tata lui Călin,
 Iar pe ta-su-l întreba,
 E dus Călin undeva ?
 Da' tată-su-i răspundea :
 — Foaie verde colălie,

Călin e-n negustorie.
 Iar moșu că-mi zicea :
 — la aida-n vale la moară,
 Mai aproape de izvoară,
 Să-l vezi pe Călin al tău,
 Cum l-a bătut Dumnezău !
 Da' tată-su de-auzea,
 Căii fuga injuga,
 La căruță mi-i puneă
 Și la moară să ducea,
 Avea, frate, ce-mi vedea :
 Pe Călin și mumă-sa,
 Fripti între focuri imi ședea.
 Oasele că le-aduna,
 În căruță le puneă,
 Multă lume s-aduna,
 Pe ei mindru-i îngropa,
 Mare piatră le puneă :
 Doamne, de se pomenea,
 Ca la ei la nimenea.

V. DESPRE CURTEA FEUDALA

111

NEGRU-VODĂ ȘI MANOLEA

Pe Argeș în jos,
 Pe un mal frumos,
 Negru-vodă trece
 Cu tovarăși zece :
 Nouă meșteri mari
 De la Poenari,
 Calfe și zidari.
 Cu Manolea, zece,
 Care-i și întrece.
 Merg ei toți pe cale,
 Ca s-aleagă-n vale
 Loc de mănăstire,

Loc de pomenire.
 Iară cum mergea,
 Ei că să-ntilnea
 Cu un ciobănaș,
 Din fluier doinaș.
 Și cum îl vedea,
 Domnu-l întreba :
 — Mîndre ciobănaș
 Din fluier doinaș,
 Pe unde-ai umblat,
 De ochi nu ți-a dat,
 Pe Argeș în sus,
 Cu turma te-ai dus,
 Pe Argeș în jos
 Cu turma ai fost ?
 Nu cumva-ai văzut,
 Pe unde-ai trecut,
 Vrun zid părăsit
 Și neisprăvit ?
 — Ba, doamne,-am văzut,
 Ieri cînd mi-am trecut,
 Un zid părăsit,
 Rău e nămolit
 Și neisprăvit !
 Cînil, cum îl văd,
 La el să reped,
 Și latră-a morțiu,
 Și-mi urlă-a pustiu.
 Colea la grindîș,
 În vale-n alunîș !
 Domnul l-auza,
 Mult se-nveselea
 Și curînd pleca,
 Spre zid se-ndrepta
 Cu nouă zidari,
 Nouă meșteri mari,
 Și Manolea, zece,
 Care-i și întrece.
 — Iote zidu meu,
 Care-l aleg eu !
 Zid de mănăstire,
 Pentru pomenire !
 Iar voi, meșteri mari,

Calfe de zidari,
 Zi, noapte, siliți,
 Lucrul de-l porniți
 Ca să-mi ridicați,
 Amu să-mi zidiți
 Mănăstire-naltă,
 Cum n-a mai fost altă;
 Că v-oi da averi,
 V-oi face boieri,
 Iar de nu, apoi
 V-oi zidea pe voi,
 V-oi zidea de vii,
 Chiar în temelii !
 Zidu meu să crească
 Și să tot sporească,
 Să nu zăbovească !
 Meșterii grăbea,
 Sforile-ntindea
 Și mereu lucra.
 Ziua ce-mi zidea,
 Noaptea surupa !
 Trei zile lucra,
 Zidu nu sporea ;
 Lucrau în zadar,
 Cu vai și amar !
 Domnu se mira,
 Apoi mi-i muștra
 Să-i puie de vii
 Baș la temelii !
 Iar bieții zidari,
 Nouă meșteri mari,
 Tremura lucrînd,
 Lucrau tremurînd,
 Zi mare de vară,
 Ziua pină-n seară.
 Iar Manolea sta,
 Nici nu mai lucra
 Sforile-astrîngea,
 Nici nu mai zidea.
 Apoi se culca,
 Adînc adurmea.
 La el că-mi venea
 O șoaptă de sus,

Avea i-a spus:
— Zidu n-o sporî,
Pină n-oți zidi
Dintii sorioară,
Dintii soțioară,
Care s-a ivi
Miine-n zori de zi,
Aducînd bucate
La soț sau la frate!
Apoi se scula
Ș-așa cuvînta:
— Nouă meșteri mari,
Știți voi ce-am visat
De cînd m-am culcat?
O șoaptă de sus,
In vis că mi-a spus:
Oricit am lucra,
Noaptea s-o surpa,
Pină n-om zidi
Surioara noastră,
Cea dintîi nevastă,
Care s-a ivi,
Miine-n zori de zi
Aducînd bucate
La soț ori la frate!
Voi dacă voiți
Ca să isprăviți
Sfînta mănăstire
Pentru pomenire,
Ai ca să jurăm
Și să ne legăm,
Taina s-o păstrăm.
Orice surioară,
Orice soțioară,
Miine or veni,
Jertfă s-or jertfi...
Și-n zid s-o zidim,
Visu să-mplinim.
Iacă-n zori de zi,
Manolea se sui
Pe gard de nuiete,
Și mai sus pe schele;
Pe cîmp se uita,

Cine că-mi venea?...
Soțioara lui,
Floarea cîmpului...
Ea s-apropia,
Manolea plîngea,
Inima-i frîngea,
Ș-așa-ngenunchea
Și mi se-nchina,
Cu foc se ruga:
— Dă-i, Doamne, în lume,
O ploaie cu spume,
Să facă pîraie,
Apele să crească,
Mindra să-mi oprească;
S-o oprească-n cale,
Să-i verse mincare!
Domnul se-ndura,
Ruga-i asculta,
Norii-i aduna,
Cer-ntuneca,
Și cura deodată
Ploaie-nspumegată,
Și-mi curse-n șuvoaie,
Și-mi mearsă-n pîraie.
Dar cu cît ploia,
Pe mindra n-o oprea
Și ea tot venea,
Apele-mi trecea
Și s-apropia.
Manolea o vedea,
Inima-i plîngea,
Și iar se-nchina,
Și iar se ruga:
— Dă, Doamne, un vînt,
Un vînt pe pămînt,
Un vînt de-al turbat
Cum n-a mai fost alt,
Munții să-i răstoarne,
Paltinii să-ndoale,
Brazilii să-i despoale,
Pe mindra s-o-ntoarcă;
Să se zăbovească,
Viața să-și lungească!

Domnul se-ndura,
Ruga-i asculta
Și-mi sufla un vînt,
Un vînt pe pămînt,
Care vijia,
Brazilii îndola,
Munții surupa,
Apele oprea.
Da' mindra sporea,
Tot s-apropia,
Iat-o c-ajungea,
Mult se-nveselea...
Iar cei meșteri mari,
Cei nouă zidari,
Ei cum mi-o vedea,
Toți se-nveselea,
Iar Manolea
Mindra-și săruta,
În brațe o lua,
Schele arunca
Și-n zid o zidea,
Așa-i tot zicea :
— Stai tu, mindra mea,
Nu te speria,
Că vreau să glumim
Și să te zidim !
Mindra nu-i credea,
Veselă ridea,
Iar Manolea
Ofta și lucra,
Zidu de zidit,
Visu de-mpłinit.
Zidu se suia,
Și mi-o cuprindea,
Pin'la gleznișoare,
Pin'la pulpișoare,
Iar ea, vai de ea,
Nici nu mai ridea,
Ci se speria,
Și mereu zicea :
— Zidăraș Manole,
Meștere Manole !
Zidu rău mă stringe,

Trupușoru-mi frînge,
Țițoara-mi curge,
Copilașu-mi plînge !
Că eu m-am sculat,
De noapte-am plecat,
Ș-acas' mi-am lăsat
Copil nescăldat !
Zidu se suia,
Trupu-i cuprindea
Pin'la gleznișoare,
Pin'la pulpișoare,
Pin'la costișoare,
Pin'la țițoare,
Iar ea, vai de ea,
Nici nu mai ridea,
Ci mereu plîngea,
Ș-așa mi-l ruga :
— Zidăraș Manole,
Meștere Manole !
Copilașu-mi plînge,
Țițoara-mi strînge,
Trupușoru-mi frînge !
Manolea tăcea
Și mereu zidea,
Zidu se suia
Și mi-o cuprindea
Pin'la costișoară,
Pin'la țițoare,
Pin'la ochișori,
Pin'la perișor,
Incit, vai de ea,
Nu se mai vedea ;
Și se auzea
Din zid că zicea :
— Zidăraș Manole,
Meștere Manole !
Zidu rău mă strînge,
Viața mi se stînge,
Trupușoru-mi frînge,
Țițoara-mi curge,
Copilașu-mi plînge
Cu lacrimi de sînge !
Manolea-mi zidea,

Lacrimi îi pica,
Meșteri năvălea,
Cu arșini pe ea.
Zidu tot creștea,
Da'ea îmi gemea...
...Pe Argeș în sus,
Pe un mal frumos,
Negru-vodă trece,
La inimă e rece.
Vine să se-nchine,
Falnică zidire,
Mănăstire-naltă,
Cum n-a mai fost altă.
Domnul îmi sosea
Și la ea-mi privea,
Mult se-nveselea,
Astfel le grăia :
— Voi, meșteri zidari,
Zece meșteri mari,
Să-mi spuneți voi drept,
Cu mina la piept,
De-aveți meșterie,
Ca să-mi faceți mie
Altă mănăstire
Pentru pomenire,
Mult mai luminoasă
Și mult mai frumoasă !
Iară cei zidari,
Zece meșteri mari,
Cum stau pe grindis,
Sus pe-acoperiș,
Veseli se mindrea
Și astfel vorbea :
— Ca noi meșteri mari,
Alții nici că sînt
Aici pe pămînt !
Află că noi știm,
Știm ca să zidim
Altă mănăstire
Pentru pomenire,
Mult mai luminoasă,
Cu mult mai frumoasă !
Domnu-i asculta

Și pe ginduri sta,
Apoi că ridea,
Ș-apoi porîncea
Schelele se strice,
Scara s-o ridice,
Și pe cei zidari,
Zece meșteri mari,
Să mi-i părăsească
Colo, pe grindis,
Sus, pe-acoperiș.
Iară cei zidari,
Zece meșteri mari,
Ei sus rămînea
Și se slătuia,
Ș-apoi își făcea
Aripi zburătoare
De șindrili ușoare,
Ș-apoi le prîndea,
Și-n văzduh zbura,
Da' pe loc cădea,
Și unde cădea,
Piatră se făcea !...
Iară Manolea,
Zidăraș Manolea,
Tocmai cînd sărea
Încă-mi auzea
Din zid că ieșea
Un glas năbușit,
În suflet înfipt,
Care îmi gemea
Și-așa îmi grăia :
— Manole, Manole,
Zidăraș Manole !
Zidu rău mă strînge,
Trupușoru-mi frînge,
Țițișoara-mi curge,
Viața mi se stînge,
Copilul îmi plînge
Cu lacrimi de sînge !
Manolea-o-auzea,
Mințile-și pierdea,
Ochii-și învelea,
Lumea se-ntorcea,

Norii se-nvirtea,
Și de pe grindiiș,
De pe-acoperiș,
Jos el îmi cădea !
Oase sfărîma,
Sufletu-i ieșea.
Din trup se făcea
O mîndră ceșmea,
O fîntînă bună,
Cu apă puțină.

112

ȘTEFAN-VODĂ

Ștefan-vodă-n București,
L-ale case mari domnești,
Ei la masă sta și bea,
Toți boierii țării
Și cu-ai Craioviței,
Al treilea Moldoviei.
Ei toți bea și minca,
Și de nima nu grija.
Aci-n boieri că era
Ș-un cine de căpitan,
Ș-un fiu de moldovean,
Nici nu bea, nici nu minca,
Numai ce sta de pîra :
— Ștefan-vodă dumneata,
Unde, mare, s-a văzut
Doi stăpîni pe un pămînt ?
Ștefan-vodă-n București,
Dobrișan în Stoienești !
Da' să-i vezi oile lui,
Ca cerlu, ca stelele.
Da' să-i vezi măgarii lui,
Nu mi-i poartă măgărește,
Ci mi-i poartă boierește,
Cu ciultane de argint,
Atîrnate pe la git,
Varsă raze pe pămînt.
Ștefan-vodă de-auzea,
Nici nu bea, nici nu minca,

Burta pe astal punea,
Mîndru ferman că scria,
Irișlica mi-o chema,
Fermanu-n mină îi da.
Irișlica ferman lua
Și-n Stoienești că-mi ajungea ;
La Dobrișan că-mi intra,
Pe Dobrișan mi-l găsa,
El la masă că-mi ședea
Cu boieri alătura.
Ei cu toții că îmi bea,
Și de nima nu grija.
Irișlica ce-mi făcea ?
Fermanu-n mină îi da.
Dobrișan cînd mi-l vedea,
Pornea de mi-l cetea,
Lacrimile-l podidea,
Și la boieri le spunea :
— Domnilor, boierilor,
Luați de beați și de mîncăți,
Că mie că mi-a trimes
Ștefan-vodă să mă duc,
Să-i arăt ce-am făcut,
Cu tot agarlicu meu ;
Pin' cocoșii n-o cînta ;
Judecata mi-e făcută !
Două furci și-o cumpeioară,
Ș-o subțire frînghioară.
Boierii de-auzea,
Cu toți să cutremura,
Pe ușă-afară ieșea ;
Dar Dobrișan iar așa,
Nici nu bea, nici nu minca.
El afară că-mi ieșea,
Mi-ncîrduia oile,
Și tot agarlicu lui.
Mi-era fruntea-n București,
Dară coada-n Stoienești.
Cum bate clopotele,
Ca și cînd trag arîngur'le !
La București ajungea,
Irișlica ce-mi făcea ?
Ea la măgari se ducea,

Ciultanele i le lua
 Și la curte se ducea ;
 La fereastă le-atirna,
 Toată curtea lumina.
 Ștefan-vodă se scula,
 Ș-avea, măre, ce vedea :
 Prin sobă se lumina,
 Gindea ziua se făcea,
 Așa din gură vorbea :
 — Cată-l, fi-ar mama sa,
 Și ziua s-a și făcut,
 Nici o treabă n-a furșit !
 Irișlica așa-i vorbea :
 — Mă rog, domnul Ștefan-vodă,
 Ia stai nu mă înjura,
 Nici ziua nu s-a făcut,
 Nici cocoșii n-au cîntat,
 Da' știi eu ce am lucrat ?
 Eu la măgari că m-am dus,
 Și ciultanele le-am luat,
 Toată curtea-a luminat !
 Ștefan-vodă de-auzea,
 El de drag nu mai putea.
 Iară-n pat mi se culca,
 Iote ziua se făcea ;
 Pe ochi negri se spăla
 Și afară că-mi ieșea ;
 El țigarea-și aprindea
 Și sta de se mai gîndea.
 Pe Dobrișan mi-l lua,
 Intr-o căruță-l punea,
 Din oraș afar' ieșea,
 La spînzurat mi-l ducea.
 Cînd țigarea mi-aprindea,
 Și la vale că-mi privea,
 Avea, măre, ce-mi vedea :
 O butcă neagră-alergă,
 C-o cearnă călugărească,
 Aia muma lor era ;
 La Ștefan-vodă mergea,
 Palma bici că mi-o făcea,
 Peste ochi că mi-l lovea,
 Ș-așa din gură-i vorbea :

— Ștefan-vodă, cu mulca,
 Unde, muică, s-a văzut
 Pe cel negru de pămînt,
 Voi, doi frați vă prăpădiți ?
 Voi răzbel că ați avut,
 Pe turc mi l-ați prăpădit.
 Eu cu voi că am fugit,
 Și tu, muică, mi-ai udit.
 Mi-ai udit în București,
 Dobrișan în Stoienești.
 Pe un cornișor de pămînt,
 Și pămîntu mi-e bogat,
 Ș-arănește și-un sărac.
 Da' știi, muică, da' nu știi,
 Mici, voi, maică, cînd erați,
 De la școală cînd veneați,
 Bine, muică, voi prînzați,
 Și afară cînd ieșeați,
 La săbii vă învirteați.
 Nu știu, muică, cum făcuși,
 Pe Dobrișan îl răniși.
 Cu virful săbiei,
 În creștetul capului,
 Unde-i greu sărmanului.
 Dacă, maică, tu nu crezi,
 Ia ia-i chivara din cap,
 Să-i vezi semnu săbiat.
 Tumte atuncea îmi credea,
 Și ei frați mi se găsea ;
 Iar la curte se ducea,
 Trei zile se veselea.
 Cînd trei zile se-implinea,
 Uite, mumă-sa pleca,
 Și Dobrișan iar așa ;
 'Mi-ncîrduia oile,
 Și tot agarlicu lui —
 Mi-era coada-n București,
 Dară fruntea-n Stoienești.
 Doamne, cum bat clopotele,
 Ca și cum bat aringur'le.
 Dobrișanu ce făcea ?
 La Stoienești mi-ajungea,
 'Mi-nchidea oile,

Și tot agarlicu lui.
Iar boierii mi-i chema
Și la masă că-mi ședea,
Trei zile se vesălea,
Că i-a scăpat viața,
Lină verde de-o lălea,
Măre, de se pomenea !

113

RADUCAN

Pe valea Perișului
Și pe a lui Perișan,
Tare fuge un rădvan,
Dar rădvanu cine-l trage,
Patru pui de bidivii
Că sint negri ca și corbii,
Dar trăgaci ca și șoimii.
Da la goană cin' gonea,
Tot finu-său Vlăduță.
El goană mi-i gonește
Cît e vara ziua mare,
Cam din zi și pînă-n sară,
Și mi-i gonea pin'la prinț
Știi de goană cam cu plîns ;
Și-i gonea pînă-n nameaz,
Știi ce goană cu năcaz ;
Ii gonea pin'la chindioară
Pină pusă caii pară.
Colea-n deal de la Periș,
Puse caii curmeziș.
Atunci Răducan striga :
— Ai măi fine dumneata,
De ce mă gonești așa ?
Nu ți-am stricat nimica !
Dară fin-su Vlăduță,
El așa că-m' zicea :
— Măi nașule dumneata,
Cum n-ai stricat nimica ?
La nunta mea mă-nsurai,
Cu lăutarii te luai,
'N capu mesii te-așezai.

După ce te săturași,
De la nuntă te sculași,
Mîndru danț, nașule, luași,
Pingă vatră te didiși,
Focu cu vătrai luași,
Mie-n cizmă că-mi turnași.
Tu jucai de dragostea,
Eu jucam că mă ardea.
La nunta frăținu-meu
Iar cu lăutari te luai,
In capu mesii te-așezai.
După ce te săturași,
Pe cumnată-mea o luași,
Cu ea-n danț că jucași,
Pîn coșere te băgași
Și cu ea mi te jucași.
Numa atîta că-i spunea,
Capu de la trup îi lua,
Pe Vlăduță-al mic lăsa
Și iar se mai gîndea,
Bată-l Maica Precesta,
I-asta e de viță rea.
Face miine și alta,
Da' mai bine o fi așa.
Cînd ascuți săcurea bine,
Și mi te duci la pădure
Și mi-o tai de la tulpină,
Neam de creacă nu rămînă.
Doar atîta că zicea
Și pe Vlăduță-l tăia,
La Periș că-l îngropa
Și rădvan i le lua.
In vale-n sat dubăra,
Altu naș că-și căpăta
Cu rădvanu-l dăruia,
Măre, de se pomenea.

114

DOMNU ȘTEFANIȚA

Colea sus la Iași,
Și la Făgăraș,
La masă de piatră,

Cu mărgini de oa,
Zo,-i şedea frumos !
La ea cine-mi şede ?
Domnul Ştefăniţă,
Lumea lui drăguţă,
Cu-ai lui doi diaşi,
Ş-ai din Făgăraş,
La masă-mi şedea,
Bea, se-nvesălea.
D-ai lui doi diaşi,
Cu-ai din Făgăraş,
Toţi ciinii de săteni,
Ş-ai din Oroveni,
Ei mi se vorbiră
Să mi-l otrăvească,
Să nu mai trăiască ;
Lu domnu să-i ia
Cea a lui domnie,
Ş-al cal porumbac,
Ce-l purta cu drag.
In paru de apă
Să-i pună otravă :
Şi-n paru-al de vin
Să-i pună venin,
Să-l inveninească,
Să mi-l otrăvească.
Domnul Ştefăniţă,
Lumea lui drăguţă,
Domnu că cerea
De la-ai doi diaşi
Un păruţ de vin.
D-ai lui doi diaşi,
In paru de vin
Puseră venin.
Domnu iar cerea,
Şi-n păruţ de apă
Puseră otravă ;
Să mi-l otrăvească,
Să nu mai trăiască.
Lui domnu să-i ia
Acea lui domnie
Ş-a lui boierie ;
Ş-al cal porumbac,

Ce-l purta cu drag.
Domnu cind vedea,
Otrăvit era,
Acas' se ducea
Şi el imi spunea :
— Mumă, muica mea,
Ce mă rog de tine,
Mumă, mi-ai scrîia
Răvaş pe pămînt,
Cuvinte, cuvînt,
Să vină curînd ;
Mumă,-oi trimetea,
La Filip vraciu,
Să mă vrăciuiască,
Să mă lecuiască ;
Că sînt otrăvit
De-ai mei doi diaci,
Ş-ai din Făgăraş !...
Mumă-sa-auzea,
Tăbăra scria,
Răvaş pe pămînt,
Cuvinte, cuvînt,
Să vină curînd,
Iacă-mi trimetea
La Filip vraciu,
In Ţara Ungurească
Şi-ntr-a Hărvăţească.
La Filip vraciu,
Baba-aşa scria :
„Măi Filipe, muică,
Tu, muică, ŷ-oi lua
Toate meşteriile,
Toate doftoriile,
Maică, şi să vîi
Colea sus la Iaşi
Şi la Făgăraş.
Că domnu Ştefăniţă
E bolnav de mult,
Stă nelecuit.
Cuvinte, cuvînt,
Să vîi mai curînd,
Că e otrăvit.
Să mi-l lecuieşti,
Să mi-l doftoreşti.“

Da' Filip vraciu,
Cartea-mi primea ;
El cum o cetea,
Chiar Filip că-și lua
Toate meșteriile,
Toate doftoriile ;
Cuvinte, cuvînt,
Și veni curînd.
La domnu venea,
Lingă domnu sta
Și-l apipia,
Otrăvit era.
Din gură zicea :
— Bătrînă, bătrînă,
Cu cine-a beut,
Ei l-a otrăvit,
Ficații i-a rupt ;
Nu e de crezut
Să mi-l lecuiesc,
Să mi-l doftoricesc !
Pe domnul păziți,
Soar'le-o scăpăta,
Sufletu-o ieșea.
Dor atit zicea,
Soar'le scăpăta ;
Pină nu murea,
Domnu-așa vorbea :
— Doamne sfintule
Și puternicule,
A mea boierie
Ș-a mea cea domnie
Rămase pustie.
Pe cum să rămîie ?
Cine mi-a pofțit-o,
Ce nu mi-a cerut-o ?
I-aș fi dăruit-o !
Și iar i-aș fi dat
Ceal cal porumbac,
Să-l poarte cu drag,
Chiar să mă fi lăsat,
In lume să trăiesc.
Vac să văcuiesc !...
Dor atit zicea,

Sufletu-i ieșea...
Care-l otrăvea,
Aia-l îngropa.
Și lui domnu-i lua
A lui boierie
Ș-a lui cea domnie.
Și iar lui domnu-i lua
Calu porumbac,
De-l purta cu drag ;
Colea sus în Iași,
Și la Făgăraș,
In Țara Românească.
Ca să pomenească !

115

MOGOȘ VOINICUL

Sus la munte, sus,
In vîrf în aluniș,
La umbră de șapte brazi,
Und'se umbresc șapte frați,
Șapte brazi dintr-o tulpină,
Șapte frați ca dintr-o mumă.
La umbră de șapte brazi,
Se umbresc ai șapte frați,
Toți ai lui Mogoș cumnați.
Mindră masă este-ntinsă,
De-ai șapte frați e cuprinsă ;
Șapte frați ca șapte brazi,
Ei bea și se veselea,
O mică carte scria,
Lui Mogoș i-o trimetea :
«Măi Mogoșe dumneata,
Da' cum ne-a fost vorba ?
Cînd ai luat pe sora noastră,
C-a fost bună, n-a fost proastă,
Ca tu nouă să ne-o aduci,
De pin lunci, din văi adînci.
Să vezi, vara de trei ori,
Iar iarna de două ori.

Că e vara călduroasă,
Dară iarna e geroasă,
Doamne, și mai spulberoasă,
Și tu nouă să ne-aduci,
Să ne-aduci pe sora noastră,
Că de ani de cînd adastă,
Să vedem noi cum trăiește,
Că doru ne prididește,
Să ne vadă, s-o vedem,
De-o fi goală, s-o-mbrăcăm ;
De-o fi desculță, -ncălțăm,
De cheltuială noi să-i dăm.»
Cartea făcea și-o scria,
Și lui Mogoș trimetea.
Da' cînd Mogoș o primea,
El aminte-și aducea
De legămînt ce avea.
Fuga caii și-i luva,
La cocie mi-i punea,
Tot doi hoți de vinătaci,
Costă șapte mii de franci.
Erau frumoși amîndoi
De-ți dai inima pe ei.
Parcă-s pui de bidivii,
Omoară omu de vii.
Da' și ce fel de cocie,
Pe din luntru zugrăvită,
Dinafară-i poleită ;
Cu aur și cu argînt,
Varsă raze pe pămînt,
De n-am văzut de cînd sînt,
De cînd maica m-a făcut.
Pe cine-a luat cociaș,
Un copilaș de țigănaș,
Cum l-a luat de la oraș.
Să vezi Mogoș ce-mi făcea,
El pe Stanca,
Mogoșeanca
In cocie mi-o punea,
La frații ei imi pleca.
Să vezi Mogoș ce-mi lucra,
Pe Stanca-n urmă-o lăsa,
Mogoș Negru-ncăleca,

Înainte că-mi pleca.
Veste la cumnați să dea
Că le vine soru-sa.
Să vezi Stanca Mogoșeanca,
Așa din gură-i zicea :
— Măi Mogoș, soțioru meu,
Dăruit de Dumnezeu,
Ascultă de vorba mea,
Că e bună, nu e rea.
Stai, nu te du înainte,
Stai să mergem amîndoi,
Că frații mei toți sînt răi
Și poate s-o năcăja,
Că știi cum v-a fost vorba.
De cînd pe mine m-ai luat,
Pe la ei noi n-am mai dat.
Nouă ani și jumătate,
Făr'de pic de dreptate,
Că vezi frații mei sînt răi,
Lăsați de suflet ei ;
Pe mine ei m-au bătut,
De trei ori m-au văduvit.
Dară Mogoș n-asculta,
N-asculta el de Stanca.
Înainte se ducea,
Parcă naiba-l învăța ;
Cînd înainte ajungea,
Bună ziua el le da :
— Bună ziua, șapte frați,
Toți ai lui Mogoș cumnați !
Nici unu nu-i mulțamea,
Dar ei așa-i vorbea :
— Unie este sora noastră,
Să nu fie vo năpastă !
Nouă ani și jumătate,
N-avusărăm de ea parte ;
Jurămîntul ți-ai călcat,
Parcă capu ți-ai mîncat.
Dară Mogoș răspundea
Și așa lor le grăia :
— Iacă vine-ntr-o căruță,
Hirbuită și urită,
Căruță nespițuită,

Precum și neobădită
Numai din topor gătită,
De găini e găinată,
Cu rogojini astrucată,
Ce n-ai văzut niciodată !
El vorbea și se glumea,
Și tot una se ridea.
Șapte frați de-l auzea,
Toți în picioare-mi sărea
La paloșe-mi repezea,
După Mogoș imi fugea,
Da' nici unu nu-l lovea.
Dară fratili-al mai mic,
Da' de snagă mai voinic,
Cum da mi-l doboră
Și așa mi-l omora,
In pădure-l pîtula,
Cu frunză-l acoperea.
Și mai trecea cîtăva,
Iacă sora lor venea,
Să vezi Stanca
Mogoșeanca.
Iar cînd frații mi-o vedea
Imbrăcată cum era,
Ce cocie imi avea,
Pe dinuntru-i jugrăvită,
Din afară-i poleită,
Cu aur și cu argint,
Varsă raze pe pămînt.
Să vezi Stanca ce-mi făcea,
Din cocie imi sărea,
Un pic de singe-mi vedea,
Vedea unu, vedea două,
Și vedea și pin'la nouă.
Ea cum singele-mi vedea,
Încă-ți strica inima,
La ei cînd imi ajungea,
Bună ziua că le da :
— Bună ziua, șapte frați.
Toți ai lui Mogoș cumnați !
Dară frații de-auzea,
De la masă se scula,
Și toți că îi mulțărnea.

Toți parili de vin că-mi lua :
— Ține, dadă, vin de bea,
Nu purta inimă rea !
Dară Stana le spunea :
— Nu pot, daică, vin a bea,
Că văzui ceva colea,
Mi se strică inima ;
Și văzui un pic de singe,
La inimă mă străpunge.
Văzui unu, văzui două,
Și văzui și pin'la nouă.
Și pe singe l-aducea,
Pină peste el că da.
Da' Stanca de mi-l vedea,
Pe el, märe, zo,-mi plingea,
Mi-l săruta în tăietură,
Parcă mi-l săruta-n gură.
In brațe Stanca mi-l luva,
In cocie mi-l punea.
Și de loc Stanca-mi pleca,
Să vezi Stanca ce-mi făcea.
Ea acasă nu-mi mergea,
La-mpăratu se ducea,
Cu Mogoș mort cum era.
Da-mpăratu cînd vedea,
Începea de mi-l plingea,
Plingea și se jeluia ;
— Mă rog domnule-mpărate,
Cum le știi pe lume toate
Și cum judeci lumea toată,
Fă-mi și mie o judecată.
Frații mei ce mi-a făcut,
Pe Mogoș l-au omorît,
Pe mine m-a văduvit.
Că dacă sînt frații mei,
Mai bine pe ei să-i pei ;
De trei ori m-a văduvit,
Și iar singură-am uidit !
Da-mpăratu de-auzea,
Pe un pașă mi-l chema :
— Spune, pașă dumneata,
Cum le-oi face facerea ?
Ia-ți oștire cit oi vrea

Și apoi să mi te duci,
Iar tu mie să-mi aduci
Șapte frați ce se umbresc,
Ei de nima nu grijesc,
Ce-și fac singuri dreptate
Și judecă șapte sate.
L-ai șapte brazi dintr-o tulpină,
Șapte frați, vezi, dintr-o mumă.
Cum oi știa să-i aduci,
Pe drumuri rele s-apuci,
Dumnezeu să-i fi bătut,
Multe rele mi-au făcut!
Iar pașa se ridica,
Mare oștire îmi lua,
Drept la munte-apuca,
Se ducea l-ai șapte brazi,
Mi-i prindea pe-ai șapte frați.
Cînd la-mpăratu venea,
Impăratu că mi-i lua
Și pe-ai șase-i închidea;
Da' pe-al mic mi-l spinzura,
De se ducea pomina;
Ca la ei la nimenea,
Doamne, de se pomenea.

116

IENEA VAMEȘ-MARE

Foaie verde de-un spanac,
Ridicat, s-a ridicat,
Trei moșneni că a plecat,
Trei moșneni, moșneni bătrini,
Ce nu sînt din cei păgîni,
La-mpăratu mi-a plecat,
Ei ca să se jelbuiască,
Că nu poate să trăiască.
Și din gură-așa zicea:
— Mă-mpărate, luminate,
Ia sama cu dreptate!
Venirăm ne jeluim,
Nu mai putem să trăim!

Da' știi,-mpărate, nu știi,
Unu la noi ne-a venit,
Unu lenea vameș-mare,
Care-n lume soț nici n-are.
Cu vama ne vămulește,
Da' cu gloaba ne globește.
Știi, împărate, nu știi
Că ne ia mioarili,
Fala negustorilor,
Inșiră cadinili,
Ne lovesc pimnițali,
Ne probește vinur'li,
Une-i vinu al mai bun,
Tot la lenea-i în podrum.
La cătane porunca,
Cercurili reteza,
Drumul la vinuri că da,
Da' știi, împărate, nu știi,
Pe becheri-i-nșiruia,
Ne lovea ulițali,
Ne lua nurorili.
Tot nurori de la ficiori
Și le da pe la becheri.
De-aia noi că am venit;
Noi ca să ne jeluim,
Că nu mai putem trăim.
Da-mpăratu de-auzea,
De loc clopotu bătea,
Doi gendari de loc venea,
Și-mpăratu le spunea:
— Din sat în sat să umblați,
Și pe lenea să-l cătați,
Nici o palmă să nu-i dați,
Numai mie să mi-l dați.
Da' gendarii de-auzea,
Din sat în sat că umbla,
Da' în sat, în Obroșița,
Baș cu lenea se-ntilnea,
Jendarii că-l întreba:
— Măi voinice dumneata,
Nu știi casa lui lenea?
Da' și lenea le spunea:
— Jendarilor dumneavoastră,

Aideți pin'la casa mea,
 Puținel că veți prînza,
 Că pe lenea l-ați găsit,
 Și n-am gîndu de fugit!
 Da' jendarii de-auza,
 Cu lenea pe-aici pleca,
 Și acasă se ducea.
 Da' și lenea ce-mi zicea,
 La nevastă-i porîncea:
 — La ciobani tu porîncește
 Să-mi aleagă doi berbeci,
 Pe fugă, vezi, ca să-i frigi
 Dăm, vezi, la gendari de prinz.
 Vin de-al dulce mi-aducea,
 Cu ei mindru om mînca,
 Și ne-o scăpa de belea!
 Da' nevasta de-auzea,
 La ciobani le porunca,
 Doi berbeci îmi alegea,
 Pe-a fuga mi-i căpuia
 Și de prînz că mi-i gătea,
 Vin de-al bun că îmi scotea.
 Beau gendarii, se-mbăta,
 Pe masă că-mi adurmea,
 Dară lenea ce-mi făcea?
 Pină gendarii durmia,
 Vameș lenea ce-mi făcea?
 Pin cuiungii se plimba,
 Da' el, Doamne, ce-mi făcea?
 Avea o cloță de-argînțal,
 Cu pui de aurel,
 Și-un căruț de aurel,
 Cu proțapu după el.
 Și acasă cînd venea,
 La gendari, vezi, se ducea,
 Cu picioru-i pomenea,
 Galbini în poznare lua,
 Și cu gendarii-mi pleca.
 Cînd pin strajuri îmi trecea,
 Mina în poznari băga,
 Și prin strejuri arunca,
 Da' din gură așa-mi grăia:
 — Voi, strejuri, cu toți să știți,

De vreți să mă pomeniți,
 Eu pe voi vă dăruiesc,
 De judecată mă gătesc.
 Și să-mi faceți mie parte
 Să mă scoateți de la moarte!
 La-mpăratu mi-ajungea.
 Copiii-mpăratului,
 Pe la poartă să juca;
 Da' și lenea de-i vedea,
 Căruțu că mi-l scotea,
 La copii îl dăruia.
 Mergea la-mpărăteasa,
 Cloța de aur scotea
 Și pe ea mi-o dăruia,
 Da' din gură-așa-i grăia:
 — Eu pe tin te dăruiesc,
 Că nu vreau mă osîndesc.
 Da' de-o fi la judecată
 Ține,-mpărăteasă, parte,
 Să mă scoți, vezi, de la moarte!
 Numa-atîta că-mi vorbea,
 La-mpăratu se ducea,
 Da-mpăratu de-l vedea,
 Reșenia i-o scotea,
 De spînzurat că era.
 Impărăteasa cînd venea,
 Și din gură așa-mi zicea:
 — Mă-mpărate, luminate,
 Ce le știi pe lume toate,
 la sama cu direplate,
 Nu e lenea vinovat,
 Și nu e de spînzurat,
 Cînd pe lenea-oi spînzura,
 Singurea m-oi jupuia.
 Nu-ți aduce țara toată,
 Cît aduce lenea-o dată.
 Da-mpăratu de-auza,
 Pe lenea mi-l sloboza.
 Și din gură-i spunea:
 — Du-te, lenea, sănătos,
 Ca un trandafir frumos,
 Unde, frate, s-a văzut
 Să-mpungă al șut

Cu-al cornut ?
Și așa lenea-mi scăpa,
Multe biruri mai puneă,
Iar pe lume mi-o globea,
De trăia ca val de ea,
C-așa era vremea aia.

VI. FAMILIALE

117

BRUMAREL

Foaie verde peliniță,
Intr-un colț de grădiniță
Găsii pe mindra culcată,
Făr' de-a fi sărutată.
Săruta-o-aș de culcată,
Mă tem că se deșteaptă ;
Stringea-o-aș de mijloc,
Mă sărută mai cu foc.
Da' mindra așa-i zicea :
— Măi băiete, băiețele,
Nu-ți face păcate grele ;
Ține-ți drumu, bate-ți cale,
Eu sînt floare de pe mare,
Cine mă iubește moare,
Ii rămîn numai oscioare !
— Și eu sînt brumariu-al mare,
Ce cad sara pe răcoare,
Da' mă scol în prînzul-al mare,
Plîng fetele de s-omoare !
Cîte flori pe mare-n jos,
Le iubesc eu cu folos ;
Pe toate le ofilesc,
Nu plec pîn' nu le iubesc.
Trecui asară călare,
Pe la poarta dumatăle ;
Mă uitai pintre stobori,
Văzui ochii negrișori.
Fi-ți-ar ochii vînzători,

Că și eu sînt negustori,
De numără bănișori
Și cumpără mulțișor.
Foaie verde ca năutu,
De s-ar vinde și iubită,
Cum se cumpără pămîntu,
Mi-aș vinde pîn' și cuțitu,
Dar aș cumpăra iubită.
Că iubită-i lucru mare,
Nu-ți dă stare la mîncare ;
Trupșorel odină n-are,
Și te-ndeamnă la plecare.
Cine-n lume nu iubește,
Mă mir ce se spovedește ?
Eu în lume tot iubesc,
Da' nici nu mă spovedesc ;
Că iubesc tot ce-i frumos
Și-n cale Domnu mi-a scos.

118

HAIUCUL VĂLEANU

Frunză verde magheran,
Pin părțile la Măidan
Mi-este un frumos voinic,
Haiducul Văleanu numit.
Multe plaiuri colînda,
Prin codri se dezmierda ;
Mai trecea și-n Orșova,
De umplea cîte-o chesa ;
Pe-ai bogați îi jupula,
Pe-ai săraci îi dăruia.
Intr-o sîntă duminica,
Față albă își spăla,
Părul galbin pieptăna,
Pe roibu îl țăsăla ;
Și pe el că-ncăleca,
Pe drum lung că îmi pleca.
Merge Văleanu cîntînd,
Pingă mindre fluierînd ;
Doboară pe coasta-n vale,
Ii ies mindrele în cale :

— Măi Vălene, und' te duci,
 Par-că ai fugi de turci ?
 Te faci că nu ne cunoști,
 Văd că nu ne mai iubești...
 Haiducul își ținea calea
 Și la mindra lui grăbea ;
 Legă calul la portiță,
 Și mindra-i dete guriță.
 Sta la masă cu mindra,
 De-mpreună se gostea ;
 Toată noaptea-mi petrecea,
 Pe Vălean mi-l otrăvea !...
 Cind fu la mijloc de noapte,
 L-apucă flori de moarte ;
 Cind fu în vărsat de zori,
 Vălean îi ocolit cu flori...
 Fete mari, zo, cînta,
 Lumea rău se frămînta ;
 Muma lui Vălean plîngea,
 Lui Vălean așa-i grăia :
 — Vălene, muică, Vălene,
 De mindre tu mi te teme ;
 De mindre și de bogați,
 Că n-au suflet, nu-s curați...
 Cîntă cucul pe fîntină,
 Pe Vălean trage țarină ;
 Cîntă cucu sus pe brad,
 A murit Vălean de-un an.

119

MIRCEA CIOBANAȘ

Colea, mare, colea, vere,
 Între lunci, în văi adînci,
 La cîmpu cu colălie,
 Unde fir de iarbă nu e,
 Numai dalbă colălie,
 Pe cîmpu cu florile,
 Păștea Mircea oile ;
 Le păștea și le-adăpa,
 Și la umbră le culca.
 Într-un timp de primăvară,
 El scotea miei pe-afară :

Miei pe unde juca,
 Mindru mal îl surupa ;
 Nu știu ce se surupa,
 Că pămîntu-ngălbinea...
 Atunci Mircea Ciobănaș,
 După miei cum alerga,
 Bani de-ai galbini îi vedea,
 Tăbăra și-i astringea,
 Mindre foale că umplea ;
 Jos la tirlă alerga,
 Ș-un balaure găsea.
 Cu coprala-l oțînjea,
 Balaur'le-l omora
 Și de piele-l jupuia.
 Pielea cu bani o umplea,
 Iar la oițe alerga,
 Și la umbră se culca.
 Puținel că adurmea,
 Și din nou cînd se treza,
 Puținel cînd se gîndea,
 El sta singur și vorbea :
 — Lele, Doamne, ce-o să fac !
 O să mai fac o minune,
 S-asculte lumea la mine !
 Foale de șerpe le lua,
 Și în sîn că le băga,
 Capu pe sîn îl scotea,
 Și tăbăra de zbiera.
 Zbiera tare,-n gura mare,
 Văiur'le că răsuna,
 Și cine mi-l auza ?
 Cînd oi zice de-un ariu,
 Mi-l auzea taică-său.
 Taică-su cînd l-auzea,
 Drept la Mircea alerga
 Și din gură-l întreba :
 — Mirce-al taichii ciobănaș,
 Din fluier mindru doinaș,
 Așa tare ce zbierași,
 Văiur'le imi răsunași,
 Braji mărunți îi legănași ;
 Ape reci imi turburași,
 Pe taica il spăimîntași !

Spune-mi, taică,-adevărat,
Or oițele-ai pierdut,
Or țoalele-ai ponosit,
Or banii i-ai cheltuit,
Or opincile ai rupt,
Ibomnica te-a urit?...
Dară Mircea ciobănaș,
El din gură așa grăia :
— Tată, tăiculiță-al meu,
Să-ți ajute Dumnezeu !
Eu țoale n-am ponosit,
Nici oițe n-am pierdut,
Da' mai multe le-am prăsit ;
Nici banii n-am cheltuit,
Tot mai mulți am dobândit ;
Ibomnica nu m-a urit
Iacă, tată, ce-am făcut :
Eu oile le-am păscut,
Le-am păscut, le-am adăpat,
Și la umbră le-am culcat.
Subt al păr mare rotat,
De mîndre flori încărcat.
Vînt de vară a burat,
Floricele-a scuturat ;
Pin ele s-a mestecat
Mititel bălăurel,
Cu coada de argințel ;
La gură cu lăcășel,
Cu cheița de oșel.
De trei ori că m-a cuprins,
Capu pe sîn el l-a scos ;
Cum ș-ascute limbile,
Ca să-mi piardă zilele !...
Ș-așa, ce mă rog de tine,
Leagă-ți mîna c-o maramă,
Bagă mîna-n sîn la mine,
Scoate pui bălăurel ;
De pămînt cînd l-oi trîntea,
Pămînt negru o-ngălbenea,
Să mă scapi de la belea.
Dară taică-su-mi zicea :
— Mircea,-al taichii ciobănaș,
Decît, taică, făr'de-o mîină,

Tot mai bine fără tine.
Că dacă mi-e țara-n pace,
Taica altu Mirce face !
Iacă taică-su-mi pleca,
Tăbăra Mircea zbiera,
Și cine mi-l auzea ?
Mi-l auzea mumă-sa.
Iacă maică-sa-mi venea,
Și ea, zo, mi-l întreba :
— Mirceo,-al maichii ciobănaș,
Așa tare ce zbierași,
Văiur'le că răsunași,
Braji mărunți îi legănași !
Ape reci le turburași,
Pe maica mi-o spăimîntași !
Spune, maică,-adevărat,
Mîndre oițe-ai pierdut,
Or țoalele-ai ponosit,
Or banii i-ai cheltuit,
Or ibomnica te-a urit?...
Dară Mircea așa-mi vorbea :
— Mumă, muiculîța mea,
Ibomnica nu m-a urit,
Nici oile n-am pierdut,
Tot mai multe le-am prăsit.
Da' știi, maică, ce-am făcut :
Eu oițele-am păscut,
Le-am păscut, le-am adăpat
Și la umbră le-am culcat.
La păru-al mare rotat,
De mîndre flori încărcat,
Vînt de vară a burat,
Floricele-a scuturat ;
Pin ele s-a mestecat
Mititel bălăurel,
Cu coada de argințel ;
La gură cu lăcășel,
Cu cheița de oșel.
Și-n sîn la mine a tunat,
Capu pe sîn mi l-a scos ;
Rău ș-ascute limbile,
Ca să-mi piardă zilele !
Ș-așa, ce mă rog de tine,

Leagă-ți mina c-o maramă,
 Bagă mina-n sîn la mine,
 Scoate pui de bălăurel;
 De pămînt tu l-oi trîntea,
 Pămînt negru-o-ngălbenea.
 Da' maică-sa-așa zicea:
 — Mircea,-al maichii ciobănaș,
 Decît maica făr'de-o mină,
 Tot mai bine fără de tine.
 Că dacă mi-e țara-n pace,
 Muica altu Mirce-și face!
 Dor atîta că zicea
 Și pe Mircea mi-l lăsa,
 Fuga-acasă ea că da.
 Dară Mircea iar striga,
 Striga tare-n gura mare.
 Pe el cine-l auzea?
 L-auzea și soru-sa,
 Și ea la nan-su venea,
 Și-l întreba iar așa:
 Da' și Mircea, zo,-i spunea
 Cum i-a spus și mumă-sa.
 Da' soru-sa, fată mare,
 Grijă de naică-su n-are,
 Tot așa că-i mai spunea:
 — Las' să-ți fie rău nu-așa,
 Că dacă mi-e țara-n pace,
 Muma altu Mirce-și face!
 De lingă el că pleca,
 Și-apoi Mircea iar zbiera.
 Pe el cine-l auzea?
 L-auzea ibomnica.
 Unde-mi țasa la argea,
 Glasu lui cînd l-auzea,
 Suveichea-n natră lăsa
 Și pe fugă se punea;
 Cum la Mircea ajungea,
 Ea de loc că-l întreba:
 — Mircea-l daichii ciobănaș,
 Așa tare ce zbierași,
 Din război mă spăimîntași!
 Spune-mi, daică,-adevărat,
 Cu tine ce s-a-ntimplat?

Dară Mircea adevăra:
 — Lino, ibomnica mea,
 Iote, fată ce-am făcut,
 Mindre oiță-am păscut.
 Le-am păscut, le-am adăpat,
 Și la umbră le-am culcat.
 Su' păru-ăl mare rotat,
 De mindre flori încărcat,
 Vînt de vară a burat,
 Floricele-a scuturat,
 Pin ele s-a mestecat
 Mititel bălăurel,
 Cu coada de argințel,
 La gură cu lăcățel.
 De trei ori că m-a cuprins,
 Capu pe sîn mi l-a scos:
 Cum și-ascute limbile,
 Ca să-mi piardă zilele!...
 Și mă rog, mîndro, de tine,
 Leagă-ți mina c-o maramă,
 Bagă mina-n sîn la mine,
 Scoate pui bălăurel;
 De pămînt tu l-oi trîntea,
 Pămîntu mi-o-ngălbinea.
 Da' mîndra cînd auzea,
 Nici mina n-o mai lega,
 Șerpe de cap apuca
 Și de pămînt îl trîntea,
 Pămîntu că-ngălbinea.
 Cînd tăbăra de astringea,
 Aduna Mircea șapte mie,
 Da' ibomnica nu se știe!
 Foalele că le umplea,
 Jos la tirlă se ducea,
 Cu ibomnica vorbea:
 — Iacă, fată, vine toamna,
 Întărește-ți miinile,
 Ia de țasă pinzele;
 Că-ntr-un timp de iarnă goală,
 Să ne facem nunta mare!
 Iacă pinzele țesea,
 Mîndră iarnă cînd venea,
 Și ei amîndoi se lua,

Și de nuntă s-apuca.
Și făcură-o nuntă bună,
Cind fu timp de primăvară,
Mai făcu și o căștioară.
Căștiorica o făcea,
De bogat se-mbogățea,
La taică-su nu-mi privea.
Da' taică-su se ruga :
— Al meu Mircea ciobănaș,
Tu parale căpătași,
La mine nu te uitași.
Așa că mă rog de tine,
Dă-mi și mie o părție
Să trăiesc și eu cu ea.
— Ba, tată, că te-am rugat,
Da' de mine dos ai dat,
Și la șerpe m-ai lăsat !
la trăiești cum oi putea,
N-ai la mine ce cerea !
Iacă taică-su-mi pleca,
Și mumă-sa că venea.
Și ea de el se ruga:
— Mircea,-al maichii ciobănaș,
De ce, maică, mă uitași ?
Ia dă-mi cîteva parale,
N-am și eu de iarnă sare.
Dară Mircea-adevăra :
— Taci, mumă, nu te ruga,
Banii la mină ț-a fost,
Da' tu cădiră n-ai fost.
Eu de tine m-am rugat,
Da' tu nu m-ai ascultat.
Dor atita că-mi spunea,
Și-mi pleca și mumă-sa :
Și venea și soru-sa,
De mai se ruga și ea.
Și ei iar așa-i spunea.
Cu nevasta lui uidea,
Mare ciocoi se făcea,
La Craiova răminea,
De trăiește-n țară-n pace,
Colea-n Țara Rumânească,
Ca pentru să pomenească !

120

MOȘNEAG BATRIN

Barba-i bate brațali
Și părul călciiile,
Mustățili, briili.
Mi-avea un fiu tinerel,
Pleca în peșit cu el.
Vinerea mi-l împețea,
Sîmbăta mi-l logodea,
Duminica-l cununa
Cum face toată lumea.
Venea sara la chindie,
Să meargă la miliție.
Ordin de la-mpărăție,
Să dea fiu-n soldăție.
Să slujească, nu glumească,
Capul lui să și-l păzească.
Da' băiatu ce făcea,
Ordinu că mi-l cetea
Și vedea el ce-mi scria,
Și pleca,-ncepea plingea,
La tată-su se ducea
Și din gură așa-i grăia :
— Taică, dă-mi mina ta,
Ca să-ți sărut eu mina.
Că ți-oi fi greșit ceva,
Să vezi tu de noru-ta,
Pin-o venea năicuța.
C-are naica să slujească
La poarta cea-mpărătească,
Nouă ani și nouă zile,
Nu se știe de-oi mai vine.
Apoi de-aci că-mi pleca,
Mîndruliții îi vorbea :
— O dată te-oi săruta,
O dată pe pieptu gol,
De trei ori piste sovon,
Să mă cunoști că-ți sînt om.
Tu pe mine-ai să m-aștepți
Nouă ani și nouă zile.
De-oi vedea că n-oi venea,
Să faci o vatră de foc

Și să semeni busuloc.
 De-o ieși verde stufos,
 Să știi că sînt sănătos ;
 De-o ieși galbin pălit,
 Să știi că m-am prăpădit !
 Numa-atîta că-i vorbea,
 Iși lua drumu și-mi pleca.
 Da' mindruța ce făcea,
 Nouă ani mi-l aștepta,
 Nouă zile îmi uidea,
 Și-mi pleca, se mărita.
 Da' moșneagu de vedea,
 Săpolu pe umeri lua
 Și la vie se ducea,
 Ca să sape el via.
 Și n-o sapă cum se sapă,
 Și-o sapă din vină-n vină,
 Mi-o scoate din rădăcină.
 Și-o aruncă piste grădină,
 Că n-are cui să rămină.
 Săpa moșu ce săpa,
 Ochii la vale-arunca.
 Cam la vale, către soare,
 Dincotro soare răsare,
 Vine voinicel călare.
 Calu e albu de spumă,
 Voinicel negru de gînduri.
 Voinicelul ce-mi făcea,
 Drumu-acasă-și luva,
 La moșu cînd mi-ajungea,
 Bun lucru la moșu-i da
 Și pe moș mi-l întreșă :
 — Măi moșule dumneata,
 De ce sapi tu via ta,
 Și n-o sapi tu cum se sapă,
 Și o sapi tu din vină-n vină,
 Și-o arunci piste grădină ?
 — Eu o sap din vină-n vină,
 Și-o arunc piste grădină,
 Că n-are cui să rămină ;
 C-am avut o nurorea,
 Astăzi îi este nunta.
 D-am avut un ficiorul,

Și mi l-a luat soldățel,
 Nu se aude de el !
 Voinicelul de-auzea,
 El din gură-așa-mi vorbea :
 — Măi moșule dumneata,
 Lasă-te, nu mai săpa,
 Aide să vedem nunta,
 Că mare bacșiș ți-oi da !
 Iși lua drumu și pleca,
 Pe la poarta lui trecea,
 Calu de poartă-l lega,
 Și-n casă se abătea.
 El la masă s-așeza,
 Nerugat și nechemat,
 Da' nici cina n-a cinat,
 Că s-au apucat la sfat.
 Dară nașu de-mi vedea,
 Așa din gură-mi zicea :
 — Cînd oi zice arțăraș,
 Da' n-auziți voi, nuntași,
 Ia vedeți de-al străinași !
 Dar voinicu așa-mi zicea :
 — Măi nașule, dumneata,
 Ce mă rog de dumneata,
 Pe tinără oi ducea
 Să-mi sărute minuța
 Că mare bacșiș i-oi da,
 De s-o duce pomina
 Și de mine și de ea !
 Dară nașu de-auza,
 Pe tinără i-o ducea,
 Mina lui i-o săruta,
 Inelu-n dești cunoștea,
 Inel di la cununie,
 Ce-a schimbat popa să fie !
 Da mireasa așa zicea :
 — Da n-auziți voi nuntași,
 Luați de beți și de mîncăți,
 Și de drum să vă cătați,
 Că pe cine l-am dorit,
 A dat Domnu și-a venit.
 Da nuntașii de-auza,
 De mîncă, de nu mîncă,

Care încotro pleca.
 D-acia cine-mi uidea ?
 Voinicel cu tinerea.
 Și pleca de judeca,
 De cum le-a fost lor vorba.
 Și scoasă el sabia,
 Capu gata a-i tăia.
 Dară nașu de colea,
 Așa din gură-i vorbea :
 — Iart-o, taică, de nu da,
 C-așa sint fămeili,
 Poale lungi și minte scurtă,
 Fămeie nepricepută.
 Când muierea zice zău,
 Atuncea minte mai rău,
 Unie culege muierea,
 Să-i poarte legătoarea.

121

LENCIU BOIERU

Plimbă-mi-să,
 Poartă-mi-să ;
 Pin oraș, pin Țăligrad,
 Mi să plimbă Ienciu beat.
 Cu sălna-nfiptă-n briu,
 Cu murgulețu de friu.
 Cite fete-n Țăligrad,
 El cu toate s-a jucat,
 Pe păpuce le-a călcat ;
 Cite-un gălbior le-a dat,
 Pe toate le-a-ngreunat.
 Numai una mi-a scăpat,
 Ce s-a luat la rămășag ;
 Da să vezi cine-mi era,
 Să vezi Stanca Șergheșeanca,
 Nepoata-mpăratului,
 Baș fata vizirului !
 Șede Stanca și vorbește :
 — Ienciule boierule,
 Să ne luăm la rămășag ;

Dacă tu mă-nșeli pe mine,
 Iți dau cinci sute florine !
 Dară Ienciu adevăra :
 — Dacă nu te-nșel pe tine,
 Să-mi iei murgu de su mine ;
 Mă dau în lege de turc,
 Să-mi iai capu de la trup !...
 Dar atit să rămășea,
 Și-și lua murgu și pleca ;
 Când amintea-și aducea
 Că rămășagu-a făcut,
 Da pe Stanca n-a iubit.
 Pleca acasă plîngînd,
 La mumă-sa suspinînd.
 Mumă-sa-i adevăra :
 — Ienciule, boierule,
 Ce vii în casă plîngînd,
 'N către muica suspinînd ?
 Or țoale ai ponosit,
 Or că banii ai furșit ?...
 Dară Ienciu-adăvăra :
 — Numa banii n-am furșit,
 Nici țoale n-am ponosit.
 Cite fete-n Țăligrad,
 Eu cu toate m-am jucat,
 Pe păpuce le-am călcat,
 Pe toate-am îngreunat,
 Citi-un gălbior le-am dat ;
 Numa una mi-a scăpat.
 Da să vezi care era,
 Aia Stanca Șergheșeanca,
 Nepoata-mpăratului,
 Baș fata vizirului !
 Ea s-a luat la rămășag
 Pe cinci sute de florinți,
 La Stanca-n briu sint cusuți !
 Eu pe Stanca-oi înșela,
 Ea bănuții să mi-i dea ;
 N-oi putea de-oi înșela,
 Să-mi ia murgu de sușă ;
 Și mă dă-n lege de turc,
 Imi ia capu de la trup !
 Dară baba sta grăia :

— Ienciule, boierule,
 Da știi, muică, da nu știi,
 Te pui să te premenești
 Tot cu țoale femelești :
 La tot deștu cinci inele,
 La mănuță și grimnuță.
 Cind sara va însăra.
 Toate fete o juca,
 Toți oamini-n crișmă-o sta ;
 Tu din crișmă oi ieșea,
 Oi tăbăra de-oi plingea,
 Pe su' pereți oi ciucea,
 Văruica ei te-oi făcea.
 De suspin oi suspina,
 Și Stanca că te-o-ntreba :
 «Care ești fată-acela
 De șezi su' fereasta mea ?»
 Da tu din gură oi zicea :
 «Fa văruică Stanco, dea,
 Iote-mi veni Ciușu beat.
 Iacă capu mi l-a spart.
 Și aici la tine-am scăpat.
 Ce mă rog de dumneata,
 Ia lasă-mă-n soba ta,
 Cam deoparte-ntr-o chiușea,
 Că m-omoară pe-aicea,
 Și te dau de vreo belea !»
 Dară Stanca Șergheseanca
 Ea din gură-așa grăia :
 — Fa văruică fată, dea,
 Nu-ți deschid eu ușa mea,
 Mi-e frică de-ncelușag,
 Fetică, cu Ienciu-al beat.
 Dară Ienciu așa spunea :
 — Ia văruică, de nu crezi,
 Vin' la mine și mă vezi.
 Că venii cu capu spart,
 De-al meu Ciușu bărbat beat !
 Dară Stanca-așa grăia :
 — Fa văruică fată, dea,
 Ia rădică mina-ncoa !
 Ienciu mina ridică,
 Da Stanca să zăuăta,

Și la mină că-i vedea,
 La minuță și grimnuță ;
 La tot deștiu cinci inele,
 Chibzuite de muiere.
 Și ușa i-o deschidea,
 În soba ei i-așternea
 Cam deoparte,-ntr-o chiușea,
 Ienciu cum s-acoperea,
 Să făcea că tremura,
 Și-o păza pîn' adurmea.
 Peste noapte să scula,
 La Stanca-n pat să suia,
 Și mi-o-ntinde iepurește,
 Lele, ca Doamne păzește !
 Da Stanca dacă-mi vedea,
 Din guriță-așa zicea :
 — Ienciule, boierule,
 Imi fu frică de-nșelat,
 Iar curată n-am scăpat !...
 Bagă mina pe sub pat
 Și-aruncă-mi o cirpă-n cap,
 Să știu bine c-am bărbat.
 Ii puse Ienciu cirpa-n cap,
 C-a fost cel mai bun bărbat :
 Și cinci sute de florinți,
 Cu cinci sute lei mărunți.
 Cind zorile să vărsa,
 Și privea în sus pe coastă,
 S-a văzut Stanca mireasă.
 Și-atunci Ienciu că mi-o lua
 Și făcu nuntă cu ea.
 Făcu nuntă cît de bună,
 O lună și-o săptămînă ;
 Făcu-o nuntă boierească
 Ca pentru să pomenească !

122

HCA

— Lină peliniță,
 Ficuță, Ficuță,
 A muichii mindruță ;

Ce te-ai intristat
De m-ai ofticit ?
Ori capu te doare,
Ori la inimioară,
Ce tot îmi oftezi
De nu mai lucrezi ?
— Muichilița mea,
Capu nu mă doare,
Nici la inimioară ;
Nu m-am intristat,
De te-am ofticit !
Că eu mi-am avut
Un fript ibomnic,
Luat de copil mic.
Și el mi s-a dus
Pe Dunăre-n sus,
In țara nemțască,
Bani să zărădească
Să mă ogodească.
Bani mi-a dobîndit,
Alta-a ogodit ;
Zo, m-a năpustit,
Inima mi-a fript.
La mine-a trimes,
Mumă, să mă duc,
Eu să mi-l cunun.
Da eu n-aș vrea nașe,
Căpătii de masă,
Ș-aș vrea o mireasă,
Intr-ai păreți de casă.
Mumă-sa-mi vorbea :
— Du-te, Fică, du-te,
Du-te de-l cunună,
Fă pe toate bune,
Să ai loc pe lume !
Fica de-auza,
Trăistuța și-o lua.
La nuntă pleca.
Giner'le-o vedea,
Zo, mi-o sprijunea,
La masă-o punea ;
Lăutari cînta,
Fica-i asculta.

La cununie mergea,
Fica-i cununa
Ș-așa-i blăstă-ma :
— Ibomnicelu meu,
Dat de Dumnezeu ;
Știi cum te jurai,
Pe mine să mă iai !
Bani mi-ai zărădit,
Alta-ai ogodit,
Pe mine m-ai năpustit !
Să dea Dumnezeu
Cum oi zice eu :
Viermii te mănînce,
Să mi te usuce,
Și să te scoată,
Desupra de groapă ;
Astăzi vă cunun,
Mine să vă-ngrop,
Pe tine și pe ea,
Imi rupsăși inima !
Blăstăm să prindea,
Azi îi cununa.
Mine-i îngropa,
Pe el și pe ea,
De se pomenea.

123

GRUIA CIOBANU

Colea-n capu dealului,
La crișmuța Radului,
Radului circiumarului,
Și mai are Radu, are,
Și mai are trei ficiori ;
Și cis-trei sînt negustori.
Umblă cu disagi de poli.
Și iar are Radu, are
Pe Casandra fată mare ;
De urită, de frumoasă,
Vindea vinu pe fereastă.
Cine-n circîma ei intra,
Făr' de chebă leșea !

De-mi venea voinic călare,
 Pleca cu șeaua-n spinare ;
 De-mi venea cu patru boi,
 Să-ntorcea numa cu doi.
 Nima pe ea n-o-nșela !
 Cioban Gruia poteraș,
 C-un cojoc mare lățos,
 Cînd e vara zăpuc tare,
 Intorcea lață la spinare,
 Ca să-i țină de răcoare.
 El la Casandra venea,
 De la ușă-așa striga :
 — Fă Casandro, fată mare,
 De-ai vinișor de-al bun,
 Că sînt ostenit de drum !
 De ț-o fi vinu rece,
 Să-ți beau vinu pîn' la zece !
 Da Casandra răspundea :
 — Cioban Gruiceo poteraș,
 Cu-al cojoc mare lățos,
 Eu am vinișor tot bun :
 Vinișoru bun și rece,
 Care bea, de dor îi trece !
 Dară Mircea sta, grăia :
 — Ia dă-mi, fată, o vedriță,
 Numai să-mi ud limbuța ;
 Uple-mi vedrița cu vin rasă,
 C-am o măsă găunoasă.
 Da Casandra, fată marc,
 Uplea vadra de vin rasă,
 Că are măsăua găunoasă.
 Bea o vadră, da și două,
 Și bea pîn'la nouă,
 Ș-apoi tăbăra cînta :
 — Cine-mi bea la crișma mea,
 Vorbește dînsu cu mine :
 Toată vara-i merge bine,
 Că-i Casandra fată mare !
 Cîte flori pe iaz în sus,
 Tot Casandra mi le-a pus ;
 Și le-a pus cu frunza-n sus,
 Ca să-mi dea mîndru răspuns !
 Vrun răspuns cu voie bună,

De la Casandra din mină ;
 Vrun răspuns cu sănătate,
 Că de-acuș nu să mai poate !...
 Da Casandra fată mare,
 Nici urită, nici frumoasă,
 Vindea vinu pe fereastă :
 La cioban Mircea să lasă,
 La crișmăriță frumoasă !
 Nu-și ce fac, nu-și ce desfac.
 Eu le fac, eu le desfac !
 Crișmărița se rîdea,
 Da' ciobanu, zo,-i vorbea :
 — Crișmăriță fată bună,
 Să-mi dai vedrița cu mîna,
 Să beau și vadra de zece,
 Să nu stea inima rece !
 Cioban Mircea puturos,
 C-un cojoc mare lățos,
 Cînd fu vara zăpuc tare,
 Intoarce lațu la spinare
 Ca să-i ție de răcoare.
 Cu stînga vadra prindea,
 Da cu dreapta Casandra ;
 Pe fereastă o trăgea,
 Drept în brațe-o prijunea,
 De trei ori o săruta ;
 Ș-o mai sărută și-n gură,
 Să-i fie soție bună !
 Casandra dacă-mi vedea,
 Inchidea crișma și pleca,
 Sus la stîină se ducea,
 Cu ciobanu ea nuntea.
 Mîndră nuntă că făcea,
 Făcea nuntă boierească,
 Ca pentru să pomenească !

124

CINTECUL LUI CATANUȚA

Frunză verde peliniță,
 Vezi, pe deal, pe cea culmiță,
 Plimbă-mi-se Cătănuță

Alături de-a lui mindruță,
Cu doi bani în punguliță,
Cu cinsprece cai bătrini,
Da' și cu zece catiri ;
Cu doisprece lăutari
Și cu vo nouă ogari.
Cu aznale turuind,
Trece Ghiță chiuind
Și cu mindra veselind,
Peste dealuri aulind.
S-a lăsat el de popie
Și de sînta liturghie,
Și s-a dat la haiducie,
Să lovească-n boierie.
Caii mergeau rinchezînd.
Mindruleana aulind.
De mijloc Ghiță-o ținea,
Lîngă pieptu-i o strîngea
Și mereu mi-o dezmierda,
Cu mult foc o săruta.
Lăutarii le cîntau.
Văiur'li de răsunau ;
Pe cîmpul cu floricele
Făcea popa drăgostele.
Înspre zori de dimineață,
Spală popa a sa față,
Barba neagră-și pieptena,
Și la baltac se-nchina.
În gorunul cel rotat,
Unde-i patul alinat,
Pe mindra că o trezea
Și un vis că-i povestea :
— Mindruța mea cea de mult,
Știi, de cînd noi ne-am iubit,
Un vis mindru ce-am visat :
Ne chemau părinții-n sat
Și ne iertau c-am plecat !
Pe cîmpul roșu cu maci,
La frămîntă la colaci,
Impletește vro doi saci
Pentru cumnații burlaci ;
Da' și un covrig de-un mertic,
Pentru cumnatul cel mic !

Să le coci la inimioară,
Și în flori de lăcrămioară,
Să se bucure o țară !
Da' cu carul cu doi boi
S-o pornim noi amîndoi,
Peste codri, peste-ai munți,
L-ai cei socri cam mărunți.
După ce se sfătuiră,
Cale lungă o porniră ;
Sus, la munte apucară
Și plăvanii-i înjugară.
Cobirletul scîrțăia,
El pe mindra dezmierda,
Pe cînd soar'li suie-n sus,
Iară șoimul stă ascuns,
Pe cînd umbra e scăzută,
Tot se face nevăzută,
În poiana cu flori mii,
Unde zboară ciocirlii,
Unde iarba-mi înflorește,
Doar la vîrf se-ngălbinește,
La izvor cu apă rece,
De doru mindrii nu-i trece !
Stau puțin, se odîneau,
Și de nîma nu grijeau.
Și cum mindra-și sărîta.
Din gură așa-i grăia :
— Mindruleano, soața mea,
Eu de tine m-aș ruga
Să-mi cînti tu un cîntecel
De cînd eram mititel,
Și te prindeam de cercel !
— Lele, Ghiță, soțul meu.
Dăruit de Dumnezeu.
N-aș vrea să mi te înfrunt.
Și să zic că nu îți cînt.
Un pustiu de glas ce am,
De frică nu-l încerc neam :
O dată de-o răsuna,
Brajî mărunți s-o legăna,
Ape reci s-o tulbura,
Munți că s-or clătina.
Văiur'li mi-o răsuna

Și pe noi ne-o auzu,
 Rinjețu va cuteza ;
 Pe noi el ne-o-ntimpina,
 Și pe tine te-o tăia !
 Că e fiul codrilor,
 Voinicul voinicilor ;
 Că e iubit de neveste,
 Și e-ndrăgit și de fete.
 — Las' să vie, că nu-mi pasă,
 Numa-n poiană să iasă,
 Nu sînt muiere cu cîrpă-n cap
 Să mă dau la el legat ;
 Și sînt mîndru voinicel.
 De țipă codrii de el !
 Da' de-o vrea vro altă rană,
 Trei baltaci îi dau pomană !
 Mîndra dacă auzea,
 Zo,-mi pornea de a cînta,
 Vezi, un cîntec aiducesc,
 Cu viers dulce femeiesc.
 Și cum cînta ea duios,
 Frunzele cădeau pe jos,
 Codrii mari se deșteptau,
 Ape reci se turburau ;
 Munții mi se clătinau,
 Văiur'le îmi răsunau.
 Dar Rinjețu, Făt-Frumos,
 Care-n lume n-a mai fost,
 Mîndru păunaș de munte,
 Mare voinicel de frunte,
 În poiana cu flori multe,
 Le ieși el înainte.
 — Ai măi Ghiță bărbărie,
 Ce te lăsași de popie
 Și de sinta liturghie,
 Te dedeși în aiducie,
 Ce-mi calci tu poenile
 Și-mi tăvălești florile,
 Da nu-mi plătești vămile ?
 Dă-mi juncanii tăi drept vamă,
 Și-ți cată voinici de-o samă !
 — Măi voinice, Făt-Frumos,
 Te văd mîndru și fălos ;

Lasă calea slobodă,
 Să nu plîngi prin lobodă,
 Că nu-ți dau juncanii mei
 Să mi te fălești cu ei !
 — Dă-mi atunci pe mîndra tea,
 Și apucă-o pe potecea !
 — Pînă capul sus mi-o sta,
 Pe mîndra eu nu ți-oi da !
 — Lele, Ghiță Cătănuță,
 O să te las făr'de mîndruță !
 Că sînt Floarea-al florilor,
 Dimineața-al zorilor ;
 Ziua flori eu înfloresc,
 Dar în zori le-mbobocesc ;
 În chindie le pălesc,
 Toate mindrele iubesc.
 — Și eu sînt Brumariu-al mare,
 De-ți pîrlesc florile tale.
 Mîndre flori ți le pîrlesc,
 Pîn'la ziuă le-negresc,
 Pe tine te prăpădesc !
 — De ți-e inima-ndrăzneată,
 Cit ți-e gura vorbăreață,
 Ai, la flinte ne-mpușcăm,
 Sau la săbii ne tăiem,
 Ori la luptă ne luptăm ?
 — La luptă să ne luptăm
 Cînd de drum nu ne cătăm,
 Că lupta e mai direaptă.
 F. de la Domnu lăsată.
 Și de briu se apucară,
 La grea luptă se luară,
 Soarele că se-nfioară,
 Florile se scuturară.
 Incepură se luptară,
 Zi de vară pînă-n sară ;
 Cînd pe loc să invirtea,
 Cînd la vale se ducea.
 Cînd fu trei zile de vară,
 Cam din zi și pînă-n sară.
 Luptă voinici c-oi să moară !
 Puterile le slăbea,
 Nici unul nu dovedea,

Briul lui Ghiță cădea.
 — Mîndro, mîndruleana mea,
 Eu mă rog de dumneata,
 Cu briul trupu îmi strînge,
 Că voinicu rău mă frînge !
 — Nu te teme, măi firtate,
 Lupta e pe dreptate ;
 Cari din voi va birui,
 Pe ala eu voi iubi !
 Da' voinicii se lupta,
 Apa morții mi-i trecea,
 Ghiță foc se aprindea,
 Puterile-și aduna,
 O dată se opintea,
 Trupu la voinic frîngea
 Și-n pămînt că mi-l izbea,
 Pămîntul se despica.
 Da' baltacu-aridica,
 Capu la voinic zbură,
 Trupul pe brînci se pleca
 Și la Ghiță se-nchina,
 Ceva îmi bolborosea.
 Dară Ghiță chinuit,
 De negre gînduri bătut,
 Imi pleca posomorît,
 Ca un șerpe otrăvit.
 Da' mîndra, ca o căța,
 Ochii-n ochii lui țîntea ;
 Și-mi privea ea bărbătește,
 Da-l pătrundea femeiește.
 — Mîndro, mîndruleana mea,
 Ce-ai de zis acuma dea ?
 Cînd pe moarte mă luptam,
 Eu de tine mă rugam
 S-alergi iute lingă mine,
 Să stringi briul cît mai bine ;
 De-al tău soț nu ți-a fost milă ?
 De păcat nu ți-a fost silă ?
 Cu glas dulce muieresc
 Ai spus cuvînt dușmănesc !
 Că cine va birui,
 Cu ăla tu te-oi iubi !

— Am zis-o și iar o zic,
 Că mi-e drag cine-i voinic,
 Cîm' se luptă făr' a cere,
 Ajutor de la-o mulere !
 Ghiță dinții îi scrișnea,
 Ca un uli se răpza
 Și capul i-l reteza ;
 Trupu rău i-l ciormănea,
 Și pe cîmp l-mprăștia.
 Cîrbi și vulturi o mincară,
 De le-ajunsă pentru-o vară...
 De-acî Ghiță mi-a plecat
 În satul ei depărtat,
 Peste văi și peste munți,
 La părinții cei cărunți.
 Și-mi mergea îngîndurat,
 Și-n inimă cu oftat.
 La cîmpul cu colălie,
 Unde fir de iarbă nu e,
 Subt un păr mare rotat,
 Ostănit mi s-a culcat.
 Da' ceru se-ntuneca,
 Nori negri se-nvîrtea,
 Odat' cerul s-aprîndea,
 Cinci fulgere repeza,
 În Ghiță le îndrepta,
 Pămînt cutremura,
 Pe Ghiță că mi-l lovea,
 Stei de piatră-l prefăcea !
 Și-mi izvora apă rece,
 Pentru voinici care-o trece ;
 Lăcrămi-pîriuri or curge,
 Inimioara că le-or frînge.

125

CEAL VOINIC OLEAC

Verde trestioară,
 Sus la Ilidioară,
 Ceal voinic se-nsoară,
 Ceal voinic Oleac,

De blagă bogat,
De părinți sărac.
Părinți i-au murit,
De ei a udit,
Cu nouă mori în vînt,
Nouă sub pămînt
Macină argînt,
C-ala e mai scump ;
Amuncă de găsit
Pe fața de pămînt.
Făcea și burmut,
Da la voinic mult.
Și iar mi-a avut
Tot turme de oi
Și cirezi de boi,
Și aite de cai,
Grije să nu ai.
El s-a ridicat,
Mîndru de băiat,
I s-a-apropiat,
Vezi, de înșurat.
Naiba l-a-nvățat,
Plecă l-a-nsurat.
Pe-a cui fată a luat ?
Fata popii Oprii,
Din țara Moldovii,
Mîndră și frumoasă,
Din lume-i aleasă,
Bălă sprîncenată,
Nu e altă fată.
Ciîni ai de săteni
Și-ai de dobrogeni,
Ei ce mi-a lucrat
Pe-al voinic Oleac ?
La bir l-a băgat,
Și el bir mi-a dat
Tot din lună-n lună,
Cîte-o pungă plină,
Și din an în an,
Nouă pungi de bani.
Nouă și cu nouă
Făcea optsprezece.
Inima-i sta rece.

Tot la bir plătînd,
Banii i-a furșit,
Tot gata ce-avut.
Cînd bani l-a furșit,
Oleacu ce-a făcut ?
Incepea de-a vîndut
Turmili de oi
Și cirezi de boi,
Aitele de cai.
Tot la bir plătînd,
Banii i-a furșit.
Incepea-vîndut,
Morile de vînt
Și de sub pămînt,
Ce macină argînt ;
Toate le-a vîndut
Și tot n-a furșit,
Nu s-a odînit.
Cînd tot a vîndut,
Și nu le-a furșit,
El ce mi-a făcut ?
Din gură-a vorbit :
— I-auzi, fa nevastă,
N-avem nimic la casă ;
Vezi, tot ce-am avut,
Pentru tine-am vîndut.
Veziz, ne-am sărăcit,
Cum ne-a sorocit,
Știi ce m-am gîndit,
Pe tin să te vînd,
Duminică-n tîrg !
Tu te-mprimenește
Și mi te spremește,
Fața la albeală,
Buze rumeneală,
Ca noi să plecăm
Și noi să mergem
La tîrgu-al de flori,
La mari negustori.
Să mergem curînd,
Pe tin să te vînd ;
Parale să iau,
Tot la bir să dau.

Biru să-l plătesc,
Să mă odinesc,
Că mă prăpădesc.
Mindra l-a ascultat,
In cameră-a tunat,
Mindru s-a-mbrăcat,
Fața a albit,
Buze-a rumenit.
Cu ea mi-a pornit
La tirgu-al de flori,
La mari negustori.
Tirgu tăăresc,
In piațu ovreesc,
Mai bine-mi plătesc.
Pe ulița strîmtă,
Strîmtă și cotită,
De ovrei făcută,
De coconi bătută,
Pe uliță-n vale,
Strigă-n gura mare.
— Mîndră de vînzare!
Vreau să-mi iau parale.
Biru să-l plătesc,
Să mă odinesc,
Că mă prăpădesc!
Și așa strigînd,
Ciinii-alătrînd,
Mindra l-a urit.
Cînd l-a auzit
Ceal turc ibrior,
Ieșea binișor,
Striga aliman:
— Voinic căpitan,
Voinice Olece,
Pe-aci în vale-mi trece.
Cete blimbioasă
Cu mindruța-aleasă.
Treci în deal și-n vale,
Strigi în gura mare,
Că ți-s de vînzare,
Vin să-ți dau parale
Pe mindra dumitale!
Oleac ce-a lucrat,

Inluntru mi-a tunat
L-al turc ibrior,
Că e de-un ochi chior.
Turcu bani i-a dat,
Pe mindra i-a luat,
Oleacu-a plecat.
Turcu ce-a lucrat?
Mindruța o lua,
In sobă se ducea,
Incepe-a săruta
Că mult o iubea.
Turcu sărutînd,
Da' mindra zicînd:
— Turce, te oprește,
Stai nu te grăbește,
Nu ne sărutăm
Pin' nu ne-ntrebăm
De ce neam sîntem,
Că prea sămănăm!
— Să o spun pe rînd
Cum ai tu de gînd:
Să știi cine sînt,
Ce tată-am avut.
Să știi că eu sînt
Ficioru popii Oprii,
Din Țara Moldovii!
Mindra de-auzea,
Din gură-i șoptea:
— Da' și eu că sînt,
Doamne, pe pămînt,
Fata popii Oprii,
Din Țara Moldovii!
— Tu-mi ești soră bună
De-un tată și-o mumă.
Știi, soră, nu știi,
Cînd eram copii,
Răzbel s-a făcut
Și noi am fugit.
Eu eram mai mare,
Te-am dus în spinare,
Eu cu tin' fugînd,
Amar suspinînd,
Pe tin' te-am trîntit,

In frunte te-ai lovit.
Sămnu de la tine
E făcut de mine !
— Naică, eu să-ți spun,
Tu-mi ești frate bun,
Eu îți soră bună.
De tată și mumă !
Turcu ibrioru,
Trăgea el zăvoru.
Afară-mi ieșea,
Pe Oleac vedea.
Tare a strigat
Tot după Oleac :
— La mine te-ntoarce,
Că tu îmi ești frate ;
Mindruleana ta
Este sora mea !
Banii ce ți-am dat,
Eu te-am însurat
Ca pe-un bun cumnat !
Indărăt nu ți-i cat,
Du-te să plătești
Tot ce datorești,
Să te odinești '
Oleacu privea,
Nu-i venea a credea,
Mindruța și-a luat,
Acas mi-a plecat.
Acas a venit,
Biru l-a plătit
Și l-a isprăvit.
De s-a odinit.
Cu mindra-a trăit.
Pin' a-mbătrînit.
Cintec se furșește.
Omu ce pătește,
Viu și cit trăiește ;
Pină-mbătrînește,
Cind moare putrezește.
Mort tună-n pămînt,
Și toate-a uidit,
Atunci le-a furșit.
Măi, voi, nuntași și stirceală.

Mai scoateți ora pe-afară,
Că vezi unii se-mbătară,
Și vezi că se miniară,
Nevestili își strigară,
Unili-acas plecară.
Oaminii beți să se culce,
Păianjenii să-i astruce,
Nevestele le rămiie,
Pină-n zori ora s-o miie.
Iar noi, vere, le jucăm,
De trei ori le sărutăm.

126

DINU, OM SĂRAC

Jos, la poala cerului,
In bătaia vîntului,
Șede Dinu, om sărac,
Fără căciulă pe cap.
Dară Dinu ce-mi lucra,
Om sărac pe cum era,
De acasă că-mi pleca.
Și-mi pleca-n lungiș,
Da' și-n curmeziș,
Țările cruciș ;
Tot din sat în sat,
Se băga argat.
De-acas cînd pleca,
Și-mi pleca-n lungiș,
Da' și-n curmeziș,
Țările cruciș ;
Tot din sat în sat.
Se băga argat.
De-acas cînd pleca,
Nevasta-și lăsa,
Ea grea rămînea.
Dinu ce făcea ?
La un om mergea,
Argat se băga,
Dinu argățea,
Verde căftălanî,

Douăzeci de ani,
Tocma-n Nădoli,
'Ntr-ale țări pustii.
Cind oi zice de-un lior,
Pe trei gălbiori.
Dinu argătea,
Anii-și isprăvea,
Din gură vorbea :
— Negiu dumneata.
Ascultă incoa,
Zo, mă rog de tine.
Fă-mi atita bine :
Imi faci socoteala,
Imi dai simbrioara,
Plec acas cu ea,
Vezi, la nevastia
Stăpin de-auzea,
Cită blagă-avea,
Pe toată o lua,
Două părți făcea,
De-o parte punea,
Verde căftălan,
Grămada cu bani,
De-o parte punea.
Verde de liori,
Doar trei gălbiori.
Apoi el grăia :
— Măi, Dinule, măi,
Tu dacă oi lua
Grămada de bani,
Să-ți fie cu aram :
Da' dacă-oi lua
Pe-ai trei gălbiori,
Să-ți fie cu alal.
Dinu de-auzea,
Din gură-i vorbea :
— Doamne sfinte,
Eu am auzit
Că-i mai bun alalul,
Tot decit aramul ;
Iau trei gălbiori,
Să nu mă-nfiori !
Traista și-o-ncrașna,

Dinu că-mi pleca.
Mergea cit mergea,
Dinu ajungea
Intr-o lătura,
La o cafenea.
Cind se zăuita,
Toți oamenii bea,
Numa unu sta,
Cam intr-o chioșea,
Nu bea, nu vorbește,
Numai ce-m' privește.
Dinu de vedea,
La cafegiu mergea,
Din gură-i zicea :
— Cafegiu dumneata,
Iacă-n cafeneaua ta,
Toți oamenii beau,
Mi se veseleau,
Da' un om colea.
Șede-ntr-o chioșea,
Nu bea, nu vorbește,
Numai ce-mi privește.
— Măi, Dinule, măi,
Puiuleț de zmei.
Vezi tu omu-ăla,
Ce șede-n chioșea,
Nu bea, nu vorbește,
Numai ce privește ;
Vorba ce-o vorbește.
Un galbin plătește.
Dinu de-auzea,
Din gură vorbea :
— Doamne sfintule
Și puternicule,
Eu am argătit,
Verde căftălan,
Douăzeci de ani ;
Verde de-un lior,
Pe trei gălbiori.
Un galbin să iau,
La voinic să dau,
Spune ceva mie,
Că mi-or fi mai bine !

Un galbin că lua,
La voinic i-l da,
Voinicu-i spunea :
— Măi Dinule, măi,
De-aici oi pleca,
Pe tin-te-o-ajungea,
La o apă mare,
Tot un turc călare,
Inc-un cal mai are,
De blagă-ncărcat,
Cu arme-l armat.
El te-ar ajungea,
Ție ți-or zicea :
«Măi Dinule, măi,
Mare-i apa-asta,
Treci cu blaga mea,
Eu te-oi dăruia !»
Da' tu i-oi zicea :
«Măi turcule, măi,
la sări dumneata,
Este blaga ta,
Că tu ești călare,
Nu te-oi înecare !»
Turcu or sărea
Și s-or îneca,
Blaga i-or uidea,
Tu blaga i-oi lua,
Drumu oi căta.
Numa atit vorbea,
Voinicu tăcea,
Dinu iar zicea :
— Doamne sfintule
Și puternicule,
Un galbin am luat,
L-al voinic i-am dat.
Incă unu iau,
L-al voinic să-l dau.
Spune ceva mie,
Că mi-or fi mai bine !
Incă-un galbin lua,
L-al voinic mi-l da,
Voinicu-mi vorbea :
— Măi Dinule, măi,

Tinerelule,
Porumbelule,
Gingășelule,
Blaga oi lua,
Apa oi trecea,
In tufă te-oi băga,
Pe tine te-o simța
Vo cinci voinicei,
Ce sînt haiducei ;
Inainte să-ți iasă,
Să te prăpădească.
Da' tu de-oi vedea,
Foc mare-oi făcea,
Fum s-ar ridica,
Ceață s-or făcea,
Te-oi infurișea,
Și-acas oi pleca.
Numa-atit vorbea,
Voinicu tăcea,
Dinu iar vorbea :
— Doamne sfintule,
Și puternicule,
Doi galbini am laut,
L-al voinic i-am dat ;
Cu unu-am udit,
Tot nu fac nimic.
Și pe ăsta-l iau,
L-al voinic i-l dau.
Spune ceva mie,
Că mi-or fi mai bine !
Și pe ăla-l lua,
L-al voinic i-l da,
Voinicu-i zicea :
— Măi Dinule, măi,
Acas te-oi ducea,
Tu să te gîndești ;
Gîndu-al de pe urmă,
Tot cu vorbă bună
Numa-atit vorbea,
Voinicu tăcea.
Dinu de-mi vedea,
Traista și-o-ncroșna,
De-acia-mi pleca.

Mergea cit mergea,
Pe el l-ajungea,
La o apă mare,
Tot un turc călare,
Inc-un cal mai are.
De blagă-ncărcat,
De mult e plecat,
Turcu că-i zicea :
— Măi Dinule, măi,
Cearcă apa-asta,
Treci cu blaga mea,
Eu te-oi dăruia !
Dinu de-auzea,
La turc răspundea :
— Măi turcule, măi,
la sări dumneata,
Că tu ești călare,
Nu te-oi înecare.
Turcu de-auzea,
In Dunăre sărea,
Turcu se-neca,
Blaga-i rămînea,
Da' Dinu i-o lua,
Apa o trecea,
In tufă se băga,
Pe el mi-l simțea
Vro cincî voinicei,
Niște halducei,
Ca să-l prăpădească,
Să nu mai trăiască.
Dinu de-mi vedea,
Foc mare făcea,
Fum se ridica,
Ceața răspîndea.
El se-nfurișea,
Și-acas-mi pleca.
Iacă ajungea,
Nevasta-și găsea,
La poartă-mi ședea.
Bună-ziua-i da,
Nevasta-i mulțamea,
Da' nu-l cunoștea.
Dinu îi zicea :

— Fa cumnată, fa,
Eu sint drumuit,
De cale bătut,
Zo, sint ostănit
Și rău chinuit !
Vreau să conădesc,
Puțin odinesc.
Conacu-i făcut,
De oameni de-ai strini.
Călători pe drum !
Numa-atit vorbea,
Nevasta se scula.
Pe Dinu mi-l lua,
In casă-l băga.
Sara că-nsăra,
Nevasta de-mi vedea,
Masa i-o punea,
La masă-l chema.
Dinu că ședea,
Ședea și minca.
După ce minca,
Nevasta se scula,
Masa ridica,
Lui Dinu-așternea,
Cam intr-o chiușea.
Dinu ce făcea ?
Traista de bani lua,
Su' cap o punea,
Dinu se culca.
Nevasta ce făcea ?
Copilul și-l lua,
Cu el se culca,
Pe mină-l punea.
Dinu o privea
Și singur vorbea :
«Doamne sfintule,
Prea puternicule,
Vezi nevastă-mea,
De cînd am plecat,
Ea s-a măritat,
Pe ăsta l-a luat,
Doamne, de bărbat,
Pe mine m-a lăsat !»

Dinu ce făcea ?
Pe copil l-adăsta
Pînă adurmea,
Cuțitu trăgea,
La copil mergea,
Pe el se suia,
Sta din cît să dea,
Să-i piardă viața.
Iar singur vorbea :
«Doamne sfîntule,
Prea puternicule,
Vezi tu omu-ăla,
Cel din cafenea,
Ce ședea-n chiușea,
El mie-mi grăia,
Acas de-oi ajungea,
Gîndu-al de pe urmă,
Că mi-ar fi mai bună !»
Numa-atit vorbea,
Copilul lăsa,
De nu și-l tăia,
Și el se ducea,
Iar mi se culca,
Noaptea că trecea,
Ziua se făcea.
Copilu se scula,
Boii înjuga,
La plug că-mi pleca,
Lui mumă-sa-i zicea :
— Muiculița mea,
Vezi tu omu-ăla,
Ce doarme-n chiușea,
Tu l-oi adăsta
Pînă s-o scula ;
Apă i-oi turna,
Pe ochi s-or spăla.
I-oi da de-or mînca,
Că e drumuit
Și e chinuit,
Ca și tatăl meu,
Dat de Dumnezeu.
Numa-atit vorbea,
Copilul pleca,

Mă-sa mai rămînea,
Pe Dinu adăsta,
Pînă s-o scula.
Apă i-o turna,
Pe ochi s-o spăla,
Masa i-o punea.
Dinu că mînca,
Traista și-o-ncroșna,
De-acia-mi pleca.
Dară nevasta
Pe Dinu că-l lua
Și mi-l petrecea,
La poartă-mi mergea.
Dinu se oprea,
La ea se uita,
Nevestii-i zicea :
— Fa cumnată, fa,
Uită-te la mine,
Privește-mă bine !
Nu sînt om de-al strin,
Călător pe drum.
Da-ți sînt bărbat bun !
Nevasta de-auzea,
Lui Dinu-i zicea :
— Măi cumnate, măi,
Tu că mi-oi spunea :
Bași la nunta mea,
Naș cine era,
Cumnatul de mină,
Să mi-i spui pe nume.
Dinu de-auzea,
Prea bine-i știa,
Pe nume-i spunea.
Nevasta de-auzea,
Pe Dinu privea.
Lăcrămi îi cura,
Mi-l îmbrățișa,
Zo, mi-l săruta.
Indărăt se-ntorcea,
Acasă-l lăsa.
La copil pleca,
La el se ducea.

Incepea plingea,
Și plîngînd striga :
— Dragă copilași,
Inima-mi secași,
Văzuși omu-ăla,
Ce dormi-n chiușea,
Nu e om de-al strin,
Ți-este tată bun !
Da' copilul de-auzea.
Brăzdar ridica,
Acasă-mi pleca,
Acas ajungea.
Mă-sa ce-mi lucra ?
Masa o punea,
Tot la masă-mi sta,
La vorbă se lua,
Copilu-mi vorbea :
— Muichilița mea,
Să-ți spun eu ceva,
As'noapte ne-am culcat.
Uite ce-am visat,
Un om se făcea,
La mine-mi venea,
Pe min'se suia,
Cuțitul trăgea,
Sta decît să dea,
Să-mi piardă viața !
Dinu de-auzea,
Incepea-a plingea
Și-l îmbrățișa
De mi-l săruta,
Cu lacrimi vorbea :
— Dragă copilași,
Inima-mi săcași,
Visu ce-ai visat,
Este-adevărat ;
Eu cînd te-am văzut,
Uite ce-am gîndit ;
Că mă-ta te-a luat.
Taică, de bărbat.
Cuțitu l-am luat,
La tine-am plecat,

La tine-am venit,
Pe tin' m-am suit
Să te prăpădesc,
Să te părăsesc.
Da' cînd m-am gîndit,
Gîndul după urmă,
Că mi-or fi mai bună ;
Eu că te-am lăsat,
M-am dus m-am culcat.
Numa atît vorbea,
Dinu ce lucra,
Cită blagă-avea,
La copil i-o da,
Pin lume-mi pleca,
Mireasă-i căta,
Copilu-nsura,
Nuntă că-i făcea,
Bin-se veselea,
Mi se-mbogățea,
Bine-mi petrecea,
Și-acolo uidea,
De se pomenea.
Istorie bătrînească,
La buni frați ca dumneavoastră,
Pentru ca să pomenească.

127

PATRU DIN RABOVA

Lină verde trei masline,
I-ascultați, boieri, la mine,
Să vă spun ceva pe lume :
Lină verde de-o lalea,
Pe Pătru din Rabova.
Mare negustor era !
De cînd mă-sa l-a făcut,
Negustoria a umblat ;
Și lui vremea i-a venit,
Că vezi, tot de căstorit.
Și prin sat că bircăia,

O fetiță că-mi găsea,
Bună nuntă că-mi făcea,
Și pe ea cum o chema ?
Să vezi, Nița cățaua,
Bat-o Maica Precesta.
Dară Pătru Făt-Frumos,
Care-n lume n-a mai fost,
Cu nevasta când ședea,
Nici mai mult nici mai puțin,
Numai șase luni de zile.
Dară Pătru, zo-mi vorbea :
— Oi bre Nițo, soața mea,
Mînca-ț-aș gurița ta ;
Cînd oi zice flori domnești,
Mă duc, Nițo, la București,
Să iau vaci de-ale domnești
Că-s înalte și bălane,
Și frumoasă sint la coade,
Da' roghiță sint la coarne,
Cu vițeluș pe sub ele.
Da' mă rog, Nițo, de tine ;
Să nu-mi faci vreo rușine,
Să nu mai scot capu-n lume !
Dară Nița cățaua,
Dîn guriță așa-mi vorbea :
— Măi tu, Petre, soața mea,
Nu te teme nimica,
Că eu nu-ți fac nici o rușine,
Să nu mai scoți capu în lume ;
Du-te, Petre, sănătos,
Ca un trandafir frumos !
Iote Pătru că-mi pleca,
La București se ducea.
Dară Nița-l petrecea
Și-ndărăt se întorcea,
Vedrița-n cobeliță lua,
La ceșmulită se ducea ;
Pe ochi negri se spăla
Și vedrițele umplea.
Ea acasă că-mi pleca,
Da cu care se-ntilnea ?
Cu Ioniță Făt-Frumos,

Care-n lume n-a mai fost.
Ioniță din gură vorbea :
— Ai, bre Nițo, soața mea,
Mînca-ț-aș gurița ta,
Cum am face ș-om dregea,
Pe Pătru l-om omora
Ș-amîndoi că ne-om lua...
De vrei să trăim amîndoi pe lume,
Tu acasă te-oi ducea,
Vedrițele le-oi lăsa,
Să iai, Nițo, o para,
Și tu te-oi ducea,
Colea-n vale,
La naica Ilie,
La cea mică băcălie.
Și tu, Nițo, oi lua
Otravă de o para,
Sărăcică de alta.
Și tu te-oi ducea
La Ilinca țiganca,
Otrava ț-i-o făcea,
Cu răchiu ț-o mesteca,
Pe Pătru l-oi prăpădea,
Ș-amîndoi că ne-om lua.
Dară Nița de-auzea,
Ea acasă se ducea.
Vedrițele le lăsa.
Iote Nița că mai lua,
O para Nița lua,
Și cu ea că să ducea,
Verde lină colilie,
La cea mică băcălie.
Iote Nița-mi tirguia
Sărăcică de-o para,
Și otravă de alta.
Iote Nița se ducea
La Ilinca țiganca.
Și otrava i-o făcea ;
Cu rachiu o mesteca
Și-n sticluță o băga.
Dară Nița cățaua,
Bat-o Maica Precesta,

Și sticluța că o lua
Și su' briu că o băga.
Acasă că-mi pleca,
Puținel că-mi zăbovea.
Iote sara că-mi venea,
Dară Nița c-asculta ;
Clopotele îmi cînta,
Dară vacile-mi zbiera ;
Da' vițeli că mugea.
Nița afară ieșea,
Porțile le deschidea,
Pătru vacile mina
Și în grajd că le băga.
Pătru-n casă îmi intra,
Dară Nița ce-mi făcea ?
Gindu rău că îi punea
Și ea masa-i întindea.
Ei la masă toți ședea,
Cu copii-alătura ;
Dară Nița, zo,-mi vorbea :
— Oi, măi Petre, soața mea,
Minca-ț-aș gurița ta ;
Na rachiu din mina mea,
De răcorește-ți inima.
Zo, ești Petru drumuit,
De cale lungă trudit !
Dară Pătru de-auzea,
Sticluța-n mină c-o lua
Și la gură mi-o punea,
Numa-o dată că-nghițea,
Jos de pe scaun cădea ;
Spumă la gură făcea,
Ochii peste cap îi da ;
Da' copiii de-mi vedea,
Unde pornea de plîngea.
Da mumă-sa îmi vorbea :
— Taci, muică, nu plîngea,
Că tat-tu este așa ;
El a dat de boală rea.
Se scoală, maică, acuma.
Iote Pătru se deștepta,
Numa-atîta că-mi vorbea :
— Nițo, Nițo, soața mea,

Zo,-mi supseși tu inima ;
De ce tu nu mă lăsași
Cu copiii să fi cînat?...
Numa-atîta că-mi vorbea
Și sufletu că-i ieșea.
Dară Nița cățaua,
De subsiori că mi-l lua,
Ca pe-un cîine-l tîrșăia,
În pivniță îl băga.
Pe su-ardoave-l băga,
Ușile le închidea,
Fuga la Ioniță da,
Numa-o dată că-mi striga :
— Măi Ioniță, soața mea,
Minca-ț-aș gurița ta,
Tu ce mi-ai poruncit,
Lucru-am isprăvit ;
Pe Pătru l-am otrăvit.
Și la tine am venit !
Da' Ioniță de-auzea:
— Fugi de-aicea, piază rea,
Că ne-aude cineva,
Și dau de vro belea,
De mă mănîncă turma.
Tu omul ți l-ai omorît.
Dară eu, un strin pe lume,
Mă omorî pînă mine !
Dară Nița de-auzea,
Îndărăt se întorcea ;
Fuga la pimniță da,
Pe Pătru că mi-l lua,
De sub butoaie îl scotea.
Cu fața-n sus mi-l punea ;
Milă de el îi venea
Și din gură îi vorbea:
— Oi, măi Petre, soața mea,
Minca-ț-aș gurița ta:
Decît eu fără de tine,
Mai bine moartă cu tine !
Cuțitașu că-l scotea,
Și-ntre țîțe-l-nflîgea,
Grămadă jos ea cădea:
Cădea trup încrucișat,

Tot ale Niții păcate.
 Iote zor'le se vărsa,
 Da' copiii se scula;
 Pe la pimniță se ducea,
 Ușa la părete găsea.
 Sama-n pimniță că lua,
 Pe Pătru că îl vedea,
 Mort, frate, cum era,
 Pe mumă-sa iar așa.
 Unde pornea de plîngea !...
 Da' unchiu-su de-auzea,
 Și acia că-mi venea;
 Și pe Pătru că-mi lua,
 Și pe Nița iar așa,
 Mîndru leagăn le făcea
 Și în leagăn îi băga.
 Da' unchiu-su ce-mi făcea ?
 Pe copii el că-i lua,
 Pin școli că mi-i da,
 Bună carte că-nvăța.
 Care de dascăl ieșea,
 Care popă că era;
 Unchilor că le făcea,
 Mîndră pomană le punea;
 Și pe Pătru-l pomenea,
 Ca bunăoară ș-acuma.

128

PRIBEAGU

La umbrița fagului,
 Măre, și cu-a bradului,
 Mîndră masă mi-este-ntînsă,
 De voinici este cuprînsă.
 La cea masă cea de piatră,
 Cu mărgînilor de os,
 Zo,-i ședea, Doamne, frumos !
 Da la masă cine-mi șede ?
 Alăpin, haiduc bătrîn,
 Cu-ai lui cincizeci de voinici,
 Cu frate-su Nicolcea,
 Cu Nicolcea frunte lată,

Ce sare potocu-ndată.
 El la masă bea, mîncea,
 Și de-o vorbă ce-mi vorbea,
 Nicolcea-l întreba:
 — Măi frate-meu Alăpine.
 Fiindcă băuși și mînceși,
 Bună vorbă spunea-ți-aș,
 O să mi te-ntreb ceva,
 Adevărul mi-oî spunea.
 Alăpin dacă-auzea,
 El din gură-așa zicea:
 — Măi frate-meu dumneata,
 Spune-mi, nu te zăbovea !
 Da' Nicolcea-l întreba :
 — Măi frate-meu Alăpine,
 Ia să-mi spui adevărat,
 Tu acuma-n cine crezi ?
 Ori în cincizeci de voinici,
 Ori în mine că-ți sînt frate,
 Ori în soața săbioară,
 Ce mi-o porți la subțioară ?
 Da' Alăpin răspundea:
 — Oi, măi frate Nicolcea,
 Fiindcă stătuși mă-ntrebași,
 Adevărul spune-ți-aș,
 Eu acuma în cine cred:
 Nici în cincizeci de voinici,
 Nici în soața săbioară,
 Nici în tine că-mi ești frate,
 Cred în mîndruleana mea,
 Ce m-am cununat cu ea.
 Nicolcea de auzea,
 El din gură iar zicea:
 — Măi frate-meu Alăpine,
 Crede-n mîndruleana ta,
 Că te-ai cununat cu ea;
 Da' știi, frate, da' nu știi,
 Pe postu la S'tă Mării,
 Mîndruleana te-a lăsat,
 Cu Pribeagu mi s-a luat
 Și pe tine te-a uitat,
 Doamne, ce mare păcat !
 Alăpin cînd auzea,

Buzduganu-n mină lua,
După Pribeagu-alerga.
Da' Pribeagu mindra-și lua
Și cu mindra lui pleca
Tumte-aici la o ceșmea,
Unde sta și odinea.
Chiar Pribeagu se ruga :
— Mîndră, mîndruleana mea,
la să-mi cînti un cîntecel,
De cînd eram mititel :
Cîntecel de pribegie,
Să-ngine munții cu el :
Să-mi fie mie și ție
Cîntecul de veselie,
Văiur'le să-mi clocotească,
Frunzele să nu clipească.
Mîndruleana sta grăia :
— Măi Pribege voinicile,
Baș acuși eu ți-aș cînta...
Și-un pustiu de glas ce am,
Cînd odat-oi răsuna,
Brazi mărunți o legăna,
Ape reci s-or tulbura,
Și-Alăpin m-o auzea !
După noi el s-o lua,
Ne răpune viața,
Pe-amîndoi că ne-o tăla,
Și pe mine și pe tine,
Strică dragoste din lume !
Da' Pribeagu-așa-i vorbea :
— Cîntă-mi, mîndruleana mea,
Și lasă-l la mina mea !
Mîndruleana de-auzea,
Cînd abătea de cînta,
Văiuri mari, zo, răsuna,
Brazi mărunți, zo,-i legăna,
Ape reci, zo,-mi tulbura
Ș-Alăpin îi auzea !
Îmi alerga cît putea,
Îi ajunse la ceșmea ;
Alăpin dac-o vedea,
El din gură-așa zicea :
— Lele, mîndruleana mea,

Tu pe mine m-ai lăsat,
Și cu Pribeagu te-ai luat !
Nu ți-e milă și păcat,
Cu mine te-ai cununat,
Doi copii am botezat !
Mîndruleana de-l vedea,
C-am pe fugă se punea,
Da' Nicolcea sta striga :
— la stai, cumnată, stai,
C-o să mergi la rai,
De-asară să fi fugit,
Pîn-acuș te-aș fi ajuns !
Da' Nicolcea-frunte-lată,
El sări potocu-ndată,
Și Alăpin iar așa ;
Pe Pribeagu-l adăsta,
La buzdugane se lua.
Alăpin, aiduc bătrîn,
Lua un buzdugan demult,
Dete cu el după gît
Și-i luă capu de la trup.
Pe Pribeagu-l prăpădea,
Și-și lua mindra și pleca,
Iar la masă că ședea.
Da' Nicolcea-l întreba :
— Măi frate-meu Alăpine,
la spune-mi adevărat,
Fără teamă de păcat,
Tu acuma-n cine crezi ?
Ori în cincizeci de voinicî,
Ori în flinta pușculiță,
Ori în soața săbioară,
Ce mi-o porți la subțioară,
Ori în mîndruleana ta,
Ce te-ai cununat cu ea,
Ori în mine că-ți sint frate,
Nima-n lume nu desparte ?
Da' Alăpin, aiduc bătrîn,
El din gură așa grăia :
— Măi frate-meu Nicolcea,
Fiîndcă stătuși mă-ntrebași,
Adevăru spune-ți-aș,
Eu acuma-n cine cred :

Nici în cincizeci de voinici,
Nici în flinta pușculiță,
Nici în soața săbioară,
Nici în mîndruleana mea,
Ce m-am cununat cu ea!
Cred în tine, că-mi ești frate,
Mi-ești frate de nu se poate,
Mi-ai scos capu de la moarte!
Alăpin, aiduc bătrîn,
Jos în codri stăpînînd,
Cu Nicolcea veselînd,
Și-mi trăiau pe luncă-n pace,
Că n-au alți viteji ce-i face;
Colea-n Țara Moldovenească,
Ca pentru să pomenească.

129

TUDOREL

Foaie verde colălle,
I-ascultați, lume, la mine,
Să vă spun o istorie,
Din țară, din Rumânie.
N-ați auzit, n-ați aflat,
La vale, la București,
Se văd niște căși domnești.
Se văd piste București,
Și nu sînt căși boierești,
Și sînt căși de-ale lumești.
Cășile lui Tudorel,
Frumos, tînăr băiețel,
Care-a fost sărac copil,
Vezi, pe mulți el i-a slujit,
Pînă mare mi-a crescut,
Și bogat mi s-a făcut.
Dar ce mi-avea Tudorel?
Mi-avea șapte mori în vînt.
Alte șapte sub pămînt,
Ce macină la argint,
Tot argint de-al mărunțel,
Adună blagă la el.

Două mindre mai frumoase,
Cu piscoale pe fereastră,
Ce turna argintu-n casă.
Da' Tudorel ce-mi avea?
Mi-avea cirezuri de boi,
Și turmilli lui de oi.
Da' n-avea el pe nimenea,
Decît muma bătrînea,
Numai cu doi dinți în gură,
Torcea noaptea-n lună plină,
Ce-mi umbla și ea desculță,
Cu caierele de miță.
Tudorel mi se-nsura,
Frumoasă fată că lua,
Să n-o vezi pe uneva,
Nu te rabdă inima
Să n-o iubești cităva.
Mîndră nuntă că-mi făcea,
Se cununa cu mîndra,
Cum face, vezi, toată lumea,
Pe cum n-e nouă legea.
Vremea turcului era,
Lumea toată jupuia.
Venea un pașe turcesc,
Da' nu unu românesc,
S-aduie biru din sat,
Făr-de milă și păcat.
Da' în răsărit de soare,
Cînd lui pașa-i ieșea-n cale,
Nevasta lui Tudorel,
Băiatul cel frumușel,
Tinerică și frumoasă,
Ce n-a văzut niciodată,
El la apă se ducea,
Iar cînd pașa mi-o vedea,
La inimă că-i cădea.
I se rupsă inima.
De frumoasă ce era,
Baș Voichița o chema.
Dară pașa mi-o-ntreba
A cui nevastă era,
Dară lumea că-i spunea,
Să vezi, turcu ce făcea?

Bată-l Maica Precista,
La greu bir îl mai puneă,
La greu bir pe Tudorel,
Lele, sârmanu de el.
In fiecare săptămînă
Îi da cîte-o pungă plină,
Și cu sacu bani să ai,
Dacă dai, dai, tot să dai,
Tot să cheltui, da' nu pai,
Dai de fundu sacului.
Da' fecioru Tudorel,
Sârmanu, vezi, de el,
Vindea vii,
Vindea moșii
Și cirezile de boi,
Și cu turmele de oi.
Da' și morile de vînt
Și pe-ale de su' pămînt.
Și Tudorel se gindea,
Lele, măiculița mea :
«Pină cînd eu tot așa ?»
Da striga la mumă-sa :
— Mumă, muichilița mea,
la s-o mini pe Voichița,
Scutură ambarili
Și mai bate sitili,
Și să-mi ude mie-o piine,
S-o ude cu lăcrămioare,
Coaptă-n sin la țîțșoare,
Să-mi fie la drum ușoară,
Că mă duc, muică, mă duc,
Că știu drumu ce-l apuc.
Pin' la-mpăratu turcesc,
La el să mă jelbuiesc,
Că nu mai pot să trăiesc.
Da' mumă-sa de-auzea,
Fuga la Voichița da :
— Fa Voichițo, nora mea,
Scutură ambarili
Și mai zbate sitili,
Ca să faci o azmioară,
Udată in lăcrămioară,
Coaptă-n sin la țîțșoară,

Da' fie la drum ușoară.
Da' Voichița o asculta,
Scutura ambarili
Și-mi bătea și sitili,
Făcea o azmioară,
Udată in lăcrămioară,
Coaptă-n sin la țîțșoară,
Să-i fie la drum ușoară.
Iar Tudorel se gătea
Și de-acasă îmi pleca,
Ziua bună că și-o lua,
De la scumpa soața sa,
Da' și de la mumă-sa,
Pleca Tudorel plingînd,
De la inimă oftînd.
Și mergea din vad in vad,
Mergea din sat, in alt sat,
Pînă ajunse-n Țaligrad.
Baș la cinstitu-mpărat.
Chiar la poartă el a stat,
Iar din inimă-a oftat,
Și cum sta și cum plîngea,
Nima-n samă nu-l băga.
Cînd fu-n răsărit de soare,
leși-mpărat la plimbare.
Pe Tudorel mi-l vedea,
Impăratu-l întreba :
— Ce stai, băiete,-aicea ?
Da' Tudorel că-i spunea,
Și-l chemă-mpăratu sus,
Mi-l luva, mi-l ispitea,
Da' Tudorel tot spunea
Cum a fost el de bogat
Și cum a ajuns sărac :
— Venii să mă jelbulesc,
Că nu mai pot să trăiesc !
Impăratu ce făcea ?
Toți vizirii îmi chema,
Și cu pașii la un loc,
Și cu toți se sfătua,
Cu Tudor ce va făcea :
Unii zic ca să-l omoare,
Să-l ducă la spînzurătoare,

Alții capu ca să-i taie,
Unii să-l bage-n temniță,
Unu una, altu alta,
Care cum se pricepea,
Și-i scoaseră presuda.
Baș pe la chindia mare
Merge la spînzurătoare.
Iacă agale-mi venea
Și pe Tudorel îl lua,
Ștreangu la git îi punea.
Da' un pașe mai bătrîn,
Ce e de barbă cam spin,
Era bătrîn priceput,
Care-i făcut mai de mult,
Mai multe le-a petrecut
Și mai multe a văzut,
Mai la urmă răspundea
Și din gură așa zicea :
— Mă-mpărate, luminate,
Cum le știi pe lume toate,
Ia ia sama-n dreptate,
Că poate oi avea păcate,
Mai mult pentru Dumnezeu
Și pentru binili teu.
Mi-ascultați și vorba mea,
Că e bună, nu e rea.
Băiatu ăsta Tudorel
Poate e nevinovat,
Da' merge la spînzurat,
Și-oi avea tu păcat!
Stai o țiră te gîndește,
Nimenea nu te grăbește.
Să ne facă Domnu parte,
Cum faci tu la dreptate ;
Tudor nu e vinovat,
Da-l duceți la spînzurat !
Toți atuncea se gîndea,
Da-mpăratu le striga :
— Nu chiți ștreangu la git,
Că nu este vinovat !
Și așa mi se gîndea
Și cu toți se sfătuia,
Cu toți pașii-alătura,

Pe Tudorel să-l trimeată
Cu ferman de la-mpăratu,
Tot în țara ungurească,
Une-s vitili mai grase,
Și nevestili frumoase.
Acolo el să trăiască,
Și să șadă și s-adune
Birurili de la lume.
Cînd așa ei se vorbea,
Impăratu striga tare,
Striga tare-n gura mare :
— Măi turcilor și agale,
Nu stați lui Tudor în cale !
Da-i da fermanul cel drept,
Ii sta-n loc inima-n piept.
Tudorel le mulțamea
Că i-au scăpat viața,
Trebuia s-asculte-așa
Cum împărat îi zicea.
Iar Tudorel îmi pleca,
Tot în țara ungurească,
Acolo el să trăiască.
Să vezi Tudor ce făcea,
Pe lume bir greu punea,
Și care bani nu-mi avea,
Vitile le luva,
Cu jăndarii se ducea
Și multe vite aduna.
Care mai bune era,
Mare turmă aduna,
La-mpăratu le ducea,
Să vezi ce jele era.
Mergea oili zbierînd,
Clopotili zornăind,
Da' ciobanii toți plîngînd,
Pin'la-mpăratu venînd.
Da-mpăratu de-l vedea,
Incepea de se ridea
Și din gură-i vorbea :
— Bravos, bravos, Tudorel,
Bravos, bravos, băiețel !
Multe slugi că am avut,
Da' ca tine n-am găsit.

Și pe cite am minat,
Ca tine nu m-ascultat.
Cit mi-aduce o țară toată,
Da' Tudorel dintr-o dată,
Cit mi-aduce o țară mare,
Da' Tudorel într-o sară.
Bravos, bravos, Tudorel,
Bravos, bravos, bălețel!
Bravos, bravos, să trăiești,
Vitili să stăpânești!
Și-mpăratu că ieșea,
El pin vite se uita,
Se uita și alegea,
Care-i vită mai frumoasă,
Mai frumoasă și mai grasă.
Impăratu că le luva,
Luva una dintr-o sută,
Da vitili alelalte
I le da lui Tudorel,
Și le ducea, vezi, cu el.
Cînd la calea jumătate,
La ciobani el le vorbea:
— Măi ciobani, măi dumneavoastră,
Minați vitili pe urmă,
Că eu mă duc înainte,
Că mare foame m-a prins,
Mare sete m-a cuprins
Și aminte mi-am adus
De pimnița mea de mult.
Inainte că pleca,
Parcă naiba-l învăța!
Cînd acasă ajungea,
Baș pe la puterea nopții,
El deschidea brava porții
Și nici că nu mai striga,
In podrum mi se băga
Și gura la cep punea,
Și bea vin pînă cădea.
Da acia adurmia,
Nimic de el nu știa.
Da' mama lui Tudorel,
Năcăjită, vai de ea,
Năcăjită și bătrînă,

Torcea noaptea la furnă,
Și se tot gindea la urmă.
Toată noaptea imi ofta,
La Tudorel se gindea,
Da-i venea pofta de vin,
De-odată ca din senin,
Și pe Volca o mina.
— Măi Voichițo, nora mea,
Du-te, muică, să aduci,
Un bocal de vin s-aduci,
Așa, muică, îți cricesc,
Inimioara-mi răcoresc.
Să-mi aduci o țir de vin,
Ca să-mi treacă de venin.
M-am gîndit la Tudorel,
Tare mă gîndesc la el.
Da Voichița de-auzea,
Fuga bocalu lua
Și-n podrum că se ducea,
Da' cînd ușa deschidea,
In Tudor se-mpiedica,
Și așa tare imi cădea
Și bocalu il spărgea,
Voichița se spălmînta.
Fuga alerga la soacră-sa
Și așa-i vorbea:
— Muică soacră-mea, să vezi,
La ușa podrumului
Mi-este un voinicel nalt
Și la ușe e culcat,
Ori e mort, ori că e beat!
Că baș la ușe-i culcat,
Și de el m-am spăimîntat;
Da' e nalt și subțirel,
Parcă mi-ar fi Tudorel!
Da' soacră-sa că-mi zicea:
— Marș de-acia, fa căța,
Ala-i ibomnicu teu,
Fa stricato, te știu eu!
De cînd Tudor mi-a plecat,
Tu ibomnic ți-ai luat;
De cînd Tudor mi s-a dus,
Tu ibomnic ți-ai adus.

Ala-i ibomnicu teu
Ce ești în vorbă cu el.
Dară baba ce-mi făcea ?
Ștreangu-n mină că lua
Și la Tudor doboră,
Și Voichița după ea.
In podrum cînd se ducea,
Baba nu se mai uita
Să vadă cine era,
Ștreangu la git i-l punea,
Și-ncepea ea a trăgea.
Da' Voichița mi-i zicea :
— Maică soacră-mea,
Bagă bine sama,
Trage, muică, și nu prea.
Mie tare mi se pare
C-ăsta-i un voinicel nalt,
Vezi că-i nalt și subțirel,
Samănă cu Tudorel.
— Țsta nu e Tudorel,
Și este drăguțu tău.
Ce te iubești tu cu el.
Și iar trăgea cit putea,
Pe Tudor îl spînzura.
Da' Tudor era beut,
El nimica n-a știut.
De picioare mi-l luva,
Pe sub butii mi-l băga,
Să nu afe nimenea.
Ușa la podrum-nchidea,
Iar în sobă se băga,
Cu Voichița îmi torcea.
Iacă zor'li se vărsa,
Și turmili mi-ajungea,
La poartă ciobani striga :
— Măi Tudorel dumneata,
Ia deșchide porțile,
Ca să-ți băgăm turmili.
Ciobanii la poartă striga.
Clopotili-mi zornăia,
Da' oili imi zbiera.
Da' și cinii imi urla.
Iacă baba afar ieșea,

Dar ciobanii imi vorbea :
— Mamă, mamă dumneata,
Ia trage zăvoarii,
Și deșchide porțile,
Ca să băgăm turmili ;
Turmili de la-mpărat,
Lui Tudorel ce i le-a dat.
Iară baba răspundea :
— Nu e Tudor aicea,
Tudor de cînd mi-a plecat,
El pe-acasă n-a mai dat !
Dar ciobanii de-auzea,
Iar la baba că striga :
— Deschide, mamă, porțile,
Ca să intre oarili,
Tudor pe drum ne-a lăsat
Și s-a grăbit el la sat.
Mare foame l-a cuprins,
Mare sete l-a încins,
Pe noi, vezi, că ne-a lăsat
S-aducem oile la sat.
Atunci baba de-auzea,
Ușile le deșchidea,
Turmili de imi intra.
Dară baba ce-mi făcea ?
La podrum mi se ducea,
Bine sama cînd lua,
Pe Tudorel mi-l vedea.
Cu pumnii-n cap se bătea,
Cit putea atît zbiera,
Și Voichița iar așa.
Mi-l luva de-l îngropa,
Și pomană că-i punea.
Atunci baba ce făcea,
Pin ciobani că se uita,
Vedea un cioban înalt,
Mai curat, bine spălat,
Sămăna cu Tudorel,
Era-nalt și spălățel.
Baba de mină mi-l luva,
Și la Voichița mergea,
Așa din gură-i zicea :
— Fa Voichițo, nora mea.

Iote ciobanu aista
 E nalt și subțirel,
 Samănă cu Tudorel,
 Ia să te cununi cu el.
 Și cu el să stăpânești,
 Și cu el tu să trăiești,
 Moșia s-o stăpânești,
 Turmili să le păzești,
 Pe min' și pe Tudorel,
 Sărăcuțu vai de el,
 Pe noi să ne pomenești,
 Mormintu să ni-l stropești,
 Cu vin și cu lăcrămioare,
 Din piept de la inimioare.
 Iar baba ce mai făcea,
 După ce mi-i cununa,
 Cuțitaș în mină-mi luva,
 În inimă-l infigea,
 Singură mi se tăia.
 Iar Volchița-mi rămânea
 Cu ciobanu lângă ea.
 Era-nalt și subțirel,
 Sămăna cu Tudorel.
 Iară Tudor putreza
 Și ca gându să uita ;
 Citeodată-l pomenea,
 Când pe el mi-l tămăia.
 Tudorel mi-a putrezit,
 Da' cîntecu i-a udit ;
 Soarili merge și apune,
 Da' Tudorel tot se spune.

130

SINCA, DOAMNĂ MARE

Când oi zice de-o cicoare,
 La vale, frate, la vale,
 Mi se vede-o casă mare,
 Cu fereștile-n brumale.
 Da la ea cine-mi ședea ?
 Ședea Sinca, doamnă mare.

Când oi zice de trei flori,
 Are Sinca trei feciori,
 Și cîți trei sînt negustori,
 Pe-al mai mare să-l însoare,
 Pe mic să mi-l popească,
 Pe-alălant călugărească.
 Iacă Sinca ce făcea,
 Ea în pețit se ducea,
 Și-mi umbla țările-n lung,
 Și-n fățiș și-n curmeziș ;
 Și umbla țara pe lat,
 Să-și cate noră pe plac.
 O cată și n-o găsea,
 Unde Sinca se ducea ?
 Colea-n vad, în Calafat,
 În Calafat, oraș bogat.
 Peste țară minumat.
 La Letinu ceal bogat,
 În cruce nebotezat.
 Că are Letinu, are,
 El trei fete mari avea,
 Cum e una și alta,
 Tot o liță, tot o față !
 Iaca Sinca ajungea,
 Cu Letinu se-ogodea,
 Care fată să o ia.
 Letinu ceal bogat,
 El din gură-așa grăia :
 — Oi, mă Sinco, doamnă mare !
 Cite treile-s de dat ;
 Să fie giner'le bărbat,
 Să cunoască mireasa,
 Să pună mina pe ea !
 Iacă bine-mi ogodea,
 Sinca la conac pleca,
 Cu cocoana lui vorbea :
 — Oi cocoană, doamnă mare,
 Iacă noră mi-am găsit
 În oraș, în Calafat,
 Mi-am găsit noră pe plac.
 Cocoana cînd auzea,
 Ei de nuntă se vorbea,
 Lăutarii și-i tocmea :

Patruzeci de lăutari
 Cu lăute de-ale mari,
 Cu treizeci de trimbicieri :
 Cu doisprece toboşari,
 Bătea tobele pe ceri.
 Sinca nunta o pornea,
 Lăutarii, zo, cînta,
 Tobele, zo, răsuna !
 Pleca nunta pe pămînt,
 Naşu cu giner'le-n vînt.
 Porni nunta la Sin Petru,
 Să se-ntoarcă la Simedru.
 Cînd ajunse-n Calafat,
 În Calafat, oraş bogat,
 Da' Letinu ceal bogat,
 În cruce nebotezat,
 Cînd striga o dat' greceşte,
 De trei ori moldoveneşte.
 De două româneşte :
 — Care-mi este giner'le,
 Să-nalţe cu umerii,
 Şi ca corbu arpile,
 Şi să-mi sară porţile,
 Să-şi cunoască mireasa,
 Să pună mina pe ea !
 Giner'le cînd auzea,
 El din gură-aşa zicea :
 — Mă naşule dumneata,
 Geaba mi-e şoimu voinic,
 Eu nu sînt bun de nimic !
 Nu pot porţile sărea,
 Şi nu cunosc mireasa.
 Ai cu şoimii ne-ncurăm,
 De ţoale să ne schimbăm ;
 Să iai, naşule, şoimu meu,
 Să mi-l dai mie pe-al tău.
 Iar aicea să venim,
 Porţile să le sărim ;
 Să cunoşti tu mireasa
 Şi să pui mina pe ea.
 Iacă naşu-aşa făcea ;
 Şi naşu-o cunoştea,
 Şi puse mina pe ea.

Da' Letinu-aşa zicea :
 — Ia-ţi, ginere, mireasa,
 Să-ţi cînte lăutarii,
 Să-ţi bată tobele,
 Să joace şi fetele !
 Naşu cu mireasa ieşea,
 Pe prăvălie cum juca,
 Tobele, zo, răsuna,
 Naşu tîrcoale făcea,
 Cu finu-su se plimba ;
 Veni finu pe colea,
 Şi mireasa că ş-o lua.
 Făcea Letinu nuntă frumoasă,
 Mărta fata din casă,
 Nici mai mult, nici mai puţin,
 Numai şase săptămîni !
 Ei cu nunta cînd pleca,
 Giner'le că ş-a uitat,
 Chetoarea n-a sărutat,
 Galbenu nu i l-a dat.
 Letinoaica, ovreoaica,
 Pe ginere s-a supărat,
 Iote cum l-a blestemat :
 — Ginere, fata mi-ai luat
 Şi cu nunta mi-ai plecat ;
 Chetoarea n-ai sărutat,
 Galbinu nu mi l-ai dat.
 Să dea bunul Dumnezeu,
 Nici mai bine, nici mai rău,
 Numai cum oi zicea eu :
 Şoimu lui să poticnească
 Drept în cap să mi-l trîntească ;
 Junghetura i-o frîngea,
 'N pămînt negru l-o băga !
 Dor atita-l blăstăma ;
 Şoimu lui se-mpoticnea,
 Într-o viţă
 de romaniţă,
 Şi-ntr-un buştean
 de leuştean.
 Drept în cap îl dubăra,
 Junghetura îi frîngea,
 Sufletul din el ieşea.

Da' nașu dacă-mi vedea,
Pe finu-su cum îl lua,
Și-n trăsură îl punea,
Cu conțeșu l-astruca.
Dară Sinca se uita,
Se uita din foișor :
Cu ochianu se uita
Și nunta că o vedea :
Jumătate veselită,
Jumătate e cernită.
Vine nunta posăclită,
Dară Sinca prea grăia :
— Lele, coconița mea,
Iacă nunta ne-a plecat,
Ne-a plecat din Calafat,
Nu știu ceva s-a-ntimplat.
Nunta noastră cum ne vine —
Jumătate veselită,
Jumătate e cernită,
Vine nunta posăclită !...
Puținel cam zăbovea,
Iacă nașu ajungea :
Cum mergea nașu-nainte,
Ca un voinicel cuminte.
Cînd în curte ajungea,
Iacă Sinca-l întreba :
— Nașule, marele nostru,
Unde este finu vostru,
De-mi vine nunta cernită,
Jumătate posăclită ?!...
Dară nașu-așa grăia :
— Lele, fine dumneata,
Am plecat din Calafat,
Finu meu mi s-a uitat,
Chetoarea n-a sărutat,
Galbinu nu i l-a dat.
Letinoaica-a blăstămat,
Și iote cum s-a-ntimplat :
Șoimușorul, finul meu,
Din fugă s-a-mpiedecat,
Intr-o viță
de romaniță,

Intr-un buștean
de leuștean.
Dușmanu s-a poticnit.
Drept în cap că l-a trîntit,
Junghetura i-a frînt.
In cocie l-a coperit,
Cărioara-am cernit-o,
Nunta de-am posăclit-o !
Da' Sinca cînd auzea,
Se vorbea cu cocoana :
— Cocoană, cum să facem,
Noi mireasa să i-o luăm,
După-al mic să o dăm ;
Și iar nunta s-o facem,
Noră-n casă să avem !
Și cocoana zice-așa :
— Să facă cum o știa !
Iacă mireasa venea,
Și pe nașu-l întreba :
— Nașule, marele nostru,
Ce-l făcuși pe finu vostru ?
— Să-ți ajute Dumnezeu,
Fină, finușica mea,
Iote finuțu coala !
Pe-al mai mic ficior îl lua,
Și de mină că i-l da.
Da' mireasa strigă-așa :
— Nașule, marele meu,
Ia dă-mi bărbățul meu
Cu care m-am cununat,
Cînd plecai din Calafat !...
Mireasa dacă-mi vedea,
La cocie se ducea,
Găsea giner'le culcat,
Cu conțeșu astrucat.
Cînd giner'le mort vedea,
Mîna pe la briu punea,
Și din gură-așa zicea :
— Ianule, bărbatu meu,
Decît, daică, făr'de tine.
Mai bine și eu cu tine,
Să ducă pomina-n lume !...
Singură se junghia,

Căzu trupu-ncruciat,
 Făcu mai mare păcat.
 Atunci Sinca de vedea,
 Mindru leagăn le făcea,
 Cu plumbu il plumbuia,
 In negru pământ il băga.
 Și mi-i puse pe trăsură,
 Și se duse-n vale-n fugă.
 Ei mergea la minăstire,
 Nu mergea să se cunune;
 Mergea să se spovedească,
 In pământ să putrezească!
 Lăutaril-așa-i cînta:
 «Bucură-te, mănăstire,
 Că vine lanu la tine,
 Nu vine să se cunune,
 Vine să se spovedească,
 In pământ să putrezească.»
 Și-i băga-n negru pământ,
 De se uita ca un gînd.

131

NUNTA LUI BARBU COPILU
 (Blestemul iubitei)

Frunzuliță de-o lalea,
 Intr-o sfîntă duminica,
 N-avea Barbu ce lucra,
 Mai de noapte s-a sculat,
 Pe ochi negri s-a spălat,
 Toale noi a îmbrăcat,
 La plimbare a plecat.
 C-o cămașe albă floare,
 Pleacă Barbu la plimbare,
 Dimineața pe răcoare,
 Făr-de pic de demincare;
 Da' pină la prînzul-al mare
 Acas' lu mumă-sa-i cere:
 — Muică, nu mai stai băiat,
 Mi-a venit de înșurat.
 Fiindcă sînt al tău fecior,

Vreau acuma să mă-nsor,
 Să iau pe cine mi-e dor, —
 Altfel, muică, am să mor!
 C-am o frumoasă ibomnică,
 Iubită de fată mică.
 Vreau să-mi iau ibomnica,
 Cam trăit bine cu ea;
 Ibomnica-i Călina,
 Ce i-a dat lui naica gura.
 — Barbule al meu fecior,
 Tu zici, muică, să te-nsori;
 Nu vrei să mai stai băiat,
 Că ți-e dor de înșurat,
 Să te las pe voia ta,
 Să-ți iei tu ibomnica;
 Barbule, ți-o fi năcaz,
 Pe voia ta nu te las;
 Că ea e fată săracă,
 Găsesc alta mai bogată!
 Barbu atunci s-a miniat,
 La mumă-sa a strigat:
 — Ba, muică, nu face-așa,
 Nu mă despărți de ea!
 In data-ntii cînd ne-am iubit,
 I-am făcut și jurămint
 Că in lume cît oi fi
 Tot cu ea că m-oi iubi;
 Da' pină oi muri,
 Cu Călina oi trăi!
 — Barbule cu muica,
 Vrei tu ibomnica;
 Da' eu nu-ți dau moșia,
 Și moșie n-oi avea!
 — Muică, muiculița mea,
 Vrei tu să-ți iei altă fată,
 Mai bună și mai bogată,
 Da' nu privești tu prin sate? —
 Că fetele ce sînt bogate,
 Nu sînt frumoase, nici-nalte.
 Sînt scunde și cocoșate,
 Și la dinți imi sînt colțate,
 Iar la buză sînt buzate.

Că fetele ce sînt avute
Toate-s surde și mute;
D-ale sărace-s frumoase,
Dacă n-au țoale prin casă.
Vreau să-mi iau ce mi-e drag,
Măcar să fie-un sărac;
Merg la altu la săpat,
Că nu-i leneșă de lucrat.
Da' mumă-sa-ascultat
Și mumă-sa mi-a plecat,
'L-împețea din sat în sat;
Mireasă ea că-i găsea,
In sat la Obrocîța.
Da' Barbu ce mi-a făcut?
El de nuntă s-a gătit.
Lăutarii și-a tomnit,
Patruzeci de lăutari,
Toți cu lăuți de-ale mari,
Dară vara cu tambura,
Să le placă zicătura
Și la nuntași beutura.
Douăzeci de toboșari
Și treizeci de cimpoieri,
Ca să cînte la boieri.
Așa Barbu mi-a lucrat,
Lăutarii i-a luat
Și cu ei că mi-a plecat,
Nuntașii i-a adunat.
Vo cinci sute de nuntași,
Toți boieri de pin oraș.
I-a adunat și mi-a plecat
Cu cinci sute de căruțe,
Să-și aducă coconiță.
Plecă nunta-n fuga mare,
Da' Barbu plecă călare;
Nunta mergea pe pămînt,
Dară Barbu sus în vînt,
Ce n-am văzut de cînd sînt!
Și cu nunta mi s-a dus,
La mireasă mi-a ajuns.
Da' vezi, socru Barbului,
Cît era de-al naibului,
Cînd vedea nunta că vine.

Fuga porțile le-ncule.
Și peste porțile înalte,
Strigă socru cît poate:
— Cine e giner'le meu,
Dăruit de Dumnezeu,
Să s-aleagă din voinici,
Să vine în față aici!
El să sară curțile,
Să descuie brăvile,
Să deschidă porțile.
Și pe poarta descuiată,
Ca să tune nunta toată.
Da' Barbu de-a auzit,
Fuga curțile a sărit:
Cum sări el curțile,
El descule brăvile,
Și deschise porțile.
Iar pe poarta descuiată,
Tună-n curte nunta toată;
Toți nuntașii s-a adunat,
Și la astale mi-a stat.
Dară socru Barbului,
Cît fu el de-al naibului!...
Avea el o barbă deasă,
Cu trei fire de mustață,
Nici pe aia nu se lasă,
Și tună repede-n casă,
Și din luntru el îmi scoase
Vo șapte fete frumoase,
Tot la fel impremenite,
Tot la o față albite,
Cu buzele rumenite.
Iar socru-su striga tare,
Tare, în gura mare:
— Cine-i giner'le meu,
Dăruit de Dumnezeu,
Să s-aleagă din voinici,
Drept în fața mea aici;
Să-și cunoască mireasa,
Ce s-a logodit cu ea;
Că de nu o cunoștea,
Viu de-aici nu va scăpa,
Capu eu i l-oi tăia!

Dară Barbu de-auzit,
Stătu el și s-a gîndit :
«Doamne, ce e de făcut,
Aici capu mi-a udit!»
La urmă ce-i dete-n gînd?—
Lua sabia ascuțită,
Ce la vîrf e otrăvită,
Barbu sabia și-a luat
Și la fete mi-a plecat.
La picioare le-a aruncat,
Și din gură a strigat :
— Cine e mireasa mea,
Ce m-am logodit cu ea,
Să-mi ridice sabia !
Sabia mea-nveninată,
La cap de fată-nvățată,
Vă taie ea deodată ! —
Mireasa s-a spăimîntat,
Binișor s-a-nduplecat,
Sabia a ridicat.
Eu vă spun toate pe rînd,
Să-l aveți pe Barbu-n gînd.
Porni cu nunta de-acasă,
Ca s-ajungă la mireasă :
Pornea nunta pe pămînt,
Da' Barbu călare-n vînt.
Înainte mi s-a dus,
La o fintină-a ajuns,
La fintina cu lipanu,
Unde-adapă Barbu calu...
Aci Barbu se oprește,
L-adapă și-l priponește,
Ș-acu pe cine găsește ?
Pe ibomnica lui, Călina,
Ce i-a dat lui Barbu gura.
În calea lui o aflînd,
O găsi aci plîngînd,
Din ochi negri lăcrămînd
Și cu gura blăstămînd :
— Barbule, copilule,
Presădi-ți-aș numele,
Pin toate grădinile,
Să răsară florile,

Să te poarte fetele ;
Cînd vin sărbătorile,
Mai cu foc nevestele !
Cum, Barbule, te-ndurași ?
Ne-am iubit de copilași,
Ș-acuș te-nsori și mă lași,
Cînd oi zice bob negară,
Cu copiii din școală ;
Da'ce-o să mă fac la vară,
Sigurat eu cad în boală !...
Da știi, Barbule, nu știi,
Cînd eram tineri copii,
De suiam dealu pin vii,
Și tăiam un măr felii ;
Și-ți dam ție cît și mie,
Ca să nu facem minie.
Știi, Barbule, cum ziceai,
Cînd pe mine mă iubeai ?
În cătră mine te jurai
Pe pîine și pe mălai,
Și pe vinu care-l beai,
Că pe mine-ai să mă iai.
Eu vedeam că mă mințai,
Și nici cînd nu te-nfruntau !
Barbule, copilule,
Și tu, trandafirule,
Măi tu, frumușelule,
Și tu, ticălosule,
Presădi-ți-aș numele
Pin toate grădinile,
Să răsară florile,
Să te poarte fetele,
Mai cu foc nevestele.
Cînd vin sărbătorile !
Dari-ar dragul Dumnezeu,
Nici mai bine nici mai rău,
Numai cum te blestem eu ;
Cînd ți-oi lua tu mireasa,
Din sat din Obrocița,
Care ți-a dat gurița,
La biserică-oi mergea
Și cu ea te-oi cununa,
Ș-acasă cînd oi pleca,

Cu nași-tu te-oi rămășea.
Voi la cai ve-ți întrecea :
Cari pe cari ve-ți întrecea,
Ala mireasa s-o ia.
Nași-tu de te-o-ntrecea,
El să-ți ia mireasa ta ;
Dacă tu l-oi întrecea,
Tu să iei pe nașe-ta !
Caii cînd îi sloboziți
Și la fugă cînd porniți,
Nu ca lumea pe pămînt,
Ci vă-ntreceți sus în vînt,
Calu tău să poticnească,
Din văzduh să te trîntească,
În grumaji te nimerească,
Mina dreaptă să-ți scrîntească ;
Și pe-a stîngă să ți-o frîngă,
Înima-n tine să-ți plîngă ;
Și din fugă-mpiedicînd,
Înima-n tine gemînd,
De-un pelin, de-un rozmarin,
De-un buștean, de leuștean,
Puținel să te trîntească,
Puțin să te prăpădească ;
Mireasa să-ți văduvească,
Toată nunta să-ți cernească ;
Să te ducă mort acasă,
Intins mîndru pe o leasă !...
Dară Barbu de-auzea,
Credea că nu e nimica,
Blestem de ibomnicea.
Calu și l-a-ncălecat,
După nuntă mi-a plecat,
Mina calu-mbuiestrînd,
Pleca Barbu fluierînd,
Călina-i uidea plîngînd.
Barbu călare s-a dus,
Și iar nunta cînd a ajuns,
La mireasă mi-a tunat ;
Și mireasa cînd și-a luat,
Drept la naș-su a plecat,
Minuța i-a sărutat,
Și-i puseră vălu-n cap,

Înelele le-a schimbat.
Beură toți și-au mîncat,
Fură gata de plecat.
Toți nuntașii s-au sculat,
Să ducă la cununat.
Nunta-nteagă a ieșit,
Barbu-n urmă mi-a udit ;
Rămase la soacră-sa
Ca să-i rupă cheotoarea,
Pe cum ne e nouă legea.
Dară Barbu rușinos,
Ținînd capu tot în jos,
Merse drept la soacră-sa,
Cînd să-i rupă cheotoarea,
Cămașa de borangic
O rupse pînă-n pămînt,
De rușine mi-a udit,
Ea atuncea a grăit :
— Barbule, copilule,
Și tu, trandafirule,
Presădi-ți-aș numele,
Pîn toate grădinile,
Să răsară florile,
Să te poarte fetele ;
Mai cu foc nevestele,
Cînd vin sărbătorile.
Cum tu, muică, te-ndurași,
Cămașa mi-o sfișiași,
Și de ris că mă lăsași
Baș aici, între nuntași !...
Dar-ar dragul Dumnezeu
Nici mai bine nici mai rău,
Numai cum te blăstăm eu :
După ce te-oi cununa,
Acasă te-oi întorcea,
Cu naș-tu te-oi rămășea,
Cu caii ve-ți întrecea :
Cari pe cari ve-ți întrecea,
Ala să ia mireasa.
Calu tău se poticnească,
Pe tine să te trîntească,
În grumaji te nimerească,
Mina dreaptă să-ți scrîntească,

Și picioru de pin șold,
Să te ducă-acasă mort!
Toată nunta să cernească,
Fata mea să văduvească!
Asta-i blăstăm de la mine,
Că-mi făcuși mare rușine.
Dară Barbu de-auzea,
Credea nu e nimica,
Blestem de ibomnicea
Și cel de la soacră-sa.
Calu și l-a-ncălecat,
Cu mireasa mi-a plecat,
In biserică-a tunat,
Amindoi s-a cununat.
Acasă când a plecat,
Ei așa pe drum mergînd,
Iar lăutarii cîntînd,
Să vezi Barbu ce-a făcut...
Cu nașu s-a rămășit,
Cu caii s-or întrecea ;
Cari pe cari l-o întrecea,
Ala să ia mireasa ;
Lui Barbu nici că-i păsa !
După ce s-au rămășit,
Caii ei l-au slobozit ;
Nu ca lumea pe pămînt,
Numai tot pe sus, în vînt.
Calu lui Barbu-a poticnit
Și pe Barbu l-a trintit,
Tum-te de sus din văzduc ;
Căzu Barbu pe pămînt,
In grumazi l-a nimerit.
El puțin a mai trăit,
Și minte a mai ținut,
Din gură așa a vorbit :
„Fraților, mă prăpădesc,
Ca un cîntec bătrînesc !
De vorba mea s-ascultați ;
După ce voi mă-ngropați,
Nunta mea să n-o stricați ;
Mireasa mea să n-o luați,
După frate-meu s-o dați.
După frățioru-al mic,

Iar ca mine e voinic ;
Că nu e nici un păcat,
Cu ea eu nu m-am culcat.
Atît aș avea păcat,
Că cu ea m-am sărutat,
Inel'le cînd le-am schimbat
Și-n biserică-am tunat.
Cînd popa ne-a cununat,
Pe picior eu am călcat-o,
Dintr-aia oi avea păcatu...
Barbu atîta mi-a vorbit,
Apoi din nou a grăit :
— Fraților, cari mai trăiți,
Luați seama să vă păzîți ;
Ibomnica ce-o iubești,
Cit ești să n-o părăsești !
Că eu, vezi, am părăsit-o,
Și viața-mi prăpădit-o...
Muica mea are păcat,
Că ea nu m-a lăsat
Să iau pe cine mi-e drag ;
Cin' să bulguie la-avere,
Il vedeți acum cum piere...
Barbu-atîta c-a vorbit,
Suflețelu i-a ieșit.
Nașu-atunci a porîncit,
Cirpe albe-a doborît,
Cu negre s-a-mpodobit,
Toată nunta s-a cernit.
Steaguri negre-a ridicat,
Și tună cu nunta-n sat ;
S-a adunat lume multă,
Să vadă nuntă cernită.
Pe Barbu apoi l-a luat
Și-l duseră la-ngropat ;
Era de pomină-n sat,
In ziua ce s-a cununat !
Da nunta nu s-a stricat :
Pe mireasă că mi-au luat-o,
După al mai mic au dat-o.
Dară taic-al Barbului,
Tot de-i pare rău, a lui ;
Pe o parte mi s-a ras,

Da' pe alta sta neras ;
 La un picior este încălțat,
 Da'laaltu-i desculțat,
 Și plecă gemînd prin sat,
 Ca și-un ciine turbat.
 Muma-și rupea pletele,
 Se izbea cu pălmile ;
 Beu un par cu otravă,
 Să nu mai facă zăbavă.
 Și eu multe mi-am pățit,
 Ibomnică n-am părăsit ;
 Că sînt maistor silă mare,
 O iubesc pînă ce moare.
 Năroc, fraților, și-amin,
 V-am făcut cîntec deplin ;
 Ia mai dați-mi cîta vin,
 Să mai sting focu din sîn.
 Să prind chef iar să vă cînt,
 Că-s tocmit cu jurămînt ;
 Să cînt, să vă veselesc,
 Dulce cîntec rumânesc.

132

PATRU PESCARU

Pe-un ostrov de mare
 Este-o salcă mare,
 Salcă stă cam aplecată,
 Adusă cu burta-n apă.
 Salca-mi plînge și oftează,
 Din zori pînă înserează,
 De-ale lumii mari păcate,
 Da'ca Pătru nu se poate !
 Cînd fu soarele-n chindie,
 Strigă maica la Pătru-n vie :
 — Du-te, maică Petre, du-te !
 Fă-te mare, fă-te punte,
 În coadele mărilor,
 Unde-i loc pescarilor,
 Și tu, muică, să-mi aduci,
 Nu pește ca cel din lunci ;
 Morun, cegă și păstrungă,

Cu plătucuță de-a murgă,
 Ce pun boilerii pe masă,
 Cînd fac la mese aleasă ;
 Bune bucate să facem,
 La nevastă-ta să-i ducem.
 Pătru traista-n mină lua,
 Și el, mări, se ducea,
 La un păr mare rotat,
 De frunză nu e curat ;
 Sta un șarpe spinzurat,
 De curînd e aninat.
 Pătru la păr se ducea,
 Ala-n traistă o punea,
 Mici bucățele-o făcea
 Și acasă se-ntorcea,
 Așa mumă-si-i grăia :
 — Uite, mumă, muma mea,
 Scoal-te, pe gînduri nu sta,
 Că eu ți-am adus
 Pește cum ai spus ;
 Somn și cu morun,
 Tot ce e mai bun ;
 Cegă și păstrungă,
 Plătucuță murgă.
 — Bine, Petre, bine,
 Ferice de tine ;
 Așa pește n-am văzut
 De cînd mama m-a făcut !
 Bucățile pregătea,
 În oală mi le fierbea,
 Bună ciorbă că făcea.
 Pe fată o trimetea :
 — Aleargă, muică, aleargă,
 Leică-ta să meargă,
 Din deal de argea !
 Soar'le-a scăpătat,
 Nora n-a mîncat ;
 Să o săturăm,
 Bine să ne purtăm.
 Fata se-ncura,
 Leică-si-i vorbea :
 — Leică, scumpa mea,
 Frumuseța ta

Nîma n-a avea !
 Aide să cinăm,
 Să ne bucurăm,
 Pește să mîncăm,
 Să ne săturăm.
 — Ba eu, daică, dea,
 Aici oi rămînea ;
 Că am de țesut,
 Cămăși de făcut ;
 Și eu mi-am mîncat
 Pește de-al sărat,
 Iar m-am săturat.
 Fata de vedea,
 Fugea la maică-sa
 Și din gură că-i spunea :
 — Muică, muica mea,
 Leica, zo, nu vrea,
 Zice c-a mîncat
 Pește de-al sărat
 Și s-a săturat.
 — Muică, nu se poate !
 Lase lucru la o parte,
 Că eu o aștept
 Cu mina pe piept.
 Fata iar alerga,
 Cucumeaua, zo, cînta,
 Din gură așa-i grăia :
 — Leică, bună leică,
 Lasă a suveică,
 Mama m-a mînat,
 E cam aminat,
 E timp de cînat ;
 Și tu ai bărbat
 Bun de ospătat.
 Argeaua-mi lăsa
 Și merse la soacră-sa.
 — Muică, nora mea,
 Masa-oi așternea,
 Legume-oi gusta,
 Pe noi ne-oi chema,
 Bîne să mîncăm,
 Să ne ospătăm.
 — Da'unde s-a pomenit

Ori s-a dovedit
 Cel mai mic din casă
 Să ia-nții din masă ?
 Să guste bucate,
 Cînd e peste poate !
 — E porunca mea,
 De la soacra ta !
 Nora cum gusta,
 O dată-mi striga :
 — Mă otrăviși, căța,
 Imi curmași tu viața !
 Jos se rostogolea,
 Zo, se tăvălea,
 Sufletu-i ardea,
 Din gură zicea :
 — Leică, sora mea,
 Dă-mi un pic de vin,
 Să lepăd venin.
 — Leică, sora mea,
 Vin eu că ți-aș da,
 Vin eu mi-am tocit,
 Vin de-al pritocit,
 Dulce și gustos,
 Din cel mai spumos.
 D-arsita de mumă,
 Fac-o viermii spumă ! —
 Plosca a luat-o,
 Afar' a vărsat-o.
 — Leică, sora mea,
 Fie-ți milă, dea,
 Dă-mi un pic de apă,
 Să vărs eu otravă.
 — Leică, sora mea,
 Nu știu ce-aș putea ;
 Apă mi-am adus,
 Vadra-n cui mi-am pus ;
 Arsita de mumă,
 Fac-o viermii spumă !
 Iacă mi-a luat-o,
 Și-afar' mi-a vărsat-o.
 — Dă-mi o țir' de lapte,
 De viață să am parte !
 — Vaca eu am muls,

Oala-n cui am pus ;
 Arsita de mumă,
 Fac-o viermii spumă !
 Ea că mi-a luat-o,
 Afar' mi-a vărsat-o,
 Fin'că ești săracă,
 Nu c-alta bogată !
 Nora, zo,-mi murea
 Și se prăpădea,
 Pe nima n-avea ;
 Pasări o plîngea,
 Codri suspina,
 Stele lumina
 Și mi-o îngropa
 Aproape de apă,
 La stratu cu busuoloc,
 Să vină miros cu foc ;
 La stratu cu oicheșele,
 Să vină miros cu jele ;
 In grădină la fereastră,
 Să vină mirosu-n casă !

133

DANUȚA

Dănuță, Dănuță,
 Puiul taichii, puță,
 Tu, taică,-ai crescut,
 Mare te-ai făcut,
 Bun de căs'torit.
 Ce stai te cindești,
 Nu te pregătești
 Să te premenești,
 Tu să mi te duci,
 Mireasă s-aduci ?
 — Taică, taica-l meu,
 Dat de Dumnezeu,
 Vremea mi-a venit,
 Vezi, de căs'torit.
 Dar muma nu vrea
 S-o iau pe Stanca,
 Ibomnica mea.
 Pe Stanca frumoasă,

Cu sprinceana trasă,
 Cu costița groasă ;
 Chip de jupîneasă,
 Din lume aleasă.
 Ta-su de-auzea,
 Din gură zicea :
 — Dănuță, Dănuță,
 Puiul meu, drăguță,
 Tu să mi te duci,
 Pe Stanca aduci
 Mie noră-n casă,
 Ție de nevastă.
 — Tată, tata-al meu,
 Dat de Dumnezeu,
 Tată, eu m-oi duce,
 Pe Stanca-oi aduce.
 Tu, tată, oi vrea,
 Da' muma n-o vrea !
 Că e muma adorată,
 Otravă ne dă îndată...
 — Dănuță, Dănuță,
 Tu să mi te duci ;
 Noră să-mi aduci,
 Așa cum voiești.
 — Tată, m-oi ducea,
 Dară Stanca are,
 Are nouă frați,
 Cer nouă pui de ați ;
 Mai are nouă cumnate,
 Care cer nouă cojoace ;
 Este o zestre mare,
 Eu, tată, le-aș dare.
 — Dănuță, Dănuță,
 Puiul meu, drăguță,
 Cheile ți-aș da,
 Da' tu te-oi ducea
 La grajdii-al din vale,
 Colea dinspre mare,
 Ușa-oi deschidea,
 In grajd oi intra,
 Țăsala oi lua
 Și i-oi țăsăla
 Da' i-oi pregătea.

Iar de-ai Stanchii frați,
Le dăruim noi pui de ați,
Și nouă cojoace
L-a Stanchii cumnate.
Nuntași aduna,
Lăutari cînta
Și nunta pleca,
Pe Stanca s-o ia.
Trei zile mergea,
Pin' pe Stanca-aducea.
La poartă cînd ajungea,
Mumă-sa-n cale-i ieșea,
Și poarta le-o închidea.
Venea cu două pare de vin,
Să dea la tineri venin.
Mumă-sa-i o căța,
Bat-o Maica Precesta,
Și Sinta Dumineca!
Din gură grăia :
— Dănuță, Dănuță
Puiul maichii, puță,
Poarta-oi deschidea,
Cînd vinu oi bea.
Cîte-un pahar de vin
Să fie cu plîn ;
C-așa se cuvîne,
C-așa este bine.
— Eu vinu n-oi bea, —
Zicea mireasa —
De cînd m-am făcut,
Vin eu n-am beut.
— Tu vinu să-l bei
După obicei !
Intii îi ruga,
Apoi îi silea,
Ei vinu îl bea ;
Poarta deschidea
Și-n casă intra.
Stanca-n pat cădea,
Din gură vorbea :
— Dănuță, Dănuță,
Puiul meu, drăguță,
Dă-mi un par de apă,

Că mor de otravă ;
Dă-mi un par de vin,
Că mor de venin !...
Dănuță alerga,
La găleți fugea,
Apă nu găsea,
Căța mumă-sa,
Apa le vărsa.
Iar dacă vedea
Că apă n-avea,
In beci că intra,
Mult mi se mira,
Maică-sa căța,
Bat-o Precesta,
Butiile vărsa,
Nici vin nu găsea.
Stanca ce făcea,
Sufletul și-l da...
Dănuț de-a văzut
Că Stanca-a murit,
El s-a otrăvit.
Amindoi murea,
De pomină era.
Insă maică-sa căța
Nici acuși nu să lăsa,
Ea i-a-nmormîntat :
Pe Dănuț la scăpătat,
Pe Stanca la răsărit,
Cum soacrei i-a convenit.
Tata lui Dănuță
Punea cîte-o viță ;
Una-n răsărit,
Alta la apus.
Ele creștea-n sus,
Peste acoperiș,
Și tot se-ntilneau,
Muguri lăcrimau,
Iar se-mpreunau
Și tot se iubeau.
Vița-i cuprindea,
Soar'le îi vedea,
Stele-i lumina,
De se pomenea.

STOICAN

Verde de-o cicoare,
 La vale, la vale,
 Intr-al buaz de mare.
 Tare mi se-m pare,
 Mindră casă mare,
 Cu ferești în soare,
 Cu nouă uștioare.
 La ea cine-mi șede?
 Cea maică bătrână,
 Cu dinții de lină,
 Cu burca săină,
 Cu briul de sîrmă,
 Lui Stoican e mumă.
 Baba cît trăia,
 Pe lume năștea
 Nouă ficiorei,
 Și ieșiră oți
 Și pieriră toți.
 Mai la urmă naște
 Doar un prunculeț
 Și c-o prunculiță.
 Pruncu-l boteza,
 Pe nume-l chema,
 Stoican îl chema;
 Voinic se făcea,
 De-ncinsă sabia.
 Calu-ncăleca
 Și-n codru pleca,
 Ș-acas' nu venea
 Nouă ai de zile,
 Voinic aiducea,
 Nimic nu găsea.
 Intr-un timp de primăvară,
 Ieși-n deal,
 In drumu-al mare,
 Unde trece caravane.
 Stoican intilnea
 Mindră prunculiță,
 Și cu prunculeț,
 In luică purta prunc.

Stoican îl prindea,
 Bine mi-i lega
 La trei ciulpănei
 Ce era de tei.
 Zo,-i inferega,
 Cu spinări la copaci.
 Voinici sta legați.
 Prunculița-i lua,
 Cu ea se juca,
 Pruncu-al mic îl lua,
 La gît îl tăia,
 La burtă-l spărgea;
 Mațele-i scotea
 Și le lepăda.
 Barda-n mină lua,
 'N codru se băga.
 Frigare tăia;
 Frigare de corn,
 Frige carne de om.
 Focu ațița,
 Copilașu-l lua,
 'N frigare-l punea.
 La foc îl frigea,
 Fript copil era;
 Și mi se ducea
 La a prunculiță
 Și l-al prunculeț.
 Din gură-i zicea:
 — Dacă să scăpați,
 Carnea să-i mincați,
 Oase să-i lăsați;
 Oasele-nșirate,
 Să fac la păcate!
 De cînd aiducesc,
 Șase ai nu gălesc
 Doar o prunculiță
 Și cu-al prunculeț!
 Ei cum îi ierface,
 Legați la copace,
 L-ai trei ciulpănei
 Ce era de tei,
 Pruncu și-l mincară...
 Carnea-i ciuguliră,

Oasele-i uidiră,
Oasele-nșirate,
Mai grele păcate.
Stoican mi-l lăsa.
A pruncă legată,
Ca o dobitoacă ;
Pruncu iar așa,
Legat lingă ea.
Ș-apoi că-mi pleca,
Iară aiducea ;
Păzind la colnic,
Nu venea nimic.
Unde se culca,
El nu adurmea,
Numai tot visa,
Tot la vise grele
Ce nu sint curate,
C-a făcut păcate.
Calu-ncăleca
Și iar că venea
Pe la mumă-sa,
Pe ea o-ntreba :
— Mamă, muica mea,
Da' cum ai făcut,
Pe-al negru pământ
Tot am aiducit,
Păzind la colnic,
N-am găsit nimic,
Bani n-am mai făcut!...
Unde-am adurmit,
Vise-a grămădit ;
Nu mai odinesc,
Da' tot năcăjesc.
Spune, mumă, spune,
Ce-o mai fi cu mine?...
Baba și de-ar spune,
Nu știe de unde.
Baba-l întreba :
— Stoicane, Stoicane,
Unde te-ai culcat,
Somn nu te-a furat,
Ai făcut vrun păcat ?
Stoican sta zicea :

— Mamă, muica mea,
Eu am aiducit
Nouă ai de zile ;
Păzind la colnic,
N-am găsit nimic,
Doar o prunculiță
Și c-un prunculeț.
Prunca că luai,
Cu ea mă jucai
Și iar mi-i legai.
L-ai trei ciulpănei.
Ce era de tei.
Chiar am aiducit
Nouă ai de zile!...
Baba că-i spunea :
— Stoicane, Stoicane,
Muică, mă Stoicane,
Prunculița aia
Este sora ta !
Stoican așa spune,
C-a făcut minune :
— Știi, mumă, nu știi,
Pruncu-al mic îl luai,
La git îl tăiai,
Mațele-i scosei ;
Barda-n mină luai,
'N codru mă băgai,
Frigare tăiai,
Frigare de corn, —
Frig carne de om.
Prunculețul luai,
'N frigare-l băgai ;
La foc îl fripsei,
La pruncă-l dedei.
Și la ăl prunculeț,
Sabia trăsei
De mi-i speriai,
Ș-apoi le spusei :
«Carnea s-o mincați,
Oasele lăsați !
Oase înșirate,
Să fac eu păcate !»
Dară prunculița

Și cu-al prunculeț,
Carnea ciuguliră,
Oasele uidiră.
Oasele-nșirate,
Mai grele păcate !
Stoican de vedea,
Iar mi se-ntorcea,
L-ai trei ciulpănei
Ce era de tei.
La nouă ai de zile,
El și ce găsea.
Fringhiile-nodate,
Oasele-nșirate,
C-a făcut păcate.
Și-n vatra de foc,
Un fir de busuioc ;
Un firiceț înalt,
Cam încrăcănat.
Stoican de colea,
O creacă rupea,
La nas mirosea ;
Căzu-n boală grea...
Stoican îmi zăcea
Nouă ai pe spate
Și nouă pe coaste,
C-a făcut păcate.
Baba de-mi vedea,
La el aducea
Preoții din țară,
Pe Stoican cetească
Și să-l spovedească.
Preoții să-i dea
La suflet cu iertare,
C-a făcut greșale ;
Sufletu-o ieșea,
Trupu l-o-ngropa ;
Trupu minunat,
C-a făcut păcat.
Preoții venea.
Pe Stoican cetea,
Și mi-l spovedea ;
Domnul asculta,
Chiar că Domnu-i da

La suflet iertare.
Ce-a făcut greșale.
Din trup îi ieșea,
Trupu că-l lua,
Și mi-l îngropa.
Il băgă-n pământ,
In groapă, adinc,
Nu iese nicicînd.
Baba se scula,
Dimineața-și lua
Un ciob de tămîie
Ș-o litră de vin,
Să-l pricestuiască,
In groapă-n pământ.
Ea acum se ducea,
Departa privea ;
Deasupra pe groapă,
Vede-un om grămadă.
Baba se ducea,
La el se uita,
Baș Stoican era.
Pământ nu-l răbda,
Afară pe groapă,
C-a făcut păcate !
Baba de vedea,
Pe Stoican îl lua,
Pe mare-l ducea,
Drumu-n mare-i da.
Da' dimineața,
Ciobu-n mină lua,
De mi-or tămîia
Malu, mările,
Und' l-a lăpădat.
Deasupra pe mal,
Văzu un morman.
Baba de vedea,
Pe Stoican îl lua,
Acas' l-aducea,
Și-l punea în bătătură,
Toate ploile pe el cură.
Ploaia cînd ploia,
Carnea-i desfăcea.
Oasele-i uidea,

Oasele-nșirate,
 C-a făcut păcate.
 Vîntu cînd bătea,
 Oasele-i usca,
 Oasele-nșirate,
 Mai grele păcate.
 Baba oase-i lua,
 În piuă le pisa,
 Ciuru-n mină lua
 Și la vînt ieșea,
 Și mi-l blestema :
 — Stoicane, Stoicane,
 Muică, mă Stoicane,
 Oasele-ale tăle
 În piuă le-am pisat
 Și le-am mărunțat.
 Cu ciuru le-oi ciuruia,
 Vîntu, muică, le-o bătea ;
 Ce-o alege de-aici vîntu,
 Să-ți fac eu ție mormîntu !
 Nimic vîntu n-alegea,
 Mormînt pe pămînt n-avea !...
 Și se dusă tot în vînt ;
 Cum pe lume că făcea,
 Așa mormînt căpăta,
 Doamne, de se pomenea !

135

STANCUȚA ARDELEANCA

Cînd oi zice bobului,
 La crișmuța Radului,
 Radului geliului,
 Fruntea Făgărașului.
 Mi-avea Radu-o fată mare,
 Seamă pe pămînt nu are ;
 De-i urită, de-i frumoasă,
 N-are nici măduvă-n oase.
 La ea cine găzduia,
 Gol pușcă mi se-ntorcea ;
 Se 'cea voinicu călare,
 Întoarcea cu șaua-n spinare ;

Se 'cea om cu patru boi,
 Întorcea numai cu doi ;
 Beau și haina pe butoi,
 Cum facem, vere, și noi !
 De Stăncuța cine-afla ?
 După ea cine-mi umbra ?
 Cioban Milcea cel din munți,
 Din Carpații ai cărunți.
 Milcea din gură zicea :
 — Mumă, muichilița mea,
 Auzit-am ș-am aflat,
 Și-am tras un greu oftat,
 Care Radu-o fată mare,
 Ce seamă pe lume n-are :
 De-i urită, de-i frumoasă,
 N-are nici măduvă-n oase.
 Cum aș face, muica mea,
 Să mă răped pîn'la ea ?
 Da' mă tem, muică, de ea.
 Că mi-o ia vezi pe Cioaca,
 Pe care mi-a dat-o tata.
 De se miră toată fata.
 Da' mumă-sa de-auzea,
 Încă-un călușel îi da ;
 Încăleca Milcea pe Cioaca.
 Și alerga el ca năluca.
 La crișmă cum ajungea,
 Din gură așa-mi vorbea :
 — Stanco, Stanco, ardeleanco,
 Mindro, făgărășanco,
 Adu-mi tu un par de vin,
 Ți-l probesc eu de e bun :
 Dacă vinu mi-o plăcea.
 Oi ședea de ți l-oi bea ;
 Iar dacă nu mi-o plăcea,
 În altă crișmă m-oi ducea
 Și-oi căta eu vin de-al bun.
 Ce face pe om nebun !
 Dar Stăncuța ardeleanca,
 Se miră văzînd pe Cioaca ;
 Vin de-al bun îi aducea.
 Uită Milcea că-i plăcea.
 El din gură cuvînta :

— Stanco, Stanco, ardeleanco,
 Frumușico și-nchinato,
 Adu-mi vinu cu vedrița
 Să-ți dau poli cu chivăruța
 C-am un dor pe suflețel,
 Nima nu știe de el ;
 Numai eu și gândul meu
 Ne trudim pe drumul greu.
 I-aducea vin cu vedrița
 Și lua poli cu chivăruța ;
 Bea Milcea și se-mbăta,
 Pe Cioaca se-ncăleca,
 Friu din mină slobozea,
 Cioaca mi se-mpiedica,
 El din gură-i cuvînta :
 — Stanco, Stanco, ardeleanco,
 Tu, frumoasă sibianco,
 Ia fă, mindro, cum oi face,
 Pe Cioaca oi despiedeca,
 Cit oi cere,-atit ți-oi da !
 Da' Stanca de auzea,
 Iacă jos se-ndupleca,
 Să despiedice, vezi, iapa.
 Iară Milcea de-mi vedea,
 De mijloc mi-o cuprindea,
 Înainte-o arunca,
 Și pinteni la iapă da,
 Da el dosu și fugea.
 Pleca Cioaca-mboiestrînd,
 Da' trupurile legănînd,
 Mare dragoste făcînd,
 Printre brazii frumoși mergînd.
 Dacă Radu mi-auzea,
 Multă oaste-nșiruia ;
 După Milcea trimitea,
 Și pe el că mi-l prindea.
 Și-i prindea îmbrățișați,
 De la deal de brazii-ai nalți,
 Sub cerul cu lună plină.
 Ii duse la ta-su legați,
 Buni de-a fi spînzurați ;
 Milcea, un cioban sărac,
 Fură fată de bogat !

Dară Radu, om cuminte,
 Chemă copiii-nainte ;
 Mina-n cap că le-punea,
 Din gură așa vorbea :
 — Stanco, fie-ți dăruit,
 De la mine poclonit !
 Nu te teme că-i cioban,
 După apucături i-oltean.
 Să trăiți pe lume-n pace,
 Faceți de-acum ce vă place ;
 Și s-aveți copii mulți,
 Frumoși ca brazii din munți.

136

FATA DIN CETATE

Cînd oi zice trei granate,
 Strigă fata din cetate,
 L-al voinic din altă parte :
 — Vino, Voineo, de mă ia
 Și mă fă soția ta ;
 Fă-mă nor' părinților,
 Și cumnată fraților.
 Da' voinicu că-mi zicea :
 — Luate-ar, fată, vîntur'li,
 Ca pe mine gîndur'li !
 Cum eu pe tin' să te lau,
 Cînd știu bine că tu ai
 Vo doi-trei de frățiori,
 Ce sînt răi ca niște zmei.
 Și cînd ei vor auzea,
 După noi mi s-o luva,
 Pe-amindoi ne va tăia,
 Și pe mine și pe tine,
 Strică dragoste pe lume.
 Da' fetița de-auzea,
 Unie ea mi se ducea ?
 Aci la dială de sat,
 La cel păr mare rotat,
 Mi-este-un șarpe alinat,
 Din coadă venin îi pică,
 Da' din gură,

Venin cură.
Da' fetița ce-mi făcea ?
Un mic litruș că îmi scotea,
De venin că mi-l umplea
Și acasă îmi venea,
Demincare că-mi făcea,
Legumea mi-o otrăvea.
Chema frații de minca,
Care cum din masă luva,
Numai pe spate cădea.
Atunci fata ce-mi făcea,
Iar începea de striga :
— Vino, Voineo, de mă ia
Și mă fă soția ta,
Fă-mă nor' părinților,
Cumnată frățiorilor.
Da' voinicu de-auzea,
Așa din gură-mi zicea :
— Luată-ar, fată, vîntur'li,
Ca pe mine gîndur'li.
Otrăviși tu frații tăi,
Frații tăi și verii mei.
Da' pe mine-un strin pe lume,
Mă omori tu pînă miine,
Mi-aduce numa de nume.
Atunci fata de-auzea,
Iar acasă că-mi venea
Și din legume gusta.
Piste frați și ea cădea,
Făcea moarte piste moarte,
Făcea mai mare păcate.
Mălăua cînd îmi simța.
Cu toți că-mi alerga,
Pe toți patru-i pînzuia
Și frumos că-i îngropa,
Mindru spomen le făcea,
Cu slove negre scria :
Cine pe drum o trecea,
Slovili că le-o cetea,
Tot pe fată-o blăstăma.

137

LUNCA DIN CALINEȘTI

Luncă, cît ești lungă și rătundă,
Stau trei voinici să te-ajungă.
Dar lunca cine va păza,
Tot o fată c-un dănac :
Păza vara, toată vara,
Dar și iarna, toată iarna.
Cît mi-era lunca de mare,
Le era lor în plimbare.
Da' ei unde se umbrea ?
Tot la măru-al făr'de mere.
Da' măru, de mila lor,
Făcea mere de mîncare
Și frunză de umbrare.
Cînd primăvara venea,
Băiatu sta, zicea :
— Aide, fată, să fugim,
Să fugim, să pribegim,
C-acuma-i vremea de fugă,
Pînă e ierbuța crudă.
Unde calci, urme nu faci,
Unde șezi, nu mai te vezi ;
Aide, fată, azi și miine,
Că dragostea ne răpune.
Dară fata sta, zicea :
— Ba, băiete, ba.
C-are daica trei frățiori,
Făcuți de vro trei surori.
Încălecați pe cai murgi,
Și după noi s-o lua,
Și pe noi ne-o ajungea,
Și frumos ne-o tăia.
Și pe mine, și pe tine,
Strică dragostea din lume.
Ș-așa, cu demințele-o lua,
Și lunca o năpustea,
Și la fugă o lua.
Fugea ziua, toată ziua,
Soar'le-n chindia mare venea,
Da' ei la fîntină se oprea
Și de dragoste vorbea.

Ochii la vale-arunca,
 Frații călare venea.
 Dară fratele-al mai mare,
 Trăgea sabia să-i taie.
 Da' fratele al mai mic,
 Ama de minte voinic :
 — la stăi, nană, de nu da !
 Unde, nană, s-a văzut
 Și s-a pomenit
 Cap tăiat nejudecat ?
 'Știată, nană, să-ntrebăm,
 Să-ntrebăm, să judecăm
 Și la urmă să-i tăiem !
 Fratele-al mare de vedea,
 Sabia-n teacă-o băga
 Și pornea de întreba :
 — Naică, sora noastă,
 Cind te măritași,
 Pe cin', naică-ntrebași ?
 Cind te logodiși,
 Cui, naică,-i spuseși ?
 Da' fata sta, zicea :
 — Nană, cind mă măritai,
 De ce, nană, nu crăpai ?
 Nană, cind mă logodii,
 De ce, nană, nu plesnii ?
 Că știi, nană, cum sînt fetele,
 Ca și mere pe smicele,
 Cind cade bruma pe ele.
 C-așa sîntem fetele,
 Cind sîntem noi mitiutele,
 La părinți li-e drag de ele :
 După ce ne mărim,
 Strinii îndrăgim,
 Cu părinții ne urim,
 C-așa spune pravila
 De la Maica Precesta.
 Și frații de auzea,
 Sabia-n teacă-o băga
 Și-ndărăt se întorcea.
 Cind la luncă ajungea,
 Să vezi lunca, zo, rîdea !
 Făcea pere-n toate vere,

Și umbră de umbrit,
 Și iarbă de tăvălit,
 C-așa-i place la voinic.

138

DOI FRĂȚIORI

Intr-o zi de sărbătoare,
 A plecat la vînătoare,
 Să-mi vîneze căprioare ;
 Nu-mi vîna căprioare,
 Da-mi vîna trei cocoane.
 Asan Begu mi-i afla,
 Bată-l Maica Precesta.
 Străjile mîna,
 Pe-ai doi frați prindea,
 In apasă mi-i băga,
 La turmița Oltului,
 In fundu pămîntului.
 Cu noroiul pînă-n glezne,
 Dar în apă pînă-n spete.
 Ei în apasă îmi ședea
 Ș-amindoi tot sfătua :
 — Of, nană, frățioru meu,
 Noi la noapte ne-om culca,
 Brață la brață ne-om lua.
 Care, nană, ce-om visa,
 Unu la altu-om spunea !
 Somnu mi-i fura,
 Mare vise-i grămădea ;
 Al mai mic se pomenea,
 Și la fratele lui striga :
 — Nană, nană, frate-meu,
 Noi as-noapte ne-am culcat.
 Brață la brață ne-am luat,
 Iote, nană, ce-am visat :
 Dubăra muma pe coastă,
 Cu traista cu primenele,
 Să ne primenim, nană, în ele..
 C-o cămășuică de gheață,
 Da' cu guleru de brumă,
 Chetorile sînt de sirmă.

Bate-o, Doamne, de-aşa mumă !
 Dară fratele-al mai mare :
 — Naică, frăţioru meu,
 Visu care l-ai visat.
 Naică, e adevărat.
 Alea, naică, sînt ştreangurile,
 Ce la gît le-o atîrna,
 De ne-o spînzura.
 Nană, pistoalele tăle
 Şed în cui făr'de oţale,
 Făr' de cremene la ele ;
 Puşculiţa ta a nouă,
 Frintă pe mijloc în două.
 — Iote, naică, ce-am visat,
 Două lemne-ngemînate,
 Cu virfur'le uscate ;
 La rădăcini împreunate.
 Of, lele nană, ce păcate !
 — Naică, frăţioru meu.
 Visu tău car' l-ai visat,
 Este, naică,-adevărat :
 Naică, alea lemne
 Sînt gropile noaste.
 Care să ne-ngropăm în ele.
 Cînd zorile se vărsa.
 Gîdea apsa deşchidea ;
 Bine frumos mi-i lega
 Şi la ştreanguri mi-i mîna.
 Două furci ş-o cumpeioară,
 Ş-o mîndră de frînghioară ;
 În braţe mi-i lua,
 În ştreang îi atîrna.
 Cînd din ştreang mi-i scotea,
 Pe iarbă verde mi-i culca
 Ş-aşa din gură-mi striga :
 — Bre fetiţă dumneata,
 Vino, naică, vino-ncoa ;
 Pune-mi şi mie-o floriceică.
 La a mea căciuliţă.
 Că sînt, naică, tinerel,
 Şi cît am trăit,
 Nici un vac n-am văcuit !
 În gropiţă mi-i băga,

Neagră ţărină trăgea :
 Doamne, de se pomenea,
 De este ş-acuma.
 Verde, verde tămiiioară,
 Punea părinţii-o pomeioară,
 Lăutari îmi lua
 Şi-n cîntec mi-i punea,
 De este ş-acuma.

139

ANCUŢA

— Ancuţă, Ancuţă,
 Anco, sora mea,
 Ce mergi şi ce plîngi,
 Pe care tot strigi ?
 — Doamne, naica-l meu,
 Eu merg şi mă plîng,
 C-un frate-am avut,
 Acum l-am pierdut.
 El mi s-a dus,
 Mie nu mi-a spus ;
 Anu mi-a-implinit,
 Cărţi n-a mai venit.
 Tare mi se-m'pare
 C-a pierit în cale !
 — Anco, sora mea,
 Taci tu, nu plîngea ;
 Frăţioru tău
 O să vină, vină !
 Vine binişor,
 Rănit în picior.
 Numa să te duci,
 De la deal de sat,
 E un păr rotat ;
 Frăţioru tău.
 Acolo te-aşteptat.
 Anca se scula
 Şi mi se ducea ;
 De la val'de sat,
 Frăţioru l-a aflat.
 El cînd o vedea,

In picioare se scula,
Mina cu ea da,
In gură se țuca.
Anca și vorbea :
— Frățioru meu,
Bine c-ai venit,
Unde ne-am făcut !
Ca să fi murit,
N-ai fi putrezit,
Că mult te-am dorit.
Că eu ți-am făcut
Chituță de flori,
Ți-am închis în carte
Chituță cu ban
Să-ți ție de dor un an !

140

STRIGA FATA

Strigă fata din Cetate,
La voinic din aia parte :
— Vino, Voineo, de mă ia,
Și mă trece Dunărea,
Fă-mă soțioara ta,
Cum a lăsat Precista !
— Nu vrea muica floricea,
Floricea de-aceia ;
Floricea crește, crește,
Mai la urmă să pălăește ;
Doru de părinți o-ajunge,
Și atunci din casă-mi fuge.
— De vrea muica, de nu vrea,
Treci cu luntrea și mă ia ;
Treci în țară făr'de frică,
Că nu treci la Ibovnică,
Că vreau să-ți fiu soțioară,
Și surorilor, surioară.
— Ba eu, fată, nu te iau,

Lua-te-or, fată, vîntur'le,
Ca pe mine gîndur'le,
Gîndur'le și dorur'le,
Că tu ai doi frățiori,
Amîndoi gilcevitori.
Unu-i hoțu Brăilii,
Altu-i șerpe Dunării ;
Ei pe mine m-o vedea,
Mi-or răpune viața.
Foaie verde mărgărit,
Pentr-un lucru de nimic,
Să piară așa voinic,
N-ar fi un păcat mic !
Da fetița din Cetate,
N-ar avea de noroc parte,
Slabă de minte-mi era,
Gîndul rău că le punea.
Un păhărel în mină lua,
Și fuga că-mi alerga.
La cel păr mare rotat,
Mi-este-un șerpe spinzurat ;
Din gură-i cură venin,
De făcu păhăruțu plin.
Acasă mi se ducea,
Bune bucate făcea,
Cu gura mi-i imbia,
Da' cu fapta-i otrăvea.
— Veniți, frați, veniți, argați,
Stați la masă de mîncați ;
C-am făcut bucate bune,
Ce nu să mai află-n lume !
Frățiorii se grăbea,
De flămînzi nu mai putea :
Cum o dată înghițea,
Pe o parte îmi cădea,
Trupur'le, zo, se umfla,
Da' burțile le plesnea ;
Stau cu burțile plesniți,
Ca niște bușteni pîrliți.
De otravă-s otrăviți,
De sora lor chinuiți.

Dar fata din Cetate,
 Iar striga în ceia parte :
 — Vino, Voineo, de mă ia
 Și mă trece Dunărea ;
 Și mă trece tu în Dii,
 S-avem noi frumoși copii ;
 Și mă trece-n Florentin,
 Că n-o să-ți fac nici un chin.
 De cine, Voineo, te-ai temut,
 Jos la pământ i-am văzut ;
 Și pe burtă stau plesniți,
 Parcă sint bușteni pîrliți.
 Cu otravă i-am otrăvit,
 Pentru tine, mult iubit.
 — Fată, fată, ești pierdută,
 Poale lungi și minte scurtă !
 Lua-te-or, fată, vîntur'le,
 Ca pe mine gîndur'le,
 Eu pe tine te-am cercat,
 Să văd minte ce-ai purtat ;
 Iți otrăviși tu frați de-un sînge,
 Inimioara nici nu-ți plînge !
 Da' eu, un străin pe lume,
 Mă otrăvești și pe mine,
 De sînt de pomînă-n lume !
 Da fata cea din Cetate,
 Beu din otravă-o parte ;
 Căzu peste-ai frățiori,
 Și lumea-i plînsă cu flori :
 — Plîngeți, frați, și lăcrămați,
 Pentru ai noștri firtați !
 Plîngeți, flori, plîngeți, surori,
 Pentru voinici purtători.
 Bată-tr pustia, moarte,
 Tu nu faci nici o dreptate !
 C-ai venit la noi în prag,
 Ne-ai luat ce ne-a fost drag.
 Bucură-te, mănăstire,
 Că vin voinicii la tine ;
 Nu vin ca să înflorească,
 Ci vin ca să putrezească.

VII. CİNTECE ISTORICE

141

IMPARATUL COSTANDIN

Frunzulița bradului,
 Bradului și fagului,
 Din Creasta Balcanului,
 Balcanului, pleșuvului,
 Cică, frate,-odinioară,
 Pe o mîndră cîmpioară,
 Trăia un împărat creștin,
 Pe nume e Costandin.
 Multe războaie purta,
 Domnu însă-l asculta,
 Și pe turc rău îl bătea,
 Peste mare-l azvîrlea.
 Ciobanii se bucura,
 Dănacii se însura,
 Fete mari mi se chitea,
 Cu flori mindre și betea.
 Împăratu se pornea,
 Alte lupte începea ;
 Biruri pe lume punea,
 Pe mulți la oaste-i lua.
 Și-mi venea și seceta,
 Soar'le pămîntu-ncinta,
 Codrii din munte usca ;
 N-aveau oară ce minca,
 Lunca sta se prăpădea.
 Da-mpăratu nu grija,
 Că el avea ce minca,
 Ce minca, ce îmbrăca.
 Da' din munții ai bătrîni
 Și din cetatea din Dii,
 Doi copii orfani de tată,
 Ce-a murit de turc odată,
 Ii scriu carte la-mpăratu,
 La-mpăratu ne-ndestulatu :
 „Împărate, luminate,
 Facă-ți Domnu multă parte
 De metric, de sănătate,

Și de gîndur'le curate.
 De trei ai de cînd te bați
 Cu-ai turci păgîni turbați,
 Turme de oi împuținași,
 Berbecii ni-i adunași ;
 Caprele ni le tăiași,
 Boii-n grajd împuținași.
 Da' asta n-ar fi nimica,
 Dacă-n inimi n-ar fi frica !
 Ne mor copiii de foame,
 Că ne fripse sfîntu soare !
 De trei ai iarba nu crește,
 Pic de ploaie nu-mi stropește ;
 De trei ai griul nu crește,
 Pe ciobani, zo,-i sărăcește.
 Mărite împărate,
 Și iar luminate,
 De răbdat nu se mai poate,
 Ne bate seceta de moarte !
 Dar ăsta mare păcat
 Nu-i de la domnu lăsat,
 Ci-i de la-mpărat, de la tine.
 Impărate Costandine !"
 Impăratul de-mi cetea,
 Pămîntu-n față se-nvirtea,
 Cinci voinici îmi alegea,
 La copii mi-i trimetea ;
 Și-mi mergeau ei pe-un caic.
 Că nu li-i frică de nimic.
 După o lună,-o săptămînă,
 Sta caicu-n port să vină ;
 Să intre în port în Dii,
 L-ale mari împărălii.
 Voinicii cai-ncăleca
 Și-ncepea de cerceta :
 — Unde sint ai doi frați,
 Ce au ură pe-mpărați ?
 Să mi-i ducă ei legați,
 Tocmai buni de spînzurați.
 Pe cîmpul cu colălie,
 Mi-este o argea pustie ;
 Da' pe cîmpul al cu flori,
 Mi se văd ai doi feciori.

Căpitanu de-mpărat,
 Pe feciori i-a întreat :
 — Dacă-mi este adevărat,
 Voi la-mpărat ați scriat
 Că-mpăratu-i vinovat,
 De trei ai nu a ploiat ?
 — Noi sintem ai doi frați,
 Ce nu ne temem de-mpărați !
 Pătru și Ioniță chemați,
 Care-o să fim spînzurați.
 — Bine ne-ați căzut la mină,
 Să vă duc la Țaligrad,
 Unde oameni pe foc ard,
 Și nu-l birfesc pe-mpărat
 Că le-a pus biru prea mare,
 Și că-i arde sfîntu soare ;
 Că vitele din obor
 Stau, behăie și mor.
 — Ce n-a dat, Doamne, și-mpărații.
 Să se taie ca cirnații !
 Zo, i-am mînca noi ficatu,
 Să știe și el ce-i oftatu !
 Apoi voinicii îi lega.
 Ii lega, îi ferega
 Cu lanțuri grele de fier,
 Pînă-n zori crezi că și pier.
 Da-mpăratu de vedea,
 Incepea de-i brucia,
 Ii lovea și-i chinula,
 Trupu-n sînge îl făcea,
 În sînge că mi-l scâlda :
 Da' feciorii îmi răbda,
 Numai la Domnu gîndea.
 — Cine v-a-nvățat,
 Cum de-ați cutezat
 Să-l vorbiți voi pe-mpărat
 Că este un turbat,
 Că v-a-nfometat
 Și că n-a ploiat
 Din vina la-mpărat !
 Da' ai doi frați,
 La suflet curați,
 La Domnu gîndea

Și-apoi îmi grăia :
— Mărite-mpărate,
Mare luate,
Facă-ți Domnu multă parte
De mertic, de sănătate !
Ne-ai pus biruri mari,
Ne-ai luat vite tari ;
Ne-ai luat frați, ne-ai luat surori,
Ai știut să ni-i omori !
Nima nu ți-a spus
Vorbele ce-am zis ;
Da' nu vezi, împărate,
Că soare se-ntetește,
Iarba nu mai crește,
Grii nu rodește,
Da' lumea vorbește,
Pe-mpărat învinuiește ;
Și noi o spunem ș-acuma,
C-a-mpăratului e vina !
Da-mpăratul îmi turba,
Mina pe paloș punea,
Paloș de aur aridica,
Iară frații îmi vorbea :
— Mă-mpărate luate,
Nu-ți pierde firea, măi frate,
Că de moarte nu ne temem,
Și baș pe asta o cerem ;
Că decît omu argat,
Mai bine de pom spînzurat.
Dacă-ai făcut vodată bine,
Fă, mpărate, și cu mine ;
Curmă-ne viața cu focu,
C-așa ne e dat nărocu !...
Impărate, să ne facă
La fiecare cîte-o lacră,
In lacre ne-oi închidea,
Cu catran ni le-oi ungea.
S-aduni împărăția toată,
Să vadă omul cum rabdă ;
Să ne vadă pierind în foc,
Sintem robi făr'de noroc !...
Impăratul ordin dădea,
Mindre lacre de făcea,

Cu catran le cătrănea ;
Toată-mpărăția strîngea,
Pămîntul de greu gema :
Lacrămi pe pămînt cădea,
De foc și inimă rea.
Cînd fu la apus de soare,
Plînge lumea de jale ;
Da' cînd fu pe la chindie,
In palate-i veselie.
Multă mărime venea
Să vadă și ei minunea ;
Să stea să se veselească,
C-așa-i legea creștinească.
Pe-ai doi frați mi-i închidea,
Capace la lacre trăgea,
In lanțuri bine le strîngea,
Și din nou le cătrănea.
Apoi focu le punea,
Lacrele se aprindea,
Flăcări la cer s-aridica,
Da-mpărați se bucura.
Ceru mi se-ntuneca,
Iar pămîntu se-negrea,
Și-o ploaie grea se pornea,
Băier'le cerului se rupea,
In valuri-valuri cădea
O ploaie cu spumă,
De mi-e de minună,
Și-mi curgea șuvoaie,
Și-mi mergea piraie.
Lacre nu-mi ardea,
Ci mi se stîngea,
Lumea năvălea,
Lacrele spârgea,
Pe-ai doi frați scotea.
Da-mpăratu, necuratu,
Ce-aruncă vina pe altu,
Incepea a tremura,
Dinții-n gură-i clănțănea,
Cînd pe-ai frați vii îi vedea.
Ei de el s-apropia
Și din gură îi grăia :
— Iată, mărite-mpărate,

Ne duseși și la moarte !
 Din mormînt noi ne-am sculat
 Și-am venit pe la-mpărat ;
 C-a venit vremea și ceasu,
 Să se taie și-mpăratu,
 Cum se taie, vezi, cîrnatu !...
 O custură îmi trăgea,
 In împărat înfigea,
 Și-i lua toată-mpărăția
 Și cu toată avuția.
 Și-mi ajunseră-mpărați
 Doi ciobani ce erau frați.
 Stăpîneau ei țara-n pace,
 N-are Costandin ce face.
 Istorie rumânească,
 Toată lumea s-o citească
 Și de-acum pînă-n vecie
 Mila Domnului să fie.

142

PAZVANGIA DE LA DII

Cînd oi zice iasomie,
 Să vă cînt o istorie
 Dintr-a mea copilărie ;
 Să vă cînt un cîntecel,
 De cînd eram mititel,
 De Pazvangia de la Dii,
 Fi-ți-ar morții pe pustii,
 C-ajunse stăpîn pe Dii !
 Pe vremea lui Pazvante,
 Rău se mai trăia, măi frate !
 Trăiau oameni pin păduri,
 Ca și fiare prin scorburi.
 Cînd fu anu nouă'șcinci,
 Mergea lumea de-a pitiși,
 Pin păduri, ori pin borugi,
 Pin alîngi, ori că pin rugi.
 In cetatea cea din Dii,
 Pazvangia este-ntii ;
 Ș-aduna el ienicerii,
 Delibașii și deliții,

Mai cu seamă cîrjalii,
 Ne minca copii de vii !
 Ordia se rînduia,
 Turcimea se pregătea,
 Și-o porneau din sat în sat,
 După rumâni de vînat.
 Ne lua griu, ne lua porumb,
 Zbura pasărea din cuib !
 Ne lua oi, ne lua și miele,
 Pe cîmpul cu flori e jele ;
 Luau fete, le luau bărbați,
 Să le care piatră, frați,
 Să-ntărească ei cetatea,
 Selim le trimete moartea !
 Tot sangiacul tremura,
 Grea podvodă ne punea ;
 Cu culucu ne răzbeau,
 Cu birur'le ne sturau !
 Dai porumb cît nu făcea,
 Că cu griu nu rămînea ;
 Frunza-n codru-ngălbînea,
 Cîmpuri părăsite-uidea,
 Și-mi crescură pin grădini,
 Mărăcini și bolbotini.
 Cîrjalii și ienicerii
 Ne căta-n mijlocu verii,
 De ne luau copii din fașe,
 Și ni-i aruncau pin ogașe.
 Pe rumâni că mi-i stopea,
 Muierile ni le robea.
 Lumea goală rămînea,
 Cu urzici să arănea,
 Boabe-n piuă îmi pisa,
 La moară nu cuteza.
 Și mincau la chisăliță,
 Nu era cîne de viță,
 Rar mincau lapte de bou,
 Da la anu cite-un ou.
 Tremura Craina și Diul,
 Nu cînta pe Timoc puil !
 Dincolo la Calafat,
 Multă lume mi-a plecat ;
 Sate-ntregi turcii-a prădat,

Da' pe țăreni i-a tălat.
Oamini urma își pierdea,
Pădurile le-nfunda,
Vai de noi, cum mai trăiam,
Nici soarele nu vedeam !
Fugea omu p-unde poate,
Cu car cu două proțape ;
In păduri se înfunda,
Cu codri mi se-nfrăța.
Mulți aiduci s-aridica,
Cu ieniceri se lupta.
Și-mi ajunse vremea-n plai,
Făr'de cîntec, făr'de grai.
Șaptezeci de ai, firtate,
N-a cîntat cocoș pin sate,
Pin găuri nu ziceau chiț !
De frica la arnăuți.
Cîrjalii prăpăd făceau,
Sate-n scrum le prefăceau.
Jerpeliră Diul tot,
Mai cu seamă peste Timoc.
Da' mai treceau la Craiova,
Pină-n sus cătră Moldova.
Mulți rumâni că îmi pierrea,
Sirbi și bulgari iar așa,
Da' și-n țară mulți fugea ;
Cînd fu pe la opt sute,
Atunci fu mare nesrete.
Aiduc Velcu-n Negotin,
Aduna oastea din plin
Și pe turci mi-i ciormănea,
Pin parii la vii mi-i înfingea,
De tremura, zău, Ada !
Da-n cetatea cea din Dii,
Pazvangia cu-ai săi fii
Se jura, se tăinuia,
Capu de la trup să-i ia :
Or să-l prindă pe-nserat,
Cu ai săi voinici înconjurat,
Să-l lase-ntr-o țapă-alinat,
Să plîngă Craina de păcat.
Pașa din gură așa zicea :
— Unde-oi prinde babă slabă,

Am s-o pun să pască iarbă ;
Unde-oi prinde moș bătrîn,
Zo, să-l pun să pască fin ;
De-oi prinde rumân, bulgar,
Să-i înjug la plug pe-un an :
Da de-oi prinde sîrb halduc,
Pietre de moară îmi duc ;
De-mi întăresc eu cetatea,
Și pe toți i-așteaptă moartea !
Și-mi pleca turcii pin sate
De-aduna rumâni de oaste ;
Intărea zidur'le tari,
De umplea ambare mari,
Pe doi ai hrană aduna,
Pe doi ai uși închidea ;
Iar deasupra de cetate,
Rîndea tunuri, rîndea oaste.
Sultanu s-a-ntăritat,
Pe Osman e miniat ;
Multă oștire strîngea,
Spre Vidina îmi mergea.
Cetatea mi-o ocolea,
Multe tunuri îndrepta :
De din deal de Calafat,
Toate tunur'le, zo, bat !
Se bat turcii între ei,
Veniți de pin Nădoli,
Din ale țări pustii.
Da' Pazvante, ca un leu,
Lupta-naînte mereu.
Ghiulele, zo,-mi pocnea,
De pietre, zo, se izbea ;
Doar ușile-o deșchidea,
Nici din loc nu se urnea.
Se bătură zece ai,
Rămînseserăm făr'de mălai,
De copii și de avere,
Și de mindre nurorele.
Dacă ne jerpeli de tot,
Iar trecu peste Timoc.
Și-mi plecă din Negotin,
De-mi ajunse-n Severin,
Și de-aci prădă Cerneți,

In Craiova-ajunsă beți :
La Craiova-i dete foc,
Arse sate pe tot loc.
Kara Mustafa comanda,
Cîrjalii tot aduna ;
Pe țăreni îi sărăcea,
Care pe unde fugea !
Mi-adunară vite, aur,
Că-n păduri se-nfundă ghiaur ;
Prădară și București,
Pe-ale mari case domnești !
Iară domnu Costandin,
Ce la suflet e hain,
Jupui lumea de piele,
De se scăpă de bebele.
Și se-ntoarsă cu aznale,
Zo,-mi gema pămînt de jale ;
Și iar se-ntărea în Dii,
Tot Pazvante rămîne-ntii !
De sultan nici nu-i păsa,
Lui nu-i da nici o para.
In cetatea cea de fier,
Sultanu veni cu ascher ;
Și se luptară de moarte,
Pazvangia are parte :
Cu frate-su Ibraim,
Bătu sultanu-n Vidin.
Aiunse Osmanu împărat,
Cătră voiscă-așa strigat :
— Ale voastre-s prădăciunile,
Și eu cu renumele !
Și iar pin sate-o porneau,
Ce găseau tot imi furau ;
Sate-n foc ei prefăceau.
Da' din ciubere vinu-l beau,
Baș cu dracu-mi petreceau.
Da' noi frate-mi pătimeam !
Cu turcii s-a polimit durerea,
Cu ei ni s-a dus muierea.
Și gema lumea-n robie,
De număr nici nu se mai știe.
Da' veni ziua cu soare,
Pazvante trage să moară.

Și cum Osmanu-mi muri.
Oamini din păduri veni
Și se luptară cu turcu,
Iar pe deal s-auzi cucu.
Alte sate se făcură,
Noi case mi se rînduiră.
Colea-n vale, la Timoc,
Joacă rumâni cu foc,
C-au scăpat de un potop.
Istorie rumânească,
Cit e lumea s-o cetească,
La buni frați ca dumneavoastră,
Pentru ca să pomenească !

143

DOMNUL TUDOR ȚĂREANU

N-ați auzit.

N-ați aflat

Cum țăreanu s-a sculat ?
Colea, măre, colea, vere,
Jupui ciocoi de piele !
S-a sculat, s-a ridicat,
Cu arme s-a înarmat ;
Mulți panduri s-a îmbrăcat,
Domnul Tudor i-a purtat.
Și-ntr-o zi de primăvară,
Lăsară plugur'le-n ogoară
Și-au pornit din munți, din văi,
Să-i omoare pe ciocoi.
De la munți pin'la Cerneți,
Numai panduri călăreți ;
De la Dunăre-n Craiova,
Merg panduri, le bate toba !
Domnul Tudor comanda
Și la oaste cuvînta,
Din gură o-mbărbăta :
— Fraților, să fiți voinici,
Pe ciocoi să-i dușmăniți.
Trageți brazda dracului
La ușa bogatului.
Cu flinte să-i impușcați,

Din robie să scăpați ;
Impușcați-i pe ciocoi,
C-au supt sîngele din noi !
Că ne-au lăsat c-un bordei,
Iar pe vatră c-un cutei
Și-un tăciune stins de tei,
Cămașa-i cirpită cu tei !
Vezi, copiii ne degerară,
Stînd în iarnă goi pe-afară ;
Coliba mi-i dărimată,
Da' cerga arendașu-a luat-o !
Of ! ciocoi, ciocoi, ciocoi,
Frîserăți inima din noi !
Vă plătim noi pentru vatră,
Ba și pentr-un colț de șatră.
Ne luarăți tot pămîntul,
Da' ne dedereți cuvîntul.
Ciini adurmiți, ce tot poftiți,
O să vă-nghită morminți !
Poftiți tot ce e sub soare,
Și neveste și fecioare.
C-a zis Cristos că cine moare,
Ama pe pămînt e cînunit,
În cer va fi fericit !
Să dăm, frați, cer la ciocoi,
Și pămînt la de-ai de noi !
Cristosule, lor dă-le cerul,
Da' l-ai săraci le dă pămîntul.
Că le-au ascultat cuvîntul !
Dă-le cer la toți ciocoi,
Și ne mai iartă pe noi !
Măi ciocoi, zo, să te moi.
De te-oi prinde în război !...
Să-ți jupoi eu pielea toată,
S-o fac opinci pentru gloată.
Să te-njug la plug pe vară,
Să-ți dau să mănînci papară,
Să tragi plugu-n loc de boi,
Adurmitule ciocoi !
Ne vîndurăm cămășioară,
De făcurăm săbioară ;
Săbioară de oțel,
Ca să taie pe boier.

Din plugulețul cel bun
Ne croirăm și un tun ;
Pe Caragea să-l răpun,
Da' pe ciocoi să-i sugrum !
Ajunse panduri la Motru,
Ciocoi, buluc în Oltu,
De se-necară cu totu,
Ca să li se piardă rodu.
Săraca doamna Caragea,
I-a plesnit fierea în ea ;
Că l-a jupuit pe rumân,
Da' i-a dăruiit suspin !
Tudor este-n București,
L-ale case-mpărătești ;
Caragea, cică-a plesnit,
Pe ciocoi i-a mîncat fript.
Țara, zo, se-nveselea.
Da' și noi, de dincoacea.
Că Tudor s-a-ncununat
Și-o să ajungă împărat !
Rușid-pașa ce-al din Dii
Scrise la sultan întii
Că Tudorel cela olteanu
Ajunge-mpărat pîn' la anu.
Multă ordie aridica,
Dunărea că mi-o trecea ;
Da' și grecu tot așa,
Pe Tudor mi-l pizmuia,
Că Tudor este voinic.
De rus este instruit,
Tudorel este oltean.
N-are teamă de dușman.
Vrea țara s-o dezrobească.
Pe rumâni să mi-i păzească.
Da'-ntr-o zi de primăvară,
Bătu vînt pe-aici, din țară,
Că pe Tudor cel viteaz
L-au prins grecii în namiaz.
Ca pe-un ciine l-au chinuit,
Pe-un măgar l-au drumuit.
Și mult l-au batjocorit !
După aia l-au tăiat,
Trupu l l-au înecat ;

Ș-au șerpelit țara toată,
C-așa-i rumânului soarta !
El pe strini să-i arănească,
Ciocoi să-l jupuiască,
Da' Tudor să-mi putrezească !...
Cintă turtureaua-n vie.
Tudorel n-o să mai vie ;
I-a picat steaua din cer,
Pling țărenii după el...
Soar'le merge și apune,
Domnul Tudor tot se spune ;
Istorie rumânească,
Pentru ca să pomenească
La buni frați ca dumneavoastră.

144

RASCOALA IMPOTRIVA TURCILOR
DE LA 1876

Ascultați, fraților, la mine,
Ca să știe orișicine,
Foaie verde siminoc,
Ce sa-ntimplat în Timoc.
Cind fu șaptezeci și șase.
Ne trecu fieru pin oase,
Că turcu, păgîn spurcat,
Multe sate a tăiat,
Mulți voinici mi-a îngropat.
Piatră pe piatră n-a lăsat,
Pămînt s-a cutremurat,
Soar'le pe cer a lăcrimat.
Ne-a spus frunza cea din vii.
C-au tunat cîrjalii-n Dii,
C-au tunat și delibași,
Mai din deal, pe-un ogași.
Ei mergeau și colindau,
Tot avutul ne luau.
Pe bărbați îi înfigeau-n țeapă,
Da' pe copii i-aruncau-n apă ;
Pe muieri, fete frumoase,
Le duceau legate la pașe,
Le duceau, vezi, în robie,

De urmă nu se mai știe...
Oamenii dacă-mi vedea,
In codri se infunda ;
Pe toți cocoșii tăia,
Cu găini mai rămînea.
Șaptezeci de ani, măi frate,
N-a cîntat cocoși prin sate ;
Să nu știe arnăuți,
Unde sint rumâni pitiți.
Foaie verde și-o lalea,
Nu se mai putea trăia.
Carul cu două proțape
Se folosea, măi nepoate ;
Mierla-n tufă s-ascundea,
Da' și omu tot așa !
Foaie verde măr domnesc,
Ghinăraru al rusesc
Și mai cu al rumânesc
Ce s-afla în București,
Mîndră carte ei scria ;
Pe creștini mi-l îndemna
Să-nceapă revoluția.
Și din Bulgăria toată
Se găsiră cîte sate,
Cîte sate de rumâni,
De rumâni și de creștini.
De-ai de pe lingă Vidin.
Mii de săteni se-narma,
De revoltă se pregătea.
Să vezi, frații-ai din Băleț,
Toți aveau arme la ei ;
Bregovenii sint în frunte.
Cu dascălul Ciolac-naainte.
Novesăleni și Gînzoveni.
Toți fac șanțuri prin poieni.
Popa Dumitru-i-ndeamnă
Să se lupte fără de teamă,
Că cine se simte creștin,
Nu se teme de păgîni.
Timocul el mi-l trecea
Și se duce în Bucopcea.
Iar de-aci-n Cobișnița,
La popa Pătru lui Iovan

Pe care nu-l văzuse de-un an.
De-aici merge-n Negotin,
De-adună și alți rumâni.
Troacă din Cobișnița,
Mulți voinici îmi aduna
Și pe ei îi comanda ;
Apoi Timocul trecea,
Tumte-n deal la Ginzova.
Foaie verde busuioc.
Dară-n vale la Timoc,
Comanda Ciolac cu foc.
Pe cîmpul din Florentin,
Nu sînt oameni ce se-nchin,
'E popa Dumitru cu sabia-n frunte,
Ce s-a lăsat de-ale sfinte !
De la țaru al rusesc
Așteaptă ajutoru-mpărătesc
Turcii de revoltă-afla,
Cernaiev nu mai sosea.
Din cetatea a din Dii
Imi plecau vo zece mii,
Numai turci și ieniceri,
Cu crincile pînă-n ceri.
De la Smirdan în sus,
Multe tunuri mi s-au pus.
Pe cîmpu-al din Bălii,
Zo-mi năvălesc cîrjalii,
Cu cuțitele în dinți,
Alergînd pe cai de-ai iuți.
Pe Dunăre-naintează,
„Duba“ care bombardează ;
Și-mi trăgea în Florentin,
Vărsau din gură venin :
Da cînd trase-n Novesăl,
S-aleasă prafu de el.
Da' oștenii de plugari,
I-aștepta cu securi tari,
Cu furci și cu securi,
Parc-ar fi niște panduri !
Mai puține puști și săbii,
Și cam făr'de căpetenii.
Atunci dascălu Ciolacu,
Pe un cal roșu ca macu,

Pe cîmpu-al din Bregova,
Aproape de Coilova,
La timoceni el cuvînta
Și din gură-așa spunea :
— Frați români, să vă luptați,
Frica la dușmani nu luați ;
C-a venit ziua cea mare,
Să mîncăm la turc oscioare.
Comitet din București
Ne trimite, fraților, vești,
Că de turci ne liberează,
Pînă ziua nu-nserează.
Luptați, fraților, cu foc,
Ca niște rumâni din Timoc ;
C-așteptăm pe rusu-al tare,
Care teamă de turc n-are !
La ceșmeaua cea de piatră
Năvălesc turcii deodată ;
Popa Dumitru, cu sabia-n frunte,
Ne striga tot „înainte“ !
„Ura ! ura ! măi frați :
Capul la păgîni să luați,
De turci nu vă spăimîntați !“
Rumânii fură-nconjurați
De turcii ai blestemați,
Și-n lupta nedreaptă, măi frate,
Timocenii n-avură parte...
Răscoala a fost făr' de noroc,
Colea-n vale la Timoc.
Cînd fu soarele-n chindie,
Zăceau morți cîte o mie ;
Cînd fu pe la asfințit,
Multă lume mi-a pierit ;
Cînd fu în mijloc de noapte,
Vo cincii sate-n foc se zbate.
Pin foc, pin sabie le trecea,
Numai cenușa uidea.
Groaza-n lume o băgau,
Mulți în țară îmi fugeau ;
Alții pădur'le umpleau,
Ca sălbateci îmi trăiau.
In caleturi'le din Dii
Mi-este joc și veselii :

Cioplesc cruci de spînzurați
Pentru rumânii revoltați...
Da-n cetate la culuc,
Beau din ciubere la cluc ;
Da-n cetate în pămînt,
Mureau rumânii gemînd.
Lină verde mirodii,
Ce să-ntîmplă-acuma-n Dii !
Ce chin și ce jale-amară
A căzut pe creștini iară ?
Din vîrfu-al de geamie,
Strigă hoguea lumea să vie :
Că miine, la scăpătat,
Duc răsculați la spînzurat.
Pe poarta Stambulului
Iese oastea turcului,
Merge din deal de oraș,
Să-i spînzure pe rumânași.
Rumânii-n zale și-n opinci,
Merg la moarte ca voinici ;
Iși duc crucea ca Cristos,
Da' sângirele-s la os.
Zo,-i bate și-i lovește,
Ca pe cîini mi-i chinuiește.
Pe drum și pe cărare,
Le curge sînge din șale ;
În margine de Vidin,
Curge sînge de creștin !...
În șiruri creștini mergea,
Popa Dumitru-i-mbărbăta ;
În margine de cetate,
Zo, bate-arîngu de moarte.
Stilpi și cruci s-aridica,
Lăcrimi pe pămînt pica
Florile se ofilea,
Păsăr'le mi-i plîngea,
Soar'le-n sînge s-îmbrăca,
Ștreangurile s-aridica,
Lăcrimi la robi îngheta.
Înima le amorța
De jale și de durere,
Lele, și de chinuri grele !
Pe Ciolac din Bregova

La ștreang, frate, îl lua,
Cădia apoi ceva cetea
Și-i da drept a cuvînta,
Iar Ciolac așa-mi vorbea :
— Frați rumîni ai din Timoc.
Nu stați, fraților, în loc,
În școală v-am învățat,
Limba română ați păstrat ;
Să fiți, fraților, rumâni
Și să-i uriți pe păgîni !
Nu fiți la suflete mici,
Și cu toți să fiți voinici ;
Că de moarte car'se teme,
Ala-mi este muere ;
Va răsări o stea și-un foc,
Sfirșit robiei din Timoc.
Ne-am bătut, fraților, cu ceru.
Da' mai tare fu ascheru.
De păgîni frică nu luați,
Pe unde-i prîndeți, jupuiați,
Da' mai lăsați cîte unu,
Să-l puneți să pască finu ;
Mai lăsați v-unu cu barbă,
Să mai pască cîta iarbă.
Pentru lege și direptate
Veseli noi mergem la moarte :
Legea rumână păstrați,
Altfel să fiți blestemați !
Nu mă plînge, Măriucă,
Și mi te du-n deal în Ciucă,
Fă la copii cîte-o măciucă,
Loviți pe turc peste celmucă
Și botezați-i pe potoc,
Și-i aruncați pin Timoc.
Blăstămată fie muma
Ce-a născut păgîni și ciuma ;
Neamu li se prăpădească,
Nici pămîntul nu-i primească !
Bună vorbă nu sfirșea.
Călău se opintea,
Pe Ciolac îl răstignea,
Pe ailanți ii spînzura ;
Jalea cuprinse pămîntu,

C-aci avură mormintu.
 Nici o moarte nu-i amară
 Ca-n mijloc de primăvară !
 Pling rumâncile pe-afară,
 Pling la frați și la bărbați,
 Care aci-mi stau spinzurați,
 Și-i mănincă ciini turbați,
 Fiindcă-s ghiauri răsculați.
 Pe valea Timocului,
 Cîntă puiul cucului.
 Frunză verde de-o negară,
 Din trupul voinicilor răsără
 Viorele-n primăvară,
 Să mi le poarte o țară,
 Că sint din viteji crescute,
 Peste veacuri petrecute.
 Le poartă fete-n cosițe,
 Da'dănacii-n căciulițe,
 Viorelele să crească,
 Tot de voi să se vorbească !
 Da' din brațe să le plece
 Un izvor cu apă recc ;
 Călători creștini să bea,
 Doru de-a se slobozea.
 Cîmpiile să-nflorească
 Dulcea lege rumânească ;
 Da' dușman să putrezească,
 Pămînt să nu-i arănească !
 Soar'le merge și apune,
 Da'cîntecu tot se spune.
 Istorie rumânească,
 Domnu ca să pomenească,
 La buni frați ca dumneavoastră.

145

CETATEA COZIA

Sus pe malul Dunării,
 La cetatea Cozii,
 Unde munții se-ntilnesc.
 Apele se-nvolburesc,
 De stinci grele se izbesc.

Om și păsări se-ngrozesc,
 Mi-e cetatea cea turcească.
 E Cozia păgînească ;
 Pe dinăuntru-i zugrăvită
 Din afar' e poleită,
 Cu postav verde-nvelită ;
 De rumâni e pregătită,
 Cetatea să mi-i înghită.
 Să nu vadă soarele,
 Să-i înghită valur'le.
 Da' cetatea mi-e zidită,
 După plan este clădită
 Cu var și cu cărămidă,
 Piatră tare și cu țiglă.
 De la deal de Cozia
 E rîndită ordia ;
 Ordia lui Stoian,
 Al ce este căpitan,
 Lui Stoian polcomnicu,
 Care-i frate cu dracu,
 Da-i nepot lu diavolu,
 Ce-i mai mare decît calu,
 Și se bate pîn'la anu !
 Tare vine și-mi scoboară, —
 Semăn pe lume nu are.
 De la Cladova în sus,
 E numai oaste de rus ;
 Da' nu-mi vine cum se vine,
 Ci-mi vine pe tăbie,
 Și-mi vine pe tunuri verzi,
 De nu-ți vine să mai crezi,
 Doamne, sparge la cetățî,
 La turci inima le seci ;
 Și-mi vine cu tunuri mari,
 De le sparge ziduri tari,
 Și-mi aduc și țăcălare,
 De orașe fărămare.
 Dară turcii de-mi vedeau,
 Din Cozia buluc ieșeau,
 La Ada mi se scuteau,
 Mulți în Dunăre mureau.
 De la Cozia la vale,
 Multă ordie pe cale,

Mi-este armia rusească,
 Pe turc să mi-l prăpădească,
 Pe noi să ne dezrobească ;
 E oaste de rus în cale,
 Cam cinci sute de cătane.
 Tot cătane spătărești,
 Nici cu ghiontu nu-i răzbești !
 Și-așa Cozia uidea,
 Făr'de fes de turc în ea.
 Da' cine mi-o stăpînea ?
 Rusu din țara rusească.
 Pandurii dintr-a rumânească,
 Sirbu din țara sirbească,
 Doamne, să se pomenească !
 Sărăcuță Cozia,
 Cîntă cucuveaua-n ea !
 Da' cine foc o mătura !
 Vîntul că mi-o vîntura,
 Cocoșul cu aripa.
 Coșofana cu coada,
 Vulturul cu umbletul,
 Da' turcu cu sufletul.
 Din vale de Cladova,
 Hora mare îmi juca ;
 Joacă hora voinicească
 Oastea mare a rusească,
 Cu pandurii-ai românești,
 Cu haiducii ai sirbești,
 În frăție-mi petrecea,
 Pe păgîn îl prăpădea,
 Doamne, de se pomenea !...
 Soarele merge și-apune,
 Da' cîntecul tot se spune ;
 Istorie românească,
 Pentru ca să pomenească.

146

RAZBOIUL INDEPENDENȚEI (1877)

Cînd oi zice colelie,
 Ascultați, lume, la mine,
 Să vă spun o istorie,

Cînd oi zice busuioc,
 De răzbelu-al din Timoc,
 Care-a fost cu mare foc,
 Pe cînd turcii stăpînea,
 Zău, toată Bulgaria
 Și-o parte din Sîrbia.
 Că ei rău ne-a stăpînit,
 Cinci sute ai împliniți,
 Ne-a stăpînit chinuiți,
 Copiii toți ne-a răpit,
 În ieniceri prefăcut,
 Pentru răzbel i-a gătit.
 Ca ei cu toții să-nvie,
 Pe-ai lor frați să-i injunghie ;
 Pe părinții lor cei hunt
 Și pe frați de peste lumi,
 Care, Doamne, i-au născut,
 Iară turcii i-au robît.
 În luminiș de primăvară
 Se simți răzbelu-n țară,
 Foaie verde trei rozete,
 Răzbelu, vezi, că se-ncepe,
 Da' nimenea nu-l pricepe.
 Mi se scriau voluntari,
 Și români și cu bulgari,
 Pe turci ca să-i izgonească,
 Bulgaria dezrobească.
 Și oștirea a rusească,
 Da' și cu a românească,
 Dunărea că mi-o treceau,
 Vidinul, zo, mi-l băteau,
 Pe turci, zo, mi-l prăpădeau.
 Și oștirile-mi treceau,
 Că vezi cinci sute de ai
 A zis creștinu tot vai !
 Da-n cetatea de la Dii
 Stau oștirile cu mii,
 Oastea mare a turcească,
 Dincolo a românească.
 Da-n caleturli turcești,
 Numai roabe creștinești ;
 Pe la cei mai mari muftii,
 În cetatea cea din Dii.

Roabele mi se luptau,
Pe muftii mi-i omorau;
Da' ghiulele, zo, cădeau,
Roabele se bucurau.
Șrapnele din Calafat,
Toate turcului pe cap.
Cind fu joi de dimineață,
Pe rouă da' și pe ceață,
Vremea era răcoroasă,
De ne strîngea la oasă,
Turcii, vezi, să-ntărita,
Și, mări, rînduia,
In Calafat trăgea
Cu ghiulele tari,
Cu tunari tătari.
Da' armata românească ,
Zo,-mi este de curajoasă,
Dunărea-mi trecea,
Pin gloanțe ca ploaia,
Ghiulele cu droaia,
Și-n Dii, toți intrau,
In Dii, în Vidin,
La pașa Nezim;
La pașa Daut,
Un turc cam urît,
In ghinăral făcut.
Armata turcească,
Lege păgînească,
Zo, mi-e-nzorzonată,
Cum la turci se poartă.
Cu șalvari de-ai mari,
Cu papuci de-ai tari;
Da' mai mulți cu-opinci,
C-așa-i armata la turci.
Și la briu toți cu pistoale,
Da' în miini cu iatagane,
Pe capete cu cealmale.
Din Florentin la Vidin,
Numai oaste de români,
De frații noștri din țară,
Ce-au venit odinioară
Să ne scape de robie,
De la păgîna Turcie.

Ura la cetate dau.
Ca fulgeru atacau.
La baionete se luau;
«Cinci turci în baionetă!»
Așa ordinu se dete.
Cînd se luau la baionet',
Strigau turcii toți: Amet!
Da' mai sus, pe parapet,
Cad ghiulele din Bechet.
Da' românul ca un leu,
Are-n față dușman greu,
Mai treceau și la Arceri,
Suia prau pîn'la ceri.
Osman-pașa de-mi vedea
Că români nu se temea,
Tot înainte-mi mergea.
Să dezrobească Bulgaria,
Tare mi se speria,
Rău turcii mi se-ngrozea,
Nu știu cum se-nvălmășeau.
La toți șalvarii cădeau:
In șalvari se-mpedecau
Ca oili îmi fugeau.
In cealmale se-ncurcau,
Cum cădeau, rostogoleau.
Capu de la trup le luau:
Că sînt turcii blestemați
Și de lege sînt spurcați.
Ei pe nume le-au răpit
Și fetele au necinstit,
Pe neveste-au văduvit.
Jalea-i mare pîn'la ceri,
Ce fac fii de ieniceri.
Da' ce fac rușii și cazacii,
Că-i lua pe turci toți dracii.
Ei pe cai încălecau,
Pe măzdroace-i luau.
Prin vînt îi aruncau.
Vîntu-i spulbera,
Parcă-i vîntura,
Puțini rămîneau.
Porneau de-mi fugeau,
Mi se pitulau,

Pin tăbii intrau,
Rău se mai văitau
Și mi se rugau :
«Ai ghiaur, ghiaur creștin,
Cu ascherlicu tău bun,
Lăsați-ne ce-am rămas,
Ne ducem și noi acas,
Acasă în Ianadol,
Dincolo de Istamol,
Un-va fi țara turcească,
V-o lăsăm pe-a bulgărească,
Iară din nou să se nască :
Că ea n-a fost țara noastră,
O lăsăm și pe-a sirbească.
Inapoi n-om mai venea,
Pe-acolo n-om prăpădea ;
S-aveți voi de noi milă,
Că sintem departe silă,
Cu copii și cu neveste,
Pentru ei inima crește :
Da' pentru sultan,
Nu mai dăm acu un ban !»
Da' moș Mărin din Vidin,
Și alții din Florentin,
Ambiție de creștini,
C-au fost robi, vezi, la păgîni,
Tare mi se năcăjau,
In tăbii se răpezeau ;
Tăiaiu capul la un turc,
La un turc bașabuzuc ;
Și-n țapă mi-l alinau,
Tot pe sus ei că-l purtau,
Mare groază-n turci băgau,
Iară turcii «Alah» strigau :
«Alah bre, tu nu vezi
Că pe noi ai să ne pierzi ?
Mari curbane ți-am făcut,
Dară tu ne-ai părăsit ;
Curbane și baiarame,
Numai cu berbeci cornuți,
Credeam că tu ne-ajută !»
Și-așa toți se văicărau,
Osman-pașa-i auzea,

El mai mult se speria
Și-ntr-o geamie urca,
Mina la cap că punea,
In genunchi se apleca,
Ploconele mari făcea,
Tot de Alah se ruga :
«Oi, bre Alah dumneata,
Nu vezi că-mi pierd oștirea,
Nici un turc n-o rămînea,
Și aram de sfinția-ta ;
Degeaba-n ceri oi mai ședea,
Cînd nici un turc n-o rămînea !»
Și cum sta se tînguia,
Un român ce mai făcea ?
Cînd turcii mi se ruga,
Punea la geamie foc,
Să ardă cu turci cu tot.
Flăcările-n sus urcau,
Geamia o cuprindeau ;
La Osman-pașa ajungea.
El cu totul îmi ardea,
Oasele jos îmi pica,
Doamne, de se pomenea.
Turcii ce mai rămînea,
Peste ziduri îmi sărea,
Vidin, Plevna părăsea.
Peste cîmpuri cu băltoace,
Ii goneau rușii cu măzdrace.
Da-n preajma Vidinului,
Pe cîmpu Smîrdanului,
In tabăra românului,
In roata căpitanului,
Căpitanului Vințianu,
Că el apără Smîrdanu,
El pe turci cum mi-i zărea,
Comandă la români dădea,
In cale că le ieșea,
La baionete-i primea,
Pin'la unu mi-i tăia,
Pin mocirlă-i îngropa ;
In Părăsita-i arunca,
Ca să-i ducă, vezi, apa.
Multe mii de turci pierca,

Da români, vezi, tot așa ;
 Pin'la genunchi a fost singe,
 Inima la om, zo, se fringe ;
 Că și biata păsărea,
 Pe Timoc se speria ;
 Și uita de-a mai cînta,
 Lumea-n codrii s-ascundea.
 Da', vezi, frații timocenii,
 Care luptau cu dienii,
 Cu dienii, cu țarenii,
 Pe cei morți mi-i adunau,
 Mindre pietre le puneau,
 Și veneau din Românie,
 Veneau rude cite-o mie,
 La morminții de voinici,
 Ce-au căzut morți, vezi, pe-aici,
 Pe valea Timocului
 Și pe-a Smîrdanului.
 Dară Țara Românească,
 Ca pentru să pomenească,
 Ridică un monument,
 Ca un mare document,
 Un frumos de mauzoleu,
 Ce suie spre Dumnezeu.
 La el noi ne închinam,
 Cînd cu cară-n Dii mergeam,
 Ca la ceva sfînt și mare,
 Viteji făr-de-asemănare.
 Mîndru cel de mauzoleu,
 Nevăzut de Dumnezeu,
 Un trăznet, vezi, mi-a venit,
 Mauzoleul mi-a trăznit,
 Iar cei morți s-au întrebat :
 «Doamne, ce mare păcat !
 De ce, Doamne, ne-ai trăznit,
 Cînd pe robi i-am dezrobit,
 Nu-i destul că ne-am jertfit !»
 Așa, frate, se-întimpla,
 Cu cei ce ne dezrobea
 Pe noi și pe Bulgaria,
 Da' și pe mîndra Sirbia.
 Cu armata românească,
 Infrățită cu-a rusească ;

Cum ele mi s-au vînit,
 Bulgaria-au dezrobit.
 Istorie românească,
 Ca pentru să pomenească,
 La buni frați ca dumneavoastră.
 Soar'li merge și-mi apune,
 Da' cîntecul tot se spune.
 Dumneavoastră ca buni frați,
 Nici pe noi nu ne uitați,
 Că nici noi nu vom uita
 Pe cei ce ne dezrobea

147

RAZBOIUL ROMANO-RUSO-TURC
 (1877)

Foaie verde iasomie,
 I-ascultați, fraților, la mine ;
 Să vă cînt un cîntecel,
 Un cîntecel frumușel.
 S-a-ntîmplat în Bulgărie,
 Pe dincolo,-n Românie,
 Cînd fu șaptezeci și șapte,
 Bătu arîngu de moarte,
 Că turcu, vezi, mi-a turbat,
 Mulți creștini mi-a spînzurat ;
 Și mai mulți el i-a tăiat,
 Iar la sate foc a dat.
 Lină verde și-o lălea,
 Săraca Rumania,
 Mobiliza la călărași,
 Să le fie la turci nași ;
 Mobiliza și roșiori,
 Să treacă prin turci fiori ;
 Și-mi avea și dorobași ;
 Ce dezrobește la frați.
 Pe rumâni ai din Turcie,
 Pe bulgari ai din robie ;
 C-amîndoi rău mai trăiau,
 La jugu-al turcesc trăgeau...
 Trecu și-armia-a rusească,
 Pe turc să mi-l prăpădescă ;

Zo, fugea turcu-n ocop,
Da' rusu pe el vărsa foc.
Tare-mi striga Balduin :
— Măi țărene, fii creștin,
Treci armata în Vidin
Să-ți liberăm pe rumâni,
Pe deasupra, alți creștini !
Atunci rumănu-mi trecea,
Pontoane multe trăgea
Aci,-n sat la Rahova,
Unde-mi bate Coșava.
Trecură Dunărea lată,
Și la luptă porni-ndată ;
Au trecut peste hotare,
Peste sate-ndepărtate.
Gheneral Cerchez-nainte
Ducea pe rumâni în frunte :
— Aideți, haideti, roșiori,
Ai Rumâniei feciori ;
Frica de păgin nu luați,
Capete la toți tăiați,
Că ala nu este voinic
Ce să teme de pierit !
De trei ori „ura“ striga,
Și Plevna o-ncercuia.
Apoi tuna-n Grivița,
Vai de turc ce mi-o pățea !...
Căci țăreanu, ca un leu,
Se ducea unde-i mai greu.
Lină verde flori mărunte,
Plevna-i tare ca un munte,
Cu Osman al ei în frunte,
E greu la creștin să-nfrunte ;
Nu voia să se predea,
Opt luni închisă ședea,
Săracii copii din munte,
Poartă cite-o cruce-n frunte :
— Ieși, turcule, la măidan,
Să te bat să zaci un an ;
Ieși afară de poștești.
Să te bat s-o pomenești !
Ce te bați pe brinci, hoțeste ?
La vin'la piept, voinicește !

Să ne luptăm vitejește,
Lele, Doamne păzește !
Gheneral Cerchez striga :
— Trageți ! ura ! infanteri,
Ai Rumâniei feciori !
De trei ori „ura“-mi striga,
Și Plevna mi se preda.
Pe Osman greu îl rănea.
Osman-pașa ce-mi făcea ?
Căta sabia s-o dea,
La-mpărat să se predea ;
Da-mpăratu de vedea,
Așa din gură-i zicea :
— Osman, lasă dumneata,
Nu te bați cu Rusia,
Ci te bați cu Rumânia,
Care apără Bulgaria.
Atunci Osman ce făcea ?
Lacrămile-l podidea,
Așa rănit cum era,
Sabia că mi-o lua,
Și lui țăreanu o da.
Țăreanu-i lua sabia,
De Osman se-ngrija,
La spital mi-l vindeca,
C-așa ne este legea.
Da' săracii călărașii,
În margine de orașii,
Imi plecară ei călare,
Apucind pe drum la vale
Și-njurind de luminare,
Și de cruce, și de ceară,
Și de soldăția-amară ;
N-au la cai ce da mincare,
Da' și ei rabdă de foame.
Cînd oi zice foi de fin,
Incotro-i drumu-n Vidin ?
C-am auzit și-am aflat
De Vidinu-al blestemat ;
Să-l vedem și pe-ăsta luat,
Ca pe-un gunoi ridicat.
Că furșirăm cu Osman,
S-o-ncepem cu Soliman !

Și drumului se lăsa,
In Valea Plingerii-ajungea.
O ceață grea-i cuprindea,
Om cu om nu se vedea ;
Turci păgini îi aștepta,
Pingă ei s-apropia,
Atunci focu deschideau,
Mulți băleți aci cădeau.
Roșiori mi-i ajungea
Cind soarele răsărea,
La cuțite s-apuca,
Cura singe ca apa.
Cind fu soarele la prinz,
Tăiere cu mare plins ;
Cind fu soarele-n amiaz,
Ce tăiere cu năcaz ;
Cind fu soarele-n chindie,
Ce tăiere cu minie.
Tăiară vo șapte mie.
Da' de-aci nu se mai știe !
Cind soarele scăpăta,
Nu aveau ce mai tăia.
Drumu-nainte mînau,
Tot de Vidin întrebau :
— Unde-i drumul de Vidin,
Să dezrobim pe creștin ?
Aci-n deal la Alvăgii !
— Trageți, ura, măi copii,
Să intrăm desară-n Dii :
De trii ori ura striga,
C-așa Cerchez-i-ndemna.
Vidinu se-ncercuia,
Da' și turcii-l încuia,
Și-aci iarna-i apuca.
Iarna cu vifor venea,
Oastea prin sate-mpărțea,
Vezi, la casă
Cite șase,
Și la bordei
Cite trei.
Ajungeau și-n Coșava,

Din Coșava-n Ginzova,
Pină sus în Collova,
Delelina și-n Rabova.
Aci rumânii-mi iernau,
Ca la ei acas' erau.
Dar popa-al din Coșava,
Trei plaste de fin avea,
Căpitanu îi zicea :
— Părinte, sfinția-ta,
Dăruiește-ne, părinte,
La cai fin ca mai-nainte
Că te luăm de la păgin
Și te lăsăm la creștin.
La creștinii frați bulgari,
O să aveți drepturi mari :
In școală vă școlăriți,
Limba rumână folosiți.
Legea voastră n-o lăsați,
Limba mumii s-o păstrați :
Că de-aia mor țărenii
Pentru voi, frați timocenii !
Dară popa de-auzea,
Lăcrimile-l podidea,
Finul tot îl dăruia,
Caii bine-i arănea.
Primăvara de-mi venea,
Oaste iar se aduna.
Popa Pătru din Isăn
Puse la chipiu un semn ;
Lepădă odăjdiile,
Iute-ncisă armile,
Iși adună el timocenil,
Mai din deal și bregovenii.
Gheneral Cerchez striga :
— Părinte, sfinția-ta,
Ia cutează cu crucea,
Ia cutează și botează
Și armia-mbărbătează ;
Cu sabia-n frunte cutează !
Aci-n vale, la Smirdan,

Ploaie plumbii de-un an.
 Las' să ploaie ne-ncetat,
 C-aia-i treabă de soldat.
 Colea-n vale, la Smîrdan,
 Şapte turci pe-un căpitan,
 Şi alţi şapte pe-un mocan,
 Da' tot ei strigau „aman“!
 Multă-i gloata cerchezească,
 Da' mai multă-i de-a turcească.
 Las' să fie mii şi mii,
 Hai! pe ei, viteji copii!
 Las' să fie mii şi sute,
 Săracii copii din munte,
 Toţi cu cite-o cruce-n frunte,
 Pun cuţitul, dau nainte,
 De trei ori „ura“! striga,
 Şi Vidinu se preda.
 Sus pe tabia turcească,
 Joacă hora rumânească.
 Hora, hora, hora mare,
 Pin' la cetatea cea tare.
 Aci-n vale la culuc,
 N-a rămas picior de turc!...
 Joacă ora rumânească
 Infrăţită cu-a rusească,
 Pe cîmpia Diiului
 Şi văii Timocului.
 Joacă şi se veselesc,
 Pe creştini îi dezrobesc.
 După luptă ce-mi făceau?
 Pe toţi morţii-i adunau,
 La Smîrdan i-ngropau,
 Mindru pamet ridicau,
 Lele, de s-o pomeni
 Cit soare pe cer o fi!
 Soar'le merge şi apune,
 Cîntecelul tot se spune.
 Istorie rumânească,
 Copiii ca să cetească;
 La buni fraţi ca dumneavoastră
 Pentru ca să pomenească.

148

CİNTECUL LUI IEDRENÉ
 (ADRIANOPOLE) 1912

Foale verde viorea,
 Vezi Sirbia ce făcea,
 Cu bulgariu se-nfrăţea,
 Şi cu grecu iar așa,
 Doamne, şi cu Ţîrnogorţ,
 Ca să-l bată pe turc toţi,
 Şi să-l scoată din Balcan,
 Arde-l focu de duşman!
 Dară împărăţia ce făcea?
 La astal se aşeza,
 Burta pe astal punea,
 Multe ordine scria
 Şi pin sate trimetea.
 Cînd ordinu mi-ajungea,
 Baş într-al mijloc de noapte,
 Trage aringu de moarte.
 Şi birovu că zbiera,
 Da' şi tuba îmi cînta.
 Muierili că plîngea,
 Ciinii lătrau a pustiu
 Da' lătrau şi a morţiu.
 Voinicii ce îmi făcea?
 La canţelarie alerga,
 Predsednicu le spunea:
 — Voinicilor, dumneavoastră,
 Voi toţi acasă vă duceţi
 Şi la muieri le spuneţi
 Trăiştili să vă gătească,
 De lung drum vă pregătească.
 Ascultaţi, fraţilor, bine,
 Nu gîndiţi că este glumă!
 Voinicii acas venea
 Şi din gură-aşa zicea:
 — Nevastă, nevasta mea,
 Ia găteşte-mi trăistuţa;
 Cînd oi zice două pale,
 Noi ne ducem la bătăie.
 Ieşii cita-n bătătură,
 Frumos cîntă o presură.

Asupra de casa mea :
— Măi voinice, intră-n casă.
Cu copii și cu nevastă,
Și ia de mănincă bine,
Că nu știe cu cine !
Tu nu mergi la veselie,
Și te duci în dețiplină,
Poate numele să-ți vină...
Ajunse ceasu la șapte,
Aruncai traista la spate.
Ajunse ceasul la opt,
Luai sănătate la toți.
Rămii, mindro, sănătoasă,
Cu doi copilași la masă.
Copilașu strigă tată,
La inimă mă sugrumă.
Da' și fata strigă mumă,
La inimă mă sugrumă,
De-acasă voinici pleca,
Dară inima plingea.
Foaie verde de-un pelin,
Lua drumu de Negotin.
La Negotin ajungea,
Și toți țoale că primea.
Pușca și fișiclie
Ne mănincă viața, Ilie !
Pușca cu curelili
Ne mănincă zilili !
Cite-o pușcă ușurică,
Se teme voinic de frică.
Niște gloanțe-nceurele,
Mă bate pe șoldurele.
Stau curelile pe ei,
Și ca jugur'li la boi.
Curelili-ncruciate
Piste piept și piste spate.
Făcute de strinătate,
Doamne, ce mare păcate !
Din Negotin am plecat,
La sălașe mi-ajungea,
Aci cita hodinea
Și la drum iar pleca.
La Zăiceri îmi ajungea,

Aci cita odinea
Și de-acia iar pleca,
De Piroț se îndrepta.
Din Piroț în Țaribrod,
Doamne, ce mult norod !
De-acı rumâni despărțea,
Care unde-o nımerea.
In Bulgărie-i trecea,
Cu bugariu-i mesteca.
Da pe drugı polc lua.
Ii ducea-n Kumanova,
C-acolo-i bătaie grea :
La bătaie s-apuca,
Pe cea mare cımpie,
Pe-a pustie de cımpie.
Une pic de griu nu e.
Nu e griu, nu e nici tufă,
Să te mai pituli de pușcă,
Da' în anu doisprezece
Ne sta-n piept inima rece.
Dacă e Sırbia mică,
Da-i știe turcu de frică.
Și-mi fugea turcu, fugea,
Și-ndărăt nu se uita.
Sırbu și cu Tirnogorț,
Luvară pe turc la zort.
Și fugea turcu, fugea,
Și nici nu se mai oprea,
Pină trecu-n Azia.
Pe toți sırbii că mi-i lua,
Cu bugarii mesteca,
Și la Iedrenè ne ducea.
Pe șanțu Iedrenului
Șede voısca sırbului
Da' și cu-a bulgarului.
Da' noi. români timocenii,
Luptarăm în mijlocul iernii.
Mulți voinici că degera,
Picioarile le pica,
Cind iacă, veni marta,
Ofensiva se-ncepea.
Baș în ziua a de cinci
Imi pletră mulți voinici.

Și trei zile se bătea,
Da' nimic nu folosea,
Că e tare ledrena,
Lua-o-ar pirdalnica !
Că mi-e turcu-n grad băgat,
Și ne bate de culcat.
Atunci Stepan ce făcea ?
Tunuri mari îmi aducea,
Pe nume cum le chema ?
Tunu lui Sfint Nicola,
Foaie verde colălie,
Și tunu lui Sfint Ilie.
Pe ele und-le-așeza ?
De la vale spre Marița.
Gineralul al sirbesc
Le da roc făr-de soroc,
Să bată trei zile-n loc.
Ofensiva o-ncepea.
Tunuri mari, zo, îmi pocnea.
Tot și ziua și noaptea.
Cind fu zece de marte.
Se bătea sirbu de moarte.
Cu șrapnele, cu grenade,
Ce mai păcate și moarte !
Cu grenade, cu șrapnele.
Zo,-mi piereau volnici din ele !
Cu grenade poleite,
De franțuz sînt dăruite,
Iarba toată s-a pirlit,
Și nu rămînea nici un turc ;
Pe ledrena o spârgea,
Incepea ledrena-ardea.
Mulți rumâni și sirbi mureau,
Copilași săraci uideau.
Că turcu e mare ciine.
Suge singele din tine.
Bată-l Maica Precesta,
Ne mîncă la ledrena !
Zile bune să nu-i fie,
Că n-a făcut nici un bine !
Iacă cîntecu sfîrșii,
Vi-l cîntai la Sînvășii.
Care l-o va ști mai bine,

Să mă-nvețe și pe mine.
Să vi-l cînt vouă mai bine,
C-așa zice dipla mea,
Ce m-am învățat cu ea.

VIII. JURNALE-ORALE

149

BOBOLAN DIN PRAHOVA

Verde trei lalele,
La vale, la vale,
Incarcă-mi-se tare,
Trei cară de sare,
Să plece la vale,
Pe Dunărea mare.
Cine le-a-ncărcat ?
Primariu din sat,
Verde ca nalba,
Al din Prahova,
Mita mi-l chema.
Verde de-un lipan,
A lui Bobolan.
Mita-i om bogat,
Și primari pe sat.
Lumea a săracă,
Ce ședea prin sate,
La Mita venea,
I se jeluia,
Sare că n-avea.
Mita le spunea :
— Ce stați, vă uitați,
Nu sînteți legați !
Ce nu mi-ați plecat
Pin' la Casiac,
Sare să vă luați,
Să vă săturați ?
Că dirjava-i mare,

Ea n-are pierzare,
 Da săracu moare,
 Că n-are parale
 Să cumpere sare!
 Săteni de auzea,
 Boii injuga,
 Carăli le-a luat,
 Unie mi-a plecat?
 Aci la Casiac,
 Magazii a spart,
 Carăli-a-ncărcat,
 Cu ele-a plecat.
 Cin' s-o fi găsit
 De l-o fi pîrit?
 Finanți-mi venea.
 Mita de-i vedea,
 Din gură striga:
 — Fugiți, mă lăsați
 De nu vreți-necați!
 — Mita dumneata,
 Nu-ți facem nimic,
 Ești de osîndit!
 Mita că pleca,
 Sarea o-mpărțea,
 L-ai săraci le-o da,
 De să pomenea.

150

PATRU COBILIANU ȘI MILEA

O nevastă tinerea,
 Măritată de toamna...
 Da' nevasta ce-mi lucra?
 Ea de acasă că-mi pleca
 Și pin sat că-mi umbla,
 Intr-o piatră-mpiedeca,
 Și jos, frate, că-mi cădea,
 Și-acasă cînd ajungea,
 Puținel că-mi zăbovea,
 Un copilaș că-mi năștea.
 Veste la moașe că-i da,

Copilașu mi-l luva,
 La biserică-l ducea,
 Doamne, de mi-l boteza,
 Frumoase nume că-i da,
 Tot Pătru din Cobilia.
 Puțină vreme-mi trecea.
 Ea pe-afară că-mi ieșea.
 Copilul tare-mi țipa,
 Da' mumă-sa-l blestema:
 — Măi Petre, copilu meu,
 Dăruit de Dumnezeu,
 Cum tu, Doamne, te-ndurași
 De-așa tare ce-mi țipași,
 Inimioara mi-o săcași!
 Dare-ar dragul Dumnezeu,
 Nici mai bine, nici mai rău,
 Numai cum ți-oi zice eu:
 Cînd tu, Petre, vei creștea.
 Lină verde de trei solzi,
 Să te faci tu pui de oț!
 Dumnezeu o asculta,
 Blestemul i s-a lipit,
 Pătru oț mi s-a făcut.
 Cînd creștea de șapte ani,
 De-mi putea de fura bani;
 Da' cînd pleca pe-al de opt,
 Lua ierghelia cu tot.
 Mulți bani, Doamne, că fura,
 Și-n codri mi se-ndunda.
 Mare oț mi se făcea,
 Incepea-n codru aiducea.
 Aiducea cît aiducea,
 Pe munți, vezi, la Techia
 Și pe-al Tăchientului,
 Și pe-al Mehedințului.
 El cu Milea se găsea,
 Tot cu Milea aiducea,
 Și-amîndoi mi se vorbea,
 Doamne, zo, se tănuia,
 Iacă Pătru ce-mi zicea:
 — Fa tu, Mileo dumneata,
 Vreai să fii nevasta mea?
 Vin tu, Mileo, după mine,

Să trăim amindoi bine !
Ne lăsăm de aiducie
Și ne apucăm de moșie !
Să vezi Milea de-auzea,
Ei bine că îi părea
Și din codru că ieșea,
De aiducie se lăsa,
Și acasă că-mi venea.
Ei de nuntă s-apuca,
Amindoi se cununa,
Multă vreme că-mi trecea.
Să vezi Pătru ce făcea,
Nevasta că și-o luva
Și la săpat se ducea,
De săpat că s-apuca.
Pină Pătru la săpat,
S-a aflat un rău în sat.
Casa lui Pătru s-a spart.
Dar unchili lui din sat,
Odboru l-a adunat,
Și ei toți mi s-a vorbit,
La Pătru că mi-a pornit
Și casa lui că i-a spart.
Făr-de milă și păcat.
Cînd soarele apunea,
Iacă Pătru-acas venea,
Dară-n sat cînd se băga,
Lumea-nainte-i grăbea
Și din gură-așa-i vorbea :
— Măi Petre, tu, dumneata.
Pină tu tot la săpat,
Da' chinezul al din sat,
Odboru l-a ridicat,
Ție casa că ți-a spart !
Ia vezi Pătru de-auzea,
Rău, frate, mi se-ntrista ;
El acasă cînd venea,
Casa spartă o găsea.
Tare rău mi se jura :
Cînd de unchiu-su va da,
Singili din el va bea.
Iar din gură că-mi vorbea :
— Fa Mileo, nevasta mea,

Rămii, Mileo, sănătoasă,
Ca o zambilă frumoasă,
Că eu oi să plec de-acasă.
De cînd m-am lăsat de rele,
S-a uitat numili mele,
Iar o să mă iau de ele !
Numa-ațita că-mi vorbea,
Copilașii mi-i luva,
Pe obraz mi-i săruta
Și de-acasă că-mi pleca,
Iar în codri se-nfunda,
Iar oț, Doamne, se făcea.
Aiducea cit aiducea,
Tot pe chinezul căta,
Să-l găsească unieva,
Să-i răpună viața.
Multă vreme îl căta,
Pină piste el că-mi da.
Intr-o zi, vezi, cea de lucru,
El la șleau că mi-a ieșit,
Pe unchiu-su l-a văzut,
Baș pe șleau că mi-a trecut.
Dar unchiu-su ce-a făcut ?
Săraci cu bani i-a plătit
Și la săpat i-a minat.
La locul cel depărtat.
Unde, Doamne, că-i săpa,
Să vezi sus în Golumbăț,
Unde-i cuibu al de oț.
Înainte i-a minat,
El pe urmă adăstat,
Dar el, Doamne, ce-mi făcea ?
El mîncarea le-o aducea.
Și baș pe șleau că-mi mergea,
Baș piste Pătru că-mi da,
Înainte îi ieșea.
Cu căruța că-mi venea,
Pătru caii mi-i oprea
Și de frîne mi-i luva,
Săbioara mi-o trăgea,
Pe chinez îl judeca.
Da' din gură că-mi zicea :
-- Măi unchiule dumneata,

Ce-ai avut cu casa mea,
 De ți-ai făcut ris de ea ?
 Da' chinezul de-auza,
 Nu putea nimic vorbea,
 Lui de frică ce-i era...
 Atunci Pătru de-l vedea,
 Mina pe el că pune
 Și obrazu i-l tăia.
 Paru din pozinari scotea,
 Sîngili i-l sprijinea,
 Și la gură mi-l pune.
 Și tot sînge ce-i cura,
 Pe tot Pătru că i-l bea.
 Și-așa el mi se jura,
 Ureichili le tăia,
 Și cine, Doamne, mi-l lăsa,
 Săbioara mi-o-aducea,
 Inc-o dată cu ea-mi da,
 Mina dreaptă îi tăia,
 Paru din pozinari scotea,
 Tot sîngili că i-l bea.
 In căruță mi-l pune,
 Drumu lui, Doamne, că-i da,
 Cînd în sat mi se băga,
 Minunea lumea vedea.
 Dară Pătru ce-mi zicea,
 Puținel că-mi zăbovea,
 De oție se lăsa,
 Iar acasă cînd venea,
 Nima pe el nu-l dira,
 Moșia și-o stăpînea,
 Copilașii și-i creștea.
 Doamne, de se pomenea.

151

CINTECUL LUI COSTANDIN

Foaie verde colelie,
 I-ascultați, voinici, la mine.
 Să vă spun o istorie,
 Cîntecel de pe Sirbie,
 Ca să treacă-n Rumânie.

Foaie verde trei masline,
 O să vi-l spun baș pe nume,
 Foaie verde de-un pelin,
 Cîntecu lui Costandin,
 Costandin, băiat sărac,
 Da' de carte e-nvățat,
 Nu putea altu-n Sirbie,
 Dincolo pin Rumânie.
 Craliu Milan de-l afla,
 Doar atîta-i trebuia,
 Mic ferman că-i trimetea,
 Drept la Costandin venea,
 Costandin, băiat sărac,
 Ce în lume nu s-a aflat ;
 Făr-de tată, doar cu mumă,
 Cartea vorbe lui să-i spună.
 Și pe Costandin mi-l lua,
 In bătaie-l trimetea.
 Da' Costandin de-mi vedea,
 La Crali Milan trimetea,
 Trimetea pe mumă-sa.
 Și baba mi se ducea,
 De Crali Milan se ruga.
 Ea la poartă îmi ședea.
 Nima-n samă n-o băga,
 Trei zile, vezi, ea ședea.
 Cînd a treia dimineață,
 Făr-de rouă, făr-de ceață,
 Ieșea Craliu la plîmbare,
 Făr-de pic de supărare.
 De Crali Milan se ruga,
 Rumânește ea-i vorbea.
 Da Craliu n-o-nțălegea,
 Un tilmaci el îmi chema.
 Mîinile-n piept ea pune
 Și-ncepea de se ruga :
 — Crale Milan dumneata,
 Eu sînt o babă săracă,
 Inima-n piept, zo, îmi seacă,
 C-am avut un copilaș,
 Costandin, băiat sărac,
 In bătaie l-ați minat.
 Da' eu, muică,-s o bătrînă,

Mă bucur și eu o bucatură
 Să-mi aducă o nurorea,
 Că poate n-aș mai putea,
 Și n-are cine-alerga,
 N-are cine mă hrănea,
 C-o să mor miine, poi miine,
 Cine-o să vadă de mine !
 De-aia venii, muică, la tine,
 Mă rog mult la dumneata,
 Rău mă doare inima,
 Că nu mai pot, vai de mine,
 Că sînt, muică, prea bătrînă ;
 Bătrînă pe cum mă vezi,
 Nu mă scol pîn' nu oftez !
 Da' Crali Milan de-auzea,
 Așa din gură zicea :
 — Du-te, babo, de-acia,
 Și nu te mai ruga,
 Că și eu am mamă ca tine,
 Și n-a pus gura pintru mine !
 Mamă, mamă, dumneata,
 Cînd oi zice bob de linte,
 De-ai fi avut tu vreo minte.
 Să fi venit mai nainte,
 Că noi bileturli-am dat,
 În bătaie l-am chemat ;
 Și nu este numai el,
 Cu toți frații pîngă el !
 Iară baba se ruga,
 Da' Crali Milan îi zicea :
 — Ai sictir, babă bătrînă,
 Nu te mai ruga de mine ;
 Că cu lacrimi de-ale mari,
 Nu-l mai batem pe bugari !
 Dară baba de-auzea,
 Unde-ncepea a plîngea,
 Lacrimile-o podldea,
 Lui Costandin îi spunea.
 Da' Costandin se spreamea
 Și la bătaie-mi pleca.
 Ziua bună că și-o lua :
 — Rămii, mumă, sănătoasă,
 Eu plec vezi, zo, de-acasă,

N-ai fost, mumă, bucuroasă,
 Să vezi umbra mea prin casă !
 Cu traista el se-ncroșna,
 La Crali Milan îmi pleca ;
 Da' Crali Milan de-l vedea,
 Așa bine ce-i părea.
 Zăstava în mină-i da
 Și-nainte mi-l punea,
 Mi-l punea, frate,-nainte,
 Că-mi avea mai bună minte.
 Și-n bătaie că-l mîna,
 Bătaia cu Turcia,
 Bată-i Maica Precesta,
 Că turcu-i lege spurcată,
 Nespovedit niciodată.
 Cînd în bătaie-mi mergea,
 În bătaie se băga,
 Lele, Doamne sfîntule,
 Ce silă împărătească,
 Dumnezeu să ne păzească,
 Curau gloanțe ca ploaia,
 Și granate iar așa,
 Și turci mulți ca frunzele,
 Vezi, ca frunza
 Și ca iarba.
 Iacă-o friptă de ghiulea
 Pe Costandin mi-l lovea.
 Picioarele-i reteza,
 De pe cal mi-l doboră
 Da' Costandin ce făcea ?
 Zăstava-n dinți mi-o luva,
 Și calu-n șanț mi-l băga.
 Cam pe miini, cam pe spate,
 Că-n picioare nu se poate,
 Calu-n șanț el mi-l băga,
 Și iar calu-ncăleca,
 Da' zăstava nu mi-o da
 O dată cu viața.
 El zăstava că mi-o lua
 Și la Crali mi se ducea.
 Da' Crali Milan baș la masă,
 Baș la masă că minca,
 Lingura jos îi pîca,

Aşa din gură-şi zicea :
 «Asta semn ce s-a făcut,
 Or Costandin e rănit,
 Ori că voisca mi-a pierit !»
 De la masă se scula,
 Nici prinzul nu-i mai ticnea,
 Nici vorba n-o isprăvea,
 Iacă Costandin venea,
 Plin cu sînge îmi era,
 Cînd la poartă îmi striga :
 — Măi Crali Milan dumneata,
 Na-vă, frate, zăstava,
 Mîncarăţi viaţa mea !
 Da' Crali Milan de-auzea :
 — Costandine dumneata,
 Rabdă tu cît oi putea,
 C-aşa este bătaia.
 Bravos, bravos, ce volnic,
 N-a dat zăstava la turc !
 Pe Costandin mi-l luva,
 La bolniţă că-l ducea
 Şi bine mi-l zviduia,
 Picioare de lemn punea,
 Da' slujbă uşoară-i da,
 Şi-o pensie că-i mai da,
 Cu aia Costandin trăia.
 Da' Costandin tot zicea :
 «Ard-o focu de băiate,
 Lovi-te-ar pîrdalnica,
 Îmi mîncarăţi tinereţea !
 Că degeaba mi-este blaga.
 Dacă nu e viaţa,
 Dacă nu-s picioarili !»
 Aşa Costandin trăia,
 Cu mumă-sa vai de ea.
 Mumă-sa greu mi-a oftat
 Şi flerea-n ea mi-a crăpat,
 Mumă-sa, vezi, mi-a murit,
 Da' Costandin chinuit,
 Pe pămînt că mi-a udit.
 Cine-o mai face războale,
 Să moară de boala mare ;
 Să-i crească iarbă pe burtă,

N-aibe nici spuză de turtă ;
 Moară fără-de luminare,
 Intr-o zi de sărbătoare.

152

TOMIŢA

Cînd oi zice trei masline.
 Ascultaţi, boieri, la mine,
 Să vă spun o istorie.
 Cînd oi zice păducel,
 Să vă cînt un cîntecel.
 Un voinicel tînerel,
 Tînerel nevăcuit
 Şi pe lume netrăit,
 Pe lume cum a trăit,
 A trăit tot cănunit,
 Tot plîngînd şi suspinînd.
 Şi de la inimă oftînd.
 Foaie verde măr pălit,
 El nevastă mi-a avut ;
 Lui nevasta i-a fost bună,
 Mîntea-n cap i-a fost nebună.
 Că el s-a luat după mumă ;
 Pe el mă-sa l-a-nvăţat,
 Cu nevasta s-a certat ;
 Lui mumă-sa i-a fost drag
 Să-l vadă văduv lăsat.
 Foaie verde măr pălit,
 Tomiţă cum a trăit ?
 El pin sat cînd a ieşit,
 Lumea că l-a auzit,
 Aşa, Doamne, tot cîntînd.
 Cîte cîntece mi-era,
 Toate Tomiţă le ştia
 Şi din gură le cînta.
 Vezi, în loc că se oprea.
 Pe Tomiţă-l asculta
 Şi din gură-aşa zicea :
 — Ce-o cînta Tomiţă-aşa,
 Minca-i-ar daica gura ?
 Tomiţă de auzea,

La ele că se-ntorcea ;
La ele de ris zimbea,
Și dulce că le vorbea.
Da' lumea cînd îl vedea,
Încă-atîta mi-l iubea !
Foaie verde peliniță,
Dar acușa, măi Tomiță,
Foaie verde floare domnească,
Pe Toma cin'să iubească ?
Foaie verde bob năut,
Mulți dușmani că mi-a avut.
Cînd oi zice foi de tat,
Vezi, Doamne, care l-a dat ?
Foaie verde de sipică,
Primariu, Stan Ivănică,
Foaie verde peliniță,
Și cu domnu Lăpăduță
Mi-l predete pe Tomiță,
De-l închiseră-n temniță,
În temniță și-n zătvor,
Unde-i bate pînă mor...
Pe el, Doamne, l-a bătut,
L-a bătut, l-a prăpădit,
Doamne, cum l-a cînunit !
Cînd oi zice măr schinos.
Tocmai ca pe Domn' Cristos !
Pe Tomiță cînd îl bătea,
El de ei că se ruga :
— Stați voi, frați, nu mă băteți,
Cîți bani la mine cereți,
Eu vouă să vă plătesc.
Numai să mă-nzdrăvenesc,
Pe lume să mai trăiesc,
Al doilea să văcuiesc.
Dar ăia cînd l-auzea,
De Tomiță că-mi vorbea,
Mai rău, vezi, că mi-l bătea ;
Și pe piept și pe spinare,
Să-i cadă singele vale ;
Mi-l bătea pe tălpi, picioare,
Să nu-i dea la drum umblare.
Tomiță cînd îl bătea,
El din gură-așa zicea :

— Doamne, Domnița mea,
Să fi trăit muma mea,
Să mă vadă aicea,
Nu se știe ce-ar făcea !
Că ea locu mi l-ar da,
Pe Tomiță l-ar scăpa,
Ș-aicea nu l-ar lăsa
Să mi-l cînunească-așa !
Pe Tomiță l-a bătut,
Și el cînd s-a văzut,
Foaie verde de-o negară,
Vezi, aproape ca să moară,
Cînd oi zice de-un negriș,
El o carte că mi-a scris.
În carte cum im' spunea ?
— Mă rog, mă nene, de tine,
Să-m' faci atîta bine ;
Cînd oi zice de-o sipică,
Să-i spui l-a mea ibomnică,
Că Tomiță a murit,
Păgînii l-au chinuit.
Dacă vrea să jeluiască,
Birna să ș-o despletească,
Foaie lată, foaie verde,
Că de-acum nu mă mai vede.
Ai, mă nene, nenicul meu,
Eu plec, nene, de la tine,
Averea mea cui rămîne ?
Rămîne, nene, la dușmani,
Să mi-o tragă-n terezîie.
Să ia la copii tămîie.
Mă rog, nene, de tine,
Să-i spui și lu soru-mea,
Foaie verde măr pălit,
Că frate-su a murit.
Dacă-o vrea să mă jelească,
Birna-n cap ș-o despletească,
Pe mine să mă jelească ;
Cîrpa neagră cadîfea,
Care-i la inima mea !
Cum îl plîng femelle,
La toate fîntînile ;
Cum îl plîng fetițele,

Pe toate ulițele.
 El vorba mi-a isprăvit
 Și sufletu i-a ieșit.
 Vorba-n sat cînd a venit,
 Că Tomiță a murit...
 Da' tată-su auzea,
 El la boi se răpezea,
 Și lua caru și-njuga ;
 La bolniță se ducea,
 Pe Tomiță ca să-l ia.
 El boii îi dejuga,
 Și-n bolniță că intra.
 Pe Tomiță cînd vedea,
 El, Doamne, că ședea,
 Nîmica nu cuteza,
 Vezi, din gură ceva-zicea.
 Foaie verde măr pălit,
 Pe Toma cînd l-a omorît,
 Dumnezeu să-l fi chiorît !
 Foaie verde de-o lalea,
 Bou-al negru ce făcea ?
 Cînd pornea, zo,-mi zbera,
 Parcă inima-i spunea,
 Foaie verde măr pălit,
 Că Tomiță a murit.
 Foaie lată, foaie verde,
 Că de-atuncea nu-l mai vede.
 Cînd oi zice bob năut,
 Ascultați, drugari, să cînt.
 Cînd oi zice peliniță.
 Pe doritu de Tomiță.
 Cînd oi zice de-o cicoare,
 Așa moarte-n căstoare.
 — Nene, nene, nene-al meu,
 Să-i spui, nene, lu dada,
 Dacă vrea să mă jelească,
 Birna să și-o despletească.
 Nene, nene, nene-al meu,
 Să-i spui, nene, lu dada,
 Bat-o Maica Precesta,
 Și Sfînta Dumineca,
 Că ea-mi mîncă viața !

Foaie verde de-o lalea,
 Că ea-mi goni nevasta,
 Și-mi găsi alta-aicea !

153

CINTECUL LUI TOMA

Cînd oi zice păducel,
 Să vă spun un cîntecel
 De un tinăr soldățel.
 Cînd oi zice de-o lalea,
 De-o lalea, de-o soartă rea,
 De cine mi se vorbea ?
 De Toma din Zlocutea !
 Creștea Toma ce creștea,
 Dor de carte că-i venea
 Și acasă mult nu sta.
 Invăța carte-n Sirbie,
 Pentru altoit de vie,
 Bună carte învăța
 Și acasă că venea.
 Venea și se căs'torea
 Și el ca toată lumea,
 Și cuminte fată lua.
 Puțintel mai zăbovea,
 In soldăție mi-l lua.
 Slujea Toma cit slujea,
 Cînd doi ani aproția,
 Ii da drumu-n slobozire,
 Pe vreo două luni de zile.
 Cînd oi zice viorea,
 Toma-acasă că-mi venea,
 Avea o soră mai mică,
 Taman era logodită.
 Mindră nuntă că-mi făcea,
 Toma mult se veselea,
 Parcă-i spunea inima
 Că i s-a scurtat viața.
 El acasă că ședea.
 Avea un frate mai mare,
 Era luat în adunare.
 Dară Toma ce făcea ?

O ceată de maistori lua,
Casă lu frate-su zidea,
O zidea, o coperea,
Iată sorocul venea
Ca să plece iar Toma,
Intr-o sintă duminica !
Dară Toma nu pleca,
Ca s-adăște năpasta,
Și de luni că rămînea.
Cînd fu duminică sara,
El cina și se culca,
Pușinel somnu-l fura,
Și un vis îl spăimînta.
Cit putu el striga,
Toată casa deștepta.
Dară tata lu' Toma
Cu dulceață-l întreba :
— Fiul meu cel mult iubit,
O ! ce vis te-a spăimîntat,
De-așa tare ai strigat ?
Toma din pat se scula
Și oftînd el povestea :
— Iată ce vis am visat .
Se făcea c-am plecat,
C-am plecat iar de soldat,
Și-n cale m-a-ntîmpinat
O ală de lup turbat,
Din puțin să-mi sară-n cap.
Dară eu m-am apărat
C-un par mare necurat.
Dar pe cînd mă apăram
Și din inimă loveam,
Paru mi s-a fărămat,
Lupu rău m-a spăimîntat
Și de aceea am zbierat,
Doar o auzi cineva
Și-n ajutor mi-o venea,
Ori că lupu s-o spăimînta
Și-o fugi din calea mea.
Dară tata lu' Toma,
Visu-așa îl tilcuia :
— Fiul meu cel mult iubit,
Asta nu e lup turbat,

Și e un ceas blestemat !
Tu la ziuă că-i pleca
Și-n cale te-o-ntîmpina
Vreo primejdie rea ;
Tu la Domnu te-i ruga
Să te albe-n grija sa.
Cînd fu luni de dimineață,
Zi scurtarea lui de viață,
Dis-de-noapte se scula,
Fața blindă el spăla,
Se-nchina și se ruga ;
Se ruga de sănătate,
Că se duce-n altă parte.
La nevastă-așa zicca :
— Nevastă, nevasta mea,
Adu-mi țoale soldățești,
Cu nasturi împărățești,
Că iar plec, iar plec soldat.
Nu mai stau cu tine-n sat.
Ea plîngînd că se ducea,
Lacra că o deschidea,
Țoale mindre că scotea,
Țoale mindre soldățești,
Cu nasturi împărățești.
Țoalele și le-mbrăca
Și la masă că-mi mergea,
Scria o mică hirtie,
La frate-su-n Românie ;
Da-n hirtie așa scria :
„Dragul meu, iubite frate,
Îți trimet de sănătate,
Am venit în slobozire,
Pe vreo două luni de zile :
Azi sorocu mi-a venit
Și mă duc, iar plec soldat.
Dacă scrii vreo hirtie,
Să mă cați în soldăție.“
Cînd oi zice de-o lalea,
Toate rudele venea,
Pe Toma l-or petrecea.
Cînd fu soarele-n chindie.
Pleca Toma-n soldăție,
Cu-a lui toată familie,

Pin'la gară de soție.
La gară cînd ajungea,
Puținel mai zăbovea,
Iote trenu ajungea.
Grăbea Toma și grăbea,
La vagonul dinainte.
Un conductor mi-l oprea.
Și-ndărăt mi-l întorcea,
La vagonul din mijloc,
Că-nainte nu e loc.
Toma, blind, mi se-ntorcea,
La vagonul din mijloc ;
Ardă-l Dumnezeu cu foc,
Că, zo, n-a avut noroc !
Pleca trenu șuierînd,
Rudele uidea plîngînd.
Mergera trenu cit mergera,
De Cneajevaț că trecea.
Cînd oi zice de-o lalea,
De-o lalea, de-o soartă rea,
Năpasta s-apropia.
Doamne ! Doamne ! ce era !
Mergera trenu cit mergera,
Da' vagonul din mijloc,
Ardă-l Dumnezeu cu foc,
De pe șine el scăpa,
Din drum el s-alătura,
Ce de băieții prăpădea !
Prăpădea și-i omora,
Cu Toma de-a-mpreuna.
Da' căpitanu al de srez,
Telegrame că el da,
In toate părțile vestea,
La părinții la ai morți,
Să vină să-i ia la sat
Că sint morți nevinovați.
Dară tata lui Toma,
Cum telegrama primea,
Drept la Cneajevaț pleca.
Cînd acolo ajungea
Și pe Toma că-l vedea,
De foc, de inimă rea
A șezut jos intr-un loc,

Plîngînd cu lacrimi de foc,
Și din gură-așa zicînd :
— Plîngeți ochi și lăcrămați,
Și pe Toma mi-l scăldați,
Și de rane-l vindecați !
El pe Toma că mi-l lua
Și la tren cu el pleca.
Pe Toma mi-l petrecea
Tot o ceată de soldați,
Toți cu puștile armați ;
Soldații mergera plîngînd
Și buciuile strigînd.
Și de-acia că-mi pleca,
De gara de Roglova.
La gară cînd ajungea.
Toate rudele-ntilnea.
Pe Toma că mi-l vedea,
Doamne sfinte, ce era !
Cînd oi zice trei lalele,
Ce de plînsset, ce de jele !
Din tren că mi-l cobora,
Binișor că-l așeza ;
Intr-o sanie-l pornea,
Și la sat că mi-l ducea.
Cînd fu-n margine de sat,
Cit era satu de mare,
leșiră și mic și mare
Lu' Toma la-ntimpinare.
Pe-acasă cu el că-mi da,
Prea bine că-l primenea
Și la groapă mi-l ducea.
Are Toma trei surori,
Zo-i chitea mormînt cu flori ;
Le chitea și le stropea,
Tot cu lacrimi le uda.
Dară muma lu' Toma,
Doamne, Doamne, ce plîngea !
Zo,-l striga cu dor cumplit
Pe-al său copilaș iubit ;
Cu lacrimi ea că-l stropea,
Fața blindă că-i spăla,
Și din gură-așa zicea :
— Tomo, copilașul meu,

Roagă-te de Dumnezeu,
 Să te facă, muică, facă,
 O chită de violele,
 La mumă-ta prin ulcele,
 Să ne mai treacă de jele,
 Să le țină la fereastră,
 Cu lacrimi să le stropească.
 Cite dealuri și vilcele,
 Toate-s pline cu-a ta jele.
 Cine n-are jele-n lume,
 Las' să vină pîn'la mine,
 Că eu am și mai rămîne !...
 Are Toma o nevastă,
 Ziua, noaptea, mi-l striga,
 După el se prăpădea :
 — Tomo, soțioara mea,
 Via ta e altoită,
 A pus vița la pămînt,
 Și mă-ntreabă de ce plîng...
 Da' eu plîng și mă topesc,
 Ce-am pierdut n-o să gădesc !
 Pierdui lăstărel de prun,
 Soțiorul meu cel bun !
 Pierdui lăstărel de fag,
 Soțiorul meu cel drag !
 Are Toma copil mic,
 lasă ziua la colnic
 Și strigînd pe al său tată.
 Cînd oi zice de trei fire,
 Il făcui de pomenire...
 Lăutarii să-l vestească
 Și lumea să-l pomenească.

154

MARIA DIN CHIRIMBEG

Cînd oi zice colelie,
 Ascultați, boieri, la mine,
 Să vă spun o istorie,
 Dintr-a mea copilărie
 Cînd oi zice foi de plop.
 Colea-n vale,-ntr-un potoc,

Frumos crește-un buturog.
 Da' pe buturog burete,
 Și ca pașa pe tuflec.
 Măria din Chirimbeg,
 Numa-n fustă și-n ilec.
 Intr-o sintă duminica,
 Cînd nu lucra nimenea,
 Ea din gură-așa-mi zicea :
 — Mumă, muichilița mea,
 Da' știi mumă, da' nu știi,
 Că eu, mumă, mi-am aflat
 Un șorț mindru, minunat,
 Mor, mumă, și eu să-l fac !
 Lină verde de-un zămalț,
 Colea-n sat la Căpitanuț.
 Cînd oi zice nucului,
 Baș la sora Mitului.
 Măria mi se scula,
 Dimineața sînta luna,
 Cum se varsă zorile,
 Iși lua potecile.
 Nici soare n-a răsărit,
 O vezi la poartă strigînd :
 — Dadă Floare, dadă Floare,
 leși la mine-afar' mai tare ;
 Eu azi-noapte am visat
 Un șorț mindru, minunat,
 Mor, dadă, și eu să-l fac !
 La tine-n ladă legat,
 Il iau în maramă legat,
 Să mă duc și eu să-l fac.
 Dară nora Mitului,
 Ea din gură-așa zicea :
 — Mărie, daică Mărie,
 Ești fată tilivichie ;
 Eu șorț mindru am țesut,
 Pe min' nu l-am imbrăcat,
 Și nu-l dau în altu sat !
 Da' Măria de-auzea,
 Cosița-și dărăpăna,
 Lacrămile, zo,-i pica,
 Și din gură se ruga :
 — Dadă Floare, sora mea,

Minca-ț-aș limbuța ta,
 Nu-mi rupe tu inima,
 Că e șorțu minunat,
 De trei zile o să-l fac !
 Atunci Floarea Mitului
 Lua șorțu-al minunat,
 Il dete-n maramă legat ;
 Și Măria șorțu lua
 Și la Chirimbeg pleca.
 Cînd acasă se ducea,
 Da pe drum cam pe vale,
 S-ajungă-acasă mai tare.
 Și dete pe la locu-al lung,
 Ce l-a cumpărat de la un turc .
 Il vedea pe ta-su la plug.
 Mina patru boi la jug.
 Da' ta-su cînd o vedea,
 El din gură-așa zicea :
 — Mărie, taică Mărie,
 Cînd te văzui că vii tare,
 Ciancă mi-aduci demîncare :
 Că eu mi-am plecat la plug,
 Maică-ta s-a zăbovit,
 Cu prînzul nu mi-a venit.
 Măria cînd auzea,
 Mai degrabă alerga.
 Cînd acasă ajungea,
 Pe mămă-sa o certa :
 — Au, la muică, ce-ai făcut ?
 Că taica, flămînd la plug,
 Mină patru boi la jug,
 Și-i de foame ostănit !
 Lua Măria demîncare
 Și pleca la loc mai tare ;
 Cînd la ta-su ajungea,
 Ea din gură-așa zicea :
 — Lasă, taică plugu-n brazdă,
 Și vino de șezi la masă ;
 Taică, tu-ai îmbătrînit
 Și tot pe la plug arînd,
 Da' muma nu s-a-ngrijit
 Să vie cu prînzul la plug.
 Pînă taică-su minca,

Măria boii mîna ;
 Zece rînduri le făcea
 Și iar acasă pleca.
 Cînd acasă ajungea,
 Ea războiu l-așeza,
 Mîndră natră întindea.
 Și tăbăra de țesea,
 Și-un șorț mîndru alegea,
 Și-l făcu mîndru, minunat.
 Nu se află-n altu sat !
 Cînd oi zice de-un pelin,
 În ziua de Ropotin,
 S-aduna văruicile,
 Și toate cînd s-aduna,
 Măria le povestea :
 — Fa văruică fetelor,
 Eu asară m-am culcat,
 Ș-așa vis că am visat :
 Că bătu Sfîntu Gorneac,
 Și-mi rupse viță din cap.
 Cînd oi zice lin pelin,
 Astăzi avem Ropotin ;
 Noi la pămînt să mergem,
 Cu tîrnele s-aducem,
 Pămînt de țeste călcăm.
 Văruicile cu ea pleca,
 La pămînt ele săpa,
 Jos pe groapa de pămînt,
 Toate văruice săpînd :
 Da din groapa de pămînt,
 Un șerpe mare ieșînd !
 Toate văruicile fugînd
 Și din gură chiotînd ;
 Da' Măria, fata mare,
 Mi-e fată cutezătoare ;
 Ea pe șerpe-l omora
 Și iar în groapă sărea.
 Cu sapa, zo, mi-l sapa,
 Da' pămîntu se surpa,
 Apuca pe Măria.
 Da' fetele, zo, fugea
 Și-i spunea lu mămă-sa :
 Verii ci cînd auzea,

Cu tîrnăcoape-alerga,
După Măria săpa,
Cu tîrnăcopu-n cap lovea,
Viță de păr îi tăia :
Pe Măria o scotea
Baș moartă, ca vai de ea !...
Atunci mumă-sa o cînta :
— Mărie, muică Mărie.
Fata mea tivilichie,
Visu tău ce l-ai visat,
Zo, mi-a ieșit adevărat !
C-a suflat Sîntu Gorneac,
Și ț-a luat vița din cap !...
Mindru leagăn îi făcea,
La biserică-o ducea,
Lăutarii, zo,-i cînta :
Cînd oi zice de-un pelin,
Iovan de la Florentin.
Bucură-te, mănăstire.
Că vine Măria la tine ;
Nu vine să se cunune,
Vine să se spovedească
Și-n pămînt să putrezească !...

155

CINTECU LUI PRICU

Lină verde mirodii,
Colea-n vale, în Bordii ;
La vale de Cladova,
Pe-aproape de Corbova.
Intr-o slintă duminica,
Multă lume îmi pleca ;
S-aduna la cafenea,
Să vadă licitația,
In frunte cu pisaru Niță,
Care-mi bea cîte-o vedriță.
Stan al Popii din Bordei,
Se plimba ca un ciocoi ;
Pe sub mustață-mi ridea,
Apoi din gură-mi vorbea :
— Vere Pricu dumneata,

O să fac acuma fapta ;
Să-ți iau ție cafeneaua,
Să ciștig și eu paraua.
Și-o să-ți iau și căsăpia,
Ca să-mi pice, frate, mia !
Cînd oi zice de-un năut,
Destul, frate, mi-ai ținut,
Cînd oi zice viorea,
Incepea licitația.
Pisaru Niță-mi striga :
— Patru parale cine-o mai punea.
Ala va lua cafenea !
Stan al Popii e vorbit,
Cu Pisaru e tocmit,
Patru parale mai dădea
Și cafeneaua dobîndea.
Pricu rău se necăjea
Și din gură-așa grăia :
— Nu mai am nici-o para,
Inșă grija i-oi purta !
Trist acasă-mi ajungea,
Pe fiu-su-l sfătuia :
— Ioane, ioane, fiul meu,
Dăruit de Dumnezeu,
N-ai mai fi copilul meu,
De nu faci ce-oi zice eu :
Să-mi iei pușca cu vergeaua,
Să nu pierdem cafeneaua ;
Pe Stan al Popii-l pîndești.
Zilele i le furșești !
Dară Ion e copil prost,
Se gîndește cine-a fost ;
Pușca lui ta-su o lua,
Pingă cafenea-mi plimba.
Pricu, frate, ce-mi făcea ?
Pe-o sândălie se punea,
La astal mi s-așeza
Și lua ceva meza,
O chilă de vin cerea,
Frate-su Nicola iar tocmea.
Alte porinci îmi dădeau,
Alte vinuri îmi goleau ;
Din gură așa-mi grăiau

Și frumos îmi cuvîntau :
— Mă Stane dumneata,
Cîștigași cu strimbătatea,
Da' nu frate, cu dreptate !
Vino, frate, să ciocnim,
Barem să ne veselim ;
Că destul mai pătimim,
Multe rele îmi simțim.
Stan al Popii de-auzea,
Lîngă ei că se dădea.
Da' fiu-su cînd vedea,
Pușca el mi-o slobozea,
Pe Stan al Popii-l lovea ;
Iară glonțul trecea
Și-n Niță mi se oprea.
Da' chimeții de vedea,
Ei din gură cuvîntau :
— Ce faci, Pricule, așa,
Omorî lumea ca pașa !
Pe Pricu mi-l lega
Cu frate-su Nicola,
Și-ntr-o sobă-l închidea.
La el acasă-mi mergea
Și din gură așa zicea :
— Cînd oi zice de-o vioară,
la ieși văruică, afară ;
Cînd oi zice de-o sipică,
Nora lui Pricu-a mai mică ;
Cînd oi zice-un maghiran,
Da' unde-i Iovan ?
— Cînd oi zice de-o vioară,
S-a dus de-asăară la moară.
Da el din sobă răspundea :
— Ce cătați în casa mea ?
Dar chimeții de-mi vedea,
Ei din gură-așa grăia :
— Măi Iovane dumneata,
Unde este pușca ta ?
— Cînd oi zice de-o gutuie,

Pușca-mi este-ntr-o butoaie.
Și-n coșere îmi mergea,
Pușca-n mină le-o da,
Chimeții mi-o mirosea.
Focuită mi-o găsea.
La cafenea-mi mergea
Și lui Pricu-i arăta :
— Ce-ai făcut, Pricule,-așa ?
Da' frate-su ce-mi vorbea :
— Ziseși, naică, nu te teme.
Dar fu, frate, prea de vreme.
In loc să facem noi moșie,
Noi făcurăm sărăcie !
Poliția că-mi veni-a,
Căpitanu se plimba
Și cu Pricu tîmnuia :
— Ce-ai făcut, Pricule,-așa ?
Trăiai tu destul de bine,
Nu putea nima ca tine.
Dacă știi că n-ai făcut,
Nu te teme, frate,-așa.
Că iar o să vii la casa ta.
Trecu vrun an de zile.
Nouă judecăți mi-avea,
Pe toate le doboră.
Advocatu se mira,
Dară Pricu ce-i spunea :
— Nu te teme dumneata,
Că n-am cheltuit nimica :
Este actie la mine,
Mi se pare, vo cinci mie,
C-au fost toate-n sîn la mine.
Aduse din Rumânie,
De la Popa Irimie.
I-am pus mina după cap,
I-a fost frică de tesac,
Mi i-a dat și am plecat.
Zace Pricu la robie,
C-așa mintea să-i fie !

DOINE

Mă fraților săteni,
 Și săteni și orășeni,
 De trei ai și jumătate,
 Apucarăm din păcate.
 N-ai furșit de treierat,
 Iată birnicu în sat,
 Și te-ntreabă-n sus și-n jos,
 Fără de nici un folos.
 Și te-ntreabă de bir.
 Bietul om e numai chin;
 Dacă n-ai, îți ia în scris,
 Jalea pieptul ne-a cuprins.
 Ia astă pană udă,
 Și-ți mai pune și dobîndă.
 Munca noastră cea curată
 E batjocorită toată.
 Mărfurile scumpește.
 Bucatele le lesnește,
 Pentr-un fier de plug, mă frate.
 Dedei un sac de bucate;
 Pentr-o chilă de zahar,
 O baniță de mălai.
 De vrei să iai și-o mașină.
 Să-ți faci în casă lumină,
 Dai o chilă de făină!
 Mai bine trăia săteanul,
 Când era fieru cu patru,
 D-acuși l-a scumpit cu cinci;
 Ne desculță de opinci;
 Sarea e cu trei dinari,
 De-unde să dai cînd n-ai!
 Zo, le scumpiră pe toate,
 Și gazu ni-l dă cu șapte.
 Scump foc e săpunu,
 Ne omori cu tutunu!
 Numai taxă-n sus și-n jos,
 Nu mai i-ar vede Cristos!
 Vin glăsanii, măi frate,
 Pleacă, cîndidați pin sate,
 Și minte care cum poate,
 Se bate frate pe frate,

Le dă cite o țigare,
 Și-i mai bate pe spinare.
 Mai le dă și beătură,
 Și se bat pe bătătură.
 Poslanicul candidat,
 Cînd vede c-o căpătat,
 Și-a drumu de Beligrad,
 Da' dascăli români n-a dat.
 În Beligrad un sac de bomboane,
 Și fac din arii milioane.
 Cînd vede c-a adunat,
 S-apucă și-și fac palat,
 Nu-l mai vezi să dea prin sat,
 Să-l întrebe pe sătean,
 Are boi, plug de arat
 Și boabe de semănat.
 Că săteanu năcăjit,
 Tot muncește la pămînt;
 Vine sara de la sapă,
 Ostănit și plin de apă;
 Plin de apă pe spinare,
 De-abia șede la mîncare,
 De-aici pleacă la culcare.
 S-ar culca, sobele reci,
 De-abia doarme de pureci.
 Toate sobele pistrițe,
 De-abia doarme de strălițe.

Dar după rat încoace,
 Ce-aș fi trăit mult mai bine,
 Numai bancă nu fi fost.
 Cine, Doamne, m-a miuat,
 De-n bancă eu m-am băgat?
 Duminică dimineață,
 M-a cătat moartea pe-acasă,
 Și m-a găsit bînd la masă.
 Singurei cu-a mea nevastă.
 Intinsei mina s-o cinstesc,
 Ea-mi spuse să mă gătesc.

Da' eu mă rugai de ea :
 —Moarte, moarte, sora mea,
 Mai lasă-mă cităva ;
 C-am o casă de copii,
 Ş-o mie de datorii.
 Copilaşii să mi-i cresc,
 Pentru tine mă gătesc.
 Cine, Doamne, m-a minat,
 De-n bancă eu m-am băgat ?
 Plecai pin tîrg să mă plimb,
 Banherii i-auzii strigînd,
 Tot pe mine prizăvind.
 Le spusei să mai aştepte.
 Pină-mi iasă grîul verde.
 Grîu-al verde mi-a ieşit,
 De bancă nu m-am plătit,
 Tot dator că mi-am ieşit !...
 Şi-mi luai din casă să vînd.
 Vîndui viţelu de la vacă,
 Dusei banii toţi la bancă.
 Vîndui mieii-ai sugători,
 Detei banii la banheri.
 Mă băgai în casă plingînd,
 Copilaşii suspinînd.
 Mă uitai în băţatură,
 Giranţii s-au luat de mină,
 Şi-mi scrise pe băţatură :
 Dai banii ce i-ai luat,
 Or caru ţi l-am scriat !
 Sărăcuţ de maica mea,
 Cine, Doamne, m-a minat,
 De-n bancă eu m-am băgat !
 Moşia ce-mi avusei,
 Eu pe toată mi-o vîndui,
 Şi tot că dator ieşii.
 Mai am decît o grădină,
 Şi-n ea muncă tot de-a bună ;
 De-a bună şi de-a curată,
 Ce-i săpată numa-o dată.
 Şi grădina mi-o vîndui,
 Şi toţi banii mi-i primii,
 Şi la bancă că-mi fusei,
 Nici dobînda n-o plătii !...

158

Foaie verde de trei foi,
 Muri Stancu lui Bărboi,
 Cu ochii la tatăl lui,
 Cu capu pe căpătii,
 Şi la mîndra lui dintii.
 I-o fi drumu prin pădure,
 S-aibe mîndre de iubire.
 I-o fi drumu pin oraş,
 Să fugă de gendăraş.
 Că gendaru-i mare cine,
 Nu ştie ce-i omenie :
 Te bate şi te snopeşte,
 Să rîde şi să-nglumeşte ;
 Leagă oameni cot la cot,
 Şi-i dă-n Dunăre să-not.

159

Strigă-o fată din cetate,
 Peste Dunăre departe ;
 Strigă, mi se jeluieşte,
 De traiul ce mi-l trăieşte.
 Şi din gură cuvînta,
 Da' din inimă ofta :
 — Nu fete sîntem cu toate,
 D-am rămas nemăritate !
 Că la noi, aici, ciocoi.
 Ne-au ridicat toţi flăcăii,
 I-au dus pe-ale lor conace,
 Să vadă de dobitoace ;
 Şi i-au dus pe-ale lor moşii.
 Ne-au lăsat sate pustii.
 Noi, surori, că vă rugăm.
 Veniţi aicea cu toate,
 Să scriem la boieri carte,
 Să ne facă dreptate.
 Să dăm jalbă la ciocoi,
 Să dea drumu la flăcăi,

Să ne mărităm și noi.
Văruice de la Vidin,
Din Vidin, din Florentin,
'Da' și voi din Negotin,
Hai, cu toate ne unim.
Cu sape și cu topoară,
S-alungăm ciocoi din țară.
Fa vărului de la Cetate,
Puneți puntea peste ape.
Că Dunărea-i minioasă,
Nu știe ce dor ne-apasă.
Cu voi de-o lege sîntem,
Nici o putere n-avem;
Numai soarele și luna
Ne ține la dor cununa.
Dragi surori, voi, fete mari.
Aici la noi sînt tătari,
Tătari și cu bașibuzuci,
Sîntem, dea, roabe la turci!
Hai, cu toate ne-ajutăm,
Impreună să luptăm;
Cu flăcării ce-i avem,
Din robie să scăpăm.
Surate, ne mărităm!
Mina cu toate să dăm,
Ciocoi și turci să piară,
Să fim libere în țară.
Cîmpiile ne-nflorească.
Hora mare, rumânească;
Flăcăi, fete să nuntească,
Copiii ne pomenească!

160

— Cucule, columbule,
Cucule, frumosule,
Cucule, de unde-mi vii?
— Din Timoc, de peste Jii,
De pe la codri pustii!
— De la maica ce mai știi,

De cînd dai ocol la Jii?
— Mumă-ta e sănătoasă,
Și pe vatră lăcrămi varsă.
Stă la masă și tot coasă,
Dar pe vatră lăcrămi varsă
De face fîntină-n casă;
Fîntină cu trei izvoară,
Cine-o bea din ea să moară.
Să moară dușmanii toți,
Da' ciocoi cu ai morți,
— Da mîndra de la Timoc,
Mă mai iubește cu foc?
— Te iubește, voinicel,
Că ești mîndru haiducel;
Și cu dor mi se gîndește.
Din picioare se topește!
Da tu dormi pe-o rădioară,
Și-mi iubești o căprioară!
Iacă, frunza-n codri pică,
Vino l-a ta ibomnică.
— Am să vin să o iubesc.
Dorur'le mă prididesc;
La stratul de busuioc
Am s-o strîng eu de mijloc.
La stratul cu micșunele
Sărut ochii și sprîncene;
Da' și gîtu-i cu mărgele,
Cămașa-i cu floricele.
Să-i sărut gurița dulce,
Da' și părul de pe frunte;
Gurița și ochii ei,
Parcă sînt luceferel.

161

De cînd zic ca să mă duc.
Numai pușca s-o apuc,
Și-n pădure să mă duc.
Pușca și curelele,
Alea-mi sînt sufletele!

162

Cînd oi zice siminic,
Aşa-i viaţa de voinic,
Că nu-i pasă de nimic.
Nici de domn, nici de dracu,
Trăiască-n codru, săracu !

163

Cîntă, mîndro, trăgănat,
Să te-aud de la Bănat,
Că sînt cu trei cai de furat.
Unu-i roşu ca focu,
Ş-altu negru ca codru ;
Şi pe care şed călare,
Pintenog de trei picioare.
La picioare pintenog,
De calcă tot la soroc,
Cu ochii ca fulgeru,
La goană ca vîntu,
De-ţi înalţă sufletu.

164

Fire-al dracu, cărpiniş,
Ce grăbişi de-ngălbenişi !
Umblam prin tine pitiş,
Cu sabia tîrăiş,
Lovită din tărş în tărş ;
Sabie lungă, lată,
Puşca la gît atîrnată,
Să cuprind pădurea toată,
Să stau pe la strîmtori,
Să aştept la negustori ;
Negustori la bilci trecînd,
Cu chesăle zornăind,
Mă fac broască pe pămînt.
Cum să fac ca să-i apuc ?
Ține-mă, Doamne, cu zile.

Să-i văd chesaua-n sin la mine !
Tot galbeni de-ai vinitici
Numai să schimbi să măninci.
Da' nevoi să nu mai duci.
Fire-al dracu, om bogat,
Tot cu vorba m-ai purtat !
La tine bani am cerut,
Ca să-mi dai cîta-mprumut ;
Tu minţai că n-ai mărunt,
Eu ştiam că i-ai avut ;
Tu minţai ca-i cheltuit,
Ca să-mi dai împrumut.
Cînd la tine am cerut,
Spuneai că n-ai mai schimbat,
Şi nu m-ai împrumutat.
De-oi veni la mîna mea,
Oi vedea ce ți-oi lucra ;
Să te tai cu-al buzdugan,
Să te fac bucăţi pe-un an,
De tine grije să n-am !
Că ce mi-e drag mie pe lume ?
Iarna trece, vara vine.
Cînd văd frunza ca paraua,
Imi spăl puşca şi vergeaua ;
Creşte frunza ca petacu,
Spăl vergeaua şi condacu,
Şi-mi apuc codru, săracu !...
Să mă bag unde-i mai des,
Pină-n toamnă să nu ies !
Nici la toamnă n-aş ieşea,
Bate bruma, cade frunza,
Se răreşte pădurea,
Mă găseşte potera.

165

Cînd oi zice păr grecesc,
Stau în drum şi mă gîndesc
Ce s-apuc, ce să muncesc,
Piine ca să-mi dobîndesc ;
Copilaşi să-mi arănesc,
Că amar de mult trudes !...

Cum ședeam pe gânduri dus,
Mă uitai spre munte-n sus ;
Cînd pe munte mă uitam,
De minie eu turbam.
Mă uitai în jos spre lunci,
Văzui oameni, muieri, prunci,
Cu plugur'le lor la munci,
Da eu sărac făr'de-opinci...
Imbrăzda, imbrăzda mereu,
Numai plugulețul meu
L-a-nțelenit Dumnezeu,
In grădină în dudău.
Că doi boi ce-i avusel,
De vremuri rele-i rupsei ;
Și de sapă răminsei,
Tot avutu un bordei,
Și pe vatră un cutei,
Ș-un tăciune stins, de tei,
Cu cenușa-ntr-un știubei,
Cămașa-mi cîrpită cu tei...
Am umblat și-am alergat,
M-am miluit, m-am rugat
De ciocoi, de om bogat,
Nima-n samă nu m-a luat.
Atunci mă-ntorsei și eu
Și zisei în gîndul meu :
Dare-ar bunu Dumnezeu,
Să umble și plugu meu !
Din baltag să-mi fac un plug,
Pistoalele să le-njug,
Ca să brăzdez ales,
Unde-o fi crîngu mai des.
Să trag brazda dracului,
Pînă-n capu satului,
In ușa bogatului,
Drept la furca satului !

166

Lină verde siminic,
Mi-este murgu priponit,
Colea la un leuștean mic.

Leușteanu-a fost uscat,
Mi-a tras murgu ș-a scăpat ;
Toată noaptea l-am cătat,
Cu mîndra de după cap.
Mîndra cată și oftează,
Murgu paște și rîncează.
La pas, murgule, la pas,
S-ajungem desară-acasă,
La copii și la nevastă ;
De copii nu baș mi-e dor,
'Da' de nevastă să mor !
Mă suii în deal în ciucă,
Și privii în vale-n luncă,
Toate plugurile-mi umblă,
Numa plugulețu meu,
Șede lat la părete,
Cu rugina de trei dește,
Da' plugarii-n sat la fete.
Murgule, murgule,
Te-aș lăsa la muma mea,
Muma mea e vrăjitoare,
Pleacă-n sat după bomboane ;
Te-aș lăsa la soru-mea,
Sora mea e fată mare,
la furca, pleacă la fete,
Da' tu mi te coci de sete.
Să-ți dau zobu ciuruit,
Să te faci tu gras la git ;
Cu coama neagră călcată,
Și cu coama răsfiată.
Rămii, muică, sănătoasă,
Că eu mă duc să-mi fac casă,
La copii și la nevastă.
De copii nu baș mi-e dor,
Da' de nevastă să mor.

167

Plînge-mă, mamă, cu dor,
Că și eu ți-am fost fecior ;
Ți-am scos plugul din obor,
Și l-am înfipt în ogor.

Ogoru ți l-am arat,
 Porumbu am sămănat;
 Porumbu a răsărit,
 Mie carte mi-a venit,
 Să plec, mumă,-n soldăție,
 Numele, mumă,-o să-mi vie!
 Mumă, dintr-o casă plină,
 Numai mie mi-aflași vină,
 Mă dedeși în casă strină.
 Pină strinu, mumă, cină,
 Eu stau sfeșnic de lumină:
 Pină strinu-mi taie pită.
 Mie lacrimile-mi pică!...
 De iau cirpa și le șterg,
 Lăcrămi și mai tare merg!...
 Rău e să fii argat,
 Departe de al tău sat;
 Te pui cu strinu la cină,
 Da' stăpînu-ți bagă vină.
 Luai de două-trei ori,
 Da' oftai de nouă ori,
 Lăsați lingura în blid,
 Și plecai pe drum plîngînd,
 Pe părinți, vezi, blăstămînd,
 Că m-au adus pe pămînt.
 Soar'le a ajuns la prînz,
 Toți copiii-s la părinți.
 Stau în loc și mă gîndesc,
 În ce parte s-o croiesc?
 Mă uit într-o toaie-adîncă,
 Unde șerpîi mă mînîncă.
 Doamne, mare este doru,
 Cînd pierde muma fecioru!
 Codru-i jalnic ca și mine,
 Nici frunza nu și-o ține;
 Și-a pierdut muma fecioru,
 În grădină să scutură bujoru!

168

— Rău, mumă, mai blăstămat,
 Stau în armă răzămat,

Nebăut și nemîncal,
 Nici de nime întreat,
 Parcă-s mare vinovat!
 — Muica nu te-a blăstămat,
 Ursoaica nu te-a ursat!
 — Am auzit din bătrîni,
 Că e rău, muică, la strîni;
 Am auzit, n-am crezut,
 M-a dus drumu și-am văzut.
 Strinătatea-i trai amară,
 Bucurie-mi vine rară,
 Așa pe voinic l-omoară.
 Strinătatea nu e bună
 La copilul-al făr' de mumă,
 Ca un pom bătut de brumă:
 Nu e brumă, nici curată,
 Ca copilul-al făr' de tată.
 Ca un măr bătut de piatră,
 Zo, mă ploaie ploili,
 Și mă bate vîntur'li;
 Rău mă arde soarele
 Și mă strîng curelele,
 Vezi, curele-ncrucîșate
 Peste piept și peste spată,
 Făcute de strinătate,
 Of, Domniță, ce păcate!
 Nu le-alegi de dreptate,
 Numai singurică, moarte...

169

Rău, maică, m-ai blăstămat,
 De stau în pușcă răzmat,
 La vale de Cosiac,
 Și-ți beau apă din culcat;
 Și mă uit în Geanova,
 La neveste tinerele,
 Zo,-s-nalte, subțirele,
 Cu păru făcut inele,
 Baș pe plac inimii mele.

— Foaie verde di-un spanac,
Eu, mîndro, mă duc soldat,
Pe tine te las în sat.
— Măi naică, cînd oi pieca.
Să nu faci, naică, cumva
Să nu dai la poarta mea.
Să faci chită din băsmia.
Să te văd cînd te duci,
Să-ți dea daica mere dulci,
Une-oi ședie să mănînci
Și aminte să ți-aduci,
De-ale noastre vorbe dulci.

Mindra cu coadele lungi
Și cu sprîncenele-n dungî,
Te face în drum de plîngi.
Ca cînele-n patru brîngi,
Cînd se trage la opinci.
Mindra cu sprîncene multe,
Zo, n-are cin' le sărute!
Că cine le-a sărutat,
Mi-a căzut naica soldat.
De la val' de Calafat,
Mînînc tain uscat
Și șed în pușcă rîzmat.
Rău, muică, m-ai blăstămat!
Ce nu m-ai făcut o fată,
Să-ți aduc apă-n găleată,
Și să-ți torc cu furca-n vatră,
Și să-ți fac o turtă caldă.
Da' tu m-ai făcut ficior,
Să dau țărilor ocol.

— Frunzuliță, foaie lată,
La ieși, mîndro, pin' la poartă,

Să vezi badea cum te-așteaptă ;
Te-așteaptă și nu să duce,
Ca să-i dai guriță dulce.
Frunzuliță, foaie lată,
Pleacă badea la armată,
Rămii, mîndro, supărată,
Cu gura nesărutată !...
— Du-te, bade, la armată,
Am să stau la mama fată.
Pin' oi veni din armată :
Du-te, bade, sănătos,
Eu de tine nu dosăsc.
Vine badea din armată,
Călare pe iapă-naltă,
Privește la mine-n poartă.
— Ce stai, bade, și privești,
Acum nu mă mai iubești ?
C-atunci, badeo, m-ai iubit,
C-am fost mică, n-am știut ;
Dar acum am crescut mare,
Nu iubesc pe fiecare !
Și-am zis verde alunel.
Și iubesc un colonel :
Și-am zis verde colălie,
C-așa-mi spune mama mie,
C-am să port eu pălărie
Și capot pină-n călcie.

Lină verde trei smicele,
Tinerele nevestele
Uidesc fără oameni ele.
Săracii, bieții flăcăi,
I-adună de după boi,
Și mi-i mină la frontei.
S-a dus naica cu vaporu
Și i-a lăsat daichii doru ;
S-a dus naica cu mașina
Și i-a lăsat daichii mila ;
S-a dus daica, mi s-a dus,

Și el daichii nu i-a spus :
 „Plec, fa, mîndro, de la tine,
 Doru meu unde rămîne ?
 Rămîne, mîndro, la tine ;
 Să-i pui stînga căpătii,
 Cu dreapta să-l mîngîi !“
 Muichilița mea de piatră,
 Ce nu m-ai făcut o fată,
 Să stau cu tine pe vatră ;
 La ce m-ai făcut fecior,
 De-i dau țarilor ocol
 Cu pustiul de vapor ?
 La vapor să-i pice roata,
 Că m-a despărțit de tata ;
 Da' la voz să-i pice șina,
 Că m-a despărțit de muma...
 Rău, muică, m-ai blestemat,
 Să umblu din sat în sat !...
 C-un picior m-ai legănat,
 Cu stînga țîță mi-ai dat,
 Dreapta te-ai închinat.
 Stau în pușcă răzămat.
 Nebăut și nemîncat,
 Parcă-s mare vinovat ;
 Cai din amuri n-am tăiat,
 Boi din jug n-am impușcat,
 Prea rău m-ai blăstămat.

174

Bate vîntu pale, pale,
 Pe-a Trachie la vale ;
 Pe cîmpu Solunului,
 Bate voiscaua turcului.
 Merg ofițerii călare,
 Da' voiscaua pe picioare.
 Strigă unu de călare :
 — Destul, frați, destul, firtați.
 Că de cînd pocniți în noi,
 Căzu unu, căzu doi,
 Căzu-o-mie dintre noi,
 Tot ai noștri soțiori !...

Cădea un voinic de călare,
 Și-l vedea o fată mare,
 Mi-alerga c-o lumînare.
 Ofițeru, zo, striga :
 — Stinge, fată, lumina,
 Că la voinic așa e dată
 Să mai moară-n strinătate ;
 Nu e mumă, nu e tată,
 Iarba de la cap plivească,
 Florile să le rărească.
 Da' voinicu-așa zicea :
 — Da' știi, mumă, da' nu știi,
 Că mi-adăști o cărțioară ;
 Nu pot, mumă, să mai scriu,
 Că ghiuleaua mi-a plesnit,
 Pe mine, mumă, m-a lovit ;
 Am căzut, mumă, la pămînt,
 Și mă vait amărit,
 Că sînt cănun pe pămînt.

175

În pădure la Sinaia,
 Bate vîntu și cu ploaia ;
 Ploaia ploaie cu ghiulele,
 Cu obuzuri grele, grele.
 Dumineca ce-a trecut,
 Frumoasă nuntă-am avut !
 Vine curieru pe la noi,
 Cu patru perechi de boi
 Și cu turme mari de oi ;
 Boii trag, oile-mi plac,
 Cu mîndruța ce să fac ?
 Că-n război eu am plecat,
 Cu dușmanii să mă bat.
 Vine mîndra și mă cată,
 De lacrimi a făcut baltă ;
 Doi soldați ea întilnea,
 Și cu lacrimi i-ntreba :
 — Bărbatu unde-ați lăsat,
 Inima-n piept mi-a săcat ?
 — L-am lăsat colea-ntr-un sat,

In cimitir îngropat !
Eu atunci cînd auzii,
Drept la el că mă oprii ;
Găsii crucea răsturnată
Și groapa puțin crăpată.
Puiul din groapă răspunse :
— Păsărică, mă sărută,
Du-te-acas' și te mărită,
Și mă-ngroapă și pe mine
Subt o frunză de stejar,
Să-ți fie de dor un an ;
In stratu-al de viorele,
Plîngi, mindro, de dor și jele !
Cine mai face războaie,
Să moară el de lingoare,
Pe burtă să-i crească pîru,
La neam i să rupă firu !

176

Bate ceasu-acuma unu.
Auzi, mumă, bate tunu,
Bate ceasu-acuma doi,
Vin gendarii după noi !
 Ai, ai, Dunărea,
 Să punem punte pe ea.
 Să trec eu în țara mea.
Bate ceasu-acuma trei,
Mă duc, mumă, la Bordei.
Bate ceasu-acuma patru,
Mă duc slugă la-mpăratu.
Bate ceasu-acuma cinci.
Plec, mumă, acum de-aici.
 Ai, ai, Dunărea,
 Puneți, frați, puntea pe ea,
 Să trec eu în țara mea,
 Cu mindruța-alătura.
Bate ceasu-acuma șasă,
Mă duc, mumă, eu de-acasă.
Bate ceasu-acuma șapte.
Eu plec, mumă,-acum departe.
Bate ceasu-acuma opt.

Mă duc, mumă, baș de tot
 Ai, ai, Dunărea,
 Puneți, frați, puntea pe ea.
 Să trec eu în țara mea,
 Cu mindruța-alătura.
Bate ceasu-acuma nouă,
Să-mpărțim Dunărea-n două ;
Să facem o punte mare,
Să treacă și mic și mare.
 Ai, ai, Dunărea,
 Puneți, frați, puntea pe ea :
 Să se facă drum de cară,
 Să trec cu mindruța-n țară.

177

— Cînd oi zice ostrățel,
Cîntă, frate,-un cîntecel !
— Lumea zice trei migdale,
S-a oprit luna din cale,
Și-ntreabă pe sfîntul soare,
Cine-a-aprins focul în Balcani ?
— Cînele de-al gherman !
Da franțuzu a știut
Cum să mi-l facă caput !

178

Rămii, Banat, sănătos,
Ca o floare de frumos ;
Și tu sănătoasă, țară,
De-oi trăi să te calc iară.
Dar dacă eu oi muri,
Te-o călca cine-o trăi ;
Că ești mîndră și bogată,
Și de toate-ndestulată !
Și ca frați ce ne iubesc,
De la neamț ne izbăvesc ;
Din robie ne-ați scăpat,
Ca buni frați ne-ați ajutat.

Trecem Dunărea-n Timoc,
Jucăm hora tot pe loc,
Să răsară busuioc
Și să ne iubim cu foc.
Mindra mea ce ești din țară,
Treci la naie-al tău pe vară ;
Să ne iubim cît îți cer,
Că sînt stătut prizonier.
Mîndro, cînd oi muri eu,
Să vii la mormîntul meu ;
Să strigi: morminte de piatră,
Ai, deschide-te o dată !
Să văd tinăr ce-am iubit,
Că doar n-o fi putrezit,
Că-i nesătul de iubit,
Și mai vreau să mi-l sărut !
Să-mi mai semeni pe mormînt,
Cîte flori sînt pe pămînt ;
Și să mai semeni o floare,
Da' s-o uzi cu lăcrimioare.
La cap pui floare de mac,
C-am iubit ce mi-a fost drag ;
La picioare, o cicoare,
Și-un rînd cu flori pin' la mare ;
Să sădești și-un pod cu flori,
Pin' l-ai noștri frațiori ;
Florile să-mbobocească,
Frați cu frați să se iubească ;
Da' mîndruța le plivească,
Pe cîmpia românească.

179

Vintuleț de primăvară,
Spune ceva de pe Țară !
— La umbră de păducel,
Frumos doarme-un voinicel,
Cu raniță lingă el !
— Mă duc, mumă, eu să-l scol ?
— Lasă, muică, nu te duce,
Că voinicu e rănit,

Vin sanitarii să-l ia,
Să-l ducă la Craiova,
Să-i vindece bubița,
C-acolo e bolnița.
— Da' tu, mumă, să ne cați,
La Brăila-ntre Galați,
C-acolo sîntem chemați :
La malu Siretului,
La granița rusului.
De trei zile nemîncat,
Nemîncat și nebeut.
Să iei sapa ș-o lopată,
Să tragi pămînt la o parte,
Să ne vezi oasele-nșirate,
Și sprincene-ngălbinate.
Să mă scalzi în lăcrămioare,
De la cap pîn-la picioare.
Plînge-mă, mumă, cu dor,
Că și eu ți-am fost fecior,
Și-am scos plugu din obor,
Și ți l-am pus pe ogor.
Trenule, frîngea-ți-ai roata,
Că mă depărtași de tata ;
Trenule, frîngea-ți-ai cirma,
Că mă depărtași de muma.
Nu e mumă, nu e tată,
Parcă sînt născut din piatră.
Nu e frați, nu e surori,
Parcă sînt născut din nori.
Că mai am două-trei zile,
Și-mi dau ranița-n primire,
Și pușca la magazie.
Pentru-o pușcă rugînoasă,
Lăsai copilaș la masă.
Cînd copilul strigă tată,
La inimă mă săgeată !
Iar cînd fata strigă mumă,
La inimă mă sugrumă !
Du-te dor, fire-ai să lii,
Și-nsărează unde știi,
La mîndra sub căpătii.

180

Săracă străinătate,
Mult avui de tine parte,
Și n-am mumă să mă cate ;
Și n-am mumă și nici tată,
Parcă sint căzut din piatră ;
Nici n-am frați, nici n-am surori,
Parcă sint căzut din nori.
Ocolii țările toate,
Și de bine n-avui parte.
Rău, maică, m-ai blăstămat,
Să calc cu picioarele,
Cit aleargă soarele.

181

Rău, maică, mai blăstămat,
Măicuță, cînd m-ai scaldat :
Să umblu din sat în sat,
Ca vita de cumpărat.
Să umblu din mină-n mină,
Ca flinta ce nu e bună.
Du-mă, Doamne, de pe-aici,
Unde sint zilele lungi,
Că pe-aicea s-a mărit ;
Și oamenii s-a răit,
Și nu mai e de trăit.
Vai, vai, inima mea,
Mult e bună, mult e rea,
Mult e neagră ca țina ;
Mult să arde și să frige,
Și n-are gură să strige.

182

Strugurel bătut de brumă,
Rău e, Doamne, fără mumă ;
Strugurel bătut de piatră,
Rău, e, Doamne, fără tată.
De-ai călca din urmă-n urmă,

Din strin n-ai face mumă ;
De-ai călca din piatră-n piatră,
Din strin n-ai face tată.

183

Muică, dintr-o casă plină,
Numa mie mi-aflași vină,
Mă dădeși în casă strină.
Pină strinu, muică, cină,
Eu stau sfeșnic de lumină :
Pină strinu taie pită,
Mie lacrămile-mi pică !...
Eu iau cîrpa să le șterg,
Ele și mai multe merg.
Săraca cîrpuța mea,
Să scaldă în lăcrămea,
S-a uscat în dor și-n jale,
Și cură ca Dunărea-n vale.

184

Verde lin, verde pelin,
Vai de voinicelu strin,
Ce slujește la stăpîn,
Și nu-și ia plata deplin !
Că și naica este-un strin,
Și am slujit pe stăpîn ;
M-a săturat cu chinu,
Da' m-a-mbătat cu vininu.
Că n-am frați, da' nici surori,
Parcă sint făcut din flori ;
Da' nici mumă, da' nici tată,
Parcă sint făcut din piatră.
Iacă amu de cînd zac,
Și n-am pe nima cu drag,
Să-mi pună mina su' cap,
Să mă-ntrebe de ce zac ;
De ce zac, de ce bolesc,
Din picioare mă topesc,
Văd c-o să mă prăpădesc.

185

Vai de lin, vai de pelin,
Vai de voinicelu-al strin!
Ai, mindro, la Suferin,
Să păzim calea la trin
Iată trenu şuietînd,
Lăsă pe mindra plîngînd,
Din ochi negri lăcrămînd,
Şi din gură blăstămînd:
— Dare-ar, dare-ar Dumnezeu,
Trenule, să te usuci
Ca un pom neroditor,
Cînd nu face vara flori,
Nici umbră la călători.
Trenule, frîngea-ţi-ai roata,
Zo, mă depărtaşi de tata!
Pe muma nu mi-o văzui,
Pe tata, zo, mi-l pierdui,
Tot cu strinii mă-ngrădii!
Pină-a prinde strinu frate,
Căzu carnea jumătate,
Sîngele pe-a tria parte.
Nu e nima strin ca mine,
Decît mierla din pădure;
Şi aia mai are cine,
Că ouă şi scoate pui,
Şi face dînsa soţii.
Dară nu e strin ca mine,
Numai mierla din pădure,
Cu dalba prefăcătoare,
Cîntă noaptea pe răcoare,
Dimineaţa,-n prînzul-al mare,
Să scole mindra din ţoale,
Să plece cu demîncare,
Că mor plugarii de foame!

186

Dunărică apă lină,
Nu mă trece-n ţară strină,
Că n-am pe nima cu milă

Ca să vină să mă strige:
Lasă vaporu mai alină,
Să-l văd pe naica să vină!

187

Dunăre, apă lină,
Nu mă trece-n ţară strină,
Făr' de dor şi făr' de milă.
Dunăre, făcea-te-ai neagră,
Să te iau în sticlişoară,
Să dau la duşmani să moară.
Să dau la duşmanca mea,
Să plesnească fierea-n ea.

188

Dunărică, apă lină,
Numai cu păcate plină,
Săcaţi-ar izvoarele,
Să trec cu picioarele,
Să-mi văd surioarele:
Că de cînd nu le-am văzut,
Pe mine carnea-a scăzut!

189

Foaie verde, foaie lată,
Trecui Dunărea deodată,
Uitai mumă, uitai tată.
O trecui de două ori,
Uitai fraţi, uitai surori.
O trecui şi de trei ori,
Uitai grădina cu flori.
Cine trece, flori culege,
Cine tună, flori adună:
Le rupe din rădăcină,
Le-asvirle peste grădină,
Că n-are cui să rămînă.

Dorul meu se ține lanț
 De satul meu Gumătarț,
 De prieteni depărtați
 Și de mine neuitați.
 Oțtez zi și oțtez noapte,
 Doamne, că prea sint departe,
 Cu ginduri împrăștiate
 La rudele mele toate,
 Cele vii și cele moarte,
 De care n-avui parte,
 Lingă-ai mei să fiu la moarte.
 Doamne, pe cei care-s vii.
 Te rog, sănătoși să-i ții,
 Că ei poate-au să mă plingă
 Când la groapă-au să mă ducă,
 Dacă prin vis le-o venea
 Sau semne li s-or făcea.
 În mormînt cînd m-or băga,
 Nu știu cine m-o plingea,
 Că nu sint în lumea mea,
 Care-am crescut lingă ea,
 În copilăria mea.
 Poate, totuși, vrunu-o fi
 De mine a-și aminti:
 Vreun prieten prețuit,
 Care și eu l-am iubit,
 În Gumătarț cît am trăit.
 Poate-o mai fi și vreo rudă,
 Din ochi lacrimi ca să-i curgă,
 Când de moarte-o să-mi audă...
 Cît e Dunărea de lungă,
 Două margini ea le udă:
 Una a Maglavitului,
 Alta a Gumătarțului.
 Lungă-i Dunărea, și lată,
 De-al meu oftat turburată,
 Aș vrea s-o mai trec o dată,
 Să mai văd cîmpia noastră;
 Cîmpia și satele,
 Și cu toate rudele,
 Rude și oameni cumiști,

Ce mi-au fost ca și părinți.
 Soare ce lumea-ncălzești,
 Cînd în satul meu privești,
 Du-le dor pe raza ta:
 Du-le sărutarea mea,
 În sat la toată lumea.
 Că deși sint depărtat,
 Eu pe nimeni n-am uitat
 Din sătucul meu cel drag.

Floricică de pe lac,
 Ce m-ai blăstămat să zac?
 Și m-ai blăstămat o dată,
 Și-am zăcut o vară toată.
 Zac pe două scîndurele,
 A crescut iarba pe ele;
 Nu e mumă s-o plivească,
 Și nici tată s-o cosască,
 Și nici soră s-o rărească.
 Foale verde de-un bujor,
 Mi-a venit vremea să mor,
 Și n-am pe nima cu dor,
 Să-mi puie mina su' cap,
 Să mă-ntrebe de ce zac.
 De ce zac, de ce bolesc.
 Din picioare mă topesc,
 Ca un muc de luminare,
 Și cură ceara la vale,
 Și uidește ața goală.
 Vai de lin, vai de pelin,
 Vai de voinicelu strin!
 Izvoraș cu apă rece,
 Cînd oi bea, de dor imi trece!
 Izvoraș cu apă lină,
 Cînd oi bea, de dor mi-alină!
 Dunărică apă lină,
 Nu mă trece-n țară strină,
 Fără dor și fără milă.
 Fără mumă, fără tată,
 Să mă sui în munți cu piatră,

Să văd mumă, să văd tată ;
Să mă sui în munți cu flori,
Să văd frați, să văd surori.

192

Cind oi zice bob năut,
Pe drum plec, pe drum mă duc,
Și n-am nici-un cunoscut
Să mă-ntrebe und' mă duc.
Cine mi-a fost cunoscut,
A pus spate la pământ
Și fața la răsărit,
Ochii negri-au putrezit,
S-a făcut negru pământ.
Dacă nu crezi cuvântu,
Vino să-ți arăt mormîntu ;
Dai blăniță la o parte
Și mormintu jumătate,
Și vezi mini încrucișate,
Pe piept la vale lăsate,
Cu deștele albioare,
Cu inele nălbioare.

193

La vale, la vale,
Cintă-o fată mare ;
Și oile pe răzoare,
In răsărit de soare,
Magla a căzut,
Oile-a pierdut.
Magla s-a luvat,
Oile-am aflat.

194

Foaie verde de sub punte,
Sînt cioban cu oi la munte,
Ș-am o turmă de oiță,

Ș-o frumoasă mîndruliță.
Vin și vînturi, vin și ploii,
Da' nu fug eu de la oi.
Decit slugă la ciocoi,
Mai bine cioban la oi.
Că răsare mîndrul soare,
Eu mîn turme la izvoare,
Pe urme de fagi,
Pe miros de fragi ;
Turma-mi paște pe verdeață,
Pe mîndruța strîng în brață,
Și pe munte ne iubim,
C-așa-i bine să trăim.

195

Pe șoseaua de la vale.
De teri ori mă plimb călare :
— Calule, oi să te bat ;
Cu biciușca de bumbac,
Să fie moale la cap !
— Ce, stăpîne, dai în mine,
Nu ți-am purtat trupă bine ?
Binișor și legănos,
De nu te-am lăsat pe jos.
Cind la mîndre mi-ajungeam,
Nu-ncetam din nechezat,
Și mîndrele din oftat ;
Tu la gard că mă legai
Și de mine îmi uitai,
Imi dai fin nuielele,
Da' grăunțe stelele.
Și tu-ți făceai voile,
Cu toate mîndruțele.

196

Ai, fetiță de-om bogat,
Ce-am cerut tu mi-ai dat :
Am cerut pîine cu miere.

Tu mi-ai dat buzăle tăle !
Ai, fetiță de-om bogat,
Ce cu oile mi-ai plecat,
Pe cărare-ai ieșit din sat,
Pe tilvă p-ingă sălașe,
Ciobăniță cu oi grase ;
Clopote mi-ai astupat,
Cu frunză de păr uscat,
Să nu s-audă din departe,
Alți ciobani să nu ne afle.
Clopotele fac tica, tac,
C-așa mie mi-e drag.
Clopotele fac dinga, ding,
Vino-n brațe să te strîng :
Că nu-s lup să te răpesc,
Și-s cioban să te iubesc.

197

Primăvara cînd sosește,
Griul pe ogoare-mi crește ;
Pupăza cîntă prin lunci,
Da' pe coaste cîntă cuci.
Copiii să-nvesălesc,
Tinerii mi să iubesc ;
Vițaii pe cîmp aleargă,
Fiindcă le e lumea dragă.
Primăvara-i muma noastră,
la zăpada de pe coastă,
Să o săp cu-a mea nevastă.
Și-mi răsare-o viorea,
Ș-o dau la mîndruța mea ;
Răsare și tămîioară,
Ne iubim seara pe-afară

198

Pădure, soro, pădure,
Neatinsă de săcure,
Nu tot mă spune la lume,

C-am iubit pe mîndra-n tine.
Las' să mă spună pămîntu,
Că el mi-a fost așternutu,
Las' să mă spună iarba,
Că ea mi-a văzut patima.
Ea mi-a văzut patima,
Cum mi-am iubit eu mîndra.
Plopule, frunză rotundă,
la întoarce-ți frunza-n dungă ;
Și-ntoarce-ți frunza pe față,
Pină șed cu mîndra-n brață.
Tu cu umbra, eu cu mîndra,
Să-i dea ea bădiții gura.
Să-i cuprind eu brațele,
Ca copilu țîțele ;
Să-i coprind eu mijlocelu,
Cum cuprinde lupu mielu.

199

Pădure, soră pădure,
Neatinsă de săcure,
Nu tot mă spune la lume,
C-am iubit pe mîndra-n tine.
Las' să mă spună iarba,
Că ea mi-a văzut patima.
Las' să mă spună pămîntu,
Că el mi-a fost așternutu,
Cîteodată și căputu.
Las' să mă spună frunza,
Că ea mi-a ținut umbrița,
Pină mi-am iubit mîndruța.
Mîndra-naltă și frumoasă,
Ca o măiastră aleasă ;
Cu-ale țîțe gogoneață,
Ca para pădureață,
Muști din ea și-ți cade greață.
Nu i-aș da drumu din brață,
Pin' nu mă satur de dulceața.

Nu știi, soarele pe cer merge,
 Mîndra mea la apă trece,
 Să-mi aducă apă rece;
 Apă rece de băut,
 Dor vorbă de petrecut.
 De-ar fi noaptea trei conace,
 M-aș duce și m-aș întoarce,
 Să văd pe mîndra ce face.
 Mîndra mea mi-e sănătoasă,
 Șede-n pat, la gherghef coasă.
 Nu știu coasă ori nu coasă.
 Lacrimi pe gherghef ea varsă.
 Las' să verse și venin,
 Să știe ce e suspin;
 Las' să verse și otravă,
 Mîndra mea n-a fost de treabă.
 Așa-i duce naica doru,
 Că i-a-nțelenit ogoru.
 De cine doru se leagă,
 Parcă-mi-e lucru de șagă;
 Că de mine s-a legat.
 Zo, mi-e lucru fermecat.
 — Ce te legeni, codrule,
 Cu crengile la pămînt?
 — De ce nu m-aș legăna,
 De doru la mîndra mea!
 De-aș putea să cînt ca cucu,
 Nu mai m-aș duce la lucru;
 Ș-aș umbla vara pîn sat,
 La neveste cu bărbat;
 Cu bărbatii duși în lume,
 Le iubesc și nu mă spune.
 Pentr-o mîndră de pădure,
 Ajunsăi să cumpăr pîne,
 Ș-un popă să mă cunune,
 Să mă duc cu mîndra-n lume.
 Oi, lele, zo mă prindea,
 Doi îmi leagă minile,
 Doi mă bat cu bicele,
 Că le-am iubit mîndrele

— Ia mai cîntă, cucule!
 — Nu mai pot, aiducule!
 Toată vara ț-am cîntat,
 Și-am mîncat muguri de fag,
 Și-am vesălit pe tot nat,
 Și pe-al bun, și pe-al sărac,
 Nici pe unu n-am inat.
 Numa-am vesălit cu drag!
 Vezi aiducu ce făcea?
 El pușculița și-o lua,
 Pe coastă-n vale pleca.
 Colea-n Valea Mare,
 Afla puiul cucului:
 Vezi voinicu ce vorbea:
 — Cîntă, cuce, numai mie.
 C-o s-apuc în aiducie,
 Și să scap de grea robie!
 Pușca la șele-o lua,
 Pe-al mare munte pleca:
 — Cîntă, cuce, numai tace,
 Cîntă, cuce, limba-ți piere,
 Capul viermii să-ți mănince,
 Și pe-al negru ochișor,
 Să dau țărilor ocol!
 Cucu coada răsfirea,
 Și-ncepea-n glas, și cînta.
 Cînta cucu mult milos,
 Aiducu, zo, plîngea-n dos!
 Să plîngea că a plecat,
 Copii săraci a lăsat.
 Foaie verde alburie.
 Nici de el, mări, nu se știe,
 Cum, fraților, o să fie!

— Ai cucule, porumbelule,
 Cîntă, frumușelule;
 Vara-mi vii, vara te duci.

Dară iarna ce-mi măninci ?
— Măninc mugurel de fag,
Și beau apă dintr-un lac.
Și cînt codrului cu drag.
— Cîntă-mi cuce, limba-ți pîce,
S-o ia daica s-o mănince.
— Nu pot, daică, de-a cînta,
Că mi-a degerat gura ;
C-am cîntat la Jablanița,
Și mai sus pe la Plenița ;
C-am cîntat la Severin,
La boieriu Constandin.
— Cîntă-mi, cuce,-n dos și-n tață,
Imbujorezi lumea la față ;
Cîntă-mi și în orice loc,
Pină-n vale la Timoc.
Cîntă-mi și-n deal și-n vale,
Adu-o pe mîndra-n cale,
Pe mîndra să o iubesc,
Inima să-mi răcoresc.

203

Pădure, soro pădure,
Frumos cîntă cucu-n tine,
Și mai gros și mai subțire,
Pe pofta inimii mele,
Pe-a sufletului durere.
Unde-mi cînta el milos,
De-mi pica frunza pe jos.

204

Ciocîrlie, mută-ți cuibu,
Că vine naica cu plugu ;
Mută-ți-l lingă mejdină,
Că ți-l calcă o rotilă.
Ciocîrlia de-auza,
Drept în sus se ridică.
La Dumnezeu să ruga :

— Să dai, Doamne, Tu, o ploaie,
Să cure plugarii roaie ;
Vo săptămîină de zile,
Să-mi văd puli lingă mine,
Tot cu lăcustele-n gură,
Și zburînd la-ntorsătura.

205

De-aș ajunge zile multe,
Să mă duc la vară-n munte,
S-aud brajii vîjîind,
Pe mîndra-n codru-aulînd ;
S-aud glas de păsărele,
Cu glasu mîndrii mele ;
S-aud cucu și mierla,
Să mă-ntilnesc cu mîndra.
De-aș ajunge zile multe,
Să mă sui la vară-n munte ;
S-aud brajii vîjîind,
Pe mîndra-n luncă-aulînd.
Aulească cît o vrea,
Dacă n-a vrut mumă-sa
După mine să mi-o dea.

206

De-aș putea cînta ca cucu,
N-aș ieși vara la lucru ;
M-aș așeza pe cîntat,
Pe la mîndruța prin sat.
Eu cu coasa nu cosesc,
Nici cu sapa nu prășesc ;
Bani oare de und' găsesc,
Din cîrciumă nu lipsesc ? !
Cine scîrție fîntina ?
Lenuța, mîncă-i-aș gura !
Face lui neica cu mîna,
Să-i sărut ochii ca mura !
Cucule de prin pădure,

Du-te la mîndra și-i spune
Să nu să mai poarte bine,
Că n-o să mă ia pe mine,
Eu sînt om sărac lipit,
De datornici sînt vîndut ;
La cîmp încă n-am muncit,
Cu mîndrele m-am iubit.

207

— Cîntă, cucule !
— Nu mai pot, volnicule,
Că ți-am mai cîntat o dată,
Cînd a fost dăicuța fată,
Pe sub crenge pitulată,
Și cu naica-mbrățișată ;
Eu am stat și am cîntat,
Pină voi v-ați țucat.
Ce nu știu să cînt ca cucu,
Nu m-aș mai duce la lucru !
Aș sări din creangă-n creangă,
Ș-aș mînca muguri de fag,
D-aș iubi pe cin' mi-e drag.
Fă-mă, Doamne,-un pui de cuc,
Pin' la daica să mă duc,
Să-i cînt ca privighetoarea,
S-o scol pe daica din țoale ;
Din strai să o destruc,
Și-n guriță să o țuc,
Cu chimeașa subțirică,
Dar la poale toată ștrică.
La piept lațurile,
Să vadă țite pin ele,
Să joace naica cu ele.
— Cucule, de unde vii ?
— De prin vii, de prin pustii,
De la părinții mei bătrîni.
— Cuculeț cu pene rare,
Ce cînti vara prin pădure,
Vei fi văzut soțu meu
Cu turmă de oi în munte,

Și cu capre ce-s cornute ?
— Am cîntat în virf de munte,
Soțu tău trecu-nainte ;
Șede-acușa la fereastră,
Cu ochii-n cleanțu de piatră ;
Au el coasă, au descoasă.
Lăcrămioare-ntr-una varsă.
Frunza-ngălbeni în spine,
Nu știu bine după cine...

208

Cuculeț de la pădure,
Ce tot cînti pe-al rug de mure ?
Du-te la mîndra de-i spune,
Să nu să mai poarte bine,
Să gîndească și la mine.
Să se poarte mai imoasă,
Ca să-mi văd și eu de casă ;
Și să poarte mai așa,
Să-mi văd și eu de nevasta mea !
Fusăi asară la clacă,
Ș-o văzui pe mîndra-n poartă ;
Eu strigai și nu-mi răspunsă,
Inima din mine-o scursă.
Dacă văzui ce văzui,
Plecai acasă plîngînd ;
Muma mea cînd m-a văzut,
Așa din gură-a grăit :
— Taci cu muica, nu plingea,
Satu mare, fete are,
Și urite și frumoasă ;
Să iai alta mai aleasă,
Nu ca ea o păcătoasă !
Eu îi spun la muma-așa :
— Mumă, muichilița mea,
Ceru-i mare, multe stele,
Și mai mari și mai mărunte ;
Luminoase,-ntunecoase,
Nu sînt ca ea de frumoase !
Dacă văzui ce văzui,

Pusăi scara să mă sui,
Sus în vârful ceriului,
La aripa norului,
Să dau drumu dorului,
Pe deasupra satului,
Pe fața pământului;
Să ducă la mîndra mea,
Să știe c-am pățimit cu ea.

209

Lină verde un spanac,
Intr-un vîrfuleț de fag.
Zo,-m' cîntă cucu cu drag.
Dar la umbră cin' ședea?
Un băiețel cu mîndra.
Cînd oi zice o lalea,
Dar băiatu-așa-mi vorbea:
— Ardă-te focu de-omidă,
Ce mi-ai mîncat frunza crudă.
Ardă-te focu de gîndac,
Ce-ai mîncat frunza din fag,
N-am cu mîndra un' să trag,
Să-mi iubesc mîndra pe plac.
Cucu din gură-mi vorbea:
— Bre băiete dumneata,
Șezi la umbră de fag,
Iubește-ți mîndra pe plac.
Eu sînt cuc, o păsărea,
De cînt cu gura mea.
De-ar fi cucu un voinic,
Ar păzi calea-n colnic,
Cînd trec mîndrele la plug,
Să pună boabe-n pămînt.

210

Sus, în vîrfuleț de fag,
Zo, cîntă cucu de drag,
La umbra care ședea

Băiat cu ibomnica.
Da băiatu sta, zicea:
— Fi-ți-ar morții deomidă,
Zo,-mi mîncăși frunza de crudă.
Fi-ți-ar morții de gîndac,
Zo,-mi mîncăși frunza de fag,
N-am la umbră und-să trag,
S-o iubesc pe mîndra-n plac.
— Taci, cucule, nu cînta,
Că-mi îmbolnăvești mîndra!
— Oi, voinice dumneata,
Să șezi la umbră de fag,
Să-ți iubești pe mîndra-n plac,
Că eu sînt cuc, o păsărea,
Și cînt cu limbuța mea,
Să-mi înveselesc lumea.
Nu sînt om voinic,
Să țin calea la colnic,
Cînd trec mîndrele la plug,
Să puie boabele-n pămînt;
Și sînt cuc, o păsărea,
De dobor din deal în sat;
Și mă pun pe-un mărăcine.
De le cînt l-ale bătrîne.
Babele cînd auza.
La o ceșmea s-aduna.
— Bine, maică, mi-ai venit,
Cîntă bine, pui de cuc,
Că maica mi-a-mbătrînit,
Nu poate să iese-n cîmp,
S-audă cucu cîntînd,
Să pună boabe-n pămînt!

211

Cucule cu pană sură,
Vin' la daica să-ți dau gură!
De-ar fi cucu un voinic,
Eu l-aș prinde ibomnic.
Tot cămăși subțiri i-aș face,
Și l-aș purta cum îmi place.

Dar cucu, ca pasărea !
Și zboară pe unde vrea,
Și nu știe dragostea,
Arde-o focu pustia !

212

Frunză verde ca nalba,
Joi m-a prins o ploaie grea,
Pe la Mița pin băștea :
Ploaia grea și calea rea,
Nu pot să ies din băștea.
Ca să trec în Stirmina,
Colea-n deal, la Visoca :
Unde-așteaptă ibomnica,
Să mi-o iubesc cîtăva,
Pe cum m-am vorbit cu ea.
Luai cheba de-o mîneacă,
Ș-apucaî pe potecă :
Ș-apucaî pe potecea
Ce duce la Stirmina.
De-un picior alunecai,
Cămășuica mi-o-nsemnai,
Cu lapte de pe susai.
Și-n stînga mă răzimai,
Cu direapta mă ținui,
Stirmina la deal suii.
Ibomnica întilnii,
Șezui jos de odinii ;
Puțină vorbă-i vorbii,
Ș-apucaî de o iubii.
Imi iubesc ibomnica,
Da cucu, o pasărea,
Ce nu știe nimica,
Nimica, nici dragostea,
Imi zbura peste vilcea,
Trăgea vînt cu aripa.
Cum îmi cerea inima,
Ibomnica să ruga :
— Măi voinice dumneata,
Roagă-te de cuc să tacă,

Că inimioara mi-o sacă !
— Măi cucule dumneata,
la taci de nu mai cînta,
Imbolnăviși ibomnica !
Cîntă-mi, cuce, numai mie,
Că pe vară nu să știe,
Oi să trec în Românie,
Și-ți las ibomnica ție.
— Măi voinice dumneata,
Iubește-ți ibomnica,
Că eu sînt o pasărea,
De n-am ce face cu ea ;
Că eu cînt pe crengi de nuc,
Inimioara ți-o usuc.
Și dobor vara pin sat,
Și beau apă dintr-un lac,
De cînt la femeî cu drag,
De le fac lor pe plac.
Mă pusăi pe-un mărăcine,
Le cîntai l-ale bătrîne.
Cum m-auzi o bătrînă,
Scotea apă din fîntină,
Inghetă cu ciutura-n mînă,
Zise să mă pupe-n gură.
Maica bătrînă-mi grăia :
— Bine, cuce, mi-ai venit,
Să te mai aud cîntînd,
Că eu, maică,-am bătrînit,
Nu mai pot ieși la cîmp,
Cu dirmonu-n cap la plug,
Ca să te mai aud cîntînd !
Cînd ți-aud eu glasu-al dulce,
De mine bătrîneața fuge ;
Vino, cuce, și-mi tot cîntă,
Că-ți dau guriță și pită.

213

N-are omu ce gîndi,
Că-n veci iar va trăi.
Da' viața omului,

Și ca floarea cîmpului :
Dimineața înflorește,
Peste zi să vestejește,
Așa omu-și văcuieste.

214

Țucu-te de tinereată,
Cînd mi-s cu daica în brață,
Tinereata-i așa dulce,
Cat cu ochii pîn' să duce ;
Pîn' să duce de la mine,
Rău mă tem că nu mai vine.
Fire-ai tu de bătrîneată,
Ce veniși așa de-ndată ?...
Bătrîneata este rea,
N-o voiește nimenea :
Cînd omu îmbătrînește,
Nimeni cu el nu vorbește ;
Cît omu întinerește,
Care trece-i mulțamește.
Lucră omu ca furnica,
Cînd moare n-are nimica !
De om ce să pregătește,
Cînd viața-i să sfirșește ;
Fie gazdă ori sărac,
Pe-amîndoi moartea îi cat ;
Fie tînăr ori bătrîn,
Amîndoi la groapă vin.
Au o groapă-n patru colțuri,
Și-un sîndic din cinci scînduri.
E făcut din brad uscat,
C-un capac de astrucat,
E averea la tot nat.

215

Jelui-m-aș și n-am cui,
Jelui-m-aș codrului ;
Codru-i jalnic ca și mine,

Că nici el frunza n-o ține !
Jelui-m-aș dealului,
Dealul-i mic cu pietre multe,
Și nu poate să m-ajute.
M-am jelit și la Timoc,
Că-mi arde inima-n foc ;
Las, să-ți ardă chiar și-n pasă,
Dacă nu te-ntorci în țară.

216

Cînd oi zice trei granate,
N-auzi, măi, om bogate ?
Nu credea că ești bogat,
Ești bogat și ai de toate,
Că-ți vine moartea la noapte,
Și rămîn de tine toate !
Că de-ar fi moartea ca mîndra,
Singur m-aș duce la ea ;
Și mi-e moartea fîroasă,
Nu-i ca dînsa de frumoasă,
Și mi-e moartea despletită,
Nu-i ca dînsa primenită.
Foaie verde iarbă creață,
Sîmbătă de dimineață
M-a cătat moartea pe-acasă,
M-a găsit prînzînd la masă,
Cu copii și cu nevastă.
Eu-i dau scaunu să hodine,
Ea spune : haida cu mine !
Eu aș vrea ca s-o cînstesc,
Ea-mi spune să mă gătesc.
Moarte, morticica mea,
Mai zăbovește cîtăva,
C-am o gloată de copii
Ș-o mie de datorii.
Copilașii să mi-i cresc,
Datoriile să-mi plătesc,
Și pe urmă mă gătesc !
Iar atunci și nici atunci,
Cînd o face plopu nuci.
Și răchita mere dulci.

Să-ți dau, moarte, să măninci !
De la mine să te duci,
Pină-oi da de plug de cucii ;
Pițigoiu o mîna boii,
Da' mierla va mîna caii.

217

Frunză verde ca bobu,
Mîndru-nfloare norocu,
Dar nu crește-n tot locu.
Că și eu l-am sămănat,
Și-a mea parte s-a uscat.
Că și eu l-am răsădit,
Și-a mea parte a putrezit.

218

Săracile dragostile,
Circăiesc ca păsăr'le
Pe toate gardur'le.
Dar nu sînt toate curate,
Și cu dracu-amestecate !
— Da' cine drac, le-a mestecat ?
— Două fete dintr-un sat,
Ș-o fămeie cu bărbat !
Trec pin tină,
Nu să-ntină,
Trec pin apă,
Nu să-neacă,
De voinic tînăr să leagă.

219

Dumnezeu să te păzească
De dragostea femeiască,
Te uscă, te face iască,
Dumnezeu să te ferească !
Te scoate la primăvară,
Galbin ca turta de ceară.

220

Foaie verde din Timoc,
Fă-mă, mumă, cu noroc,
Ca să pot iubi cu foc,
Da' să nu m-aprînd de loc.
Frunză verde leuștean,
Eu sînt mîndru timocean ;
Ce nu mă tem de dușman,
Și nu iubesc numai pe-un an.

221

Da' știi, mîndro, or nu știi,
Cînd eram niște copii
Și suiam dealu-ntre vii,
Și ședeam pe căpătii,
Și tăiam măru-n fălii,
Și-ncepeam dragostea întii,
Și-ți dam ție cît și mie.
Ca să nu facem minie.
Dragostea din ce să-ncepe ?
Vara din busuioc verde,
Iarna din sîn de la fete.
Dragostea e lucru mare,
Nu te lasă la mîncare ;
Nici somn nu-ți dă la culcare,
Și-ți dă ghiolduri de plecare.

222

Dragostea din ce să-ncepe ?
Vara din busuioc verde,
Iarna din sîn de la fete.
Ș-ale buze subțirele,
Mușca-le-ar neica pe ele ;
Mușca-le-ar neica din plin,
Și să pară că-i puțin.

223

Mindro, a naibului ești,
Nu te rîzi, nici nu vorbești ;
Numai din buză zîmbești,
Tu pe neica-l otrăvești !

224

Pe drumu al ce merg eu,
Nu e apă nici pîrău,
Să stîmpere focu meu.
Focu-al de pe inimioară,
Nu mi-l stîmpără o țară,
Numai mîndra mea-ntr-o sară.

225

Ș-am o mîndră mititică,
Ș-aș iubi-o și mi-e frică ;
Aș lăsa-o de-ar mai crește.
Doru ei mă prididește.
N-or fi altă boală grea
Mai rea decît frigurea ;
De friguri beai, mănînci,
De dragoste te usuci !...
De friguri îți mai legi capu,
De dragoste mori ca dracu !...
Iartă-i, Doamne, păcatu,
La care-a lăsat oftatu ;
N-ar mai fi nici sărutatu ;
Că omu care oftează,
Inima și-o răcorează.

226

Cine mă știe pe mine,
Că sînt doftor de copile ;
Doftoresc copilele,

Să le lungesc zilele ;
Să le crească țîțele,
Inceapă dragostile.

227

Boala din oasele mele
N-are lecuire,
Nici doftor cu doftoria,
Nici spițar cu spițăria ;
Nici Dumnezeu cu puterea,
Numai mîndra cu vederea.

228

Mîndro, mîndruleana mea,
Cînd mă uitam de la noi,
Te vedeam,, mîndro,-n război ;
Să fiu și eu, mîndro, cu tine,
Să-ți fiu o suveiche-n mină,
Ca să-ți meargă natra bine.

229

Cît e de mare pămîntu,
Ce e mai rău ca uritu ?
Ba, zău, mare-i dragostea,
De urit te poți ascunde,
Dar de dragoste n-ai unde ;
Că orunde te-ai ascunde,
La inimă te pătrunde.

230

Foaie verde, foaie creață,
Fă-mă Doamne, ce m-oi face,
Fă-mă un pîndari pe cîmp ;
S-aud mîndra urezînd

Și din guriță cîntînd.
Mă fac broască pe pămînt,
Cum să fac să mi-o apuc,
Și gura să i-o sărut.
Foaie verde sălculiță,
Da' n-auzi, tu, fa mîndruță,
Mult mi-e dulce-a ta guriță,
Parcă mănînc lobeniță.
Cum e dulce gura ta,
Eu nu m-aș mai sătura,
Ca de vin dulce toamna,
Și de somn primăvara.

231

Pe la poarta cui mi-e drag,
Treabă n-am și cale-mi fac,
Să mi-o scot pe mîndra-n prag,
Cu mărgeanu răsfirat,
Pe sfircu țîții vărsat,
C-așa la neica e drag.

232

Cînd îți vād gîtul spălat,
Cu mărgeanu răsfirat,
Pe sfircu țîții lăsat,
M-aș băga la tine-argat.
Ce fel de argat să-ți fiu.
Numa-n brațe să te țiu.
Ziua să-ți spāl vasele,
Noaptea să-ți moi oasele ;
Ziua să-ți fac slugărit,
Noaptea să-ți plac la iubit.

233

Mindra cu buzele mici,
Și cu sprincenele-n dungi,
Mi te face-n drum să plîngi.

Foaie verde și-o lalea,
Și-mi trecu și pe colea,
Și mă lovi cu fusta.
Parcă-mi fu mîna legată,
Ce nu mi-o ciupii o dată !

234

Mîndro, mîndruleana mea,
De te-aș prinde undeva,
Nimica nu ți-aș făcea,
Numai ochii ți i-aș lua.
Ochii cu sprincenele,
Gurița cu buzele ;
Gîtu cu mărgelele
Și pieptu cu țîțele.
C-alea fac plăcerile
Și încep dragostile.

235

Frunzuliță salbă moale,
Mîndro, inima mă doare
Că gîndindu-mă la tine,
M-am prăpădit, vai de mine.
De mă duc cu plugu-n luncă,
Gîndu-mi șede tot pe ducă ;
Da' de-mi vin cu plugu-n vale,
Gîndu-mi șede tot la cale.

236

Mîndro, mîndruleana mea,
Săruta-ț-aș gurița,
Da' tu mie mustața.
Stăi, mîndro, să te sărut,
Te sărut o dată bine,
Să-mi țină un an de zile ;
Te sărut o dată dulce,
Să-mi țină pe un' m-aș duce.

237

Fire-al naibii de iubit,
Mulți voinici a-mbolnăvit,
Și-acuși te-ai pus și pe mine,
Ca să mă iai de pe lume !
Că iubitul care-l face,
Mincarea mai proastă-i place,
Că nu-l are fiecare,
Și să-l lege cine-l are.

238

Arde-te-ar focu, iubit,
Boală fără de crezămînt ;
Din picioare te-am bolit,
Arde-te-ar focu, iubit,
Multă lume-ai prăpădit !
Uite azi și uite mine,
Mă prăpădești și pe mine.

239

Frunză verde fir de iarbă,
Toată lumea să întreabă,
Ce sînt galbenă și slabă ?
Că de boală n-am bolit,
Nici de friguri n-am zăcut,
Și-a fost timp cînd n-am știut ;
Și-atunci bine m-am simțit,
Dară-acuma m-am pripit.
M-am pripit eu la iubit,
Inimioara rău mi-am fript ;
Că iubitul, bată-l focu,
Duce-l-ar la vale Timocu,
Mi-iese pizmă și minie,
Da' nici vie ori moșie.
Nu e boală care doare,
Ori friguri să te omoare,
Ca friguri de față mare,

Dinainte de culcare ;
Că de friguri beai, măninci,
Da' de iubit te usuci.

240

Mindruțo, cînd te iubeam,
Unde mă culcam, dormeam ;
Da' de cînd nu te iubesc,
Mă culc, nu mă odinesc.
Toată noaptea te visez,
Toată noaptea îmi veghez ;
Te visez în vis prea bine,
Pun mîna, nu dau de tine.
N-a rămas inima-n mine,
Nici cît bobu-al de neghină ;
Puțintică ce-a rămas,
Ș-aia plină de năcaz.

241

Foaie verde leuștean,
Știi, mîndro, cînd te iubeam,
Une mă culcam, durmeam.
Da' de cînd nu te iubesc,
Und' mă culc nu odinesc,
Tot la tine mă gîndesc,
Cu tine să mă-ntîlnesc,
Două vorbe să-ți vorbesc,
Inima să-mi răcoresc.

242

Foaie verde foi de nucă,
Ce nu se face dealul luncă,
Să văd mîndra unde lucră
Și de prînz unde mănîncă,
Și de-amiaz unde să culcă.
Să mă duc ca să-i fac umbră,
Să n-o ardă soarele,
Că-i pătează țoalele.

243

— Mîndro, ochișorii tăi ai mici,
Ce mă faci de viu pe-aici,
Descult, fără de opinci ?

— Ba, naică, eu nu te fac,
Tu singur vini că ți-e drag !

244

ZI, Mărie Mărioară,
Ochii tăi mă bagă-n boală.
Cum la mine privesc,
Sufletu mi-mbolnăvești.
Nu privi la mine des,
Ca să mai pot să trăiesc.
Că de-oi privi des la mine,
Nu pot să trăiesc în lume.

245

— Măi bădiță, satu-i plin !
— Fie plin și fie ras,
Eu de tine nu mă las !
— Mă bădiță, pentru tine
Multe dau cu ura-n mine ;
Multe dau și mult mă-nfruntă,
Dar cine dracu le-ascultă.

246

Cînd te văd, mîndro, pe tine,
Tremură carnea pe mine,
Ca peștele pe cărbune ;
Cînd îți văd țitele-n sîn,
Picioarele nu mă țin ! ...
Și-am lăsat la moartea mea
Să-mi vină ibovnica,
Să-mi țină lumînarea,
Să mor cu ochii la ea.

247

Dealule fără de nuc,
Pădure fără de cuc,
Branîște, poiană mare,
Il văd pe naica călare,
Da' mîndruța pe picioare,
Prin ceață, pitiș, pitiș,
Pin'la mîndra-n alunîș
Să-mi dea gura pe furiș.
Să o iau pe mîndra-n brață
Și s-o iubesc cu dulceață.
Mîndro, cînd te văd pe tine,
Picioarele nu mă ține,
Tremură inima-n mine
Ca un pește pe cărbune,
Și n-are gură să spună,
Asta nu este de-a bună !

248

— Ce-ai în gură, Mărioară ?
— Mărgărit și tămioară !
— Dă-i și naichii mărgărit,
Că ți-l văd că a-mpupit.
— N-are țafa flori de dat,
C-astă-vară n-a ploiat,
Și am plătit de le-am udat,
Cu bani de pe sărutat ;
Și-am plătit de le-am sădăit,
Cu banii de pe iubit.

249

De-oi mai fi și de-oi mai fi,
Ș-al doilea m-oi spovedi,
Șapte popi mi-or trebui ;
Șapte popi cu șapte cărți,
C-am iubit în multe părți.
Să-mi vie ș-un pătrupop,

Nici ăluia nu-i spun tot.
Pătrupop că-i pătrupop,
Și el are șapte-opt.
Da' vlădica că-i vlădică,
Și tot are ibomnică,
Da' un diamant ca mine,
Să n-am patruzeci pe lume ?

250

Pusăi gând și jurămint,
Să las la dracu iubit,
Dar iar m-am gândit,
Să mai iubesc pe la toamnă,
Pin' la toamnă, pin' la iarnă.
De la iarnă încolo,
Să iubească cine-o vrea,
C-am iubit eu partea mea.

251

Dragostea din altu sat,
Ca piinea de cumpărat.
Cînd o cumperi, te bucuri,
O măninci și nu te saturi.
Dragostea din satu tău,
E mai bună ca al său.
Cît trăiești, tot iubești,
De drum n-ai să te-ngrijești,
Nici de ploi să te scutești,
Tot lingă mîndra trăiești.

252

Mor, mîndro, mă prăpădesc,
Pin' cu tine mă-ntilnesc ;
Numai o vorbă să-ți vorbesc,
Inimioara-mi răcoresc.
Săraca inima mea,

Cere doftorii să bea,
Săricică de iarbă,
Să dau inimii otravă.
Pe lume să nu lumesc,
N-am cu cine să trăiesc ;
Dacă tu nu mă iubești,
De ce-n lume să trăiești !

253

Verde, verde de-o cicoare,
De s-ar face dealul vale,
Valea o poiană mare,
Aș da la mîndra călare.
Mi-e drumu cu glionțane,
Nu pot merge pe picioare ;
Mi-e drumu bulgăros,
Nu mă pot duce pe jos.

254

M-am dus la trei vrăjitori,
Toate spune că am să mor
La Paști, pîntre sărbători,
Cînd e cîmpul plin cu flori.
Da m-am dus la una mică,
Și-mi spune să nu am frică,
Să mi-o prînd de ibomnică,
Că ia ciobu și-mi descîntă.

255

Cînd oi zice bob năut,
Da știi, mîndro, ce-am vorbit,
Pe lună cînd ne-am iubit :
Cine-o muri mai curînd,
Să samene pe mormînt
Cîte flori sînt pe pămînt,
De la cap pin' picioare,

Busuioc și tămioare ;
Busuiocul și să prindă,
Tămioara să se-ntindă,
Pe noi doi să ne cuprindă,
C-am trăit amîndoi bine.
Cînd erai mai mitiutea,
Veneam pe la maică-ta,
Și ședeam la voi pe pat,
Și vorbeam de sărutat.
De sărutat nu știam,
Dar umblam de-l învățam ;
Și gîndur'le ne spuneam,
Căci cu sete ne iubeam.

256

N-am cui să dau cinci parale,
Să-mi taie plopul din vale ;
Să-l pun punte peste mare,
Să-mi treacă naica călare,
Cu cămașa ca o floare,
Spălată de fată mare,
Uscată la luminare,
Pe-ale daichii brățișoare.
C-o să trec la mîndra-n țară,
Și-am să-i culeg tămioară ;
Tămioara să se prindă
Și pe noi să ne cuprindă :
Iară podul de pe mare
Fie-mpodobit cu floare ;
Floare din soare picată,
Să cuprindă Craina toată.

257

Ai, mindro, să ne iubim,
Și pe urmă să murim ;
Să ne-ngroape în zăvoi,
Und'ne iubeam amîndoi.
Da' ce să răsără pe noi ?

Toate flor'le din zăvoi !
Să răsără busuioc,
Să ne mai iubim cu foc ;
Tămioară să se-ntindă,
Pe-amîndoi să ne cuprindă.
Cin' ți-o căra apă ție,
Să-mi fie izvor și mie,
Da cin' te-o tămia pe tine,
Să arunce și pe mine.

258

Fă-mă, Doamne, ce m-oi face,
Fă-mă burmă, fă-mă inel,
Să mă pună naica-n degețel,
Cînd să duce să se culce,
Cu mîna dreaptă-și face cruce,
De mine minte-și aduce,
Cum a fost gura de dulce.

259

Eu iubesc și bun și rău,
Și iubesc și-un drag al meu,
Și iubesc și-o pristoleancă,
Ce-o vrea Dumnezeu să-mi facă,
Măcar la cîini să mă tragă !
Nici atuncea n-aș uita,
Pîn' l-oi vede pe popa,
Deasupra de groapa mea,
Zdrăncăbind cădelnița.

260

Verde foaie, și iar verde,
Ce-am iubit nu se mai vede.
Ce-am iubit nu mai uit,
Pînă m-or băga-n pămînt.

Și pe mormint, iarba verde,
Trece mindra nu mă vede.
Rupsei iarba cite-un fir,
Și-mi găsii un trandafir.
Trandafir cu foaia creată,
Muști din ea și-ți cade greață,
N-aș mai lăsa-o din brață.

261

Cînd oi zice usturoi,
Oi, ciobane, oi! (refren)
Decît argat la ciocoi,
Mai bine cioban la oi,
Ziua cu oițele,
Sara cu fetițele.
Cînd o fi la moartea mea,
Să-mi chemați ibomnica,
Să-mi țină lumînarea,
Să mor cu ochii la ea,
Să-mi facă sicriu de plumb,
Să mă-ngroape mai afund,
De cinci stînji în pămînt,
Să nu putrezesc curînd;
Să putrezesc la cinci ani,
Nu fac voia la dușmani.

262

Busuioace, nu te-ai coace,
Nici sămîncioară n-ai face;
Că din sămîncioara ta
Mi să-ncepe dragostea.
Tinereața mult judecă,
Bate-o, Doamne, bătrîneața.
Trenule, zo, mergi frumos,
Ce mă lași să merg pe jos!
Să-mi beșic tălpile,
Să-mi răresc mustățile.

263

Foaie verde mărăcine,
Ce-o vrea lumea cu mine?
Nu fac nici o stricăciune,
Numai dragoste pe lume.
Fa Mărie din Batoți,
Na la naica vo doi zloți;
Să nu te iubești cu toți,
Numai cu naica cînd poți.

264

Colea-n vale la Timoc,
Unde-s flori de siminoc,
Siminoc și de boboc,
Joacă mîndruța cu foc.
Ai, mîndro, noi amîndoi,
La umbra de la zăvoi;
Pin' ce boii îmi pasc iarbă,
Noi să ne vedem de treabă!
Cînd soarele va scăpăta,
Înspre sat noi vom pleca.
Fa, fetiță de la munți,
Pe mine să nu mă uiți,
Căci mi-e gîndul tot la tine,
Sărăcuț și vai de mine!
Nu-mi dă stare la mîncare,
Nici hodină la culcare;
Și mi-e gîndul la plecare,
Ca să te-ntîlnesc în cale,
Doar o vorbă să-ți vorbesc,
Inima să-mi răcoresc.
Dragostea cu ce să-ncepe?
Vara, din busuioc verde,
Iarna, din sîn de la fete,
Iar toamna de la neveste...
Cînd la tine mă gîndesc,
Din picioare mă topesc,
Ca o lumină de ceară,
Vara-ntr-un amurg de seară!

401

265

Toate fetele că-mi zic
Să mă ia de ibovnic ;
Da eu zic,
Incă sînt mic,
Să mă lase să mai cresc,
Ca să pot să le iubesc.

266

De-oi trăi cît oi trăi,
Fată mare n-oi iubi,
Ş-oi iubi o copiliţă,
Să fiu vara cu drăguţa
Şi iarna cu nevăstuţa.
Fata mare să mărită
Şi rămii cu gura friptă.

267

Mîndra mea cu tîmpla trasă
Şi cu cămaşa aleasă,
Mi-e drag să mi-o chem acasă.
Să mi-o iau sara de mîină,
Să mă plimb pe la grădină,
Să-i aştern o bolbotină,
Să mi-o iubesc cîte-o lună,
De cinci ori pe săptămîină.

268

De ce, Doamne, n-am murit,
Cînd am fost copil mic,
Că nimica n-am ştiut !
Dar acuma nu mai mor,
Că-mi dau fetiţele flori,
Nevestele ochişori,
Şi nu mă lasă să mor,
Legănat pe pieptul lor,
De-aia eu nu vreau să mor !

269

Luna jos pe pajişte,
Badea dus la dragoste ;
Luna sus de-o azvîrlită,
Badea dus l-a sa iubită.

270

Da n-auzi, tu, fa nevastă,
De la val de casa noastră,
Răsărit un pom în coastă,
A început să înflorească !
Da' duşmanii l-a aflat,
Din tulpină l-a tăiat
Şi dragostea ne-a stricat !
Zo, mă rog, mîndro, de tine
Să iei cita apă-n gură,
Udă pomu la tulpină,
Ca să dea din tăietură,
Facem iar dragoste bună.

271

Lină verde peliniţă,
Colea-n vale-n grădiniţă,
Frumos doarme o fetiţă !
Cu stînga este pe ţiţă,
Da' cu dreapta este pe piept,
Rău îmi pare s-o deştept.
Lină verde trei lalele,
Şi-apucaii pe drum la vale,
Mă-ntilnii c-o fată mare :
— Fată eşti, sau eşti nevastă ?
— Nu sînt fată, nici nevastă,
Nici zîină din ceri picată,
Şi sînt fată de pe mare,
Care mă iubeşte, moare !
M-a iubit un căpitan,
I-a plesnit calu-n maidan ;
M-a iubit un văr de-al meu,

Și l-a bătut Dumnezeu ;
M-a iubit și un dănac,
Pînă sara l-a-ngropat !

272

Fetiță frumoasă,
La picioare groasă,
La față frumoasă,
Geaba ești frumoasă,
Cînd te ții măroasă ;
Și naica-i frumos,
Ma nu e măros !
La vale, pe vale,
Este-o casă mare,
Cu ușa la vale,
Cu fereastra-n zare.
Care-n ea ședea ?
Ședea o fată mare,
Ședea și cînta,
Codrii dezmierda ;
Cum cînta vresnit,
Frunza-ngălbenit ;
Cum cînta milos,
Intorcea frunza pe dos ;
De întoarce românește,
Inima-ți topește !
Cîntă și coboară,
În răsărit de soare,
Te scoală din țeale,
Fără cingătoare.
Da' cine-auza ?
Ciobănel din piatră,
Dumnezeu să-l bată !
— Vin', mă țuc-o dată,
Că și eu mi-s fată ;
Dracului te duci,
Dacă nu mă țuci !
— Nici eu nu mă duc,
Pînă nu te țuc ;
Pe țilva cu flori,
Iubești pînă mori.

273

Cit fusăi tinăr dănac,
Purtai calu-nzorzonat ;
După ce mă însurai,
Vîndui calu pe mălai,
Iar frinele pe lapte dulce,
Să-l dau mîndrii să-l mănince.

274

Verde și iar de-un bujor,
De trei zile trag să mor ;
Fetele îmi dau ocol,
Mîndrele s-au strins sobor.
Rău le pare c-am să mor,
Și cîntă de să omor.
Ele-ntreabă und' mă duc,
Eu răspund la cîmpu-al lung.
Alta-ntreabă de vin curînd ?
Da' eu le răspund plîngînd :
— Să am bani de cheltuială,
Aș veni la primăvară,
Cu chite de tămîioară,
Să dau la mîndre pe-afară.
Cînd oi zice foi de linte,
De-ar fi mîndrele cuminte,
Pe naica ele să-l cînte,
Cu trei zile înainte,
Iar neicuța să le-asculte.
Cine îmi plînge în frunte,
Mă scol s-o sărut cu dor,
Și cu aia să mă-nsor.

275

Bate vîntu sălciile,
Să pornească șeicile ;
Să pornească șaica mea,
Pin' la Măria-n Corbova.

Da-n Techia valea-i mică,
Toți copii cu ibomnică ;
Merg cu șaica făr-de frică,
Pe valuri de Dunărică.

276

— Cine-mi merge pe colnic,
Răsucind la borangic ?
Cine răsuțește trei zile,
Da' n-are pe fus trei fire ?
— Mîndruța mea cea din vale,
Ce mă-ntilnește în cale !
— Ce cați, fată, pe colnic ?
— O vacă și-un vițel mic,
Și-un pustiu de ibomnic,
Ce-mi era de cînd e mic.
— Ce cați pe cîmpu-al cu flori ?
— Să culeg niște bujori.
— Da ce porți în sînul tău ?
— Mere pentru iubitul meu.
— De ce mergi p-ingă Timoc ?
Ca să ne iubim cu foc.

277

Cînd oi zice trei masline,
De-oi gîndi, mîndro, la mine,
Cum și eu gîndesc la tine,
N-ar mai fi păcat pe lume ;
Ne-am iubi și ne-am făli,
Peste flori ne-am tăvăli.

278

Ține, Doamne, soare-n sus,
Să mă văd cu mîndra dus ;
Ține, Doamne, curcubeu,
Să mă sui la Dumnezeu,
Să-mi spui eu păcatele,

Ce-am făcut cu fetele.
Ai, fetiță în alt sat,
Ce-am cerut tu nu mi-ai dat :
Am cerut pîne cu mere,
Tu ai dat buzele tele ;
Am cerut pîne cu miere,
Tu mi-ai dat țîțele tele.
Ai, fetiță cu cojoci,
Cu mine să nu te joci !

279

Foaie verde rug întins,
Mă culcai la drum nadins.
Mă culcai și mă sculai,
Și pușca o luvai...
Și plecai pe drum la vale,
O-ntilnii pe mîndra-n cale,
Pusei mîna,-i luai o floare ;
O pusei la cingătoare,
Să-mi ție vara răcoare.

280

Cuculeț cu pană-albastră,
Ce bați noaptea la fereastră ?
Că nu-s fată, nici nevastă,
Da-s dănac să te iubească !

281

Mîndro, cîrtogelu nostru
A uidit pustiu pe coastă !
Cum îl udă ploile,
Rasar viorelele.
Flori mîndre cu tămîioară,
Te-am iubit acolo-o vară.
La cîrtogu-al din mijloc
S-a făcut vatră de foc
Și-a răsărit busuioc.

De-or ieși negru pământ,
Să știi că m-am prăpădit ;
De-or ieși verde rotat,
Să știi că te-am sărutat.

282

Hei Sibiu, Sibiu, Sibiu,
Oraș mare și pustiu !
De trei ori te ocolii,
Ce cătai eu nu găsii.
Cătai fluturi și mărgele,
Și ciorapi cu găurele ;
Să dau la mîndrele mele,
Ce m-am iubit eu cu ele.

283

Ardă-te focu de Dii,
De trei ori te ocolii,
Ce cătai nu găsii.
Cătai pene și mărgele,
Să-i dau Măriuții mele,
Să le bage-n sîn la piele ;
Să mă joc cu țitele,
Ca popa cu cărțile.

284

Cînd oi zice foi de prun,
Trece Anica pe drum,
Primenită că era,
C-un bărbat că să-ntilnea,
Da bărbatu că zicea :
— Trage-ți, Anico, broboada,
Cam pe ochi, cam pe sprîncene,
Că mă bagi în multe rele ;
Cam pe coada ochiului,
Izvoru păcatului.

285

Drăguța cu pălărie,
Suie-n deal la vie.
Drăguța scurtă și groasă,
Punea-o-aș picior la coasă.
Ziua să cosăsc cu ea,
Noaptea să o-aștern cu mine,
Toate junghiuri să-mi aline.
Pintre gard, pintre stobori,
Văzui ochi-ai negrișori ;
Ochii negri ca neghina,
Rupsă inima și splina.

286

— Fa văruică, und' te duci ?
Parcă mi te duci la bilci,
Numa-n fustă și-n papuci ;
Da' neichii ce să-i aduci ?
— O mărămuță cu nuci
Ș-o rochiță largă-n poale,
Și strîmtă la țîțoare.
Țițe mici cu bondorele,
Zo, ar mușca naica din ele,
Ca dintr-un fagur de miere.

287

Zice mîndra că nu-i plac,
Că n-am țoale de bumbac ;
Dar nici ea nu-mi place mie,
Că nu poartă pălărie
Cu plătică vișinie.
Fir-ar diavolului să fie,
Și ea și pălăria,
Cu plătica de pe ea,
Rupsă neichii inima ;
Ea mi-o rupsă, ea mi-o leagă
Cu fir de mătăsă neagră.

288

Mîndră albă, cîrpă albă,
Trînti-m-aş cu ea pe nalbă,
Să mă joc cu țițele,
Ca și gutuițele,
Și s-o sărut în guriță,
Și să mi-o mușc de limbuță.
Ea pe mine, eu pe ea,
Ce mai dragoste era !
Eu pe ea și ea pe mine,
Ce mai dragoste pe lume !

289

Foaie verde viorea,
N-am, mîndro, pe unde da,
Să nu-ți mai văd cășcioara.
Arsîta de potecea
Mă duce la casa ta,
Sara și dimineața.

290

Nu fi, mîndră, supărată,
Că te-am sărutat odată ;
Multă lume e-nșelată,
Da' tu să nu fii o dată ;
O dată, de două ori,
Să-ți cad pe brață să mori.

291

Foaie verde mărgărit,
Hai, mîndro, cu mine-n crîng,
Că nu-s lup să te mănînc ;
Or un cîne să te rup,
Și-s voinic să te sărut,

Să te satur de iubit.
Să te iubesc voinicește,
Să-mi zici mine bogdaproste.

292

E mult de pe la săpat,
De cînd nu te-am sărutat ;
E mult de la strîns de fin,
De cînd nu ț-am pus mîna-n sîn.

293

Fă mîndruțo, păr sucit,
Șezi la noi dacă-ai venit ;
Nu umbla să mi te duci,
Mai bine-n brață m-apuci.

294

Rabdă, inimă, și taci
Ca pămîntu care-l calci.
Fii, inimă, răbdătoare,
Ca pămîntu su' picioare.
Că n-oi trăi cît lumea,
Și n-oi stăpîni țara.
Ș-oi trăi o zi și două,
Și m-oi topi ca o rouă.

295

Păsărică de pe luncă,
Du-te la mîndra și-i cîntă,
Spune-i să se poarte bine,
Că nu știi moartea cînd vine ;
Și vine ca o nălucă,
Și nu știi de nu te-apucă,
Și te ia pe-o cale lungă ;
Cale lungă, depărtată,
Unde n-ai fost niciodată.

296

Inimă de putregai,
Spune-mi ce durere ai;
Scot cuțitu și te tai,
Dacă pace nu ai!
Inimă, fii răbdătoare!
Ai mînca, da nu ți-e foame;
Ai doruri, dar nu ți-i somn,
Da' pe mine mă omori!
Fii, inimă, răbdătoare,
Că-ți pun lacăt la picioare;
Stai, inimă, la un loc,
Că-ți pun lacăt la mijloc.
Lacăte să-i pun o mie,
Inima lucră ce știe.

297

— Nițo, fata maichii,
Da' unde mi-ai fost?
— Trandafir am luat.
— Da cui i l-ai dat?
— Cui m-am lăudat.
— Nițo, fata maichii,
Da vezi und-te-ai dus?
— La catu-al de sus.

298

Cînd oi zice mărgărit,
Mă uitai la răsărit;
Văd primăvara venînd,
Colțu la iarbă crescînd,
Murgu-n coșere zbierînd.
Văzui primăvara vine,
Pusei plugu pe roțile,
Iepîngeaua pe colibe.
Cînd oi zice de-un susan,
Luai boii și-i înjugai,

Și call mi-i inhămai,
Luai plugu și brăzdai,
La Mărița-n bătătură,
Ca să-i fac inimă bună.
Cînd oi zice fin de rouă,
Trăsăi una, trăsăi două,
Detel de-o dragoste nouă.
Una veche și-alta nouă,
Să le iubesc pe-amîndouă;
Și pe-a nouă s-o iubesc,
Și pe-a veche s-o cinstesc.
Cînd oi zice foi ca rugu,
Să văd a doarat cu plugu,
Să iau cămașa ca fulgu,
Să pun șaua tot pe murgu;
Să mă-mp limb pe cîmp de-a rîndu,
Să vedem cum merge cîmpu.
Văzui cîmpu merge bine,
Ce mai veselie-n lume!
Ține-mă, Doamne, pe mine,
Numai zece ai de zile,
Să trăiesc cu mîndra bine;
Să văd doi pui pe lingă mine,
Petrecînd și trăind bine.
Averea mea cui rămîne?
Să rămîie la ficii,
Să văd pe toți negustori,
Să rămîie la vo fată,
Să-mi dea turtă citeodată.

299

Zău, mi-e drag de primăvară,
Viorele-nfloare iară,
Și păsăr'le cîntă-n sat,
Iar mîndrele stau pe pat,
Cu buzele rumenite,
Cu sprîncenele cînite.
Eu mă uit și o privesc,
Cînd s-o prind să mi-o iubesc,
Măcar să mă prăpădesc,

— Foaie verde rug întins,
 Ce stai, murgule, cam trist,
 Ori că-n chingă-n ești prea strîns ?
 — Ba-n chingă nu sînt strîns,
 Ş-am aflat c-oi să mă vinzi.
 — Ardă-l focu de vîndut,
 Nu e vorba de vîndut,
 Şi e vorba de iubit.
 'Ndeamnă, 'ndeamnă, murgule,
 Colea-n vale la Cerneţ,
 Mi să face-un bilciuleţ,
 De fete şi de băieţi ;
 Să-ţi cumpăr un friuleţ,
 Să te ții cu el măreţ.
 Friuleţu de mătasă,
 Impletit de mîndra-n şasă.
 — Ardă-l focu de-ndemnat,
 Că tot așa am îndemnat...
 Unde ajungi, mă legi de gard,
 Tu te bagi în cafenea
 Şi beai rachie cu căfea,
 Şi-ţi iubeşti mîndruţa ta.
 Cum ți-ă drag cu mîndra-n sat,
 Şi mie cu traista-n cap ;
 Ță drag cu mîndra pe mină,
 Şi mie cu ieslea plină.
 Cînd oi zice iarbă verde,
 De care mi-e dor şi sete,
 Nu mi-l văd şi nu mă vede !
 Dară-asară mi-l văzui,
 Mîncă-l-ar daica de pui,
 Şedea-n uşa grajdului,
 Da grăunţă calului.
 — Mănîncă, calule, iute,
 M-aşteaptă mîndra la punte.
 Foaie verde trei lămîi,
 La Jii, murgule, la Jii,
 La fete cu ochi căprii,
 Şi oprege cheştenii,
 C-acî, murgule, rămii ;
 Or te vînd, or te mînînc,

Că-ndărăt nu te mai duc.
 — Foaie verde matostat,
 Stăpine, nu ți-ă păcat,
 Că trei ai te-am legănat,
 Paisprezece te-am purtat,
 Pe-unde ți-a fost pe plac.
 Cînd intram cu tine-n sat,
 Nu-ncetam din rîncezat,
 Şi mîndrele din oftat.
 Pleticeam picioarele,
 Ca toate şoimanele ;
 Te privea mîndrele
 Din toate oboarele.
 Te băgai în cămară,
 Mă lăsaî legat afară ;
 Te iubeai cu mîndrele,
 Eu rodeam zăbrelele
 Da' grăunţă, stelele.

301

Unde-o văd pe mîndruţa
 Că-nălbeşte pinza,
 Albă ca şi lebăda,
 Imi sacă inimioara.
 Unde-o văd pe mîndruţa
 Că-şi sumete rochiţa,
 De să văd picioarele,
 Şi m-apucă frigurile.
 Unde-o văd pe mîndruţa
 Că-şi tot spală faţa,
 Cînd văd cămaşa despîcată,
 Tot în fluturi lucrată,
 Stau în loc şi o privesc,
 Din picioare mă topesc.

302

Spune-mi dragă, ce gîndeşti,
 Spune-mi dacă mă iubeşti ;
 Ochi-mi negri ca murele,

Lucitori ca stelele.
Trecui codru colo-n șes,
Găsii mindră pe ales,
Cu ochii de neghiniță
Și fața de garofiță.
Sînt drăguță și frumoasă,
Iți pot fi dragă mireasă ;
Căci fetele din Timoc,
Zo, iubesc cu mare foc !

303

Dealule, făcea-te-ai luncă,
Branștea poiană lungă,
Să-mi văd mindra unde lucră
Și de prînz unde mănîncă,
De namiaz unde să culcă,
Ca să mă duc să-i fac umbră.
Că mi-o arde soarele,
Și-și pătează buzele,
Ce sînt moi ca frunzele,
Da' dulci ca cireșile,
Ca fraga primăvara,
Cînd mi-o rupe măicuța,
Să-și răcorească gurița.

304

O dealule, vale, luncă,
Să văd mindra unde lucră,
Și de prînz unde mănîncă,
De namneaz unde să culcă,
Ca să mă duc să-i fac umbră.
Să n-o ardă soarele,
Să n-o bată vîntur'le,
Să-i păteze buzele,
Ochii și sprîncenele,
Gîtu cu mărgelele,
Alea-mi fac plăcerile.
Geaba, neică, geaba, dragă,
Geaba duci căciulă neagră,

Că nu sărut fața albă.
Față albă ca șofranu,
Ochii negri cum cătranu,
Buze negre ca mărgeanu,
Dinții ca mărghăritaru.

305

Lină, verde viorea,
Lină, Lină, mindra mea,
Mor și nu te-aș mai uita,
În inimă te-oi purta.
Că la tine gura-i dulce,
Nu găsesc pe un' mo-i duce...
Lină, Lină Cătălină,
Ești frumoasă ca o zîină,
Florivică din grădină,
Mult ești tinăără copilă ;
Vino, vino, pîn' la mine,
Să-ți facă naica un bine.
Și să nu fi supărată
Că te-am sărutat o dată ;
Multă lume-i înșelată,
Da' tu să nu fii o dată ?
O dată, de două ori,
Să-ți cad pe burtă să mori ;
Să mă-ngropi în floricele,
Și să privim cătră stele !
Lino, Lino Cătălină,
Tu ești tinăără copilă !
Frumoasă ești ca o zîină
Da' eu nu am nici o vină.
Florivică din grădină,
Vino, vino pîn' la mine,
Pîn' la stratul al cu flori,
În grădina cu bujori.

306

Tu, badeo, așa-i gîndit,
Că pentru că sînt negruță,

Mă bucur să-ți fiu drăguță.
Și tu, badeo,-așa-i gândit
Că eu sînt floare de găsit,
Țiie de batjocorit!
Ce crezi, badeo, tu, că eu
Mă topesc de doru tău?
Că nici un pas n-aș păși,
Și altul mi-aș găsi;
Și mai bun și mai bogat,
Nu ca tine deșelat!

307

Suflă vîntu alinat,
Il cunosc că nu-i curat,
E de la badea mînat,
Dintr-o grădină cu flori,
Unde scrie-un scriitori.
C-o mîină pe cartie scrie,
Cu alta îmi face mie;
Să mă duc în primărie,
Să mă-nvăț cu el a scrie.
Scrie badea pe artie,
Și cînd scrie, mă mîngîie;
Cînd cetește, mă topește,
Cu ceriu mă potrivește.

308

Fată, zău, răruță la geană,
Deasă la sprînceană,
Lelița mea!
Leliță săltiță,
Albă porumbiță,
Mărie fetiță,
Lelița mea!
Deșchide ușița
Ca să-ți fur gurița,
Să-ți sărut cosița,
Lelița mea!

309

— Mărioară și Mărie,
Gura ta tivilichie,
Cu buzele nărămzii
Și țitele durdului,
Spune-mi, neică, cui le ții?
— Lui nea Ion din vii!
— Dar gurița cui o dai?
— Tot lui Ion din plai!
— Mai dă-mi-o și mie,
Să mi-o țin cu chirie,
Pîn' la Stă'Mărie
Cînd se coace boaba-n vie,
Lămîii și strugurași,
Braghină și corbănași,
Ochi-ți negri, mîncă-i-aș,
Toată viața să mi-i lași.
Ochii negri ș-o sprînceană,
Năluca cea de sub geană;
Obrăjiorii rumeori,
Păru-mpodobit cu flori.

310

Vine doru și mă-ntreabă,
La fereasta din ogradă
— Acas' ești, mîndruțo dragă?
— Acas' da' m-am supărat
Că măicuța m-a certat
Pentru bade-al meu din sat.
Și-am zis verde de-un țugrui,
Ca bădița altul nu-i,
Numa-n codru este-un brad
Așa subțirel și-nalt,
Și la toată lumea drag.

311

Firicel de iarbă moale,
Tot trecînd din deal în vale,
S-a luat lumea la mirare,

Că-s fudul și mă țin mare.
Nu iubesc pe fiecare,
Numai pe mîndra dîn vale,
Că-i frumoasă, bat-o, Doamne,
Te face de mori de foame!
Și de foame și de sete,
Cu fîntina la perete.
Da' nici naica nu-i urît,
Amîndoi ne-am potrivit.
Și la ochi, și la sprîncene,
Ca doi golumbei la pene;
Un golumb și-o golumbiță,
Cînd se sărută-n gurîță.

312

Frunzuliță foi de mac,
Pe drumu care mi-e drag,
Treabă n-am și calea-m fac,
Ca să văd pe mîndra-n prag,
Cu cîrpa galbină-n cap,
Cu zulufii retezat
Ca să facă la necaz,
Păru pe frunte-a lăsat,
Și mi l-a făcut inele,
Legătura cu mărgele,
Pe pofta inimii mele,
M-a-mbătrînit făr' de vreme.
Văd bine c-am îmbătrînit,
Și nesătul de iubit;
Da' mi-e frică că mor mîne,
Rămîn mîndrele de mine.

313

Trecui aseară la clacă,
Mi-o găsii pe mîndra-n poartă.
Eu la mîndra cînd strigai,
Mîndra mea nu răspundea,
Lăcrămi din ochi-și vărsa;

Dar și muma așa-mi zicea:
— Lasă, maică, pe asta,
Satu-i larg și fete are,
Și urîte și frumoase,
Cată-ți alta mai aleasă!
Lasă tu pe-a păcătoasă,
Nici nu-ți mătură pîn casă!
— Mumă, mumă, muma mea!
Ia taci, mumă, nu vorbea,
De nu-mi frînge inima!
Ceru-i larg și stele are
Luminoase,-ntunecoase,
Nu sînt ca mîndra frumoase.

314

Mîndra mea a frumoasă,
Cu cîrpa luminoasă,
Cu cărarea la o parte,
Să te cunosc dintr-alelalte,
A cu ochii luminoși,
Și mă scoală la cocoși.
Florinică de pe munte,
Ce ești neagră și uscată,
Iar de ploaie ești ploiată,
Iar de vînt scuturată,
Iar de dăicuța călcată?
Nu-s de ploaie ploiată,
Nu-s de vînt legănată,
Nu-s de doică călcată;
Ma la rău loc eu mi-s dată,
In livadă după piatră.
Florinică din răzor,
Mult ești plină de dor;
Nu e doru cum să fie,
Ma e doru mare cîne,
Peste șapte dealuri vine.
Vino, dor, vino mărior,
Tot la mîndra prin obor;
Florinică de pe sclad,
Mult ești plină tu de drag.

315

Cînd oi zice de-o secară,
Mă-ntîlnii c-o fetișoară,
Cu cosița gălbioară,
Cu mijloc de trestioară.
Rupe-i, Doamne, cosița,
Că mi-a rupt ea inima.

316

Cînd oi zice o sipică,
Am o mică ibomnică,
Aș iubi-o și mi-e frică.
Aș lăsa-o de-ar mai crește,
Și done mă prididește,
Unde văd ochii ca mura,
Mă apucă dor asupra.
Are ochi ca niște stele,
Și sprincene subțirele;
La git șire cu mărgelile,
Și obraji cu ruminele;
Țiță mici și bondurele,
Ședeau pe brațele mele,
Pînă mor nu-mi uit de ele.

317

Frunzuleană foi de măr,
Cîte stele sînt pe cer,
Toate pîn' la ziuă pier.
Numai luna și c-o stea
Ș-a slobozit raza-ncoa;
Și-mi ține mie lumina,
Pînă-mi iubesc mîndruța.
Eu tînăr făr' de mustață,
Mîndra fără pui la brață,
Cu-ale țite gogoneață;
Nu i-aș da drumul din brață,
Pîn' mă satur de dulceață.

318

Lină verde de-un lăcson,
Scoală-mă, mîndro, din somn,
Da' dă-mi guriță că mor.
Gurița și buzele,
Ce sînt moi ca frunzele,
Și dulci ca smochinele.
Fa Mărie, Mărioară,
Ce nu te lovește-o boală,
Să te culci la naica-n poală,
Să-i dai naichii gurișoară.
Gurița și buzele,
Că sînt buze zugrăvite,
Și-n cîntar sînt cîntărite.
In cîntar de la fterar,
Păstrate de domnii-ai mari.
Ce mai vreme de iubit,
Cu mîndra sînt gîlcevit
Pentru lucru de nimic:
Pentru un inel de-argint,
Pentru el că i l-am frînt.
Grimna de la stînga,
Aia-mi rupse inima.

319

Fire-ai naibii, Mărioară,
Cine te-a scos în poiană,
Naltă ca o buruiană,
Frumoasă ca o icoană!
Naltă ești, frumoasă ești,
Da' nu știi să te iubești,
Te iubești două-trei zile,
Și-mi stă gîndul tot la tine.
Mărioară de la Gorj,
Cu cămașa cu boboci,
Lasă poalele mai jos
Că ne-ai omorît pe toți.

320

Ai, fetiță de la Bor,
Cu ciorapu roșior,
Ai, fetiță de la munte,
Cu percița jos pre frunte,
Nu ți-am spus, fetiță, spus,
Cind is oamenii mai mulți,
Tu la min' să nu te uiți ;
A cind is mai puținei,
Tu să cați în ochii mei.
Ochii mei sînt ca și-ai tăi,
De e drag naichii de ei.
Ochii tăi mă bagă-n boală,
Da' sprîncenele mă scoală.

321

— Spune, mîndro, ce-ai beut,
De n-ai mai îmbătrinit ?
— Am beut lapte de cuc,
Și iubesc tot ce apuc !
Mi-a dat lapte cu oala,
De-aia-i dulce gura-așa,
Mi-a dat lapte cu paaru,
Gura-i dulce ca zaaru !

322

Cite fete-s bănățene,
Toate-s mîndruțele mele ;
Și la bine și la rele,
Cu foc le iubesc pe ele.
Că fata bănățeană
Ii mîndră la sprînceană,
Mîndră, mîndruleană,
Ea-i ca o cocoană.
Cind îi zici de furcă,
Ea pe loc se culcă,
Toaca-i bate-n dungă,

Doru s-o ajungă.

Dacă vrei dragoste-aprinsă,
Adu-mi gura neatînsă
Și-o inimă de Sînzeană
Ca apele de izvoară.

323

La podu cu zalele,
Răsărit-a soarele.
Nu mi-e soare răsărit,
Da' mi-e badea-mpodobit,
Cu podoabe de argint,
Ce n-am văzut de cînd sînt.
Dă-mi, badeo, cheițele,
Să-mi deschid portițele ;
Să-mi iau cununițele,
Să-ți dau curpinițele.

324

Iată-l, iată-l suie dealu,
Că-i cunoaște daica calu ;
Calu negru, armăsar,
Voinic negru și codrean,
Iată-l, iată-l suie dealu,
Că-i cunoaște daica calu ;
Calu negru, porumb creț,
Voinic tînăr și iubeț.

325

Ai, mîndro, să ne iubim,
C-amîndoi ne potrivim
Și la ochi și la sprîncene,
Ca doi porumbei la pene.
Ai, mîndro, să dăm mîna,
C-amîndoi sîntem la una :
Eu n-am tată, tu n-ai mamă,
Amîndoi sîntem de-o samă.

Mindro, sprincenele tale,
Pene de privighetoare ;
Cînd le sui, cînd le ridici,
Rău la inimă mă strici ;
Cînd le sui, cînd le cobori,
Din picioare mă omori.

326

Frunză verde mărăcine,
Zău, acuma trăiesc bine,
Cu bădița lingă mine.
Cînd îl văd dumineca,
Mi să rupe inima ;
Cînd îl văd în capu gol,
Parcă e un domnișor.
Că e cu păr retezat,
Nu-i fecior ca el în sat ;
Cînd mă uit în fața lui,
Știi, ca spuma laptelui !...

327

Trece naic-al meu călare,
Cu cămașa ca o floare,
Cu pălăria pe-o nare,
Unde-l vede, daica moare !
Cu briu cel roșior,
Cu papucii gălbiori ;
Cămașa cu floricele,
Parcă-i ceru plin de stele !
Cîte fete cu mărgelile,
Toate-s drăguțele mele ;
Cîte fete-s cu cercei,
Toate-s fluturașii mei.
Nu ți-am spus de-atîtea ori,
Să nu porți cîrpa cu flori,
Că mă faci să mă omori,
Cu tine de subțiori ?
Nu ți-am spus, mindro, odată,
Să nu porți cîrpa vărgată,

Mă găsești tu mort la poartă,
Că nu-mi dai dragostea toată !
Nu ți-am spus, mindro, ți-am spus,
Pe vale de Timoc în sus,
Unde-s oameni mai mulți,
La mine să nu te uiți ?
Da' unde-s mai puținei,
Să te uiți în ochii mei,
Că sînt negri ca ș-ai tăi,
Și ghicești gîndul în ei !
Că la mine cînd privești,
Fruntea cînd ți-o încrețești,
Naica știe ce dorești,
Ce dorești și ce iubești !
Dorul meu și-al dumitale,
Facă-l Dumnezeu o floare ;
O floare mirositoare,
S-o poarte la cingătoare,
S-o pun noaptea-n sîn la mine,
Și să mă visez cu tine ;
Să zburăm ca rîndunele,
Să ne iubim pintre stele ;
Pintre stele și luceferi,
S-ajungem în vîrf de ceri ;
Amindoi să ne iubim,
In zori iară s-o pornim.

328

Mindro, mindri-m-aș cu tine,
Nu mai mult, un an de zile,
Să fac un copil cu tine,
Să samene-așa ca mine :
Și la ochi și la sprincene,
Și la dragostele mele.

329

Lină verde colălie,
Păsărică alburie,
Treci la naica-n Bugărie

Că mi s-a copt strugurii-n vie ;
Și s-a-nvățat mierla neagră,
De mănincă via-ntreagă ;
Și s-a-nvățat golumbeii,
De mănincă strugureii ;
Și s-a-nvățat pupăza,
De-mi ciocnește viala.

330

Mîndro, cum să facem noi,
Să ne iubim amîndoi ?
— Ia-ți pușca și doi copoi,
Doboară-n vale-n zăvoi ;
Că eu vin cu cei doi boi,
Să ne-ntilnim amîndoi.
— Pînă boii-o paște iarbă,
Noi să ne vedem de treabă ;
Pînă boii mîncă fin,
Iți culeg mere din sîn.
Ce n-a lăsat Dumnezeu,
Ce iubesc, rămîie-al meu,
Și să mor cînd oi vrea eu ;
Nici atunci și nici atunci,
Cînd o face popu nuci.
Ce n-a lăsat sfîntu soare,
Să vie mîndra pe răcoare ;
Să vie la moartea mea,
Și să-mi ție lumînarea.
Eu s-o văd, apoi să mor,
Ea mă sărută cu dor ;
Să mor cu mîndra-'ngă mine,
Că m-am simțit cu ea bine.

331

Cînd oi zice trei surcele,
Voi, voi, mîndrele mele,
Să veniți cîteșitrele,
Veniți pe urmele mele.
Veniți miercuri, veniți joi,

Să ne răfuim și noi ;
Veniți azi și veniți mîine,
Numai să ne iubim bine.
Poate s-o-ntîmpla să mor,
Să nu-ți mai uidesc dator ;
Să-ți iei gura înapoi,
Cu buzele tale moi.
Să ne știm de-aci răzniți,
De depărtări înghițiți ;
Că eu ce v-am dăruit,
Aia v-am și făgăduit.
V-am dat, mîndrelor, cercei,
Ca să vă mîndriți cu ei ;
V-am dat mîndre flori de crin,
Să le purtați p-îngă sîn ;
V-am dat mărgele de mărgean,
Să ne iubim peste-un an.

332

Lină verde tămîioasă,
Dor, Dorițo Iele ! (refren)
Zo, mi-e dragă primăvara,
Cînd văd mîndrele pe-afară,
Dezbrăcate-n pielea goală.
E frumoasă și toamna,
Da' e toamnă friguroasă,
De intră mîndrele-n casă ;
Și din casă intru-n sobă,
Și nu iasă-afar' la vorbă.
Ieși, mîndro, sara pe lună,
Ieși, mîndruțo, la fîntînă,
Să-mi dai apșoară de-a bună,
Și limbuța, vezi, din gură.

333

Mitrăniță, Mitrăniță,
Fă-ți brațele grădiniță,
Iar țitele lubeniță ;
C-am să mă bag pîndăraș,
Să le păzesc, mînca-le-aș !

Cite mindre-n brațe-am strîns,
 Toate după mine-au plîns ;
 Dar pe cîte și le-oi strînge,
 Toate după mine-or plînge !
 Pusei ochii și pe tine,
 De-oi scăpa, să fiu ciîne !
 Să-ți fiu ciîne, lege rea,
 De n-oi purta frica mea !
 Să-ți fiu ciîne călători,
 De nu te-oi face să mori !
 Să-ți fiu ciîne-n patru brînci,
 De nu te-oi face să plîngi !

Iubește, neică, iubește,
 Iubește și nu postește ;
 Iubește și bun și rău,
 Să fie pe placul tău ;
 Pe urît și pe frumos,
 Și să nu te ții fălos ;
 Cu uritu-ți faci pomană,
 Cu frumosu îți faci fală,
 Ce n-a lăsat Dumnezeu,
 Ce iubești să fie-al tău ?...
 C-am iubit o păpușică,
 La inimă mă despică.
 Cînd oi zice de-o sulfină,
 Inima-n mine suspină ;
 Cum te laudai spre mine,
 Că n-ai pe nima pe lume !...
 Cînd oi zice de trifoi,
 Venii aseară la voi
 Și te găsii între doi,
 Așa fu vorba-ntre noi ?
 Unul te ținea de mină,
 Altul te sărută-n gură ;
 Unul te sărută-n gură ;
 Unul te ținea de țîță,
 La altu-i dădeai guriță.

Bate vîntu sălciile,
 Să pornească șeicile
 Pe apa Timocului,
 Pe sub umbra codrului.
 Timocul, țară frumoasă,
 Cine intră-n ea nu iese !
 Are cîmpii de mătase
 Și fetițele frumoase,
 Impodobite cu flori,
 Și obrăjori cu bujori ;
 Da-n costiță romaniță,
 Că sînt fetițe de viță.
 Cine, mîndro, te-a-nvățat,
 Păr pe frunte ți-ai tăiat,
 Cu cleștele l-ai călcat,
 Pe neica l-ai ofticit ?...
 Foaie verde foi de crin,
 Fetiță din Negotin,
 Hai cu neica-n Severin
 Să ținem calea la trin ;
 Trinul trece șuierînd,
 Mîndra rămîne plîngînd,
 Din ochi negri lăcrămînd,
 Da' din gură blăstămînd.

Foaie verde trei lăptuci,
 Fă mîndruțo, und' te duci,
 Numa-n fustă și-n papuci ?
 Parcă mi te duci la bilci !
 Trece mîndra pe colnic,
 Cu papucii lic, lic, lic.
 Cămașa cu borangic,
 Și-mbrăcată cu ilic.
 Ia-mă, mîndro, și pe mine,
 Ca să merg și eu cu tine ;
 Și eu sînt premenit bine,
 Și te-aștept, mîndro, pe tine,
 Cu cămașa albă floare,

Și cu fluturi pe la poale.
Hai, măndro, colea pe vale,
Că nu este nima-n cale ;
Pe cîmpul cu floricele,
Să culegem drăgostele.

338

Bre Mărie din Sirbie,
Treci la naica-n Românie,
Să te port în pălărie
Și-n fustă din lînărie,
Și-n papuci de-ai din cutie,
Și-n ciorapi de-ai vișiori,
Pînă-n glezne numai flori !
Bre Măriuță, und te duci,
Numa-n fustă și-n papuci ?
Parcă mi te duci la bilci !
— Da naichii ce să-i aduci ?
— O mărămuță cu nuci,
O basma cu mere dulci ;
Unde-ai șede să măninci,
Ș-amintea să-ți aduci
De-ale noastre vorbe dulci.
— Da știi, măndro, da nu știi,
Cînd ședeam pe căpălii,
Și-mpărțeam drăgostea-ntii ;
Cînd ședeam la voi pe pat,
Și vorbeam de sărutat.

339

Nu ți-am spus, daică Floare,
Să pui masa la răcoare,
In ușă la dudu-al mare ?
De măninc, de nu măninc,
'Ncalec calu și mă duc,
Și pe mindra să o ajung.
Că mi-e calu potcovit
Cu potcoave de argint,

Să sară din piatră-n piatră,
S-o-ajungă pe mindra-ndată ;
Să-i bea apă din găleată,
Apșoară de-a stricorată
Pin ciurele, pin dîrmoane,
Pin lubre de la cucoane.

340

Frunzuliță foi de măr,
Sint fată de negustori,
M-a pus taica negustori,
Și nu mă iubești să mori !
Dar dacă-ai fi v-un viteaz,
Fă-ți grădină cu pîrleaz ;
Și-n grădină o fîntină,
Să-ți cadă daica la mină.
De trii ori pe săptămînă,
Nici muica nu-mi bagă vină ;
Că-i aduc apă de-a bună,
De la tine din fîntină.
Da de-o bea muichița apă,
Nici descîntec nu o scapă,
Că izvoru e vrăjit,
Să dea daica un iubit.
Iubirea e neagră ra,
Se ține de viața mea,
Pînă mor nu scap de ea.

341

Nu ți-am spus, măndruțo,-odată
Să lași ușa descuiată
Și fereastra destupată,
Să te văd cum ești culcată ?
Că de-oi fi culcată bine,
Mă trag și eu lîngă tine :
De-oi fi culcată rău,
Să-mi cat drumulețu meu.

342

Luna jos pe pajiște,
 Badea dus la dragoste ;
 Luna sus azvirlită,
 Badea dus la chiote.
 Vino, badeo, nu te duce,
 Că te-adăst cu gura dulce.
 Vino, badeo, sările,
 Nu-ți uita potecile.
 Nu lăsa sara uitată,
 Gura mea nesărutată.

343

Cindoi zice de-un trifoi,
 Vino, badeo, pe la noi,
 Să ne-ntrecem amindoi ;
 Vino colea pe su' coastă,
 Pînă la căsuța noastă.
 Da la mine cum să intri ?
 Intră, badeo, ca cu gîndu !
 Pălăria und s-o pui ?
 După ușă este cui,
 Acolo, badeo, s-o pui.

344

Spune, puico, ce-ai de gînd ?
 Că plec și te las plîngînd,
 Din ochi negri lăcrămînd,
 Și nu mă-ntorc pe `curînd.
 Eu crezui că se glumește,
 Dară ochii lăcomește,
 Sigurat că mi-o dorește !
 Spune, puico, vrei, nu vrei.
 Că pe min' mă roagă trei ;
 Spune-mi, puico păuniță,
 Da gura dă-mi guriță !

345

la dă, naică, pe din dos,
 C-am o poartă de rogoz,
 Cum pui mîna cade jos,
 Să-ți dau gura cu folos.
 Te iau cu capu pe mînă,
 Și-ți dau țîțîșoara-n gură.
 Ale țîțe mult sînt dulci,
 Miroasă la mere dulci ;
 Ale țîțe mititele,
 Miroasă la gutuiele ;
 Mușcare-ar naica din ele
 Ca dintr-un fagur de miere.
 Cînd le-mbuci cu gură plină,
 Și iar zici că e puțînă.

346

Ai, mîndruță,-n deal în crîng,
 Trei oase din piept să-ți frîng ;
 Da' pe-alelalte la rînd,
 Că într-una-mi stai în gînd !
 Numai osul din spinare,
 Ți l-a spălat vo zi mare ;
 Cînd veni maica călare,
 Frîng și osul din spinare.
 Și dintele-ăl de su' limbă,
 Să rămii ca naiba știrbă.

347

— Seară bună și ușoară,
 De la tine, bălăioară ;
 Seară bună și m-aș duce,
 N-aș lăsa gura cea dulce.
 Gură dulce ca la tine
 Nu este la nima-n lume !
 — Ba, mă neică, nu te duce,
 Să te scald în lapte dulce.
 — Să mă scalzi, mîndro,-n ce-i vrea,

Eu tot plec în sara-asta ;
Și mă duc la mîndra mea,
Ce m-am cununat cu ea.

348

Ce-am iubit acum doi ani,
Nu mai face nici doi bani ;
Ce-am iubit acuși un an,
Nu mai face nici un ban ;
Dar acuma ce iubesc,
N-am parale să plătesc !
Ce-am iubit am să iubesc,
Măcar să mă prăpădesc,
Și ce-am iubit eu tot iubesc.

349

Ibomnică de demult,
Nu căta că te-am urît ;
Te-am urît două-trei zile,
Stau cu gîndu tot la tine.
Cînd te văd pe drum trecînd,
Cu mîinili pălăind
Și cu fusta trăgînd vînt,
Stau în loc și mă zăuit,
Să văd pe unde-ai trecut.

350

Foaie verde bob năut,
Fă mîndruța mea demult,
Nu căta că te-am urît ;
Te-am urît de vo trei zile,
Dar mi-e gîndu tot la tine.
Nu știu, ceva mi-ai făcut,
De nu mai pot să te uit,
Pînă m-oi băga-n pămînt.
Daica n-a făcut nimic,

Dar mi-e vorba cu lipic,
Se lipește de voinic.
Că daica de-ar fi știut,
Ți-ar fi făcut mai demult,
Pe-o foiță de bujor,
Să te fac de dor să mori.

351

Șapte săptămîni din post,
De cînd la mîndra n-am fost ;
D'asară iar m-am dus,
Și găsii lacătu pus.
Rupsei lacătu cu mîna
Și veriga cu căciula ;
Intrai în casă cu sila,
Că mi-am prins de mîndră mila.
Da' mîndra de mă văzu,
Șapte scoarțe mi-așternu ;
Șapte scoarțe și-un hamneac,
Ș-o perină de bumbac.
Așa e la mîndra drag,
Să dormim pe pat de fag.

352

Și le-am spus la ochii mei,
Joileană bob de mei ;
Și le-am spus la ochii mei,
Să nu fie lăcomei,
Să se ia după copii,
Ama ochii nu m-ascultă,
De le vorbesc vorbă multă ;
Frunzuleană de-a mărunță,
Tot după frumos se uită.
Plingeți ochi și lăcrămați,
C-așa ați fost voi ursăți,
Ce vedeți să nu lăsați,
Ce iubiți să nu uitați.

Sus in sus, la plop-al-nalt,
 Şede neica supărat,
 Că gurişă nu i-am dat.
 Mină, naica, slugile,
 Să-şi dea daica buzele.
 Că doar daica-nebunit,
 Să-şi dea buzele-mprumut !
 Floare albă, floare nalbă,
 Trece drumu, nu mă-ntreabă,
 Parcă cineva mi-o roagă !
 I-am dat drumu să-şi aleagă,
 Să-şi aleagă dintr-o mie,
 Numai să-mi samene mie :
 Şi la ochi şi la sprincene,
 Şi la chică şi la gene,
 Şi la buze subţirele,
 Şi la dragostele mele,
 Ce-a trăit naica cu ele.
 Bate vintu, mişcă luna,
 Face mindruţa cu mina,
 Să mă duc să mi-o sărut ;
 S-o sărut o dată tare,
 Capu pieptului mă doare ;
 S-o sărut o dată dulce,
 Să-mi ţină pe-unde m-oi duce.
 Mindro, doru-al de la tine,
 Zo, mi-e, mindro, mare ciine,
 De pe şapte dealuri vine,
 Pină intră-n sîn la mine,
 Şi mă roade ca un ciine,
 Şi mă scoate-n primăvară,
 Galben ca turta de ceară.
 De la Paşti pin' la Ispas
 Ci de năcazuri am tras !
 Şi de mindra nu mă las.
 Nu mă las, mindro, de tine,
 Pin' s-o lăsa post de piine ;
 Post de piine, post de vin,
 Post de ţiţele-al din sîn.
 Nu mă las, mindruţa, las,
 Pin' te-oî vede cu pripas ;

Pripasu să-mi zică tată,
 Şi se mire lumea toată.
 Atunci, mindro, nici atunci,
 Iar aminte să-mi aduci
 De-ale noastre vorbe dulci,
 Cînd stam pe pajişte nouă,
 Şi-mpărţeam dragostea-n două,
 Da' unde-am făcut iubitul,
 A prins Dumnezeu pămîntu :
 Unde-am făcut dragostea,
 A prins Dumnezeu iarba.
 Mindruleano, vai de mine,
 De-ai gîndi şi tu la mine
 Cit gîndesc şi eu la tine,
 Nici pămîntu nu ne-ar ţine,
 Ne-ar sădomi pînă mine.

Trage naic-al meu la griu,
 Cu cirpa neagră la briu.
 Nu e cirpa neagră-n briu,
 Ma-s brăcire cumpărate,
 Trei galbeni şi jumătate.
 — Mindra mea cu ochii mici,
 Ce mă faci să trec pe-aici
 Şi sara şi dimineaţa ?
 Pentru a ta frumuseaţă,
 Ia,-mi pierdui a mea viaţă !
 Pentru cei doi ochi ai tăi,
 Ia,-mi pierdui eu boii mei,
 Şi uidii cu doi viţei,
 Ce-o să mă fac cu ei !
 — Lasă-i, naicule, să crească,
 Ca ei să ne arănească !
 Cuculeţ cu pene verzi,
 Ce cînţi vara pe livezi ;
 Ori ţi-i foame, ori ţi-i sete,
 Ori ţi-i dor de codru verde ?
 — Ma mi-i dor de satul meu,
 C-am avut trei mindre-n el :
 Una-n deal,

Ca un par,
Una-n vale,
Ca o floare,
Alta ca o domnitoare,
Baş îmi scoase inimioara
Şi mi-o pusă-n busuioc,
De mi-o duse iar la loc.
Cintă, cuce, nu te duce,
Că te prind fără de cruce !...
— Toată vara ți-am cîntat,
Da' tu nu m-ai ascultat,
Stai cu mîndra pitulat ;
Tu gîndeşti nima nu vede,
Te vede cucu din crenge !
Cucu zboară din crîng în crîng,
Tu cu mîndra pin alîng.

355

Cînd oi zice buruiiană,
Ioana naichii, Ioană,
Cin' te scoase în poiană,
Albă ca o budiană ?
Budiană cu trei creci,
Venită din Bucureşti,
Cetită de logofeţi,
Ca să nu mai pleci.
Unu-i logofătu Pătru,
Şi cu al său cumătru ;
Da' altu-i logofătu Ion,
Ce mi-i feciorel de domn.
Mai ştii, Ioane, ori nu ştii,
Cînd eram voinici copii,
De făceam dragoste-ntii,
Pintre strugurii din vii ?
Ne mîna muica la vie,
Să culegem razachie,
Strugurei şi brăghinaşi,
Ochii negri, mînca-i-aş !
Ţiţe albe ca un caş,
Trupuşoru-ţi frăgelaş ;
Cu codiţele pe piept,

Nu ştiam de und' s-o-ncep.
Sărutatul nu-l ştiam,
Ne trudeam de-l învăţam ;
Noi şedeam pe căpătii,
Şi-ncepeam iubitu-ntii.
Da' şedeam pe păviştele,
De vorbeam de dragostele ;
Sărutam țiţele tele,
Ce sînt tari ca nişte mere ;
Sînt dulci ca stafidele,
Curate ca stelele.
Ioană, cîrtoagele noastre,
Stau acum pustii pe coaste.
Cînd oi zice viorele,
Fusei vîneri pe la ele ;
In cîrtogul al din vale,
Răsărit-a iarba mare,
Bate vîntul, iarba culcă,
Dorul Ioanei mă usucă ;
Bate vîntu, iarba scoală,
Doru Ioanei mă omoară.
Da'-n cîrtogu cel din deal,
Trece peste el un cal,
Iarba de mi-o tăvăleşte,
Florile mi le răreşte.
In cîrtogul din mijloc,
Răsărit-a siminoc.
Floare mîndră de Timoc,
'Ai să ne iubim cu foc.
Da' pe lîngă siminoc,
Răsări şi busuioc.
Busuioace, nu te-ai coace,
Nici sămînţă n-ai mai face,
Că din sămîncioara ta
S-a izvodit dragostea,
De nu pot azi făr' de ea,
Nici sara, nici dimineaţa.
Nu-mi dă pace la culcare,
Niciodată la mîncare.
Ce n-a lăsat Precesta,
Să se vîndă dragostea ?...
C-aş da boul şi cu vaca,

Numai mîndruța să-mi placă ;
Mi-aș vinde boii și plugu,
Să poată să facă tîrgu.

356

— Floricică-ntunecoasă,
Ce stai neagră-ntunecoasă ?
Or bruma te-a brumuit,
Or vîntur'le te-a bătut ?
— Bruma nu m-a brumuit,
Vîntur'le nu m-a bătut,
Ibomnicu m-a lăsat.
Lasa-l-ar picioarele,
În mijlocu drumului ;
Cu vorbe m-a înșelat,
Că tot așa m-a mîncat.
Lină verde foi de praz,
Moare mîndra de necaz
C-am iubit-o și o las,
Și trimete să mă duc ;
Parcă eu am 'nebunit,
Să iubesc ce-am părăsit.
Oî, mîndro, cînd te văd dalbă,
Limba-n gură mi să leagă,
C-un fir de mătase neagră.

357

Trandafir de pe răzor,
Ce crești nalt și roșior,
Cu mărginile verde-nchis,
Daica ibomnic te-a prins.
Nu te-am prins cu dinadîns,
Și te-am prins într-o faida,
Să văd ce mînte-oî avea.
De-oî avea vreo mînte bună,
Să te pun cu cap pe mîină,
De-oî avea vro mînte proastă,
Să te duci dracu pe coastă,
Să-mi cat altu mai frumos,

Nu ca tine-un trențuros,
De umbli din sat în sat,
Cu cojocu-mbăierat,
Parcă-mi ești un blestemat.

358

Busuioc verde chîtat,
Cine mi te-a semănat ?
Fata ce s-a măritat,
Și pe mine m-a lăsat...
M-a lăsat de m-am uscat,
Înimioara mi-a secat ;
După ea sînt însetat,
Că doar ea m-a ofticat.
O mîndră fată aleasă,
Mi-ar fi fost mie mireasă ;
Dar mîndruța m-a lăsat,
Fiindcă sînt băiat sărac.
Firicel de iarbă verde,
Spune-mi de ce nu se vede
Dragostea mîndruței mele,
Cînd ne jucam noi cu ele ?
Ziua rupeam floricele,
Noaptea le-aruncam în stele ;
Dar acum au putrezit,
Florile s-au ofilit ;
Fata mea a-ngălbenit,
Cîmp cu flori mi s-a pîrlit,
Fata mi s-a vestejit.
Grea povară, greu iubit,
Al naibi fie de iubit !
C-așa rău m-am poticnit
De n-am poftă la mîncare,
Nici odină la culcare.

359

Cînd oi zice foi de fragă,
Pin' ți-am fost, badeo, eu dragă,
Ți-era casa văruiță,

Cu var peste cărămidă,
Și-n poartă era oglindă.
Da' de cînd tu m-ai urît,
Toate mîndre-ai ponosît ;
Casa ta e grajd de cai,
Nici în casă-ogîndă n-ai.

380

Ce-am iubit și eu pe lume,
Ochi negri ca două mure.
I-am iubit, i-am sărutat,
De la mîină mi-a scăpat,
Ferice de cin' i-a luat !
Iar e bine și de mine,
Mai viu sara pe la tine.

361

Eu aici și mîndra-n țară,
Amîndoi zăceam de-o boală ;
Astă boală ce-o zac eu,
Nu e de la Dumnezeu,
Singur mi-am făcut-o eu,
Singurel cu mîina mea
Că mi-a plăcut dragostea.
Lină verde bob năut,
Fusei sîmbătă la tîrg,
Ș-auzii lumea vorbind
Că iubitul s-a oprit.
Apele se opresc toate,
Da' iubitul nu se poate ;
Că iubitul e ca mustul,
Cînd îl bei, îți face gustul,
Că iubitul este-așa,
De e dulce ca mierea.
Cu nevasta m-am vorbit
C-o să mă las de iubit,
Să mă fac un om cîstit ;

Om cîstit și bun de casă,
Să stau cu mîndre la masă.
Cu nevasta m-am vorbit,
Cît aș fi eu pe pămînt,
Nici o grijă să nu duc,
Să mă duc unde-am de gînd,
La mîndruța de demult
Ce mi-a dat gura împrumut,
Să mor și nu pot s-o uit,
C-a fost dulce la iubit.
Ce-a iubit sufletul meu,
Să mor și nu-mi pare rău.
Ce-a iubit inima mea,
Să mor și n-aș mai uita.
Cînd mă gîndesc ce-am iubit
Mă mir cum nu m-am prăpădit,
De-atîta dor ce-am avut ;
Acuș stau și mă zăuît,
Și mă gîndesc ce-am iubit ;
Pe cîte le-am sărutat,
Să le-adun, aș face-un sat.
Și-n mijlocul satului,
Tot o mîndră fîntînioară ;
Fîntînă cu trei izvoară,
Să-mi bea dușmanii să moară.
Of, mîndruțo, ce-mi făcuși,
De dragoste mi-o urîși !
Tu, mîndruțo, nu ești bună :
De cînd fuseși la fîntînă,
Strînseși dragul din minciună.
De duminică sară,
Să-ncepem dragostea iară ;
Ia seama, mîndruțo, bine,
C-am avut multe cu tine,
Toate mi-a rămas de mine,
Da' să-mi păzești foarte bine,
Unde-mi vorbesc eu cu tine.
Tu-mi zici că mi-e drag de tine,
Eu cu tine vorbă-mi fac,
Da' tu-mi spui că mor de drag.

362

Creșteți flori, ca gardur'le,
Să vă bată vîntur'le,
Ca pe mine gîndur'le.
Și săcați din rădăcină,
Cum pling eu de la inimă.
Creșteți, flori, și înfloriți,
Că daichii nu-i trebuiți.
Că n-am frați să vă-ngrădească,
Nici surori să vă plivească,
Nici nepoate să vă crească.

363

Păsărică de la izvor,
Nu mă blestăma să mor,
Că n-am pe nima cu dor
Să mă-ntrebe de ce mor;
De ce mor, de ce bolesc,
Din picioare mă topesc,
La inimă mă sfîrșesc.
Dacă tu iar nu mă crezi,
Tună-n casă de mă vezi,
Trage pînza de pe-obraz,
Să vezi moarte cu necaz.
Cucuruz cu foaia-sus,
Țucu-i gura cui l-a pus;
Și-aluna dintre dinți,
Cu ea, Ileano, mă minți!

364

Păsărică de pe lac,
Nu mă blăstăma să zac,
Că n-am pe nima cu drag
Să-mi puie mîna în cap,
Să mă-ntrebe de ce zac.
De ce zac, de ce bolesc,
Din picioare mă topesc,
Ca un muc de luminare

Cînd o bate vîntu tare,
Și se face rotocoale,
Se duce ceara la vale.

365

Foaie verde trei masline,
Plecai, pădure, pin tine,
Plînge frunza după mine.
Frunză, tu de ce mă plîngi,
Că e codru plin de voinici,
La tot fagu patru-cinci.
La fagu-al din mijloc,
Ce durere, ca de foc!
Trage un voinic să moară,
Cu capu la daica-n poală.
Da' dăicuța că-i zicea:
— Măi băiete, ori te scoală,
Ori dă-i și țații din boală.
Că mie mi s-a urît
Tot cu tine pirotind,
Așternute așternînd,
La căpătiie mutînd
De la umbră pîn' la soare,
Pe-ale daichii brățișoare.
— Mărită-te cum oi vrea,
Că-ți trece tinerețea.
De-ar vrea bunul Dumnezeu
Ca să mă scol și eu
Și să viu la nunta ta,
Ți-oi da bani cît oi avea.

366

Lină verde de-o lălea,
Că mi-e Drăghiș om frumos,
Și la față și la dos.
Vine anu de cînd zac,
Pe trei scîndureli de brad.
Mi-a crescut iarba la cap,

N-am nici frați să mi-o cósască,
Da' nici soră s-o rărească,
Nici mumă să mi-o plivească.

367

N-a lăsat Dumnezeu bine,
Eu iubesc și altu-o ține ;
Inimioara-mi se topește,
Dar altu o stăpînește.
Doamne, mare-i păcatu,
Cînd mîndra-i în brațe la altu ;
N-am cuțit, m-aș injunghia,
Și pe min' da și pe ea.

368

Rău mă doare la ficat,
Că mîndruța m-a lăsat ;
Și-o să fie altui iubită,
Timoceanca mea dorită.

369

— Fa Măriță de pe munte,
Ce ți-ai tăiat păr pe frunte ?
Ți-a scos lumea vorbe multe,
Fa Mărițo de la munte !
— Las' să scoată, că nu-mi pasă,
Mama a fost păcătoasă,
De m-a făcut prea frumoasă,
Să stau cu boieri la masă.
Scriitorii nu mă lasă,
Primarii mă-nchid în casă,
Cu obloane la fereastă.
Mă uitai la neica-n coastă,
Neica seceră la grîu,
Cu bobocu meu la briu ;
— Dă-mi, neică, bobocu-ncoa !
El îmi spune că mă ia.
— De-aș știa că m-oi lua,
Ș-altu bobocel ți-aș da ;

După tine n-aș venea,
De gît eu m-aș spînzura,
De vîrfu stogorului,
Or de vîrfu nucului.
Lină verde ca nalba,
După tine n-aș venea,
Că n-ai, Doamne, ce minca,
Da' să ții ibomnica !

370

Cînd oftai o dată tare,
Ana Logojană, (refren)
Capu pieptului mă doare ;
Băgai luna-ntunecare,
Nici soarele rază n-are.
Merge luna pe senin,
Mîndra mea varsă venin.
Las' să verse și otravă,
Mîndra mea n-a fost de treabă.
Lină verde trei masline,
Mîndruleană, vai de mine !
Ține-ți ochișorii bine,
Și privește drept la minc.
Că inima mi-o știi bine,
Că-ți mănînc limba din gură,
Să nu prinzi pe mine ură !
Și doi dinți de lîngă limbă,
Să rămii la naiba știrbă !
Mîndro, ochișorii tăi
Mincă bănișorii mei,
Să mă bag slugă pe ei.
Da' ce fel de slugă-ți fiu,
Numa-n brațe să te țiiu ;
Ziua să-ți spăl vasele,
Noaptea să-ți moi oasele.

371

Două fete spală lînă,
Doi dănaci le țin de mînă ;
Două fete spală miță,

Doi dănați le țin de țigă ;
Două fete spală griu,
Doi dănați le țin de briu.
Una spală și-mi suspină,
I-a căzut salba-n fintină.
Infloriți, flori, și-mbobociți,
Că daichii nu-i trebuiți.
Cind îi trebuirați,
Voi atuncea-mbobocirați.
De v-oți face ca cerdacu,
Daichii i-a trecut vacu ;
De v-oți face cît grădina,
Daichii i-a trecut lumina.

372

De la vale de satu meu,
Ard trei făclii de seu ;
Ploaie, ninge, nu se stinge,
Decît mîndra mea că-mi plinge.
— Taci, Ionițo, nu plîngea,
Că nu te iau eu ;
Și te ia un văr al meu,
Să te poarte-n portu meu.
In ilec și-n pălărie,
Și-n fustă de lînărie,
Și-n papuci de-ai din cutie.
Dete Dumnezeu un vînt,
Căzu Ioana la pămînt.
Da' Iordan, om milos,
Șezu lîngă Ioana jos ;
Dete Dumnezeu un soare,
Să sculă Ioana-n picioare.

373

La grădina ocolită
Găsii iarba tăvălită
De Ileana și Costică.
Costică pleca rizînd,
Da' Ileana uidea plîngînd.

Iar Costică se gîndea,
Ochii-ndărăt arunca,
Pe Ileana o privea,
Din inimă suspina,
Și cu milă să-ntorcea,
Iar din gură-așa-i zicea :
— Taci, Ileano, nu plîngea,
Că vînd boii și vaca,
Și-ți plătesc fetia ta !
— Să vinzi, naică, ce-oi vindea,
Nu plătești fetia mea !

374

Daolică, ce văzui,
Mi-e rușine să vă spui !
De-o fată c-un moș bătrîn,
Cerea moșu măr din sîn,
Dară fată-așa zicea :
— Fugi la dracu, moș bătrîn,
Că nu-ți dau măru din sîn !
Mi-l păstrez pentru-n copil,
Tinerel făr' de mustață,
Care știe strînge-n brață
Și sărută cu dulceață.
Dară moșu că-i zicea :
— Lasă copilul la dracu,
Și dă-i la moșu sāracu,
Că e moșu mai bătrîn,
Și ce mușcă bagă-n sîn.
Ș-ai cu moșu-ntr-o grădină,
Să-ți aștern o rogojină,
Și să-ți dau o bolbotină
Să te joci pin' dimineața,
Pin' nu ți-o cade greață
Ca din para pădureață.
Nu căta că sînt bătrîn,
Că acu e moșu mai bun.
Cine-o mai face ca mine,
Să iubească la copile ;
Cine-n oră n-o juca,

S-o ia pe nevastă-mea ;
De bătrână chelbește,
Urită-i, Doamne, păzește !

375

Iovane, Iovane,
De cînd tu te-ai dus,
Grînele mele-ajuns ;
Și mi s-a-nvățat
Două păsărele,
Trag la spicurele.
Ivane, Ivane,
De cînd tu te-ai dus,
Viile mele — ajuns
Și mi s-a-nvățat
Două golumbiță,
Zo, trag la bobiiță.
Iovane, Iovane,
De cînd tu te-ai dus,
Eu ție ți-am spus,
Eu ție să-ți fac
Pine de secară,
Să-ți ție de-o vară,
Mălăel de-un ban,
Să-ți ție de-un an.

376

Floricea foi albastre,
Depart, mîndro, departe,
Șapte dealuri ne desparte,
Șapte dealuri ș-o pădure,
Ș-o grădinuță cu mure.
Dealurile să le trecem,
Secura o s-o luăm,
Pădurea o s-o tăiem,
Murele să le mîncăm,
Amîndoi să ne vedem,
În gură ne sărutăm.

377

Sui la deal, cobor la vale,
Văd la mîndra lumînare.
Cum m-aș face pîn' la ea,
Dar mă tem de maică-sa,
Că să ia cu-obranița
Și nu nimeresc vracnița,
Ma îi dau eu la țîțînă,
Că aia e mai la-ndemînă.
Eu ți-am spus, mîndruțo, spus,
Să nu ieși așa de vreme,
Că dușmanii stau pe lemne.
Ma să ieși mai înserat,
Cînd dușmanii s-or culcat,
S-or culcat cu toți în pat,
Cîinii s-or lăsat de lătrat.
Cînd cocoșii au cîntat,
Atunci e de sărutat.
Sui la deal, cobor la vale,
Văd la mîndra lumînare ;
Cum m-aș duce pîn' la ea,
Mă tem de piază rea.
C-o aștept încă de-asară,
Iubirea asta mă-omoară ;
Picioarele mi-a degerat,
Da' unghițile-a picat !
Dar tu dormi, dormire-ai moartă,
Nu te-nduri nici pîn' la poartă.
Aud ușa scîrțonind,
Înima-n mine săltînd ;
Gîndesc mîndra s-a sculat,
E cînele de bărbat !...
Puse mîna pe-o verghină,
Pe-o verghină de-aia bună,
Pe-o verghină de-a din gard,
Luminile încă-mi ard.
Eu l-întreb de-i sănătos,
El m-atinse pîn' la os.
Eu l-întreb de sănătate,
M-atinse pe-altă parte.

Luai şuba şi detei fuga,
 Da-mi uitai în drum gluga.
 Trecui dincolo balta,
 Şi-mi aflai eu mîndră alta ;
 Şi cîntai un cîntecel,
 E rupt din inimă el :
 — Firicel de cînepioară,
 Cînepioară de-a de vară,
 Mîndro, ai să ne luăm iară,
 Să n-adăstăm pin' la vară.
 Că de cînd noi ne-am lăsat,
 Multe lacrimi-am vărsat ;
 Puteam face şi-o fîntînă,
 Să bea apă şi-o păgînă ;
 Puteam face fîntînă-n sat,
 Să bea apă şi-un sărac ;
 Fîntînă cu trei izvoară,
 Cine-o bea are să moară !
 De va bea drăguţul meu,
 Să-i ajute Dumnezeu ;
 De va bea duşmanul meu,
 Să-l mai bată Dumnezeu ;
 De va bea duşmanca mea,
 Fierea pe loc i-o plesnea.
 Bate-l, Doamne, şi-l pîrleşte,
 Pe-al ce vede şi pîrăşte.

378

— Lină verde peliniţă,
 Ieşi, mîndruţo, la portiţă,
 De dă-mi apă şi guriţă.
 — Nu pot, nu pot, dăiculiţă,
 C-am în sobă o fetiţă ;
 Toată noaptea cere ţiţă,
 Nu pot ieşi la portiţă !
 — Fi-ţi-ar puiu-afurisit,
 Că tot cu el m-ai minţit
 De cînd eram copil mic ;
 Ş-acum-am îmbătrînit,
 Şi iar mă minţi cînd şi cînd.

379

— Fetiţă, fetiţă,
 Galbenă-n cosiţă,
 Galbenă firoasă,
 Ce te ţii măroasă,
 Că nu eşti frumoasă !
 Fetiţă, fetiţă,
 Ţucu-te-n guriţă,
 De ce n-ai venit
 Unde am crişit,
 Sus la Tilva-naltă,
 Unde-am fost odată !
 Fetiţa vorbea :
 — Naică, maic-al meu,
 N-am putut să viu !
 Muma m-a mînat,
 Tata m-a trimis
 Mieii să păzesc,
 Flori ca să culeg,
 Chituţă să fac,
 Chituţă cu ban,
 Să ţină un an.
 Un an şi jumătate,
 Doru ne desparte.
 N-am putut să vin,
 Ploaia mi-a ploiat,
 Soar'le-a răsărit,
 Tare-am adurmit,
 Mult m-am zăbăvit ;
 De-aia n-am venit,
 Unde mi-ai crişit,
 Sus la Piatra-lată,
 Unde-am fost odată.

380

Fetiţă, fetiţă,
 Ţucu-te-n guriţă ;
 Mai mult la bărbie,
 C-aşa-mi place mie,

Iți va plăcea și ție.
Fetiță, leliță,
Mult ești mincinoasă,
Și neomenoasă
De nu mi-ai venit
Unde ne-am vorbit;
La gard împletit,
Unde ne-am iubit.
Leliță, fetiță,
Țucu-te-n guriță!
— Muica mi-a vorbit,
Taica m-a bătut,
Ceața mi-a căzut,
Oile-am pierdut,
De-aia n-am venit
La gardu-mpletit,
Unde ne-am vorbit,
Pe pământ crăpat,
Unde ne-am Țucat;
La prilaz, pe iarbă verde
Unde nima nu ne vede;
La prilaz, pe iarbă lată,
Unde nima nu ne cată;
Și-unde cîntam românește,
Inimioara mi-o topește.

381

— De ce, naică, n-ai ieșit
La vorba care-am vorbit?
— M-a pus muica la cernut,
Și-am cernut cu sita deasă,
N-am putut să ies din casă.
Da' eu luai sita mai rară
Și ieșii la tineafară.
Cînd trecui pe portiță
Ca să-ți dau, neică, guriță
Imi rupsei a mea rochiță;
Cînd trecui peste pîrleaz,
Pentru tine trag necaz.

382

— Mă, Iacule, gură creață,
Astă-iarnă, ger și gheață
Și veneai la Ghiga-n brață;
Dar acuma cald și bine,
Nu vii, Iacule, la mine.
Ori mumă-ta mi te-nvață
Să nu mă iai de nevastă?
— Muma mea mă-nvață bine,
Să vin sara pe la tine,
Să vin sara pe-nserat,
Cînd dușmanii s-au culcat.
Că dușmanii s-au vorbit
Să ne prindă la iubit;
Să ne lege cot la cot,
Să ne plimbe tirgu tot,
Să se ridă și-un nărod;
Și-un nerod, și-un blestemat,
De dragu ce Ți-am purtat.

383

Foaie verde ismă creață,
Marie, gură de rață,
Toată iarna ger și gheață,
Și veneai la neica-n brață.
Dară-acuma s-a-ncălzit,
Primăvara mi-a sosit,
Floricelele mi-a-nflorit
Cînd e mai bine de iubit,
Da' tu pe naica l-ai urit.
Or că mumă-ta te-nvață
Că nu sînt frumos la față,
Or tată-tu-Ți cată rău,
Or tu faci de capu tău!

334

Auzi tu, drăguță,
Verde peliniță,
Naică, năiculiță,

Mindră porumbiță.
Păi dacă mi-auzi,
De ce nu-mi răspunzi ?
Că e mult de-asăară,
De cînd stau pe-afară ;
Iar ploaia mă ploaic,
Cojocelu-mi moaie ;
Ploaia rău mă pică,
Giubelușa-mi strică ;
Nu mi-e de giubea,
Și-mi e de manta
C-am dat bani pe ea,
Colo-n Bregova.
Da' n-auzi, drăguță,
Ia ieși la portiță,
Să-mi dai cîta țită
Și cîta guriță.
Hai, mîndro, să ne iubim,
De din deal de Negotin ;
La umbră de prun stolos,
Să ne iubim cu folos.
Că eu sînt un om frumos,
Și tu ești frumoasă,
De nu-mi șed acasă,
Să mîninc la masă,
Cu a mea nevastă,
Și cu copilași
Mîndri, mîncă-i-aș !

385

Frunzuliță foaie lungă,
Mi se duce mîndra-n luncă ;
La mine ochii și-aruncă
Și mă-ndeamnă tot la ducă.
Frunză verde fir molțor,
S-o ajung pe-acel ogor,
S-o sărut pe obrăjor.
Frunză verde ismă creață,
Toată ziua-mi dă povață,
Să nu-i fac cu ochiu-n față ;
Nici pe față, nici furiș,

Numai unde-i cărpiniș.
— Să mă săruți cît oi vrea,
Unde nu e nimenea !

386

La tulpina nucului,
Cîntă muma cucului ;
La mijlocu nucului,
Cîntă puiu cucului ;
Sus pe două rămurele,
Cîntă două turturele.
Cîntă cucu să mă duc,
Turtureaua să mă-ntorc,
Să le dau la dușmani foc,
S-ardă cu copii cu tot ;
S-ardă și dușmanca mea,
Că mi-a stricat dragostea.

387

— Fa văruică, fa surată,
Ai să dăm paie vacilor,
Și gură dănacilor.
— Ba, văruică, ba, surată,
C-am mai fost încă o dată
Ș-a vrut muica să mă bată,
C-o codiță de lopată.

388

Lasă-mă, măicuță,-n pace,
Să trăiesc cu mîndrile,
Ca codru cu frunzele.
Asară mi-am prins drăguț,
Și mi-am prins într-o cercare,
Să vedem ce minte are.
Mie mi se prea pare
Că e fire copilărească

Și nu știe să iubească.
El iubește de cu sară,
Cînd sînt dușmanele-afară ;
Nu iubește-n miez-de-noapte,
Cînd dorm dușmanele toate.

389

Foaie verde porumb creț,
Mindra mea din Rădoivăț,
Cu obrazii gogoneți,
Cu buzele ca mărgeanu,
Te iubesc de vine anu.
Și-acuma mi-o lua dușmanu !
Vezi, dușmanu, da-l-aș dracu,
Cum îl vezi că trece pragu,
Să-i dai brînci să-și spargă capu,
Să s-așeze pe tăciuni,
Ți-umple casa de minciuni !

390

Badeo, de dușmane multe,
Nu pot ieși din curte ;
Că de-oi fi, badeo, schimbătă,
Imi zic că sînt blestămată.
Și de-oi ieși smolită,
Imi zic că sînt adurmită.
Nu-s frumoasă, nici n-am fost,
Da' voinic din minte-am scos ;
Nu-s frumoasă, nici n-oi fi,
Da' frumos eu voi iubi.

391

Am o mamă ticăloasă,
Și mă ține-nchisă-n casă,
Cu perdeaua la fereastră.
Iau perdeaua din fereastră

Și mă uit la naica-n coastă.
Naica seceră la griu,
Cu bobocu meu la briu.
Eu cer bobocu să mi dea,
Naica cere să mă ia.
Să știu bine că m-o lua,
Altu boboc i-aș mai da.

392

Foaie verde rug întins,
Mă culcai în drum 'nadins
S-o visez pe Ioana-n vis.
Luai mântaua și plecai,
Plecai pe un drum la vale,
Mă-ntîlnesc c-o fată mare,
Pusei mîna, luai o floare.
Nu fu floare și fu izmă,
Prinseră dușmanii pizmă.

393

Zumbai, lată-i Dunărea,
Zumbai, zumbai da, (refren)
La Marița-n Cladova,
C-a fost ibomnica mea.
Ea a trecut Dunărea
De aici din Orșova,
Și mi-a săcat inima.
A trecut cu-ai ei părinți,
De bir și grofi trudiți,
Și-au fugit aci-n Sirbie,
Da' inima mi-e pustie.
Fi-ar trupu-alimănit,
De boieri afurisiți,
Cum desparte doi iubiți !...
Și cine ne-a despărțit,
N-aibă noroc pe pămînt !
Că mie mi s-a urit,
Peste Dunăre privind,

In Cladova tot uitind ;
Unde lămbile s-aprind,
Inima-n mine fierbînd.

394

Foaie verde ca năutu,
Nu l-ar mai răbda pămîntu,
Cine a stricat iubitul !
Iubitul ce l-am iubit,
Încă atîta-aş fi trăit ;
Că iubitul-i lucru mare,
Nu ţine la fiecare.

395

Păsărică albă-n cioc,
Mi-ai cîntat să n-am noroc ;
Merg pe drum şi pe cărare,
Inimioara rău mă doare.
Mă doare, mă ofilesc,
Din picioare mă topesc,
Că iubesc un pui de fată,
Şi nu pot s-o iau nevastă.
Mindra-mi plînge şi oftează,
Din ochi negri lăcrămează ;
Că măicuţa ei n-o lasă
Să-mi fie mie aleasă.
Vrea de mine s-o despartă,
Bat-o Dumnezeu s-o bată !
Dar-ar Dumnezeu să dea,
Nu mai mult de ce aş vrea :
S-o văd pe mă-sa-n drum,
Şi să-i dau apă din pumn ;
De vie să-mi putrezească,
Corbii carnea să-i ciocnească ;
În pămînt să n-aibe loc,
Mince-o peştii din Timoc !
Cin' opreşte dragostea,
Să ardă casa pe ea ;
Oasele nu-i putrezească,

Cel de sus să-l pedepsească !
Păsărică albă-n cioc,
Mi-ai cîntat să n-am noroc ;
Ardă-te-ar focu, te ardă,
Soarele să nu te vadă ;
Şi să zbori din pom în pom,
După al tău soţior ;
Şi să zbori peste livezi,
Niciodată să nu-l vezi !

396

— Fa mindruţă de la munte,
Ce tot porţi bobocu-n frunte,
Că ţi-a ieşit vorbe multe !
— Las' să-mi iese că nu-mi pasă,
Că e muica ticăloasă,
Şi mă ţine-nchisă-n casă,
Cu perdeaua la fereastră.

397

Trecui asară la clacă,
Mi-o găsii pe mindra-n poartă.
Eu la mindra cînd strigai,
Mindra mea nu răspundea,
Lacrimi din ochi îmi vărsa,
Dar şi muma-aşa-mi zicea :
— Lasă, muică, pe asta,
Satu larg şi fete are,
Şi urite şi frumoasă,
Cătă-ţi alta mai aleasă :
Lasă tu pe-a păcătoasă,
Nici nu-ţi mătură pin casă !
— Mumă, mumă, muma mea,
La taci, mumă, nu vorbea,
De nu-mi frînge inima,
Ceru-i larg şi stele are,
Luminoase,-ntunecoase,
Nu sint ca mîndra frumoase.

398

Fata care-mi place mie,
N-o lasă mă-sa să vie ;
Și mi-o ține-nchisă-n casă,
Cu perdeaua la fereastă.

399

I-auzi, mîndro, cucu cîntă,
leși afară și-l ascultă.
De ți-o cînta cucu bine,
Tragi nădejde și la mine.
De ți-o cînta cucu rău,
Să-ți ajute Dumnezeu !
Aide, mîndro, să fugim,
Că nu putem să trăim...
Că satu mi s-a mărit
Și dușmanii s-a-nmulțit.
Că unde sînt doi cu doi,
Vorba le este tot de noi,
Dușmanii mei și cu-ai tăi
Piară-n focu Gheenei.
Aide, mîndro, să fugim,
De la deal de Stanotirn,
Să calcăm drumur'le,
Drumur'le, răscruciu'le,
Să-mpărțim dragostile,
C-acuma e vremea de fuga.
Pină este cîmpu pîrg ;
Unde calci, urme nu faci,
Unde șezi, nu te mai vezi.

400

Nu ți-am spus, bătut de stele.
Să nu vii sara devreme,
Cînd dușmanii stau pe lemne ?
Da' să vii mai înserat,
Cînd dușmanii s-au culcat.
Că dușmanii s-au vorbit

Să te prindă la iubit,
Să-ți răpună viața,
Să ne strice dragostea !

401

Știi, bădiță, cum ziceai,
Sara la noi cînd veneai
Și pe laviță ședeai,
Și cu muma-așa vorbeai,
Că pe mine-o să mă iai.
Tu, bădiță, nu m-ai luat,
Urască-te binele,
Iubească-te boalile.
Să te-usuci ca scîndura,
Să te-adăp cu lingura,
Pin' ți-oi furși viața.
Să fii ca frunza de brad,
Sufletu să-ți meargă-n iad,
Iar eu să fiu ca un pai,
Sufletu să-mi meargă-n rai.
Și din rai să te privească,
In căldarea cea drăcească,
Cum îți plîngi păcatele,
Că n-ai ținut vorbele.
Cu atit nu te-oi lăsa,
Mai mult te-oi blestema :
Să te-nsori de nouă ori
Și să ai nouă feciori ;
Să te mai însori o dată
Și să ai numai o fată :
O fată, o copiliță,
Să te poarte pe uliță ;
Pe ulița orbecească,
Toți să mi te miluiască.

402

Cine-o mai fi strin ca mine,
I-auzi dighi, dighi, dighi, da,
(refren)
Numai mierla din pădure,

Da' nici ea nu-mi este strină,
Că ouă și scoate pui,
Și-mpereche la soții.
Pe crenguța nucului,
Șede puiul cucului ;
Ar zbura și n-are pene,
Ar pleca, n-are putere
Și sare din creangă-n creangă,
De el doru nu se leagă.
Și sare din pom în pom,
Și strigă pe naica Ion.
Nu e Ion, nu e nimic,
C-a plecat după iubit.
Fi-ar iubitul de cap,
Că tot așa m-a mâncat,
De când am pus albu-n cap.

403

— Iubește-mă, mindro, bine,
Pină sînt pe lîngă tine :
Că dacă m-oi depărta,
Mult voi plînge ș-oi ofta,
Vei plînge urmița mea.
Ia vezi, mindra de-auza,
Numai atît că-mi vorbea :
— Mai năicuță dumneata,
Mult pe tine te-aș iubea,
Da' ne vede cineva
Și ne strică dragostea.
Ei de mină se lua,
Ei în codru se-nfunda,
Puținel că-mi zăbovea ;
Se lua, se săruta,
Bine făcea dragostea.
Ei la vorbă se lua,
Iar fetița că-mi zicea :
— Iubește-mă, naică, bine,
Că sînt tinăra copilă,
Iubește, nu-ți bate joc,
Că sînt tinerea boboc ;
Iubește-mă, ori mă lasă,

Ori dă-mi drumu să-mi fac casă.
Dar băiatu iar vorbea :
— Nu te iubesc, nu te iau,
Nici la altu nu te dau ;
Nu te iubesc, nu te las,
Numai să le fac necaz !

404

Lasă, lasă-mă, bădiță,
Dacă n-ai fost cu credință !
Să te-ajungă, badeo,-ajungă,
Doru mult și jalea lungă ;
Inimioara să ți-o frîngă,
Să ți-o frîngă, să ți-o stingă.
Că ți-am fost la tata fată,
Tu, badeo, m-ai înșelat
Și inima mi-ai secăt.
Să trăiești să tot iubești,
Să n-ai parte nici de-un bine,
Numai să gîndești la mine.

405

Mă dusei la tîrg
Să văd boii cum se vînd,
Vacile cum se plătesc,
Mindrele cum se iubesc.
Și mă detei mai colea,
Și văzui pe mindra mea
În brațele altuia.
Cînd în brațe mi-o stringea,
Frigurile mă prindea ;
Cînd pe buze-o săruta,
Mai rău că mă scutura.

406

Asară-n grădină,
Mi-a spus o vecină,
Cu alta te-ai îmbrățișat !

Of ! pușoru meu dorit,
Pentru tine m-am chinuit !
Căci ca tine-n lumea mare,
Nu-ți găsesc asemănare,
Of ! pușorule.
Pentru tine, ruje plină,
Nici n-am somn,
Nici n-am odihnă.
Pentru tine, ruje creață,
Nici n-am somn,
Nici n-am viață.

407

Iubește-mă, badeo, tu,
Or mă lasă la altu.
Nici nu iai, nici nu mă lași,
Numai necazuri îmi faci !
Uitași, badeo, și tu, ciine,
Cum ziceai tu către mine,
Cînd pe mine mă iubești,
Nici la alta nu gîndești.
Asară pin amurgit,
Cu alta te-am întilnit ;
Cu ea te-ai îndrăgostit,
Lingă ea ai adormit.

408

Foaie verde și-o lalea,
Mindro,-n băătura ta,
Să răsără trestia,
Trestia cu salcia,
Să fete lupoaica-n ea,
Lupoaica și vulpea ;
Puii lor să chiotească,
Pe tine să te jelească.
C-ai avut băiat curat,
Pin' la urmă l-ai lăsat ;
Lăsa-te-ar picioarele
Ca pe mine gîndur'le

409

Frunzuliță foi de fag,
Și-mi prinsei drăguț cu drag :
Cu sprîncenuța cănită
Și cu ceafa potrivită,
Cu căciula negrișoară,
Unde mi-l văd, cad în boală.
Da'-mi pleacă în slugărie,
Iși ia țoale de cununie ;
Țoale noi de mătasă,
Ca să-i fiu eu de mireasă.
In altă țară mi-a trecut,
Nu știu ce s-a zăbovit,
Altă mireasă-a găsit,
Pe mine m-a năpustit.
Foale verde avrămeasă,
Da' el mie-mi trimeasă,
Cînd oi zice de-o negară,
Pe trei paie de secară :
— Mă-nsor, mîndro,-n altă țară !
Da' eu lui îi trimesei,
Pe trei paie de ovăz :
— Insoară-te sănătos !
Da' el mie iar trimeasă,
Pe trei foițe de-alun,
Ca să mă duc să-l cunun.
Frunzuliță foi de nuc,
Da' eu, vezi, zo, nu mă duc.
Cînd oi zice de-o alună,
Dară muma, zo, mă mină :
— Du-te, soro, de-l cunună,
Că ț-a fost drăguț de-o lună.
Mă dusei și-l cununai,
Luai vinu și-l blestemai,
Din guriță-așa rugai :
— Cînd oi zice de-un pirău,
Fine, finișoru meu,
Să dea bunul Dumnezeu,
Nici mai bine, nici mai rău,
Numai cum oi zice eu.
Lină verde de-un susai,

435

Nouă cocoane să-mi ai ;
Frunză verde măcieși,
Nouă coconași să faci,
A de zce coconiță,
Să-mi faci cu dînsa-o fetiță,
Să te poarte pe uliță.
Pe ulița orbecească,
Pin malaua țigănească,
Lumea să te dăruiască ;
Nici cu mult, nici cu puțin,
Cu trei cară de blestem.
Vii și la bordeiu meu,
Să te dăruiesc și eu
C-o cofiță de mălai,
Coaptă-n țăst de nouă ai,
C-ai mințit c-ai să mă iai.

410

— Floricică de la munte,
Ce-ai pus cununa pe frunte ?
Doboară-ți cununa ta,
Ne secași inimioara.
Floricică brumuită,
Ce ești neagră și pirlită,
Și peste zi ofilită ?
Floricică-ntunecată,
Ce ești neagră și uscată,
Și la inimă secată ?
Or bruma te-a brumuit,
Or că roua te-a bătut ;
Or soar'le te-a pripit,
Or că vremea i-a trecut ?
Floricica sta zicea :
— Nici roua nu m-a bătut,
Bruma nu m-a brumuit,
Soarele nu m-a pripit ;
Nici vremea nu mi-a trecut,
Ibomnicu m-a urit,
Că sînt neagră și uscată,
Și la inimă secată,

Sînt de ibomnic lăsată.
M-a iubit și m-a lăsat,
La inimă m-a secăt ;
Lăsa-l-ar picioarele,
Ca pe mine gîndurile.
Unde-o fi drum glonțuros,
Acolo să cadă jos,
Pică-i carnea de pe os,
C-a fost naica prea frumos,
Și la vorbă mîngios.
Unde-o fi drumu mai rău,
Să-l ajungă dorul meu ;
Doru meu și mila mea,
Cu dureri și boală grea,
Că mi-a secăt inima.
Să cadă-n boală la pat,
Să nu mai dea peste leac
Că inima mi-a secăt,
Să se ducă pomina,
Blestem de ibomnică,
Și la Maica Precesta.

411

— Spune-mi, mîndro,-adevărat,
Pe cînd eu am fost soldat,
Ciți voinici te-a sărutat,
De ți-e obrazu pătat ?
— Nima nu m-a sărutat,
Da' de deasneață m-am sculat,
Și m-am dus pe la grădină,
De m-a mușcat o albină !
— Taci, mîndruțo, nu minți,
Căci albina n-are dinți ;
Albina unde te mușcă,
Acolo locu se umflă.
Da' voinic und' te-ncolțește,
Carnea-acolo se-negrește ;
Văd, mîndro, că te-ai iubit,
Cu cine mi-ai nimerit !

412

Fetiță din altu sat,
Plecată de la bărbat ;
Eu plecat de la muiere,
Amîndoi pe drumuri grele.
Mîndra mea ce-o am acuma,
N-aș da-o pe toată lumea ;
Că cu lumea n-am ce face,
Da' cu mîndra fac ce-mi place.

413

— Ziua bună, fa muiere,
Mă duc la mîndrele mele,
Ce m-am iubit eu cu ele
Și ne-am făcut drăgostele !
— Ba, omule, nu te duce,
Că te scald în lapte dulce !
Să mă scalde cine-o vrea,
Eu mă duc la mîndra mea,
Ce mi-a făcut dragostea,
Din copilăria mea,
Cît oi fi n-oi mai uita !

414

Cite mîndre-am sărutat,
Să le-adun aș face-un sat :
Numai sat de nevestele,
De fetițe tinerele.
Și eu să mă plimb prin ele,
Să văd care-i mai frumoasă,
Să-i fac lecră de mătăsă.

415

Nevestică cu bărbat,
Frumoasă din altu sat,
Fă-mi și mie loc în pat,

Că și eu-s voinic curat,
Tinerel și ne-nsurat,
Nici mustața nu mi-a dat,
Cum sînt bun de sărutat !
Culcă-mă pe lingă tine,
Că-i pomână și cu mine ;
Măcar să fiu la perete,
Cu gura friptă de sete.

416

Și-mi țin minte de băiat,
Toată noaptea stam pin sat.
Pentr-un pic de sărutat
Mă culcam și necinat,
Dormeam noaptea pe su' gard,
Baș ca vițelu-al minzat,
La poarta cui s-a-nsurat,
Să scol neveste din pat.

417

Plîngeți, ochi, și lăcrămați,
Să voi sînteți vinovați !
Ce iubiți nu mai lăsați,
Vreți cu voi tot să luați.
Eu le-am spus la ochii mei
Să nu fie lăcomei,
Nu privească la femei,
Să puiază boala-n ei...
Că femeia-i ca femeia,
Cînd vin sărbătorile,
Cănește sprîncenele ;
Și-și fărbuie buzele,
Ca să-mi fure mințile.

418

De-aș avea și eu vruna,
Tinerică, frumușea,
Cum văzui una colea,

N-aş mai bate negura.
Că-i negura negureasă,
Da' poteca-i lunecoasă
Şi lumina-ntunecoasă,
Şi-o brodesc la altă casă,
Cu nevastă mai frumoasă,
Cu bărbatu nătărău,
Acolo mă trag şi eu.

419

De-oi mai fi şi oi trăi
Fată mare n-oi iubi ;
Ma să iubesc o nevastă,
Fără bărbat, ce m-aşteaptă.
Sara la conac,
Să mă culce-n pat.
Aşternui foi de tei,
Ii făcui pe voia ei.
Aşternui pat de bujori,
Ne iubirăm pînă-n zori.
Eu Ț-am spus, mîndruță,
Lasă fereastra deschisă ;
Să te văd cum ești culcată,
M-aştepti pe pat răzimată.
Dacă ești culcată rău,
Să mă-ntorc cu Dumnezeu ;
Dacă ești culcată bine,
Să mă trag pe lingă tine.
De-ți va fi, daică, de mine,
Să iau pătura pe mîină,
Şi să sui tu la grădină,
Să dai naicului gură
Măcar pentru o lună,
Şi aia ar fi destulă.
De va fi vrun voinic,
Să-i dai gură pe nimic ;
De va fi vrun putregai,
Nu dai gură nici pe bani.
Țolițele de pe tine,
Toate-s luate de mine ;
Numa cîrpuța din cap

Ți-e luată de bărbat,
Da' ş-aci-s eu mestecat,
Banii-ai de pe sărutat...
Cînd văd omu al frumos,
Mă trag îndată sub coş,
Şi mă fac că şuşcuresc,
Pînă cu naica-mi vorbesc.
Cînd l-aud pe al urît,
Inchid uşa şi mă rid,
C-aşa maica m-a-nvăţat,
De cînd eu m-am ridicat !
Dacă Ți-e omul urît,
la sfoara, leagă-l de gît,
Şi mi-l du-n piaţ',
Şi vinde-l pe un sfaņ.

420

Foaie verde foi de tei,
Cît oi fi, cît oi trăi,
Fată mare n-oi iubi.
Că e fată cu belea,
Ori că pleacă fata grea,
Şi mi te dă de belea,
Ți să duce moşia.
Cînd oi zice foaie lată,
Da' mai bine o nevastă,
Că ce nu ştii ea te-nvață,
Că pe mica nevestică
O iubești fără de frică.

421

De-aş putea cînta ca cucu,
Nu m-aş mai duce la lucru ;
Să rămîn la mîndre-n sat,
La mîndruțe cu bărbat.
Să le-aud vorba şi sfatu,
Cum își măghie bărbatu ;
Cu pămînt de la mormînt

Să rămiie mut și surd ;
Să-i puie căpițele,
Să-i ia dracu mințale.

422

De ai nevastă frumoasă,
Dă-i drumu ca să iuească,
Să nu se îmbolnăvească.
Că așa a fost și-a mea,
Și-a-nceput ca să iubească,
Ca să nu se-mbolnăvească.

423

Mă Gheorghită, Gheorghelaș,
De dimineață te sculași,
Pe-ai ochi negri te spălași,
Fuga calu-ncălecași,
La mindruța că plecași.
De-ajunse la Oltu-al mare,
Gheorghită-l trece călare ;
Slugile îl trec înot,
Că așa ele îl pot.
Gheorghită cum ajungea,
El din gură-așa grăia :
— Dea Mărie dumneata,
Plecai asară la casa ta ;
Cu papuci și cu smochine,
Da' și cu multe măslīne.
Cu fustă de linărie,
Și papuci de-ai din cutfe.
Cum fu noaptea-ntunecoasă
Și poteca-alunecoasă,
Nemerii la altă casă,
Cu mindră și mai frumoasă,
Da' cu bărbatul nătărău,
Așa că nu-i pare rău ;
D-aia mă trag și eu,
Unde nu fac nici un rău.

424

— Leliță Săftiță,
Glas de porumbiță,
Deșchide ulița,
Să-ți sărut gurița,
Că e mult de-asară,
De cînd șed pe-afară.
Ploaia că-mi ploaie,
Giubeluța-mi moaie ;
Picătura-mi pică,
Fermeneaua-mi strică.
Nu mi-e de giubea,
Nici de fermenea,
Mi-e de dumneata
Și de gura ta,
Că te-aș săruta
Și te-aș răsfața.
— Du-te, naică, du-te,
Pe drumu-al cu punte ;
Du-te și te culcă
Și pieri ca nălucă.
Că mi-a venit omu,
Nu-ți mai pierde somnu ;
De mi-o fi de tine,
Te chem eu la mine,
In mijloc de noapte,
C-adorm toate ape.
De-oi fi la fereastă,
Mă săruți pe față ;
Sărut cu dulceață,
Pentru toată viață.

425

Spune, mindră, dacă poți,
Nu mă ține pe la porți,
Că mă latră ciinii toți,
Mă face lumea că-s oț.
Nu sînt oț eu de furat,
Numai ce mi-am sărutat ;
Nu sînt oț eu de oție,
Numai sînt oț de iubire.

426

— Ieși, mîndruțo pîn' la mine,
Ce-mi vorbii eu ieri cu tine ?
Că-ți surup casa pe tine,
Să duce pomina-n lume !
— Nu ies, neică, pîn' la tine,
Că-mi ești, neică, mare cîine,
Că prea mult te rizi de mnie ;
Că mă iubești dușmănește,
Mi-ai frînt osu ca la pește !
Durerea nu mă slăbește,
Da' ușor mă prăpădește.

427

Cînd oi zice foale lată,
Toată noaptea-ți bat la poartă,
Da tu dormi, durmire-ai moartă.
O căța neagră și cioantă
Mă goni mălăua toată.
Cînd să trec peste-o grădină,
Da ea m-apucă de mînă ;
Cînd să sar peste-un pîrleaz,
Dînsa mă mușcă de nas.
— Eu nu dorm, durmire-ai moartă.
Și-am o cumnată și-o soacră,
Stau pe vatră și mă latră.
— Ia cleștele de pe vatră,
Sparge-i capu la cumnată ;
Ia cenușa pîntră mînă,
Scoate-i ochii la bătrînă ;
Vino, ieși la noi la poartă,
Nu dormi, durmire-ai moartă !

428

— Dare-ar, dare-ar Dumnezeu,
Mîndro, bărbățul tău,
Ologi-l-ar sfîntu soare,
Să nu treacă pin ogoare,

Să te mai iubesc și eu,
Că duc dorul cel mai greu.
— Taci, mă naică, nu vorbi,
Că mai bine l-ar ologi ;
Ba mai bine să-l chiorască,
Pe noi să nu ne privească.
Că cel olog șade la foc,
Și vede cu ochii tot ;
Da' cel chior la părete,
Și nici bine nu ne vede.
Pînă daica se iubește,
Inimioara-și răcorește,
Pin casă el boscorodește,
Da' nimic nu bănuiește.

429

— N-ai, mîndruțo, copil mic,
De-nserezi cu neica-un pic ?
— Am bărbat și copil mic,
Dar nu mă tem de nimic ;
Copilul l-am înțarcat,
Bărbatul l-am fermecat
Cu pămînt de la mormînt,
Ce i-am pus în așternut,
Să se scoale surd și mut,
C-așa daichii i-a plăcut.
L-a lăsat cu mîini, cu ochi,
Să nu dea ziua prin gropi ;
Să vadă și Dunărea,
Ca să se-nece-n ea.

430

— Fire-ai, mîndro, tu să fii,
Cu casă și cu copii,
Cu bărbatul tău dintii,
Mă făcuși de te iubii.
Tu nevastă cu copii,
Eu acuși iubii întii !
Tu nevastă cu bărbat,

440

Da eu tinerel dănac.
Fa nevastă cu bărbat,
Ce umbli sara prin sat,
Că ai copii și bărbat ? !...
— Copiii mi i-am culcat,
Bărbatul l-am fermecat
Cu țărina de su' pat
Și cu nuietele din gard.

431

Lină verde de-un trăscau,
Mindro, bărbățul tău,
Ologi-l-ar Dumnezău.
Cînd oi zice foaie creață,
Da' să nu ți-l ologească,
Ochii în cap să-i plesnească.
C-al olog șede la foc,
Și pin casă vede tot.
Da'-l chior șede la părete,
Și-n casă nimic nu vede,
Pină ne iubim cu sete.

432

Fă-mă, Doamne, ce m-oi face,
Fă-mă gogoloi de tină,
Să fiu la mîndra-n grădină ;
Fă-mă gogoloi de tei,
Să m-arunc între femei,
Ca să le-aud eu sfatu,
Cum își blastămă bărbatu,
Și l-e vorba tot la altu.

433

— Răvaș, puică, răvaș, dragă,
Răvaș de la-mpărăție,
Mindro, bărbățul-ți vie !
— Las' să vie, dracu știe,

Calea mărăcini să-i fie.
Eu cămașa i-am spălat-o,
Cu baligă i-am frecat-o,
După ușa-am lepădat-o.
— Răvaș, puică, răvaș, dragă,
Răvaș de la-mpărăție,
Mindro, ibomnicu-ți vine !
— Las' să vie, daica știe,
Calea trandafiri să-i fie.
Eu cămașa i-am spălat-o,
Cu busuioc i-am frecat-o,
La țitișoare-am uscat-o.
L-ale țite gogoneață,
Ca și para pădureață :
Cînd o muști, îți cade greață,
De nu mai o lași din brață.
Și cămașa i-am spălat-o,
Și-n lădiță-am atîrnat-o ;
In lădiță cu gutui,
C-așa-i place dumnealui.

434

Mindro, cum de nu plesneam,
Mai bine țindări mă făceam,
Cînd băteam la tine-n geam,
Și eram tînăr durlan ;
Iubeam fete cîte-un an,
Și le schimbam ca pe ban ;
Dar de cînd mă însurai,
Cu frînghiile mă legai.
Mai iubesc ș-acum neveste,
Imi dete barba făr' de veste ;
Mustățile îmi crescură,
Iar mîndrele mă urîră.

435

Și iar verde iarבă creață,
Mult mi-e drag trăind viață,
Tinerel făr-de mustață,

Mîndra fără pui în brață,
Că mi-o iubesc cu dulceață.
Că trecui pe drum asară
Și dușmanii mă aflară,
Și ziseră că m-omoară.
Mă-ntîlnii cu mîndra-n cale
Și-i spusăi c-o să m-omoare,
Da' ea zisă cu-ntristare :
— Că eu mi-am auzit,
Nevastă-ta a vorbit,
Să ne prindă la iubit,
Să ne-aștearnă la pămînt.
— Mîndro, mîndruleana mea,
Nu asculta tu de ea,
Ș-ascultă de vorba mea :
Cînd o fi la moartea mea,
Să-mi ții tu lumina ;
Să mor cu ochii la ea,
C-așa este dragostea.
Cine știe-o purta,
Că e dulce, săraca,
Nu o mai pot uita ;
Că m-am învățat cu ea,
Din copilăria mea.

436

Ce mi-e drag noaptea de vară,
Cum dorm nevestele pe-afară,
Dezbrăcate-n pielea goală ;
Cu pătura pe picioare,
Să-l facă pe om să moară !
Le cîntă prefăcători,
Le scoală la cîntători
Ca să facă demîncare,
Nu moară plugari de foame.
Da' cornașii după fete,
Gendarii după neveste ;
Boii pasc la iarbă verde,
Că iubitul li se crede.

437

Foaie verde sălcioară,
Mult mi-e drag noaptea de vară,
Cînd dorm mîndrele pe-afară,
Dezbrăcate-n pielea goală.
Să fiu și eu lîngă ele
Ca luceafăru-ntre stele ;
Să fiu eu un pîndăraș,
Să le păzesc, mînce-le-aș !

438

Muica zice să mă-nsor,
Să-i aduc un pui de nor'.
Ali taica nu mă lasă
Să-i aduc pe dracu-n casă.
Eu de taica nu ascult
Și pe potecea mă duc.
Poteceaua-i lunecoasă,
Să-mi frîng șelele și oasă.
Cînd cătai pe vale,
Este-o casă mare ;
Ieși-un ciine de bărbat,
Și iute m-a întreat,
Mă întreată ce eu cat.
Ii spusei : pe un firtat,
El m-apucă după cap,
Și strigă comșile
Ca s-omoare ciinele,
Că ne țucă mîndrele.

439

Vecină, dragă vecină,
Ține-ți bărbățelul bine,
Că vine sara la mine,
Vine sara pe-nserat,
Tremurînd pe lîngă gard.
Vecină, dragă vecină,
Eu sînt femeie miloasă,

442

'L iau de mină,-l bag în casă,
li pui masa să mănince
Și-i fac patu să se culce.
Peste noapte frig și ger,
Mă bag și eu lângă el.
Femeia care-i femeie,
Se scoală de dimineață,
la boabe de grâu în poală,
Și iese la pui afară.
Și-mi strigă găinile,
Pui, pui, pui, porumbele !
Alba este, neagra nu-i !
C-am făcut o fripturică,
Asară vecinului.

440

Foaie verde, foaie creață,
Nevasta ce e iubeață,
Se scoală de dimineață,
Dă cu rumeneală pe față.
Iese pe prispă afară,
Cu vreo cîtea boabe-n poală,
Și strigă găinile,
Așează sprincenele :
— Pui, pui, pui, na fa porumbaca !
De-oi mînca, de n-oi mînca,
Imi fac și eu datorința,
Să dau lui nelca gurița.

441

Cînd pusei picioru-n prag,
Prostu mă-ntreabă ce cat ;
li spusei că apă rece,
Pe la poarta lui ce trece.
Băui apă, nu băui,
Mîndrii cu ochiu-i făcui ;
Și să iasă pin grădină,
Cu păturica pe mină,

Rupînd cîte-o bolbotină,
Să nu-i bage nima vină,
Cînd oi ieși pin grădină.

442

Cînd oi zice izmă neagră,
Speriat omu mă-ntreabă,
Și mă-ntreabă de cercei,
Cin' mi-a dat banii pe ei ?
— Cui i-e drag de ochii mei !
Și mă-ntreabă de mărgele :
— Cin' mi-a dat banii pe ele ?
— Cui îi plac zilele mele !

443

Răsari lună cu lumină,
Pe la mîndra pin grădină ;
Să vadă mîndra cînd vine,
Să nu-i dea vrun mărăcine.
Colea de la deal de casă,
Șede mîndra mea nevastă,
Cu văruică-sa la masă.
— Ia, văruică, de mănîncă !
— Eu, văruică, piine nu mănînc,
Da' nici vinu nu ți-l beau,
Numai bărbatul ți-l iau.
Da' eu nu ți-l iau de tot,
Și ți-l iau la sărutat,
Și ți-l sărut pe obraz,
Ca să-ți facem la năcaz.

444

Vino, vino, neiculiță,
Că nu mi-e bărbat de viță,
Și s-a dus la o chirie
Să-și plătească-o veresie,
Și mai are datorie.

445

Vezi, muierea ce-i a dracu,
la cirpa și leagă capu,
Ș-apucă-n tufă la altu ;
Cu ploschița de rachiu,
Cu ouă coapte su' briu.
Astă mîndră ce-o sărut,
Nu mai pot să mi-o zăuit,
Pînă m-oi băga-n pămînt ;
Pămînt să tragă pe mine,
Nici atuncea n-o uit bine ;
Comșia cu scîndura,
Popa cu cădelnița,
Ș-atunci este tot a mea !

446

Pitulica, fată mare,
Duce la plug demîncare.
Iar atunci și nici atunci,
Iar atunci și niciodată,
Pînă-oi iubea lumea toată,
C-am iubit în șapte sate,
Cătai Craina jumătate,
Timocu a treia parte,
Iubii nevestele toate,
Da' fetele jumătate !
Se dau după bălegari,
Dau gura la lăutari,
Fac copiii dolofani
Și-i îngroapă-n bălegari ;
Da' să pitulă pin boji,
Fac copii de-ai ogîrcioși.

447

Bate vîntu,
Su' pămîntu,
Să răsără tămîioară,
Să culeg o chită-aleasă,

Să trimet la muiculeasă.
Să mă vadă, să mă creadă,
Cum e zborul cu stoborul ;
Cum e traiul cu vătraiul,
Cum e cina cu prăjina.
Cit fusei la muica fată,
Purtai chită lobodată,
Toate drumur'le slobodată ;
Da' de cînd mă măritai,
Purtai chită de macriș,
Toate drumur'le s-a-nchis.

448

Ară badea cu plugu,
Alătura cu drumu,
Mîndra trece cu prînzul.
— Bun lucru, badeo, la plug !
— Noroc, nevastă, la drum !
— Da' de prînz ce mi-ai adus ?
— Cocoșel în blidișel
Și vin în păruțel.
— Șezi, drăguță, să prînzini,
Amîndoi să ne iubim.
— N-am venit să ne iubim,
Și să mă jeluiesc...
Măicuța, muiere rea,
Nu mai pot trăi cu ea !
Iese-afară ca o pară,
Intră-n casă minioasă
Și zice că nu-s frumoasă..
Tu, badeo, știai bine
Că nu-s frumoasă ca tine,
Ce foc că stai la mine !..

449

Suie Veca pe colnic,
Răsucind la borangic,
Da' și naica după ea,
Cu ploschița-n iepîngea :

— Ia na, Veco, vin de bea,
Că nu este vina ta,
Și e vina mumă-ta ;
C-a grăbit de te-a-nvălit,
Nenvățată la iubit.

450

— Spune,-alimănito, spune,
Mai ai vrunu decît pe mine ?

— Am doi, cu tine trei,
Cu bărbatu-mi face patru.
Pe bărbatu lua-l-ar dracu.
Și-asară îmi sparse capu !
Fire-ai naibii de bărbat,
Toată noaptea umblă-n sat :
Da' cînd vine de pin sat,
Vine de-mi stă supărat.
Ii pun masa să mănînce,
El mă înjură de cruce,
— Ia, omule de mănîncă.
Or nu-ți plac bucatele,
C-ai cinat la altele !...
Lină verde de-un alcaz,
Lui îi căzu cu necaz ;
Se repezi ca un turbat,
Rupse o băchie din pat !
Eu l-întreb de sănătate,
El mi-o măsoară pe spate ;
Eu l-întreb de-i sănătos,
El mă tăvale pe jos.
Dacă-mi făcui și-mi scăpai,
La sănătoasa o luai,
Cam în coate, cam în brînci,
Pînă-ntr-un stol de urzici.
Mă făcui numai bășici ;
Da o căța mare cioantă
M-alergă avlia toată.
— Spune, mindro, povestește,
De ce codru-ngălbenește
De ce omu-mbătrînește ?...

— Naică, codru-ngălbenește
De bătaia vîntului,
De dogoarea soarelui.
Neică, omu-mbătrînește
De grija porezului,
De necazu babelor,
De dragul nevestelor,
Mai cu foc de-al fetelor !

451

Bărbățul meu al bun
Iar asară-mi trase-un pumn.
Mamă, rău m-ai măritat,
După dracu tu m-ai dat.
Da' să-l bată Dumnezeu,
Nici daichii nu-i pare rău.
Eu îi dau zamă de pui,
El mi-arată biciu-n cui.
Mamă, rău m-ai măritat,
Chiar după dracu m-ai dat.
Da' să-l bată Dumnezeu,
Nici daichii nu-i pare rău :
Eu îi dau zamă de pește,
El cu biciu mă pocnește.
Mumă, rău m-ai măritat,
Al dracului bărbat mi-ai dat.
Da' să-l bată Dumnezeu,
Nici daichii nu-i pare rău.
Cînd îl văd culcat în pat,
Parcă-i un broscoi umflat !
Mamă rău m-ai măritat,
Baș după dracu m-ai dat.
Da' să-l bată Dumnezeu,
Nici daichii nu-i pare rău.
Cînd îl văd umblind pin casă,
Parcă-i o broască țestoasă !
Mamă, rău m-ai măritat,
După-un tartore m-ai dat.
Da' să-l bată Dumnezeu,
Nici daichii nu-i pare rău.

452

— Măriuță din Ploiești,
Cu bărbatu cum trăiești ?
— Trăiesc bine baș ca dracu,
Că și-asară-mi sparsă capu,
Cu coada vătraiului
Pe cărarea capului.
Bătu mița cu vătraiul
Că n-a-nvirtejit mălaiul.

453

Izvoraș cu apă rece,
Dare-ar Dumnezeu să sece ;
Să rămână cu nămol,
Cum am rămas eu cu dor.
Să rămână pietrele,
Să le ardă soarele,
Să trec cu picioarele,
Să văd mindrulițele,
Cum le poartă numele.
Să văd pe a mea mindruță,
Ce i-a dat naichii guriță ;
Și s-o văd pe mindra mea,
Cum o poartă mumă-sa,
Numa-n fustă și-n giubea,
Și-n lecră de cădăfea,
Și-n cămașă de altiță,
De-i vedeam sfircu la țită !
Mă-nsurai și luai muiere,
Și mi-o luai fără plăcere ;
Luai strigoaica din lume,
Să-mi aducă galbeni sume ;
Ș-acuș stau să mă sugrume,
Ca să pier fără de nume.
Să laudă pe tot ceasu,
Că mi-adus galbini cu trasu ;
Tot cu ei îmi taie nasu,
C-așa a-nvățat-o ta-su.
Decit cu galbeni în ladă

Și cu nevestă năroadă,
Mai bine cu una săracă,
Ce-i poruncesc să facă.

454

Lină verde trei smicele,
Mă-nsurai și luai muiere ;
Mă bulguii la avere,
La străchini și la ulcele.
Lua-voi strivoaica din lume,
Să-mi aducă galbeni sume,
Să mă fac bogat în lume.
Bate-i, Doamne, vezi tu, banii,
Că bani au și țiganii,
Traiu meu aibă-l dușmanii !
Ziua, noaptea, nu mai tace,
Mă judecă cum îi place !
Mă rog, Doamne, eu ție,
la zilele ori ei, ori mie,
Să mă scap de-așa soție !
Nu vrea dracu să muncească,
Da' vrea tot să porîncească ;
Eu boier, da' ea cucoană,
N-am porumb să duc la moară,
Nici făsui să bag în oală ;
Numai o sticlă cu-albeală,
Ș-o cîrpă cu rumeneală,
Ș-o oglindă subțioară.
Lină verde, bălăboi,
Dă-mă, mumă, după doi,
După-argat, după-un bărbat.
Argatu, argat să-mi fie,
Bărbatu la plugărie !
Dau argatului mîncare,
Să mănince la răcoare ;
Varză verde din grădină,
Și-o oca de slănină ;
Mănince cu voie bună,
Dacă-i inima creștină.
Dau bărbatului mîncare,
Să mănince-n cimp la soare,

446

Zărzăvat cu zăr de oale,
Puterile să-i mai moaie.
Săracu bărbatu meu,
Da' nu știe ce fac eu :
Eu acasă beau, măninc,
Și cu care vreau mă culc.
Da' el pe cîmp muncește,
Muncește cu palmele,
Blăstămindu-și zilele,
Zilele și nopțile !
Da' eu cu păharăle,
Amețindu-i mințile,
Să vezi, cîte pară-i dau,
Atitea ciumege-mi iau !
Vine bărbățalu-acasă,
Să șadă și el la masă ;
Da' se bagă și pin șatră,
Găsi cotoaie pe vatră ;
Da ea,-n pat, legîndu-și capu,
Ca să n-o vadă bărbatu.
Da el omu dracului,
Lo răstiu jugului,
Dete-n fruntea capului,
Sparse cuibu dracului !
I-auzi bine, fa vecină,
Poartă-ți bărbățelu bine,
Tot vine sara la mine !...
Eu sînt femeie miloasă,
'L-iau de mîină,-l bag în casă,
Pe-afară să nu răcească.

455

— Foaie verde foi de prună,
Am luat o mîndră nebună ;
Dimineața cînd se scoală,
Își face pin curte fală.
Își ia cîte-un băț în mîină,
Se plimbă pin bătătură ;
Din gură tot bombonește,
Și pe min' mă ocărește.
— Cum, Doamne, să fiu eu bună,

lubită la cîte-o lună ;
Nu mă vede c-ard în foc,
Și că n-am avut noroc ?
Da' el vine de pin sat,
Cînd cocoșii mi-au cîntat.
Vine, s-așează pe pat
Și tot el e supărat.
De-i pun masa să mănince,
El mă înjură de cruce,
Da' de-i pun sticla cu vin,
Înima-i numa venin.
— Ia, bărbate, și mănincă,
Mănincă fără de frică,
Că eu nu l-am otrăvit,
Pe mine m-a-mbolnăvit.
Nu-ți mai plac bucatele,
C-ai mîncat la altele !
De-ți dau ciorbă de pui,
Tu-mi arăți biciu din cui.
Da' de-i dau fripturi de pește,
El cu biciu mă lovește,
Trupușoru înnegrește,
De groapă mă pregătește.

456

Zice lumea că nu-s bună !
Cum naibului să fiu bună,
lubită la cîte-o lună ?
Nici atunci cu voia bună,
Ș-atuncea cu mare silă.

457

Foaie verde trei smicele,
Mă-nsurai și luai muiere,
Și luai muma mumii mele,
Înima e numai jele.
Fire-ai dracului de naș,
Cu cine mă cununași,
Cu năroada din ogaș !

— Ba să îi al dracu, fine,
 Eu nu sînt nimic de vine,
 C-au fost ochii și la tine,
 S-o privești pe fina bine.
 — Zi-i, nașule, să se ducă,
 Că la noapte mă mîncă,
 As'noapte cînd m-am culcat,
 Mă mir cum nu m-a mîncat,
 De intră în vrun păcat!
 De nu m-o mîncă la noapte,
 Să știți că nu mai am moarte!
 — Nu pot, fine,-o dudăia,
 Că te-am cununat cu ea,
 Cu lăutari și cu tobă,
 Ți-am dus pe dracu-n sobă;
 Cu lăutari și nuntași,
 Ți-am adus pe dracu naș.
 Nu știu a cui vină să fie,
 D-așa cînta mierla-n vie:
 „N-o luat fata comșie
 Să-ți întoarcă vorba ție,
 Și ia fata-a mai săracă,
 Ce i-oi porinci, să-ți facă!
 Dacă este lada goală,
 Da' e frumoasa marghioală!
 Degeaba este bogată,
 Dacă îmi este buzată“!
 M-am bucurat la moșie,
 Și m-a dus la sărăcie.
 Vîndui via și moșia,
 Și mi-am adus sărăcia;
 Vîndui via și moșia,
 Și năroada tot acia...
 Nu știu singur ce-aș mai da,
 Să mă văd scăpat de ea!
 Că nu știe nici să toarcă,
 La o motcă să desfacă.
 Nu știu ce dracu să-i facă,
 Crezi că este o vacă.
 Decît ar torcea la in,
 Mai bine ar bea la vin;
 Bea și vin, bea și rachiu,
 Și uită furca din briu.

Nu știu-ncotro s-o apuc,
 M-aș îngropa sub un nuc;
 Cum luai sapa să mă-ngrop,
 Da' năroada, iac-o, hop!
 Săpai groapa jumătate,
 Otontoace e la spate;
 Numai ca să-mi fac eu moarte,
 Să scap de ea și de toate.

458

Ș-am zis verde mărăcine,
 Cînd te văd, mîndro, pe tine,
 Tremură carnea pe mine,
 Picioarele nu mă ține,
 Cînd te văd pe drum trecînd,
 Cu mîinile pălăind
 Și cu sucna trăgînd vînt,
 Stau în loc și mă zăuit,
 Mîndro, pe unde-ai trecut,
 Cu ochi negri lăcrămînd
 Și din gură blăstămînd:
 — Plîngeți, ochi, și lăcrămați,
 C-așa voi mi-ați fost ursați
 De doi părinți blestemați!
 Descunună-mă, părinți,
 Că n-am cină cu lumină,
 Nici un prînz cu voie bună!...
 Cînd mi-e bucătura bună,
 Dă cu pumnul peste gură;
 Cînd mi-e bucătura dulce,
 Ia ciumagu și să duce,
 Ochi-mi lăcrămează, plînge...

459

Foaie verde de-un atlas,
 Mă-ntreabă mîndrele az,
 Ce dracului nu sînt gras?
 Cum dracului să fiu gras,
 Nu mă văd că trag necaz,

Tot cu năroada de-acas' !
N-o iubesc, nici nu o las,
Numa ce-mi fac la năcaz ;
N-o iubesc, nici nu o iau,
Nici altuia nu i-o dau !

460

Verde de-un dudău,
Fată de birău,
Fă pe gândul meu,
Ca să te iau eu.
Fata ce-mi zicea :
— Ba, băiete, ba,
Că m-oi înșela ;
Tu mă-nșeli pe mine,
Eu de ris în lume.
Băiatu de-mi vedea,
Făcea cum făcea,
Cu fata-mi pleca.
Șezură su' prun
Și-i puse mîna-n sîn ;
Șezură su' nuc,
De trabă s-apuc.
Să trezi deodată,
Văzu, nu mai e fată :
Ședea la pîrău,
Și, zo, plîngea rău !
Băiatu-i zicea :
— Fată de birău,
Ce stai la pîrău ;
Rogi pe Dumnezeu,
Ca să te iau eu.
Eu te-oi lua pe tine,
Cînd oi vede lupii-n stîină,
Stîind cu oile de mîină ;
Oile să le păzască,
Nici pe miei să nu-i dîrască,
Și iar te-oi lua pe tine,
Cînd oi vede urs cu cercei,
Păzind la cîrduri de miei ;
Și el să-i păzească,

Nîmic să nu-i dîrască.
Iar pe tine te-oi lua,
Cînd popa-al de la noi,
Cîntînd din cimpoi,
Fiînd Paștele joi.
Și iar te-oi lua pe tine,
Cînd oi vedea în lume
Vulpea bătrînă
Păzind la găină ;
Da' să le păzească,
Să nu le dîrască.
Iar te-oi lua pe tine,
Cînd oi vedea-n lume
Un iepurel șchiop,
Să șadă în vîrf de plop
Și să joace-n loc.

461

Și-am zis verde măr uscat,
Sînt fată de măritat ;
Mi-a venit băieți din sat,
Și măicuța nu m-a dat ;
Mi-a venit unul urît,
Ăla mamei i-a plăcut.
Frunză verde măr uscat,
Să vă spun că era nalt ?
De înalt era înalt,
Ședea-n picioare su' pat ;
Cînd trecea pe lîngă lac,
Broasca-i da cu laba-n cap.
Cînd trecea pe lîngă gîrlă,
Broaștele-i scui-pau în gură.
Și de luat l-am luat,
Ș-am plecat la cununat ;
Cînd intră-n biserică,
Tontu mi se-mpiedică,
Se-mpiedica și cădea,
La picioar'le lui popa.
Scoal', uritule, de jos,
Că nu ești așa frumos !
Scoal', uritule,-n picioare,

449

Că nu ești atît de mare !
După ce m-am cununat,
La soacră-mea am plecat ;
N-apucai să urc scara,
Tontu cerea mîncarea.
Arunca-i voalul din cap,
Lăsai dracu măritat,
Luai rochia de mireasă,
Ș-am plecat la mama-acasă.
Frunză verde măr uscat,
Nu-mi trebuie măritat !
N-am șezut două-trei zile,
Veni tontu după mine ;
N-a venit de altceva,
Cu trăsura, să mă ia !
Fugi, tontule, de la prag,
Să vină care mi-e drag !
Fugi, tontule de la ușă,
Că-ți scot ochii cu cenușă,
Și nu mi-e de arsu tău,
Cum mi-e de păcatul meu ;
Decît viața cu urît,
Mai bine moartă-n pămînt.

462

Cînd oi zice un susai,
Mică eu mă măritai,
Numai de trisprezece ai,
Soacră rea îmi căpătai.
Șede-n vatră și mă latră,
Și-mi strigă că nu sînt fată.
Mă mină la secerat,
Fără rudă de bărbat.
Secerai cît secerai,
Deștiu-al mic că mi-l tăiai.
Lină verde un spanac,
Ajunsă vorba din sat,
Bărbatu mi s-a-nsurat.
Frunză verde de fâsul,
Dacă-mi văzui și-mi văzui,

Lăsai locu nefurșit,
Și griu neisprăvit.
Lăsai snopu nelegat
Și pologu răsfirat,
Și griu nesecerat,
Am alergat drept în sat,
Să-mi aud pe care-a luat.
De-ar fi vruna mai bună,
Să se țină ca o zină ;
De ar fi vruna mai proastă,
Ducă-se dracu pe coastă,
Bobocii ca să-și păzească.

463

Negru, Doamne, e pămîntu,
Dar mai negru e urîtu.
Din om te face neom,
Că dormi și nu-ți vine somn.
Ai mînca și nu ți-ă foame,
Dar te usuci din picioare,
Știi, ca floarea de cicoare.
Toată boala are leac,
Da urîtu n-are cap ;
Numai o scîndură de brad
Ș-o pită bună la cap.

464

Geaba, mumă, m-ai făcut,
Că m-ai dat după urît ;
Dă-mă, mumă, după-al drag,
Ii trec voioasă peste prag ;
El mă bate și eu tac,
Dar cămașă tot îi fac ;
Că-mi este bărbat iubit,
Cum inima mi-a dorit.
Nu mă da după urît,
Să-mi fie greu și-n pămînt ;
Dă-mă după om curat,

450

Nu fă cu mine păcat !
Ferice-i omul frumos,
Cum ajunge, bagă-n coș.
Morărița-i strigă-ntr-una :
— Stai, băiete, nu turna,
Pin' ce nu m-oi săruta,
Să plătești tu vama ta.
Că dacă m-oi săruta,
Singură ți-oi măcina ;
Singură să te iubesc,
Sufletul să-mi răcoresc.
Vai de omul cel urit,
Nici la moară n-are rînd.
De urit mă duc, mă-nec,
De frumos Dunărea trec.
De urit eu plec de-acasă,
Dar uritul nu mă lasă.
Cu frumosul plec în lume,
Și nu-l las de lingă mine.
Unde șede cel frumos,
Crește iarbă și rogoz ;
Unde șede cel urit,
Rămîne pămînt pîrlit.
Uritul merge pe sec,
Și strigă : mă-nec ! mă-nec !
Frumosul merge pe apă,
Și strigă că nu se-nacă.
Pămîntul să ocoliți,
Cu urit nu te măriți ;
Da' cu frumos orișicînd,
Că ți-e-n inimă și-n gînd.

465

Foaie verde iarbă ra,
Dragă, drăguleana mea,
Tu pe mine m-ai uitat,
Cu altu te-ai cununat.
Ți-ai luat urit de o zi,
Și ți-o fi pină-oi trăi !
Ți-ai luat urit de-o noapte,
Și ți-o fi pină la moarte.

466

Muica mea ce m-ai făcut,
Nu mă da după urit,
Că cu urit nu mă culc,
Ci cu pătura m-astruc !
Nici pe drum eu să nu-l văd,
Că pe mărăcine șăd.
Dă-mă, muică, după drag,
El mă bate și eu zac,
Numai că îi mor de drag.

467

Cît e lumea pe su' soare,
Nu-i ca doru arzătoare ;
Că doru unde să pune,
Face inima cărbune
Cîtă boală e su' lună,
Nu e ca doru nebună.

468

Cine n-are dor pe vale,
Nu știe luna cînd răsare,
Fie noaptea cît de mare.
Cine n-are dor pe luncă,
Nu știe luna cînd se culcă
Și noaptea cît e de lungă.

469

Cînd oi zice trei alune,
Cite focuri ard în lume,
Nici unu nu arde bine,
Cum arde inima-n mine.
Și arde cu lunile,
Și cu săptăminile,
De-ți răpune zilele.

451

470

Cînd oi zice bobului,
N-am o scară să mă sui
Sus în slava cerului,
Să iau cheia, să descui,
Să dau drumul dorului
Pe fața pămîntului.

471

— Tu te duci, badeo, sărace,
Eu cu doru tău ce-oi face ?
— Tu, mîndro, n-oi face rău,
Că rămîi în satu tău ;
Da' o fi sărac de mine,
Că mă duc în țări strine,
Unde nu cunosc pe nime ;
Numai frunza și iarba,
Și doru de la mîndra.

472

Bate, vîntule, mai bine,
Și ia doru de la mine ;
Și du-l pîn' la mîndra mea,
Ca să aibă dor și ea.

473

La noi, mîndruță,-n obor,
Mi-a ieșit un pui de dor ;
Mi-a ieșit și mi-a-nflorit,
Și umbră că mi-a făcut.
L-aflară comșiile
Și-mi furară cheile,
Descuiară porțile,
Scuturară florile,
Stricară dragostele.

474

— Eu, mîndruțo, plec, mă duc,
Eu mă duc în țări strine !
— Ia-mă, badeo, și pe mine,
Und' te duci în țări strine !
De ți-o fi, badeo, rușine,
Fă-mă briu pe lingă tine ;
De ți-o părea briu greu,
Fă-mă lumină de său
Și mă pune-n sinu tău.
De-oi vedea că mă topesc,
Suflă să mă răcoresc.
Lumina ți-o trebuia,
Unde tu te-oi însura.
Lumina ți-o lumina,
Și lumea te-o întreba :
— Ce lumină e asta ?
— Asta-i lumină de seu,
Mîndruța din satu meu ;
Asta-i lumină de ceară,
Mîndruța din a mea țară.

475

Frunză verde mărului,
Fire-ai, lume, focului,
Că m-ai dat dorului,
Cînd e vremea lucrului.
Cînd oi zice frunzișoară,
Ia ieși, mîndro, pe-afară,
Să-ți văd ochii strălucind,
Cu gurița chiotind,
De dragoste mă aprind.

476

Vîntu bate-ncetișor
Și-mi aduce, duce dor.
Este vînt de primăvară,

Cu miros de tămîloară,
Cu miros de viorea
Și cu dor de la mîndra.

477

Încotro plec, încotro mă duc,
Ori de ce lucru m-apuc,
Doru-mi vine ca un lup,
Și n-am cu ce să-l înjug!
De mă duc la lucru-n cîmp,
Vine doru ca un lup!
Dacă-mi vine ca să cînt,
Ori să mă las pe cîmp,
Și eu de n-aș ști să fug,
Jos pe pămînt m-aș lăsa,
Inima-n mine-ar crăpa,
De dor nu mai m-aș scula!

478

Dorule, bucată-amară,
Ieși de la inimă-afară,
Dorule, bucată rea,
Ieși de la inima mea.
Dorule, urît de lume,
Nu te mai lega de mine.
Dorule, arde-te-ar para,
Mi-ai făcut fața ca ceara
Și inima ca cerneala.
Dorule, arde-te-ar focu,
Mi-ai făcut fața ca socu.

479

Bate vîntu, iarba scoală,
Doru mîndrii mă omoară
Bate vîntu, iarba culcă,

Doru mîndrii mă usucă.
Arde și nu se stînge,
Doru mîndrii rău mă frînge.

480

De-ar fi doru ca doru,
L-ai băga în sîn ca măru.
Da', zău, doru-i mare cîne,
Peste multe dealuri vine.
Și-așa vine de ferbinte,
De-ai sta în loc, te-ai aprinde;
Doar atîta am noroc,
Că nu stau de fel în loc,
Că m-aș aprinde de tot;
Și-aș arde cu bălbătaie
Și ca șira cea de paie.

481

La fîntîna din izvor
Se-ntîlnește dor cu dor,
Sub unbră de pomișor,
Și se iubesc pînă mor.
Iar din cei codri pustii,
Vine doru bădiții;
La fîntînă se oprește,
Pe subt pom se răcorește.
Mîndra doru și-l întreabă:
— De unde vii, badeo dragă?
— Din codru cu frunzele,
Din lunca cu florile,
Unde pusei buzele,
Și iubii drăguțele.

482

Foaie verde bob năut,
Știi, mîndro, cît dor îți duc,
Numai sara cînd mă culc?

Dimineața cînd mă scol,
Găsesc așternutul gol,
Căpătîiu plin de dor.
Stau singur să mă omor,
Că doru m-a ofticat
Și suspinu m-a-necat.
Bate vîntu, iarna culcă,
Doru mîndrii mă usucă.
Bate vîntu, iarbă scoală,
Doru mîndrii mă omoară.
Bate vîntu iarba-n sus,
Acuș doru m-a ajuns.

483

— Cînd oi zice lemn pălit,
Cîte doruri am dorit,
Pe toate le-am potolit.
Numai doru ce-l doresc,
Nu pot să mi-l potolesc.
Focu-al de pe inimioară
Nu mi-l stîmpără o țară,
Numai mîndra mea-ntr-o sară.
— Cînd oi zice un pîrău,
Dar puternică sînt eu,
De potolesc focu tău !

484

I-auzi, naica-l meu, băiete,
Ce faci mîndra să te-aștepte
Colea-n deal, pe iarbă verde,
Cu bobocu-nfipt în bete ?
Săraca baș de mîndra,
Adăsta, cît adăsta,
Pornea vîntu de bătea.
Țițele-n piept îngheța,
Deloc mîndra că-mi vorbea :
— Măi vîntule dumneata,
Lasă-te, nu mai bătea,

Mult îmi scurseși inima !
Da mă rog, vînte de tine,
Să-mi faci, vînte-atîta bine,
C-aș mîna și n-am pe cine,
Că mi-e frică că mă spune
Și mă laudă la lume.
Du-te la maica de-i spune,
El să mai dea pe la mine,
Mult arde inima-n mine,
Baș ca furna a de pîine.
Dară vîntu că-mi vorbea :
— Lele, mîndruleana mea,
Du-te acas, nu-l adăsta,
Te zăbăvești degeaba.
Eu ieri am bătut pin sat,
Multe lemne-am legănat,
Multă lume-am prefirat,
El de ochi că nu mi-a dat.
Da' l-am văzut c-a plecat,
Ieri în namneaz de sară,
Aștepta văporu-n gară,
Ședea să mi-l treacă-n țară.
— Da' eu ce-o să fac pe vară
Cînd oi scoate patu-afară ?
Să șed vara la răcoare,
Cu pătura pe picioare ?
Spune, vînte, adevărat,
Dacă naica mi-a plecat ;
Să dobor desară-n sat,
Mîndră cartie să-i fac.
Baș să-i fac o cărticică,
Cu mîndre vorbe chitite ;
Cu lacrimi albe stropite,
Că i-am fost ibomnică ;
Zo, i-am șezut pe opincă,
I-am dat guriță de mică.
Să fac și să i-o trimet,
Inelu-al din deștiu-al drept,
Cruciulița de la piept,
Baș să știe că-l aștept ;
Mi s-aprins carnea cu tot,
Zo-mi arde inima-n foc.

485

— Bate, vîntule, cît poți,
Doru din lume să-l scoți,
Și bate cît de greu,
Să scoți și doru meu ;
Că nu pot mă sătura,
Numa-n brațe la mîndra.
— Ia, badeo, doru cu tine,
Și nu-l lăsa tot la mine.

486

De-ar fi dorul vînzător,
Mă Ioane mă, (refren)
M-aș face eu negustor,
Ș-aș pune dorul la poartă,
Ș-aș vinde la lumea toată :
Ș-aș pune dorul la prag,
Ș-aș da la mîndre cu drag.
Și m-aș face ș-un morar,
Ca să vie mîndrele,
Să le macin grînele,
Să nu le iau vămile.

487

Du-te, badeo, ducă-te,
Dor de mine ajungă-te ;
Să te-ajungă doru meu.
Unde-o fi drumu mai rău ;
Să te-ajungă jalea mea,
Unde-o fi calea mai grea.

488

Du-te, badeo, ducă-te,
Dor de mine ajungă-te ;
Du-te, badeo, ducă-te,
Unde-o sta apa să stai,

Drăguță să nu mai ai.
Că drăguță ț-am fost eu,
Și la bine și la rău,
Știe bine Dumnezeu !

489

Mult mă-ntreabă doru,-ntreabă :
— Ce ți-e, mîndro, de ești slabă ?
— Las', dorule, că ți-oi spune,
Cum petrec zilele-n lume !
Una bună, una ra,
Amar de viața mea !
Frunza se usucă-n vînt,
Eu mă usuc pe pămînt.
Frunza se usucă-n soare,
Eu mă usuc din picioare !

490

De cînd nu te-ai mai ivit,
Iarba verde a-ngălbenit,
Frunza-n codru s-a pîrlit.
De cînd nu te-ai arătat,
Frunza-n codru s-a uscat,
S-a uscat de doru tău,
Doru tău și al meu.

491

— Und' te duci tu, dorule ?
— La voi, puișorule...
— Da la noi la ce mai vii ?
C-a venit uritu-ntii,
Și șade pe căpătii !

492

Badea negru ca căldarea,
Cîntă de răsună valea.

Cînd te-aud, badeo, cîntînd,
Stau în loc, greu oftînd,
Din ochi negri lăcrămînd.

493

Măi bădiță pâr gălbin,
De doru tău mă leagăn.
Cum se leagănă iarba,
Cînd o taie cu coasa.
Cum o taie, pică jos,
Și cum pică-ngălbenește,
Așa dorul mă topește !

494

Aoleu ! oț de dor,
Unde te-oi prinde, te-omor !
De te-oi prinde-n sîn la mine,
Ii dau mîndrii să-i aline.

495

Cît e satu tot de mare,
Doru meu odină n-are,
Nici la umbră, nici la soare ;
Nici la umbră de sălcuță,
Numai la tine, mîndruță.

496

Eu cu dor, mîndra cu dor,
Ne trebuie un doftor,
Pe noi să ne doftorească,
De dor să ne mîntuiască.
Du-te, dor, unde te mii,
Și te-așează unde spui,
La badea sub căpătii.
De te-ntreabă ce mai fac,

Spune-i că m-am măritat ;
De te-ntreabă după cine —
Dup-un sac de-amărăciune,
De mă bate toate zile,
Și-mi dă lucru cu pumnu,
Și mîncare cu ruptu.

497

La fîntina din izvor,
Se-ntilnește dor cu dor ;
Sub umbra de pomișor,
Și se iubesc pînă mor.
Iar din cei codri pustii,
Vine doru bădiții,
La fîntină se oprește,
Pe subt pomi se răcorește.
Mîndra doru și-l întreabă :
— De unde vii, badeo dragă ?
— Din codru cu frunzele,
Din lunca cu florile,
Unde pusei buzele,
Și iubii drăguțele.

498

Frunzuliță dor, dor duc,
Numa sara cînd mă culc ;
Dimineața cînd mă scol,
Trupușoru plin de dor.
De dor și de oftică,
Că mi-e ibomnica mică,
De-aș lăsa-o să mai crească,
Minte să-și mai dobîndească,
S-o atîrne la fereastă,
Cine trece s-o privească.

499

Mîndruliță, mîndruleană,
Nu cunoști vo buruiiană ?
N-ai vrun leac vindecător,

Să mă lecuiești de dor ?

Că mi-e dor,

mi-e dor,

mi-e dor,

Frunzuliță de bujor,

Și de glas de păsărică,

Guriță de copiliță.

Că sînt moi ca frunzele,

Și dulci ca cireșile,

Și mi-e dor,

mi-e dor,

mi-e dor,

Stă-n pieptu-mi un fior ;

Dor de țară bătrînească,

Dor de Țara Românească,

Dumnezeu să o păzească,

Ca o floare să-nflorească.

Ca o iederă să-ntindă,

Și pe naica să-l cuprindă.

Dare-ar Dumnezeu să dea,

Zău, să sece Dunărea ;

Să se facă-un drum de cară,

Să trec la rude în țară.

Și la mîndra din Pristol

Ce-o iubeam cu capu gol ;

La mîndra din Gîrla Mare,

Mă iubește pînă moare.

500

Dumnezeule-al ceresc,

Dă-mi și mie ce-ți doresc ;

Nu-ți doresc vrun lucru mare,

Să-ți cadă cu supărare.

Și-ți doresc un lucru mic,

Să-mi dai, Doamne, ce-am iubit !

Pe mîndruța mea demult,

Că nu mai pot să o uit,

Pînă m-o băga-n pămînt ;

Pămînt pe mine să pună,

Cu mîndruța mea cea bună.

501

Flori din lăcrămioare,

Ați crescut din mare ;

Flori făr' de izvor,

Curați ca să mor !

Flori din lăcrămioare,

Curați pe cărare,

Pe cărarea cu șofrani,

Să mergeți și mii de ani !

Să curați în lung și-n lat,

Pentru doru care-l pat.

Flori din lăcrămioare,

Din rouă, din soare,

Picate-n cîmpie,

Gherghina să-nvie !

Flori din lăcrămioare,

Crescute-n răzoare ;

Și pe-al ei mormînt

Să sufle un vînt.

Bată vîntu-al mare,

S-alerge mai tare ;

Din cei munți cărunți,

Doru mi-l înfrunți.

Flori de dor și jale,

Flori de tămioare,

Creșteți și-nfloriți,

Mîndrii pe mormint.

Flori din lăcrămioare,

Din Timoc din vale,

La margini de lume,

Duceți al ei nume.

Ocoliți pămîntul,

Poate-i duceți gîndul ;

C-a căzut o stea,

Baș la nunta mea,

Da-n fundul de pămînt,

Steaua mi-a putrezit,

Iar eu mi-am udit,

Plîng pe-al ei mormînt.

Și-o stropesc cu lăcrămioare,

Din zori pînă-n inserare,

Ca din inimă să-i crească,

457

Floare mîndră să-mi zimbească.
Eu s-o ud cu lăcrămioare,
Tot din zori pînă-n inserare ;
Ea să crească, să-nflorească.
Mîna mea să o plivească.

502

Măi băiete, băiețele,
Vin' la muma de mă cere ;
Mă cere și mă pește,
Căci Ioana te iubește.
Dacă muma nu va vrea,
Amîndoi noi vom mergea
În pădurea din vîlcea
Și ne-om face dragostea.
Vin, băiete, și mă cere,
Și îmi fă mare plăcere.
Vin cu turcii de mă ia,
Mă trece-n România
Și să mă porți cum vei vrea :
În papuci și în giubea,
Și-n fustă de lînărie,
Nu c-aici în sărăcie.

503

Lină verde trei măslîne,
Eu plec astăzi, eu plec mîine,
Doru meu la cin' rămîne ?
Să te-ngrijești, mîndră, bine,
Să mi-l culci în pat cu tine,
Să-i pui stînga căpătii,
Și cu dreapta să-l mîngîi.
Lină verde trei măslîne,
Eu plec astăzi, eu plec mîine,
La dușmani le pare bine,
Ori mai sînt voinici ca mine ?
Lasă, fie și ca doru,
Numa nu e puișoru.
Puișoru cel dorit,

Na la daica ce-ai dorit.
Na mere din sînul meu,
Unde-i șede să mînci,
Și aminte să-ți aduci
De ale mele vorbe dulci.

504

Eu plec astăzi,
Eu plec mîine,
Dorul meu la cin' rămîne ?...
Că plec, satule, din tine,
La dușmani le pare bine.
Te las, satule, pe tine,
Decît mie-mi pare rău,
Că plec din sătucul meu
Zo-mi arde inima-n foc,
Că părăsesc satu din Timoc,
C-am lăsat trei mîndre-n el,
Rămîn făr' de voinicel...
Una-n vale și una-n deal,
Alta cu casa pe-un mal ;
A din vale-i ca o floare,
D-a din deal ca sîntu soare.
Cea din capu satului,
Ca și floarea macului ;
A din vale m-a lăsat,
Cea din deal s-a măritat.
A din capu satului,
S-a dus și ea dracului ;
Ce-mi rămîne acum să fac ?
La inimă m-au săcat.
Eu plec astăzi,
eu plec mîine,
Dorul meu la cin' rămîne ?
Să mi-l las, mîndro, la tine,
Să-i dai vinișor cu pîine,
Să-ngrijești de el tu bine,
Cum îngrijești și de mine ;
Să-i pui stînga căpătii,
Și cu dreapta să-l mîngîi.
De ți-o veni dor de mine,

Iți las dorul meu la tine,
Să-l treci noaptea peste tine,
Să-ți treacă de dor de mine.

505

Cintă-mi, cuculețule,
In toate diminețur'le ;
Numai dimineața mea,
Taci, cuce, nu mai cînta.
Pe cînd mi-am fost la părinți,
Ți-am dat gura tot să-mi cînți ;
D-acuși m-am înstrăinat,
M-am săturat de cîntat.
Să vii, cuce, să vii,
Să vii la noi la șură,
Daica să-mi dea gură.
Să te pui pe-un mărăcine
Să-mi cînți puținel și bine,
S-asculte mîndra la tine.
S-asculte și bun și rău,
Să-ți treacă de doru meu ;
Că mi-e doru mare ciine,
De pe cîte dealuri vine,
Și să bagă-n sîn la mine !
Doru meu de te-ajungea,
Tu lesne l-oi potolea !
Sînt băieți ca de-ai de mine,
Și mai buni și ca și tine,
Doru tău de mi-o ajungea,
Nu-ș' cum mi l-aș potolea !
Nu găsesc în portu tău,
Așa-naltă și subțire,
Și la stat făcută bine.

506

Du-te, maică, duce-te-ai,
Ca o apă tu să stai ;
Că iubită eu ți-am fost,
Da'n-a avut nici un rost.

Dar acuma ai să crezi,
Că trei ani n-ai să mă vezi.
Și trei ani o vreme lungă,
Poate doru-o să te-ajungă.
Iar doru e mare ciine,
Peste șapte dealuri vine.
Peste oarză, peste grîne,
Și mă-ntreabă tot de tine.
Și întreabă de cercei,
Că am dat banii pe ei,
Și mă-ntreabă de mărgele,
Și de buze subțirele.

507

Izvoraș cu apă rece,
Pe la poarta mîndrii trece ;
Sus lună, jos stele,
Pe la poarta mîndrii mele.
Izvoraș la tilva-naltă,
Unde neica o așteaptă.
Sus lună, jos stele,
Pe la poarta mîndrii mele,
Dor și jele !
Izvoraș cu apă rece,
Dare-ar Dumnezeu să sece !
Sus lună, jos stele,
Pe la poarta mîndrii mele,
Dor și jele !

508

Du-te, dor, pustiu de ciine,
Nu te mai lega de mine ;
Că doru de cin-să leagă,
Numai este nici o treabă.
Că de mine s-a legat,
Ca de-un păpușoi uscat,
De nu face vara flori,

Nici umbră la călători ;
Da' nici umbră de umbrit,
Nici iarbă de tăvălit.

509

— Cuculeț cu pană sură,
Ce cînti la mine-n bătătură ?
Ori ți-e foame,
Ori ți-e sete,
Ori ți-e dor de codru verde ?
— Nu mi-e foame,
Nu mi-e sete,
Ci mi-e dor de codru verde,
Și mi-e dor de țara mea,
C-am lăsat trei mîndre în ea !

510

Oltule, Oltețule,
Secați-ar izvoarele
Și toate potoacele,
Să trec cu picioarele,
Să-mi văd surioarele.
la adună-ți apele,
Le trec cu picioarele,
Vreau să ies pe la strîmtori,
Să-ntilnesc la negustori.
Să-ți rămînă prundurile,
Să le ar cu plugurile,
Și să samăn busuioc,
Să răsără dor și foc ;
Da' să samăn viorele,
Să răsără dor și jele.
Oltule, bătrînule,
la descuie-ți ușile,
Ca să trec la mîndra mea,
Ce mă iubeam eu cu ea.
Și să calc pe iarbă deasă,
Da' să trag și cîte-o coasă,
Să dau două-trei poloage,

Apoi să zbor pin pîrloage
După fete frumoșele
Și puicuțe tinerele.
Să tunăm în codru-al des,
Să-mi dea gura pe ales.
In codru cu frunza rară,
Imi dă gura pentru-o vară.

511

Veniți, frați, veniți, surori,
De chitiți-mă cu flori !
Vedeți bine c-oi să mor,
Numai de al mîndrii dor !
Binele ce l-am avut,
Tot raiul că l-a văzut.
Faptele ce le-am făcut,
Numa-n iad m-au petrecut.
Și acolo-aș fi șezut,
Da' credeți că am putut
De mirosul florilor,
De dorul nevestelor ?...
Și-ndărăt că mă-ntorsei,
Iar pe drumuri mă pusei !
Și la poarta raiului,
Iacă floarea soarelui.
Și cu spicul grîului,
Ce judecă florile
Că au dat miroasele ;
Busuiocu s-a jurat,
Și mirosu nu i-a luat.

512

Lasă-mă, maică, să mor
Pe perine de fuior,
In brațele cui mi-e dor.
Lasă-mă, maică, să zac,
Pe perine de bumbac,
In brațele cui mi-e drag.
Lasă-mă, maică, să mor,

Intr-o grădină cu flori,
Cu mîndra de subțiori.
Lasă-mă, mîndro, să zac,
Intr-o grădină cu mac,
Cu mîndruța după cap.
Lasă-mă, maică, să pier,
Intr-o grădină cu tei,
Cu gura la gura ei.

513

Cînd să văd vara venită,
Și zăpada ochetită
Vioreaua împupită
Și pe mîndra primenită !
Stau în loc și mă gîndesc,
În ce parte s-o lovesc.
Ori vioreaua s-o rup,
Ori pe mîndra s-o sărut !
Vioreaua rup și miine,
Dară mîndra nu mai vine !
Eu le-am spus ochilor mei,
Să nu fie lăcomoși,
După oameni de-ai frumoși.
Eu le-am spus și nu m-ascultă,
După om frumos se uită.
Ochilor, de-ați fi sărit,
Ce-ați văzut tot ați iubit.
Ochilor, de-ați fi secăt,
Ce-ați văzut n-ați mai lăsat.
Ieși, mîndruțo, ieși la poartă,
Să vezi doru cum mă poartă ;
Mă poartă din loc în loc,
Ca pe-un om fără năroc.

514

Fă-mă, Doamne, ce m-oi face,
Fă-mă-un pușor de gaie,
Drept la Gogă pe dugaie,
Să-i ajut la cîntărit,

Că mi-e Gogă ostenit,
De-asară de la iubit,
Că l-a ținut Ioana mult.
Fă-mă, Doamne, ce m-oi face,
Drept la Ioana pe război ;
Să văd, țasă ori nu țasă,
Ori lacrimi pe spată varsă.
Ioana țasă păturele,
Să-nvăluie pruncu-n ele.
Fă-mă, Doamne, ce m-oi face,
Fă-mă-un pui de turturică,
Drept la Gogă pe opincă.

515

Fă-mă, Doamne, ce m-oi face,
Fă-mă floare de cicoare,
La mîndruța-n țăsătoare,
Să mă ție-n brațe-ușoare.
Fă-mă mîndră păsărică,
La mîndruța-n ferestucă ;
La mîndruța în portică,
S-o văd sara cum se culcă.

516

Lină verde de-un bujor,
Bate murgu din picior,
La fereasta din obor.
Bate murgul să mă scol,
Să-i pun șaua binișor,
Să-l plimb pe unde mi-e dor.

517

Lină verde murele,
Ia-mă-n brațe, dorule ;
Și mă trece Dunărea,
De focu lu Străfița.
Bate-o, Doamne, pe Veta,
C-a pus casa la șușea,

Și fereasta la dreapta.
Cine trece p-îngă ea,
Să-i sărute gurița,
Gurița lu Străfița.
Străfiță, buzele tăle
Le-a minjit mă-ta cu miere,
Mor dănacii după ele ;
Străfiță, ochii tăi
I-a minjit mă-ta cu clei,
Mor dănăcii după ei.

518

Du-te carte și grăbește,
Și la daica povestește
Cum năicuț-al ei trăiește.
Izvorel cu apă rece,
Dar-ar Dumnezeu să sece.
Busoioace, nu te-ai coace,
Nici sămînță n-ai mai face.
Că din sămînța ta,
S-a polimit dragostea.
Bate vîntu, iarba culcă,
Doru naichii mă usucă.
Bate vîntu, iarba scoală,
Doru naichii mă omoară.

519

Foaie verde trei spanaci,
Hai, hai, cu nădragi,
Șapte franci suta de raci,
Și doisprezece-a de boraci !
Belecii toți săraci,
Da' plugarii toți bogați.
Plugarii de-amiaz îmi doarme,
Belecii-mi mor de foame
Ridicînd la libicoane,
Pe su' sălci de-ale uscate,
Cu căciulile-afumate.
Prindea cite-o plăvioară,
Trăgea vîsla se omoară ;

Da' cînd prindea cite-un somn,
Gîndea că e mare domn.
Cînd prindea cite-o scrumbie,
Sara merg la prăvălie
Și mai bea cite-o răchie,
Și cinci-șase-n veresie.
Priponiră mițele
Pină fierb urzicile ;
Băgară copli-n fiară,
Să nu se ardă la ghiară.
Hai melci, hai scoici,
Hai raci, hai boraci,
Hai draci cu nădragi ;
Belecii toți săraci,
Da' plugarii toți bogați !
Plugarul tare muncește ;
Și iarna li se găsește,
Da' pescarul bălăiește,
Sara n-are neam de pește ;
Iepurașul, vai de el,
Cu copoaica după el,
Toată ziua-aleargă-n goană,
Și sara cină-i răceală.
Degeaba s-a fărîmat
Și degeaba-alergat,
Sara n-are de cînat.
Belecii trîmbicerii,
Cimpoierii, toboșarii,
Lăutarii și cizmarii,
Opincarii și olarii,
Orice om e la zănat,
Nu-l mai văzuși tu bogat.
Că și eu sînt lăutari
Și de cînd mi-am învățat
La arcuși și la cîntat,
Eu bogat nu mă mai fac !...

520

Frunză verde foi și-o fragă,
Hrăni-m-aș cu sapa ;
Sapa este cam grea,

Mă trece apa cu ea.
Sapa mare, pământ tare,
Săp ziua pe cinci parale,
Sara le beau din picioare,
De n-am nici o alinare !...
Hrăni-m-aș cu plugu,
Cum s-a arănit moșu ;
Plugu-mi este goangă rea,
Fuge de-a-nderetelea,
Cu coarnele-n burta mea,
Frică mi-e că m-o-mpungea !
Sărăcuț de maică-mea,
Niște lemne-nșiruite,
Niște vite necăjite,
Niște boabe risipite !
Toată vara hai și vai,
Și iarna făr' de mălai.
Da' săracu bălăciu,
Vede cîte-o plāvicioară,
Trage vîsla de s-omoară ;
Gîndește că-i nosficioară,
S-o bage la inimioară !
Cînd prinde cîțiva băboi,
Face plugu de opt boi,
Gîndește că e ciocoi !
Cînd prinde un pui de somn,
Se făcea că este domn.
Uite, Doamne, oi și vaci,
Bălăcii toți săraci !
Cînd prinde cîte-o scrumbie,
O ducea la prăvălie
Și bea două-trei răchie,
De trei-patru, veresie !
Uite, Doamne, boi și vaci,
Muncitorii toți bogați,
Bălăcii toți săraci !
Șed la sălcile uscate,
Cu căciulile-afumate,
Parcă-s de pomană date !
Și-au băgat copiii-n fiară,

Să nu se ardă la ghiară ;
Pină scoate turta-afară,
Plîng copiii de s-omoară !...

521

Saracile fetele,
Cum își bat picioarele
De toate răzoarele,
S-aducă ceapă ciorească,
Fața să-și rumenească.
Ceapa-ciorii s-a uscat,
Fetele s-a supărat.

522

Ceal cu nevasta buzată,
Pune-i clopot ca la vacă :
Să-i dai drumu să se ducă,
Să-mi pască iarbă și frunză,
Să se subție la buză.
Da' cu bărbatu urit,
Scoate-l simbăta la tîrg,
Zbiară tare,-n gura mare :
— Hai la bărbat de vînzare !
Că las prețu mai așa,
Luați-l naiba de-acia,
Să mă curăț de-o belea !

523

Frunză verde de măr dulce,
Am o mîndră ca și-o cruce,
Da' la lucru n-o pot duce,
Că e mîndra o păpușă.
Dimineața-i roua rece,
Bate și o prea-ncălzește,
Fața albă-i umezește.

Aide, Ioane, la fântină,
Să aducem apă-n gură,
S-o punem la tăietură.

524

— Mindro, care bate la
fereastra noastră ?
— Omule,-i pisica noastră !
— Cîmile-i cu pălărie,
Și cu aine de dimie,
Iți face cu mîna ție !
— Omule, pisica noastră
Ți-o las prăsilă la casă !
— Nu e urmă de pisică,
Și e urmă de opincă,
Vezi, muiere afurisită !...

525

De multe ori și eu m-aș duce,
Cu nevastă urită n-ajunge !
M-aș duce și eu la nuntă,
Da' am nevasta urită.
Mă pusei și eu la masă,
Văzui alta mai frumoasă ;
Da' mă uitai și la a mea,
Parcă e somodiva !
Iasă din casă afară,
De omoară l-ale oară,
Ori omoară oarele,
Ori că sparge vasele.
— Ce să mă fac, surioară,
Cu a muiere neroadă !
Iese sara pin obor,
Fug vacile de s-omor !
— Pune coada la topor,
Și trăsnește făr-de fior.
De te-ntreabă cineva,
Ce-ai omorît nevasta ?

N-am omorît-o eu,
Și-a trîntit-o Dumnezeu,
Dar i-am ajutat și eu !

526

Mă-nsurai și luai muiere,
Mi-o luai făr' de plăcere.
Luai strigoaica a din lume,
Să laudă cu galbini, sume,
Acuș stă să mă sugrume !
Să laudă pe tot ceasu,
Că mi-adus galbini cu trasu,
Tot cu ei îmi taie pasu.
Decît cu galbini în ladă,
Și cu năvastă năroadă ;
Mai bine una săracă,
Ce-i porîncesc aia să facă.

527

Frunză verde foaie creată,
Om cu muierea la casă ;
Stă cu ochii la oglindă,
Da' gunoiu pînă-n grindă.
Nu asară, alaltărisară,
Se rîndiră nouă cară,
Să-i scoată gunoiu afară.
Dar cu muierea urită,
Face casa molălită,
Cînd o strici, este sărită,
Vine cu găina friptă
Și cu turta-nvăluită.

528

Am muiere cu oglindă,
Cu gunoiu pînă-n grindă,
C-a strigat birovu-asară,
Să rîndească șapte cară,
Să-i scoată gunoiu-afară.

529

Lină verde de-o cicoare,
Am muiere ca o floare ;
O lăsaî culcată-n țeale,
Plecai la altă putoare.
— Scoal', muiere, de mănincă,
Că ți-am tălat pui de curcă !
— Dacă, fie și de rață,
Nu mă scol pin' dimineață !
Tu petreci, muica petrece,
Casa mi se risipește.
Da' muica, babă bătrână,
la urciorașu pe mîmă,
Pleacă sara pin grădină.

530

— Frunzuliță ca nalba,
Știi, omule, boala mea ?
Boala mea e cînepa ;
Cînepă mi-ai semănat,
Boală-n oase mi-ai băgat.
De mi-ai fi bărbat cuminte,
Ai ieși cu coasa-nainte,
Ș-ai cosi-o cam pe sus,
Să nu pun un fir pe fus.
Dacă-o torc, o torc, o torc,
Dacă nu, o pun pe foc ;
Și la foc să mă-ncălzesc,
De belea mă izbăvesc.
C-am avut trei călcioare,
Și le-am dat la torcătoare,
Nici unde nu mă doare.
Șed la bere, într-una beau,
Pină bărbatu îmi iau.

531

La păru cu foaia lată,
Ce mai joacă sirbu roată ;
Sirbele, săracele,

Cu coada ca vacile,
Cu moț ca ciovicele,
Cu fuste ca cergile.
La păru cu foaia-ngustă,
Zo, mai joacă sirbii-n fustă ;
A pierdut sirba pistolca,
Și-o cată sirbu cu leuca

532

Cum ești, mindro, de frumoasă,
Așa să-mi fii credincioasă ;
N-ar mai fi gilceavă-n casă,
Da' ți-e vorba troncănoasă ;
Mindro, cît ești de ghiolbană,
Asară-ți dedei o palmă,
Dar în zori mă căil
Că dedei de te sturii.

533

— Foaie verde flori de pom,
Hai, văruico, să jucăm,
Că la vară nu putem.
— Lasă-l focului de joc,
Că mă ține treaba-n loc,
Și să vede-așa și-așa,
Și să nu să ridă lumea !
— Păi bine, fă bălăioară,
Ce-ai lucrat tu astă-vară ?
— Am păzit un loc de cioară,
Și-am țesut o pinză rară ;
Și-am smintit-o din picioare,
Iar omu mă bate tare,
Mi-aduce aminte de sul,
Parcă mă bagă prin ciur.
Firi-al focului de joc,
Că de foame nu mai pot !
Cînd vine cîte-o zi mare,
De cucoană oi fi cucoană,

Da' n-am făsuî să bag în oale,
Nici la moară să duc boabe.
Aş muri şi mai am zile,
Aş trăi şi n-am cu cine.

534

Dănacii ai de la noi,
Măturele pin gunoi.
Dănacii din alte sate,
Merişoare cumpărate.
Cumpărate simbăta,
Mincate dumineca.

535

Pină mă iubii cu Ioana,
Imi vărsară porcii oala.
Pină mă iubii cu Dina,
Rimară porcii grădina.
Pină mă iubii cu Nicolîţa,
Vărsară porcii chisăliţa.
Pină mă iubii cu Lelea,
Vărsară porcii mnerea,
Şi nu mă ştie muierea.

536

Amar, mindruţo, amar,
Dragostea suptă-n zădar,
Dragostea cu multă jele,
Ca şi focu de surcele,
S-aprinde, se bilbăieşte
Şi în casă nu-ncălzeşte.

537

Hai, mîndro, să te sărut,
Că odată plec la plug,
Să aleg în lung şi-n lat ;
Ziua mare, grije mare,
Dragostea n-are răbdare.

538

Foaie verde de năut,
O fată s-a socotit
Tot cu pizma şi cu ura,
Să mă fermece pe mine,
Să mă las, bađeo, de tine ;
Las' să facă ce o vrea,
De tine nu m-oi lăsa.

ANEXE

NOTE

Am considerat necesar ca la finele volumului să introduc unele succinte informații asupra biografiei celor mai reprezentative figuri istorice, mai puțin discutate sau cunoscute în istoria sau în folclorul nostru.

De asemeni, am adăuga sumara descriere a unor localități de importanță istorică, cetăți și ruri, despre care se vorbește mai des și este bine să le cunoaștem mai mult.

În acest fel, cîntecul popular devine tot mai evident un izvor pentru istorie, geografie sau etnografie.

Rapsozii timoceni și balcanici în genere, nu cîntă în poezia populară figuri de eroi mitologici, ci cîntă personaje reale, care s-au confruntat pe cîmpul de bătălie cu aceea care i-a cîntărit și ținut în robie jumătate de mileniu, puterea otomană.

Eposul bulgar și sîrb cîntă de multe ori eroi comuni : pe Milos Obilici¹, Kralevici Marko², Haiduc Velcu și alții.

Așa cum slavii din sud îndrăgesc aceste personaje istorice, prin intermediul lor și noi românii le-am cîntat cu simpatie. Admirația pentru faptele eroice s-a transmis de la un popor la altul.

Baba Novac, Gruia lui Novac, Marcu Crăișoru (Kralevici Marko), Iancu Huniade (Sibinianin Ianko, Filip Măgerina, Radu Voievod (Radu beg), Deli Marcu, Haiduc Velcu, frații Asănești, precum și alte personaje istorice din epica eroică a națiunilor balcanice, se înscriu în folclorul și istoria tuturor acestor popoare.

1. BABA NOVAC

Este eroul comun al popoarelor balcanice. Cîntă mai cu seamă în epica română și sîrbă, dar și în cea bulgară. La sîrbi e numit Starina Novac și Debeli Novac ; la bulgari, Debel Novac, Haidut Novac și Stari Novac.

Indiferent de numele ce i s-a atribuit el este părintele cel mai îndrăzneț și simpatizat al haiducilor și maselor de țărani asupriți și exploatați din Balcani.

¹ Ambasadorul austriac la Constantinople, Cunipeșici, în însemnările sale de călătorie *Itinerarium* spune că în Croația și Craina în 1531 a auzit cîntîndu-se balada despre eroul de la Cosova, Milos Obilici.

² Într-un comunicat al senatului venețian din 1547 se spune că un cîntăreț orb din Spalatto (Split) cînta despre Kralevici Marko, iar poporul întreg îl acompania, căci cu toții știau cîntecul. La 1544, cronicarul maghiar Sebastian Tinodi amintește de un vestit „guslar” sîrb, Dumitru Carman (*Ibidem*, nr. 342).

În epica sîrbă, îl aflăm haiducînd în munții Romania din Bosnia sau în Dalmația. Într-o perioadă de cca. 300 ani (sec. XII—sec. XVI) apar aproape șase eroi cu numele de Novac.

Epica sîrbă îl amintește ca fiind contemporan cu Giuragi Brancovici, cel căsătorit cu Irena (cea blestemată) de la Salonic, din familia Cantacuzinilor (căsătoria la 27 dec. 1414).

În general, în eposul bulgar (mai puțin în cel sîrb), acest personaj nu joacă un rol propriu, ci apare ca prieten sau frate cu Marcu Crăișorul (Cralevici Marko). Nu e cîntat în baladele bulgare decît împreună cu alte personaje istorice.

În eposul nostru el are un loc mai important, iar istoriografia confirmă existența acestui erou de frunte în oastea lui Mihai Viteazul care trece din Serbia cu cca. 1000—5000 haiduci.

Istoriografia bulgară îl consideră a fi de origine bulgară, din județul Vidin¹, regiunea timoceană, iar sîrbii susțin că este sîrb.

După opinia cronicarului maghiar Szamosközy Istvan, Baba Novac este timocean, născut în comuna Poreci, mai sus de Orșova și Tabula Traiana, sat mutat la 1831 din insula cu același nume, în orășelul Doni Milanovaț de azi, port la Dunăre, curat românesc.

În urma căderii lui Mihai Viteazul, Baba Novac ajunge comandantul cetății Lipova. Este prins de către nobilimea maghiară cu o scrisoare secretă pe care o trimisese pașei de la Timișoara prin duhovnicul său Sasca, în care propunea Porții reabilitarea lui Mihai și revenirea pe tronul Munteniei. Nobilimea din Dieta din Cluj îl condamnă la moarte și, după ce este jupuit de viu, este ars pe rug în piața din Cluj, la 5 februarie 1600, ora 10.

Unul din cei mai mari generali ai lui Mihai Viteazul dacă în istorie este prea puțin cunoscut, în epică ocupă un rol foarte important.

2. MARCU CRAIȘORU

(Marko Kraljević, 1371—1395)

Este fiul regelui Vukașin al Serbiei. După moartea tatălui său acceptă vasalitatea turcească. Stăpînește partea apuseană a Macedoniei cu capitala la Prilep.

În istorie joacă un rol însemnat prin aceea că fiind vasal al turcilor a păstrat o oarecare independență țării sale pe o perioadă de 20 ani.

După lupta cu turcii pe Marița pierde independența țării și este aliațul lui Baiazid împotriva lui Mircea cel Mare.

În lupta de la Rovine, lângă Craiova, Marcu Crăișoru moare ucis de către domnul Țării Românești. Legenda spune că Marcu n-a voit să lupte și a dorit să moară de sabia unui domn creștin.

După o legendă timoceană, Marko Kraljevici ar fi fost grav rănit de Mircea cel Mare la Rovine lângă orașul Negotin și comunele: Geanova, Coroglași, Samarinovaț; de aci plecînd rănit a murit pe munții Știrbi din fața Orșovei.

A avut două soții: pe Elena și Teodora. Cu Elena s-a aflat în ceartă și aceasta, împotriva voinței lui a rupt o parte din posesiunile sale din Kostyr.

¹ Kratka bālgarska enīklopedia, Tom. I A, Sofia, 1963, pag. 160.

Despre viața lui familială istoria nu are cuvinte de laudă.

Marcu Kralievici a avut doi frați : pe Andrei și Dimitrie, care sînt figuri șterse în istorie.

În epica sîrbă și bulgară, deopotrivă, Marcu Crăișoru este figura cea mai proeminentă, cîntată și simpatizată.

Despre acest erou s-au păstrat zeci de balade. Prin intermediul baladei timocene figura eroului pătrunde și în literatura noastră, unde îl întîlnim alături de Gruicea fiul lui Novac.

După tradiția populară, savanutul Felix Kanitz susține că Marcu Crăișor a fost înmormîntat pe locul „Rovine” de lângă comuna Geanova (Dușanova), fiind grav rănit de Mircea cel Mare. La 1876 în com. Sirbovlași, pe piatra unui pod se putea citi încă în litere cirilice : „Zdie zamče Kralj Marko” (Aici zace Marcu Crăișoru).

3. FILIP MĂGERINA

(1369—1426)

Personaj istoric întîlnit mai des în epica timoceană și sud-slavă.

În epica slavă apare ca un rival al lui Kralievici Marko pentru buzdugan.

Este un erou care în tradiția și eposul popoarelor balcanice ocupă un rol aproape ca și cel al lui Marcu Crăișoru.

Nu este un personaj fictiv, ci este un mare conducător de oști, de origine din Florența, Pipo (Filipo) Spano, născut la 1369.

Intră în serviciile arhiepiscopului maghiar din Estergom, vechea capitală a Ungariei, apoi la regele Sigismund. Este diplomat și militar de frunte.

În vara anului 1426, se aliază cu Dan II domnul Munteniei, și cneazul bulgar Frujin, fiu al regelui Șişman, trece Dunărea și dă puternice lovituri armatei otomane pe care o învinge. În același an, Filip Măgerina este bătut de turci și moare.

4. RADU VOIVODA (Radu beg)

sau Radu cel Mare (1496—1508)

Este figura unui voievod român foarte simpatizat de către popoarele slave din sud, în baladele cele mai vechi.

El apare în baladele : Radul voivod i socol, Zenidba Radul begova, Radul Voivoda i țar Murad, aceasta din urmă, împrumutată probabil din epica slavă de către anonimul timocean, și are o mare circulație în epica sud-slavă.

În epica noastră Radu Voievod apare incidental într-un cîntec bătrînesc și mai mult în legendele românilor timoceni.

Numele personajului apare pe inscripțiile unor ctitorii bisericesti de pe Timocul Negru. Totuși, nu se poate preciza despre care Radu este vorba, căci Murat I este sultanul turcilor de la 1362—1389, fiind ucis de Miloș Obilici la Cosova (Cîmpia Mierlei). Contemporan cu Radu cel Mare (IV), care a domnit între 1496—1508, fiul lui Vlad Călugărul, nu este nici un sultan cu numele de Murat (Amurat). Este posibilă o confuzie comună tuturor aezilor populari, bulgari, sîrbi și români, căci contemporan cu Radu cel Mare este Baiazid al II-lea (1481—1512), otrăvit de propriul său fiu Selim, care spune

despre Radu cel Mare la 1511 că: „A cirmuit țara românilor spre deosebită mulțumire a supușilor”... „A fost bun, drept, înțelept”. Confuzia este posibilă între Murat și Baiazid, după cum poate să fie și între Radu cel Mare și Radu I, fratele lui Vladislav I, contemporan cu împăratul turcilor, Murat.

Identificarea persoanei lui Radu Voievod, mai des întâlnit sub numele Radul beg în epica slavă, se poate face cu ajutorul istoriografiei sârbe. Radul beg zis și „Caravlahu” după M. G. Milicević (Kneževina Srbija, pp. 881—882), a avut fiu pe Ion, iar acesta pe Gheorghe. Pe râul Timoc, la sud de orașul Zăiceri, pe afluentul său Timocul Negru, zidește zece mănăstiri aflate azi în ruină: Lozița, Lăpușnic, Lucova (catedrală), Cripiceva, Petrușa, Padina, Ilina, Miroștița (lingă afluentul Miroștivița), Grluștea și încă una Zanevaț spre poalele muntelui Artani (Ritani). Mănăstirea Lăpușnic servea drept catedrală pentru regiune și aci își avea sediul un episcopat al lui Radu cel Mare.

Catedrala provinciei din N.E. Serbiei de azi de la Lăpușnic, este zidită în anul 1501.

Inscripția păstrată glăsuiește astfel: ...„zidită... (de) domnitorul Ioan Radul Voevod, domn al întregului teritoriu al Ungro-Vlahiei și de marele jupan¹ Gherghina cu egumenul Gelasie, în anul 1501”.

Inscripția pomenește de contribuția ieromonarhului Teodor, precum și de un alt nume din care s-a păstrat numai cuvântul „Mare” (netradus). Inscripția este în limba slavă veche.

Radul beg a avut o anumită legătură cu poporul din aceste părți, dovadă tradiția puternică în popor și ctitoriile sale. În orașul Zaječear (Zăiceri) avea și un mic palat cu un etaj, azi casa unui oarecare Ninuță². Ne întrebăm ce-o fi căutat Radu cel Mare în această regiune? Întrebarea este aruncată timpului ca o tresărare a unei dureroase uitări.

Felix Kanitz consideră că Radul beg este una și aceeași persoană cu Radu cel Mare la care trece din sud călugărul sârb Maxim.

Ctitorii în regiunea timoceană au și domnitorii români Mircea cel Mare, Mihai Viteazul și Matei Basarab.

5. DELI MARCU

Renumit căpitan de haiduci de origine din Dalmația, trece în solda lui Mihai Viteazul cu peste 1000 de haiduci. Participă la luptele purtate de Mihai Viteazul în Ardeal remarcându-se ca și Baba Novac.

Duce lupte împotriva turcilor în părțile timocene, la Vidin (Dii) și Cladova, împreună cu Baba Novac.

În anul 1596 istoriografia sârbă îl amintește atacând cu 2000 de haiduci Cladova (Claudia), cetatea turcească rezidită de Bali beg la 1524 (Fetislam), și reușește a ocupa cetatea împreună cu oastea lui Mihai Viteazul abia la 1596.

Istoriografia sârbă îl consideră voievod și căpetenie de haiduci, iar la noi este căpitan de oaste.

¹ Jupanul sau pircălabul era administratorul unei provincii, un fel de rezidenți ai domnitorilor, mai des întâlniți la sârbi și români.

² Zbornik Timočke Krajine, tom. I, Beograd, 1929, p. 9.

Erolismul lui este cîntat în epica română, sîrbă și bulgară.

Deli Marcu este amintit de istoriografi cîsătorindu-se cu fiica banului Valahiei „Vlaško banu”, probabil cu una din fiicele lui Mihai Viteazul.

6. CARAPANCEA

În sec. al XVIII-lea, în a doua jumătate, apar administrînd Craina prinți din familia Carapancea. Succesiunea administrației se transmitea pe linie ereditară prin firmane noi.

Primul prinț de Craina cunoscut a fost Ilie Carapancea, urmat de ginerele său Stancu Carapancea, succedat la rîndul său de ginerele său Danilo Aleksievici din Petrovaradin, de naționalitate sîrb. La 1790, cînd austriecii se retrag din Negotin, el fuge împreună cu ei, iar turcii îi arestează familia la Vidin și e ucis după război de turci la 1798, pe cînd se înapoia la Negotin. Îl urmează Stancu Carapancea, care moare la 1805.

Prințul Stancu Carapancea are doi urmași, pe Percea și Mișu, care rămîn în Negotin pînă la 1807, cînd Percea fuge în Poreci (în fața Orșovei), unde moare.

Pazvan Oglu ocupă acest principat autonom prin forță la 1807, construind cetăți în Negotin.

Cu ajutorul rușilor sub comanda grofului Ţukato, sîrbii și românii uniți eliberează Negotinul de turci la 1810, iar ca șef al administrației este numit Mișu Carapancea, prințul de Craina, care moare la 1811, iar în locul său Karageorge II numește pe Haiduc Velcu, care comandă 48 comune. După opinia istoricului sîrb M. G. Milicevici, însuși Carageorghe (Karageorge), primul conducător al revoluțiilor sîrbești, ar putea avea legătură de sînge cu vlahii din Serbia, fiind fiul lui Petroniu și Mariței, spunîndu-i-se în tinerețe: acest „copil vlah”¹ care ucidea la turci.

7. OSMAN PAZVAN OGLU

(1758—1807)

Este renumitul pașă de la Dii (Vidin). Se remarcă în luptele purtate cu Austria de Turcia (1788—1791).

Fiul lui Omer Osman, turc din Vidin care s-a răscolat împotriva Porții și cu cetele sale de pasvangii a pustiit ambele țămuri ale Dunării între 1797—1807.

Regiunea Vidinului, ca o parte din regiunea Timocului, este ruptă de marele imperiu. În zadar a trimis sultanul împotriva sa expediții de pedepsire, că cetatea Vidinului n-a putut fi cucerită. Prima ciocnire are loc la 1795, iar la 1797 Mustafa-pașa asediază cetatea cu 40.000 de turci fără nici un rezultat.

Asediul al doilea a rămas de asemeni fără efect în fața celor 12.000 de ieniceri închiși în cetatea inexpugnabilă; atacul condus de Husein-pașa în fruntea celor 100.000 ostași turci, a fost zdrobit de Osman Pazvan Oglu.

Ducînd lupte locale în Serbia și Țara Românească pentru a devasta și ocupa teritorii cu sprijinul ienicerilor, cirjaliilor și delbașilor, Osman Pazvan Oglu este învins în Serbia Veche lîngă Alexinaț, satul Givgibara de către 800 de sîrbi și români timoceni,

¹ M. G. Milicević, *Kreževina Srbija*, Beograd, p. 542. După turci noțiunea de „valah”, ar putea avea și sensul de „creștin”.

comandați de Dobîrniaț și voievodul român timocean Paul Matei din Melnița, ce-i comanda pe „vlahii de la Mlava“ (Passarovitz). Cei 6000 de turci au cunoscut aci o mare infringere.

Viteazul pașă de la Dii (Vidin) moare la 5 februarie 1807, fiind înmormîntat în cetatea „Baba Vida“ a Vidinului, în aula geamiei lui Mustafa-pașa. Pe mormînt e pusă o piatră funerară scrisă în amintirea marelui războinic, care sfătuiește pe cititor : „Să faci bine poporului, căci pentru toți există moarte și dreaptă judecată“, cu toate că el adusese multe necazuri românilor timoceni, bulgarilor, sîrbilor și dinroace, în Țara Românească, jefuind poporul pînă în Moldova, așa cum îi păstrează amintirea epica populară.

În locul lui Osman Pazvan Oglu, sultanul Selim al III-lea îl numește guvernator la Dii pe Mula-pașa, bine cunoscut în epica sud-slavă și în cea timoceană.

8. HAIDUC VELCU PETROVICI

Este cel mai popular erou din prima revoluție a sîrbilor împotriva turcilor.

S-a născut în regiunea Timocului Negru, în comuna Lenovăț, aproape de munții Artani (Rtanj). Este de origine sîrb și nicidecum bulgar sau român, cum susțin unii istorici.

În copilărie merge slugă la pașa de la Vidin, unde învață turcește, apoi, supărat de un alt stăpîn, îl găsim printre haiducii lui Stanoie Glavaș la 1803.

De la 1804 înainte participă la mai multe lupte remarcîndu-se la Soko Banja, Podgoraș, pe Timoc. Are tunar pe românul Trăilă Pirvu din comuna Șlivari (județul Timoc).

În anul 1811 este trimis din Banja la Negotin, în locul lui Mișu Carapancea care moare în acel an.

În 1813, luptînd cu 3000 de sîrbi și români timocieni împotriva turcilor în comuna Bucopcea, este ucis de turci printr-o lovitură directă de tun, trasă de un cazac din răzbunare, după ce-l trădase pentru o palmă dată acestuia de Velcu.

În luptele purtate, primul tunar al său a fost Petru Tunaru, timocean (valah) din comuna Urovița, iar sfătuitoarea a fost învățătorul român Ghiță din Bregova, secretarul său personal.

Frații săi mai mici, Milutin Hera și Milko, au dat, de asemeni, dovadă de eroism în luptele cu turcii. În epica timoceană se cîntă numai faptele lui Haiduc Velcu, nu și cele ale întemeietorului dinastiei sîrbești, Karageorge.

9. STOIAN STINGĂ

Este haiduc vestit, născut în comuna Isicova Mare, contemporan cu Osman Pazvan Oglu, cu prințul Mișu Carapancea din Craina (Marginea) și cu Mula-pașa din Vidin. Pe la 1810 el este haiduc cunoscut în toată Craina, Valea Timocului, Oltenia și Banat.

Este împins la haiducie de nedreptățile sociale și asuprirea turcească. Lupta lui Stoian Stingă și a haiducilor comandați de el are caracter social și patriotic. Dintre cei mai fideli colaboratori ai săi, balada amintește pe unchiu-său Crăciun și nepotu-său Dumitru. În Valea Timocului avea reședința într-o cetate romană părăsită, Albotina, într-o peșteră de la Zlocutea și Fundeni, nu departe de Dii (Vidin).

A haiducit în Țara Românească și în Banat. Este cunoscut în părțile Craiovei și Jiului. Urmărit de turci și puterile boierești apare tocmai în munții Cernei. Aci haiducește

Împreună cu haiducul oltean Romaniță, din Obârșia de Munte (raionul Baia de Aramă) și cu Duliman. În aceste părți au haiducit, după legendă, vreo 15 ani, după care Romaniță s-a căsătorit în comuna Obârșia de Munte, dovadă familia de azi a Romanițeștilor, iar Stoian Stîngă s-a căsătorit în comuna Cornereva, de unde a rămas familia Stîngărilor de azi.

De la Stoian Stîngă a rămas metoda recrutării haiducilor („lotrilor”) pe bază de examen. Metoda de recrutare consta într-un răcnet neașteptat în spatele candidatului. Legenda din Oltenia spune că dacă omul „trîcnea”, Stîngă-i spunea: „Ei, taică, nu ești tu de haiducie, ci ești de sapă lată, de muncit la glie!”

10. RĂDOIȚĂ

Mare viteaz (haiduc) și erou cunoscut în epica și legendele timocene. Nu se știe unde s-a născut. Unii presupun că la gura Timocului, în comuna Rădoivăț de azi.

Este renumit prin faptele sale eroice și curajul cu care pătrunde în palatul lui Osman-pașa, travestit în „derviș”, „ceșetor” etc., precum și datorită luptelor purtate cu turcii.

Este posibil să fi trăit într-o perioadă mult mai veche, în timpul lui Osman I (1299—1326) sau Osman II (1618—1622).

Personajul este foarte simpatizat de către epica timoceană pentru isprăvile sale eroice.

În epica sîrbă balada este aproape identică, cu deosebirea că acțiunea se petrece la Marea Adriatică, la Zara.

Nu este exclus ca raguzanii, care în Evul mediu aveau o colonie la Vidin (Bononia) și un consulat, să fi adus cu ei acest cîntec bătrînesc de la Adriatică, sau, invers, raguzanii să-l fi împrumutat de la românii timoceni.

11. CÎRJALII

Erau bande de ieniceri răzvrătite, care fiind organizate ca armate turcești independente și-au creat faimă pentru cruzimile lor. Acționau în mod organizat devastînd și distrugînd sate și orașe la sud de Dunăre ca și la nord.

În timpul sultanului Selim al III-lea (1789—1807), ienicerii devin tot mai indisciplinați și haosul pătrunde în imperiu datorită agenților provocatori străini, precum și a unui imperiu dezorganizat. Erau denumiți „războinici de codru”.

Sînt organizați în detașamente de cavalerie, înarmați cu săbii, pistoale și puști. În general, detașamentele erau alcătuite din turci și albanezi, dar au fost detașamente în care se puteau găsi și bulgari.

Aparținînd unor straturi sociale sărace sau mijlocii, duceau lupte îndirjite împotriva feudalilor, dar și a creștinilor din Balcani, indiferent de starea lor socială.

Cei mai vestiți comandanți de asemenea bande de războinici și jefuitori ai popoarelor înrobite: bulgari, greci, sîrbi, români au fost: Carasfeiz, Cara-Hasan, Mola Ali, Dertli Mehmed, Manaf Ibrahim Emendjic, Sinab și alții. Unii l-au ajutat pe Pazvan Oglu de la Vidin.

Se spune că și haiducii bulgari Indje voivoda și Cara Koliu, așa cum arată în autobiografia sa Rakovski, ar fi făcut parte din detașamentele de cîrjalii.

Pe unde treceau, lăseau „praf și pulbere, foc și moarte”. În părțile Timocului bătrînii spun că șaptezeci de ani n-au cîntat cocoșii iar oamenii trăiau în păduri cu care cu două proșape. Cîrjalii nu știau ce este „mila”.

Au speriat și pe sultan atacînd Adrianopolul, Bazargicul, Plovdivul și alte orașe.

În Bulgaria au fost distruse complet de cîrjali următoarele orașe : Koprivțița, Teteven, Panagiurite, Calofer, Asenovgrad și multe altele.

12. DELII ȘI DELIBAȘI

O altă categorie de războinici și ucigași turci, proveniți din armata regulată lăsată la vatră, dintre fostele străji turcești. Ei se adunau ca și cîrjalii în bande înarmate și atacau satele creștine din peninsula balcanică, luîndu-le tot avutul.

Delibașii l-au ajutat pe Pazvan Oglu de la Dii să lupte împotriva sultanului Selim al III-lea.

După 1783, cînd se unește Crimeia cu Rusia, printre delii apar hanii tătarilor din familia Gireev care intră în solda lui Pazvan Oglu. Șahin Girei, hanul tătarilor, vine cu delibașii săi și se pune sub comanda lui Pazvan Oglu care atacă și devastează satele din Valea Timocului, precum și pe acelea din Oltenia, Muntenia, Moldova, Bulgaria și Serbia.

NUME DE LOCALITĂȚI (CETAȚI) ȘI APE ÎNTILNITE ÎN EPICA ȘI LIRICA TIMOCEANĂ

ADA-KALE SAU RUȘIAVA NOUA

Fortăreață construită de turci la Porțile de Fier sau după ei Demir Kapu, insulă pe Dunăre, în Republica Socialistă România.

La 1815 garnizoana turcă se revoltă că nu i se dau provizii ca și cetății Vidinului (Diului) și ocupă Gorjul și Mehedințul, iar dincolo de Dunăre, Craina timoceană, devastând satele românești dintr-o parte și alta a Dunării.

Aci la 1848 au fost internați în închisoare cei 17 patrioți români, fruntași ai revoluției de la 1848. De aci ei trebuiau transportați în închisoarea din Belgrad, dar li se înlesnește evadarea în Austria și scapă.

La 1883 administrația insulei o făcea un muftiu în numele sultanului, având o populație de 500 turci, iar în 1931 are o populație de 455 suflete.

La 1883 Ada-Kale a fost ocupată de trupele austriece. Austriecii numiră cetatea „Carolina”.

CLADOVA (CLAUDIA)

Oraș în Serbia, vizavi de Turnu-Severin.

Cetatea Claudia a fost fondată de Claudiu, împărat roman. După o altă versiune a fost întemeiată de voievodul român Gladius, Glad sau Gaad la 889 e.n.

Istoricii cred că aci a fost vechea cetate Egeta.

Turcii denumiră cetatea Fethislam (Tezaurul Credinței).

La 1502 este ocupată de San George, domnul Transilvaniei, iar la 1595 este ocupată de trupele lui Mihai Viteazul ajutat de Baba Novac și Deli Marcu, după ce repurtară o strălucită victorie împotriva turcilor.

Este dărimată de generalul austriac Veterani.

La 1689 Constantin Brincoveanu primi ordin de la seraschierul Husein-pașa, să refacă cetatea Cladova și Orșova (Rușiava).

La 1695 din nou primi același ordin Brincoveanu de la sultanul Mustafa, iar la 1718 fu ocupată de austrieci și recucerită la 1738 de Menus-pașa cu 30.000 de oameni.

La 1807 are o garnizoană de 800 ostași comandați de Kurstangli Ali.

Cladova împreună cu Negotinul, începând cu prima jumătate a sec. al XVII-lea se bucură de autonomie, sultanul numind peste această provincie un prinț din familia Carpancea pentru a o administra în folosul primei sale soții.

În 1809, Țarul Alexandru al Rusiei a propus Serbiei să-l aleagă suveran, pentru a-l scăpa de turci, însă Karageorge încearcă să se „apere fără țar”. Totuși țarul trimise 3000 de ostași sub comanda lui Isaiev, iar cetatea fu ocupată de colonelul Tseleniev, în timp ce sîrbii cu vlahii timoceni o ocupară îndată de la aceștia, așa cum arată și balada populară.

BIRZA PALANCA (AEGETA)

Reședință de plasă și port la Dunăre (Timoc) cu puțin înainte de a se ajunge la Ostrovul Mare.

Aci se află vechea cetate romană Aegeta sau Vetislau.

Tot aci a fost sediul legiunii romane a XIII-a, care a operat în Dacia.

Ruine se găsesc și în comuna Corbova numită în trecut Corvingrad, după numele lui Ion Corvin de Huniade (localitate la vreo 10 km. mai jos de Turnu-Severin.

PRAOVA SAU PRAHOVA (DECEBALIUM)

Este port la Dunăre și ultima stație de cale ferată aproape de gura Timocului, care merge către Zaicear-Niș-Salonic.

Aci a fost vechea cetate Decebalium, denumită pînă deunăzi de localnici „Deci”. Foarte importante sînt urmele istorice descoperite fără a se efectua săpături.

Aci rușii la 1810 luptă împotriva turcilor în frunte cu contele Țucato și tot aci moare pe cîmpul de luptă Ibrahim-pașa, comandantul cîștirii turcești de la Vidin (Dii).

NEGOTIN (AQAE)

Reședință de județ, oraș la 8 km. sud de Dunăre, aproape de gura Timocului, renumit în viile din jur și regiune (vinul de Negotin). Este întemeiat, după o legendă, de un cioban, Negota.

Aci este înmormîntat eroul sîrb Haiduc Velko, cîntat de baladele sîrbești, românești timocene și bulgare.

În jur sînt multe cetăți și urme romane. Are un muzeu de monumente istorice romane etc.

Renumit pentru bilciul de la Stă Măria Mare (finele lunii august) care atrăgea vizitatori și turiști din Bulgaria și România.

BREGOVA

Localitate mare cu peste 15.000 locuitori, pe partea dreaptă a Timocului. Centrul cultural al românilor timoceni în trecut. Aci au fost primele școli în care pînă la 1876 s-a învățat în limba maternă a populației cu învățătorii Ghiță, Stan, Ciolacu și alții.

La 1876 Bregova avea un castel puternic, iar orașul era înconjurat de întărituri. Turcii țineau aci o garnizoană de 1000 de soldați.

În același an, rușii care sprijineau pe sîrbi și bulgari pentru a se răscula împotriva turcilor, sub comanda generalului rus Zass atacară și ocupară Bregova și Florentinul, distrugînd ambele cetăți.

La 1876, cînd a avut loc răscoala românilor timoceni împotriva turcilor (la care participă și bulgarii), aci se duc lupte grele și răscoala este înăbușită în sînge, iar localitatea a ars din temelii împreună cu mai multe sate.

TIMOCUL (TIMACUS)

Afluent al Dunării, izvorăște din munții Stara Planina, virful Migior. La Zăiceri (Zaječar) primește ca afluent Timocul Negru.

Are o lungime de 188,8 km, iar lățimea medie de 34 m.

Se varsă în Dunăre între comunele Virf (R.P.B.) și Rădoivăț (R.S.F.I.), iar peste fluviu, în Republica Socialistă România, fiind comunele Pristol și Cozia.

Prin poziția sa centrală, în trecut pe valea Timocului au trecut drumurile comerciale și militare, renumita „Via Traiana” și „Via Claudia”, pe unde azi merge paralel cu riul calea ferată de la Prahova (port la Dunăre) spre Niș-Scoplie, Belgrad sau Salonic.

Prin poziția sa geografică, se zice de către popor, că la gura Timocului se aud cocoșii cîntînd din trei țări. Într-adevăr, aci este triconifiuniul româno-jugoslav-bulgar. Riul liniștit împrumută numele întregii regiuni timocene, din care fac parte cinci județe: Craina, Timoc, Vidin, Pojarevăț și Morava.

În regiunea Timocului sînt și alte riuri importante ca: Pecul (Pecus) ce poartă aur în undele sale izvorînd din munții Homole, Mlava (Malva) și Morava (Marguș) ce se varsă în Dunăre în sudul Banatului.

Istoriograful sîrb V. Karici, apreciază că această regiune a fost administrată de Dacia, iar sub turci de către pașa de la Vidin¹.

FLORENTIN (FLORENTIANA)

Localitate în R.P.B. Vechea cetate romană Florentiana era așezată la marginea Imperiului. Pe aci ducea celebrul drum roman al Ratiariei spre gura Timocului.

În evul mediu, un castel bizantin înlocui castrul roman. Din materialul castrului s-a construit de turci cetatea Vidinului, forturile Kumbair și Ghazibair.

La 1811 contele Ururik găsește comuna abandonată de locuitorii săi români.

ZĂICERI (ZAJEČAR)

Este orașul principal din regiunea timoceană de est, așezat la confluența Timocului Alb cu Timocul Negru.

Istoriografia sîrbă îl consideră ca fiind oraș întemeiat în sec. al XVII-lea sau începutul celui de al XVIII-lea. Prima biserică și primul preot amintit de istoriografia sîrbă este Barbul (1780—1790) venit din Țara Românească.

O legendă spune că întemeietorul orașului ar fi un neamț Zeitz care a găsit aci minereuri și le-a exploatat.

În apropiere se văd și azi ruinele castelului lui Traian, pe lîngă riul Timoc numit Costolaț (Castello), iar spre vest, la o mică depărtare, se află Băile Gamzigrad.

VIDIN (DII)

Numele vechi era Bononia (creațiune gală), Vendemis (la romani) Bidunum, Bdin (pe timpul împăratului Asan, la 1186), Vădin (în documentele Asăneștilor), Bodon (unguri) Budin (la sîrbi și bulgari), Dii la români, Bodun și Diiu (la turci).

¹ V. Karic; Spbija, opis zemlje, naroda i drzave, p. 880 Beograd, 1887.

Despre întemeierea Vidinului circulă în Timoc o legendă romană despre un împărat și trei prințese : Gamza, Vida și Claudia. Legenda se întâlnește la bulgari și sârbi.

Fundația celebrei cetăți este romană, dar toate stăpînirile au adăugit ceva și au înfrumusețat-o.

Pe aci la 389 ducele Glaudiu trece Dunărea la Tierna (Orșova).

În 1369, Vladislav al II-lea Basarab, domnul Munteniei, unchiul lui Mircea cel Mare, bate pe unguri și restabilește domnia cumnatului său Stratimir, cuprinzînd o parte din țaratul de Tirnova pînă la Niș.

În 1396 Vidinul era ocupat de turci, iar la 1454 fu ocupat de Ion Corvin de Huniade.

În 1595 căpitanul Farcaș e trimis de Mihai Viteazul spre a-i apăra pe locuitorii din satele timocene din jur de turci. Mihai Viteazul, de la Nicopole se întoarce la Vidin în 1595 și-l ocupă de la turci împreună cu generalul său Popa Stoica Farcaș. La Vidin, Baba Novac, general al lui Mihai Viteazul, bate pe turci și capturează flota turcească de pe Dunăre.

Mihai Viteazul în 1599 îl bătuse pe Hadam-pașa, dar nu putu cuceri cetatea, deși o asedie zece zile cu tunurile.

În 1729 lucrau la terminarea cetății 400 de care și 800 de oameni trimiși de domnul Munteniei. Lucrau mai apoi în total 8000 de oameni la întărirea cetății Vidinului numită și „Baba Vida”.

Pașii de la Vidin purtau totodată și titlul de pași ai Olteniei.

La 1797 Pazvan Oglu, pașă al Vidinului, declară rebeliune împotriva sultanului proclamîndu-se independent față de Înalta Poartă.

Revolta acestuia fu prielnică revoluțiilor sîrbilor în care el nu vedea decît niște aliați, inamici ai Porții. Avea 8000 de oameni și 50 de bastimente pe Dunăre.

La 1807 Pazvan Oglu moare aci, iar Mula-pașa este comandantul succesor al cetății și regiunii timocene de est.

În anul 1809 generalul rus Isaiev atacă Vidinul, cea mai puternică cetate din imperiul turcesc, însă fără nici un succes.

Pentru a se înăbuși revoluția de la 1821 a lui Tudor Vladimirescu de aci plecă la Ada-Kaleh o armată turcească.

Aci au fost executați capii răscoalei românilor timoceni de la 1876.

Vidinul și Smîrdanul au fost ocupate de trupele române comandate de generalul N. Haralamb și generalul Cerchez după cum relevă și poezia populară (în 1877). În iarna anului 1877 armata română a iernat în satele din partea dreaptă a văii Timocului, născîndu-se unele balade în legătură cu aceste evenimente.

La 22 ianuarie 1877 orașul cade în miinile armatei române, după un asediu violent care aprinsese orașul, fiind atacat de o armată de peste 17.000 soldați și 84 tunuri.

La 1878, conform tratatului de la Berlin, rușii începură dărîmarea acestei puternice cetăți, dar pînă la urmă renunțară.

Azi orașul Vidin, cu cca. 35.000 de locuitori, este capitala județului Vidin din R.P.B. Este situat în dreptul orașului Calafat.

Tineri din comuna Vîrbița-Mare, plasa Cladova, județul Timoc

Tinere din comuna Costol (Castello), plasa Cladova, județul Timoc

**Obicei de nuntă din comuna Bres-
tovăţ, plasa Bor, judeţul Timoc**

**Descântătoare din comuna
Poiana, județul Pojarevaț**

Fetițe timide în târg la Bor

**Români din comuna Corbova, plasa
Cladova, județul Timoc**

GOLUMBĂȚ (COLUMBARIA)

Este orașel și port la Dunăre, la sud de Moldova Veche și Coronini din Banatul românesc, așezat pe malul drept al Dunării.

Farmecă pe călător prin vestigiile unui trecut glorios, natura de un pitoresc rar și prin minunatele legende păstrate în gura poporului.

Cetatea s-a numit la romani *Columbaria*, austriecii și ungurii o denumesc *Calambocz* ori *Taubenberg*, latinii *Monti di Columbi*, românii *Golumbăț*, sârbii *Golubac*, turcii *Göngerdzsinlik* și *Gogeacilik*, dar în aproape toate limbile înseamnă coteț de porumbei. Românii timoceni îi zic *Golumbăț*.

În evul mediu i s-a mai spus *Golubatz* sau *Castelul Diavolului*.

Ruinele cetății (castelului), se văd și azi, fiind foarte bine conservate. Cele nouă turnuri străjuiesc un peisaj de basm și mistere ce se ridică din undele involburate ale Dunării, lată aci de 1.600 m.

În evul mediu, împreună cu întărirea *Laszlovar* de lângă satul *Coronini* fondat la 1858, de către comandantul Timișoarei, constituia cea mai impunătoare fortăreață, greu de cucerit și mult disputată de-a lungul secolelor.

Împăratul Traian, după ce ostașii săi au săpat drum în stîncă spre Dacia prin *Viminacium*, și-a întărit garnizoana de la *Columbaria*.

După o schiță a lui *Titelbach*, se vedeau 15 turnuri ale vechii cetăți romane, cel din mijloc numit „turnul pălărie”, fiind rotund și cu extremitatea superioară în formă de pălărie.

N. Iorga era de părere că aci romanii aveau importante culturi de porumbei, pentru nimicirea muștei aducătoare de moarte ce roiește în apropiere.

Popoarele năvălitoare n-au distrus cetatea iar turcii găsesc aci o fortăreață ocupată de călugări pe care păgînii nici n-o deranjează, nici n-o jefuiesc sau distrug.

În anul 1396 turcii reușiră pentru prima dată să ocupe castelul, însă în scurt timp e reluat de *Petru Pereny*.

După *V. Karici* la 1427, printr-o trădare a voievodului *Ieremia*, *Golumb* cade în stăpînirea turcilor, iar după 12 ani ei ocupă și *Semendria* punînd frontiera la Dunăre și construind lângă cetate o geamie, distrusă după 1833, cînd *Miloș Obrenovici* trece și ocupă aceste ținuturi de la est de *Morava* de sub stăpînirea turcească.

Turcii stăpîniră cetatea 260 de ani, iar împărăteasa *Maria Tereza* este prima care restaură vechea cetate romană, pe ruinele vechi, în forma în care oirue vînturile purtătoare de „nisip viu” și vîntul *Coșava* ce ajunge în Banat și Oltenia.

De *Columbaria* se leagă și numele muștei otrăvitoare „musca columbacă” (*Oestrus Colubacensis* sau *Simulia colubacensis*).

Musca columbacă își are cuibul într-o peșteră, deasupra ruinelor sinistre ale cetății și apare în luna mai, împrăștiindu-se în roiuri în Banat, Oltenia, Serbia de N.E. (Timoc), Bulgaria, pînă la *Drina* și *Cosova* (*Cîmpia Mierlei*), cauzînd moartea la mii și zeci de mii de vite. Uneori atacă și ucide turme întregi de vite.

Despre musca columbacă se păstrează o legendă de origine romană, aproape identică cu *Iovan Iorgovan* din balada timoceană, olteană sau bănățeană.

Intr-o variantă timoceană, iată subiectul legendei : un împărat roman („Ietin”) clădind multe cetăți la sud de Dunăre, pentru a se apăra de năvălitorii din răsărit, se așează la Columbaria cu soția și cele trei fiice frumoase ca niște zâne.

Crăișorul din Carpați, Făt-Frumos, ajuns la vîrsta de căsătorit, își căuta aleasa în zadar. Imblinzind o sută de vulturi, leagă cîte o sfoară de fiecare picior și zboară peste Poarta Fierului, Tabula Traiană spre Columbaria, unde zărește frumoasele crăieșe la scaldătoare și se îndrăgostește de cea mică.

Vulturii lăsîndu-l pe munții semeți ai Carpaților timoceni de lîngă Golumbăț, Crăișorul din Dacia farmecă cu fluierul său de aur pe cele trei fecioare care ademenite de focul nestins al dragostei, îl urmează peste munți pînă la Poarta Fierului.

Mama prințeselor îndurerată le caută ajungîndu-le chiar la Poarta de Fier. Atunci ea invocă puterea zeilor cerîndu-le să surpe creasta munților sub valurile spumegînde ale Dunării și să le oprească pe fiice din drumul lor spre Dacia.

Zei îi ascultă rugăciunea ; Dunărea, într-o încordare supremă, despică crestele Carpaților, care se frîng adormind sub valuri pentru totdeauna. Pînă aci pe sub crestele Carpaților îndrăzne să treacă numai balaurul, de unde și denumirea de atunci, Poarta Diavolului.

Crăișorul din Carpați cu cele trei crăițe se cutremurată speriați, însă zeul ocrotitor îi porunci să cînte Dunării un cîntec duios, o doină dulce, ca s-o imblinzească, punînd stăpînire pe tumultul de neînving al apelor ei.

Făt-Frumos cîntă o doină din Carpați. Văile încetară vuetul, păsările se opriră din zbor, iar Dunărea își adună valurile oprindu-se din mersul neimblinzit.

Atunci la Porțile de Fier ieșiră din spumă stîncile zdrobite, pe care trecură în Dacia Făt-Frumos și cele trei fecioare.

Mama, împărăteasa numită Claudia, se așează la Cladova sau Claudia de odinioară, și cernită rămase să-și blesteme soarta cu ochii către Drubeta, în căutarea fiicelor iubite.

Dar tinerele, cum pășiră pe pămîntul Daciei, adormiră de mireasma florilor dintr-un loc mareș și pitoresc din valea Cernei (la Ad Media m, Mehadia sau Herculan e).

Ca să nu fie mincate de un balaur uriaș care se abătuse pe aceste locuri, Crăișorul Carpaților le cîntă un cîntec, care le învioră și îndemnă pe calea ce duce în susul Cernei.

Crăițele privind în apa cristalină a Cernei își zăriră chipurile minunate, dar își dădură seama că cea mai mică este mai frumoasă și urmară calea unui păstrăv de aur spre izvorul apei.

Atunci surorile cele mari, aflînd din popor că la o fîntînă balaurul mîncă în fiecare zi un chip de fată mare, după ce o iubește, merseră la o vrăjitoare care le dădu din apa magică, pe care bînd-o mica prințesă adormi chiar pe lespezile fîntinii, gata pregătită pentru balaur s-o mînce.

Făt-Frumos le ademenește spre o cetate mare a Daciei din Carpați, observă absența crăieșei celei mici pe care o iubea și încălecînd pe un cal alb înaripat, abandonează pe cele două prințese zburînd ca gîndul spre Fîntîna balaurului.

În clipa în care balaurul își desfăcea brațele uriașe ca să îmbrățișeze pe prințesa adormită, Crăișorul din Carpați sare de pe o stîncă cu roibul năzdrăvan și-i taie balaurului dintr-o lovitură două capete din cele nouă.

Frumoasa crăiasă trezindu-se uluită și-a zărit iubitul luptând cu monstrul care o rîvnea. Lupta pe viață și moarte s-a dus cînd pe-o parte, cînd pe alta a Cernei. La Chindia Mare, balaurul mai avea trei capete, iar Făt-Frumos era sleit de puteri.

Atunci tînăra crăiasă invocă puterea zmeilor, dezlănțuindu-se o furtună cu ploaie și trăsnete.

Un fulger izbi în balaur rupindu-i încă un cap. Balaurul ceru apă de la fecioară, dar ea dădu ulciorul Crăișorului ei iubit, care într-o supremă sforțare tăie și pe cel de-al optelea cap al fiarei.

Cele două crăiese mustrate de cuget se întorc și văd balaurul, dar cuprinse de groază fug să-și salveze viața privind din cînd în cînd în urmă înspăimîntate de fapta crudă și teama de fiară.

Cînd ajunseră la Porțile de Fier, Dunărea își strinsese valurile, iar ele înfiorate pășesc din stîncă-n stîncă privind spre Gura Văii și Claudia (Cladova), de unde se auzea un țipăt surd ce ieșea din pieptul mamei îngrijorate.

Ajunse la mijlocul apei, Dunărea își umflă undele, înghițindu-le valurile și zdrobindu-le de stînci. Voința zeilor se izbîndise.

În acest timp, balaurul, urmărit de Făt-Frumos, fugea pe Dunăre-n sus către Tabla lui Traian pînă aproape de peștera de la Columbaria (Golumbăț), blestemînd calul care l-a ajutat pe viteaz să-lucidă :

Voinice, voinice,
Geaba ești ferice !
Calul de sub tine
Va muri din mine.
Că eu m-oi preface,
Muscă mă voi face ;
Din veninul meu,
Moare calul tău.

Împărăteasa Claudia își îmbrățișează în sfîrșit singura fiică rămasă în viață și pe Crăișorul din Carpați care luă zestre cetățile de la miazăzi de Dunăre, cu castelul din apropierea Timocului, *Decebalium* (Prahova de azi), construit de Traian pentru eternizarea victoriei de la Sarmisegetuza asupra lui Decebal.

Despre faimoasa stîncă *Babacai* circulă o legendă, iar cuvîntul s-ar traduce prin „loc de penitență”, sau de „regret”, ori în turcește „fatalul destin”.

Localnicii timoceni povestesc că pe vremuri, pe cînd era plecat, un ață turc din Golumbăț, una din roabele sale din harem se îndrăgostește de un ghiaur trecut din Banat ca s-o răpească.

Aga trimite iscoade plătite cu zece pungi de aur, care prind pe frumoasa infidelă și aduc capul celui cu care își luase zborul.

Nefericita este dusă pe Stîncă Babei din Dunăre, unde, însetat de răzbunare, aga o abandonează pe stîncă izbită de valuri, pradă unei morți crude, s-o mănînce vulturii de vie, zicîndu-i : „Babo, căiește-te !”

Dar capul nu era cel al adevăratului răpitor, ci al unui ostaș român care-l însoțea pe stăpîn.

Cînd află salvatorul că-i fusese furată iubita, pornește cu iscoade și o găsi legată de stîncă **B a b a c a i a**, de unde pentru a doua oară avu fericirea s-o elibereze.

A doua zi, ienicerii mergînd s-o ucidă au găsit stîncă goală, închipuindu-și că s-a aruncat în valuri muștrată de cuget.

Nefericitul agă, abia în lupta de la Carlovitz (1699), după ce căzu prizonier, află adevărul, care-i grăbi astfel moartea subit.

P O J A R E V A Ţ (P A S S A R O V I T Z)

Oraș aproape de vărsarea Moravei în Dunăre, cu aproximativ 20.000 locuitori, capitala județului Pojarevaț.

S-a construit din lespezile și inscripțiile marelui oraș roman **V i m i n a c i u m** de la vărsarea Mlavei în Dunăre.

Cele mai vechi documente îl amintesc în anul 1600.

În istorie este cunoscut prin pacea de la Passarovitz, încheiată după lungi tratative între Austria, Turcia și republica Veneția.

Exarhul din Belgrad Maxim Radcovici, călătorind să viziteze bisericile de la sud de Cazane (1733), Valea Pecului, Mlavei și în Craina, rămîne foarte dezamăgit că preoți aveau cărți românești din Banat, sau Episcopia Rîmnicului Noului Severin, și nu știau să vorbească sîrbește. Radcovici citează și alte comune cu preoți români, dintre care erau veniți din Oltenia, Muntenia și Banat.

De fapt și în restul regiunii timocene, prin tratatul de la Paris (Hatti-Humaiun) din 1856, creștinii din Turcia capătă libertatea de a-și construi biserici și folosi liber limba maternă.

Austria încheie acest tratat pe 24 ani, încît părțile contractante îl puteau prelungi. Hanul Crimeii era pus să observe dacă tratatul se respectă întocmai.

Republica venețiană prin acest tratat își mărește teritoriile din Dalmația.

Ocupația Serbiei de N-E durează 20 ani, pînă la înfringerea Austriei în războiul dintre 1737—1739 și pacea de la Belgrad (1739).

După pacea de la Belgrad, Dunărea și Sava devin frontiere între cele două imperii, austriei pierzînd teritoriile de la miazăzi de Dunăre.

Abia la anul 1788—1790 mareșalul Laudon și colonelul austriac Liptey îi bat pe turci, împingîndu-i din Serbia de N.E. peste Timoc, în vilaetul Vidinului pentru scurt timp.

Sîrbii pun stăpînire pe această regiune abia de la 1833, după lupte grele de eliberare la care participă sîrbii și românii timoceni.

M O R A V A (M A R G U S)

Afluent mare al Dunării, lung de 216,5 km. Se formează din Iujna Morava (Morava de sud), și pînă la vărsarea afluentului său Cetina poartă denumirea de Moravița.

Pe țărmul stîng, la vărsarea în Dunăre, se puteau observa ruinele unui mic castel roman de frontieră.

Dialectul daco-român aci încetează, la Morava.

Graiul vorbit în localitățile din care am cules folclor de pe Valea Moravei (dreapta) este identic cu cel al românilor din Banat, dar se aude, mai rar și graiul oltean.

De la vest de Morava nici nu am cules folclor deși mai sînt vreo zece localități în care limba română este pe cale de dispariție, satele fiind în majoritate mixte.

PECUL (PECUS)

Afluent al Dunării, lung de 112,4 km, izvorăște din masivul carpatic, Homole, muntele Globu și Cîrșia Mare, nu departe de localitatea Vlaolea, la aproximativ 50 km miazăzi de Cazanele Dunării.

Pecul își păstrează denumirea romană. Pe valea Pecului au loc importante târguri de oi și capre, cu centrul în marele oraș roman (sau dac?) Guduscum.

Însăși denumirea sa derivă de la pecus-pecoris, care în limba latină înseamnă turme de vite, ca oi și capre.

Chiar la vărsarea Pecului în Dunăre, în locul unde azi este orașul Veliko Gradiște, între Moldova Veche și Baziaș, era cetatea romană Picnus.

Denumirea „pecorarius” la romani, iar la păstorii de aci cît și din restul Carpaților de „păcurari”, nu este străină de riul purtător de aur, Pecus.

Pecul este un rîu zburdalnic, sălbatic în pitorescul ce-l oferă în munții Homole, de care sînt legate nu numai amintiri și tradiții istorice, dar și obiceiuri unice la romani și restul popoarelor balcanice și europene.

În undele sale cristaline duc din rocile aurifere din Homole aur, pe care l-au exploatat romanii, după alții, înainte dacii, ce se culegea prin mijloace primitive pînă deunăzi de către localnici.

Această îndeletnicire se poate întîlni mai cu seamă în satele unde se aude graiul românesc din Banat: Neresnița, Glăjana, Comșa, Șevița, Văluia, Țerovița, Cauna, Isicova, Vlaolea, Cucevo etc.

Între Dunăre și Pec se află și renumitele mine de fier de la Maidan Pec și Rudna Glava.

În luna mai, dealurile care însoțesc Pecul pînă la Dunăre, ca și munții Homole, în genere, îmbracă hlamida de liliac.

Graiul vorbit aci este cel din Banat, dar poate fi auzit și graiul oltenesc, lucru confirmat de învățatul sîrb Iovan Cvijić în *Naselja Sopskih Zemalja*, vol. II, Atlas, Beograd, 1903. Se menționează asemănarea între „bănățeni” și românii din „Vlahia”, ba chiar și Transilvania (Hațeg, Sibiu, n. n.).

De riul Pec sînt legate multe legende, mistere ca și obiceiuri.

Aproape de orașul Cucevo, la cca. 5 km N-E se află localitatea Duboca (Dilboca) și Văluia unde turiștii cei mai exigenți pot fi impresionați nu numai de minunile naturii, dar și de obiceiurile extrem de interesante ce se mai păstrează și azi aci și atrag pe mulți învățați străini.

Poate fi văzut aci izvorul fermecător Potainița, în jurul căruia se împletesc legende și mistere.

Tot aci este renumita peșteră cu stalactite și stalagmite, cu lacurile subterane, unde se exploatează silitra. În jurul peșterii denumită de localnici Cîrșia Dilbocii, se

deapănă legenda plină de mister a Crăițelor. Este vorba de două zine (crăițe) care în ziua de Rusalii s-ar fi războit din gelozie pentru un crai. Aceea care a picat pe pământ moartă, a blestemat să cadă în această zi fetele și femeile de pe aceste locuri ca să-și amintească de marea tragedie provocată din rivalitate pentru un crăișor frumos.

La Rusalii, în satele Dîlboca și Văluia (Voluia), femeile cad în trans, adică „le iau rusaliile sau zinele” pe locul unde a fost ucisă crăița de către sora sa.

Fata sau femeia căzută în completă nesimțire, pierde cunoștința cu lumea din afară și spre a fi readusă în viață, timp de o oră, cît durează acest somn magic, se desfășoară în jur obiceiul Crăițelor, aproape unic în această parte a globului pămîntesc.

Obiceiul e moștenit de la daci sau romani.

Solemnitatea se desfășoară pe un anumit loc „sfînt”. Aci pot cădea mai multe femei sau fete mari în trans.

Îndată se găsesc „trei crai” și „trei crăițe”, îmbrăcați în haine de sărbătoare, care se prind în horă în jurul „celeia apucate de zine” și dansează după o melodie veche și duioasă, numită aci „cîntecu de crai”, cîntată de „cărăbași” (cimpoieri), lăutari, sau fluierași, pentru că muzica și jocul readuc la viață pe cea căzută în trans.

„Crăiceru al mare”, cum îl numesc localnicii, ține în mînă o sabie sau cuțit, cu usturoi, pelin și romaniță.

Cea furată de zine e purtată în cîte 5—9 locuri unde craii și crăițele joacă de „prăpădesc” pămîntul ca s-o învieze pe cea adormită. Dacă nici în cel de al 9-lea loc nu înviază, „zinele i-au furat sufletul” și nefericita poate muri.

Deasupra femeii, crăișorul cel mare, cu sabia sau cuțitul alungă „rusaliile” și duhurile cele rele, în timp ce hora joacă în sunetul muzicii.

Revenirea începe de obicei de la locul al treilea și se termină la cel de-al nouălea loc, pe cînd craii, crăițele, cimpoieșii sau lăutarii sint sleiți de putere și trebuie în permanență să joace și să cînte.

După ce fata furată de zine a deschis ochii, crăișorul cel mare mestecă în gură usturoiul, pelinul și romanița, pe care le scuipă împrăștiindu-le pe fața celei căzute, apoi din cîmpul vechi al bisericii e dusă la riul Dîlbocii, unde este spălată și adăpată.

Aci „marele crăicer” ia apă cu teaca săbiei din riu, o varsă în pumnii celui de-al doilea crăișor și acesta îi dă să bea de trei ori.

Unii învățați presupun că armonia și trilurile melodiei fermecate îmblinzesc duhurile și redau viața. Nefericitul rege Lear, din opera lui Shakespeare, prin acordurile liniștite și duioase ale muzicii este readus la viață.

„Cîntecul crăișorului” este un cîntec, care, după credința băștinașilor („Guduscani”), face pe „cărăbași” să stea de vorbă cu duhurile și să le îmblinzească pomirile spre moarte. Cimpoieșii cîntă atît de duios încît șerpilor ies din pămînt să le asculte melodiile.

Readucerea la viață constă în respectarea strictă a ritualului, mai ales a „dansului invers”, după forma mersului șarpelui (șerpuit).

Femeia „apucată de rusalii” și readusă în simțiri, precizează dacă la anul viitor va mai cădea în prima, a doua sau a treia zi de Rusalii (sărbătoare la treisprezece zile după Rusaliile noastre). Această cădere are caracter periodic, însă numai în zilele de Rusalii (trei zile).

În timpul transului corpul este ca și mort, nereacționând nici la împunsătura cît de adîncă cu acul.

La Dilboca sînt și renumite femeii „apucate de zîne” care în timpul transului deși nu simt nimic, vorbesc cu ochii închiși cu cei vii, ca și cu cei morți. Cei morți le dau simbolic daruri primite de la cei vii.

Dr. Rodovan Kazimirovici în „Tajanstvene pojave u našem narodu, Beograd, 1940, la pag. 108—110, reproduce două strofe dintre cîntecele sesizate de el cu ocazia solemnității Rusaliilor, ca unul care, probabil, nu cunoaște bine limba română :

„Bacie vîntul piste față,
Mi-a dus un miros ;
Miroasă la flori gie fin,
Gi la mîndra mea gin sîn”.

Din dansul „șerpuit” (invers), reține strigăturile :

„Hop-așa, iar așa !
Și-nc-odată iar așa !
Așa bălă, iar așa,
Și gin gură ei !
Așa bălă el !...

MLAVA (MALVA)

Este afluent al Dunării, lung de 109 km. Izvorăște din munții Homole (Omole), între localitățile Criveli-Bor și Jagubița, dintr-o regiune pitorească, formînd cascade în lanțul carpatic cu virfurile Stobori și Piatra Neagră (Țirni Vir).

Se varsă în Dunăre la Costolați, fostul Viminacium, azi renumit centru carbonifer.

Pe aci împăratul Traian trece pe pod de vase la Ad Novas (Ramul de azi din insula Ram), în Dacia.

Pe Columna lui Traian din Roma, aceasta este cea mai frumoasă figură care se poate vedea.

Mlava străbate ținutul Homole, trecînd prin orașele Jagubița și Petrovaț pe Mlava, cu minunatul defileu de la Gorniac, unde se află și mănăstirea Gorniac, după unii ctitoria țarului Lazar (1380).

Pină la vărsarea în Dunăre trece printr-o cîmpie mănoasă și udă în total 37 localități foarte frumoase.

Pe lingă ținutul pitoresc pe care-l străbate prin Homole, aci se găsesc foarte multe urme romane, castre, castele, cetăți sau biserici ale căror urme abia se mai văd.

La numai cîțiva km de Mlava se află frumoasa comună Melnița, locul de naștere al renumitului voievod român Paul Matei, care a condus lupta de eliberare de sub turci (1804—1813) a românilor și sîrbilor din valea Mlavei și Moraviei, șeful răscoalelor fiind Karageorge, după M. G. Milicevici de neam „valah”.

Celebra cetate Municipium Aelium Viminacium este așezată pe malul drept al Mlavei. Aci romanii aveau sediul pentru legiunea a VII-a Claudia, iar în evul mediu sîrbii construiesc cetatea de apărare Branicevo. Prof. sîrb V. Karici încă în 1887 găsește zidurile

cetății și un castru, arătând că orașul din apropiere, Pojarevaț, s-a construit „în întregime” din cărămizi și lespezi purtând inscripțiile legiunii a VII-a Claudia (probabil orașul vechi).

În fața acestei cetăți se află în insula Ram cetatea Ram, care se păstrează și azi, puțin mai la apus de Baziaș.

Valea Mlavei ascunde tainele unui trecut îndepărtat și necunoscut, printre altele și legenda cu „blestemata Irena” (sec. XV), care ar fi zăgăzuit în munte apele, iar mai târziu răzbunându-se pe poporul din aceste părți a sfărîmat zăgazul ștergînd de pe suprafața pămîntului multe sate și vieți omenești.

Ținutul Mlavei este extrem de fertil; se dezvoltă aci o industrie a pielăriei și creșterea vitelor.

După cel de al doilea război mondial, Valea Mlavei a fost legată prin calea ferată de la Pojarevaț—Kuceva—Jagubița, cu Borul și Zaicearul, despiciîndu-se astfel ținutul sălbatic al munților Homole din sudul Cataractelor Dunării, pînă nu de mult de nepătruns pentru turiști și oamenii de știință.

H O M O L E (O M O L E)

Este teritoriul muntos cu priveliști impunătoare la cca. 40—50 km sud de Cazanele Dunării, care cuprinde o suprafață mai întinsă decît a unui raion, dar cu o populație rară de cca. 26—30 loc. pe kmp fiind numai 18 așezări omenești (comune).

Ținutul Homole e așezat în partea superioară a râului Mlava, pînă la Jdrela și partea superioară a râului purtător de aur Pecul, pînă aproape de minele de la Maidan Pec-Grabova.

În epoca romană și evul mediu aci a existat o anumită civilizație, dovadă vestigiile unor ziduri sau cetăți ce se mai puteau vedea, cum este Straja, așezată pe un munte înalt, maiestos, de formă conică.

Frumuseți naturale se găsesc pretutindeni, dar mai cu seamă în cascadele Mlavei și defileul Corniac.

Din Homole spre vest există o singură ieșire pe la satul Jdrela, cercetat de academicianul nostru Emil Petrovici.

În Serbia veche se păstrează pentru Homole și o zicătoare: „În Homo'e fără nevoi” (U Homolje bez nevolje).

Pentru funcționar Homole a servit în vechiul stat sîrbesc ca loc de surghiun, de exil.

Dr. Stoiadinovici M. (Nașe Selo, 1929) denumea această regiune Siberia sîrbească (Srpski Sibir). Autorul spune că despre Homole „se credea că este situat dincolo de lume, că e un ținut pitoresc, că în aceste părți nu există nici o siguranță pe drumuri, unde haiducii taie călătorii și ceea ce este cel mai important, că în Homole trăiesc numai români”.

Adevărul însă este că în Homole există vreo patru sate sîrbești, dar și românii cunosc unele cuvinte sîrbești.

În Homole haiducia a fost mai dezvoltată decît în întreaga Peninsulă Balcanică. Aici au haiducit celebrii haiduci: Pătru Cobileanu, Văleanu, Roman, Balaci, iar contemporani cu Coroiu din Moldova erau Babeici și Mihailovici (1933).

Până deunăzi Homole adăpostea haiduci, pentru că ținutul fiind sălbatic și greu accesibil, aci haiducii s-au simțit stăpâni pe soarta lor, liberi ca lupii din codri, ca păsările cerului.

DONI MILANOVAȚ (PORECI) ȘI TABULA TRAIANA

Oraș întemeiat de Miloș Obrenovici începînd din 1832—1833, cînd cneazul sîrb trece dincoace de Morava spre răsărit, către Timoc, eliberînd ținutul de sub stăpînirea multi-seculară otomană.

În vecinătatea orașului se văd ruinele unui castel de frontieră roman. Este așezat în dreptul comunei Svinița din Banatul românesc.

Înainte de întinderea statului sîrbesc spre răsărit, localitatea era așezată în partea de miazăzi a insulei ce se vede lingă Milanovațul de Jos de azi, purtînd numele de Poreci. Era un tîrg și port în Cazane, important punct comercial, cu o biserică impunătoare în partea de răsărit, zidită la 1729.

Miloș Obrenovici construiește aci o mare închisoare, dar se ia hotărîrea a se abandona insula unde, după relatările istoriografului maghiar Istvan Szamosköszy, s-a născut renumitul căpitan de haiduci (timocean) Baba Novac, general al lui Mihai Viteazul.

În total în raion sînt numai 13 localități, exclusiv locuite de români, care vorbesc graiul bănățean, în afară de cei de la Maidan Pec care vorbesc graiul oltean.

Aci s-a născut Mișu Anastasievici, căpitan și mare învățat.

În timpul revoluțiilor de eliberare de sub turci (1804—1811) Poreciul dă pe vestitul luptător român Ion Glăvonia, născut în același tîrg cu vestitul general Baba Novac, cîntat în baladele popoarelor balcanice.

Doni Milanovaț este important port la Dunăre, unde funicularele străbat distanțe mari peste munții Greabăn, transportînd pirita de la Maidan Pec.

Touvenel (1836) descria Milanovațul ca fiind așezat în loc pitoresc „unde bisericile ridicau turnurile lor, alături cu minaretele” turcești.

Între comuna din Timoc Golubinia și Techia din dreptul Orșovei și nu departe de Ogradena Veche din Banat, se vede și azi drumul antic roman săpat în stîncă de către ostașii romani.

Drumul săpat a legat Roma de Pontes și Claudia, de Drubeta și Vimimcium.

Astăzi el este în ruine și surpat ici, colo. În cele mai multe locuri este săpat cu dalta în piatră. În alte locuri se văd lucrări de „șerpantă”, în care s-au introdus traverse de lemn, ale căror găuri se văd cu ochiul liber de pe țărnul românesc. Birnele au fost fixate la aproximativ 1,50 pînă la 2 m de la suprafața apei.

Ținînd seama că ostașii lui Traian au săpat numai cu dalta de fier o cale în stîncă de granit, lungă de cîteva ore de mers, trebuie recunoscut că aceasta este o operă măreață, sublimă și uimitoare, care va birui veacurile.

La finele drumului, pe o stîncă ieșită în afară, ce se poate de asemeni vedea de pe țărnul românesc, se află celebra Tabula Traiana, după localnici „Tabla lui Traian”.

De o parte și de alta are doi delfini sculptați, iar în mijloc un vultur roman care și-a luat zborul.

Inscripția este roasă de dinții vremii și arsă de focul „păcurarilor” timoceni, și se mai poate citi și azi :

IMP. CAESAR. DIVI. NERVAE. F.
NERVA TRAIANUS AUG. GERM.
PONTIF. MAXIMUS TRIB. POT.
PATER PATRIAE GOS.
MONIS, — — L, — — II AN — — BVS
SUP. — — AT. — — E. —

În traducere inscripția glăsuiește :

„Împăratul Cezar Nerva Traian, fiul divinului Nerva, Augustul, Invingătorul Germanilor, Pontificele cel mai mare, Investit cu puterea tribunției a patra oară, Părintele patriei, Consul a IV-a oară, a deschis acest drum în anul... (101) spărgînd stîncă și construind o punte”.

Populația este foarte rară și se aude aci aproape exclusiv graiul „ungurenesc” sau „muntenesc”, aidoma celui din Banatul românesc.

Circulă de asemenea în ținutul Timocului și legende despre împăratul Traian.

Graiul sîrbesc de la Golumbăț la Poreci și Porțile de Fier, în schimb, se aude dincoace, în cele vreo 3—4 sate din Clisura Dunării, în Banatul românesc, care pare ceva mai populat decît țărîmul drept dunărean, unde sînt pînă la Poarta Fierului numai 12 localități în care se vorbește dialectul daco-român (bănățean).

De la Cladova pînă la gura Timocului și la Vidin, pe țărîmul imediat din dreapta Dunării, se aude exclusiv graiul oltenesc în toate cele 45 de comune, cu excepția singurei localități cu populație mixtă din dreapta Timocului, unde limba română este în dispariție, comuna Novesăl. Aci limba este un amalgam de română și bulgară. Dau exemplu o expresie care demonstrează acest fenomen lingvistic ciudat : „Zapri cola, bre Mărie, firea dracu să fii” ! Oprește caru, fă Mărie, fire-ai a dracu să fii !

GAMZIGRAD (HORERUM FESTUM) ȘI BĂILE BRESTOVAȚ

Nu departe de orașul Zaicear, pe Timocul Negru, se află comuna Gamzigrad cu Băile Gamzigrad, mult vizitate de țărani din întreaga Serbie și de turiști.

Apa caldă izvorăște din mijlocul unei stînci așezate în undele Timocului, unde țărani se vindecă de reumatism în mod gratuit, într-un decor încîntător și neîntîlnit.

La S. E. de satul Gamzigrad se află cetatea renumită Gamzigrad.

Probabil e vorba de cetatea Horerum Festum. Forma cetății e dreptunghiulară, cu laturile de 240 m lățime și 310 m lungime.

F. Kanitz în 1876 a găsit-o bine conservată. Pe fiecare latură avea cîte 4 turnuri rotunde cu diametrul de 22 m. Zidul era gros de 2 m. Se mai păstrau 20 turnuri pînă acum trei decenii. La un turn spre N—V se păstrau trei etaje cu 6 ferestre. În interiorul cetății erau alte turnuri și edificii.

În legătură cu cetățile romane, tradiția la românii timoceni afirmă că zidurile de apărare împotriva năvălitorilor erau atît de dese, încît pisicile mergeau sărînd de pe un zid pe altul, pînă la munte la Zlot, Bogovina etc.

Tot în legătură cu cetatea Gamzigrad s-a păstrat la poporul timocean legenda celor trei fiice de împărat, care sînt puse de tatăl lor într-o competiție să mine gîștele din direcții diferite spre a delimita teritoriile ce li se donau drept zestre pe Valea Timocului, în Dacia Aureliană.

Nu departe de Gamzigrad, aproape de Bor, se află Băile Brestovaț cu apă termală de 40° de mare eficacitate.

De aci se deschid priveliști minunate spre munții Artani (Ritani) Colubinei, Stol, Muntele Negru și Stara Planina.

În apropiere sînt localități de munte foarte mari cu peste 5000 locuitori ca : Zlot, Podgoraț, Brestovaț, Criveli, Șerbanovat, Slatina etc., în care se aude graiul muntenesc, identic cu cel din munții Semenicului și Cernei din Banatul românesc.

GLOSAR

A

abura — a adia, a surla (vântul).
acoane — ac mare pentru cusut lucruri groase.
adet — obicei.
adue — a aduna.
agale — soldași turci.
agarlic — calabalic, bagaj mult și greu.
agipet — drac.
aguși — agă, diminutiv.
ai — an.
aită — haită.
ală — hală, monstru, animal mare, fiară.
alal — ?
albeală — pudră sau alifie pentru față.
ali — însă, dar.
alimănit — frumos.
alîng — liane de carpen.
aminat — tîrziu.
amuncă — anevoie, greu de realizat.
apsă — închisoare, arest, sirb. apsa.
aplecător — vițel de lapte.
aram — blestem turcesc pentru fapte rele.
ardoavă, s. f. — zăcătoare, vas mare pentru vin.
arăni — a hrăni.
artie — hîrtie.
argea — bordei în pămînt unde vara țeseau țărâncile în război; în argea se și locuia de teama popoarelor năvălitoare.
aring — clopot de biserică.
arman — arie de treierat.
arpie — aripă.

arsit — afurisit, blestemat.

ascher, ascherlic — armată turcească.

astal — masă mare.

astruca — a acoperi.

azna — visterie.

azimă — pline nedospită, coaptă la repezeală.

B

baiaram — bairam, petrecere, chef la turci.

baisama — poate.

baltac — baltag.

baș — chiar, tocmai.

bașbuzuc — voluntar în armata turcă.

băcălie — băcărie.

băicon — piatră mare.

bălăi — a pescui.

bărăban — de aceeași mărime, deopotrivă.

băschie — scîndură subțire și lungă.

bătare — război de țesut.

beciag — beteag, bolnav.

belci pl. — berbeci.

beleciu — pescar.

birău — primar în Transilvania.

birov — salariat comunal care făcea chemarea cetățenilor.

bircăi — a scotoci.

birnă — șuviță de păr, plete la femei.

bit — băț, lemn noduros.

blagă — avere.

blăgăma — balama.

bolniță — spital
bolboniceii pl. — pui de broască.
boraci — mormoloci de broască.
borugi — ogașe
brava — broasca ușii.
brăcire — cingătoare înflorată pentru
femei.
brucia — a îmboldi.
bruma — țifină de fier la ușă.
bulduși — a înghionti.
bulgii — a rîvni.
bușneac — nor de fum gros.
butcă — caleașcă, trăsură.

C

cafeliu — cafeniu.
caftan — îmbrăcăminte bărbătească cu
poale lungi.
caleturi — zidurile cetății, garnizoana
din cetate, unde sta pașa cu oști-
rea sa.
capete — datorie propriu-zisă, fără
dobinzi.
cartie — scrisoare.
cădîină — soție de turc.
cădîr — în stare (n-ai fost cădîr să mă
iubești).
căicioare — caice, diminutiv pl.
căiță — căciulă.
căldărmea — trotuar.
cănun — chin.
căpăriși — a arvuni.
cărioară — șaretă.
cărpuş — fluier de corn.
cearnă — neagră.
cedirili — umbrelă.
celmucă — turban.
cerchez — ostaș turc cu părul retezat
la spate, adică cerchezat.
chesăloaie — pungă mare de bani.
chesteniu — castaniu.
chie — cheie.

chimeaşă — cămașă.
chir — titlu atribuit marilor boieri și
mitropoliți greci.
chioșea sau chiușea — colț, unghi
de casă.
chiti — a împodobi.
chituc — bucată scurtă de lemn.
chebă — haină de lînă cu găitane.
chetoare — butonieră, la nuntă e
obiceiul ca ginerele să rupă cheotoa-
rea soacrei; dacă nu reușește e
semn rău.
chețeli — șorț, cătrință, sîrb kețelia
ciancă — parcă, ca și cum, cum s-ar
zice.
ciapsă — bonetă mică din pinză.
cicic — lînă specială.
cichie — tichie.
cide — cliți, cite.
ciovică — buhă mică.
ciormăni — a ciopliți.
cîrjaliu — dezertor turc, ostaș de
adunătură răsculat împotriva sulta-
nului.
cirtog — adăpostul iepurelui, dar are
și sens de loc de ascunziș pentru
haiduci.
cluc — loc unde se vinde vinul.
cobirleț — un fel de cabrioletă pentru
boi, în care se duce plugul și grapa
în regiunile deluroase.
cocie — căruță.
cociaș — căruțaș.
codalb — cu pete albe, cai cu coada
albă.
colan — cingătoare femeiască.
colindră — băț cu care se umblă
la colindat.
colindețe — colac oferit colindăto-
rilor.
comănac — căciulă cilindrică, fără
boruri, la călugări.
comșis — vecin (ă), sîrb komșia

coprală — măciucă.
coricove — mere pădurețe.
cornișor — ridicătură de pământ în formă de corn.
cornogei — cu coarne răsucite.
crăiță — zină, prințesă.
crăcăni — cîntecul broaștelor.
crinci — pușcă cu cremene.
criși — a trimite vorbă prin cineva, a ruga pe cineva.
cruși — a se cruci.
cucăi — a ațipi.
cucumea — cucuvea.
cuiungiu — meșter care făurește obiecte din aur și argint.
culuc — muncă grea, muncă forțată și neplătită, pe timpul turcilor.
curbane — ospăț de primăvară cu ocazia tăierii mielului, la turci.
curm — funie.
curpinaci — loc invadat de carpeni.
custură — cuțit ruginit, neascuțit.
cutei — colol.

D

dafion — dafin.
dadă — dodă, soră mai mare.
dălac — bubă neagră, antrax.
dămăzlic, tămăzlic — vită de rasă ce nu se vinde ca să rămie norocul în casă.
dănac — flăcău.
dănga — dungă.
dărăbanț — dorobanț.
de azneață — azidimineată.
deloc — imediat.
delibaș — căpetenia deliilor.
deliu — ostaș turc foarte crud.
demințali — vorbe viclene, amăgitoare.
diași — dieci.
diduși — dăduși.

direc — locul de la șa unde se atîrnă buzduganul.
diri — a atinge, a te apropia de ceva nepermis, sirb. **dirati**.
dirjală — coadă de secure, lopată etc.
dirmon — sită cu găuri mari.
doarat — a terminat de arat.
drăgostele — cîntece de dragoste.
drugi — al doilea, sirb. **drugi**.
drugar — prieten.
dubă — vas de război turcesc.
dubăra — a doborî.
dudău — buruieni.
dudăi — a tuna, a alunga pe cineva.
dugăiș — negustor.
durdă — pușcă veche.
durbin — binoclu.
duvar — perete, zid, sirb. **duvar**

F

faida — într-adins.
fărbui — a vorbi, a colora, sirb. **farbati**.
fărșanc — persoană travestită cu ocazia sărbătorilor carnavalului.
feneiar — felinar.
ferman — ordinul sultanului.
firos — cu multe fire.
firtali — sfert.
fieranie — fier, din fier.
fișecle — cartușieră.
firtat — frate.
foale — în sens de burtă.
focuită — pocnită de curînd (pușca).
frățin — frate.
frontei — frontieră.
frîncolac — vircolac.
frînturi, frînturile — cîntece populare lirice cîntate fragmentar.
furnă, furună — cuptor pentru piine, sirb. **furuna**.
furnături — zgaibe.

G

gaie — pasăre mică de pradă.
gădiț — gătit.
gāvaj — călău.
gazdă — stăpîn, proprietar.
găzit — ?
gelat — călău.
ghebegit — ghemuit.
gida — lance, sulită.
ghiaur — nume de batjocură dat de turci creștinilor.
glasanie — alegere, votare.
ghiont — cartuș.
glioņane — bulgări de pămînt uscat.
gloabă — amendă.
god — particulă ce determină pronumele sau adverbele, cu sens de oricare, sirb. god.
Gorneac — vînt puternic care bate în Serbia de N. E., Oltenia și Banat.
gosti — a se veseli, a benchetui.
goști — musafir.
govie — mireasă.
grad — cetate.
greoanie — grea, gravidă.
grimnă — colier, brățară.
gujbă — ochiul de la barcă, cu care se leagă visla.

H

halap — om lacom, mincăcios, nesătul.
halal — urare turcească pentru fapte bune.
haram — vezi aram.
harambașă — căpitan de hoți sau de haiduci.

I, I

Ianadoli — turci din Anatolia.
iclean — viclean.
ieriace — imperfectul de la v. a fi, sufixul s-a adăugat pentru rimă.

iertată — femeie bătrînă.
iegă — pilă.
ienicer — soldat în infanteria turcească.
ilec — haină țărănească cu găitane și fără mîneci.
imos — murdar.
impupit — imbobocit.
impuia — a face pui, a se înmulți.
iribiță — prepeliță.
insovonit — cu vâl de mireasă.
inat — ură.
inăci — a se întărita, a se împotrivi, (sirb. inatiti).
infelurat — în diferite feluri.
inferiga — a măcina.
inciofrigate — bifurcate.
incrașna — a pune la spinare o povară.
infleșurat — ruginit.
insuligea — a înțepa.
irce — șoarece.
irișlică — poștă.
ispit — logodnă în fața preotului.

J

jendari sau geadari — jandarmi.
Joimari — Joia mare.
Joimărica — ființă supranaturală cu miinili cît prăjinili, cu picioarele cît rișchitoarele, cu capul cît banița, care se interesează în Joia Mare de hărmicia fetelor și a nevestelor; pe cele care au intrat în primăvară cu lina sau cilții netorși Joimărica le arde cu un fier roșu.

L

lavră — minăstire mare cu chilii pentru fiecare călugăr, supuse toate unui egumen.

lăiață — țigancă vrăjitoare.
lătura — margine.
lăturaeale — lanțuri.
lecră — reclă, bluză.
legăior — legănat.
leică — cumnată, lele.
leiță — monedă mărunță.
letinoaică — sens de vrăjitoare.
liagăn — sicriu.
libăra — a elibera.
libicoane — lebede.
lobodat — împodobit.
lom — praf, moloz.
lopar — fundul pe care se pune mă-
măliga.
lubre — ruble.
lugaci — luncă, livadă.
lume — nume.
luva — a lua.
luvat — apucat de boală.

M

magazină — magazie.
mahmudea — veche monedă turcească
bătută de sultanul Mahomed.
marghioală — femeie frumoasă dar
vicleană.
măghie — magie, indeletnicirea vrăji-
toarelor.
măla — mahala.
măldărit — făcut maldăr.
mămuz — pinten.
mărginar — ceea ce se așază la
margine; Români din Margine (Crai-
na), de la Dunăre.
măros — mîndru
mărior, mereor — încet, incetișor.
Mătcălău — sărbătoare populară în
săptămîna de după Paști.
mățiș — nojiță cu firioare răsfire.
mejdină — mijlocul holdei unde se
trage brazda de întorsură.

mertic — noroc, fericire.
mereghe — ?
meza — gustare.
mierniță — măsură pentru cereale.
milostivnică — în superstiția popu-
lară, ființă nevăzută, purtătoare de
viață și sănătate.
mirzac — nobil tătar, căpetenie de
tătari.
miță — lînă care se tunde pentru prima
dată de pe miei.
mnere — miere de albine.
mneorică — mieluşică, mia.
modură — de culoare sur închisă.
molălit — curat, vopsit, zugrăvit (casă
molălită), german. molen.
morfeca — a mesteca.
moron — strigoi, moroi.
motcă — jurubiță toarsă din lînă, bum-
bac sau cîlți.
motofelcă — umflătură la falcă, gușă
din cauza durerilor.
muică — mamă.

N

nat — om, individ.
nădăi — a băga de seamă, a pricepe,
a înțelege.
năgăzitură — ființă imaginară, duh
ce colindă prin curțile oamenilor
spre a-i omori, îmbolnăvi.
năprăci — a fermeca.
năprătitură — fermecătură.
nărămziu — portocaliu.
negriș — plantă.
nesălcă — nesărat.
nesrete — nenorocire, năpastă, nefe-
ricire.
nevolnic — neputincios.
nima — nimeni.
nișan — darul oferit de fată băiatului
la logodnă, și, totodată, darul oferit
de mire logodnicei după cununie.

nojiță — ață de in sau cînepă răsucită
cu care se leagă obielele.
nosficioară — cegă mică, nostiță.

O

oară, oare — pasăre de curte, oră-
tanie.
obădit — cu obezile așezate.
obdea — obială.
obdeluță — obială, diminutiv.
obici — a obișnui.
obor — curte și ocol de vite.
obraniță — cobiliță.
ocheșit — cu ocheși.
ocop — tranșeu.
odbor — consiliu comunal, sfat comunal.
ogoiăș — loc în care s-a așezat omul,
unde stă liniștit.
ogodi — a se logodi.
opreg — fota purtată de femei înapoi
peste cămașa albă.
orbăcească — îngustă, întunecată.
ordie — armată.
ortac — tovarăș.
ostăni — a obosi.
ostupi — a ceda, a da înapoi.
otar — hotar.
otcoș — rînd, brazdă de nutreț, cosită
și lăsată să se usuce.
otînji — a lovi tare, a bate.
otontoc — tont, smintit, nebun.
oțlă — puțin.
oți — a hoți.
ovăsc — ovăz.

P

padină — teren umed, plin cu mușchi,
aici sens de pantă de deal.
pamet — minte, sîrb. **pamet**.
par — pahar.
para — mică monedă turcească, 1/4 din-
tr-un leu.

pară — flacăra.
patoc — pîriiaș.
patron — cartuș.
patruzecelea — pomană ce se fixează
la 40 de zile după moarte.
părcel — bucată.
părușel — păhăruș.
păviște — pajiște.
pecealbă — muncă.
pecelbări — cei plecați să caute de
muncă.
pecină — peșteră, sîrb. **pecina**.
pedelsit — împodobit.
perciță — ?
perpeleac — par cu crăcane în care
gospodinele atîrnă diferite lucruri.
piroi — cui mare.
pisar — secretar, scriitor la primărie.
piscoi — cornul pe care curge făina
la moară.
pistelcă — șorț, cu cusături ce se
poartă în față sau la spate.
pită — piine de format mic ce se dă
de pomană la sărbători.
pițărăi — copiii care umblă de Cră-
ciun cu colindul.
pivă — piuă de pisat, piuă de pocnit
la sărbători cu praf de pușcă.
pislea — ?
pîrg — pîlc.
pîrgheț — ?
pîrlogi — a lăsa un loc să se înțe-
lenească, a nu-l lucra.
plăvioară — varietate de pește.
plaste — clăi de fin.
pliacica — distrugere, devastare.
pleceri — plete la femei.
plescari — jefuitor, hoț.
podoare — ?
podmol — loc mlăștinos.
podrum — pivniță.
podvodă — cărăușie obligatorie pînă
în secolul trecut.

pomei oară — pomană pentru morți.
 polimi — a se naște, a se începe.
 polcomnic — colonel.
 poreznic — perceptor.
 poslanic — deputat, ministru, ambasador, sîrb. poslanic.
 posăclit — murdar.
 poteacă — potecă.
 potoc — pîriu.
 povîrni — a se inclina, a se apleca.
 poziv — chemare, citație, sîrb. poziv.
 prau — praf de pușcă.
 precurmat — tăiat
 prefăcătoare — privighetoare.
 prevărit — înșelat, ademenit.
 presni — a plesni.
 preonda — ?
 presednic — președinte.
 presudă — hotărîre, decizie, sentință.
 pristelcă — pistolcă.
 prididi — a reuși, a da unui lucru de capăt.
 pricestuit — împărțit.
 prizăvi — a încărca pușca.
 prisni — a strănuta.
 probi — a face proba.
 proclat — diavol.
 provară — în timpul verii.
 puia — a face pui, a se înmulți.
 pucernic — om bogat.

R

ra — rea.
 raia — cetate ocupată de turci.
 raiac — stăpîn de raia turcească.
 ragna, de-a ragna — a se da într-o parte pentru odihnă.
 rast — numele popular al inflamației splinei.
 rădioară — radină, rădăcină.
 răstiu — resteu.
 răvărsăl — împetrișat de vărsat.

răzăpit — probabil derivat de la boala rastului.

recă — riu, fluviu.

refenea — beție, chef.

reșenie — hotărîre, sîrb. reșenie

rindi — a rîndui.

riză — cămașă veche, purtată și ruptă.

roghiță — came, diminutiv, slav.

rog.

rostea — a se pregăti, a prepara ceva.

S

sal — sanie.

săbiat — atins de tăișul sabiei.

săcui — traistă mică cu băieri de lînă.

săcsăna — povară purtată de cai, poveri de bani luate de turci.

sadomi — a prăbuși, a distruge.

sălatră — salată.

săndălie — scaun.

săndic — ladă pentru lucruri și îmbrăcăminte, are și sensul de coșciug.

seamn — semn.

scîrțon — scîrcium.

scumpie — arbust de esență moale.

scurteică — haină îmblănită, cu mincile scurte.

schilăuni — a schielălăi.

schinos — spinos.

sclad — depozit.

scobicur — măcieș.

simcelat — ?

sfetil — sfînt.

sfanț — monedă veche de argint.

sghiaur — ghiaur.

snagă — putere, forță, vigoare.

spatie — spadă, sabie.

spomen — amintire, pomenire.

spirțariu — din spirt, băutură tare.

spre mi — a se pregăti.

srez — raion, reședință de plasă.

stîrca — a strica.

steulică — stea, diminutiv, aici cu înțelesul de soartă, noroc.
stulpină — ?
stobor — proptă, stilp.
strivoaică — strigoaică.
stroii — așezați în ordine.
sturi — a nimici, a distruge.
stoacă — animale domestice srb.
stoka.
străfiga — a strănuta.
stremurare — furcă lungă cu doi dinți.
străliță — ploșniță.
stomă — oală mare de pământ în care se prepară mincare la nunți și sărbători.
stolos — rămuros.
stăroiche — șeful nuntașilor.
stocși —
stopi — a prăpădi, a distruge.

Ș

șe boi — micșunea, micsandă.
șeiplic — portofel.
șleau — locul unde iese haiducul pentru pradă.
ștrimfi — ciorapi.
șurligăie — pasăre.
șuşcure — a şușoti.
șută — căprioară.
șpițuită — roată cu spițe.
șerpeli — a fura.

T

talar — haină lungă purtată în trecut de călugări și de unele unități militare.
tartore — căpetenia dracilor.
tăgircioară — desagi.
tăman — tocmai.
tăpie — hrisov, titlu de proprietate dat de turci.

ticni — a avea pace, mulțumire, liniște, tihnă.

tigoare — băiat leneș, răutăcios.

tilvă — deal.

tesac — dulgher.

teslă — teighea de ghibuit.

tesliu — a număra banii pentru achitarea unei datorii.

tivilichiu — vesel, vioi, hazliu, tc. **tevekkeli**.

tocmă — logodnă, tocmeală.

torn — țarc, strungă, ocol.

troacă — țigvă.

trubă — goarnă militară.

trup — la cîmpie, sens de trup; la munte, sens de organ genital.

tutuni — a fuma.

tuleni — tului.

turmegiu — portocaliu.

tugle — cărămizi.

turmuluc — închisoare, arest.

tuflec — saltea.

tui — a intra.

T

țărean — român din România.

țugrui — bucată de pământ arabil pe lângă pădure.

țăcălaș — pistol.

țănic — cenușar de strecurat leșia.

țăcălare — mitralieră.

U

uli — pasăre răpitoare.

ulei — trunchi de copac scorburos.

umblare — felul de comportare al cuiva.

unghiți — undițe.

ureza — a chîui.

ursa — a se fixa de către ursitori destinaul noului născut, la a treia zi de la naștere.

ursoaică — ursitoare.
uscioare — oscioare.
uidi — a rămîne.

V

varda — ferește-te !, păzește !
văcui — a trăi mult și sănătos.
verghină — vergea la pușcă.
veresie — (pe) datorie, credit.
vig — val de pinză.
vinitic — om străin.
viorea — o anume parte la plug.
vivor — vifor.
vir — virf.
virđăi — a se feri, a se apăra.
viriac — vircolac.
voiscă — armată, sîrb. voisca.
vracniță — poartă de intrare în curte.
vrăgniță — probabil poartă, sîrb.
vrata.
vresnit — (a cînta) armonios, frumos.
vulpan — vulpoi.

Z

zăbun — pieptar din postav gros, fără
mîneci, folosit mai ales iarna.
zăbrăni — a interzice ceva, a opri
ceva, sîrb. zabraniti.

zăcopi — a ocupa ceva, a pune stăpî-
nire pe ceva, sîrb. zakopati.
zămătoc — vinul rezultat din tescovină.
zăpiac — ?
zăpostit — lăsată secului de Paști.
zăpuc — căldură mare, zăpușeală.
zărzălii — fructele zarzărului.
zăstavă — steag.
zătoni — a opri, a stăvili apa cu
scopuri practice.
zătri — a omorî, a ucide.
zătvor — închisoare, temniță, sîrb.
zatvor.
zăvirni — a se întoarce, a se suci,
sîrb. zavirnuti.
zăuita — a se uita, a privi, dar și sens
de a uita.
zăvrăciacă — vrăjitoare.
zbici — a mișca.
zgheri — a zbiera, a striga.
zgurui — a alunga.
zgoditură — ghicitoare.
znăciu — a i se părea.
zob — ?
zobniță — traistă, sac în care se dă
nutreț cailor.
zort — zor.
zvăzdroace — ?

INDICE DE INFORMATORI¹

1. Anghelescu H. Gheorghiușă *, 55 ani, 1963, Florentin, raion Vidin, prezent Dudești-București, 37.
2. Anghelescu Haralambie *, 56 ani, 1960, Gumătarș, raion Vidin, prezent Dudești-București, 142, 187, 334, 390, 391.
3. Băcăoanea Stana**, 63 ani, 1945, Podvrișca, rn. Cladova, 22.
4. Badea Marin Călina**, 68 ani, 1945, Virbița Mică, rn. Cladova, 21.
5. Bojidar Alexe **, 27 ani, 1946, Lescoț, rn. Petrovaș-Mlava, 317.
6. Bondoc Florea Trună **, 45 ani, 1937, Zlocutea, rn. Negotin-Craină, 280, 383.
7. Bratici Ion (Iovan) **, 30 ani, 1946, Camenița Mare, rn. Birza Palanca, 158, 159, 174, 183, 185, 216, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 235, 240, 244, 276, 277, 278, 433, 463, 503, 506, 508, 521, 522.
8. Brenda Marincea Maria **, 40 ani, 1938, Coilova, rn. Negotin, 24.
9. Breșchici Maria Cătărinca **, 25 ani, 1946, Poiana, rn. Pojarevaș, 39, 372.
10. Breșchici Drăghina **, 40 ani, 1946, Poiana, rn. Pojarevaș, 275, 444
11. Breșchici Tănase Vucosova **, 23 ani, 1946, Poiana, rn. Pojarevaș, 525.
12. Bușu Roman Maria **, 57 ani, 1946, Zlot, rn. Zăiceri, 198.
13. Buză Dumitru **, 35 ani, 1945, Podvrișca, rn. Cladova, 239, 302, 308, 412, 413, 414, 415, 434.
14. Cătrăniță Milan**, 30 ani, 1939, Țoromașta (Tomislava), rn. Negotin, 338, 479.
15. Ciucu Gheorghiușă **, 30 ani, 1945, Samarinovaș, rn. Negotin, 213, 305.
16. Cladoveanca Maria **, 20 ani, 1945, Degerași (Davidovaș), rn. Cladova, 279.
17. Cotarcea Stana **, 80 ani, 1946, Birloaga, rn. Birza Palanca, 17.
18. Crăciun Maria **, 58 ani, 1945, Văiuga, rn. Cladova, 34.
19. Curea Ileana **, 41 ani, 1945, Văiuga, rn. Cladova, 15.
20. Dobre Drăgușă **, 28 ani, 1946, Rădoivăș, rn. Negotin, 166, 167, 184, 256, 325, 494, 495.
21. Dragomir Petre **, 35 ani, 1946, Camenița Mare, rn. Birza Palanca, 164, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 235, 237, 246, 249, 250, 251, 252, 254, 270, 271, 292, 293, 330, 331, 381, 408, 426, 427, 432, 438, 442, 452, 453, 456, 527.
22. Driviș Păun Pătru **, 58 ani, 1946, Laznița (Homole), rn. Jagubița, 103.
23. Dudu Iovan Milea **, 20 ani, 1939, Gîrliana, rn. Zăiceri, 41.
24. Duică Șt. Vlaicu **, 55 ani, 1946, Grabovița, rn. Birza Palanca, 52, 398.
25. Filip R. Stancu **, 40 ani, 1939, Țoromașta, rn. Negotin, 133.

¹ Informatorii notați cu un asterisc sînt din Republica Socialistă România, cei cu două din R.S.F.I. și cei cu trei din R.P.B.

26. Găină (Gainovici) Gogă **, 35 ani, 1937, Zlocutea (Alexandrovăţ), m. Negotin, 136
27. Gîrleanu Liuba **, 25 ani, 1945, Prahova, m. Negotin, 145.
28. Golumbeanu Ilie **, 40 ani, 1946, Golubinia, m. Poreci, 45.
29. Graboviceanu Ciocîrcel **, 41 ani, 1946, Graboviţa, m. Bîrza Palanca, 318, 342, 343, 378, 441.
30. Graboviceanu Stancu **, 1946, Graboviţa, m. Bîrza Palanca, 234, 345, 346, 370, 523.
31. Iancovici Cedomir **, 35 ani, 1946, Lidova, m. Pojarevaţ, 146.
32. Ilie Dumitru **, 1946, Techia, m. Poreci, 319.
33. Ilie Dumitru **, 1946, Virbniţa, m. Morava, 351, 360, 422, 423, 435.
34. Ilie Ignat *, 70 ani, 1963, Isăn, m. Vidin, prezent Peciul Nou, reg. Banat, 99, 258.
35. Ilici Ion **, 1946, Golubinia, m. Poreci, 97.
36. Ignat Dumitru **, 25 ani, 1939, Pîrlovăţ, m. Culea, 11, 12.
37. Ion Anca **, 65 ani, 1946, Brestovăţ, m. Zăiceri, 135.
38. Ion Florea **, 1946, Batinţ, m. Ciupria Morava, 191.
39. Iovanovici Mileva **, 1946, Ribniţa, m. Pojarevaţ, 377.
40. Ioviţă Floarea **, 78 ani, 1946, Poiana, m. Pojarevaţ, 29, 32, 33.
41. Iribiţă (Colă) Ghiţă **, 1937, Mocrani, m. Negotin, 42, 49, 67 bis, 69, 121, 188, 268, 326, 335, 352, 377, 500.
42. Irşie Chivu ***, 1938, Stanotîrn, m. Vidin, 53, 104, 148, 165, 189, 214, 266, 267, 281, 298, 310, 312, 322, 361, 394, 395, 396, 464, 465, 472, 473, 474, 475, 476, 482, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 509, 514.
43. Lăpădat Maria *, 58 ani, 1963, Cutova, m. Vidin, prez. Peciul Nou, Banat, 291, 379, 399.
44. Lăutaru Ilie **, 28 ani, 1946, Lazniţa (Homole), m. Jagubiţa, 376, 407, 409, 410.
45. Lăutaru Ion **, 48 ani, 1946, Podvrişca, m. Cladova, 371.
46. Lăutaru Ştefan **, 1946, Graboviţa, m. Bîrza Palanca, 151.
47. Maiti Anghel **, 27 ani, 1939, Isnovăţul Mic, m. Zăiceni, 92, 119, 208, 329, 445, 451, 466, 467, 468, 469, 481.
48. Mărinăst Radu Gheorghişă *, 67 ani, 1962, Bregova, m. Vidin, prezent Peciul Nou Banat, 130.
49. Marcu Vănuţa **, 74 ani, 1946, Porodin, m. Morava, 38.
50. Marian B. Cătărinca **, 44 ani, 1946, Poiana, m. Pojarevaţ, 28, 31, 35, 36.
51. Mitru Viorica ***, 1939, Florentin, m. Vidin, 20.
52. Nicolici Ion **, 1946, Degeraţi (Davidovaţ), m. Cladova, 147.
53. Nicolov Iosif ***, 23 ani, 1938, Chirinbeg, m. Vidin, 6, 160, 205, 304, 483.
54. Nicolova Maria ***, 53 ani, Chirimbeg, m. Vidin, 7, 210, 323, 339, 359, 385, 478, 512, 513, 533, 534, 535.
55. Nărogici Tică Ioana **, 24 ani, 1946, Poiana, m. Pojarevaţ, 520.
56. Pan Florea **, 1946, Cobilea, m. Pojarevaţ, 46.
57. Păun Bogoe **, 38 ani, 1946, Ritcova, m. Cladova, 48, 56, 58, 154, 170, 358, 400.
58. Peni Chirin **, 40 ani, 1939, Coilova, m. Negotin-Craină, 60, 143, 152, 153, 203, 294, 297, 320, 333, 384.
59. Pani Maria **, 78 ani, 1946, Reciţa, m. Cladova, 16.
60. Petcu Niţă Marin **, 23 ani, 1938, Zlocutea, m. Negotin, 124.

61. Pascu Toma Asen ***, 26 ani, 1939, Chirimbeg, rn. Vidin, 215, 218, 242, 243, 247, 248, 303, 340, 356, 387, 402, 403, 404, 405, 439, 460, 462.
62. Pășuică Florea Gogă **, 55 ani, 1937, Zlocutea, rn. Negotin, 273, 274.
63. Petrișor Marian **, 40 ani, 1946, Recița, rn. Cladova, 51, 78, 87, 112.
64. Predici Petre **, 48 ani, 1947, Bogovina, rn. Bolievaț, 217, 504.
65. Petri Vlastimir **, 38 ani, 1947, Rășanaț, rn. Petrovaț-Mlava, 193, 204, 211, 374, 416, 417.
66. Prunaru Diudea Florea **, 60 ani, 1938, Zlocutea, rn. Negotin, 43, 73, 77, 94, 134, 137, 138, 139, 140, 171, 470, 471.
67. Prunaru Ioța **, 40 ani, 1938, Zlocutea, rn. Negotin, 109.
68. Prunaru Sima **, 52 ani, 1937—1939, Zlocutea, rn. Negotin, 3, 47, 54, 55, 59, 63, 64, 67, 70, 76, 81, 83, 85, 86, 88, 91, 95, 100, 102, 110, 111, 116, 118, 120, 125, 126, 127, 129, 131, 150, 163, 168, 182, 195, 197, 207, 282, 295, 301, 315, 321, 336, 350, 353, 354, 401, 429, 430, 431, 440, 446, 447, 477, 510, 526.
69. Radulovici Truina **, 1939, orașul Zăiceri, rn. Zăiceri, 40.
70. Ristici Ristea **, 1946, Mosna, rn. Cladova, 255, 515.
71. Răcău Liuba **, 1947, Corbova, rn. Cladova, 238, 245, 347, 348, 357, 362, 366, 411, 419, 450, 497.
72. Raboveanu Florea **, 76 ani, 1946, Zlocutea, rn. Negotin, 149.
73. Radu Gheorghe **, 25 ani, 1945, Sip, rn. Cladova, 141.
74. Ruși Dumitru **, 45 ani, 1945, Rădoivăț, rn. Negotin, 175, 181, 265, 296, 341, 386, 496, 505.
75. Rusu Dușan **, 1945, Văiuga, rn. Cladova, 443.
76. Sandu Călina-Predici **, 63 ani, 1965, Zlocutea, rn. Negotin, 4, 98, 117, 212, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 511.
77. Sandu Dinu Gherghina **, 35 ani, Zlocutea, rn. Negotin, 157.
78. Sandu Petre Ilie **, 34 ani, 1935, Zlocutea, rn. Negotin, 62, 161, 179, 194, 306, 324, 332.
79. Sandu Dumitru Ioniță **, 45 ani, 1939, Zlocutea, rn. Negotin, 176, 177, 178, 502.
80. Sandu Liubiță **, 34 ani, 1946, Virbița Mare, rn. Cladova, 66 bis, 74, 75, 80, 84, 113, 114, 115, 132, 172, 173, 199, 201, 202, 260, 272, 437, 457.
81. Sandu Călin Petre **, 55 ani, 1933, Zlocutea, rn. Negotin, 461, 498, 501, 507, 528, 529.
82. Sandu Călin Stana ***, 60 ani, 1938, Deleina, rn. Vidin, 344, 392.
83. Sirbu Gheorghe Toză **, 50 ani, 1947, Văiuga, rn. Cladova, 5, 8, 9, 10, 44, 45, 50, 71, 90, 96, 107, 144, 236, 309, 327, 328, 364, 420, 421, 425, 454, 516, 530.
84. Stegaru Milorad **, 45 ani, 1947, Bordei (Liubicevaț), rn. Birza-Palanca, 65, 66, 68, 101, 122, 128, 161, 209, 517, 518, 519.
85. Stoica Mitru **, 46 ani, 1947, Mihailovaț, rn. Negotin, 1, 259.
86. Stanisavlevici Vănuța **, 67 ani, 1947, Poiana, rn. Pojarevaț, 23, 27, 30.
87. Șueran Costea **, 54 ani, 1946, Birloaga, rn. Cladova, 79.
88. Tănase Trandafira (Ruja) **, 19 ani, 1947, Poiana, rn. Pojarevaț, 190.
89. Techianu Colă **, 1947, Techia, rn. Poreci, 155.
90. Trăilă Nicola **, 29 ani, 1947, Iasenova, rn. Resava Morava, 311.
91. Trăilă Ilie **, 45 ani, 1946, Golumbinia, Poreci, 180.
92. Trăilă Ilie **, 48 ani, 1946, Turia, rn. Cuceva, 259.

93. Țiru Sofia *, 50 ani, 1963, Bregova, rn. Vidin, azi în Pantelimon, București, 2, 169, 307, 382, 449, 455, 458.
94. Țăranu Mitru **, 28 ani, 1946, Virbița Mare, rn. Cladova, 156, 183.
95. Țăranu Floarea **, 51 ani, 1946, Virbița Mare, rn. Cladova, 18.
96. Țăranu Florea *, 90 ani, 1946, Coșava, rn. Vidin, prezent Peciul Nou, Banat, 418.
97. Țiganu Brîndușa **, 75 ani, 1946, Camenița Mare, rn. Bîrza-Palanca, 19.
98. Văduva Dinu Ioana ***, 70 ani, 1939, Cosova, rn. Vidin, 393, 355.
99. Vlaicu Păun Fica **, 60 ani, 1946, Văiuga, rn. Cladova, 13, 14.
100. Văduva Dinu Floarea **, 56 ani, 1939, Zlocutea, rn. Negotin, 25, 186, 368, 388.
101. Viezure Maria **, 75 ani, 1946, Văiuga, rn. Cladova, 26.
102. Văitiș Ghiță Colă ***, 55 ani, 1939, Virf, rn. Vidin, 57, 61, 82, 93, 108.
103. Vasilescu Stănuță **, 22 ani, 1937—1939, Țoromașta, rn. Negotin, 72, 89, 105, 106, 196, 206, 241, 253, 257, 261, 262, 263, 264, 299, 300, 313, 314, 337, 349, 365, 373, 375, 380, 397, 406, 424, 428, 448, 459, 480, 499, 524.
104. Vigă Vida *, 58 ani, 1963, Negovanuț, rn. Vidin, azi în Peciul Nou, Banat, 192, 316, 436.
105. Zbughiu Stancu Pătru **, 50 ani, 1938, Zlocutea, rn. Negotin, 363, 369, 389, 531, 532.

SUMAR

Citeva cuvinte de Tudor Arghezi	5	Ursitoarea	135
Prefață de Cristea Sandu Timoc	7	Deli Marcu	137
Poezia obiceiurilor		Țarul Murad și Radu Voivoda	143
tradiționale	31		
Cîntece bătrînești	61	II. Vitejești	
I. Fantastice		Baba Novac	146
Ileana Cosânzeana (Soarele și Luna)	63	Novac și fiul turcit	151
Corbul	67	Iancu-Vodă	155
Colceag-pașa	68	Pătru haiducu	157
Cele trei surori	70	Tănislav Voinicu	159
Iovan Iorgovan	72	Badiu	166
Iovan Iorgovan	74	Chira Chiralina	170
Voinea	76	Ilincuța Șandrului	171
Scorpia	79	Ficuța lui Banu Măgureanu	173
Antofică a lui Vioară	81	Al Gușiță a lu Topală	175
Baba Novac și Fata sălbatică	83	Stoian Bulibașa din Craina	176
Ceal copil de turc	87	Radu și tătarii	184
Libegioarele	89	Goescu	187
Trei feciori, coconi de domni	90	Vidu Țăreanu	188
Rusca și Miu	91		
Petcana	97	III. Haiducești	
Rădonia	100	Corbea și Ștefan-Vodă	195
Stoian Voivoda	101	Mane-al cîmpului	201
Ciocirlanul	106	Mihu copilaș	203
Arian al mic	111	Ianoș Ungureanu	205
Cuconu Pătrașcu	117	Ștefan-Vodă și Miu	210
Al copil Iovan	119	Gole-al Golilor	215
Voica cea frumoasă	121	Mocanu și ciocoiul	217
Dascălu Păscalu	122	Cîntecul Jianului	218
Ghiol Dumitru și Soarele	124	Busuioc haiducul	220
Făt-Frumos	126	Rădoiță	222
Gruicea copil mic	131		

Fata haiduc sau Dobrița		Fica	294
fată mare	226	Gruia ciobanu	295
Begu de la Ada-Kaleh	228	<i>Familiale (2. soții)</i>	
Stoian Stîngă haiducul	234	Cîntecul lui Cătănuță	296
Pătruță Frunte-Lată	242	Ceal voinic Oleac	299
Haiducul Neacșu și frate-su Lupu	245	Dinu, om sărac	302
Haiducul Niță	248	Pătru din Rabova	307
Doi frați în temniță	250	Pribeagu	310
Crețu haiducul	251	<i>Familiale (3. părinți și copii)</i>	
Haiducul Velcu	255	Tudorel	312
<i>IV. Păstori și hoțomani</i>		Sinca, doamnă mare	317
Cîntecul strinului	257	Nurta lui Barbu Copilu	320
Strinu	259	Pătru pescaru	325
Miorița	262	Dănuță	327
Costea și Fulga	263	Stoican	329
Stănuța din Craina	265	Stăncuța ardeleanca	332
Stan din Persăcani	266	<i>Familiale (4. frații)</i>	
Călin din Bucovăț	270	Fata din cetate	333
<i>V. Despre curtea feudală</i>		Lunca din Călinești	334
Negru-Vodă și Manolea	273	Doi frățiori	335
Ștefan-Vodă	278	Ancuța	336
Răducan	280	Strigă fata	337
Domnu Ștefăniță	280	<i>VII. Cîntece istorice</i>	
Mogoș voinicul	282	Impăratul Costandin	338
Ienea vameș-mare	285	Pazvangia de la Dii	341
<i>VI. Familiale (1. îndrăgostiți)</i>		Domnul Tudor Țăreanu	343
Brumărel	287	Răscoala împotriva turcilor	
Haiducul Văleanu	287	de la 1876	345
Mircea ciobănaș	288	Cetatea Cozia	348
Moșneag bătrîn	291	Războiul independenței (1877)	349
Ienciu boieriu	293	Războiul româno-ruso-turc (1877)	352
		Cîntecul lui Iedrene (Adrianopole)	
		1912	355

VIII. *Jurnale-orale*

Bobolan din Prahova	357
Pătru Cobilianu și Milea	358
Cîntecul lui Costandin	360
Tomiță	362
Cîntecul lui Toma	364
Măria din Chirimbeg	367
Cîntecu lui Pricu	369

Doine	371
Note	469
Nume de localități (cetăți) și ape întilnite în epica și lirica timo- ceană	477
Glosar	433
Indice de informatori	503

Redactor responsabil : IORDAN DATCU
Tehnoredactor : IDA MARCUS

*Dat la cules 25.08.1966. Bun de tipar 13.05.1967. Apărut 1967.
Tiraj 5180 ex. Broșate 4580 ex. Legate $\frac{1}{1}$ 600 ex. Hîrtie tipar
înalt tip A de 63 g/m². Format 600×900/16. Coli ed. 54,89.
Coli tipar 32. Planșe tipo 4. A. nr. 7173/1966. C.Z. pentru
bibliotecile mari 8R. C. Z. pentru bibliotecile mici 8R—18.*

Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918”
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, București,
Republica Socialistă România
Comanda nr. 3792

